

Årsmelding 2021

Dette dokumentet er en eksportert versjon av innholdet i Bergen kommunes årsmelding for 2021.
For en bedre leseopplevelse vil vi anbefale å gå til den nettbaserte utgaven.

[Gå til nettutgaven](#)

BERGEN
KOMMUNE

INNHOLDSFORTEGNELSE

Finansielle måltall - status	6
Netto driftsresultat.....	7
Disposisjonsfond og premieavvik	7
Gjeldsgrad og investering	8
Verdibevarende vedlikehold	9
Oppsummering av driftsregnskapet og omtale av sentrale poster.....	9
Driftsregnskapet	9
Sentrale inntekter og finansposter	12
Disponering av driftsresultatet.....	19
Oppsummering av investeringsregnskapet	20
Investeringsregnskapet	20
Demografisk utvikling	22
Likestilling, inkludering og mangfold	26
Fråvær og inkluderende arbeidsliv	42
Klima, Miljø og Grøn strategi.....	45
Internkontroll og etikk.....	57
Økonomiske konsekvenser av koronapandemien	86
Organisering	90
Kommunens tjenesteområder.....	97
01A-Barnehage	97
01B-Skole.....	126
01C-Spesialpedagogiske tjenester	165
02-Barnevern.....	172
03A-Tjenester til eldre	181
03B-Tjenester til funksjonshemmede.....	201
03C-Tjenester til utviklingshemmede	207
03D-Psykisk helse	220
04A-Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	234
04B-Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	245
04C-Introduksjons- og tolketjenester	255
05A-Forebyggende helsearbeid.....	266
05B-Behandling og rehabilitering	284
06-Overføringer til trossamfunn.....	296

07-Brannvesen	307
08-Samferdsel	325
09-Boligtiltak	350
10A-Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern.....	366
10B-Private planer og byggesak	386
10C-Naturforvaltning og parkdrift	398
10D-Klima og miljø	430
11A-Lærlinger.....	445
11B-Arbeidsmarkedstiltak	449
12A-Kultur	454
12B-Bibliotek	481
13-Idrett	495
14-Næring.....	518
15-Bystyrets organer og administrasjon	529
16-Administrasjon og fellesfunksjoner	543
17A-Fellestjenester.....	587
17B-Sivilforsvar og beredskap	596
18A-Vann og avløp	601
18B-Renovasjon.....	625
20-Interne tjenester / fordelte kostnader	636
21-Pensjon og fellesposter	636
Årsregnskap.....	641
Balanse	642
§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art - drift	646
§ 5-4. Bevilgningsoversikt - drift	648
§ 5-4. bevilgningsoversikt pr tjenesteområde - drift.....	650
§ 5-5. Bevilgningsoversikter - investering	653
§ 5-5. Bevilgningsoversikter pr tjenesteområde - investering	655
§ 5-9. Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner	659
Noter	661
Lånefondets balanseregnskap	726
Lånefondet - Økonomisk oversikt Drift.....	728
Lånefondets bevilgningsregnskap Investering	729
Noter til lånefondet.....	730
Konsolidert balanse	732

Årsmelding 2021

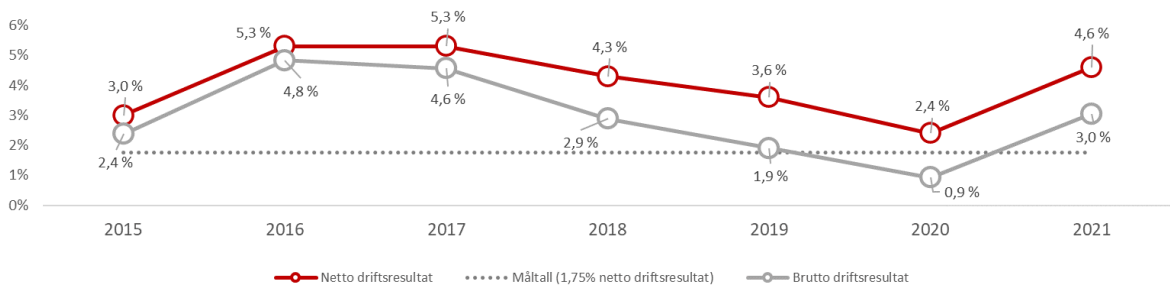
Konsolidert - Økonomisk oversikt Drift.....	736
Konsolidert - Bevilgning Investeringer.....	739
Noter til konsolidert regnskap.....	742

Finansielle måltall - status

Kommunens driftsinntekter for 2021 kom på 25 701 mill. kroner, opp 2 297 mill. kroner (9,8%) fra 2020. Driftsutgiftene kom på 24 916 mill. kroner, opp 1 725 mill. kroner (7,4%) fra året før. Dette medførte et betydelig løft i brutto driftsresultat, fra 0,9% til 3,0%. Bedringen i driftsresultatet er i hovedsak knyttet til økte skatteinntekter, i tillegg til at ubrukte midler til engangstiltak og varige tiltak ble forsinket og ikke igangsatt i løpet av 2021. Økte kostnader og reduserte inntekter i forbindelse med koronapandemien ble fullt ut kompensert i form av statlige overføringer.

Netto finansutgifter var på nivå med fjoråret. Lavere utbytte, lavere renteinntekter og høyere avdrag på lån ble kompensert av betydelig reduserte renteutgifter. Samlet oppnådde kommunen et netto driftsresultat på 1,184 mill. kroner, tilsvarende 4,6% av driftsinntektene, opp fra 2,4% året før.

Til tross for et økende investeringsnivå de senere år, med tilhørende økt låneopptak, har finansutgiftene vært stabile som følge av reduserte rentenivåer. Samtidig har det økte investeringsnivået bidratt til økte avskrivninger. Dette har medført en større forskjell mellom brutto og netto driftsresultat, ettersom førstnevnte påvirkes av nivået på avskrivninger, mens sistnevnte påvirkes av nivået på finansutgifter, herunder renter og avdrag.

Av driftsresultatet på 1,184 mill. kroner er 549 mill. kroner overført til investeringsregnskapet som driftsfinansiering av investeringer og 694 mill. kroner avsatt til disposisjonsfond. I tillegg ble det brukt 59 mill. kroner av bundne fond.

Det ble investert for i alt 3,489 mill. kroner i 2021, som er 1,004 mill. mer enn i 2020. 2021 har vært preget av gjennomføring av flere store prosjekter og høy aktivitet på enkeltinvesteringer. I tillegg ble kjøpt kommunen Akasia-barnehagene til om lag 500 mill. kroner.

Brutto driftsresultat gir et bilde av kommunens løpende drift (driftsinntekter fratrukket driftskostnader, inkludert kapitalslit), mens netto driftsresultat viser bildet etter finansutgifter og inntekter (i hovedsak renter, avdrag og utbytter).

Finansielle måltall

Verdiskaping og trygg økonomistyring er en av fire grunnpilarer i byrådets plattform og kommuneloven sier at kommunestyret skal fastsette finansielle måltall for kommunens økonomiske utvikling. De vedtatt målkravene er som følger:

- Netto driftsresultat på minimum 1,7 % av driftsinntektene
- Gjeldsgrad på innenfor 70 % av driftsinntektene for ikke-avgiftsfinansiert gjeld
- Disposisjonsfond på minimum 10% av driftsinntektene
- Verdibevarende vedlikeholdsnivå, etter Holtestandard, på bygg.

Regnskapet for 2021 viser at resultatet for Bergen kommune oppfyller målene:

Måltall	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Mål
Netto driftsresultat	3,0 %	5,3 %	5,3 %	4,3 %	3,6 %	2,4 %	4,6 %	>1,7%
Disposisjonsfond	3,0 %	5,4 %	8,3 %	10,2 %	10,6 %	12,0 %	13,8 %	>10%
Gjeld	52 %	50 %	52 %	52 %	54 %	56 %	57 %	<70%

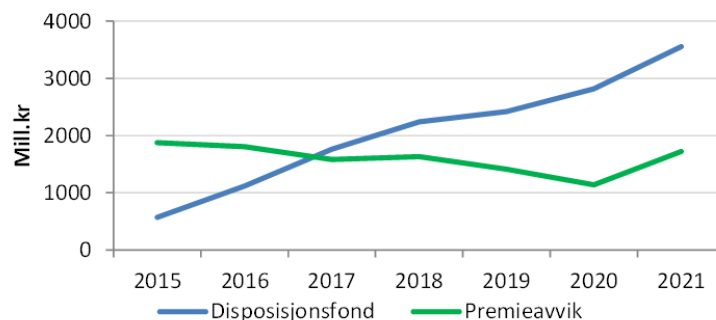
Netto driftsresultat

Driftsresultatet for 2021 endte på 4,6%, opp fra 1,5% ved justert budsjett etter 2. tertialrapport og opp fra 0,9 % ved opprinnelig vedtatt budsjett. Styrkingen i driftsresultatet mot slutten av året henger i stor grad sammen med økte inntekter gjennom skatt og rammetilskudd, og ubrukte midler til engangstiltak og varige tiltak som ble forsinket og ikke igangsatt i løpet av 2021. Se kapittelet "Regnskapsutvikling" for nærmere omtale av inntekter og utgifter.

Disposisjonsfond og premieavvik

Etter overføring av 694 mill. kroner til disposisjonsfondet, utgjør fondet 3 556 mill. kroner ved utgangen av 2021. Dette utgjør 13,8% av driftsinntektene og er dermed innenfor målet på 10%. Bundne fond utgjør 692 mill. kroner.

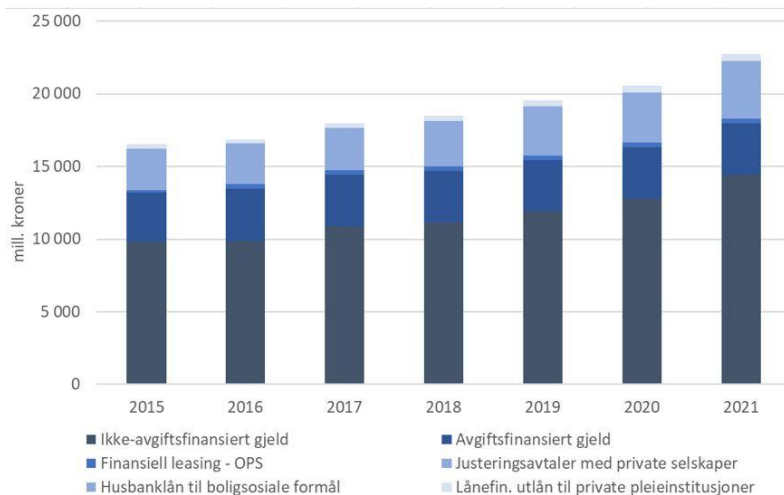
I disposisjonsfondet inngår avsetninger til framtidige pensjonsforpliktelse for kommunen, såkalte pensjonspremieavvik. Ved utgangen av 2021 er 1,721 mill. kroner balanseført til slike avsetninger, altså om lag 50% av disposisjonsfondet. Fondet vurderes å være tilstrekkelig stort til dekke opp for et oppsamlet premieavvik, foruten generelt å ha midler til økonomisk utfordrende perioder og uforutsette ikke-varige utgifter.

Gjeldsgrad og investering

Gjelden økte med 2,186 mill. kroner til 22,738 mill. kroner i 2021. Økningen skyldes generelt høy investeringsaktivitet, herunder kjøp av Akasia-barnehagene til om lag 500 mill. kroner. Den ikke-avgiftsfinansierte delen av gjelden økte med 1,630 mill. kroner til 14 741 mill. kroner, eller 57 % av driftsinntektene. Gjeldsnivået er således innenfor målsettingen på 70 %, som omtalt under de finansielle måltallene. Av kommunens gjeld blir de tilhørende renter delvis finansiert gjennom gebyrer og statlig rentekompensasjon. Gjeld der renteutgifter belaster frie inntekter utgjør 36 % av samlet gjeld.

Netto rente- og avdragsutgifter kom på 1,011 mill. kroner, uendret fra justert budsjett. Renteutgiftene var 21% lavere enn i 2020, som følge av redusert rentenivå, mens avdragene var 5% høyere. Reduserte renteutgifter i 2021 gjenspeiler et fallende rentenivå de siste årene. Renteutgifter i 2021 utgjorde 1,3% av kommunens langsiktig gjeld, ned fra 1,9% i 2020.

Det ble investert for i alt 3,489 mill. kroner i 2021, som er 1,004 mill. mer enn i 2020. Regnskapet viser også at investeringene ble 778 mill. kroner høyere enn lagt til grunn ved opprinnelig vedtatt budsjett. 2021 har vært preget av gjennomføring av flere store prosjekter og høy aktivitet på enkeltinvesteringer. Investering innen barnehage og skole stod for nærmere halvparten av investeringene gjennom 2021, herunder kjøpet av Akasia-barnehagene. Det positive driftsresultatet på 1,184 mill. kroner har gjort det mulig å overføre 549 mill. kroner til investeringsregnskapet som egenfinansiering, til erstatning for låneopptak.

Årsmelding 2021

Utbytte fra selskaper kom på 310 mill. kroner, 22 mill. kroner lavere enn justert budsjett og 38 mill. kroner lavere enn i 2020. Endringer fra 2020 henger sammen med lavere utbytte fra BTS Utvikling AS (-42 mill. kroner) og BIR (-71 mill. kroner), men noe kompensert av høyere utbytte fra BKK (75 mill. kroner).

Verdibevarende vedlikehold

Kommunens budsjettering av vedlikehold av egne bygg er basert på Holtestandarden. Standarden gir retningslinjer for effektiv byggforvaltning, herunder tilstrekkelig avsetning av midler til verdibevarende vedlikehold. Det er en forutsetning for verdibevarende vedlikehold at midlene som avsettes brukes til vedlikeholdstiltak og ikke til å løse behov i forbindelse med daglig drift eller til tiltak av investeringsmessig art.

I 2021 ble hele rammen for vedlikehold brukt til vedlikeholdstiltak som følger av vedlikeholdsplanen utarbeidet av Etat for bygg og eiendom (EBE). Planen utarbeides på bakgrunn av identifiserte behov gjennom tilstandskartleggingen samt i forbindelse med det daglige tilsynet av kommunens bygg.

Det er ikke gjennomført tilstandskartlegging de siste årene, noe som gjør det krevende å si noe dagens tilstandsgrad til kommunens bygg. Det jobbes imidlertid med å forenkle og øke frekvensen av tilstandskartleggingen for å øke kvaliteten på kommunens vedlikeholdsplan.

Etat for boligforvaltning (EBF) har i 2021 sett behov for å kanalisere deler av årlige vedlikeholdsrammer mot å styrke brannsikkerheten. Ved årsskiftet 2021/2022 var 57% av porteføljen sikret med sprinkleranlegg, en andel som langt overstiger det som er normalt for boliger generelt.

Oppsummering av driftsregnskapet og omtale av sentrale poster

Driftsregnskapet

I 2021 fikk Bergen kommune et positivt netto driftsresultat på 1.184 mill., noe som er 622 mill. høyere enn i 2020. Driftsresultatet utgjør 4,6 prosent av driftsinntektene, mot 2,4 prosent i 2020.

Årsmelding 2021

Regnskapet viser at inntektene fra skatt og rammetilskudd (frie inntekter) ble 441 mill. over budsjett. Skatteinngangen både for landet og Bergen hadde en betydelig vekst de siste månedene av året. I tillegg mottok kommunen en tilleggsbevilgning (rammetilskudd) så sent som i desember som ikke var forutsatt i inntektsopplegget. Denne bevilgningen var i all hovedsak knyttet til Covid-19.

Tjenestene har truffet godt med budsjettet med et samlet mindreforbruk på 200 mill. Avviket består av både merforbruk og mindreforbruk innenfor de enkelte tjenesteområdene. Om lag 180 mill. skyldes forsinkelser av budsjetterte tiltak i 2021. Disse vil i all hovedsak få helårseffekt i 2022.

Beløp i hele mill.	Regnskap	Justert budsjett	Avvik	Vedtatt budsjett	Regnskap 2020
Rammetilskudd	-6 793	-6 557	236	-6 268	-6 688
Inntekts- og formuesskatt	-10 808	-10 609	198	-10 239	-9 404
Eiendomsskatt	-1 002	-1 002	0	-976	-978
Andre generelle driftsinntekter	-308	-292	1616	-283	-374
Sum sentrale inntekter	-18 910	-18 460	451	-17 766	-17 447
Renteinntekter	-115	-103	12	-75	-138
Utbytter	-310	-332	-22	-297	-348
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	23
Renteutgifter	279	280	1	299	355
Avdrag på lån	731	731	0	740	694
Netto finansutgifter	585	576	-9	668	586
Sum sentrale inntekter og finansposter til disposisjon for tjenestene	-18 325	-17 884	441	-17 098	-16 861
Sum drift tjenestene	17 141	17 341	200	16 880	16 299
Netto driftsresultat	1 184	543	-641	219	562
Sum driftsinntekter	-25 701	-24 535	1 165	-23 346	-23 404
Driftsresultat i prosent av driftsinntektene	4,6 %	2,2 %		0,9 %	2,4 %

Årsmelding 2021

Driftsbudsjettet ved årsslutt var om lag 186 mill. høyere enn det justerte budsjettet i Tertialrapport 2. Forklaringen gjelder i det store og hele avsetninger til fond i denne perioden (bufferfond pensjon og bundne fond). I tillegg mottok Bergen kommune 27 mill. til kompensasjonsordningen for næringslivet. Disse midlene ble inntektsført i 2021 men kommer først til utbetaling i 2022.

Beløp i hele mill.	Regnskap 2021
Avsetning bufferfond pensjon	98
Tjenestene - netto avsetninger til disposisjonsfond	19
Tjenestene - netto avsetning bundne fond	42
Kommunal kompensasjonsordning næring	27
Sum	186

Det positive driftsresultatet gjør at Bergen kommune kan sette av 550 mill. til egenfinansiering av investeringer, hvilket er 60 mill. mer enn i 2020. Slik driftsfinansiering reduserer låneopptaket og gir dermed lavere utgifter til renter og avdrag i årene som kommer. Utover bruk og avsetninger til bundne fond settes den resterende delen av driftsresultatet av til disposisjonsfond. Av disse utgjør om lag 40 mill. avsetninger knyttet til forsinkede tiltak i 2021. Når disse avsetningene hentes ut i 2022 fører det til en tilsvarende svekkelse av driftsresultatet.

Beløp i hele mill.	Justert budsjett	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Overført til investeringsregnskapet	550	549	491
Netto avsetning disposisjonsfond	43	694	403
Netto avsetning bundne fond	-50	-59	55
Sum	543	1 185	948

Sentrale inntekter og finansposter

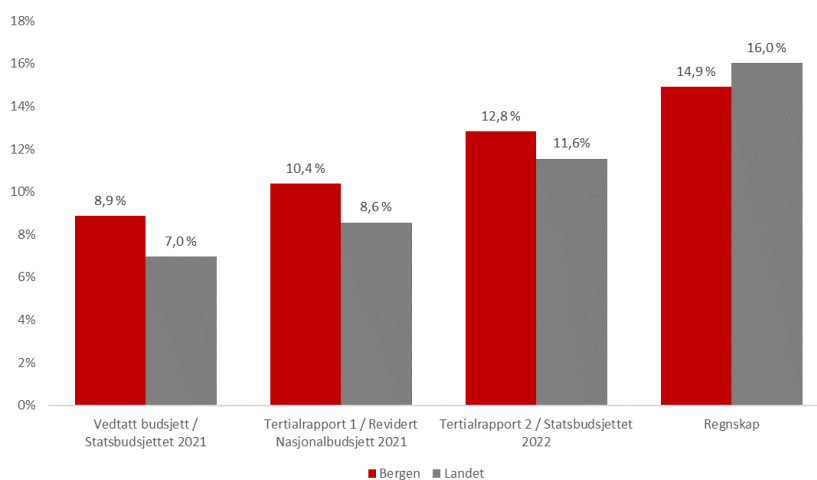
Sentrale inntekter

Driftsinntekter

Etter en svak utvikling gjennom 2020 fikk kommunens skatteinntekter i 2021 et betydelig oppsving. De økte skatteinntektene kom som følge av høyere aktivitet i økonomien, i tillegg til at Stortinget gjennom Statsbudsjettet 2021 besluttet å tildele kommunene en større andel av skattepengene (økt kommunalt skattøre) for å ta høyde for antatt svakere økonomisk utvikling i etterkant av pandemien. Kommunene har også fått økte bevilgninger gjennom rammetilskuddet som følge av koronapandemien, som kompensasjon for merutgifter og mindreinntekter. Kommunens anslåtte merutgifter i forbindelse med pandemien i 2021 ble fullt ut kompensert. Se kapitlet «Økonomiske konsekvenser av koronapandemien» for nærmere omtale.

Skatteutvikling

Regnskapet for skatt på formue og inntekt viser merinntekter på 568 mill. kroner fra opprinnelig vedtatt budsjett for 2021 og på 198 mill. kroner fra justert budsjett. Anslått skattevekst har blitt oppjustert gjennom året som følge av oppdaterte anslag i forbindelse med Revidert Nasjonalbudsjett 2021 (Tertialrapport 1) og Statsbudsjettet 2022 (Tertialrapport 2). Samlet skattevekst for Bergen i 2021 endte på 14,9%, som var en noe svakere utvikling enn resten av landet (16,0%).

Skatteveksten gjennom 2021 er sammensatt og kan oppsummeres av følgende forhold:

Forklaring	Prosent
Økt skattøre (11,10% til 12,15%)	8,8 %
Marginoppjøret	0,5 %
Fordelingstall	0,8 %
Inntekts- og sysselsettingsvekst	4,8 %
Sum skattevekst	14,9 %

Økt kommunalt skattøre: Det ble ved Statsbudsjettet 2021 lagt til grunn en svak økonomisk utvikling i etterkant av pandemien og for å opprettholde målsetningen om at skatteinntektene skulle utgjøre 40% av kommunenes samlede inntekter så ble kommunenes andel av skatteinntektene økt med 1,05 prosentpoeng til 12,15%. Dette økte skattøret bidro i 2021 med nærmere 9% av skatteveksten.

Inntekts- og sysselsettingsvekst: Tall fra SSB viser en lønnsvekst i 2021 på henholdsvis 3,7% og 4,2% for Bergen og landet. For Bergen utgjør dette en dobling i lønnsveksten fra året før. Sysselsettingsveksten i Bergen økte gjennom 2021 med 3,8%, sammenliknet med 3,0% for landet. Dette sammenliknet med en negativ vekst i Bergen på 1,2% i 2020.

Økte anslag for lønns- og sysselsettingsvekst gjennom 2021 medførte at Solberg-regjeringens anslag for skattevekst ble oppjustert i både Revidert Nasjonalbudsjett 2021 og Statsbudsjettet 2022. Det ble ikke foretatt endringer i skatteanslagene i Støre-regjeringens tilleggsnummer til statsbudsjettet for 2022.

Skatteveksten tok seg særlig opp mot slutten av 2021, både i Bergen og landet for øvrig. Mens skatteveksten per november lå an til 13,2% og 13,7% for henholdsvis Bergen og landet, endte veksten for hele 2021 på henholdsvis 14,9% og 16,0%. Ifølge Skatteetaten ble det i desember 2021 innbetalt betydelige beløp i tilleggsforskudd, som etter etatens vurdering skyldes tilpasninger til økt utbyttebeskatning i 2022 og mulig tilbakeholdt utbytte i 2020 grunnet pandemien.

Fordelingstall og marginoppgjør: Skatteetaten foretok i november 2021 en korrigert beregning av hvor stor andel av skatt på inntekt og formue som skal tilfalle Bergen for skatteåret 2020. Dette fordelingstallet ble for Bergen økt fra 30,94 % til 31,15 %. Med andre ord viser endelig skatteoppgjør for 2020 at Bergen kommune skal ha en større andel av samlede skatteinnbetalinger enn hva som tidligere har blitt lagt til grunn. Endringen i fordelingstallet gir en positiv effekt på 71 mill. kroner.

For å unngå unødvendige svingninger i kommunenes skatteinngang tilbakeholdes en margin (9% av innbetalt forskuddsskatt, «marginprosenten») som benyttes til å dekke inn løpende utbetalinger i forbindelse med skatteoppgjøret. Bergen fikk i november tilbakebetalt om lag 270 mill. kroner som følge av at det var avsatt en større margin enn nødvendig sett i forhold til utbetalinger i forbindelse med skatteoppgjøret for 2020 – dette kalles marginoppgjøret. Ved tilsvarende oppgjør i 2020 fikk kommunen tilbakebetalt om lag 220 mill. kroner. I vedtatt budsjett 2021 ble det lagt til grunn et marginoppgjør tilsvarende som i 2020, altså ble marginoppgjøret 50 mill. høyere enn lagt til grunn.

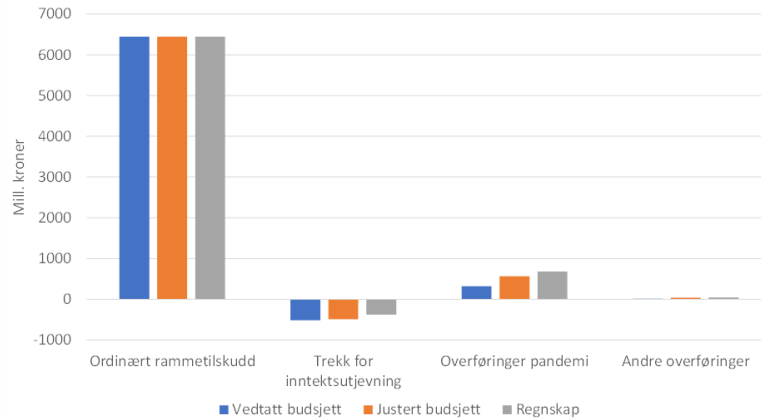
Rammetilskudd

Rammetilskuddet har også økt sammenliknet med både opprinnelig vedtatt budsjett og justert budsjett, med henholdsvis 525 mill. kroner og 236 mill. kroner.

Økningene skyldes i all hovedsak bevilgninger knyttet til koronapandemien og at det underveis i året kun ble budsjettert med kjente bevilgninger. Samlet ble det i 2021 overført 683 mill. kroner til Bergen i forbindelse med pandemien. Dette er henholdsvis 359 og 118 mill. kroner mer enn lagt til grunn ved vedtatt og justert budsjett. En oppstilling av alle bevilgningene knyttet til pandemien ligger i kapittelet «Økonomiske konsekvenser av koronapandemien».

Det økte rammetilskuddet sammenliknet med vedtatt og justert budsjett ble også drevet av lavere trekk for inntektsutjevning enn lagt til grunn. Ettersom Bergen har et høyere skattenivå enn resten av landet (4,1% høyere per innbygger) gjøres det et trekk over rammetilskuddet for å bidra til skatteutjevning mellom kommunene. Landets høye skattevekst (16,0%) sammenliknet med Bergen (14,9%) bidro imidlertid til at trekket ble lavere enn lagt til grunn ved vedtatt og justert budsjett. Her må det bemerkes at skattenivået i Bergen i 2021 var godt under gjennomsnittet for de siste tre år per innbygger (6,3%). Det ble ved vedtatt og justert budsjett lagt til grunn henholdsvis 514 og 491 mill. kroner i trekk for

inntektsutjevning. Faktisk trekk endte på 381 mill. kroner, altså henholdsvis 133 og 110 mill. kroner mindre enn ved vedtatt og justert budsjett.

Samlede inntekter

Med skatteinntekter på 10 808 mill. kroner og rammetilskudd på 6 793 ble kommunens frie inntekter på i alt 17 601 mill. kroner i 2021, som er en økning på 1 508 mill. kroner (9,4 %) fra året før. Korrigert for overføringer i forbindelse med pandemien var veksten i frie inntekter på 8,3%. Med en anslått kostnadsvekst (deflator) på 3,3 % i 2021, gir dette er realvekst på 5,0% % fra 2020 til 2021.

Utover de frie inntektene ble det i 2021 innbetalt 1 002 mill. kroner i eiendomsskatt, uendret fra justert budsjett og 26 mill. høyere enn lagt til grunn ved vedtatt budsjett. Innbetalt eiendomsskatt i 2021 var 2,2% høyere enn året før.

Videre kom det inn 308 mill. kroner i andre driftsinntekter. Disse inntektene var i hovedsak knyttet til overføringer og tilskudd fra staten i forbindelse med koronapandemien, gjennom kompensasjonsordninger hvor midlene ikke ble overført over rammetilskuddet.

Finansinntekter/-utgifter

Netto finansutgifter i 2021 ble vel 9 mill. kroner høyere enn justert budsjett og skyldes i hovedsak et redusert faktisk utbytte sammenliknet med justert budsjett. Renteinntektene ble 23 mill. lavere enn året før grunnet redusert rentenivå. Reduksjonen i renteutgifter ble imidlertid 76 mill., slik at netto renteutgifter ble 53 mill. lavere enn i 2020.

Utbytteinntektene ble 38 mill. lavere i 2021 enn i 2020. Reduksjonen i utbytte har sammenheng med lavere utbytte fra BTS Utvikling AS, (- 42 mill. kroner), ingen utbytte fra BIR (-71 mill. kroner) og høyere utbytte fra BKK AS (75 mill. kroner).

Økt gjeld til investeringer førte til at avdragene økte med vel 37 mill. fra året før.

Netto finansutgifter i 2021 ble på nivå med fjoråret; lavere renteinntekter, lavere utbytte og økte avdrag ble oppveid av reduserte renteutgifter.

Årsmelding 2021

Utbytte per selskap (beløp i mill. kroner)	2018	2019	2020	2021	Justert budsjett 2021
BKK AS	202,0	290,7	226,5	302,0	302,0
Bergen Tomteselskap AS	75,9	-	-	-	-
Bergen kino AS	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0
Fløibanen AS	4,8	6,4	0,0	0,0	0,0
BIR AS	15,3	27,3	71,1	0,0	0,0
BTS Utvikling AS	57,8	93,9	50,2	*) 8,1	30,0
Bergen Parkering AS	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0
Likvidasjonsutbytte Bergen Tomteselskap	-	4,8	0,2	-	-
Sum regnskapsført	358,9	426,1	348,0	310,1	332,0

*) I tillegg til utbyttet i kontanter er det overført eiendom til verdi av 21.9 mill.

Drift per avdeling

Tabellen under er basert på hovedoversiktene § 5-4. Til forskjell fra tabellene under de enkelte tjenesteområdene er tallene i tabellen eksklusiv netto finansutgifter, avskrivninger, overføring til investeringer og netto avsetninger og bruk av fond.

Avdeling (beløp i mill.)	Regnskap 2021						Avvik i % av bto. utgift
	Regnskap nto. 2020	Utgifter	Inntekter	Netto	Justert budsjett 2021	Avvik	
Byrådsleders avdeling	329,6	804,3	-464,1	340,2	344,8	4,6	0,6 %
Finans, næring og eiendom	520,3	2 073,2	-1 629,3	443,9	467,9	24,0	1,2 %

Årsmelding 2021

Eldre, helse og frivillighet	4 236,9	5 799,7	-1 222,2	4 577,5	4 611,4	33,9	0,6 %
Barnehage, skole og idrett	6 121,7	7 169,2	-1 001,8	6 167,3	6 132,0	-35,3	-0,5 %
Klima, miljø og byutvikling	230,0	2 158,8	-1 918,4	240,4	234,6	-5,9	-0,3 %
Arbeid, sosial og bolig	4 357,2	5 697,0	-1 081,3	4 615,6	4 605,3	-10,3	-0,2 %
Kultur, mangfold og likestilling	1 042,4	1 212,1	-235,2	976,9	987,4	10,5	0,9 %
Bystyrets organer	72,9	100,7	-5,8	94,9	100,0	5,1	5,1 %
90 Fellesposter - bykassen	-604,3	-275,8	-40,4	- 316,2	-142,5	173,7	-63,0 %
Sum	16 306,8	24 739,0	-7 598,5	17 140,5	17 340,8	200,2	0,8 %

Byrådsavdelingene hadde et samlet mindreforbruk på 26,6 mill. i 2021 sammenliknet med justert budsjett. Dette tilsvarer 0,1% av avdelingenes samlede driftsutgiftene. På fellespostene er det et positivt vik på 173,7 mill.

Mindreutgiftene på Fellesposter er i hovedsak knyttet til ubrukte midler på 125 mill. til ikke igangsatte tiltak under tjenesteområdene. I tillegg er det også en rest på avsetninger til sentralt lønnsoppgjør m.m. i størrelsesorden 40 mill.

Drift per tjenesteområde

Tabellen under er basert på hovedoversiktene § 5-4. Til forskjell fra tabellene under de enkelte tjenesteområdene er tallene i tabellen eksklusiv netto finansutgifter, avskrivninger, overføring til investeringer og netto avsetninger og bruk av fond.

Årsmelding 2021

Tjenesteområde (beløp i mill.)	Regnskap 2021						
	Regnskap nto 2020	Utgift	Inntekt	Netto	Justert budsjett 2021	Avvik	Avvik % av bto.utgift
01A Barnehage	2 429,3	2 912,2	-331,2	2 581,0	2 642,9	61,9	2,1 %
01B Skole	3 309,0	4 191,2	-668,0	3 523,2	3 502,8	-20,5	-0,5 %
01C Spesialpedagogiske tjenester	257,9	348,7	-40,6	308,1	279,2	-28,9	-8,3 %
02 Barnevern	643,5	787,3	-103,4	683,9	693,2	9,4	1,2 %
03A Tjenester til eldre	3 091,0	4 544,5	-1 066,0	3 478,5	3 523,8	45,2	1,0 %
03B Tjenester til funksjonshemmede	168,0	217,8	-49,0	168,8	176,4	7,7	3,5 %
03C Tjenester til utviklingshemmede	1 381,1	2 156,2	-531,0	1 625,2	1 617,5	-7,7	-0,4 %
03D Psykisk helse	502,6	755,9	-187,5	568,4	571,1	2,7	0,4 %
04A Tj. til rusavhengige og bostedsløse	318,9	450,3	-91,5	358,7	363,6	4,8	1,1 %
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	753,3	869,1	-94,3	774,8	807,1	32,3	3,7 %
04C Introduksjons- og tolketjenester	214,9	332,9	-94,6	238,3	245,2	7,0	2,1 %
05A Forebyggende helsearbeid	311,2	727,6	-167,0	560,7	567,7	7,0	1,0 %
05B Behandling og rehabilitering	584,9	863,3	-192,3	671,0	651,9	-19,0	-2,2 %
06 Overføringer til trossamfunn	194,9	169,5	-0,6	168,9	169,6	0,7	0,4 %
07 Brannvesen	197,8	371,9	-148,4	223,5	226,7	3,2	0,9 %

Årsmelding 2021

08 Samferdsel	126,0	340,8	-275,9	65,0	81,2	16,2	4,8 %
09 Boligtiltak	25,2	645,1	-549,4	95,7	90,1	-5,6	-0,9 %
10A Off. planer, bypl. og kulturminnevern	76,4	237,6	-144,4	93,2	95,7	2,5	1,1 %
10B Private planer og byggesak	33,0	266,2	-226,8	39,3	42,2	2,8	1,1 %
10C Naturforvaltning og parkdrift	109,7	128,1	-19,1	108,9	112,9	4,0	3,1 %
10D Klima og miljø	44,2	61,0	-8,8	52,2	60,1	8,0	13,1 %
11A Lærlinger	9,0	9,1	-1,2	8,0	7,8	-0,1	-1,4 %
11B Arbeidsmarkedstiltak	9,4	14,8	-6,1	8,7	10,1	1,4	9,2 %
12A Kultur	474,0	568,3	-144,0	424,3	431,2	6,9	1,2 %
12B Bibliotek	72,6	108,3	-16,0	92,3	93,3	1,0	0,9 %
13 Idrett	243,3	313,9	-62,3	251,6	244,0	-7,7	-2,4 %
14 Næring	49,2	237,7	-278,7	-40,9	-34,2	6,7	2,8 %
15 Bystyrets organer og administrasjon	72,2	104,9	-6,2	98,7	104,0	5,3	5,1 %
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	920,3	1 697,4	-706,7	990,7	1 025,2	34,4	2,0 %
17A Fellestjenester	25,5	29,8	-13,3	16,5	19,8	3,3	11,0 %
17B Sivilforsvar og beredskap	3,9	6,9	-3,3	3,5	3,8	0,2	3,6 %
18A Vann og avløp	-249,3	746,0	-992,4	-246,4	-266,0	-19,6	-2,6 %
18B Renovasjon	-9,0	345,0	-342,6	2,4	-2,7	-5,0	-1,5 %
20 Interne tjenester/fordelte kostnader	-0,0	8,2	-8,1	0,1	0,7	0,6	6,7 %
21 Pensjon og fellesposter	-87,3	-828,6	-27,7	-856,3	-817,2	39,1	-
Sum tjenesteområdene	16 306,8	24 739,0	-7 598,5	17 140,5	17 340,8	200,2	0,8 %

Det vises til omtale under de enkelte tjenesteområdene.

Disponering av driftsresultatet

Beløp i hele mill.	Regnskap 2021	Justert budsjett	Avvik	Vedtatt budsjett	Regnskap 2020
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	8
Overføring til investering	530	530	0	340	401
Avsetninger til disposisjonsfond	41	-78	-119	156	-291
Bruk av disposisjonsfond	0	-397	-397	-350	173
Netto avsetninger - sentrale poster	571	55	516	145	291
Avsetninger til bundne driftsfond	204	150	54	19	288
Avsetninger til disposisjonsfond	653	653	0	202	340
Bruk av bundne driftsfond	-263	-200	-63	-110	-234
Bruk av disposisjonsfond	0	-134	134	-45	-214
Overføring til investering	19	20	-1	7	90
Netto avsetninger i tjenesteområdene	613	488	125	73	271
Sum sentrale inntekter og finansposter	1 184	543	641	219	562

Oversikten viser disponering av netto driftsresultat fordelt på sentrale poster (tjenesteområde 23) og på tjenesteområdene (tjenesteområde 1-21).

Overføring frå drift til investering er disponering av årsresultatet/bruk av disposisjonsfondet til å finansiere investeringsprosjekter. I forbindelse med 2. tertialrapport 2021 er overføring til investering

økt som følge av det finansielle måltallet om at disposisjonsfondet skal utgjøre 10% av driftsinntektene. Konsekvensen er at låneopptaket reduseres tilsvarende.

Bundne driftsfond er avsetning og bruk av midler som har et spesifikt formål. For 2021 er bruk og avsetning til bundne fond blant annet knyttet til koronamidler fra staten.

Avsetning til disposisjonsfond knytter seg i hovedsak til avsetning til bufferfond pensjon.

Bruk av disposisjonsfond er null i regnskapet for 2021 da det ved et eventuelt mindreforbruk for kommunen totalt sett, skal ifølge forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner §4-3 1. ledd, redusere mindreforbruket så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond.

Oppsummering av investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet

I 2021 ble det investert for 3 489 mill. kroner (brutto). Det er en økning på hele 35 % fra 2020. Ser man på regnskapstall 5 år tilbake i tid er 2021 det året med klart høyest investeringsaktivitet.

Investeringer	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ikke-avgiftsfinansiert	1 592	2 228	1 807	1 994	2 331	3 244
Avgiftsfinansiert	376	198	214	203	242	244
Sum	1 967	2 425	2 021	2 197	2 573	3 489

Det er innen barnehage og skole de største investeringene har vært. Kommunen har store pågående prosjekter med høy aktivitet i 2021, og det gjelder blant annet Bergen inkluderingscenter (Landåssvingen 15), Kronstad oppvekstun, Holen skole, Bergen rådhus og Åsaheimen. Kjøpet av Akasia-barnehagene er den enkeltinvesteringen i beløp som utgjør mest i investeringsregnskapet (527 mill.).

Sammenlignet med justert budsjett viser investeringsregnskapet et mindreforbruk på 45 mill. kroner samlet sett. Ser man vekk i fra den sentrale korreksjonen (se omtale under «Sentrale inntekter og finansposter») er avviket på 325 mill. Årsaken er hovedsakelig forsinkelser, hvor man av ulike grunner ikke har klart å gjennomføre alle de tiltakene og prosjektene det var bevilget midler til i 2021.

Under følger en omtale av de tjenesteområdene med høyest avvik.

Barnehage

Tjenesteområdet barnehage endte opp med et merforbruk på 25 mill. Hovedårsaken er virksomhetsoverdragelsen av Akasia. Det endelige utfallet av hele kjøpet innebar at om lag 514,4 mill. kroner av kjøpesummen med tillegg for 12,9 mill. kroner i dokumentavgift ble ført i investeringsregnskapet. Merforbruket på investeringen må ses i sammenheng med tilsvarende

mindreforbruk i driftsregnskapet.

Skole

På «skole» var det i 2021 et mindreforbruk på 106 mill. De største avvikene skyldes forsinkelser på Midtun skole, Kronstad oppveksttun og Ulriken avlastningsskole – spesialrom. Utvidelsen av Midtun skole er ferdigstilt, men det gjenstår noe litt arbeid som skal utføres våren 2022. Rehabiliteringen av Kronstad skole er godt i gang og skal være ferdig i 2022, men har hatt noen utfordringer knyttet til COVID-19 og smitteverntiltak. Og prosjektet tilpasninger på Ulriken erstatningsskole er satt på vent inntil videre, da man har funnet ut at det ikke er mulig å gjennomføre planlagte tiltak innenfor budsjettrammen.

Tjenester til eldre

Blant tjenester til eldre er det Åsaheimen og Sandsli bo- og aktivitetssenter som står for de største avvikene. Sistnevnte var ferdigstilt i 2020, men det gjenstår noen leveranser og justeringer som har tatt noe lengre tid enn antatt å få på plass. Avviket på Åsaheimen skyldes forskyvninger i faktureringsplan.

Kultur

På «Kultur» er det et merforbruk på 28 mill. Det var i justert budsjett satt av 16,4 mill. til sekkeposten kulturinvesteringer på tjenesteområdet, men det er ingen prosjekter som har startet opp som planlagt i 2021. Det var og satt av 7 mill. til skisseprosjekt til nytt Elvetun/ Fysak, men dette prosjektet kom heller ikke i gang. Restaureringen av kulturhuset Danckert Krohn har startet opp, men det har vært noen forsinkelser som medførte et budsjettavvik.

Idrett

Den investeringen med størst avvik innenfor tjenesteområdet «Idrett» er Myrdal idrettspark (Åsane Arena). Idrettsparken ble ferdigstilt høsten 2021, og mindreforbruket skyldes at noen endringer og sluttoppgjør er blitt forskjøvet til 1. halvår 2022. Det er også mindreforbruk på Nærmiljøanlegg og Oppgradering av utendørsanlegg, hvor noen av de planlagte investeringene er forsinket.

Administrasjon og fellestjenester

Innenfor Administrasjon og fellestjenester har de tre Rådhus-investeringene samlet sett et mindreforbruk på ca. 47 mill. Prosjektet skal som planlagt være ferdigstilt vår/ sommer 2022. Avvikene skyldes forsinkelser knyttet til fakturering og at størstedelen av leveranser innen inventar og utstyr først kommer i 2022.

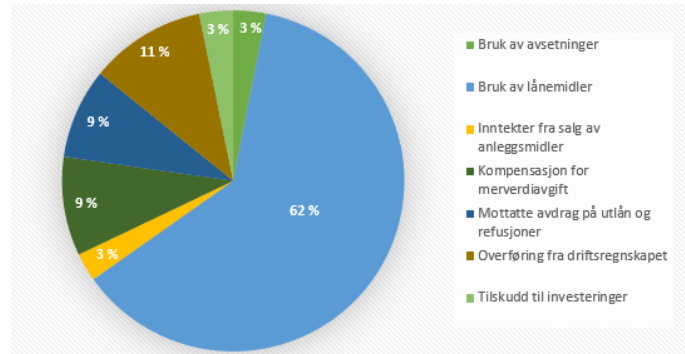
Sentrale inntekter og finansposter

For å holde investeringsnivået samlet sett på et realistisk nivå ble det i Handlings- og økonomiplan 21-24 lagt inn en «teknisk» negativ korleksjon på sentrale inntekter og finansposter. 2021 er det andre året dette er blitt gjort, og bakgrunnen er at regnskapet de foregående årene viste store avvik mellom vedtatt investeringsbudsjett og regnskap. For å innfri kravet om realistisk budsjettering ble bruttoinvesteringsnivået for ikke-avgiftsfinansierte investeringer (inklusive den negative korleksjonslinja) trukket ned til et nivå på rundt 2,5 mrd. i vedtatt budsjett.

Gjennom budsjettåret har man sett og vurdert fremdriften til de enkelte investeringsprosjektene, og justert den sentrale korleksjonen i tråd med de prognoser som er spilt inn i forbindelse med tertialrapporteringene til bystyret. I 2. tertial ble forventet investeringsnivå oppjustert fra 2,5 mrd. til 2,8 mrd., og i tillegg kom Akasia inn med 470 mill. slik at man totalt sett var oppi 3,3 mrd. Likevel var forventningsnivået noe høyere enn det som ble vurdert som realistisk, og dermed stod det igjen et beløp på den sentrale budsjettposten, og det forklarer avviket på 280 mill.

Finansiering

Ikke-avgiftsfinansierte investeringer blir finansiert ved bruk av lånemidler, kompensasjon for merverdiavgift, ubunden generell driftsfinansiering, bruk av fond, tilskudd, refusjoner, salgsinntekter og andre inntekter. Det positive driftsresultatet på 1,184 mill. kroner har gjort det mulig å overføre 549 mill. kroner til investeringsregnskapet som egenfinansiering, til erstatning for låneopptak. Andelen bruk av lån for ikke-avgiftsfinansierte investeringer utgjorde i 2020 om lag 62 %.

Avgiftsfinansierte investeringer blir hovedsakelig finansiert av lån som blir dekket av kommunale avgifter. Unntaket er justeringsavtaler knyttet til vann og avløp som blir finansiert ved overføring fra andre aktører.

Demografisk utvikling

Bergen fikk 1 329 flere innbyggere i 2021, som gir en vekst på 0,5 % fra året før. Ved inngangen til 2022 var det registrert 286 930 bergensere. Veksten i 2020 var til sammenlikning på 1 672 personer. Bergen hadde svakest utvikling for personer i aldersgruppen 0-19 år (-0,5 %), som også var noe større enn nedgangen for landet (-0,2 %). Innbyggertallet i Bergen utgjør nå 5,3 % av landets totalbefolkning på 5 425 270.

Aldersgruppe	Oslo	Stavanger	Bergen	Trondheim	Landet
0-19 år	-0,1 %	0,0 %	-0,5 %	-0,2 %	-0,2 %
20-64 år	0,3 %	-0,1 %	0,3 %	1,6 %	0,4 %
65 år eller eldre	1,6 %	3,0 %	2,3 %	2,9 %	2,5 %
I alt	0,4 %	0,4 %	0,5 %	1,4 %	0,6 %

For landet som helhet var veksten 0,6 %, mens befolkningen i nabokommunene økte med 0,7 %. Når det gjelder storbyene skiller Trondheim seg ut med en klart høyere vekst totalt (1,4%), og spesielt innenfor

Årsmelding 2021

aldersgruppen 20-66 år, som i hovedsak kan tilskrives vekst i yngre voksne. Oslo og Stavanger hadde en økning på 0,4 %.

De siste årenes utvikling med lavere fødselstall er snudd til en økning i antall fødte i 2021. Ved årsskiftet var det i alt 3 179 0-åringer registrert bosatt i Bergen, som er 114 (3,7 %) flere enn ett år tidligere. Det er likevel færre enn forrige topp i 2017, da det var 3 518 (10,7 %) flere 0-åringer. Flere år med lavere fødselstall har ført til at antall 1-5 åringer er redusert. I løpet av de siste året ble det 516 (-3,3 %) færre i denne aldersgruppen.

I Bergen, som landet ellers, er det en tiltagende vekst i de øvre aldersgruppene. Særlig sterk er veksten blant innbyggere 67-79 år, der det i løpet av de siste 10 årene har vært en økning på 34 %. Foreløpig er det beskjedne vekst i antall 80-89 åringer, men økningen vil komme utover 2020-tallet. Veksten i antall eldre som er 90 år eller mer har sammenheng med relative høye fødselstall på 1920-tallet. Fallet i antall fødte på 1930-tallet vil føre til at veksten blant de aller eldste først vil tilta utover 2030-tallet.

Aldersgruppe	2012	2017	2021	2022	Endring 2021-2022		Endring siste 10 år	
					Antall	Prosent	Antall	Prosent
0 år	3 434	3 518	3 065	3 179	114	3,7 %	-255	-7,4 %
1-5 år	16 463	16 086	15 699	15 183	-516	-3,3 %	-1 280	-7,8 %
6-12 år	21 166	21 993	21 791	21 649	-142	-0,7 %	483	2,3 %
13-15 år	9 380	8 905	9 238	9 394	156	1,7 %	14	0,1 %
16-19 år	13 042	12 919	12 448	12 510	62	0,5 %	-532	-4,1 %
20-44 år	100 428	106 810	108 528	108 995	467	0,4 %	8 567	8,5 %
45-66 år	67 238	71 442	74 844	75 163	319	0,4 %	7 925	11,8 %
67-79 år	21 194	25 373	27 726	28 459	733	2,6 %	7 265	34,3 %
80-89 år	9 311	9 166	9 720	9 780	60	0,6 %	469	5,0 %
90 år eller eldre	2 106	2 344	2 542	2 618	76	3,0 %	512	24,3 %
Totalt	263 762	278 556	285 601	286 930	1 329	0,5 %	23 168	8,8 %

Årsmelding 2021

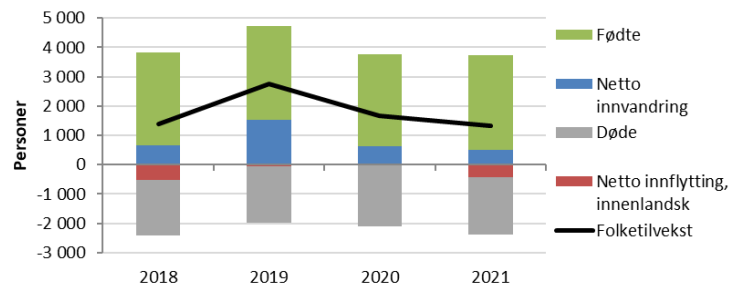
En sammenlikning med SSBs framskrivning for Bergen fra 2020 (alternativ MMMM) viser at det ble 74 flere 0-åringene enn framskrevet, mens antall 1-5 åringer og 6-12 åringer er hhv. 273 og 175 færre enn framskrevet. Blant de eldre viser framskrivningen noe høyere tall enn realisert. Samlet for Bergen har veksten i antall innbyggere vært 419 lavere gjennom 2020 og 2021 enn det som ble framskrevet i 2020.

Aldersgruppe	Statistikk		Framskrivning		Avvik fra statistikk	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
0 år	3 065	3 179	3 115	3 105	50	-74
1-5 år	15 699	15 183	15 703	15 456	4	273
6-12 år	21 791	21 649	21 858	21 824	67	175
13-15 år	9 238	9 394	9 252	9 429	14	35
6-15 år	31 029	31 043	31 110	31 253	81	210
16-24 år	34 913	35 048	34 852	34 602	-61	-446
25-66 år	160 907	161 620	160 778	161 932	-129	312
67-79 år	27 726	28 459	27 784	28 538	58	79
80-89 år	9 720	9 780	9 750	9 838	30	58
90+	2 542	2 618	2 582	2 625	40	7
I alt	285 601	286 930	285 674	287 349	73	419

Innvandringen tok seg noe opp igjen fra i 2021, etter at 2020 i enda større grad enn 2021 var preget av at pandemien påvirket flyttebevegelsene gjennom karantenebestemmelser, nedstengning og generell usikkerhet. Innvandringen er likevel ikke tilbake på nivåer fra før pandemien inntraff. Samtidig økte også utvandringen, slik at netto innvandring gikk ned med 129 personer, fra 632 personer i 2020 til 503 personer i 2021. I 2019 var det til sammenlikning en netto innvandring på 1 522 personer.

Med 413 flere som flyttet ut av Bergen til andre kommuner enn det var personer som flyttet hit, hadde Bergen underskudd på flyttebalansen med resten av landet i 2021. I 2020 var det tilnærmet like mange som flyttet inn til andre kommuner i landet, mens i gjennomsnitt for de siste ti årene har noe i underkant av 400 flere flyttet ut av kommunen enn andre veien.

Årsmelding 2021

Ytrebygda var bydelen der befolkningen økte mest i 2021, både i antall (609 personer) og i prosent (2,0 %). Bergenhus hadde en nedgang i antall innbyggere på 299 personer (-0,7 %), etter mange år med vekst. Årstad bydel passerte dermed Bergenhus i antall innbyggere, men flest bor det fortsatt i Fana bydel. Det er også i disse tre bydelene innbyggertallet har økt mest de siste 10 årene, med hhv. 16 % i Ytrebygda bydel og 13 % i bydelene Fana og Bergenhus. Ved siden av Bergenhus opplevde også Arna (-0,7 %) og Laksevåg (-0,6 %) befolkningsnedgang i 2021.

Bydel	2012	2017	2021	2022	Endring 2021-2022	
					Antall	Prosent
Arna	12 862	13 751	13 899	13 802	-97	-0,7 %
Bergenhus	39 005	41 998	42 804	42 505	-299	-0,7 %
Fana	39 216	42 236	43 557	44 148	591	1,4 %
Fyllingsdalen	28 911	29 504	30 204	30 479	275	0,9 %
Laksevåg	38 959	40 151	40 518	40 272	-246	-0,6 %
Ytrebygda	26 352	28 139	29 875	30 484	609	2,0 %
Årstad	37 977	40 677	42 386	42 950	564	1,3 %
Åsane	39 730	41 241	41 788	41 953	165	0,4 %
Uoppgitt bydel	750	859	570	337	-233	-40,9 %
Totalt	263 762	278 556	285 601	286 930	1 329	0,5 %

Likestilling, inkludering og mangfold

Bergen kommune som arbeidsgiver

Bergen kommune er en av regionens største arbeidsgivere og har over 20 000 fast ansatte. Likestilling, inkludering og mangfold er grunnlaget for å levere gode velferdstjenester til innbyggerne og sikre et godt arbeidsmiljø for medarbeiderne.

Året 2021 har også vært preget av covid-19- pandemien, noe som har skapt uforutsigbarhet både med tanke på bemanning og prioritering av oppgaver. Planlagte satsningsområder har kommet i skyggen av akutte oppgaver. Enkelte tjenester har i perioder hatt svært høy arbeidsbelastning og utfordringer knyttet til fravær. Dette har påvirket mange deler av arbeidsgiverområdet, også oppfølgingen av likestilling, inkludering og mangfold.

Overordnede planer og mål for likestilling, inkludering og mangfold

For å sikre likestilling og hindre diskriminering jobber kommunen med alle sider av arbeidsgiverpolitikken. Dette krever at den generelle bevisstheten rundt disse problemstillingene er høy. Bergen kommune har en rekke planer og styrende dokumenter som formulerer ambisjoner for likestilling, inkludering og mangfold for kommunen som arbeidsgiver:

- «Et arbeidsliv i endring. HR-melding mot 2030» ble vedtatt av bystyret i 2019, sak 283/19. Meldingen skisserer retningen kommunen har som arbeidsgiver i årene fremover og viser høye ambisjoner for likestilling, mangfold og inkludering.
- Byrådet vedtok i 2020 en helhetlig plan for oppfølging av satsingsområdene i HR-meldingen, sak 1175/20. Denne saken presenterer et veikart over saker som skal utarbeides i årene som kommer, blant annet saker om sykefravær, heltid, rekruttering og en egen mangfoldsplan for arbeidsgiverområdet.
- «Organisering og oppfølging av ny IA-avtale i Bergen kommune», byrådssak 1189/19, beskriver hvordan kommunen skal organisere arbeidet med reduksjon av sykefravær.
- «Heltidskultur og håndtering av midlertidige bemanningsbehov», byrådssak 1248/17, beskriver ambisjonene om å utvikle en heltidskultur i Bergen kommune.
- «Regnbuebyen Bergen. Plan for kjønns og seksualitetsmangfold 2017-2021», sak 76-17, har tiltak som peker på Bergen kommune som arbeidsgiver.
- «Lokal lønnspolitikk for Bergen kommune» ble vedtatt i byrådet i 2014, sak 1017/14. En likestilt lønnspolitikk er en viktig del av denne. Det starter en revisjon av dette dokumentet i 2022.

I 2021 startet arbeidet med en ny likestillingsplan for Bergen kommune som myndighet og tjenesteyter. Denne blir fullført i 2022.

Hensynet til likestilling og ikke-diskriminering er ellers inkludert i den øvrige personalpolitikken og forankret blant annet i kommunens personalreglement.

Strukturen for likestillingsarbeidet i kommunen

Arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering er en integrert del av prosessene innen arbeidsgiverområdet og personaloppfølgingen. Det er ledere med personalansvar på alle de ulike enhetene i kommunen som følger opp sine ansatte og gjør vurderinger knyttet til likestilling, inkludering og mangfold i hverdagen.

Kommunens sju byrådsavdelinger og bystyrets organer har hvert sitt arbeidsmiljøutvalg. I tillegg har kommunen et hovedarbeidsmiljøutvalg (HAMU). Hovedarbeidsmiljøutvalget behandlet i februar 2021

en sak om kommunens oppfølging av aktivitetsplikten i likestillings- og diskrimineringslovens § 26 og vedtok at byrådsavdelingenes arbeidsmiljøutvalg får ansvar for å gjennomføre aktivitetene beskrevet i aktivitetsplikten i likestillings- og diskrimineringsloven §26, annet ledd. Lønnskartlegging og kartlegging av ufrivillig deltid ivaretas av HR konsern og gjennomføres første gang i 2021. Rapportering skjer i Bergen kommunes årsmelding og i arbeidsmiljøutvalgenes årsrapportering til HAMU.

Arbeidet med aktivitetsplikten

Våren 2021 ble det arrangert et digitalt seminar om aktivitetsplikten for representanter fra arbeidsmiljøutvalgene. Målet for seminaret var en gjennomgang av pliktene i lovverket og hvordan disse problemstillingene kan overføres til hverdagen og driften i kommunen. HR konsern har fulgt opp arbeidsmiljøutvalg som i ettertid har ønsket en grundigere gjennomgang for hele sitt utvalg. Hovedarbeidsmiljøutvalget har vært orientert om fremdriften gjennom året.

Det er utviklet en veileder til for å kartlegge risiko for diskriminering og hindre for likestilling i arbeidsmiljøet. Veilederens første utgave ligger tilgjengelig i kommunens kvalitetssystem Bk Kvalitet. Enkelte byrådsavdelinger melder tilbake at de har behov for mer tilrettelagte og detaljerte støtteverktøy fra konsernnivået for å kunne følge opp aktivitetsplikten innen sin sektor. Dette skal videreutvikles i første halvdel av 2022.

Byrådsavdelingenes arbeidsmiljøutvalg har alle sammen hatt aktivitetsplikten oppe som sak i sine møter i 2021. Det varierer hvor langt de ulike utvalgene er kommet i å gjennomføre kartlegginger av arbeidsmiljøet og planlegge tiltak. Det er også variasjon i arbeidsform og hvordan arbeidsmiljøutvalgene følger opp dette arbeidet i sine byrådsavdelinger.

Noen arbeidsmiljøutvalg har hatt egne arbeidsmøter for å identifisere risikoområder og utarbeide tiltak. Ut fra dette arbeidet har de prioritert enkelte diskrimineringsgrunnlag eller prosesser og konsentrert seg om disse. I andre byrådsavdelinger har arbeidsmiljøutvalgene sendt bestilling til underliggende etater eller til arbeidsmiljøgruppene om å gjøre en første vurdering av risiko og tiltak knyttet til likestilling og diskriminering og melde tilbake til arbeidsmiljøutvalget. Arbeidsmiljøutvalget i én byrådsavdeling har foreslått at tiltakene bør integreres i etatenes årsoppdrag.

Risiko for diskriminering og tiltak for likestilling

Det er stor variasjon i arbeidshverdagen til kommunens medarbeidere. Ulike arbeidsoppgaver, tjenestemottakere, kompetansekrav, fysiske arbeidsforhold og andre rammebetingelser gjør at risiko for diskriminering og tiltak for likestilling vil variere mellom de ulike sektorene og tjenestene. Det er imidlertid noen prosesser som peker seg ut, både med tanke på utfordringer og ulike tiltak som er satt i verk. Tiltak som gjelder kjønnslikestilling spesielt, er kommentert i egen del av dette kapittelet.

Rekruttering

Rekrutteringsprosessen er et sentralt område for å hindre diskriminering og øke mangfoldet blant de ansatte i kommunen. Det er nødvendig å se på rekrutteringsprosessen generelt, samtidig som det er nødvendig med særskilte tiltak overfor noen grupper arbeidssøkere for å styrke deres mulighet for å få jobb.

- Byrådsavdelingene melder at de er oppmerksomme på hvordan vi formulerer kvalifikasjonskrav i stillingsannonser og at de ønsker å heve kompetansen på dette.
- Kjønnsbalanse i rekrutteringsteam og bevissthet om mangfold når det gjelder hvem som representerer kommunen i rekrutteringsaktivitet blir trukket frem.
- Det er et krav i personalreglementet om at søkere med innvandrerbakgrunn og/eller nedsatt funksjonsevne skal vurderes spesielt hvis de er kvalifisert til stillinger i kommunen. Det er mulig for søkere å krysse av for dette i rekrutteringsverktøyet.

- I 2021 gjennomførte kommunen et pilotprosjekt med anonymiserte jobbsøknader for å hindre diskriminering i rekrutteringsprosessen. Prosjektet omfattet enheter fra seks byrådsavdelinger. Evaluering fra prosjektet vil være klar i 2022.
- Bergen kommune samarbeider med NAV om tiltak for at voksne innvandrere skal bli lærlinger og ta fagbrev i helsearbeiderfag. Tiltaket har pågått siden 2008. I det ordinære lærlinginntaket er det søkelys på å rekruttere og inkludere personer med innvandrerbakgrunn.
- Kommunen lyser jevnlig ut tilrettelagte traineestillinger for personer med høyere utdanning og nedsatt funksjonsevne. Traineeperioden er 18 måneder og kandidatene ansettes fast i kommunen. Dette er et godt tiltak for dem som ansettes, men det totale antallet kandidater er fremdeles lavt.
- Bergen kommune har lange tradisjoner for å sysselsette personer i ulike arbeidsmarkedstiltak ved kommunale arbeidsplasser. Avdelingen «Arbeidsinkludering» skal håndtere samtlige henvendelser om språk- og arbeidspraksis. I 2021 behandlet byrådet en opptrappingsplan for dette arbeidet. Målet i planen er at Bergen kommune skal tilby språk- eller arbeidspraksis til minimum 400 personer per år. I 2021 var det 523 praksisløp i Bergen kommune.
- Bergen kommune har lang erfaring med å ha medarbeidere i tilrettelagte stillinger. Noen av disse er ansatt via ordningen *varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet (VTA-O)*. Ved utgangen av 2021 var det totalt 47 ansatte i tilrettelagte stillinger. 29 av disse er tilknyttet Arbeidsinkludering. De jobber innenfor bygg, vedlikehold, barnehage, skole, sykehjem, arkiv og kontor. I januar 2021 ble det lagt frem en rapport etter prosjektet *Varig tilrettelagte stillinger i Bergen kommune*. Gjennom prosjektet har man blant annet kartlagt lønns- og arbeidsvilkår for ansatte i varig tilrettelagte stillinger i Bergen kommune og kommunen har i etterkant identifisert og vedtatt flere endringer i for å sikre mest mulig like vilkår.
- De kvinnedominerte byrådsavdelingene Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet og Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig deltar i KS-prosjektet «Menn i helse». Prosjektet skal øke andelen menn blant de ansatte.

Utviklingsmuligheter

Kommunen ønsker arbeidsmiljø hvor mangfold vurderes som en ressurs. En viktig del av dette arbeidet er å lage systemer som hjelper ledere til å følge opp sine ansatte på en enkel måte.

- Det pågår et arbeid knyttet til kommunens kompetansesystem som skal gi oversikt over medarbeidernes kompetanse, planlagte kompetanseløp og oppfølging av enkeltmedarbeidere gjennom medarbeidersamtale. Medarbeidersamtalen brukes aktivt til å undersøke medarbeiders ambisjoner og tilpasse kompetanseutvikling.
- Mangfold og inkludering tas opp i kursrekken «Ny som leder», som er et obligatorisk opplæringsprogram for nye ledere i kommunen. Mangfold er også et tema i rekrutteringskursene og i grunnkurs i arbeidsmiljø.
- Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet jobber systematisk for kompetanseheving innen både fag og språk blant sine ansatte. Det gjennomføres norskopplæring på nivå B1 og B2 for ansatte. Bergen kommune har også en autorisasjonsklasse på desentralisert sykepleierutdanning ved Høgskulen på Vestlandet for at medarbeidere med sykepleierutdannelse fra utlandet skal få norsk autorisasjon.
- Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har nedfelt formuleringer i lederavtalen som understreker forventninger til at resultatansvarlige har en åpen og inkluderende væremåte overfor både medarbeidere og brukere av tjenesten.

Tilrettelegging

Tilrettelegging for medarbeidere med nedsatt funksjonsevne eller andre utfordringer knyttet til helse er

et område som får stor oppmerksomhet i kommunen. Utfordringene innen dette området er ofte knyttet til arbeidsstedenes totale rom for tilrettelegging hvis det er flere medarbeidere som har behov for justering av arbeidsoppgaver eller arbeidsform. Dette krever kreativitet, dialog og tilpasningsevne fra både medarbeidere, leder og kolleger.

- For en del ledere er det knyttet usikkerhet til å rekruttere nye arbeidstakere med et kjent behov for tilrettelegging. For å bedre dette er det behov for å øke kunnskap om tilretteleggingsmuligheter, både internt i kommunen og i dialog med NAV.
- Oppfølging av sykefravær omtales også i kapittelet «Fråvær og inkluderande arbeidsliv». Byråds sak 1189/19 «Organisering og oppfølging av ny IA-avtale i Bergen kommune» konkluderte med at det skulle settes sammen en styringsgruppe for å følge opp IA-avtalen. Denne kom på plass mot slutten av 2019 med representasjon fra alle byrådsavdelingene, arbeidstakersiden og NAV Vestland. Styringsgruppen har hatt flere møter i 2021. Byrådsavdelingene følger opp problemstillinger knyttet til tilrettelegging og sykefravær i arbeidsmiljøutvalgene på byrådsavdelingene og i arbeidsmiljøgrupper på enhetene.
- Tilrettelegging for ulike omsorgsoppgaver og ulike livsfaser er i stor grad regulert av lov og avtaleverk. Byrådsavdelingene melder tilbake om at det generelt er stor oppmerksomhet rundt dette.

Trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold

Vold og trusler er en stor utfordring i Bergen kommune. Det er lagt mye arbeid ned i et opplegg for å forebygge og håndtere dette.

- På konsernnivå er styrende dokumenter systematisert i kommunens kvalitetssystem BK-kvalitet. Det arbeides for å stadfeste en god meldekultur hvor medarbeidere oppfordres til å melde inn avvik. Det er også utviklet kurstilbud for både ansatte og ledere for å styrke kompetansen innen dette området.
- Flere byrådsavdelinger melder at de gjør særskilte risikovurderinger knyttet til både tjenestens form og sammensetningen av medarbeidergruppen for å vurdere særskilte tiltak.
- Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig startet i 2020 MAP – Møte med aggresjonsproblematikk som et pilotprogram for å forebygge og håndtere vold i helse- og sosialsektoren. I oktober 2021 hadde nærmere 100 ansatte gjennomgått 2 dagers grunnkurs. Programmet vil fortsette i 2022.
- Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har også arrangert egne kurs om vold og trusler.
- Det er viktig at medarbeiderne i kommunen er trygge, at de opplever tilhørighet og utvikling, og at de kan være til stede med hele seg i jobben sin. På arbeidsplasser i Bergen kommune skal det være rom for å være åpen om egen seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

LIKESTILLING MELLOM KVINNER OG MENN I VIRKSOMHETEN

Bergen kommune er en arbeidsgiver hvor de aller fleste tjenestene har en overvekt av kvinner. Det er et ønske om en jevnere kjønnsbalanse, spesielt innen helse- og omsorgstjenestene og barnehage og skole. Kommunen er også en arbeidsgiver med mange deltidsansatte. Det arbeides aktivt på flere nivå for å redusere ufrivillig deltid og fremme en heltidskultur.

Kjønnsdelte styringsdata på HR-området er tatt i bruk i styringskortet til resultatenhetslederne. Byrådsavdelinger og resultatenheter får slik bedre oversikt over likestillingstilstand og utfordringer i egen virksomhet. Det gir også bedre mulighet for bruk av HR-data i planlegging og rapportering.

Bergen kommune har i lang tid hatt mål om at Bergen kommune skal ha et aktivt søkelys på kjønnsfordelingen i både ledende og tjenesteytende stillinger. Flere byrådsavdelinger har likestilling langt fremme på sin agenda når de ansetter nye medarbeidere og melder at dette er et viktig element i deres rekrutteringsarbeid.

Kjønnsfordeling i Bergen kommune (årsverk)

Bergen kommune (bykassen) hadde ved utgangen av året 16 688 årsverk. Kvinneandelen ligger stabilt på rundt 75 prosent i kommunen totalt sett.

Avdeling	2020			2021		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinne	Mann	Totalsum
Byrådsleders avdeling	87,90	282,70	370,60	89,20	292,70	381,90
Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	347,40	492,97	840,37	393,81	507,34	901,15
Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet	3190,30	425,39	3615,68	3256,92	481,31	3738,23
Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	4514,86	1421,48	5936,33	4542,88	1455,33	5998,21
Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	310,10	260,40	570,50	364,05	379,73	743,78
Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig	3255,28	880,19	4135,47	3375,17	929,81	4304,98
Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling	377,44	192,91	570,35	387,07	194,14	581,21
Bystyrets organer	21,80	16,15	37,95	23,50	15,15	38,65
Sum	12 105,08	3 972,19	16 077,26	12 432,60	4 255,51	16 688,11

Byrådsavdelingene har over tid arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering. Enhetene er bevisst på å kalle inn kvalifiserte kandidater fra begge kjønn, spesielt der hvor det ene kjønn er underrepresentert. Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet og Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig deltar i prosjektet «Menn i helse», som skal øke andelen av menn innenfor helsesektoren.

I byrådsleders avdeling utgjør andelen kvinner 23,4 prosent av de ansatte. Dette skyldes at det fortsatt er flest menn som jobber i Bergen brannvesen. Brannvesenet har i flere år jobbet aktivt med å rekruttere kvinner og opplever nå god tilgang på kvalifiserte søkere av begge kjønn når stillinger lyses ut.

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet er den tredje største byrådsavdelingen og sysselsetter 22 prosent av kommunens årsverk. Byrådsavdelingen har en kvinneandel på 87 prosent av arbeidsstokken.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett er den største byrådsavdelingen og sysselsetter 36 prosent av kommunens årsverk. Her er kvinneandelen 76 prosent. I barnehager er andelen kvinner blant de pedagogisk ansatte 81 prosent. Byrådsavdelingen har en målsetning om at andel menn i barnehagene skal økes.

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig sysselsetter rundt 25 prosent av årsverkene i Bergen kommune. Av disse er 78,4 prosent kvinner. Det er jevnt over få mannlige søkere til helse- og sosialfaglige stillinger i byrådsavdelingen og byrådsavdelingen støtter tiltak som kommune-Norge samlet gjennomfører for å øke menn sin interesse for å velge helse- og omsorgsykker. Det er en noe større andel mannlige ansatte i tjenester for mindreårige flyktninger og innen psykiatri- og rusfeltet enn i andre tjenester i byrådsavdelingen.

Tabellen under viser kjønnsfordeling i ulike stillingsgrupper.

Stillingsgruppe	Kvinner	Menn	Totalt	Andel kvinner	Andel menn
1-Stillinger uten særskilt krav til utdanning	1 353,9	645,3	1 999,2	67,7 %	32,3 %
2-Fagarbeidere eller tilsvarende	2 830,2	899,9	3 730,1	75,9 %	24,1 %
3- Krav om 3-årig høyskoleutdanning totalt	5 596,5	1 401,7	6 998,1	80,0 %	20,0 %
- 3-årig høyskole- diverse	133,5	59,4	192,9	69,2 %	30,8 %
- Barnehagelærer/pedagogisk leder	574,1	72,3	646,4	88,8 %	11,2 %
- Helse-/sosialfaglig utdanning-høyskole	2 792,1	447,9	3 240,1	86,2 %	13,8 %
- Undervisningsstillinger	2 096,8	822,0	2 918,8	71,8 %	28,2 %

4-Krav om 5 årig høyere utdanning totalt	1 224,7	692,6	1 917,3	63,9 %	36,1 %
- Høyere utdanning 5 år eller mer-diverse	306,4	86,9	393,3	77,9 %	22,1 %
- Ingeniør	80,3	124,7	205,0	39,2 %	60,8 %
- Rådgiverstillinger	838,0	481,0	1 319,0	63,5 %	36,5 %
5-Ledere Totalt	1 111,4	486,9	1 598,4	69,5 %	30,5 %
- Arbeidsledere	159,9	110,2	270,1	59,2 %	40,8 %
- Mellomledere/ avdelingsledere	712,3	273,7	986,0	72,2 %	27,8 %
- Resultatenhetsledere/seksjonsledere	236,2	94,0	330,2	71,5 %	28,5 %
- Toppledere	3,0	9,0	12,0	25,0 %	75,0 %
6-Lærlinger Totalt	275,2	94,0	369,2	74,5 %	25,5 %
SUM årsverk	12 388,9	4 220,3	16 612,2	74,5 %	25,5 %

Selv om Bergen kommune totalt sett er en kvinnedominert virksomhet er det noe variasjon i kjønnsfordelingen på de ulike stillingsgruppene. For fagarbeidere er kjønnsfordelingen tilnærmet lik kommunen som helhet, med 76 prosent kvinner. I stillinger med treårig høgskoleutdannelse er kvinneandelen på nesten 89 prosent innen barnehage og 86 prosent innen helse- og sosialfag. I stillinger med krav til femårig høyere utdanning er kvinneandelen 64 prosent, og blant ingeniørene er det 39 prosent kvinner.

Blant resultatenhetsledere og seksjonsledere er kvinneandelen 71,5 prosent, litt lavere enn i 2020. På nivået under, for mellomledere eller avdelingsledere, er kvinneandelen 72,2 prosent.

Blant kommunes toppledere er kvinneandelen 25 prosent. Dette utgjør en liten gruppe hvor få personer gir store utslag.

Midlertidig ansatte

Bergen kommune ansetter som hovedregel i faste stillinger. Kommunen har likevel en forholdsvis stor andel ansatte som er midlertidig ansatt. Dette utgjorde 17,6 prosent av de ansatte i 2021. Blant kvinner er 17,4 prosent midlertidig ansatt og blant menn er det 18,2 prosent. Dette er litt høyere tall enn i 2020. Dette har sannsynligvis sammenheng med høyt fravær og stort behov for vikarer i tjenestene i tillegg til

midlertidige bemanningsbehov til blant annet smittesporing, teststasjoner og vaksinerings i forbindelse med covid-19- pandemien.

	2020					2021				
	Kvinner	Menn	Sum	Andel kvinner	Andel menn	Kvinner	Menn	Sum	Andel kvinner	Andel menn
Antall fast ansatte	12 939	4 131	17 070	75,8 %	24,2 %	12 692	4 204	16 896	75,1 %	24,9 %
Antall midlertidig ansatte	2 236	853	3 089	72,4 %	27,6 %	2 674	939	3 613	74,0 %	26,0 %
SUM	15 175	4 984	20 159	75,3 %	24,7 %	15 366	5 143	20 509	74,9 %	25,1 %
Andel midlertidig ansatte	14,7 %	17,1 %	15,3 %			17,4 %	18,3 %	17,6 %		

Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn

Bergen kommune har gjennom mange år satt søkelys på likestilling i lønnspolitikken. Det er et mål å ha en lønnspolitikk som ivaretar og fremmer likestilling mellom kjønnene. Mekanismene bak lønnsdannelsen er komplekse og henger sammen med både sentral og lokal lønnsdannelse og tilbud og etterspørsel på arbeidskraft. Kvinners lønn ligger i 2021 på 99,4 prosent av menns lønn.

Kvinner andel av menns lønn i % pr. avdeling	2019	2020	2021
Byrådsleders avdeling	118,0	114,6	114,2
Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	102,2	100,8	99,2
Byrådsavd. for eldre, helse og frivillighet	98,9	99,8	99,8
Byrådsavd. for barnehage, skole og idrett	98,8	99,9	99,9

Årsmelding 2021

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	98,7	100,0	101,0
Byrådsavd. for arbeid, sosial og bolig	104,4	101,1	101,2
Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling	98,9	99,4	99,5
Bystyrets organer	88,3	95,8	96,9
SUM	97,2	99,3	99,4

Kjønnes tradisjonelle utdannings- og yrkesvalg har fremdeles betydning for kvinners og menns lønn. Det er høy kvinneandel i helse- og omsorgssektoren og i barnehage- og skole, som er de største tjenesteområdene i kommunal sektor. Kvinneandelen er også høyere i ufaglærte, faglærte og høyskoleutdannede stillingsgrupper enn den er i grupper med høyere akademisk kompetanse og i lederstillinger. Menn er tradisjonelt i flertall på tekniske tjenesteområder.

Kvinnens andel av menns lønn pr. stillingsgruppe	2017	2018	2019	2020	2021
Stilinger uten særskilt krav til utdanning	102,5	102,8	102,6	100,7	100,0
Fagarbeidere eller tilsvarende	99,1	99,0	99,3	99,7	99,6
3-årig høyskole eller mer-diverse	98,4	98,6	98,4	99,9	99,9
Barnehagelærer/pedagogisk leder	106,8	107,0	106,9	100,8	100,6
Helse- /sosialfaglig utdanning høyskole 3 år	101,1	101,4	101,4	100,2	100,3
Undervisningsstillinger	100,1	100,2	100,4	100,2	100,3
Høyere utdanning 5 år eller mer-diverse	90,6	87,5	88,8	97,6	97,8
Ingeniør	99,5	98,3	98,4	99,7	100,0

Årsmelding 2021

Rådgiverkode	97,8	97,1	97,8	99,5	99,6
Arbeidsledere	95,3	95,9	98,1	99,2	99,4
Mellomled (avdelingsl)	94,1	94,0	93,9	98,5	98,5
Res.enhetsled/seksjonsled	95,0	91,9	91,4	97,3	97,0
Toppledere	88,4	104,4	102,2	105,4	106,2
Lærling	100,4	100,3	100,2	100,0	100,0
SUM	95,9	96,2	96,9	99,3	99,4

Tabellen ovenfor viser at kjønnsmessig lønnsfordeling basert på stillingskategorier har hatt en helt klart positiv utvikling i det siste året. Det innebærer at store deler av lønnsdifferansen mellom kvinner og menn både innenfor samme stillingskategori og samlet sett er redusert.

Overtid i 2021 fordelt på kjønn

I 2021 ble det jobbet i overkant av 260 000 timer overtid i Bergen kommune. Kvinner utførte nesten 62 prosent av disse timene, og menn utførte 38 prosent. I kommunen totalt var det en økning i bruk av overtid i 2021. Dette har sammenheng med håndtering av covid-19- pandemien.

	Antall timer	Andel
Kvinner	161 972	62 %
Menn	99 345	38 %
Totalsum	261 317	100 %

Heltid og deltid i Bergen kommune

Bergen kommunes 16 68 årsverk utføres av i alt 20 213 ansatte. Tre av fire ansatte har en stillingsprosent på over 75 prosent. Samtidig er nesten fire av ti ansatte deltidsansatt. Bruken av deltidsstillinger knytter seg først og fremst til strukturelle forhold og arbeidstidsordninger på tjenesteområder innen helse og omsorg, grunnskole og skolefritidsordning (SFO), idrett og kultur.

Heltid og faste stillinger skal være normen i Bergen kommune. Bruk av deltid blir etter hovedtariffavtalen årlig drøftet med arbeidstakerorganisasjonene. Retningslinjer for å øke antall heltidsansatte er utarbeidet. Heltidskultur er et av tiltakene som blant annet frontes som en løsning i møte med fremtidens bemanningsutfordringer. Å øke stillingsprosenten for våre ansatte innebærer holdningsskapende arbeid overfor den enkelte avdeling, etat, enhet, leder og ansatt. Dette krever arbeid på alle nivå i organisasjonen. Flere byrådsavdelinger arbeider aktivt med problemstillingen, blant annet med å etablere turnuser som medfører reduksjon av uønsket deltid og økt andel faste stillinger.

Årsmelding 2021

Ansatte - heltid og deltid	2020					2021				
	Kvinner	Kvinner % av total	Menn	Menn % av total	Total	Kvinner	Kvinner % av total	Menn	Menn % av total	Sum
Deltid	5 985	79,9 %	1 506	20,1 %	7 491	5 802	79,1 %	1 529	20,9 %	7 331
Heltid	8 826	73,1 %	3 244	26,9 %	12 070	9 204	72,3 %	3 522	27,7 %	12 726
Sum	14 811	75,7 %	4 750	24,3 %	19 561	15 006	74,8 %	5 051	25,2 %	20 057
Andel deltid	40,4 %		31,7 %		38,3 %	38,7 %		30,3 %		36,6 %

Byrådet vedtok i 2017 en egen sak om «Heltidskultur og håndtering av midlertidige bemanningsbehov». Saken viser ønsket retning for å utvikle en heltidskultur i Bergen kommune. Målsettingen med dette arbeidet er tredelt:

1. Kvaliteten i tjenestene skal økes gjennom at brukerne får kjente, kompetente ansatte, i faste og hele stillinger, som leverer tjenesten.
2. Bergen kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver som tilbyr ansatte faste hele stillinger. Kommunen skal bidra til at lærlinger som tar fagbrev får tilbud om jobb etter ferdig utdanning.
3. Bergen kommune skal ha et system for bemanning, inkludert vikarinnhenting, som gir best mulig forutsetninger for at ressurser avsatt til drift av tjenestetilbudet i Bergen kommune bidrar til kvalitet for brukerne av tjenestene.

Faste hele stillinger er positivt for den enkelte ansatte ved at det gir bedre lønns- og arbeidsvilkår og bedre balanse mellom arbeid og fritid. Det enkelte tjenestestedet vil få sterkere faglig fellesskap, bedre arbeidsmiljø og lavere sykefravær. Byrådsavdelingene melder tilbake at de arbeider målrettet med heltidskultur. Tiltakene knyttes til utlysnings- og tilsettingsprosedyrer, men også i forhold til generell bemanningsplanlegging.

Kartlegging av uønsket deltid

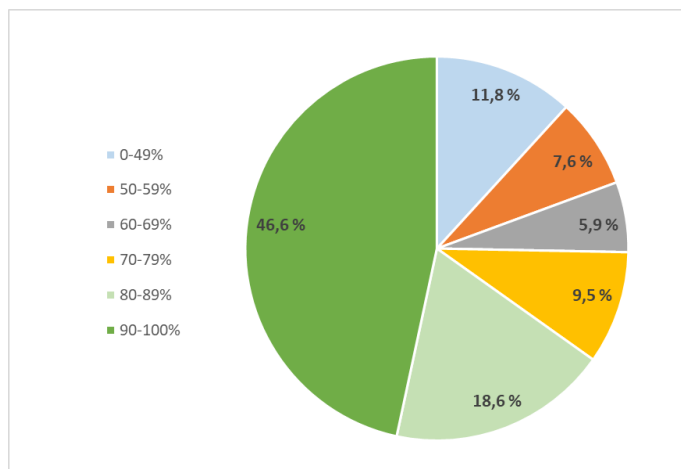
Bergen kommune har rapportert om utviklingen i heltidsarbeidet i flere år. Høsten 2021 gjennomførte kommunen en kartlegging av *uønsket deltid* høsten 2021.

Det ble sendt ut en spørreundersøkelse på e-post til 7607 ansatte som er registrert med deltidsstilling. Dette inkluderer også studenter. 845 personer svarte på undersøkelsen. Dette tilsvarer litt over 11 prosent av det totale antallet respondenter. Svarprosenten er svært lav. Det er flere grunner til dette. Ansatte innen helse, omsorg og SFO er vanligvis vanskelige å nå via e-post. De har sjelden tilgang til pc når de er på jobb. Det ble sendt ut flere påminnelser, og ledere ble også bedt om å oppfordre ansatte til å svare. Det er kommet en del tilbakemeldinger på både avgrensning av målgruppe og kommunikasjonskanaler. Vi tar med oss erfaringene og vil justere metoden til neste gang.

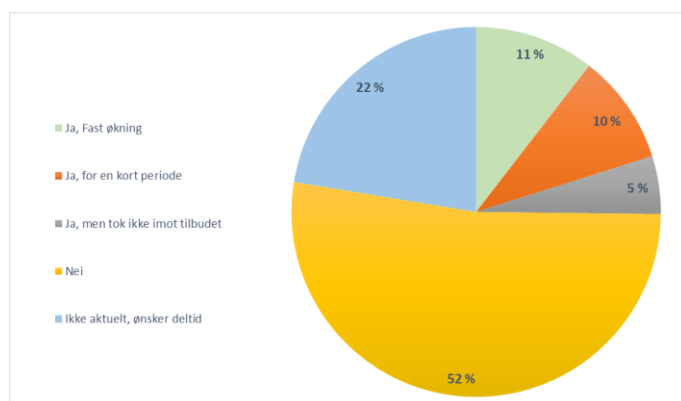
De viktigste resultatene fra undersøkelsen fra undersøkelsen følger under:

47 prosent svarer at de ønsker å jobbe full stilling.

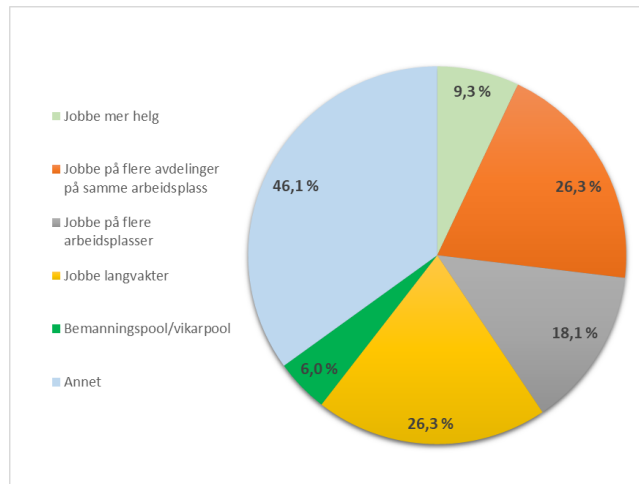
Blant dem som ikke ønsker å jobbe full stilling svarer de at de ønsker seg følgende stillingsprosent:

På spørsmål om de har fått tilbud om økt stillingsprosent i løpt av 2021 fordeler svarene seg på følgende måte:

Undersøkelsen spurte også hva respondentene kunne tenke seg å gjøre for å få økt stillingsprosent. Svarene fordelte seg på følgende måte:

Bergen kommune som offentlig myndighet

Bergen kommune skal i årsmeldingen gjøre rede for hva kommunen gjør som arbeidsgiver for å oppfylle aktivitetsplikten etter likestillings- og diskrimineringslovens § 26.

Som offentlig myndighet skal kommunen jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Plikten innebærer blant annet at kommunen skal forebygge trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold og motarbeide stereotypisering.

Bergen kommune er en stor organisasjon som leverer tjenester til nærmere 290 000 innbyggere. I denne redegjørelsen viser kommunen til noe av det som blir gjort knyttet til diskrimineringsgrunnlagene slik de er nevnt i likestillings- og diskrimineringslovens § 6. Denne redegjørelsen er ikke uttømmende.

Aktuelle planer og politiske føringer

Byrådet i Bergen legger i sin politiske plattform vekt på at Bergen skal være en kommune som jobber for å hindre diskriminering og kjempe for likestilling. De legger tydelige føringer for dette og skriver blant annet:

«Byrådets mål er at Bergen skal være et likestilt samfunn hvor mennesker ikke blir diskriminert eller trakassert på bakgrunn av kjønn, etnisitet, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk eller seksuell orientering. Sosiale og strukturelle hindringer begrenser menneskers grunnlag for full deltakelse, innflytelse og livskvalitet. Bergen vil være en kommune der alle kan være seg selv og samtidig sikres likeverdige tjenester og muligheter, og byrådet vil kjempe for reell likestilling.» (Politisk plattform Byrådet i Bergen 2019-2023, s 32)

Under følger et utvalg av aktuelle planer som er vedtatt i bystyret og som legger føringer for tjenestene våre innenfor likestillings- og diskrimineringsfeltet.

- Idrettsbyen Bergen - aktiv og attraktiv for alle 2017-2027
- Spør oss! Strategi for inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
- Innhold og organisering av SFO for barn med særskilte behov på 1.-7. trinn og tiden etter skoletid for ungdom med særskilte behov på 8.-10. trinn

- Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsundervisning
- Et eldrevennlig Bergen - seniorplan for Bergen kommune 2019-2024
- Plan for deltagelse og mangfold i kunst- og kulturfeltet 2021-2030
- Kulturplan for mennesker med utviklingshemming
- Regnbuebyen Bergen - plan for kjønns- og seksualitetsmangfold 2017-2021
- Bergen kommune – en aldersvennlig kunst- og kulturby 2021–2026
- Handlingsplan for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme
- Plan for inkludering og mangfold 2018-2022
- Student i Bergen - Studentmeldingen 2020
- Et liv i frihet - plan mot menneskehandel 2019-2023
- Trygg gjennom hele livet - plan mot vold i nære relasjoner 2019-2023
- Et helt liv med mening, vekst og utvikling - plan for tjenester til personer med utviklingshemming 2018-20

Rapport om strukturell rasisme

Det har vært viktig for kommunen å få mer kunnskap om hvem som utsettes for diskriminering i byen. I februar 2021 la Bergen kommune frem en ny rapport om strukturell rasisme i Bergen. Rapporten ble utarbeidet av Vista analyse og Institutt for kirke-, religions- og livsnyssforskning (KIFO). Den ble lagt frem for bystyret våren 2021. I denne utredningen ble det brukt både kvalitative og kvantitative tilnæringer til dette temaet.

Viktige funn i rapporten var at personer med minoritetsbakgrunn som svarte på den kvantitative undersøkelsen i stor grad hadde positive opplevelser i møtet med NAV og helsetjenestene i kommunen.

Flere opplevde imidlertid at de hadde opplevd diskriminering i arbeidslivet og på boligmarkedet. I den kvalitative undersøkelsen kom det frem erfaringer med opplevd rasisme i skolen. Her er en lenke til rapporten:

- LES: [VA-rapport 2021-09 Strukturell rasisme i Bergen \(1\).pdf](#)

Diskriminering av og hat mot muslimer

Med utgangspunkt i rapporten om strukturell rasisme har kommunen vært særlig oppmerksom på grupper hvor det foreligger et empirisk belegg på at de er mer utsatt enn andre.

I 2021 har Bergen kommune jobbet med en ny handlingsplan for å forebygge diskriminering av og hat mot muslimer. I denne handlingsplanen viser vi til forskning som viser at personer som har muslimsk bakgrunn er en utsatt gruppe og at en vesentlig andel av befolkningen har et negativt syn på denne gruppen.

Byrådet i Bergen la frem en ny handlingsplan høsten 2021. Den ble behandlet i bystyret i januar 2022 med 12 konkrete tiltak for å bekjempe negative holdninger mot muslimer i Bergen. Med denne målrettede innsatsen vil kommunen være en pådriver for å bekjempe diskriminering mot denne minoritetsgruppen. Skole, politi og andre relevante tjenester trekkes inn i oppfølgingen av denne handlingsplanen.

LES: [Utkast-Handlingsplan-mot-diskriminering-av-og-hat-mot-muslimer-Bergen-kommune](#)

Et viktig tiltak i den nye planen er å opprette en uavhengig veiledningstjeneste for personer som opplever at de kan ha vært eller har vært utsatt for diskriminering og rasisme. Tiltaket har de frivillige

organisasjonene Norsk folkehjelp, Antirasistisk senter, Norsk Handicapforbund, Skeiv Verden Vest og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn som sentrale samarbeidspartnere. Bergen kommune bidrar med tilskudd til veiledningstjenesten.

Kjønns- og seksualitetsmangfold

Bergen kommune vil også trekke frem arbeidet med kjønns- og seksualitetsmangfold i byen. Kommunen har hatt egne planer for å jobbe systematisk med å motvirke diskriminering av LHBTI+-personer i byen siden 2008. I den siste planen som går ut i 2022 har det vært en særlig innsats for å jobbe med skeive med minoritetsbakgrunn.

I perioden har vi særlig vært opptatte av å legge til rette for at frivillig sektor i Bergen jobber sterkt med dette. Kommunen har gitt kommunalt ansatte opplæring, hatt samtalegrupper for unge om kjønnsidentitet og lagt til rette for kjønnsnøytrale toaletter. Bergen kommune har også bevilget støtte til Skeivt kristent nettverk. Det er en ny organisasjon med mange medlemmer med bakgrunn fra karismatiske kristne miljøer.

Tolkelov og universell utforming

1. januar 2022 ble det innført en egen tolkelov i Norge. For kommunen er det viktig å tilby tolketjenester til innbyggere som ikke har et språkfelleskap med dem som gir tjenestene. Tolketjenesten i Bergen hadde 16.356 tolkeoppdrag i 2021. Det er en økning på nesten 28 % fra 2020. Tolketjenesten i Bergen kommune er den største kommunale tolketjenesten i landet og kanskje den største offentlige tolketjenesten. De kommunale tjenestene betaler ikke for bruk av tolk og får tjenestene fra kommunalt ansatte tolker eller andre som tolketjenesten gjør avtale med.

Etat for bygg og eiendom (EBE) har kartlagt universell utforming i skolebygg. Byrådsavdeling for byutvikling startet opp arbeidet med ny plan for universell utforming. Denne planen skal legges frem i løpet av 2022. Planen vil legge viktige føringer for at byen skal bli mer tilgjengelig for personer med ulike former for funksjonsnedsettelse. Fremdeles er ikke alle deler av tilbudet i byen like tilgjengelig for alle.

Bergen kommune har egne råd for personer med funksjonsnedsettelse og for eldre. Rådene er viktige høringsinstanser for byrådsavdelingene i arbeidet med å forberede saker til politisk behandling. Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse melder at de opplever at samarbeidet byrådsavdelingene har fungert meget bra i 2021 og bedre enn tidligere år.

Byrådet jobber med en ny temaplan for likestilling i Bergen. Den nye planen vil ha vekt på temaer knyttet til kjønnslikestilling. Relevante temaer som vil behandles i planen vil være kvinnehelse, arbeidsgiverpolitikk, idretten og bekjempelse av kjønnsbasert vold. Det vil også bli lagt frem en egen handlingsplan om forebygging av negativ sosial kontroll.

Pris til doula

Hvert år tildeler Bergen kommune en pris til organisasjoner eller personer som har utmerket seg innenfor likestillings- og mangfoldsområdet. Bergen kommunes pris for likestilling og mangfold for 2021 ble tildelt Anita Prante i Norske kvinners sanitetsforening og prosjektet «Flerkulturell doula». Juryen la i sin vurdering vekt på at prismottakerne i sitt arbeid legger til rette for at sårbare innvandrerkvinner får mer tilpassede helsetjenester, veiledning og oppfølging under graviditet, fødsel og den første tiden etter fødselen. Denne prisen er med på å rette søkelyset på viktige temaer innenfor likestillings- og mangfoldsfeltet.

Åpning av Regnbueplassen Foto: Vibeke Blich

Frávær og inkluderande arbeidsliv

Helse, miljø og sikkerhet

Helse, miljø og sikkerheit (HMS) er ein viktig del av verksemdstyringa og arbeidet med internkontroll i Bergen kommune. Kommunen skal vere ein trygg og sikker arbeidsplass for alle tilsette der god risikostyring står sentralt. Målretta og systematisk arbeid er då sentralt for å førebygge negative effektar på arbeidsmiljøet og miljøet rundt oss. HMS skal vere ein integrert del av all verksemd i kommunen. Det er ein nær samanheng mellom godt HMS-arbeid og god tenestekvalitet der dei tilsette er den viktigaste innsatsfaktoren i arbeidet.

HR konsern, ein seksjon i Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig, har ansvaret for å utarbeide og vidareutvikle det overordna HMS-arbeidet i kommunen. I tråd med styringsstrukturen ligg ansvaret for det daglege HMS-arbeidet i linja i kvar byrådsavdeling.

Bergen kommune har fokus på betring av rapporteringskulturen innan HMS. I 2021 vart det rapportert om 14.891 HMS-avvik og uønskte hendingar i kommunen mot 12.105 i 2020. I 2019 var tilsvarande tal 11.307. Digital rapportering av HMS-avvik og uønskte hendingar gir eit betre totaloversyn og dermed betre grunnlag for å lære på tvers i organisasjonen. Rapportering som legg vekt på læring av eigne erfaringar er ein viktig føresetnad i det førebyggjande og systematiske HMS-arbeidet.

Opplæring og kompetansebygging innan HMS er ein del av HR konsern sitt oppdrag med i hovudsak verneombod, leiarar, tillitsvalde og medlemmer av arbeidsmiljøutval og arbeidsmiljøgrupper som målgrupper. I 2021 har mykje av opplæringa skjedd digitalt på grunn av koronapandemien.

Samarbeid med vernetenesta og medverknad frå dei tilsette er ein viktig føresetnad for eit godt HMS-arbeid, og HR konsern vektlegg difor god dialog og informasjonsutveksling med hovudverneomboda i kommunen.

I meldingsåret har HR konsern arbeidd med fleire utviklingsoppgåver innan HMS. Dette gjeld til dømes ein ny HMS-strategi for kommunen og deltaking i eit KS-koordinert prosjekt innan HMS-opplæring. Prosjektets mandat har vore å utvikle eit felles modulbasert fundament som kommunane kan ta i bruk, enten i si heilheit eller delvis, først og fremst i opplæringa dei tilbyr til verneombod og medlemmer av arbeidsmiljøutval.

Hovudarbeidsmiljøutvalet (HAMU) med heile kommunen som ansvarsfelt og arbeidsmiljøutvala for byrådsavdelingane er partssamansette utval etter arbeidsmiljølova, som etter arbeidsmiljølova «skal virke for gjennomføring av eit fullt forsvarleg arbeidsmiljø i verksemda.» HAMU har 10 medlemmar likt fordelt mellom arbeidsgjevar og arbeidstakarane, og HR konsern er sekretariat for utvalet.

Ordninga med arbeidsmiljøgrupper ved kvar tenestestad utgjer grunnmuren i kommunens HMS-arbeid. Velfungerande og aktive arbeidsmiljøgrupper er ein viktig føresetnad for å lukkast i dette arbeidet. Det er ein føresetnad at gruppene minimum skal bestå av leiar, eit verneombod og ein tillitsvald.

Bergen kommune har lange tradisjonar for å sysselsette personar i ulike arbeidsmarknadstiltak. Med formål å styrke inkluderingsarbeidet i kommunen vart tiltaket «arbeidstrening» sentralisert frå 2019 og ansvaret lagt til HR Konsern. I 2021 har 523 personar vore i språk- eller arbeidspraksis ved ulike tenestestader i Bergen kommune.

Sjukefråvær

Sjukefråværet 2018-21 i Bergen kommune og byrådsavdelingane (tall i %)				
Avdelingar	2018	2019	2020	2021
Byrådsleder avdeling	5,3	4,2	3,9	4,7
Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	7,5	7,4	7,0	7,2
Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet	10,5	10,2	11,3	11,4
Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	9,3	9,7	10,2	11,3
Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	7,1	7,0	7,0	6,9
Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig	9,4	10,0	10,7	10,8
Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling	6,4	6,8	6,0	7,0
Bystyrets organer	3,7	2,9	3,2	4,4
Bergen kommune	9,2	9,4	10,0	10,5

Tabellen syner eit aukande fråvær i kommunen for heile perioden, særleg frå 2020. Auken dei to siste åra må i stor grad tilskrivas koronapandemien. Fråværet har auka med 0,6 prosentpoeng og 0,5 prosentpoeng i høvesvis 2020 og 2021. Fråværsutviklinga i byrådsavdelingane er ikkje så eintydig som i kommunen samla. Dei største tenesteytande avdelingane har størst auke i fråværet dei to siste åra.

Byrådsleders avdeling sitt sjukefråvær for 2021 er 4,7 %, ein auke på 0,8 prosentpoeng frå 2020. På tenestestaden Bergen brannvesen vert det arbeidd målretta og systematisk med IA-arbeidet. Bedriftshelsetenesta vert nytta aktivt i enkeltsaker, og alle leiarar med personalansvar har kontinuerleg dialog med tilsette som vert sjukemelde. Dette er noko som bidreg til forutsigbarheit og tryggleik slik at fråværet ikkje vert lenger enn nødvendig.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom sitt sjukefråvær for 2021 er 7,2 %, ein auke på 0,2 prosentpoeng frå 2020. Fråværet har vore ganske stabilt dei siste åra. Ein relativt markant nedgang i 2020 med 0,4 prosentpoeng skuldast truleg at det var mange tilsette som i store delar av året var

på heimekontor på grunn av koronapandemien. Dette vert underbygd av at tenestestader med relativt mange på heimekontor har rapportert om lægre frávær enn normalt, medan driftsarbeidsplassar tilsvarande melder om høgare frávær.

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet sitt sjukefrávær for 2021 er 11,3 %, ein auke på 0,1 prosentpoeng frå 2020. Fráværet dei to siste åra samanlikna med 2019 tyder på at pandemien har påverka fráværet i avdelinga i betydeleg grad. I byrådsavdelinga sitt arbeid med sjukefrávær vektlegg etatane særleg partssamarbeidet. Arbeidsmiljøgruppene på den enkelte tenestestad spelar ei viktig rolle i arbeidet med sjukefráværet.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett sitt sjukefrávær for 2021 er 11,3 %, ein auke med 1,1 prosentpoeng frå 2020. Fráværet i 2021 var høgt isolert sett, men også samanlikna med 2020 og åra før det. Byrådsavdelinga utarbeida i 2020 ein strategi og ein handlingsplan for HMS og IA (inkluderande arbeidsliv) for perioden 2020-2023. Førebygging og handtering av vald og truslar mot tilsette er hovudsatsingsområdet for heile perioden, og det siste året har dette arbeidet vore retta mot Etat for skole og Etat for spesialpedagogiske tenester.

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling sitt sjukefrávær i 2021 er 6,9 %, ein reduksjon 0,1 prosentpoeng samanlikna med 2020. Fráværet i byrådsavdelinga har vore stabilt dei siste 4 åra då tilsvarande tal for 2018 og 2019 er høvesvis 7,1% og 7,0 %. Det stabile relativt låge fráværet kan mellom anna skuldast at dette er eit prioritert tema på alle møter både i arbeidsmiljøutvalet og i alle arbeidsmiljøgruppene.

Etatane har i tillegg gjennomført ulike tiltak i løpet av året for å kunne ha eit lægst mogeleg sjukefrávær. Her er Bymiljøetatens «Nærværs- og sykefraværsprosjekt» aktuelt å trekke fram. Dei har, basert på ei anonym spørjeundersøking blant leiarar med personalansvar, laga kurs for å sikre betre kompetanse innan nærværarbeid og sjukefraværsoppfølging blant leiarar.

Plan- og bygningsetaten har laga ein meny på kommunens intranettsider som heiter «Tips til leder for aktivt nærværarbeid» der det vert lagt ut gode og aktuelle artiklar og råd. Den same etaten har også gitt stor merksemd til leiarutvikling innafor sjukefrávær då temaet er på agendaen til alle leiarmøte.

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig sitt sjukefrávær for 2021 er 10,8 %, ein liten auke på 0,1 prosentpoeng frå 2020. Samanlikna med 2019 har fráværet auka med 0,8 prosentpoeng. Arbeidet med førebygging av vald og truslar i tenestene held fram, og i 2021 gjennomgjekk om lag 100 tilsette ei 2-dagars grunnopplæring i tematikken. I etterkant av den tragiske hendinga ved NAV Årstad er det gjennomført eit stort arbeid med å førebygge sjukefrávær i dei sosiale tenestene. Dei tilsette har mellom anna fått tett oppfølging i form av psykologhjelp og tilrettelegging av arbeidsoppgåver og arbeidstid. Andre NAV-kontor i kommunen har bidrege med personell og har også overtatt funksjonar og oppgåver for å avlaste tilsette ved NAV Årstad.

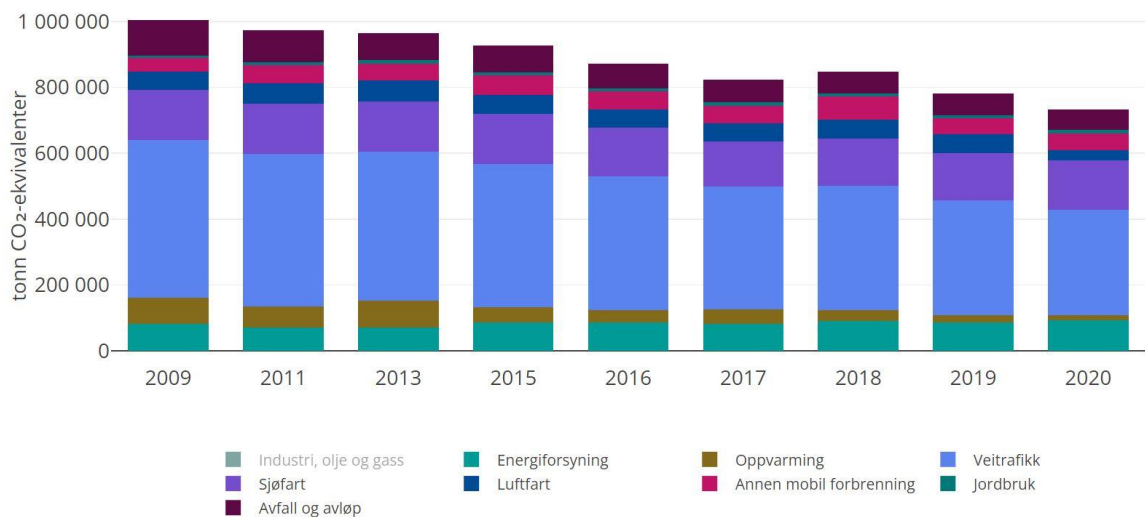
Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling sitt sjukefrávær for 2021 er 7,0 %, ein auke p 1,0 prosent samanlikna med 2020. Byrådsavdelinga sitt arbeid med sjukefráværet skjer i stor grad via arbeidsmiljøgruppene (AMG), ei ordning som kvar tenestestad er pålagt å ha. AMG gjennomgår sjukefráværet for kvart kvartal, vurderer årsaker til auka frávær og drøftar om det er tiltak som kan setjast i verk for å redusere det både på kort og lengre sikt. Det vert lagt vekt på at alle leiarar med personalansvar innan byrådsavdelinga skal vere godt kjent med sitt ansvar for å følgje opp sjukemeldte. Det er forventa at alle leiarar med personalansvar, tillitsvalde og verneombod deltar på same kurs innan dette viktig ansvarsfeltet.

Klima, Miljø og Grøn strategi

Grøn strategi vart vedtatt av bystyret 21. september 2016. Strategien viser korleis Bergen kan nå det ambisiøse målet om å vera ein fossilfri by i 2030. Arbeidet med å rullere den grønne strategien vart starta i 2020 og har halde fram i 2021.

Endringane vi skal gjennom gir mange moglegheiter, men dei vil òg krevje noko av alle. Samarbeid mellom kommune, næringsliv, organisasjonar og alle som bur i byen er nødvendig. Bergen kommune vil ta sin del av ansvaret ved å kutte mest mogleg i klimagassutsleppa frå eiga drift og får laga ein eigen klimarekneskap for dette.

Dei direkte klimagassutsleppa for kvar kommune i Noreg blir rekna ut av Miljødirektoratet. Dei nyaste tala gjeld 2020 og viser at i Bergen gjekk utsleppa ned med seks prosent. Totalt har Bergen hatt ein nedgang på 27 prosent mellom 2009 og 2020.

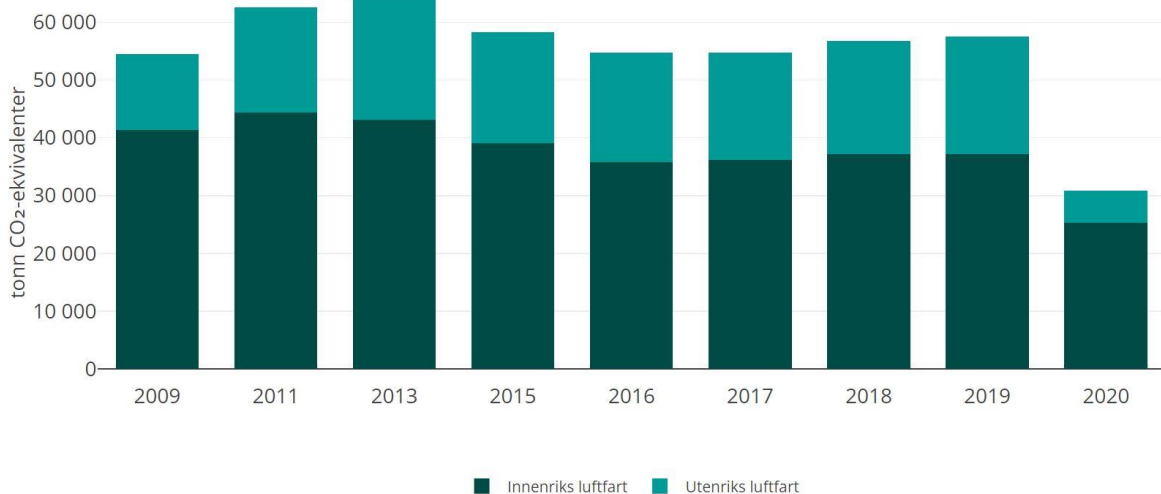

Grafikken viser utviklinga av klimagassutslepp i Bergen frp 2009 til 2020. Tala for 2021 kjem først til neste år. Grafikk: Miljødirektoratet)

Den viktigaste årsaka til nedgangen er lågare utslepp frå vegtrafikken, spesielt frå personbilar. Dette kan forklarast dels med mindre trafikk på grunn av covid-19 og heimekontor, men òg med elektrifisering av bilparken.

Den mest tydelege effekten på utsleppa ser ein i luftfarten. I 2020 vart utsleppa frå luftfarten nesten kutta heilt, og utslepp frå innanriks luftfart er òg langt lågare enn tidlegare år.

Årsmelding 2021

Det var nokså roleg på Flesland i store delar av 2020, noko ein tydeleg ser på utslppsstatistikken.

Metodane for å rekne ut klimagassutslepp blir stadig betre. Difor er det ofte ikkje mogleg med direkte samanlikningar med utslppstal frå år tilbake. Før 2009 vart tala rekna etter ein annan metode og med ein del forskjellar i kategoriane, men me har likevel forsøkt å seta opp ei samanlikning under:

År	1991	2009	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Utslipp (tonn CO2-ekvivalenter)	662 900	1 008 078	931 854	876 631	828 176	852 705	785 236	736 940
Endring fra 1991 (%)			40,6	32,2	24,9	28,6	18,5	11,2
Endring fra 2009 (%)			-7,6	-13,0	-17,8	-15,4	-22,1	-26,9
Årlig endring (starter i 2015) (%)				-5,9	-5,5	3,0	-7,9	-6,2

Dagens Grøn strategi er delt i fem delar, med mål og tiltak for kvar del. Først i dette kapittelet kan du lese om desse fem delane. Deretter kjem eit avsnitt om kommunen sin klimarekneskap og til slutt eit avsnitt om luftkvaliteten i 2020.

Grønt næringsliv

Koronapandemien i 2020 og 2021 førte til at arbeidet med ny handlingsplan for næringsutvikling vart utsett til 2022 og at Handlingsplan for næringsutvikling i Bergen 2019-2020 vart gjeldande også i 2021.

For å sikre berekraftig omstilling av næringslivet var prosjektet Havbyen Bergen ei av dei mest sentrale satsingane i 2021. Dette initiativet består av sentrale offentlege og private aktørar knytt til

havnæringane i regionen. Visjonen er å leie an for eit berekraftig hav, og formålet er å fremje samhandling, attraktivitet, berekraftig vekst og kompetanse i havnæringane med Bergen som sentral drivkraft. Målsetjinga til Havbyen Bergen er å auke omstillingsevne, berekraftig verdiskaping og sysselsetjing, å overføre kompetanse frå ikkje-fornybare til fornybare næringar og ivaretaking av anstendig arbeid for alle. For å realisere dei lokale, nasjonale og internasjonale måla om reduserte utslepp og skape lokale verdier og arbeidsplassar i eit framtidig nullutsleppssamfunn er Bergen avhengig av meir samhandling mellom det offentlege, næringslivet og innbyggjarane. For å lykkast med dette er Havbyen Bergen eit avgjerande prosjekt, med sitt potensielt store bidrag til realiseringa av Bergen kommune sine klimamål og internasjonale påverknad.

Vidare har kommunen gjennom Næringsseksjonen i 2021 støtta fleire tiltak som handlar om grøn og berekraftig næringsutvikling.

Her er nokre eksempel:

- StartupLab fekk pengar til å gjennomføre prosjektet 20tretti. Prosjektet er direkte knytt til kommunen sitt mål om å vera fossilfri i 2030. Programmet skal setje fart i det grønne skiftet ved å kople næringslivet sine klimahovudpiner med ambisiøse grønne oppstartsbedrifter slik at ein saman når målet om ei fossilfri framtid i Bergen.

Kjersti Sollund Hegsbro og Are Børjesson frå Klimaetaten deltok på 20tretti-samlinga i september 2021.
Foto: Håvard Prestegården

- Connect Vest fekk stønad til å gjennomføre eit program for å motivere eigarar og leiarar i små og mellomstore bedrifter til omstilling og berekraftige forretningsmodellar.
- bGreen fekk tilskot til igangsetjing av hovudprosjekt for «Grønn led», der formålet er å utvikle infrastruktur som gjer det mogleg for fritidsbåter å reise utsleppsfritt mellom Bergen og Bjørnafjorden.

- The Ocean fekk pengar til gjennomføring av ein hybridkonferanse som handla om kunnskapsdeling, samhandling og teknologiutvikling på tvers av næringar knytt til havet. Visjonen til The Ocean er å skape ein global arena for berekraftig utnytting av havet – som bidreg til nye moglegheiter og marknader for Vestlandet og Noreg.
- Maritime Bergen og Maritime CleanTech fekk i 2020 pengar frå kommunen til å gjennomføre eit prosjekt som vart ferdig i 2021, der moglegheitene for å utvikle eit bybåttilbud basert på nullutslepp i det indre hamnebassenget i Bergen vart vurdert. Rapporten inneheld anbefalingar for å skape ein grøn storby og fremje innovasjon og eksport i maritim sektor.
- Proptech Innovation fekk stønad til å samle private og offentlege eigedomsaktørar til eit pilotprosjekt som skal søke Enova om stønad til å fylle ein digital materialbank med ombrukbare byggematerialar i bergensområdet. Byggebransjen står for 38 % av klimautsleppa (direkte og indirekte) i Europa og 20-30 % av avfallsmengda i Noreg. Dette prosjektet kan bidra monaleg til at avfallsmengda og produksjonen av nye varer blir redusert, gjennom at ein heller bruker på nytt det som finst i gamle bygg som skal rivast. Dette er eit viktig tiltak for å flytte byggenæringa inn i det post-fossile samfunnet.

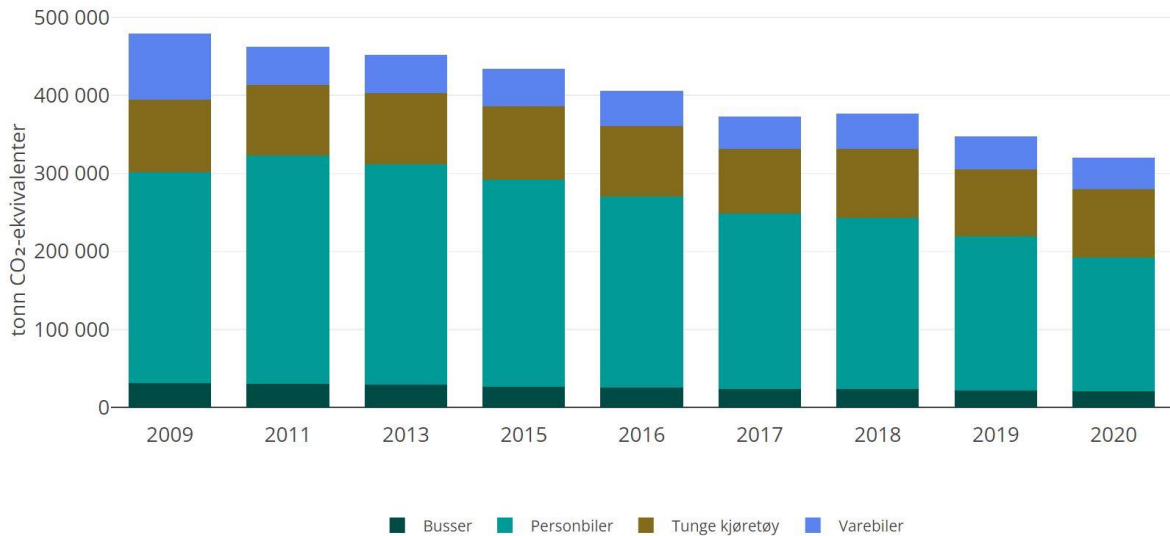
Transport og mobilitet

44 prosent av klimagassutsleppa i Bergen stammar frå vegtrafikken, ifølgje Miljødirektoratet sin 2020-statistikk. Andelen har auka siden året før, trass i at utsleppa går raskt nedover. Årsaka er at utsleppa i andre sektorar har falle meir, og særleg gjeld dette oppvarming og luftfart.

Trass i 46 % nedgang i utslepp frå luftfart i perioden 2019-2020, utgjer heile transportsektoren (vegtrafikk, sjøfart og luftfart) meir enn to tredelar av alle direkte utslepp i Bergen. Difor er elektrifisering eit viktig verkemiddel. Eksempel på store elektrifiseringsprosjekt der kommunen er involvert er Bybanen, elbillading, lågare avgifter for elbilar i bomringen og landstraum for skip.

Bergen kommune har i skrivande stund ein av verdas mest elektrifiserte privatbilandelar, der rundt 34 % av personbilparken er elektrisk. Elbilar sto for 76 % av nybilsalet i Bergen i 2021. Ser ein kun på salet av privateigde bilar til privat bruk, var andelen heile 91 %. Det er eit samspel mellom lokale og nasjonale tiltak, som satsingar på kollektiv, sykkel og gange, som gjer at utsleppa frå transport er på god veg ned. Miljødirektoratet sin statistikk syner at utsleppa frå vegtrafikken gjekk ned med 8 % i 2020. Trafikkutviklinga og den aukande delen elbilar indikerer at utviklinga truleg har halde fram i 2021.

Årsmelding 2021

NEDGANG: Denne grafen viser utviklinga av utsleppa frå vegtrafikken i Bergen. Nedgangen frå 2009 til 2020 var på 33 prosent.

I 2021 har kommunen utvida satsinga på mobilpunkt. Det er opna nye mobilpunkt på Nedre Nygård og i Årstad bydel. Fleire andre mobilpunkt blir ferdige vinteren og våren 2022. Mobilpunkta kan innehalde slikt som ladarar for bildelebil, sykkelparkering, bysyklar og ulike betringar av forholda for gåande og syklende. Målet med mobilpunkt er å gjere miljøvenlege mobilitetsløyser synlege og tilgjengelege.

El-løparhjul gjorde sitt inntog i Bergen i 2020, og farkostane sette sitt preg på bybiletet også i 2021. Bymiljøetaten har laga eit forslag til ei lokal forskrift om utleige av små elektriske kjøretøy. Forslaget handlar blant anna om å avgrense talet på el-løparhjul i byen. Forslaget til forskrift kjem til politisk behandling i 2022.

Bymiljøetaten har i 2021 halde fram med arbeidet med bilfritt byliv. Noko av planlegginga som er blitt gjort vil i 2022 resultere i byggestart for "Bilfri bydel Nedre Nygård og Nygårdshøyden". Her er det planlagt nye sambruksgater der mjuke trafikantar har prioritet, i tillegg til nye leikeområde, mobilpunkt med meir.

Transportbehovet i Bergen kommune sin organisasjon har vore mindre enn vanleg på grunn av covid 19. Samarbeid både internt og eksternt har foregått med digitale møte – på heimekontor. I Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig har fleire etatar gjort konsultasjonar med brukarar på Teams. Byrådsavdelinga tar med seg lærdommen vidare også etter pandemien. Ein ser at mykje samhandling kan skje digitalt utan at det går ut over tenesteleveranse. Erfaringane frå pandemien kjem i tillegg til arbeidet som allereie er sett i gang for å redusere utslepp frå jobbreiser. Byrådsavdelinga har hatt eit prosjekt knytt til det å utnytte eksisterande bilpark på ein betre måte, slik at ein treng færre bilar. Det er laga eit program for korleis ein kan ha oversikt over bilbruken, slik at ein kan sjå om bilane kan nyttast meir effektivt.

Også byrådsavdeling for barnehage, skule og idrett er ved Etat for idrett i gang med å gjera bilpark og maskinpark fossilfri så langt det er mogleg. Ladepunkt for sykkel og el-bil på anlegga har vore i sentralt både i innkjøp og i prosjektering og regulering. For å hindre unødvendig køyring er òg nærleiksprinsippet til skular, barnehagar og idrettsanlegg viktige perspektiv som blir sette fokus på i planarbeidet.

Ein av kommunen sine einingar med størst transportbehov, er Etat for heimebaserte tenester. Dei må vurdere ønsket om færrest mogleg bilar opp mot behovet for effektivitet, som inneber at talet på bilar

auka i 2021. Samtidig blir stadig fleire av bilane elektriske, slik at etaten nådde ein elbilandel på 92,2 prosent i 2021.

Bergen brannvesen har i 2021 lagt vekt på at det ved innkjøp av ny kommandobil skulle denne kunne køyre utsleppsfritt og vera energieffektiv. For første gong er det inngått avtale om ein heilelektrisk kommandobil. Bilen blir levert i 2022.

Bymiljøetaten har forvalta fire ulike støtteordningar for grøn mobilitet i 2021. Desse har vore retta mot burettslag, sameige og bedrifter. I løpet av året er det delt ut cirka fem millionar kroner i støtte til rundt 4500 ladepunkt i burettslag og sameige, cirka 20 ladepunkt til taxi og fem el-lastesyklar til bedrifter. Det er framleis omlag ein million kroner igjen som etaten deler ut fortløpande.

Energi i bygg

Frå 1. januar 2020 har det vore forbode å fyre med fossil olje. Forbodet har fungert då det knapt er registrert CO₂-utslepp i denne kategorien i Miljødirektoratet sin statistikk for 2020.

Bergen kommune har saman med Klimapartnere Vestland og bGreen kartlagt kvar i kommunen det framleis blir brukt fossil gass til oppvarming. Kartlegginga synte at det var 22 gassfyrte anlegg. Av desse var det kun fire anlegg der det ikkje fanst planer for å fase dei ut. For 13 anlegg var det allereie avgjort eller planlagt at anlegga skulle fasast ut.

Energieffektivisering i kommunale bygg

Etat for bygg og eigedom hadde som mål å redusere energiforbruket i forvalta bygg med 15 % innan 2020 og med 25 % innan 2030, samanlikna med snittet for 2015, 2016 og 2017.

Innsparinga for 2021 var 11,2 % samanlikna med basislinja.

Etaten følgjer med på og opprettheld innsparingane i energiforbruk. Det blir stadig meir krevjande å hente ut ytterlegare energiinnsparing. Å finjustere drifta av dei tekniske anlegga krev høg kompetanse, og det er omfattande å gjennomgå alle dei rundt 300 sentrale driftsanlegga i detalj. I fleire bygg er det vedlikehaldsteknikarar som kontinuerleg jobbar med å optimalisere drift og redusere energiforbruk med gode resultat.

Meir innsparing vil i hovudsak koma gjennom investeringsprosjekta. Desse er i oppstartsfasen og vil i relativt liten grad få verknad på energiresultata for dei neste to åra.

Samtidig vart det i 2021 gjennomført ein del ENØK-prosjekt på kommunen sine bygg. For eksempel er det installert solcelleanlegg på nokre bygg, varmpumper, nye ventilasjonsanlegg, ny automasjonsstyring og nye LED-lys, som ved rehabilitering av lys på idrettsanlegga i kommunen.

Det har vore utfordringar med å starte ENØK-prosjekt i 2021 grunna covid 19-restriksjonar som har gitt mindre tilgang til bygga.

I Etat for utbygging sin klima- og miljøstrategi er det lagt vekt på tidleg utrekning av klimagassutslepp for ulike konsept- og løysingsval i byggeprosjekta. Dette kan for eksempel vise konsekvensar ved å rive eller bygge nytt, og ved å bruke betong eller massivtre. I tillegg blir det spesifisert blant anna krav om BREEAM-sertifisering eller metodikk, sirkulærøkonomi, energiløysing og klimatilpassing.

Pilotprosjekt for utsleppsfrie byggeplassar gjennom FoU-avtale med Eviny AS pågår med Midtbygda sjukeheim og Olsvik barnehage som pilotprosjekt. Det er etablert ei felles styringsgruppe for utsleppsfrie byggeplassar der Bergen Vann og Bymiljøetaten er representert saman med Etat for utbygging. Det er inngått rammeavtale med Eviny AS for mobile ladestasjonar for anleggsmaskiner.

Riving av dette midlertidige barnehagebygget og oppføring av ny barnehage i Olsvik blir eit av pilotprosjekta for utsleppsfrie byggeplassar i Bergen. Foto; Henrik Ravndal

Etat for utbygging har søkt om Klimasats-midlar og fått tilsegn om seks millionar kroner for gjennomføring av pilotprosjekta for utsleppsfrie byggeplassar. Det er òg gitt tilsegn om 800.000 kroner til ulike klima- og miljøtiltak i andre utbyggingsprosjekt.

Etat for boligforvaltning har gjennom dei siste åra skifta mange vindauge og tak i bustadane. Målet er både at bebuarar får lågare energikostnader og at kommunen bidreg til lågare energiforbruk. Tiltaka er finansiert av både øyremerka midlar og det ordinære vedlikehaldet.

For heile Byrådsavdeling for finans, næring og eigedom har oppfølging av bystyresak 93/21 og byråds sak 1132/21 om klima og miljø i kommunen sine innkjøp vore eit viktig løft for å styrke arbeidet med energisparing og miljøtiltak i utlyste konkurransar. Aktivitetar som eigne kurs, møter, rettleingsmateriell og prosedyrar i kommunen sitt kvalitetssystem har bidratt til dette.

Byrådsavdeling for barnehage, skule og idrett har gjort fleire tiltak på sine bygningar og anlegg. I nye prosjekt blir solcellepanel vurdert som energikjelde. Grunnvarme/borehol er òg eit av tiltaka for å gjera oppvarming meir miljøvennleg. Dette blir vurdert frå prosjekt til prosjekt. Ventilasjonsanlegg blir utskifta til varmegjenvinningsanlegg, og ein nyttar sentrale driftsanlegg for å betre styring av energibruken. Overskotsvarme frå isanlegg blir brukt i bygg, til dømes ved Slåtthaug kunstisbane, og reinsing av vatn i symjehallane blir gjort stadig meir miljøvenleg.

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivilligheit vil jobbe vidare med innovative løysingar som gir meir kompakte og brukarvenlege bad på nye sjukeheimar. Spart areal kan bli cirka 1,5 kvadratmeter per baderom samanlikna med noverande baderom. Dette vil gi både miljøgevinstar ved bygging (mindre areal), og ikkje minst ved bruk av bada i form av redusert oppvarmingsbehov. Bergen kommune har vore i dialog med Husbanken og Arbeidstilsynet om bruk av slike bad opp mot kvalitetskrav som er

nødvendige for å utløyse statlege investeringstilskot. Byrådsavdelinga vil på nytt vurdere meir kompakte bad når Arbeidstilsynet legg redusert areal på baderom i sjukeheimar til grunn for sine arealkrav.

Bergen brannvesen har starta energisparande tiltak i samarbeid med Etat for bygg og eigedom. Dette gjeld utskifting av alle garasjeportar i hovudbrannstasjonen. Arbeidet starta i januar 2022.

Forbruksmønster, avfall og ressursar

I Grøn strategi er tre strategiar valde for å minske klimapåverknaden frå forbruk og avfall: For det første må ein redusere klimaeffekten av forbruk, ein må kutte i avfallsmengda og auke gjenbruk og ein må utnytte avfallet som ressurs. I tillegg følgjer kommunen opp blant anna tiltaksplanen mot plast og marin forsøpling, samt interne planar om blant anna kutt i matsvinn, planar som er grunngjeve med miljøomsyn i tillegg til klimaomsyn.

Bergen kommune har i 2021 starta arbeidet med å rullere klima- og miljøplanen for kommunen si verksemd. I den samanheng er det gjennomført fleire verkstadar på tvers av byrådsavdelingane, der ein saman har diskutert idear til mål og tiltak for den komande perioden.

Kommunen har jobba aktivt med sirkulær økonomi i 2021, både internt og i samarbeid med andre aktørar.

Gjennom deltakinga i Bergen næringsråd si Ressursgruppe Sirkulær er Bergen kommune med på å fremje sirkulær tankegang og utvikling av sirkulære forretningsområde og -modellar i samarbeid med næringslivet i Bergen. Ressursgruppe Sirkulær arrangerer óg Sirkulærskolen, som er ein møteplass for aktørar med interesse for sirkulær økonomi.

Klimaetaten deltar i tillegg i nærings- og kunnskapsnettverk som «Hoop Biowaste club», for å støtte opp om arbeidet i regionen knytt til biologisk avfall og utvikling av ein lokal bioøkonomi.

Basert på funna i rapporten Sirkulære Bergen, som vart lansert i 2021, har Klimaetaten, Etat for utbygging, Etat for bygg og eigedom og Bymiljøetaten samarbeida om å få til ei meir systematisk satsing på ombruk i kommunen sine bygningar. I hovudsak gjennom å støtte ombrukskartleggingar, og planlegging av eit framtidig lager og digital databank for ombruksmateriale i Bergen kommune.

Prosjektet «Sirkulær møbelflyt» er eit samarbeid mellom Bergen kommune, Universitetet i Bergen og Vestland fylkeskommune. Meininga er å undersøkje barrierer og moglegheiter for auka gjenbruk internt i eigen organisasjon, samt på tvers av dei tre organisasjonane. Aktuelle problemstillingar er mellom anna reparasjonar, transport, lagring og kostnader, bruk av felles digitale løysingar, samt korleis det vidare arbeidet med ombruk av møblar skal bli organisert.

I 2021 har Etat for sjukeheimar gjennomført eit pilotprosjekt for å redusere matsvinn ved to sjukeheimar, Lyngbøtunet og Fantoft omsorgssenter. Prosjektet vart gjort i samarbeid med NORSUS Norsk institutt for bærekraftsforskning, tidlegare Østfoldforskning. Resultata etter to vegeundar viser at dei to inkluderte avdelingane ved Fantoft har redusert sitt totale matsvinn med 37 prosent. Lyngbøtunet har redusert sitt totale matsvinn med 10 prosent etter to målerundar. I løpet av prosjektperioden har dei tilsette på begge sjukeheimane vorte meir medvitne om omfanget og konsekvensane av matsvinn, både klimamessig, etisk og økonomisk. Prosjektet har også synleggjort behovet for systematisk arbeid for å utvikle gode rutinar og kompetanse på mat nærast mogleg pasienten. Målet vidare er å sørge for at funna og metodane for å redusere matsvinn identifisert i pilotprosjektet blir rulla ut til sjukeheimane i Bergen kommune.

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet følgjer krava som er fastsett av Innkjøp konsern, men har i tillegg ekstra merksemd på miljøkrav når det gjeld innkjøp av matlevering. Det gjeld blant anna krav om mindre kjøt. Dette er forankra i handlingsplanen "Maten servert".

Byrådsavdeling for barnehage, skule og idrett har oppmoda idrettsarrangørar til å vera mest mogleg miljøvenlege og setja i gang tidleg med miljøsertifisering. Dei som har tilfredsstilt kriteria har fått ekstra økonomisk stønad frå kommunen.

For kommunen sine idrettsanlegg har oppfølging av innkjøp av miljøvenleg granulat og overgang til biologisk nedbrytbart fyll i kunstgrasbanar vore tema. Dette saman med tiltak for å hindra granulatflukt har det vore fokus på i nye prosjekt og ved rehabilitering av kunstgrasbanar.

For å bidra til reduksjon i forbruk og avfallsmengd har Bergen kommune gjennom ordninga «Klima- og miljøtilskot» gitt stønad til ei rekkje lokale prosjekt og initiativ som har hatt som mål å bidra til å meir reparasjon, gjenbruk og deling i bergenssamfunnet.

Tilpassing til klimaendringar

Utslepp av klimagassar gjer at klimaet på jorda blir endra. Kor omfattande klimaendringane blir, kjem an på kor mykje vi klarer å redusere utsleppa. Klimarisiko handlar både om korleis dei fysiske konsekvensene av klimaendringar vil påvirke natur og samfunn, og kva overgangen til eit samfunn med netto null utslepp vil innebera.

Fram mot år 2100 vil Bergen få eit varmare klima, med meir nedbør, endra flaummønster og stigande havnivå. Å tilpasse seg klimaendringar betyr at kommunen er i stand til å avgrense eller unngå ulemper og utnytte nye moglegheiter.

Hovudstrategien er å iverksetje klimatilpassing i den generelle byplanlegginga og å forankre arbeidet med klimatilpassing i arbeidet med risiko og sårbarheit.

I all planlegging og prosjektgjennomføring skal ein ta omsyn til overvasshandtering. Etat for idrett har hatt nokre utfordringar med dette på eldre anlegg som ikkje har hatt tilfredsstillande kopling til vatn og avløpsløyser, og dessutan manglar moglegheit for fordrøying av vassmassar. Det er i 2021 jobba med fleire tiltak for å hindra at overvatn skal øydeleggja idrettsanlegg.

Det er viktig å tilegne seg best mogleg kunnskap om klimaendringar og effektene av endringane. Viktige samarbeidspartnarar for kommunen er forskningsinstitusjonar, næringsliv, nabokommunar, fylkeskommunar og nasjonalt nivå gjennom KS og Miljødirektoratet. Det er óg viktig med erfaringsutveksling med andre byar som har liknande utfordringar, og som allereie i dag har ein meir ekstrem situasjon enn oss.

Bergen kommune er med i klimatilpassingsnettverket "I front", som består av 13 kommunar. Kommunenettverket bidrar til å vidareutvikle klimatilpassingsarbeidet gjennom å vera ein arena for kunnskapsutvikling og kompetanseheving. Nettverket blir koordinert av Miljødirektoratet.

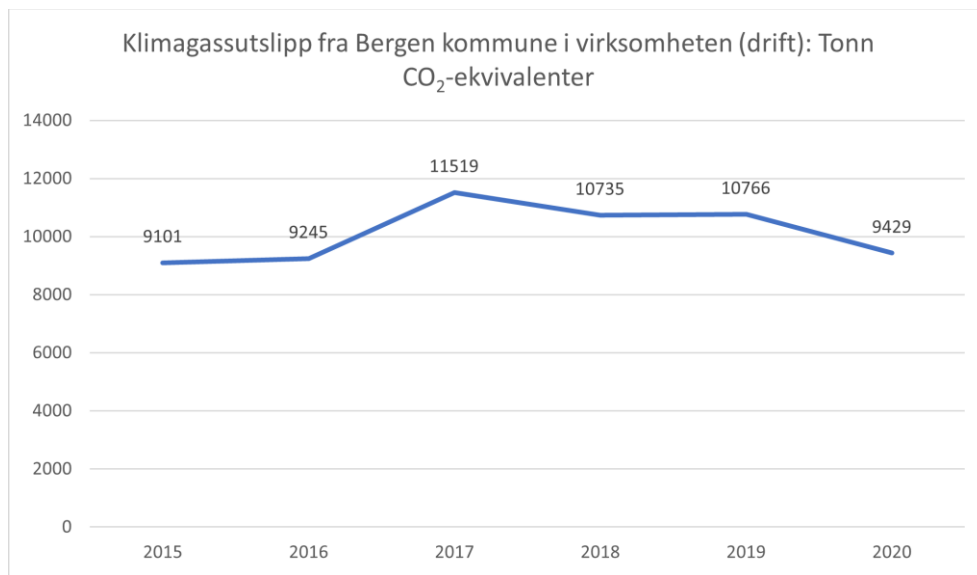
Internasjonale prosjekt gir kunnskap om venta klimaendringar og lokale følgjer. Bergen er partnar i EU-prosjektet BEGIN – Blue Green Infrastructure through Social Innovation.

Prosjektet skal legge til rette for meir bruk av blågrøn infrastruktur (BGI), det vil seia alle vegetasjonskledde område, inkludert område med vatn, som kan hjelpe oss med å handtere

overfløyning og ekstremvær. BEGIN skal hjelpe partnarane med å implementere BGI-løysingar gjennom å legge til rette for sosial innovasjon der ulike interessentar skal bidra til design, konstruksjon og vedlikehald av blågrøne infrastrukturtiltak. Prosjektet blir avslutta i 2022.

Klimarekneskap for kommunen si drift

Gjennom medlemskapet i Klimapartnere Vestland får kommunen kvart år laga klimarekneskap for eige drift. Denne er ikkje klar i skrivande stund – den er vanlegvis tilgjengeleg på vårparten eller tidleg sommar. Dei nyaste tala er difor frå 2020.

Kommunen si drift fører til klimagassutslipp frå ei rekkje kjelder, mellom anna energibruk, transport, avfall og innkjøp av varer og tenester. Rekneskapen for 2020 viser ein nedgang i utslipp på 12 prosent. Mykje av nedgangen skuldast lågare utslipp frå transport, som til dels kan tilskrivast korona.

Kommunen sin gjeldande klima- og miljøplan hadde ein høg ambisjon: 50 prosent reduksjon i klimagassutslipp i 2020 samanlikna med 2015. Dette målet vart ikkje nådd, og det er tydeleg at arbeidet med omstilling av kommunen si verksemd ikkje går raskt nok. I 2022 skal kommunen si interne klima- og miljøplan rullerast. Dette arbeidet vil gi føringar og satsingsområde for å få til ei omstilling av Bergen kommune som organisasjon.

Det er fleire grunnar til at kommunen ikkje har fått nedgangen ein håpa på. Eit viktig moment er at kartlegginga av aktivitetar som utslippstala var basert på i 2015, vart stadig meir fullstendig. Det førte til at klimagassutslappa steig år for år ettersom fleire utslippskjelder kom til i statistikken. Utslappa steig fram til 2017. Frå 2017 har kommunen redusert utslappa.

Luftkvalitet

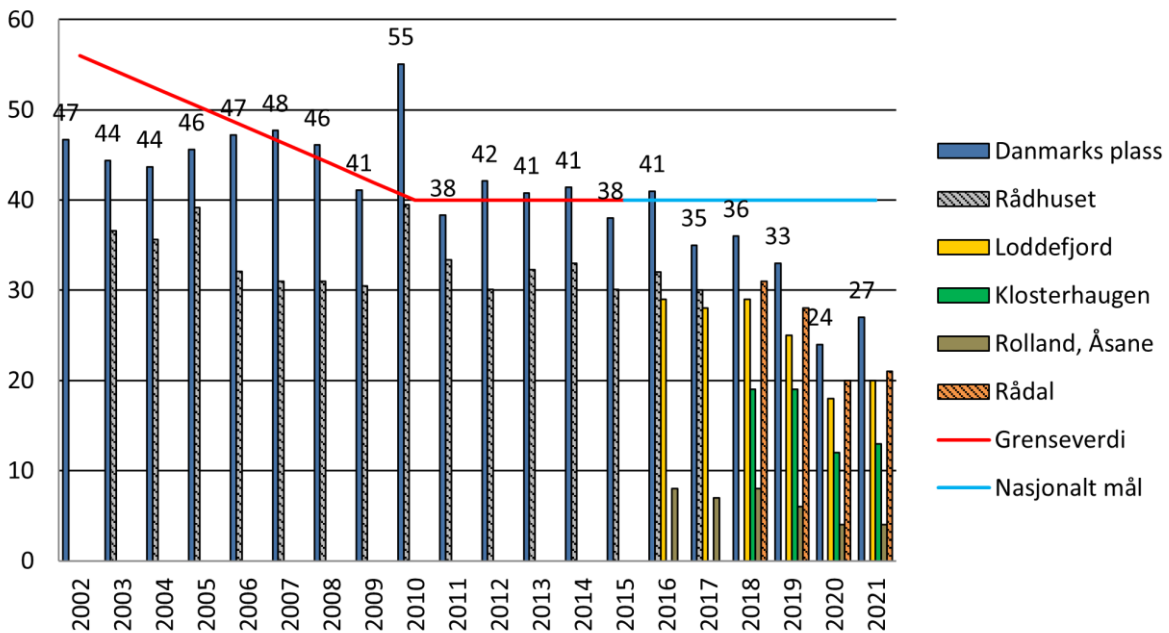
Bergen har fem målestasjonar for luftkvalitet, som måler svevestøv og nitrogendioksid (NO₂), samt ozon ved ein av stasjonane.

I 2021 hadde Bergen god luftkvalitet sett opp mot grenseverdiane. Krava i forskrifta til lokal luftkvalitet og nasjonale mål for luftkvalitet vart halde ved alle målestasjonane.

Årsmiddel for både nitrogendioksid (NO₂) og svevestøv var langt under grenseverdiane i forureiningsforskrifta ved samtlige målestasjonar.

I løpet av 2021 vart det ikkje registrert overskringar (forureiningsepisodar) av timesverdi for NO₂ på 200 µg/m³ ved nokon av målestasjonane. Det vart heller ikkje registrert overskringar for ozon. Grenseverdien for talet på dagar med døgnmiddel PM₁₀ (svevestøv) over 50 µg/m³ vart òg halde.

Nesten alle målestasjonane registrerte dei lågaste NO₂-årsmiddeverdiane i 2020, slik ein ser av figuren under. Koronarestriksjonane som kom i mars 2020 er truleg hovudårsaka til det. Meir trafikk og mykje tørrare vêr i 2021 kan vera årsaker til at det vart registrert litt høgare NO₂-konsentrasjonar ved nesten alle målestasjonane i 2021 enn i 2020.

Figuren over viser NO₂ - årsmiddel for alle målestasjonene (µg/m³)

Hamna og luftforureining

Hamna er ei kjelde til lokal luftforureining i Bergen. Fartøy som ligg til kai med hjelpemotorar i gang slepp ut forureining som NO₂ og svevestøv, samt når dei kjem til eller forlet hamna.

Bergen Havn opplyser at dei tilbyr landstraum for alle skip, men ikkje alle skip kan kople seg til. Hamna har hatt nokre tilfelle der det ikkje har vore kapasitet til å kople til alle skip i hamna, men dette har kun

vore enkeltdagar. Det er i alt 21 tilkoplingspunkt, 16 av dei er tilrettelagt for offshore, Hurtigruten og forskingsfartøy. Fem er høgspente uttakspunkt tilrettelagt for cruiseskip, der tre av desse kan nyttast parallelt.

Ingen av passivmålarane for NO₂ som er plassert ved hamneområda synte nivå over grenseverdien i 2021.

Mikrosensorar for måling av luftkvalitet

Bergen kommune ved Miljøretta helsevern har deltatt i eit forskingsprosjekt om mikrosensorar kalt iFLINK. Prosjektet fekk stønad frå Forskingsrådet og vara frå 2018 til 2021. Målet for iFLINK var å utvikle og etablere mikrosensornettverk som gjer det mogleg for norske kommunar å forenkle overvaking av lokal luftkvalitet.

I tillegg til Bergen kommune deltok kommunane Oslo, Bærum, Drammen og Kristiansand i prosjektet. Norsk institutt for luftforskning (NILU) var prosjektleiar og ansvarleg for mykje av forskning og utvikling i prosjektet med tanke på mikrosensorteknologi, database og datakvalitet. Telia og Telenor bidrog med datakommunikasjonsløyningar.

Til saman vart 17 sensorar utplassert. Mikrosensorane som vart testa kan måle NO₂ og svevestøv (PM₁₀ og PM_{2,5}). Kvaliteten til måleresultata er per i dag ikkje god nok til å gjera dei tilgjengelege for publikum, men dei kan brukast til forskingsformål. Sensorane kan likevel måle endringar i forureining og leverer måledata i sanntid, noko som kan vera nyttig for eksempel dersom ein vil samanlikna luftkvaliteten i eit område før og etter eit tiltak. Den forureiningskomponenten som ga mest pålitelege måleresultat, var PM_{2,5}.

Arbeidet i iFLINK-prosjektet blir no ført vidare i eit oppfølgingsprosjekt: «Innovative sensor networks and citizen empowerment for urban sustainable mobility and clean air» - forkorta til Urbanity. Det vil vera aktuelt å knyte dette prosjektet opp mot prosjektet som jobbar med etablering av nullutsleppssone i Bergen sentrum.

Internkontroll og etikk

Internkontroll

Byråds rapportering til bystyret på internkontroll og resultat fra statlige tilsyn etter ny kommunelov § 25-2

Bakgrunn

Den tidligere bestemmelsen i kommuneloven om «betryggende kontroll» er nå erstattet med et eget kapittel om internkontroll, som innehar konkrete krav til innholdet i internkontrollen:

§ 25-1. Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.*

Byrådet skal etter ny kommunelov §25-2 minst en gang per år rapportere til bystyret på internkontroll og resultatet fra statlige tilsyn.

Rapporteringen for 2021 er første gangs rapportering, og det legges opp til å rapportere på kravene som følger av Kommunelovens § 25-1. I tillegg rapporteres det på etikk og verdier, varsling og forebygging korrupsjon, som for tidligere år. Rapporteringen gjøres som del av kommunens årsmelding.

Krav etter ny kommunelov, områder for rapportering:

- Beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering.
- Risikostyring
- Nødvendige rutiner og prosedyrer
- Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- Dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer
- Andre tiltak for internkontroll

En beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering

Den enkelte byrådsavdeling skal ha en beskrivelse av byrådsavdelingens hovedoppgaver og mål, som følger av lov, forskrift og av politiske vedtak. Beskrivelsen gir oversikt over byrådsavdelingens ansvarsområder og skal følges opp i styringsdialogen.

Kravet knyttet til å beskrive virksomhetens organisering innebærer en hensiktsmessig og dokumentert organisasjonsstruktur, med en forsvarlig rolledeling. Styrings- og rapporteringslinjer må være klare og fullmakter må være utarbeidet og dokumentert.

Byrådsavdelingene er bedt om en bekreftelse på at det er utarbeidet en oppdatert beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, inkludert en oversikt over lover, forskrifter og politiske vedtak som regulerer virksomheten.

Tre byrådsavdelinger bekrefter at kravet er innfridd, mens fire byrådsavdelinger svarer delvis.

Svaret «delvis» er knyttet til avdelingenes behov for bedre systematisering av dokumentasjonen, og system for lagring av dokumentasjon.

Tre byrådsavdelinger har også noe gjenstående arbeid knyttet til å beskrive hovedoppgaver, mål og organisering for deler av sin virksomhet.

Det er videre bedt om en bekreftelse på at oppfølging av mål og krav systematisk følges opp i styringsdialogen. Her bekrefter fire av byrådsavdelingene at dette gjøres. Tre byrådsavdelinger opplyser at dette gjøres delvis. «Delvis» forklares med at pandemien har gitt en presset ressursituasjon som har medført at disse byrådsavdelingene ikke har kunnet prioritere årsoppdrag for 2021. Et par byrådsavdelinger rapporterer også at styringsdialogen i 2021 har vært mindre systematisert som følge av ressursituasjonen.

På spørsmål om myndighet er delegert skriftlig og at delegasjoner oppbevares systematisk, så bekrefter byrådsavdelingene dette.

Alle byrådsavdelinger bekrefter at fullmakter er en del av styringsdialogen.

Risikostyring

Risikostyring er en del av del av kommunens samlede virksomhetsstyring. Ingen aktivitet kan foregå uten risiko, men risikoen kan reduseres til et akseptabelt nivå gjennom å iverksette tiltak. Risikostyring er en kontinuerlig prosess som brukes på alle nivåer på tvers i virksomheten, og er grunnlaget for en effektiv internkontroll. Bergen kommune har siden 2014 hatt felles tilrettelegging for risikostyring gjennom konsernprosedyre, veiledning og verktøy.

Krav om at internkontrollen skal være basert på risiko er sentralt i kommunelovens nye internkontrollbestemmelse. Risikovurderinger må gjøres både samlet for hele kommunen og innenfor de enkelte delene av kommunens virksomhet. Det er også et eksplisitt krav i lovteksten om å avdekke og følge opp risiko for avvik

Styring av risiko er en lederoppgave og en viktig del av styringsdialogen på alle nivå i kommunen. Risikovurderinger og risikoreducerende tiltak er gjennomgående tema i faste ledermøter og i særskilte møte som omhandler risiko.

Fire byrådsavdelinger bekrefter at de har risikovurderinger av samlet drift i byrådsavdelingen som er oppdatert per 31.12.21. Tre byrådsavdelinger har behov for å oppdatere enten samlet overordnet risikovurdering, og/eller en eller flere risikovurderinger i underliggende virksomhet. Gjenstående arbeid er i hovedsak er planlagt gjennomført i 2022.

Byrådsavdelingene bekrefter at risikoreduserende tiltak er iverksatt eller under planlegging der sannsynlighet for og konsekvens av svikt, feil eller mangler tilsier dette.

Det bekreftes også at risikovurderinger og risikoreduserende tiltak er en del av styringsdialogen.

Som eksempel kan det vises til Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet hvor kommunaldirektør gjennomfører "ledelsens gjennomgang" med etatsdirektørene to ganger per år. Formålet er å følge opp og bidra til at internkontrollen på byrådsavdelingens sektorspesifikke ansvarsområder fungerer som den skal. Oppdaterte risikovurderinger oversendes i forkant av møte, og gjennomgås i møte. Risikovurderingene er dokumentert i BkKvalitet eller Corporater. Byrådsavdelingen har også god oversikt over risiko som går på tvers av flere etater, eksempelvis knyttet til rekruttering.

Når det gjelder krav etter ny bestemmelse i kommuneloven om å risikovurdere brudd på lov og forskrift, så er det her noe gjenstående arbeid for flertallet av byrådsavdelingene. Dette arbeidet er i hovedsak planlagt gjennomført i 2022.

Videreutvikling av risikovurderinger er en kontinuerlig prosess. En byrådsavdeling opplyser at det er noe gjenstående arbeid knyttet til dokumentasjon av risikoreduserende tiltak i BkKvalitet. Det er også pågående arbeid og vurderinger knyttet dokumentasjon av risikovurderinger i BkKvalitet og styringskortet/BkStyring.

Nødvendige rutiner og prosedyrer

Internkontrollen skal være risikobasert slik at internkontrollarbeidet, herunder tiltak som rutiner, rettes mot områder der risikoen og behovet er størst.

Nødvendige rutiner og prosedyrer skal sikre at oppgaver løses rett første gangen. Det er derfor viktig at systemer, prosedyrer og veiledning er oppdatert og lett tilgjengelig for de som skal utføre oppgavene.

Byrådsavdelingene bekrefter at nødvendige prosedyrer og veiledning utarbeides. For de byrådsavdelinger som har noe gjenstående arbeid knyttet til risikovurdering av krav, vil dette arbeidet kunne avdekke behov for nye tiltak som prosedyrer og veiledning.

Arbeidet med å utarbeide og forbedre eksisterende styrende dokumentasjon og veiledning er en kontinuerlig prosess. Det å ta i bruk kommunens kvalitetssystem er en pågående prosess, hvor enheter i kommunen er kommet noe ulikt.

Byrådsavdelingene bekrefter også at det jobbes målrettet med å sikre at ansatte har tilgang til, og er kjent med, prosedyrer og veiledning som er nødvendig for å utføre sine arbeidsoppgaver.

Dette omfatter også systematisk arbeid med å gjøre tilgjengelig lokale/sector prosedyrer og veiledning i BkKvalitet. En byrådsavdeling har satt frist for dette arbeidet til 1. april 2022.

Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik

Krav om nødvendig avviksregistrering og oppfølging er nå eksplisitt er tatt inn i kommuneloven, og gjelder for hele kommunens virksomhet.

Gjennom å vurdere risikoen for brudd på lov og forskrift, får byrådsavdelingene grunnlag for å beslutte hvilke områder av driften det er behov for å tilrettelegge for avviksregistrering og oppfølging.

Gjennom å registrere og analysere avvikene og årsaken til at de har skjedd, får virksomheten et grunnlag for å iverksette tiltak for å hindre at avvikene skjer igjen.

Byrådsavdelingene bekrefter at de har tatt i bruk konsernsystem- og prosedyrer for avviksregistrering og oppfølging der slike finnes. Byrådsavdelingene melder gjennomgående avvik i BkKvalitet, og flere byrådsavdelinger opplyser at det gjelder for alle tjenesteområder. Det tyder på at det digitale verktøyet for avviksmeldinger i kvalitetssystemet i hovedsak dekker kommunens behov. Tilbakemeldinger viser også at det er spesielt god kompetanse og modenhet på det å melde og følge opp HMS avvik.

Når det gjelder system og prosedyrer for avviksregistrering og oppfølging på egne fagområder så er status litt ulik. Fire byrådsavdelinger bekrefter at dette er på plass. Spesielt helse og omsorgssektoren har høy kompetanse og modenhet i sin del av organisasjonen på å melde og følge opp avvik. Fagområdet har også fortsatt særlovgivning på internkontroll gjennom «Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten». Her er avviksregistrering og oppfølging innenfor helse- og omsorgslovgivningen sentralt.

Tre byrådsavdelinger setter status «delvis» på dette området. Det fremstår som at det i deler av virksomheten er noe umodenhet knyttet til det å melde avvik. En byrådsavdeling viser til at antall rapporterte avvik i noen enheter er svært lavt, noe som tyder på en umodenhet i denne delen av organisasjonen. En annen byrådsavdeling viser til noe umodenhet knyttet til det å aktivt bruke avvikssystemet. En tredje byrådsavdeling forklarer «delvis» med at det skal igangsettes et arbeid for å sikre økt bevissthet og kompetanse på det å melde avvik, samt plan om en fornyet vurdering av behov for prosess og prosedyre for avviksregistrering og oppfølging for deler av driften.

På spørsmål om etater og sentral byrådsavdeling har en systematisk oppfølging av avvik og avvikshåndtering i underliggende virksomheter, bekrefter tre byrådsavdelinger dette. Alle byrådsavdelinger bekrefter å ha en systematisk oppfølging av HMS avvik i AMU.

Styringskort og kvalitetssystemet benyttes for å få en samlet oversikt over avvikene. Avvik er tema i ulike møter, blant annet i ledermøter. Fire byrådsavdelinger svarer delvis på spørsmålet om systematisk oppfølging av underliggende virksomhet på området avvik. Dette forklares dels med at det er behov systematisk oppfølging av avvik som en integrert del av styringsdialogen, og at det jobbes med et system/prosedyre for sentral oversikt og/eller vurdering av type avvik og tiltak.

To byrådsavdelinger bekrefter at identifiserte avvik brukes i arbeidet med oppdatering av risikovurderinger og forbedring av internkontrollen. Øvrige byrådsavdelinger svarer «delvis» på spørsmålet.

«Delvis» forklares ved at store deler av virksomheten jobber med å innarbeide avvik i risikovurderinger, men at noe arbeid gjenstår i noen enheter før det kan bekreftes fullt ut.

På spørsmål om byrådsavdelingene har en plan for, og gjennomfører etterkontroller av praksis innenfor tjenester med forhøyet risiko for avvik, så svarer alle byrådsavdelinger «delvis» på dette. Det er etater og seksjoner som gjennomfører etterkontroller, og det foreligger planer og prosedyrer for gjennomføring i deler av driften, herunder for noen konsernområder. Gjennomføring av planer er til dels påvirket av pandemihåndtering.

Noen byrådsavdelinger viser til arbeid som er planlagt for 2022 knyttet til risiko for brudd på lov og forskrift, og at en dokumentert plan for etterkontroller kan utarbeides når det er gjort. Tilsvarende at etterkontroll av praksis vil inngå som del av den helhetlige virksomhetsstyringen i 2022.

Flere byrådsavdelinger viser til at det ikke har vært kapasitet til å prioritere dette arbeidet i 2021 dels på grunn av korona, og at det fremover er behov for å avklare ressursbruk.

Avviksregistrering og oppfølging gjennom tiltak er viktig for å hindre at avvikene skjer igjen. Det er også en viktig del av internkontrollen. Det jobbes godt med å forbedre området i dag. Som eksempel kan nevnes at en av byrådsavdelingene har utviklet et system i BK-styring som skal brukes til å følge opp tilsyn, forvaltningsrevisjoner, avvik og risikoelementer. Dette systemet vil også kunne tas i bruk av andre byrådsavdelinger.

Rapporteringen viser imidlertid at det i deler av kommunen er behov for å bedre kunnskap om - og kompetansen på det å melde avvik. Tilsvarende er det for deler av virksomheten behov for bedre oversikt og systematiske oppfølging av avvik på overordnet nivå. Det er også nødvendig å styrke det risikobaserte arbeidet slik at områdene med høy risiko for avvik følges særlig opp.

Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer

Internkontrollen skal jevnlig evalueres og ved behov forbedres. Dette kan skje gjennom revidering av prosedyrer, justering av arbeidsdeling eller ved å justere omfanget av etterkontroller.

Kommunaldirektørene har godt etablerte og dokumenterte strukturer/prosesser for evaluering og forbedring av internkontrollen i sine byrådsavdelinger. Prosessene og arbeidsmetodikken varierer noe mellom byrådsavdelingene. Eksempler på prosesser er ledelsens gjennomgang, styringsdialog, internt nettverk for internkontroll, team kvalitetsstyringssystem, kvalitetsutvalg mm.

Andre tiltak for internkontroll – etikk og verdier, varsling og forebygging korrupsjon

Internkontrollens ulike elementer utvikles og effektueres i det som gjerne benevnes et kontrollmiljø. Det å gjøre gode valg er selve grunnmuren for alle ledere og andre ansatte.

Etikk og verdier

Ansatte i Bergen kommune skal opptre skikkelig i all sin virksomhet. Kommunen forvalter samfunnets felles midler og utøver myndighet på et bredt felt. Det er derfor høye krav til den etiske holdningen hver enkelt viser i arbeidet for kommunen.

Kommunens etiske standard er vedtatt av bystyret (bystyresak 31-15). Denne formulerer hvilke forventninger som stilles til kommunens ansatte. Etisk standard og kortversjonen "etikklakaten" er tilgjengelig på kommunens intranett, Allmenningen. Her finnes også enkle metoder for etisk refleksjon som kommunens ledere og medarbeidere kan ta i bruk når de jobber med temaet. Etisk standard skal revideres i 2022-

Alle byrådsavdelingene rapporterer at de har arbeidet med å fremme en høy etisk standard i virksomheten. Det krever trening å bli klar over etiske dilemma og slik trening er nødvendig for at virksomheten arbeider i tråd med den etiske standarden. En vanlig måte å arbeide på er å reflektere rundt etiske dilemma i avdelingsmøter, arbeidsmiljøgrupper, ledermøter, ulike faglige fora eller seminarer. Målet er å gjøre den enkelte ansatte bevisst på sin etiske standard og være bedre i stand til

etisk refleksjon i sitt daglige arbeid. Etske problemer kan drøftes i forhold til både hendelser og system, og på den måten bidra det til bedre kommunale tjenester.

Etikk og etisk standard er en integrert del i introduksjonen av nyansatte i de ulike byrådsavdelingene. Byrådsavdelingene og etatene bruker kompetansekravene i Kompetanseportalen for å sikre at medarbeiderne gjennomgår kommunens etikkopplæring. Noen byrådsavdelinger følger opp ledere særskilt med tanke på dette. Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett brukes for eksempel kommunaldirektørens årsoppdrag til etatsdirektørene og lederavtaler til å formidle forventinger og at det arbeides med etikk og etisk refleksjon.

Som eksempler på ulike måter byrådsavdelingene følger opp arbeidet kan vi trekke frem Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet og Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig som egne ressurser i form av etikkveiledere i enkelte etater til å følge opp etikkarbeidet. Etikk som «kart» i forbindelse med beslutninger og i dialog med medbestemmelsesapparatet, og etikken blir trukket frem som en del av den faglige opplæringen og refleksjonen innen ulike fagområder.

Forebygging av korrupsjon

Arbeidet med å forebygge korrupsjon handler i stor grad om å sørge for at etiske retningslinjer er kjent, at ansatte vet hvordan de kan varsle og at det er tilstrekkelig intern styring og kontroll med virksomheten.

Bergen bystyre vedtok i sak 15-14 et antikorrupsjonsprogram for Bergen kommune. I bystyre sak 69/19 «Statusmelding for korrupsjonsforebyggende arbeid i Bergen kommune og revisjon av Etisk standard» oppsummeres status for det korrupsjonsforebyggende arbeidet, og det gis retning for videre arbeid på området. I saken vises det til viktigheten av at kommunens enheter også fremover har fokus på, og jobber målrettet med de områder som har betydning for å hindre at korruperende adferd utvikler seg, og at tiltak som følger av bystyre saken gjennomføres.

Til rapporteringen for 2021 er byrådsavdelingene bedt om en bekreftelse på at områder i byrådsavdelingen, som etter tidligere utført kartlegging er identifisert å ha en høy iboende risiko for korrupsjon, er videre fulgt opp med konkrete risikovurderinger og eventuelle risikoreduserende tiltak

Tre byrådsavdelinger bekrefter at videre oppfølging er gjort. Øvrige byrådsavdelinger opplyser at dette delvis er på plass. Det er dels behov for å oppdatere de detaljerte risikovurderingene, og dels behov for å gjennomføre detaljerte risikovurderinger.

Varsling

Det er i 2021 mottatt 27 meldinger i Bergen kommunes digitale løsning for varsling, BkVarsling, som er på nivå med fjoråret med 26 saker. I tillegg kommer tre varslingssaker som er meldt i linjen, som per nå ikke er registrert i digital løsning for varsling. Disse sakene er kjent og fulgt opp sentralt i byrådsavdelingen. Totalt antall saker for 2021 er derfor 30.

Alle byrådsavdelinger har med ett unntak mottatt saker i den digitale løsningen for varsling i 2021. Hovedtyngden av saker er også i år meldt innenfor de store tjenestoområdene på helse og oppvekst. Mens det for 2020 ble mottatt flest saker på Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet, så har Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett med sine 13 saker flest saker i år. 11 av disse sakene er vurdert å være varsel etter arbeidsmiljøloven.

Type saker

Av 30 meldte saker er 19 forhold vurdert å være kritikkverdige forhold etter arbeidsmiljøloven. Antall saker per kategori er som følger:

- Uforsvarlig arbeidsmiljø – fire
- Arbeidstakers fysiske og psykiske helse og velferd: tre
- Mobbing/trakassering – tre
- Brudd på taushetsplikt mm: to
- Det er en sak innenfor hver av disse fire kategoriene:
 - fare for liv og helse, mangler ved tjeneste til bruker, arbeidets organisering/tilrettelegging og ledelse, brudd på anskaffelsesregelverket
- Tre saker er ikke kategorisert/ i arbeid

Saksbehandlingen viser at 11 saker er vurdert til ikke å være kritikkverdige forhold etter arbeidsmiljøloven. Syv forhold vurderes å være avvik, som skal meldes og ha sin oppfølging i linjen ved leder eller overordnet leder. Tre forhold er klage og ett forhold er et påregnelig forhold.

Utvikling og utfordringer

Andelen saker som vurderes å være kritikkverdige forhold etter arbeidsmiljøloven har økt fra knapt 40 % i 2020 til 63 % i 2021, som er en positiv utvikling. Andelen «ikke varsel» er fortsatt høy, og indikerer behov for å økt kunnskap om skillet mellom varsel og andre uønskede forhold som avvik og klage.

Uavhengig av om en uønsket hendelse meldes som varsel eller avvik, så skal nødvendige tiltak iverksettes og gjengjeldelse skal ikke skje. Det viktigste er at ansatte melder fra. I vurderingen av hva som er riktig nivå på informasjon/tilrettelegging inn mot ansatt som skal melde fra, og som gjerne gjør det for første gang, så må ikke informasjonen være så omfattende og komplisert at det blir en barriere for å varsle. Alle ansatte må ha kjennskap til, og overordnet kunnskap om, kommunens varslingsordning. Herunder vite hvem som kan bistå med råd. Dette er informasjon som inngår i e-læringskurs for ansatte.

Utgangspunktet er derfor at det primært bygges kompetanse inn mot de roller som veileder/bistår ansatt som ønsker å melde fra om en uønsket hendelse (verneombud, tillitsvalgte mm), samt inn mot de roller som følger opp og saksbehandler et varsel. Vi aksepterer og forventer da at en andel av saker meldt som varslings sak viser seg ikke å være et varsel, spesielt der ansatt ikke har søkt råd til vurderingen av hva saken faller inn under.

Det har i 2021 vært seks møter for sentral varslingsgruppe og fagansvarlig i Byrådsleders avdeling, hvor utfordringsbildet og behov for kompetansebygging har vært gjennomgående tema. Informasjon og opplæring har som følge av pandemien i hovedsak vært digital. I sentralt nettverk for lokale varslingsordninger har det vært en halvdagssamling med informasjon og erfaringsutveksling. Nettverket er en viktig møteplass for deling av kunnskap på tvers av byrådsavdelingene, og fremover planlegges det for halvårlige møter. Kompetanseportalen er tatt i bruk for medlemmer i lokale varslingsordninger, med tiltak for kompetansebygging.

Varsling har i 2021 vært tema i Det sentrale samarbeidsutvalget, i Hovedarbeidsmiljøutvalg/Arbeidsmiljøutvalgs-konferanse og i grunnkurs for verneombud.

Planlagt samling for hovedverneombud og hovedtillitsvalgte har på grunn av koronarestriksjoner blitt utsatt til vår 2022, da det har vært et ønske om fysisk møte. Fagansvarlig i Byrådsleders avdeling har også i 2021 bistått linjen med gjennomgang av varsling i noen Arbeidsmiljøutvalg og

Arbeidsmiljøgrupper. Case samling til bruk for opplæring/trening ble ferdigstilt mot slutten av året, og er nå klar for bruk.

Videreutvikling av skriftlig veiledning på varsling er en pågående prosess. Praksis viser at mange varsel omhandler forhold knyttet til arbeidsmiljøet, og at dette skillet oppleves å være vanskelig. Det er derfor i 2021 utarbeidet supplerende veiledning for grensen mellom varsel, klage og personalsak. Målgruppe for veiledningen er de som saksbehandler og følger opp varsel, men informasjonen ligger tilgjengelig for alle ansatte på forsiden i varslingssystemet.

Ansatte oppfordres til å varsle i kommunens digitale system for varsling av kritikkverdige forhold, men kan også varsle til nærmeste leder eller en overordnet leder, og via verneombud og tillitsvalgte. Leder skal da i henhold til rutine snarest informere lokal varslingsordning i byrådsavdelingen, for avklaring av videre oppfølging. Varselet skal også registreres i BkVarsling. Det sikrer dokumentasjon av saken, informasjon og nødvendig innsyn for overordnet ledelse samt fullstendighet i statistikker.

I praksis blir nok ikke alltid varsel i linjen registrert i varslingssystemet, og antall varslingssaker i Bergen kommune er noe større enn det som går frem av statistikken. Det er i seg selv ikke nødvendigvis et problem. Det er imidlertid svært viktig at leder som mottar et varsel i linjen snarest kontakter sin lokale varslingsordning, for avklaring av videre oppfølging. Herunder avklaring av behovet for lederstøtte, og en vurdering av hvor i linjen oppfølgingen bør gjøres. Videre arbeid med kompetanseutvikling med vekt på rolleforståelse vil bli prioritert i 2022, med et ekstra fokus på lederrollen.

Avsluttende kommentar

Internkontrollbestemmelsen i kommuneloven ble iverksatt 1. januar 2021, og skal sikre en tydeligere og bedre regulering av internkontrollen. Bestemmelsen inneholder også et nytt rapporteringskrav til bystyret.

I en parlamentarisk styrt kommune er det byrådet som er kommunedirektøren. Det er derfor byrådet som er øverste ansvarlig for internkontrollen i Bergen kommune. Byrådet har vedtatt et overordnet rammeverk for internkontroll som i stor grad inneholder de konkrete kravene som er satt til internkontrollen i ny kommunelov, og rammeverket setter disse inn i en styringssammenheng. Rammeverket skal revideres og utvides til å omfatte den samlede virksomhetsstyringen.

Byrådet har lagt vekt på en åpen dialog om statusen på byrådets arbeid med intern styring og kontroll. Dette er et område som er under utvikling og som forutsetter et kontinuerlig fokus og en løpende forbedring over tid. Denne første rapporteringen viser at byrådsavdelingene jobber systematisk og godt med å kartlegge og forbedre internkontrollen i sin virksomhet. Rapporteringen viser samtidig at det er områder hvor deler av virksomhetene ikke fullt ut møter de krav som ny kommunelov stiller til internkontrollen. Arbeidet med nødvendige forbedringer av internkontrollen vil bli fulgt opp i 2022.

Tilsyn og revisjoner

Rapportering om resultater fra statlig tilsyn - samt status for alvorlige funn i forvaltningsrevisjoner

Den nye kommuneloven har i § 25-2 et krav om at byrådet også skal rapportere til bystyret om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året. Det legges til grunn at de resultater som skal rapporteres til bystyret er årets mottatte rapporter, og avgrenset til tilsynets vurderinger knyttet til internkontrollen i den virksomhet som det er gjennomført tilsyn i.

Årsmelding 2021

Kommunale revisjoner gjennomføres etter en plan bestemt av bystyret – og etter konkrete bestillinger fra Kontrollutvalget. Det legges til grunn at revisjoner er kjent for bystyret i egne saksframlegg fra Kontrollutvalget. Etter ny kommunelov § 25-1 c) skal avvik følges opp. Det omfatter også avvik avdekket gjennom revisjoner. Mottatte forvaltningsrevisjoner for året inngår derfor også i oversikten sammen med tilsyn, og som for statlige tilsynsrapporter så gis det en kort beskrivelse av status for de mest alvorlige funnene.

Byrådsleders avdeling	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Tilsyn	
Statsforvalteren (tilsyn med øvingsområde for strålerørsteknikk 8.11.2021)	Ett avvik (gjelder byggeier, EBE)
	To anbefalinger til Bergen brannvesen som følges opp internt. 1) Rutinene for kjemikaliehåndtering bør inkludere informasjon om hvordan rester av brannskum skal håndteres. 2) Konkretisering av hvilke hendelser som skal defineres som miljøavvik.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Tilsyn	
Forvaltningskontroll Produksjonstilskudd (PT) 2021 - Sak 2021/34378 - 3	Avvik: Mangler gode rutiner for retting av søknader og avkorting ved feilopplysninger, og ikke god nok rutine for vurdering av "vanlig jordbruksproduksjon" . Nye rutiner delvis på plass, delvis under arbeid.
IT Sikkerhets revisjon	IT sikkerhetsrevisjon ble i 2021 gjennomført av selskapet HR Prosjekt. De gjennomførte både en inntrengningstest fra utsiden av Bergen kommunes nettverk og en test av systemer på innsiden av nettverket. I revisjonen var der ingen alvorlige funn.
Kontroll av kommunens eierskapsforvaltning i regi av Deloitte	Dette er et pågående tilsyn.
Selskapskontroll av BIR AS i regi av BDO	Dette er et pågående tilsyn.
Revisjoner	
Ordinær regnskapsrevisjon	Funn fremgår av rapporter fra revisjonen

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Tilsyn	
Tilsyn med tvungen somatisk helsehjelp ved Solheim Omsorg Pluss Bergen kommune (Etat for hjemmebaserte tjenester)	Ingen avvik (brudd på lov eller forskrift)
Tilsyn med Bergen kommunes helse- og omsorgstenester til heimebuande eldre i Ytrebygda bydel (kommunens tiltak for å forebygge og behandle underernæring, og hjemmesykepleietjenester til personer over 65 år som har vedtak om hjelp til å administrere legemidler).	Ingen avvik (brudd på lov eller forskrift)
Revisjon	

<p>Hjemmebaserte tjenester og aktivitetstilbud til eldre under covid-19 pandemien</p>	<p>Følgende status er gjort rede for til kontrollutvalget 3.1.22 (2021/43907-12)</p> <p>-Funn: Overordnede risikovurderinger var ikke dokumentert i et format som gir samlet oversikt og er lett tilgjengelig og oversiktlig for enhetene. Status: Etaten og underliggende enheter har nå tatt i bruk kommunens elektroniske kvalitetssystem (BkKvalitet). Alle risikohendelser registreres her.</p> <p>-Funn: Ikke godt nok sikret at fortløpende risikovurderinger også dokumenterer risiko for brukerne som følger av reduserte tjenester og hvilke kompenserende tiltak som eventuelt kan iverksettes. Status: Etaten har nedsatt en risikogruppe som legger inn hendelser i risikomodule i BkKvalitet. Hendelsene sendes til alle enhetene, som selv vurderer sannsynlighet og konsekvens og foreslår lokale tiltak. Når smittenivået gjør at tjenester må endres, skal enhetene gjennomgå sine sannsynlighet- og konsekvensvurderinger på nytt slik at de sikrer en fortløpende risikovurdering. Dette punktet er et kontinuerlig og pågående arbeid. Videre vurderes forsvarlig helsehjelp på individnivå fortløpende og individuelt, og det er en del av det faglige arbeidet til helsepersonell. Vurderinger begrunnes og dokumenteres i pasientjournal. Reduserte tjenester og kompenserende tiltak som iverksettes, drøftes og journalføres på enhetsledernes møter i etaten.</p> <p>-Funn: Behov for å undersøke nærmere hvilke avklaringer, informasjon og veiledning tjenestene savner med hensyn til blant annet utarbeidelse av beredskapsplaner, prioriteringslister, vurdering av nødvendig helsehjelp, smittevernstiltak og informasjon om tjenestetilbudet i andre tjenester. Status: Etaten undersøker hva enhetene savner gjennom relevante møteforum som Etatens kvalitetsutvalg, AMG, enhetsledermøter og individuell oppfølging av lederne . Se 2021/43907-1 for en lengre utdykning.</p> <p>-Funn: Behov for å vurdere hvordan det bedre kan legges til rette for tilpasset informasjonsdeling til brukere og deres pårørende, som også hensyntar varierende digital kompetanse hos dem informasjonen rettes mot. Status: Ansatt egen digitaliseringsrådgiver, samarbeid med informasjons- og</p>	
---	---	--

	<p>kommunikasjonsavdelingen m.m. Se 2021/43907-1 for en lengre utdypning</p> <p>-Funn: Evaluere-, dokumentere-, og dele erfaringene fra pandemiperioden, for der igjennom å kunne hente ut relevante læringseffekter. Status: Evaluering skal gjennomføres. Se Se 2021/43907-1 for en lengre utdypning.</p>	
--	---	--

<p>Sykehjem under covid-19 pandemien</p>	<p>Følgende status er gjort rede for til kontrollutvalget 9.11.21 (2021/22720-12)</p> <p>-Funn: Etatens beredskapsplan var ikke tilstrekkelig dimensjonert for å håndtere en lang og omfattende pandemi. Status: Etaten følger opp at sykehjemmene har oppdatert sine beredskapsplaner og gjennomfører risikovurderinger.</p> <p>- Funn: Oppdaterte føringer for besøksrestriksjoner var alltid tilgjengelige, men rådene for hvordan de skulle organisere besøk har ikke alltid vært tydelige. Etaten burde fortløpende vurderer behovet for og omfanget av besøksrestriksjoner opp mot de negative konsekvensene slike restriksjoner har for sykehjemsbeboere, for å ikke ha unødig inngripende tiltak: Status: Behovet for besøksrestriksjoner vurderes fortløpende i beredskapsmøtene i etat for sykehjem. Dette skjer som et minimum, på ukentlig basis. Fra høsten 2021 har ansatte og beboere høy vaksinasjonsdekning, og besøksrestriksjoner er kun et alternativ ved større utbrudd. Felles retningslinjer sendes ut til enhetslederne på kommunale og private sykehjem ved endringer.</p> <p>- Funn: Lederne savnet føringer og informasjon med hensyn til blant annet organisering av besøk, renholdsrutiner, hvilke tjenester som regnes som gjennomførbare innenfor de til enhver tid gjeldende smittevernsrestriksjoner og ev. andre aktuelle behov, og setter i verk relevante tiltak. Status: Har iverksatt og sendt ut nye rutiner for besøk, og sykehjemmene gjør risikovurderinger av egne, lokale forhold. Har også sendt ut nye retningslinjer for renhold.</p> <p>- Funn: Behov for å vurdere hvordan det bedre kan legges til rette for tilpasset informasjonsdeling til beboere og deres pårørende, som også hensyntar varierende digital kompetanse hos dem informasjonen rettes mot, samt involverer bruker- og pårørenderepresentanter i dette arbeidet. Status: Etat for sykehjem oppdaterte i september retningslinjene for utbruddshåndtering, hvor informasjon og kommunikasjon har ekstra fokus. Etaten har god erfaring med at enkelte sykehjem har benyttet oppslag, SMS, e-post og telefon for å nå ut til pårørende. Etat for sykehjem oppdaterer</p>	
--	---	--

	<p>nå hjemmesidene til de kommunale sykehjemmene, hvor også etaten har mulighet til å legge ut generell informasjon. Dette arbeidet pågår.</p> <p>-Anbefaling om evaluering for å dokumentere og dele erfaringene fra pandemiperioden for å kunne hente ut relevante læringseffekter.</p> <p>Status: Grunnet en ny smittebølge høsten 2021 er videre evalueringsarbeid utsatt til våren 2022.</p>	
--	---	--

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Kommunale tilsyn	
BBSI har gjennomført en rekke tilsyn med barnehager og følger opp saker med Etat for miljørettet helsevern.	Temaer som ofte knyttet til inneluft (ventilasjon), rehabilitering og vedlikehold, helseverngodkjenninger med mer. Samtlige tilsyn er beskrevet (dokumentert) med avvik, status osv.
Miljørettet helsevern	Det foreligger i dag kun ett statlig tilsyn (ref. tilbakemelding fra SUU). Struktur for statlige tilsyn ivaretas ved utarbeidelsen av helhetlig virksomhetsstyring i BBSI i løpet av 2022. Det som er gjennomgående temaer fra tilsynene er dårlig luftkvalitet og manglende vedlikehold som kan gjøre reinhold vanskelig. Det er også meldt om funn av asbest på en skole.
Statlige tilsyn.	
Privat hjemmeundervisning	Viktig funn i tilsynet var at kommunen ikke oppfylte internkontrollkravet i kommuneloven §25-1. Etaten har rutiner og veiledninger, men disse er ikke forankret i en overordnet prosedyre. Ved mangelfull prosedyre konkluderer statsforvalteren at kommunen ikke har kontroll og systemer for oppfølging.
Revisjoner	
Kvalitet i opplæringstilbudet for minoritetsspråklige elever i grunnskolene i Bergen kommune	Seksjon for strategi, utvikling og utredning (SUU) følger opp denne saken som skal rapportere på avvik og flertallsmerknader i mars 2022.
System for å sikre kvalitet i opplæringen i grunnskolen i forbindelse med sykefravær og vikarbruk	Status på arbeidet er rapportert til Kontrollutvalget 26.3.2021. Forøvrig: Ref. aksjonskort i Beredskapsplan for skolene. (ID BkKvalitet. 12892) https://bergen.extend.no/cgi-bin/document.pl?pid=bergen&DocumentID=12686&UnitID=2350 Prosedyre for sykefravær ved korona. I det daglige er dette en grunnleggende profesjonsmessig prosedyre som blir ivaretatt. (ID i BkKvalitet 5715) https://bergen.extend.no/cgi-bin/document.pl?pid=bergen&DocumentID=5715&UnitID=5142

Årsmelding 2021

Spesialpedagogiske tjenester under Covi-19-pandemien.	Ferdig behandlet i SUU. (Rapportering politiske saker)
Forvaltningsrevisjon om barnehager under Covid-19-pandemien.	Ferdig behandlet i SUU. (Rapportering politiske saker)
Forvaltningsrevisjon om elevenes læringsutbytte og læringsmiljø under Covid-19-pandemien.	Ferdig behandlet i SUU. (Rapportering politiske saker)
Forvaltningsrevisjon om ansattes arbeidssituasjon under Covid-19-pandemien.	Ferdig behandlet i SUU. (Rapportering politiske saker)
Barnehager under Covid-19-pandemien	Ferdig behandlet i SUU. (Rapportering politiske saker)

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Tilsyn	
Statsforvalter tilsyn AVLØP 28. august 21	2 avvik. Ingen alvorlige. Rensekrav i tillatelsen ikke oppfylt for alle anlegg i 2020 og manglende dokumentasjon av virkningsgrad av ledningsnett.
Mattilsynet inspeksjon av distribusjonssystem til Bergen og Risnes vannverk 2. nov. 21	Mattilsynet fant ingen brudd på regelverket ved inspeksjon av distribusjonssystem for Bergen vannverk og Risnes vannverk
<p>Tilsyn ved Rådal avfallsdeponi gjennomført av Statsforvalteren (forurensingsmyndighet) mai 2021. Bymiljøetatens omtale av saken, og tilsynsrapporten er tilgjengelig her: https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/bymiljo/tilsynsrapport-fra-radal-avfallsdeponi</p> <p>Bymiljøetaten sendte sitt tilsvaret til tilsynsrapporten til Statsforvalteren 31.12.2021. Dokumentet tilkjenner hvordan etaten har tatt tak i og planlegger å ta tak i resultatene fra tilsynet: Bk-360 referanse: 2021/38070-9 Svar på inspeksjonsrapport - etterdrift av Rådalen avfallsdeponi</p>	<p>Tilsynet avdekket seks avvik og to merknader.</p> <p>Avvik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kontroll og utbetring av setningar, terrengarrondering og toppdekke har manglar 2. Drift, oppgradering og kontroll av deponigassanlegg har manglar 3. Handtering, utbetring og kontroll

	<p>av overvatn har manglar</p> <p>4. Handtering, utbetring og kontroll av sigevatn har manglar</p> <p>5. Overvaking og rapportering har manglar</p> <p>6. Internkontrollen har manglar.</p> <p>Merknader:</p> <p>1. Intern koordinering og rapportering om deponiet i kommunen kan betrast</p> <p>2. Kommunen bør vurdere auka bemanninga ute på deponiet</p>
Arbeidstilsynet - Parkseksjonen. Dokumentasjon fremsendt 17. desember 2021.	Selve tilsynet utsatt pga. korona. Vil bli gjennomført så snart som mulig i 2022.
Revisjon	
Eksternrevisjon NEMKO ISO 9001 og ISO 14001 februar 2021 (gamle VA)	Ingen avvik, flere forbedringsforslag
Eksternrevisjon ISO9001 (gamle BV)	Ingen avvik, flere forbedringsforslag
Forvaltningsrevisjoner (Deloitte)	
Klima- og miljøtiltak (sak 54/21) - oppstart høsten 2021	Denne revisjonen pågår. Dokumentinnhenting gjennomført. Nå er det forespeilet

Årsmelding 2021

	intervjuer med utvalgte aktører.
Nedlagte deponi (sak 70/21) - oppstart høsten 2021	Denne revisjonen pågår. Dokumentinnhenting gjennomført. Nå er det forespeilet intervjuer med utvalgte aktører.

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Tilsyn	
Etat for Sosiale tjenester: Arbeidstilsynet tilsynsrapport for BERGEN KOMMUNE E bksak 40349029 Nav Årstad	Pålegg 1 HMS arbeid - kartlegging og risikovurdering Pålegg 2 HMS arbeid - tiltak og plan Pålegg 3 Verneombud tatt med på råd Pålegg 4 Verneombud - opplæring Pålegg 5 HMS arbeid - ansvar for andre arbeidstakere Status : Det arbeides med å beskrive og beslutte tiltak som skal løse påleggene. Beskrivelsene skal sendes til Arbeidstilsynet som deretter skal vurdere om tiltakene er rett for å lukke påleggene.
Rapport fra tilsyn med Bergen kommune, etat for tjenester til utviklingshemmede 6-8 september 2021	Kva tiltak kommunen vil setje i verk for å rette lovbrota Korleis leiinga i kommunen vil følgje med på og kontrollere at tiltak som vert fører til endring og forbetring av praksis Korleis leiinga i kommunen vil gjennomgå om tiltaka fungerer som planlagt etter at dei har fungert ei tid Kommunen sine eigne fristar for å sikre framdrift i arbeidet Status Tilsynet har påpekt lovbrudd: Bergen kommune sikrar ikke at alle tilsette ved 2 private aktører har nødvendig opplæring eller får tilstrekkeleg veiledning om reglene i HOL kapittel 9. Bergen kommune sikrer ikke at planlagt og nødvendig tvang som benyttes ved de to private tjenestestedene er overprøvd og godkjent av Statsforvalteren. Tilsynet er ikke avsluttet
Arbeidstilsynet: Kontroll med forebyggen de HMS og arbeidsmiljø	Ingen alvorlige funn Status Avsluttet 15.11.2021.

Årsmelding 2021

<p>Arbeidstilsynet: Kontroll av utvalgte organisatoriske og psykososiale arbeidsmiljøbetingelser og systematiske HMS</p>	<p>Pålegg: opplæring av Verneombud , plan for bistand fra Bedriftshelsetjenesten, Opplæringsplan og tiltak innenfor HMS og trusler og vold.m</p> <p>Status Tilsyn ikke avsluttet. Svar oversendt 25.06.21</p>
<p>Helsetilsynet, Individtilsyn:</p>	<p>Melding om alvorlig hendelse fra enhet Alle er avsluttet.</p>
<p>8 Individtilsyn Statsforvalteren; Tilsyn ift HOL kap 9</p>	<p>Tiltak iverksatt. Ingen alvorlige funn.</p> <p>Status Alle er avsluttet.</p>
<p>Systemtilsyn statsforvalteren</p>	<p>Manglende dokumentasjon :</p> <p>Status Det er besluttet at prosedyrer skal revideres med mål om å utbedre påpekte mangel.</p>
<p>Individtilsyn barnevern Statsforvalteren</p>	<p>Forsvarlig gjennomføring av undersøkelse. Den var for sent igangsatt. Manglende dokumentasjon av analyse og vektning av ulike moment i saken. Ikke godt nok grunnlag for å vurdere hjelpetiltak/ hvilke hjelpetiltak.</p> <p>Det er avdekket mangler v/innhenting av informert samtykke til opphold i foreldrebarn institusjon dvs. brudd på forsvarlighetskravet § 1-4 ved innhenting av samtykke. Dokumenteringen av vurderinger i saken, oppfølgingsansvaret, at det ikke ble utformet flytтеvedtak da hen flyttet fra fosterhjemmet, at det ikke ble ført tilstrekkelig antall tilsyn og at det ble fattet vedtak om frivillig plassering for seint.</p> <p>Svikt i arbeid med overgang fra institusjon tilbake til hjemmet hvor ungdommen ikke har fått medvirke godt nok.</p> <p>Fosterhjemmet har ikke fått tilstrekkelig avlastning. Statsforvalteren ber barneverntjenesten om å vurdere ønsket om konkret avlastningstiltak på nytt.</p> <p>Status Avvik i sju avsluttede saker</p>
<p>Individtilsyn</p>	<p>Bekymringsmelding ikke forsvarlig vurdert</p> <p>Status : tatt opp i EKU(etatens kvalitetsutvalg) for læring på tvers</p>

Årsmelding 2021

<p>Individ tilsyn</p>	<p>Manglende vurdering av barnets totale omsorgssituasjon</p> <p>Status tatt opp i EKU(etatens kvalitetsutvalg) for læring på tvers</p>
<p>Arbeidstilsynet: Barnevernet ved Bergenhus</p>	<p>Pålegg 1 Arbeidsplasser og arbeidslokaler - utforming og innredning. Virksomheten opplyser at de er i en prosess for å finne nye arbeidslokaler. Status Varsel om tvangsmulkt</p> <p>Pålegg 2 Verneombud - opplæring Status Varsel om tvangsmulkt</p> <p>Pålegg 3 Arbeidsplasser og arbeidslokaler - fare for vold og trussel om vold. Status oppfylt</p> <p>Pålegg 4 Vold, trusler om vold og uheldige belastninger - kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan Status Varsel om tvangsmulkt</p> <p>Pålegg 5 Vold og trusler om vold - Opplæring Status Oppfylt</p> <p>Pålegg 6 Vold og trusler om vold - informasjon Status Oppfylt</p>
<p>Revisjon</p>	
<p>Sosiale tjenester under covid-19 pandemien</p>	<p>Sørger for at beslutninger og begrunnelser for iverksettelse av smitteverntiltak (nedstenging og kutt i tilbud) dokumenteres og informeres om på alle nivå for å sikre tilstrekkelig etterprøvbarehet og forankring av tiltakene.</p> <p>Status Etat for sosiale tjenester har som forbedringstiltak opprettet en logg under BK kvalitet der endringer i smittevern og måten tjenester gis på føres fortløpende. Loggen har lenke til nasjonale, kommunale og etatsspesifikke beslutninger og begrunnelser av smitteverntiltak. Ansatte ved etatens tjenestesteder har tilgang til denne loggen som ligger i kommunens kvalitetssystem. Loggen blir jevnlig informert om i ledermøter, til tillitsvalgte og vernetjeneste. I tillegg har hver resultatenheter en egen undermeny i loggen der de kan legge inn lokale beslutninger og begrunnelser som gjelder for sin resultatenheter. Noen resultatenheter har tatt loggen i bruk for lokale tiltak, mens andre fremdeles dokumenterer gjennom referat fra lokale ledermøter og utsending av skriftlig informasjon.</p>

	<p>Gjennomfører risiko- og konsekvensanalyse av covid-19 smitteverntiltakenes innvirkning på tjenestene til særlig sårbare grupper.</p> <p>Status Etat for sosiale tjenester har gjennomført og dokumentert en risiko- og konsekvensanalyse av tjenestene til de sårbare brukergruppene nevnt i forvaltningsrevisjonen til Deloitte. Det er satt inn tiltak for å redusere risiko. Disse er gjennomgått med etatens brukerutvalg der Mental Helse, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO), Nasjonalt forbund for folk i LAR (ProLAR) Nett, Felles innvandrerråd og Bergen uavhengige sosialrådgivning (BUS) er representert. Tjenestestedene bruker risikovurderingen som utgangspunkt for sitt arbeid og risikovurderer på brukernivå i det løpende arbeidet slik at den enkelte får faglig forsvarlige tjenester. I vedlegg 1 `risikovurdering sårbare brukergrupper` framgår vurderinger som er gjort for de ulike tjenesteområdene. I første fane, nederst til venstre i dokumentet, vises risikovurderinger for NAV -kontorene som gjelder rusavhengige, fremmedspråklige, ikke-digitale brukere, grupperettede aktivitetstiltak for rusavhengige og arbeidsrettede gruppetiltak. I de neste to faner vises risikovurderinger for henholdsvis sosiale bo-tjenester og krisesenteret.</p>
	<p>Basert på analysen - utarbeider tilbud og arbeidsmetoder som i tilstrekkelig grad kompenserer for konsekvensen av de smitteverntiltakene som er iverksatt.</p> <p>Status: Det foretas risikovurderinger på brukernivå for å sikre at den enkelte får forsvarlige tjenester som kompenserer for smitteverntiltakene. Det er utarbeidet en trafikklysmoell for tjenester avhengig av smitterisiko og sykdom. Det er utarbeidet risikovurdering – og håndtering av tjenester i NAVkontorene, sosiale bo-tjenester og krisesenteret ved forverret covid-19 smittesituasjon med konsekvenser og tiltak på grønt, gult og rødt nivå.</p>
	<p>Sørger for at viktig og tilpasset informasjon når alle brukergrupper.</p> <p>Status: I tillegg til informasjon som gis på nettsider, oppslag og i direkte kontakt med tjenestemottakere, sender etat for sosiale tjenester ut skriftlig informasjon om aktuelle endringer i tjenestene til samarbeidspartnere, frivillige organisasjoner, brukerorganisasjoner og tillitsvalgte. Etaten informerer også fortløpende om åpningstider, tilgjengelighet og smittevernrestriksjoner med videre i jevnlige møter med samarbeidspartnere. Vedlegg 3 `Interessentanalyse og informasjonsplan` viser informasjons- og kommunikasjonsstrategi for minoritetsspråklige, personer med lese- og skrivevansker, rusavhengige, bostedsløse, personer med psykiske lidelser, øvrige brukere og samarbeidspartnere. Det framgår også i hvilke kanaler informasjonen gis, hvem som har ansvar og hvordan det skal dokumenteres.</p>

	<p>Gjør evalueringer av smitteverntiltakene, tilbud og arbeidsmetoder som er tatt i bruk, og justerer disse på bakgrunn av evalueringene. Både ledere, ansatte, brukere og samarbeidspartnere bør involveres</p> <p>Status: Etat for sosiale tjenester etterspør erfaringer fra samarbeidspartnere og brukerrepresentanter i regelmessige møter. Etaten evaluerer egen tilgjengelighet, tilbud og arbeidsmetoder i ledermøter, der enhetslederne bringer inn innspill fra ansatte og brukere. Byrådsavdelingen har i denne sammenhengen mottatt innspill fra etat for sosiale tjenester om å utvide åpningstiden til 4 timer per dag og utrede en sosial vaktteneste på legevakten slik Oslo har hatt i mange år. Etaten ønsker også å iverksette utadrettet arbeid med sentrale frivillige organisasjoner og innbyggerstjeneste ved at sosialtjenestene i NAV-kontorene fordeler ansvar for å være på deres arenaer jevnlig. De frivillige tjenestene etterspør tilsvarende ordning når det gjelder statlige tjenester i NAV, husbanken og boligetaten. Videre foreslår etaten at sosialtjenestene gjenopptar oppsøkende aktivitet mot MO-sentrene for kompetanseheving for personer med rusavhengighet. Det gjøres fortløpende vurderinger knyttet til NAV sin tilgjengelighet for brukerne. Byrådet vil initiere en gjennomgang av de ulike virkemidlene NAV-kontorene kan bruke for å øke tilgjengeligheten, spesielt for sårbare grupper. Endringer vil bli vurdert basert på denne gjennomgangen og etaten sine innspill. Byråden har også hatt møte med frivillige organisasjoner for å innhente behov under åpning av samfunnet under covid-19 pandemien.</p>
Forvaltning srevisjon barnevern - 2021- 2022 Deloitte	Denne revisjonen pågår.
Barnevernt jenestene under covid-19 pandemien	Utarbeider tiltak for hvordan en kan fange opp «nye» barn og unge med behov for hjelp i en situasjon hvor viktige samarbeidspartnere og offentlige meldere har redusert sitt tilbud.
	Gjør en vurdering av andelen oppfølgingsmøter av barn og familier som er erstattet av telefon eller digitale kommunikasjonsmiddel for å sikre at dette ikke gjøres i større grad enn nødvendig
	Følger særlig opp barn og familier som mister avlastnings- og aktivitetstilbud for å vurdere behov for ekstraordinære tiltak for å ivareta de det gjelder.
	Gjennomfører en evaluering for å dokumentere og dele erfaringene fra pandemiperioden innen de ulike tjenestene. Både ledere, ansatte, brukere og samarbeidspartnere bør involveres i en slik evaluering
Helsestasjo n, skolehelset	Identifisere og redusere terskler som kan hindre elever med behov å ta kontakt med skolehelsetjenesten i pandemisituasjoner med høyt tiltaksnivå

<p>jeneste og jordmortjenester under covid-19 pandemien</p>	
	<p>Etablere systemer for å sikre minoritetsspråklige god informasjon</p>
	<p>Gjennomfører en evaluering for å dokumentere og dele erfaringene fra pandemiperioden innen de ulike tjenestene. Både ledere, ansatte, brukere og samarbeidspartnere bør involveres i en slik evaluering</p>
<p>Psykisk helse- og rustjenester under covid-19 pandemien (Etat for tjenester til psykisk helse og rustjeneste - EPHRT)</p>	<p>Utarbeide beredskapsplaner for pandemi for psykisk helse- og rustjenestene som hensyntar erfaringene fra håndtering av denne pandemien.</p> <p>Status: Det er startet en omfattende revisjon av beredskapsplaner herunder for situasjon med pandemi. Dokument som er utarbeidet for beredskap fremkommer i kommunens kvalitetssystem.</p>
	<p>Gjennomfører risiko- og konsekvensanalyse av covid-19 smitteverntiltakenes innvirkning på psykisk helse- og rustjenestene til særlig sårbare grupper.</p> <p>Status: Det er gjennomført risikovurderinger mht. konsekvenser ved manglende yting av lovpålagte og ikke lovpålagte helse og omsorgs tjenester</p>
	<p>Basert på analysen – utarbeide forslag til tilbud og arbeidsmetoder som er tilpasset ulike brukergruppers behov for nødvendige tjenester</p> <p>Status: EPHRT har stort fokus gjennom VIP 2025 med å utvikle og utarbeide nye og endrede arbeidsmetoder. Dette er en kontinuerlig prosess</p>
	<p>Etablere system og rutiner for å sikre at det er tilstrekkelig smittevernutstyr i alle relevante tjenester.</p> <p>Status: Dette har ikke vært nødvendig å jobbe med da tilgangen på smittevernutstyr i dag ikke er noen utfordring. Dette temaet var viktig da Bergen Kommune valgte å ha et sentralt smittevernlager som vi måtte få utstyr fra. I dag bestiller vi utstyr selv.</p>

Årsmelding 2021

	<p>Sørger for at viktig og tilpasset informasjon når alle brukergrupper. Vurdere hvilke kommunikasjonsformer som er best tilpasset ulike brukergrupper.</p> <p>Status: Det arbeides bl.a. i prosjekt med å gi viktig og tilpasset informasjon. Aktivitetssentrene har utarbeidet en egen kommunikasjonsstrategi. ID9078</p>
	<p>Gjennomfører en evaluering for å dokumentere og dele erfaringene fra pandemiperioden innen de ulike tjenestene. Både ledere, ansatte, brukere og samarbeidspartnere bør involveres i en slik evaluering.</p> <p>Status: Planen er å gjennomføre i løpet av 2022.</p>
<p>Forvaltning srevisjon av tjenester til utviklingsh emmede under Covid 19 (Etat for tjenester til utviklingsh emmede - ETTU)</p>	<p>Gjør evalueringer av justeringer av tjenester og kompenserende tiltak som er iverksatt, og eventuelt justerer tiltak på bakgrunn av dette. Både brukere og pårørende bør involveres i dette arbeidet</p> <p>Status: Justeringer av tjenestene er avsluttet og følgelig justert tilbake til opprinnelig drift. Etat for tjenester til utviklingshemmede (ETTU) har utarbeidet tre ulike brukerundersøkelser som retter seg mot henholdsvis tjenestebrukere, pårørende/verger og ansatte i tjenestene. Brukerundersøkelsen dekker spørsmål om hvordan kompenserende tiltak påvirket tjenestene til den enkelte og hvordan ETTU kunne handlet annerledes. Gjennomføring av brukerundersøkelse dekker revisors anbefaling om inkludering av både tjenestebrukere og pårørende/verger i evalueringsarbeidet.</p>
	<p>Vurderer hvilke tiltak som bør gjennomføres for å sikre at brukere av dagsentertjenesten kan transporteres til og fra tilbudet med smittevern hensyn til både brukere og ansatte ivaretatt</p> <p>ETTU følger til enhver tid gjeldende smittevernrestriksjoner. Dagsentertjenesten utarbeider risikovurderinger etter smittesituasjonens utvikling. Områder som risikovurderes er blant annet bruk av munnbind, egenskaper ved og antall biler, kohorttransport, passasjerer i baksetet, antall passasjerer. Tiltak settes inn når nødvendig, herunder leie av flere biler. Videre risikovurderer tjenestestedene risikofaktorer knyttet til den enkelte tjenestebrukere behov i forbindelse med transport og mulighet til overholdelse av gjeldende smittevernrutiner.</p>
	<p>Evaluerer arbeidet med å sikre tilpasset (språklig), tilstrekkelig og god informasjon til brukere og pårørende under pandemien. Brukere og pårørende bør involveres i denne evalueringen.</p> <p>Status: ETTU har gjennomført en intern evaluering og kommet frem til at det i større grad bør gjøres bruk av tolketjenester for å sikre oversettelse av informasjon til ulike minoritetsspråk. Informasjon hentes inn f.eks. via brukerundersøkelse. Tilbakemeldinger fra tjenestebrukere, pårørende/verger og ansatte vil bidra som grunnlag for endring i tilnærming til informasjonssikring. Gjennomføring av</p>

	<p>brugerundersøkelse dekker revisors anbefaling om inkludering av både tjenestebrukere og pårørende/verger i evalueringsarbeidet.</p>
	<p>Gjennomfører evaluering for å dokumentere og dele erfaringer fra pandemiperioden innen tjenestene. Både ledere, ansatte, brukere og pårørende bør involveres i en slik evaluering.</p> <p>Status: Gjennom pandemien har ETTU gjennomført ukentlige ledermøter hvor etats- og enhetsledelse har vurdert og delt erfaringer. Etatens enhetsledere har formidlet ulike tilbakemeldinger, erfaringer og spørsmål fra sine respektive enheter. Videre dekker de utarbeidede brukerundersøkelsene spørsmål om erfaringsdeling i pandemiperioden for ytterligere evaluering og mulig forbedringsarbeid</p>
<p>Forvaltning srevisjon Covid-19 - Boligetate n</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gjennomfører risiko- og konsekvensanalyse av covid-19 smitteverntiltakenes innvirkning på tjenestene til særlig sårbare grupper. 2. Basert på analysen - utarbeider tilbud og arbeidsmetoder som i tilstrekkelig grad kompenserer for konsekvensen av de smitteverntiltakene som er iverksatt. 3. Sørger for at viktig og tilpasset informasjon når alle brukergrupper. <p>Status: Nødvendige tiltak/endringer er gjennomført. Det er svart ut til Sekretariatet for kontrollutvalget i sak 2021/22028-18</p>

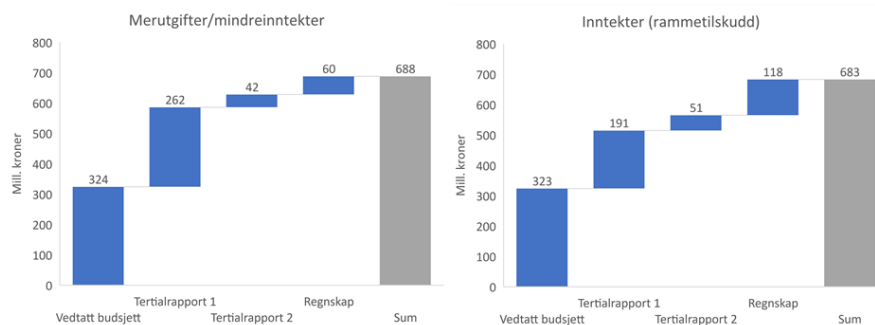
Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Revisjon	
Forvaltningsrevisjon av klima og miljøtiltak i Bergen kommune	Dette er en pågående revisjon. Endelig rapport er ikke mottatt.
Eierskapskontroll i regi av Deloitte	Dette er en pågående revisjon. Endelig rapport er ikke mottatt.
Forvaltningsrevisjon av offentlighet og innsynspraksis	Denne er ferdigstilt. https://www.bergen.kommune.no/politikk/saker/232576

Økonomiske konsekvenser av koronapandemien

Koronapandemien har også i 2021 satt sitt preg på virksomhetene og økonomien i Bergen kommune. Omfattende vaksinering fra begynnelsen av 2021 ga kontroll over pandemien tidlig på høsten, og gjenåpningen av samfunnet ga et betydelig økonomisk oppsving. I desember 2021 måtte nasjonale og lokale tiltak nok en gang iverksettes for å få kontroll med omikron-smittebølgen.

Staten har gjennom hele pandemien kompensert kommunene for koronarelaterte utgifter med overføringer over det ordinære rammetilskuddet, ekstra skjønnskudd fordelt gjennom Statsforvalteren og ulike kompensasjons- og støtteordninger. Regjeringen har ved flere anledninger informert om at dette fortsatt vil skje så lenge kommunene har ekstrakostnader i forbindelse med håndtering av pandemien.

Merutgifter/mindreinntekter i tjenesteområdene gjennom 2021 er anslått til 688 mill. kroner. Gjennom året har Bergen mottatt 683 mill. kroner over rammetilskuddet som kompensasjon for slike merutgifter/mindreinntekter. Kommunen har dermed blitt tilnærmet fullt ut kompensert gjennom 2021.

	Merutgifter/mindreinntekter	Inntekter (rammetilskudd)	Under (-) / overkompensasjon (+)
Vedtatt budsjett	324	323,4	-0,6
Tertialrapport 1	585,8	514,4	-71,4
Tertialrapport 2	627,8	564,9	-62,9
Regnskap	687,9	682,7	-5,2

I vedtatt budsjett for 2021 ble det bevilget 324 mill. kroner til håndtering av pandemien. Det ble forutsatt full kompensasjon for disse utgiftene gjennom statlige overføringer. Ved Tertialrapport 1 ble budsjettene til håndtering av pandemien økt videre, til 586 mill. kroner. Gitt situasjonen med høyt smittetrykk og omfattende testing og vaksinering, ble utgifter til forebyggende helsearbeid mer enn doblet, fra 161 mill. kroner til 337 mill. kroner. Utgiftene ble også økt betydelig innen skole, fra 25 til 74 mill. kroner.

Årsmelding 2021

Ved Tertialrapport 2 ble det kun gjort mindre endringer i utgiftsanslagene. Av den totale utgiftsøkningen på 42 mill. kroner i forbindelse med Tertialrapport 2, stod skole og barnehage for 29 mill. kroner.

I forbindelse med arbeidet med regnskapet og Årsmeldingen 2021, har endelig anslag for koronautgifter i 2021 endt på 688 mill. kroner, opp 60 mill. kroner fra Tertialrapport 2. Den siste økningen skyldes i all hovedsak at merutgifter knyttet til kompensasjon for ekstrautgifter i private barnehager (på 50 mill. kroner) er inkludert i utgiftsanslaget.

Merutgifter/mindreinntekter per tjenesteområde

Det er utfordrende å gi et fullstendig bilde over alle økonomiske konsekvenser av koronapandemien. Samtidig som tjenester har blitt innrettet avhengig av smittetrykk, har også ordinære funksjoner blitt opprettholdt. Ofte er det ikke et klart skille her. Ansatte vil i deler av arbeidstiden ha oppgaver knyttet til pandemien, men i andre periode ikke. Mer avgrensede tjenester som smittesporing og vaksinerer er derimot enklere å identifisere. Det er rimelig å anta at pandemien også har medført besparelser på enkelte tjenesteområder, som redusert reisevirksomhet, lavere utgifter til kursing og konferanser og avlyste arrangementer. Slike besparelser er i begrenset grad hensyntatt i anslaget for merutgifter.

Tabellen under viser anslåtte koronautgifter per tjenesteområde for 2021.

	Tjenesteområde	mill. kroner
01A	Barnehage	80,2
01B	Skole	72,3
02	Barnevern	-0,2
03A	Tjenester til eldre	76,0
03B	Tjenester til funksjonshemmede	1,5
03C	Tjenester til utviklingshemmede	16,4
03D	Psykisk helse	6,6
04A	Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	7,4
04B	Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	2,4
04C	Introduksjons- og tolketjenester	1,8
05A	Forebyggende helsearbeid	290,7
05B	Behandling og rehabilitering	67,6
07	Brannvesen	5,3
08	Samferdsel	13,7
10C	Naturforvaltning og parkdrift	2,3
11A	Lærlinger	-2,0

12A	Kultur	0,6
12B	Bibliotek	0,1
13	Idrett	7,8
15	Bystyrets organer og administrasjon	1,0
16	Administrasjon og fellesfunksjoner	32
17A	Fellestjenester	4,4
Sum		687,9

Som tabellen viser har det vært størst merutgifter (291 mill. kroner) knyttet til forebyggende helsearbeid, herunder testvirksomhet, smittesporing og koronatelefon, vaksinasjon og etablering av kommunens beredskapslager for smittevernutstyr. Innenfor helse har det også vært betydelige merutgifter under tjenester til eldre (76 mill. kroner) og behandling og rehabilitering (68 mill. kroner). Barnehagene (80 mill. kroner) og skolene (72 mill. kroner) har også hatt betydelige merutgifter. Disse merutgiftene har i all hovedsak vært knyttet til lønn, samt generell kompensasjon for merutgifter i private barnehager.

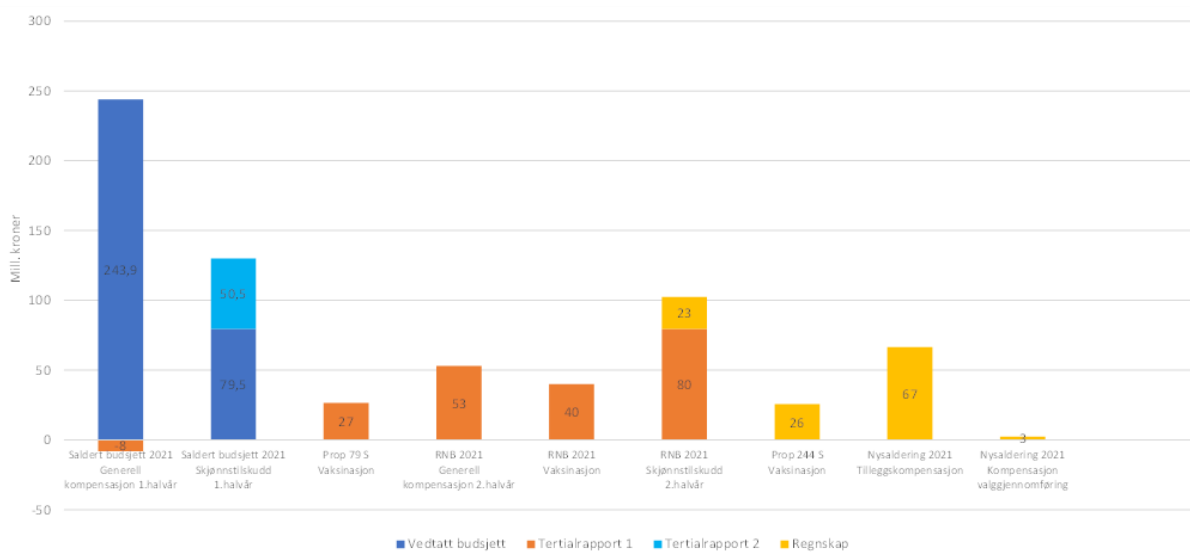
Det har gjennom 2021 blitt tildelt følgende øremerkede tilskudd til Bergen:

- Kompensasjon for utgifter til karantenehoteller og grenseteststasjoner; 39 mill. kroner
- Tilskudd til sommerskoler; 34 mill. kroner
- Tilskudd til oppfølging av utsatte barn/unge; 16 mill. kroner

I oversikstabellen vises merutgifter etter at disse tilskuddene er fratrukket.

Koronarelatert rammetilskudd

Under vises en oversikt over overføringer til Bergen over rammetilskuddet gjennom 2021.

Det ble gjort betydelig overføringer over rammetilskuddet i begynnelsen av 2021 da det i saldert budsjett 2021 ble bevilget 4,7 mrd. kroner som generell kompensasjon ti kommunene for 1.halvår. Bergen mottok 236 mill. kroner av dette. Samtidig ble det bevilget 1,5 mrd. kroner i skjønnsmidler til

Statsforvalterne til videre fordeling ut til kommunene. For 1.halvår mottok Bergen 130 mill. kroner av disse.

Ved Revidert Nasjonalbudsjett 2021 ble det videre bevilget 1,0 og 1,5 mrd. kroner til henholdsvis generell kompensasjon og skjønnstilskudd for 2.halvår. Bergen mottok 53 og 103 mill. kroner av dette.

Gjennom nysaldert budsjett 2021 i desember ble det bevilget 750 og 50 mill. kroner til henholdsvis generell tilleggskompensasjon og kompensasjon til gjennomføringen av stortingsvalget. Bergen mottok 67 og 3 mill. kroner av disse midlene.

Gjennom året har det også blitt bevilget midler til gjennomføring av vaksinasjon. Av samlede overføringer på 1,79 mrd. kroner mottok Bergen 92 mill. kroner. Samlet har Bergen gjennom 2021 brukt om lag 100 mill. kroner på vaksinasjon.

Effekter på skatteinngang

Skatteinntektene i 2020 var preget av koronapandemien og inntektene til Bergen falt med 2,5% fra 2019. Som beskrevet i kapittelet «Omtale av regnskapet», ble skatteinngangen i 2021 langt bedre. Dette skyldes i hovedsak at Stortinget i Statsbudsjettet 2021 besluttet å tildele kommunene en større andel av skattepengene (økt kommunalt skattøre) for å ta høyde for antatt svakere økonomisk utvikling i etterkant av pandemien. Den økonomiske aktiviteten gjennom 2021 viste imidlertid betydelig bedring, særlig i 2.halvår, med sterk lønns- og sysselsettingsvekst (henholdsvis 3,7% og 3,8% i 2021). Samlet skattevekst for Bergen endte dermed på 14,9% fra 2020 til 2021.

Kompensasjon til lokale virksomheter

Ved behandling av Prop. 79 S vedtok Stortinget i februar 2021 en bevilgningsøkning på 1,75 mrd. kroner til lokale virksomheter for å hjelpe situasjonen der de lokale behovene i næringslivet er størst. 1 mrd. ble utbetalt til kommunene samme måned, hvorav Bergen ble tildelt 78,6 mill. kroner. I april ble resterende 750 mill. kroner tildelt, hvorav Bergen mottok 44,3 mill. kroner.

Stortinget vedtok videre ved behandling av RNB 2021 å bevilge ytterligere 1,296 mrd. kroner til ordningen. I juni ble 750 mill. kroner fordelt til kommunene, mens de resterende 546 mill. kroner ble tildelt i oktober. Bergen mottok henholdsvis 48,5 og 29,7 mill. kroner gjennom disse tildelingene.

I nysaldert budsjett 2021 ble det videre vedtatt å bevilge nye 500 mill. kroner til kompensasjonsordningen, hvorav Bergen i desember 2021 mottok 27,2 mill. kroner.

I januar 2022 fremmet regjeringen forslag om å bevilge ytterligere 500 mill. kroner til ordningen. Forslaget ble vedtatt i Stortinget og i februar ble 250 mill. kroner fordelt til kommunene, hvorav Bergen mottok 17,6 mill. kroner. Det er ikke klart når de resterende midlene vil bli fordelt. Disse midlene vil bli inntektsført i 2022-regnskapet.

Organisering

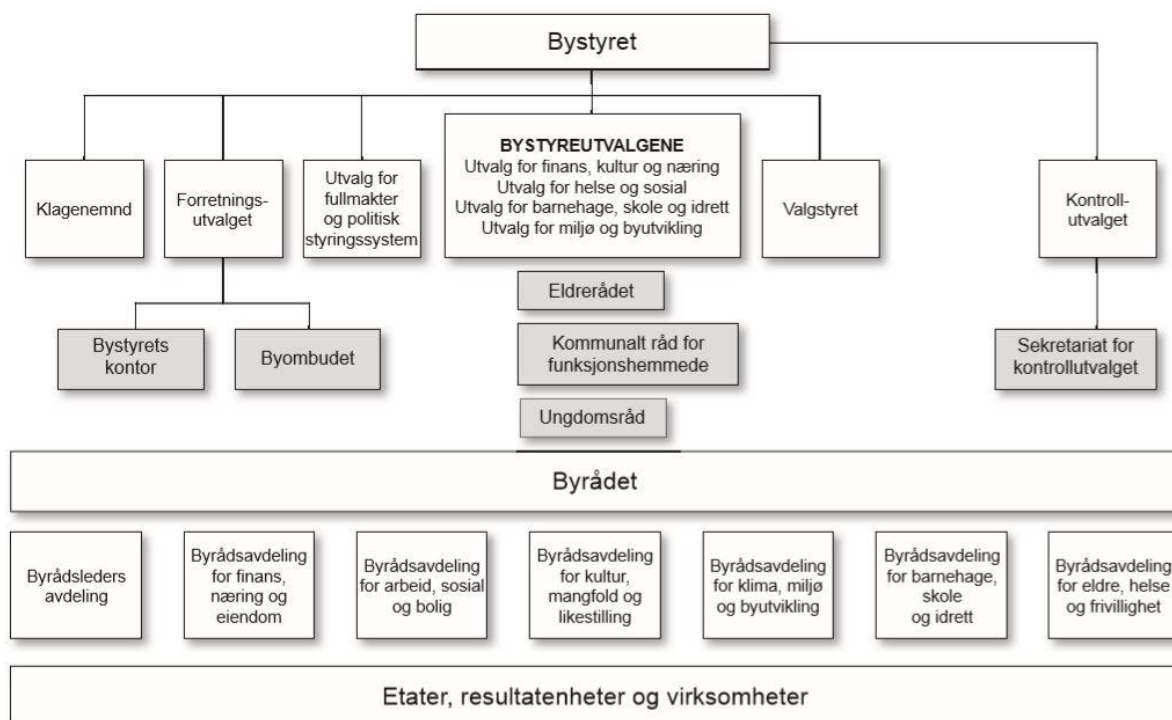
Bergen kommune har parlamentarisk styringsform. Bystyret er kommunens øverste organ og byrådet bestående av byrådsleder og 6 fagbyråder, leder den kommunale administrasjonen.

Kommunen er administrativt organisert i syv byrådsavdelinger med underliggende etater og resultatenheter, i tillegg til Bystyrets organer.

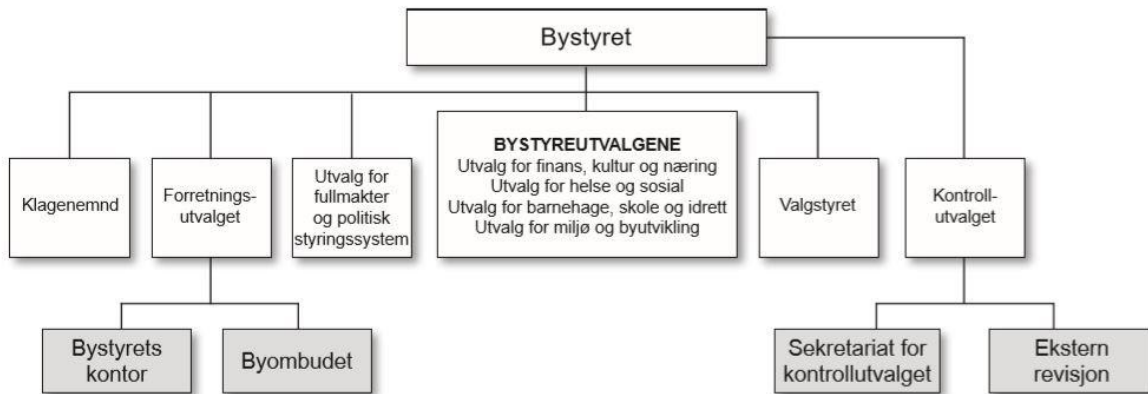
Organisasjonskartene nedenfor viser kommunens organisering pr. 1. januar 2022.

Oversikten viser ett organisasjonskart for hele kommunen, ett for Bystyrets organer og organisasjonskart for hver av byrådsavdelingene.

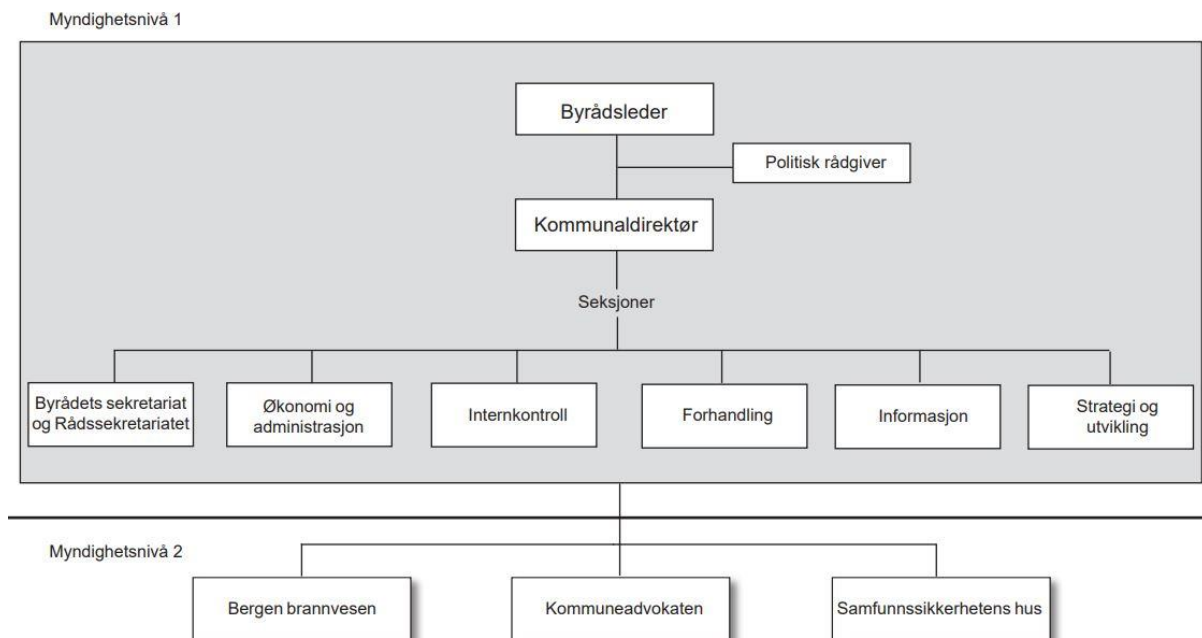
Bergen kommune

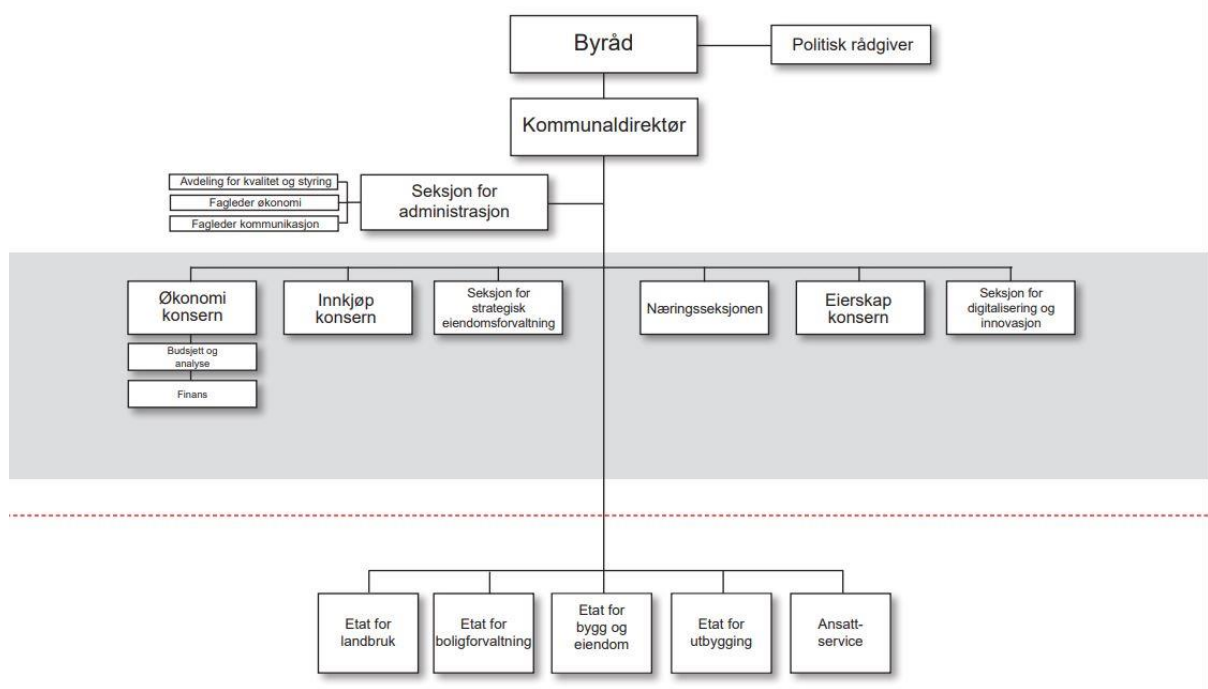
Bystyrets organer

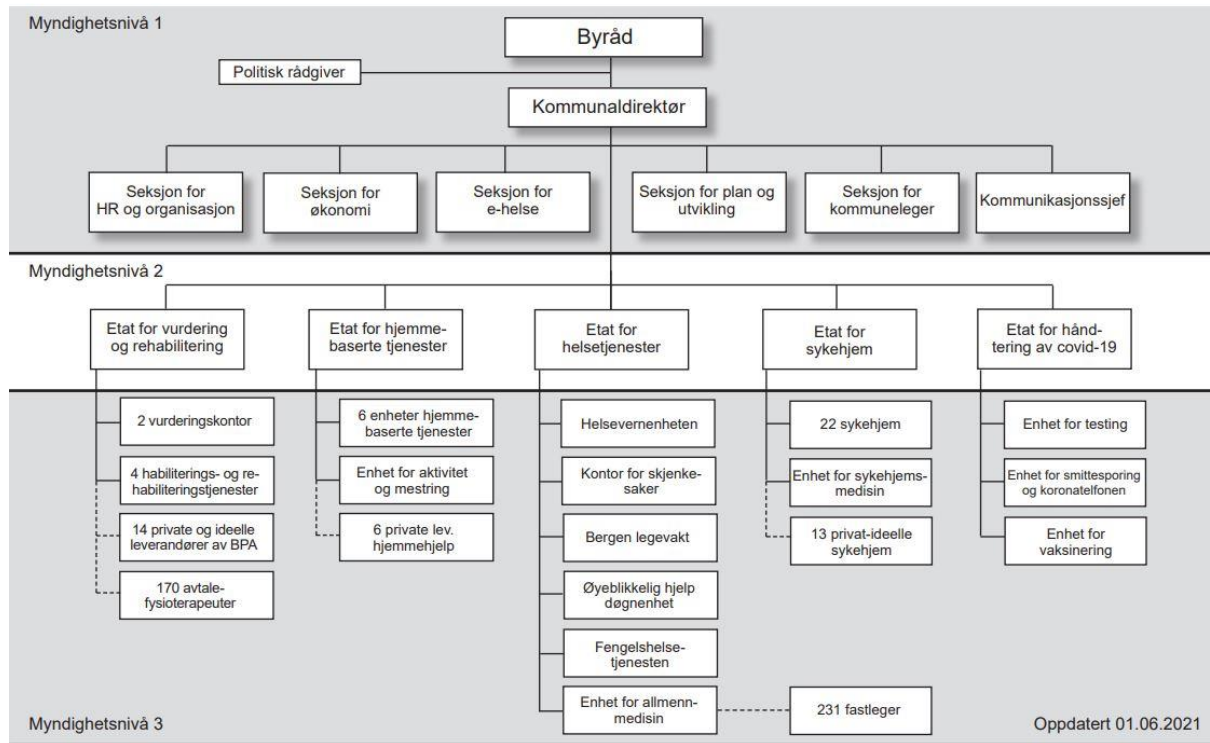
Byrådsleders avdeling - BLED

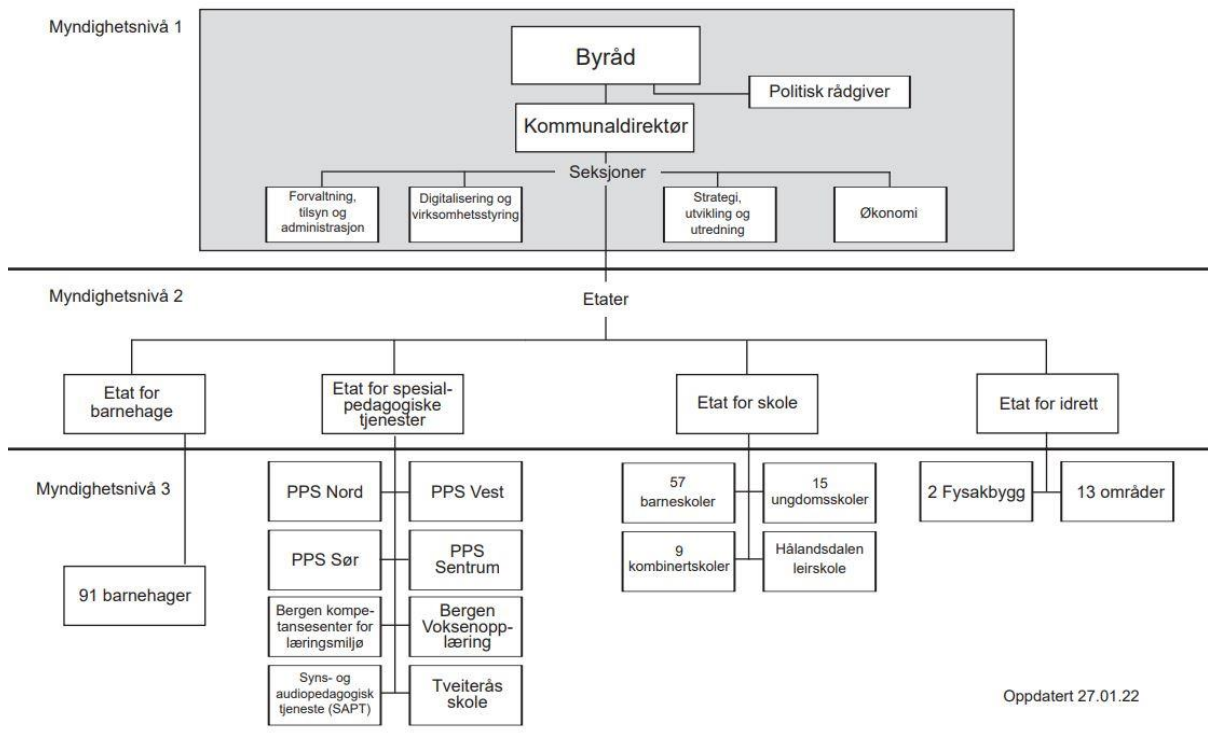
Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom - BFNE

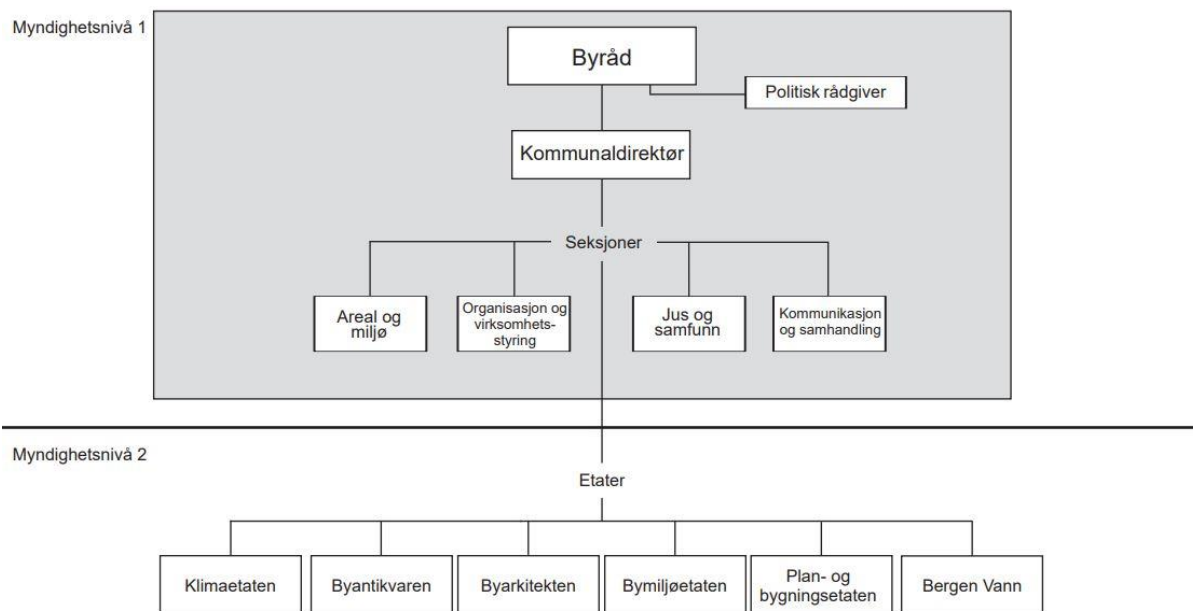
Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet - BEHF

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett - BBSI

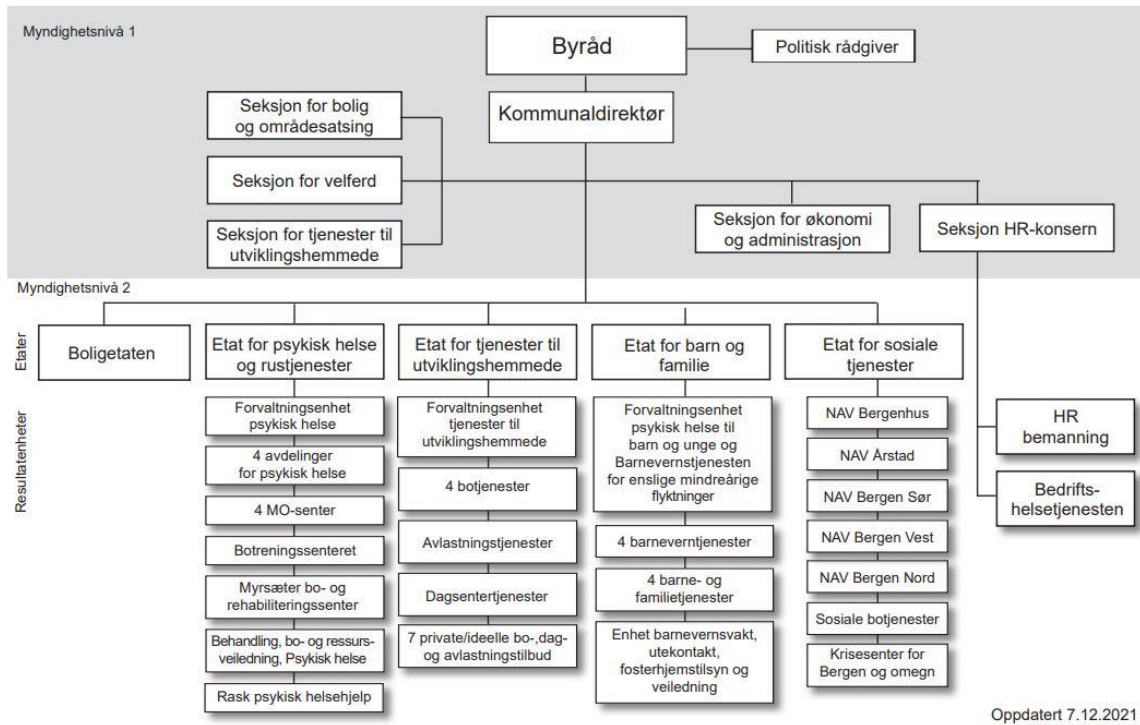

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling - BKMB

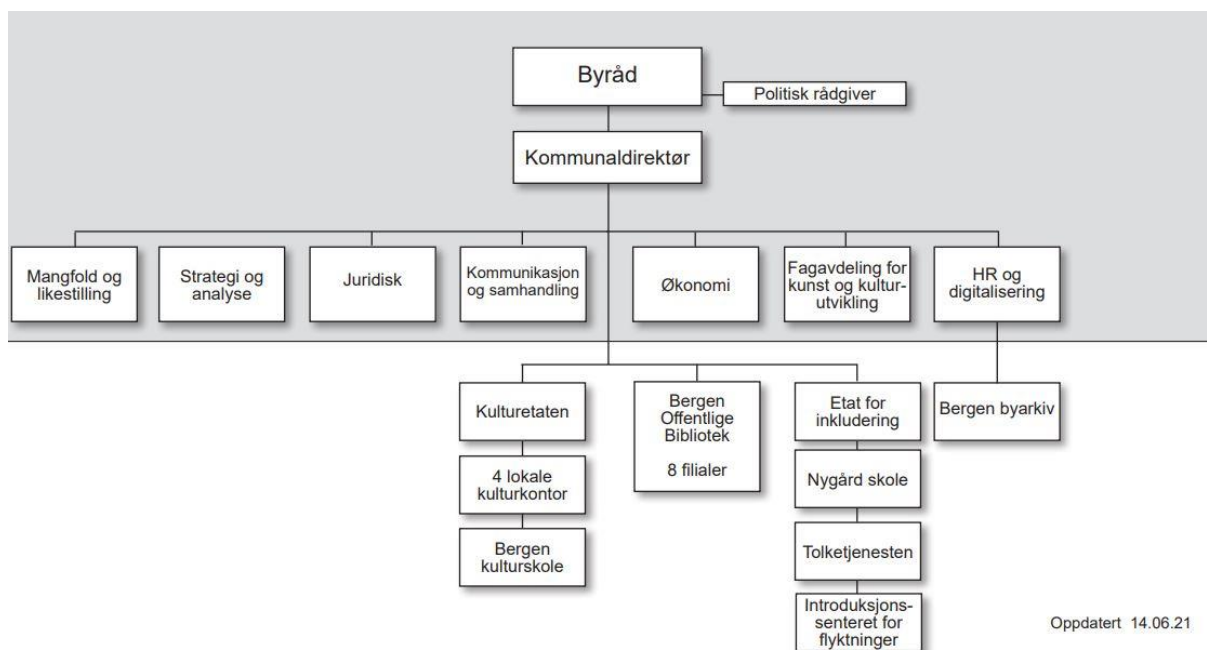

Oppdatert 01.10.21

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig - BASB

Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling - BKML

Kommunens tjenesteområder

01A-Barnehage

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter barnehager og spesialtiltak for barn under opplæringspliktig alder. Barnehagesektoren reguleres av barnehageloven med forskrifter. Kommunen er barnehagemyndighet for hele barnehagesektoren, med ansvaret for tilsyn og veiledning av alle barnehagene i kommunen. Kommunen skal gi veiledning og påse at alle barnehagene blir drevet i samsvar med gjeldende regelverk.

Kommunen betaler ut tilskudd til alle private barnehager i Bergen kommune, i henhold til nasjonalt fastsatte regler.

Kommunen, ved Etat for barnehage, har ansvaret som eier av de 73 kommunale barnehagene. Visjonen for de kommunale barnehagene er «En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn». Målet for arbeidet er «Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring».

Ved utgangen av desember 2021 var det 73 kommunale barnehager, 161 private barnehager - 157 ordinære private barnehager og fire private familiebarnehager - og fire statlige barnehager. I tillegg var det 15 private åpne barnehager i Bergen.

Viktige begivenheter

- Kristianborg barnehage åpnet i januar 2021
- I juni 2021 ble det vedtatt at Bergen kommune skulle overta 18 barnehager fra Akasia barnehager AS. Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett, ved kommunaldirektør er prosjekteier, og det ble nedsatt en prosjektgruppe for virksomhetsoverdragelsen som arbeidet med overtakelsen.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Tilpasning av vikarbudsjettet for barnehage	1 400	1 400	0 Innarbeidet i budsjett og midlene medgår til formålet i 2021
Sum	1 400	1 400	0
Nye tiltak			
Avsetning til driftsutgifter nytt areal barnehage	150	150	0 Bygget er tatt i bruk

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Merutgift ny pedagog- og bemanningsnorm	53 070	53 070	0 Innarbeidet i tilskuddet til private barnehager for 2021
Regulering av barnehagemiljø - økte krav til barnehagemyndigheten	500	500	0 Midlene til formålet er nyttet til en rådgiverstilling. Stillingen inngår i barnehagemyndighetens ansvar for tilsyns- og veidningsarbeid med kommunale og private barnehager ut fra lov og regelverk.
Heltidskultur - Flere stillinger i kommunens bemanningssenter	1 000	0	1 000 Midler medgår ikke til formålet i 2021 med bakgrunn i en krevende rekrutteringssituasjon i markedet. Midlene er tiltenkt benyttet i 2022.
Åpne barnehager - bemanningstilskudd	1 000	1 000	0 Innarbeidet i tildelingsmodellen til åpne barnehager
Sum	55 720	54 720	1 000

Nye engangstiltak

Fjerning av midlertidige barnehagebygg Nygårdsparken og Storetveit	3 000	858	2 142 Prosjektet er forsinket, 2,142 mill. kroner er avsatt på disposisjonsfond.
Kunnskapspakke 3 - kostnader til vikarer og renhold i barnehage som følge av korona	10 000	10 000	0 Midlene er benyttet til ekstraavgifter i barnehagene grunnet korona i 2021
Sum	13 000	10 858	2 142

Effektivisering

Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-4	-4	0 Tiltaket realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune	-48	-48	0 Innarbeidet i budsjettet
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune korrigert	-1 219	-1 219	0 Innarbeidet i budsjettet
Optimalisering av bemanning i kommunale barnehager	-10 650	-10 650	0 Innarbeidet i budsjettet
Reduserte utgifter til vikarbruk	-95	-95	0 Innarbeidet i budsjettet
Sum	-12 016	-12 016	0

Kutt i tiltak

Avvikle lokal ordning med bemanningstilskudd til åpne barnehager	-3 200	-3 200	0 Innarbeidet i tildelingsmodellen til åpne barnehager
Sum	-3 200	-3 200	0

Inntektsendringer

Effekt av økt maksimalpris i barnehage	-15 650	-15 650	0 Innarbeidet i budsjettet
Økt makspris i barnehage - effekt på moderasjoner	3 100	3 100	0 Realiseres gjennom del løpende foreldrebetalingen
Sum	-12 550	-12 550	0

Sum tiltak	42 354	39 212	3 142
-------------------	---------------	---------------	--------------

Rammeendringer gjennom året

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye engangstiltak			
Alternativ transport til Fløyfjellet naturbarnehage (T1-2021)	100	100	0 Fløibanen er stengt og barnehagen benytter busstransport opp til barnehagen.
Akasia barnehage AS - virksomhetsoverdragelse	100 000	55 600	44 400 Virksomhetsoverdragelsen er gjennomført 31.12.21. Se kommentar til status økonomi for nærmere omtale om virksomhetsoverdragelsen.
Koronakompensasjon barnehage (T1-2021)	3 000	3 000	0 Midlene er benyttet til ekstrautgifter i barnehagene grunnet korona i 2021
Sum	103 100	58 700	44 400
Sum tiltak	103 100	58 700	44 400

Utvikling og utfordringer

Pandemien og barnehagenes håndtering av denne i 2021

Koronapandemien har preget barnehagene dette året, og det er brukt store ressurser på forvaltning, informasjon og tilpasninger for å håndtere situasjonen ute i barnehagene. Rutiner og prosedyrer har kontinuerlig blitt endret i tråd med nasjonale og lokale anbefalinger, og barnehagene har fulgt opp alle rutiner og nye prosedyrer knyttet til smittevern gjennom hele året. Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett, ved Etat for barnehage, har gjennom pandemien styrket samarbeidet med andre etater og smittevernmyndigheter for å ha et felles fokus på oppvekstvilkårene for barn i Bergen.

54 av 73 kommunale barnehager har hatt ett eller flere tilfeller av koronasmitte i løpet av 2021.

Det midlertidige innsatsteamet for et inkluderende språkmiljø som ble opprettet som en del av bystyrets kunnskapspakke i 2020, fikk lokale koronamidler fra byrådet for å fortsette sitt arbeid i første halvår 2021. Det overordnede målet for innsatsteamet har vært å styrke det pedagogiske arbeidet med et godt og inkluderende språkmiljø i barnehagen. Innsatsteamet har gitt støtte og veiledning til 35 barnehager. Tiltaket ble avsluttet i juni 2021.

Kunnskapspakke 3 – kostnader til vikarer og renhold i barnehage som følge av korona

I løpet av 2021 er det ført om lag 24 millioner kroner på kostnader som følge av håndteringen av pandemien. De fleste midlene er benyttet til ekstra vikarutgifter knyttet til gjennomføring av smitteverntiltak som følge av «trafikklysmodellen» i barnehagene. I tillegg er det benyttet midler til å bygge kapasitet gjennom økt vikarbruk for å sikre en god nok bemanning for å opprettholde tjenestetilbudet til barn og foreldre.

Foreldreundersøkelse

Alle kommunale barnehager har fra 2021 tatt i bruk Utdanningsdirektoratet sin

foreldreundersøkelse. Undersøkelsen gir Bergen kommune mulighet til å sammenligne seg med mange andre kommuner, og svarene blir offentliggjort i Barnehagefakta.no.

Bergen kommune fikk en gjennomsnittlig svarprosent på 55 prosent, noe som er lavere enn ønskelig. Nasjonale tall fra 2021 foreligger ikke, men i 2020 var landsgjennomsnittet for svarprosent på 70,2 prosent. Hvordan svarprosenten kan økes vil være et tema frem mot undersøkelsen i 2022.

Resultater fra foreldreundersøkelsen blir offentliggjort på Utdanningsdirektoratets sider 17.2.2022.

Videreutvikling av kvalitet i de kommunale barnehagene

«Sammen for kvalitet – lek og læring. Kvalitetsutviklingsplan for kommunale barnehager 2018-2021» støtter opp om visjonen for barnehagesektoren i Bergen som er «En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn». Planen inneholder pedagogiske målsettinger for planperioden og strategier for å oppnå disse. Målsettingene og strategiene i planen er utarbeidet ut fra ny rammeplan for barnehagen som kom i 2016, og fra status, resultat og erfaringer i kommunal barnehagesektor. Planens målgruppe er alle barn og ansatte i våre kommunale barnehager. Planen er Bergen kommune som barnehageeier sine lokale prioriteringer, og er forpliktende for alle nivå i organisasjonen.

Sammen for kvalitet – lek og læring

I tråd med kvalitetsutviklingsplanen for barnehage arrangerte Etat for barnehage våren 2021 digital samling for styrere og ansatte i kommunale barnehager og ansatte ved de pedagogisk-psykologiske sentrene (PPS). Tema for samlingen var «Formål og barnehagens innhold».

Senere våren 2021 ble det arrangert en digital samling for styrere og deres ressursteam med tema «Barnekonvensjonen og Skyfritt».

Ledelse og administrasjon av kommunale barnehager

Utviklingsprosjektet «Ledelse og administrasjon av våre kommunale barnehager» startet opp høsten 2021, med varighet til 2023. Utviklingsprosjektet er sett i sammenheng med kvalitetsutviklingsplanen *Sammen for kvalitet – Lek og læring*, og er et samarbeid med KS Konsulent. Målgruppen for utviklingsprosjektet er styrere, lederteam i barnehagene og barnehageeier. Tidsrammen er satt til to år. Målet er å styrke lederkapasitet og gi grunnlag for god lederutvikling i barnehagene. Gjennom prosjektet skal det utarbeides et felles kunnskapsgrunnlag for ledelse og administrasjon av kommunale barnehager. Prosjektet skal gi barnehagene kompetanse for kontinuerlig utvikling med mål om opplevd høy kvalitet på barnehagetilbudet for alle barn. Pandemien har ført til alle samlinger i 2021 har blitt gjennomført digitalt.

Kvalitetsoppfølging

Det er utarbeidet et system for kvalitetsoppfølging av alle kommunale barnehager. Systemet legger til rette for og støtter opp om prosesser i planleggingsfasen, i vurderingsarbeidet og i etterarbeidet for den enkelte barnehage. Systemet sikrer samtidig dokumentasjon av barnehagens arbeid med å oppfylle kravene i lov og forskrift.

Etat for barnehage gjennomførte kvalitetsoppfølging i alle kommunale barnehager høsten 2021. Ut i fra kvalitetsoppfølgingen har etaten vurdert at barnehagene trenger kompetanseheving på følgende områder:

- Barnestemmen og barns medvirkning - særlig hos de yngste barna
- Mangfold – innholdet i og forståelsen av begrepet
- Foreldresamarbeid
- Analysekompetanse

Skyfritt – inkluderende oppvekstmiljø i Bergen kommune

Bergen kommune har gjennom «Skyfritt» bestemt at ett av tiltakene for å arbeide forebyggende for et godt psykososialt miljø i barnehagene er å sikre en god felles grunnleggende veiledningskompetanse i barnehagene, og at det skal være minst to ICDP-veiledere i hver barnehage innen 2023. *International Child Development Programme (ICDP)* er et sensitiveringsprogram som tilbys til barnehager. ICDP er et verktøy for å jobbe med holdninger, verdier og strategier på en systematisk måte i barnehagene.

I 2021 er samarbeidsprosjektet mellom Etat for barn og familie og Etat for barnehage om koordinering av ICDP videreført. Dette er et 3-årig prosjekt som ble igangsatt i 2020. Formålet er å etablere en struktur for koordinering av ICDP-samarbeidet i Bergen, på tvers av byrådsavdelinger og i samarbeid med andre organisasjoner og frivillige, som Bergen Moské og Kirkens Bymisjon, som tilbyr ICDP. Hovedmålet i prosjektet er et kvalitativt godt og koordinert ICDP tilbud til Bergens barn. Prosjektet finansieres av midler fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett er på god vei mot målet om minst to sertifiserte ICDP-veiledere i alle kommunale barnehager innen 2023. Per 31.12.2021 er det omlag en tredel av de kommunale barnehagene som ikke har utdannet to veiledere.

Foto: Katarina Lunde

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsundervisning

I tråd med «Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsundervisning» har Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett, ved Etat for barnehage, gjennomført to halvdagssamlinger for styreere og pedagoger i alle de kommunale barnehagene i 2021. Det er utarbeidet digitale kompetansepakker for de barnehageansatte, med overordnet tittel «Barns seksuelle helse – Kropp, kjærlighet, følelser og identitet i barnehagen». Kompetansepakkene og litteratur er tilgjengelige som faghjelp på kommunens intranett Allmenningen.

Kvalitetssystemet BkKvalitet

Etat for barnehage har i 2021 arrangert to forvaltningsdager for kommunale barnehager med tema «BkKvalitet». Målet har vært å sikre at kvalitetssystemet utvikles på en god måte, slik at alle ansatte skal få god og enkel tilgang til lovverk, interne regler og prosedyrer. Avviksmelding og oppfølging av meldinger har også vært en del av innholdet i forvaltningsdagene.

Veiledning for nyutdannede barnehagelærere

Kurset «Veiledning for nyutdannede barnehagelærere» gjennomføres årlig for å sikre at alle kommunale barnehager gjennomfører lovpålagt veiledning av sine nyutdannede pedagoger. I 2021 deltok ni barnehagelærere med sine veiledere fra fem kommunale barnehager på kurset. Første samling i februar ble gjennomført digitalt. Samlingene i september og november kunne gjennomføres fysisk. De siste årene før pandemien har det gjennomsnittlig vært 15 nyutdannede barnehagelærere fra ti kommunale barnehager med på kursene.

Digital dømmekraft i barnehagen

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett, ved Etat for barnehage, har bistått Utdanningsdirektoratet i utvikling av fem korte filmer som skal formidle hvordan ansatte kan utøve digital dømmekraft i barnehagen. Tema i filmene er informasjonssøk, kildekritikk, digital dømmekraft, personvern og opphavsrett. Filmene er en del av kompetanseplanen som alle ansatte i de kommunale barnehagene skal gjennomføre.

Alle barnehagene har mottatt første, prioriterte del av utstyrspakker, i tråd med vedtak i Smart oppvekst. I disse pakkene er det prioritert fotokamera, høyttalere og sanganlegg, mikrofoner, mini-

prosjektor, ladestasjoner for USB, digital lupe og Bee-Bot med matte. Det er planlagt nye anskaffelser i 2022.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Offentlig PhD (doktorgradsstipendiat)

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har ansatt en offentlig PhD, som bidrar til forsknings- og utviklingsarbeid i Etat for barnehage. PhD-prosjektet omhandler «Interkulturell lek», og vil bidra til nyttig kunnskap til barnehagesektoren for å styrke det inkluderende leke- og læringsmiljøet.

Samarbeid med BARNkunne

«Barnehagelæreren som medforsker» er et regionalt forskningssamarbeid som ble avsluttet våren 2021. Prosjektet hadde som mål om å utvikle og prøve ut en verkstedmetode for utvikling av kvalitet i barnehagene. Prosjektet ble gjennomført i samarbeid med BARNkunne, nasjonalt senter for barnehageforskning ved Høgskulen Vestlandet. Fire kommunale partnerskapsbarnehager har deltatt i prosjektet.

BARNkunne har også fått tildelt midler fra forskningsrådet i 2021 for et nytt forskningsprosjekt kalt «Sustainable design in kindergarden sector through 'Exploration and Pedagogical Innovation Laboratory' [EX-PED-LAB]». Dette prosjektet bygger på erfaringene fra det regionale forskningssamarbeidet og prosjektperioden er 2021 - 2025. Etat for barnehage er en av prosjektpartnerne, og har egen prosjektmedarbeider som er finansiert av prosjektet. Målet med prosjektet er å få kunnskap om bruk av verkstedmetode for kvalitetsutvikling, tverrfaglig samarbeid, ledelse og kollektivt samarbeid for å endre praksis. De fire kommunale partnerskapsbarnehagene deltar, i tillegg til to andre barnehager som er involvert.

Utviklingsprosjektet «Saman for de minste»

Bergen kommune startet høsten 2021 opp planlegging av «Saman for de minste», et utviklingsprosjekt for å bidra til å nå målsettinger i «Folkehelseplan for Bergen kommune 2015-2025. Aktiv by- friske bergensere». Prosjektet er en del av tilskuddsordningen i program for folkehelsearbeid i kommunene. Samarbeidspartnere i prosjektet er BARNkunne - Senter for barnehageforskning ved Høgskulen Vestlandet og Folkehelseinstituttet.

Arbeid med barnehagens psykososiale miljø

Fra januar 2021 ble barnehageloven endret, med nytt regelverk knyttet til barnehagens psykososiale miljø (kapittel VIII). Kapitlet inneholder blant annet krav om at barnehagen har en plikt til å sikre at alle barn har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Etat for barnehage har utarbeidet et system for oppfølging av bestemmelsene i kapittel VIII, med et helhetlig støttesystem for et inkluderende barnehagemiljø, kalt «[Trygge barn – de voksne sitt ansvar](#)». Dette støttesystemet har vært tema både på samlinger for ledere og barnehagenes ressursteam, samt ved oppfølging fra veiledere i Team Skyfritt.

Oppfylle barnehageretten og realisere full bydelsdekning

Bergen kommune innfridde i 2021 barnehageretten for 12. året på rad og realiserte full bydelsvis barnehagedekning i alle åtte bydelene for tredje året på rad.

I forbindelse med byrådets målsetting om at alle barn skal få tilbud om barnehageplass i nærmiljøet sitt, har Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett utredet en modell for barnehageplass i nærmiljøet. Utredningen viser at 57 prosent av barn i barnehager i Bergen har plass i egen skolekrets. Videre har 81 prosent av barna en barnehageplass innenfor enten egen eller nærmeste skolekrets. For

om lag halvparten av alle skolekretser vil barnehagekapasiteten være tilstrekkelig til å oppnå full barnehagedekning i skolekretsen.

Det er flere byggeprosjekter som er igangsatt og ferdigstilt i 2021.

- Kristianborg barnehage åpnet i januar 2021.
- I Kalfarveien barnehage har det pågått ombygging i 2021 bygget vil stå ferdig våren 2022. Barnehagen har i 2021 og vært i erstatningsbygg i Nygårdsparken.
- Kronstad oppvekststun barnehage er under bygging og åpner i august 2022 når hele Kronstad oppvekststun er ferdig.
- Damsgårdssundet barnehage ble planlagt for ombygging inne og ute i 2021 og det forventes at barnehagen kan tas i bruk årsskiftet 2022/23.
- Det ble i 2021 også arbeidet med å prosjektere ombygging i flere kommunale barnehager for å innfri krav etter miljørettet helsevern.

I Liakroken barnehage startet ombygging i 2021 og den forventes å ferdigstilles i 2022. For barnehagene Skjold, Bønes, Fløyfjellet naturbarnehage, Sollien, Rolland og Arnatveit har grunnlaget for endelige arbeidstegninger vært i slutfasen i 2021. Ombyggingene starter opp i 2022. Rehabiliteringene er forutsatt gjennomført mens barnehagene er i ordinær drift.

- I 2021 ble det startet opp større ombygginger på utendørs lekearealer i Rosetårnet barnehage. Barnehagen er i erstatningsarealer på Nordnes i byggetiden. Arbeidet skal ferdigstilles i 2022.

Øke andel fagarbeidere i kommunale barnehager

Innen 2024 er det et mål å ha en andel på 35 prosent barne- og ungdomsarbeidere av grunnbemanningen i de kommunale barnehagene. Per desember 2021 var den totale andelen fagarbeidere i de 73 kommunale barnehagene 30 prosent. Det jobbes strategisk og målrettet for å nå målet om 35 prosent i 2024. Dette gjøres ved å prioritere fagarbeidere ved tilsetting, sette i gang en prosess for å få jobbet med fagarbeiderrollen i den enkelte barnehage, og motivere ansatte til å ta fagbrev. Andre tiltak er å reetablere ordningen med studiering for assistenter som ønsker å ta fagbrev. Seksjon for forvaltning, tilsyn og administrasjon skal kartlegge behovet for studieringer, og gjøre nye avtaler med HR konsern for å organisere denne lærlingeordningen på nytt.

Det jobbes også for å øke kompetansen til nyansatte fagarbeidere og assistenter, og det er i denne forbindelse utviklet kompetansepakker som den nyansatte skal veiledes gjennom i løpet av det første året som ansatt i en barnehage. Tolv barnehager har så langt satt i gang med dette.

Bemanningsnorm/pedagognorm

Alle de kommunale barnehagene i Bergen innfrir bemanningsnormen, som stiller krav om minimum én ansatt per tre barn under tre år, og én ansatt per seks barn over tre år.

I tillegg innfrir alle de kommunale barnehagene i Bergen pedagognormen, som stiller krav om minst én pedagogisk leder per syv barn under tre år, og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Ifølge årsmeldingstallene fra 15.12.2021 har alle styrere i kommunale barnehager i Bergen godkjent utdanning. Alle de pedagogiske ledere i de kommunale barnehagene har minimum barnehagelærerutdanning.

Moderasjonsordninger

Per desember 2021 var det til sammen 2066 barn i kommunale og private barnehager som fikk redusert foreldrebetaling/inntektsmoderasjon. Av disse fikk 1493 barn også gratis kjernetid.

Foto: Andrew M S Buller

Barnehagemyndighet

Kommunen er lokal barnehagemyndighet og skal påse at kommunale og private barnehager drives i samsvar med barnehageloven og tilhørende forskrifter, jf. barnehageloven § 10 første ledd. I tillegg har avdelingen ansvar for kompetansetiltak knyttet til den regionale kompetanse-ordningen (Rekomp), og for prosjektet «Økt barnehagedeltakelse av barn med minoritets-språklig bakgrunn til barnehage» med midler fra Utdanningsdirektoratet.

Tilsyn

Kommunen sin hjemmel til å føre tilsyn fremgår av barnehageloven § 53.

Fra 1. januar 2021 ble barnehageloven endret, og barnehagene har fått nytt regelverk for barnehagemiljøet. Etter overordnet risikovurdering ble kapittel VIII i barnehageloven om barnehagens psykososiale barnehagemiljø §§ 41, 42 og 43 tema for årets tilsyne. Kapittelet inneholder blant annet krav om at barnehagen ikke skal godta krenkelser av barn og at barnehagen har en plikt til å sikre at alle barn har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Tematilsynet ble gjennomført med 19 barnehager i oktober og november måned i 2021. Det var ingen barnehager som fikk avvik eller brudd på loven i dette tilsynet.

Tilsynsmyndigheten har mottatt 21 bekymringsmeldinger/klager fra foreldre i 2021, fordelt på åtte kommunale barnehager og 13 private barnehager. Det ble avdekket lovbrudd i to barnehager, mens fem av sakene blir ferdigstilt i 2022. Klagen omhandlet foreldresamarbeid, bemanning og psykososialt miljø.

Tilsynsmyndigheten utførte oppfølgingstilsyn med tre barnehager som tidligere hadde fått pålegg om retting av avvik. Dette for å kontrollere at avvikene var rettet i tråd med barnehagelovens krav. Oppfølgingstilsynene viste at alle de tre barnehagene hadde arbeidet målrettet med å få barnehagetilbudet og driften i tråd med lovkravene.

I budsjettavtalen mellom Ap, MDG, SV, Sp, V og KrF for 2021 ble barnehagemyndigheten tildelt prosjektet «Økt tilsyn i barnehager» for å styrke arbeidet med plan for systematisk tilsyn av barnehagene, deriblant et dokumentbasert tilsyn som omfattet en gjennomgang av vedtekter for å sikre at disse er i tråd med regelverk.

Vedtektene fra alle private og kommunale barnehager er kontrollert. Dokumenttilsynet viste at de ulike barnehagenes vedtekter varierte fra å bare ha noen få ubetydelige feil, til å inneholde større feil som kan være villedende. Samtlige barnehager hadde vedtekter som ikke innfrir kravene.

Alle barnehager har fått tilbakemelding på egne vedtekter. Tilbakemeldingen besto av en konkret vurdering av den enkeltes barnehages vedtekter med henvisning til lovtekst og hva barnehagen må rette opp i. Videre har alle fått tilsendt et utkast med eksempel på hva vedtektene skal inneholde. Eierne / barnehagene har fått frist til 20. januar 2022 til å rette opp sine vedtekter. Da starter arbeidet med å gjennomgå vedtektene på nytt. Dersom vedtektene ikke er i tråd med loven vil eier/barnehage få avvik/brudd på lov.

Plan for tilsyn med og veiledning av barnehager i Bergen kommune 2021 – 2025

Ny tilsynsplan er utarbeidet og tilpasset revidert barnehagelov fra 01.01.21. I tilsynsplanen beskrives og utdypes barnehagemyndighetens ansvar og oppgaver for veiledning og tilsyn i private og kommunale barnehager i Bergen.

Elektroniske tilsyn for alle barnehager.

Det elektroniske tilsynet er direkte knyttet opp til paragrafer i barnehageloven, og alle pliktene til barnehageeierne blir kontrollert. Tilsynet inneholder dokumentasjonskrav som viser om kommunale og private barnehager er i tråd med lov og forskrift.

Det elektroniske tilsynet brukes som et kartleggingsverktøy i barnehagemyndighetens risikoanalyser av barnehagene. Risikoanalysen er bestemmende for hvilke temaer det føres tilsyn med og hvilke barnehager som velges ut.

Bergen har hatt elektronisk tilsyn siden 2009. Det er nå videreutviklet og revidert i tråd med endret barnehagelov fra 01.01.2021. Den nye utgaven av dette tilsynet skal iverksettes i 2022.

Dispensasjon fra norm for pedagogisk bemanning

Barnehagemyndigheten behandler søknader om dispensasjon fra norm for pedagogisk bemanning etter forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager §§ 2 og 3.

I 2021 var det totalt 11 søknader om midlertidig dispensasjon fra syv ordinære barnehager, alle private, og en åpen barnehage. En barnehage fikk innvilget to dispensasjoner med en varighet på en måned der barnehagen var i en rekrutteringsprosess ved tidspunkt for årsmelding og kontroll. To barnehager sendte søknad for samme stilling to ganger. Ellers hadde dispensasjonene en varighet fra 4 til 7 måneder våren 2021. En søknad ble avslått på grunn av manglende grunnlag for innvilgelse.

Dispensasjon fra norm for grunnbemanning – Barnehageloven § 26 om grunnbemanning

Barnehagemyndigheten mottok ingen søknader om midlertidig dispensasjon fra norm for grunnbemanning i 2021.

Godkjenning av barnehager

Alle barnehagene i Bergen kommune har blitt risikovurdert av barnehagemyndigheten. Barnehagenes godkjenninger er undersøkt når det gjelder godkjent lekeareal inne og ute, arealnorm og eventuelle begrensninger i godkjenningen (antall barn og antall barn i en viss aldersgruppe, begrenset uteareal m.m.) Videre har vurderingene som har blitt gjort i godkjenningen etter lovens §§ 1 og 2, samt om godkjenningen inneholder romoversikt og sakshistorikk blitt undersøkt.

Godkjenningsarbeidet er tidkrevende, da det er en omfattende samhandling både med eier, miljørettet helsevern og Seksjon for strategi, utvikling og utredning. Dette arbeidet krever også befaringer i den

enkelte barnehage. Risikovurderingen ble avsluttet i desember 2021, og barnehagemyndighet har startet arbeidet med oppfølging.

I 2021 er tre godkjenninger av barnehagers lekeareal inne og ute oppdatert. Dette gjelder Salhus barnehage, Nordås barnehage og Kristianborg barnehage.

Minoritetsspråklige barn

Per 15.12.21 var det 2613 barn med minoritetsspråklig bakgrunn i private og kommunale barnehager i Bergen.

Prosjektet «Økt barnehagedeltakelse av barn med minoritetsspråklig bakgrunn til barnehage» startet opp i 2019 og er videreført med finansiering fra Utdanningsdirektoratet. Midlene skal brukes til aktivt informasjons- og rekrutteringsarbeid for å øke deltakelsen i barnehage for minoritetsspråklige barn.

Det er igangsatt tiltak og samhandling med ulike samarbeidspartnere, både internt i kommunen og eksternt med ulike frivillige, religiøse og kulturelle organisasjoner. Tiltaket «Paviljongen - brobygging og rekruttering til barnehage», i samarbeid med Helsestasjon på Danmarks plass, samt Stiftelsen kirkens bymisjons to åpne barnehager inngår også i prosjektet. I begge disse prosjektene jobber foreldre, fortrinnsvis mødre med minoritetsspråklig bakgrunn som ressurspersoner for å øke barnehagedeltakelse, ved å oppsøke sine miljøer og gi informasjon om barnehagetilbudet.

I 2021 ble det produsert Informasjonsfilm om barnehage, der foreldre med minoritetsbakgrunn formidler sin opplevelse av å ha barn i barnehage i Norge. Filmen «Velkommen til barnehagen» er teksten på 17 ulike språk. Filmen vises på helsestasjoner og Innbyggjerservice, og er promotert på Bergen kommune sin nettside og på Youtube.

Det er igangsatt produksjon av brosjyrer med informasjon om barnehage. «Barnehagen – en god start» er oversatt til 23 ulike språk. Informasjonsbrosjyrene gir foreldre informasjon om barnehage som pedagogisk tilbud, hvordan man søker barnehage og redusert foreldrebetaling.

Kompetanseheving av ansatte i private og kommunale barnehager

Regional kompetanseordning (Rekomp) er regjeringens strategi for å heve kompetansen hos alle ansattgrupper i barnehagesektoren, og kompetansetiltakene skal være barnehagebaserte. Strategien er statlig finansiert gjennom forskriftsfestet tilskuddsordning som trådte i kraft 1. januar 2021. Det er Statsforvalter i Vestland som tildeler tilskudd gjennom kommunen til barnehager som er prioritert inn i ordningen, og tildeling skjer ut fra en beregningsmodell. Barnehagebasert utviklingsarbeid i partnerskapssamarbeid med UH-sektor utgjør 70 prosent av midlene. I 2021 ble 26 barnehager tildelt tilskudd, fordelt på ti enkeltstående barnehageeiere, syv kommunale barnehager og ni private barnehager fra større eierorganisasjoner.

Lokal prioritering for å heve barnehagefaglig grunnkompetanse gjennom fagsamlinger med tilhørende prosessarbeid utgjør 30 prosent av tilskuddet. Det er Statsforvalteren i Vestland som tildeler kommunene v/ barnehagemyndighet statlige kompetansemidler, og i 2021 var tildelingen på kr. 3 232 173,- som skal nyttes til tiltak for hel barnehagesektor

I 2021 var det vel 8000 deltakere på samlingene fordelt på 48,3 prosent kommunale og 51,7 prosent private. Samlingene ble sendt digital via Teams Live pga. pandemien. Tema for samlingene fastsettes etter lokal vurdering i Barnehagemyndighetens samhandlingsforum, bestående av kommunal eier, syv store eierorganisasjoner og PBL – Bergen, som representerer enkeltstående barnehageeiere. Vurderinger gjøres opp mot områder hvor det meldes behov for å heve personalets kompetanse innenfor Rammeplan for barnehage. Tema for samlingene har blant annet vært endringer i

barnehageloven, barn i sårbare livssituasjoner, lek, psykososialt barnehagemiljø og språk.

Andre tiltak

VilVite

Bergen kommune samarbeider med VilVite om læringstilbud og opplevelser for alle 5-åringene i private og kommunale barnehager. Det ble gjennomført fire ulike læringsprogram for i alt 1920 barn fra totalt 86 barnehager, hvorav 30 kommunale barnehager og 56 private barnehager i 2021. Under pandemien har VilVite hatt tilbud om oppsøkende virksomhet med programmene, og barnehagene har nyttet tilbudet fullt ut.

I samarbeidet med VilVite inngår også inspirasjonskurs for ansatte i barnehagene, men på grunn av pandemien ble det kun gjennomført ett kurs der 60 ansatte deltok på kurset «Lekeplassfysikk - Utforskende lek og eksperimentering med fysikk gjennom aktiviteter i (ute)leken».

Tilbud om svømmeopplæring

Utdanningsdirektoratet tildeler midler for at kommuner kan tilby svømmeopplæring for 4- og 5-åringene i barnehagene. Målet er å gjøre barn i denne alderen tryggere i vann og gi dem bedre svømmeferdigheter. Svømmeopplæringen i Bergen kommune gjennomføres i kommunale anlegg og skolebasseng i alle bydeler, i et samarbeid med lokale svømmeklubber som stiller med instruktører. I 2021 var det 85 barnehager som benyttet tilbudet, hvorav 58 private barnehager og 27 kommunale barnehager. Til sammen 1043 barn gjennomførte svømmeopplæringen, fordelt på 513 jenter og 530 gutter. Pandemien har også dette året hatt innvirkning på både tilretteleggingen og bruken av tilbudet.

Den kulturelle bæremeisen (DKB)

Følgende tilbud har gått ut til alle barnehagene i Bergen i 2021:

1. 8 ulike kunstnere har jobbet med kunstpedagogiske prosjekter over tid i barnehager.
2. Tre omreisende kunstnere har hver besøkt 10 barnehager med henholdsvis fortellerteater/verksted, konsert/verksted, forestilling.
3. I samarbeid med DNS har barnehagene fått tilbud om forestilling på teateret.

Det er utbetalt til sammen kr 325.000,-.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2018	2019	2020	2021
Barn 0 år med barnehageplass	192	172	232	284
Barn 1-2 år med barnehageplass	5 708	5 395	5 464	5 453
Barn 3-5 år med barnehageplass	9 212	9 429	9 326	9 012
Sum barn 1-5 år med barnehageplass	14 920	14 824	14 790	14 465
Barn 6 år med barnehageplass	32	22	21	25
Sum alle barn med barnehageplass	15 144	15 018	15 043	14 774
Antall barnehager	256	257	257	255
Andel barn i kommunale barnehager	30,3 %	30,2 %	30,3 %	30,2 %
Antall godkjente plasser - åpne barnehager	575	575	575	575

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

Årsmelding 2021

	Bergen 2020	Bergen Trondheim 2021	Stavanger	ASSS uten Oslo	
Prioritet					
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	15,4 %	15,7 %	16,7 %	16,4 %	15,7 %
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager *)	173 230	186 968	188 917	183 113	181 848
Produktivitet					
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager (B)	5,8	5,8	5,8	5,7	5,8
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i private barnehager (B)	5,9	5,9	5,8	5,7	5,8
Kommunale overføringer av driftsmidler til private barnehager per korrigert oppholdstime (kr) *)	56	57	65	59	61
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager (kr) *)	59,5	66,3	64,1	63,8	64,6
Dekningsgrad					
0år 41 timer eller mer andel barn i barnehage i forhold til innbyggere (prosent)	7,5 %	8,9 %	3,9 %	1,2 %	5,4 %
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	88,8 %	91,4 %	94,1 %	85,9 %	88,0 %
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	94,2 %	95,3 %	97,4 %	92,5 %	93,9 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	97,7 %	97,8 %	99,6 %	96,5 %	97,5 %
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	30,3	30,2	59,2	62,2	45,0
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn (prosent)	81,9 %	81,4 %	87,4 %	77,4 %	84,8 %
Kommune Alle stillingstyper Mann	14,6 %	14,9 %	14,3 %	9,9 %	11,9 %
Andel menn/kvinner (prosent)					
Kvalitet					
Andel barnehagelærere i prosent av grunnbemanningen (prosent)	45,2 %	45,3 %	46,2 %	37,2 %	42,1 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Barnehage	2 245,8	2 333,8	2 619,7	-301,0	2 318,7	15,1
To-språklig assistanse	2,1	11,1	28,2	-12,3	15,9	-4,7
Førskolelokaler og uteareal	223,9	332,2	319,5	-32,9	286,6	45,6
Sum	2 471,8	2 677,2	2 967,3	-346,1	2 621,2	56,0

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	76,3	80,2	108,4	-27,6	80,8	-0,6
4-Barnehage, skole og idrett	2 406,9	2 420,7	2 724,4	-307,0	2 417,4	3,3
6-Arbeid, sosial og bolig	20,1	19,2	30,7	-11,0	19,7	-0,5
90-Fellesposter - bykassen	-31,5	157,1	103,8	-0,5	103,3	53,8
Sum	2 471,8	2 677,2	2 967,3	-346,1	2 621,2	56,0

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett hadde et mindreforbruk på 3,3 mill. innenfor tjenesteområdet i 2021. Tjenesteområdet består i hovedsak av de kommunale barnehagene, samt sentralt forvaltede tildelingsposter for kommunalt tilskudd til private barnehager og drift av kommunale barnehager.

Av de kommunale barnehagene var det 27 enheter som gikk med et underskudd på til sammen 6,9 mill., mens de øvrige hadde et samlet overskudd på 11,2 mill. Samlet resultat for barnehagene ble dermed 4,2 mill. De kommunale barnehagene har hatt 24 mill. i koronarelaterte merutgifter i 2021. Disse utgiftene ble i sin helhet dekket gjennom ekstraordinære tildelinger.

Etat for barnehage sentralt gikk med et underskudd på 0,7 mill. Netto gikk Etat for barnehage, inkludert barnehagene, dermed med et overskudd på 3,5 mill.

Øvrige deler av tjenesteområdet gikk med et lite underskudd på 0,2 mill.

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig melder et merforbruk på ca kr. 0,5 mill. Årsaken er at det utbetales lønn ved sykefravær som ikke er fakturerbart. Det har vært et høyt sykefravær i 2021 og en stor del av årsaken er koronarelatert fravær.

Avviket for **Fellesposter - bykassen** knytter seg i hovedsak til kjøp av Akasia – endelig kjøpesum for aksjene og bokføring av virksomhetsoverdragelse 31. desember 2021

I sitt møte 16. juni 2021 vedtok Bystyret i sak 214/21 å kjøpe aksjene i Akasia barnehage AS med en beregnet kjøpesum på 92,49 mill. kroner inkludert kjøpsomkostninger. Kjøpesummen for aksjene var basert på en omforent verdi av barnehagevirksomheten på 570 mill. kroner med tillegg for kontanter og med fradrag for selskapets gjeld slik disse fremkom i selskapets balanse ved utgangen av 2020. Den beregnede kjøpesummen ble utbetalt til Akasia AS på tidspunktet for overtagelsen av aksjene. Som rapportert i 2. tertialrapporten for 2021 skjedde den faktiske overtagelsen av aksjene 1. oktober. I henhold til aksjekjøpsavtalene skulle det imidlertid foretas en endelig kjøpesumsberegning basert på en revisorgodkjent balanse på gjennomføringstidspunktet. Med overtagelse av aksjene 1. oktober, bygget den endelige fastsettelsen av kjøpesummen dermed på selskapets balanse per 30. september. Den revisorgodkjente balansen per 30. september ble forelagt Bergen kommune i slutten av november. Basert på denne ble den endelige kjøpesummen for aksjene inkludert kjøpsomkostninger fastsatt til 80,42 mill. kroner, hvilket innebar en tilbakebetaling fra Akasia AS på om lag 12 mill. kroner.

I tertialrapport 2 for 2021 vedtok også Bystyret å gjennomføre virksomhetsoverdragelsen fra Akasia barnehage AS til Bergen kommune med virkning fra 31. desember 2021. Det økonomiske utgangspunktet for denne transaksjonen mellom kommunen som kjøper og aksjeselskapet som selger, var en transaksjon på armlengdes avstand på lik linje med transaksjonen der kommunen ervervet aksjene. Armlengdes avstand betyr i den forbindelse at transaksjonen ble gjennomført til markedsmessige

verdier. Det vil si at det var den omforente markedsverdien på 570 mill. kroner som lå til grunn som vederlag for det Bergen kommune ble tilført gjennom virksomhetsoverdragelsen. Av saksutredningen i tertialrapport 2 fremgikk det en usikkerhet knyttet til hvor stor del av vederlaget på 570 mill. kroner som kunne føres i investeringsregnskapet. For å ta høyde for den usikkerheten som forelå på tidspunktet for avleggelsen av tertialrapport 2, vedtok derfor Bystyret at det skulle foretas en usikkerhetsavsetning på 100 mill. kroner i 2021. Byrådet jobbet aktivt frem mot bokføringen av transaksjonen for å redusere dette beløpets størrelse. Det endelige utfallet av dette arbeidet viste at det kun var behov for å benytte 55,6 mill. kroner av avsetningen, hvilket innebærer et positivt budsjettavvik på 44,4 mill. kroner sammenlignet med det som ble rapportert i tertialrapport 2.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
En rettferdig og inkluderende by	Barnehagebarn møter et personale med høy kompetanse	Foreldreundersøkelsen i kommunale barnehager: Personalet i barnehagen	0	80		Den nasjonale foreldreundersøkelsen ble gjennomført for alle kommunale barnehager i perioden november – desember 2021. Måltall i denne undersøkelsen offentliggjøres av Utdanningsdirektoratet 17.2.2022. Resultater vil bli lagt inn i 1. tertial 2022.
		Andel fagarbeidere i kommunale barnehager	28,0 %	30,0 %	30,0 %	Andelen fagarbeidere er 30 prosent i kommunale barnehager
		Andel kommunale barnehager som innfrir bemanningsnormen	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Alle kommunale barnehager innfrir normen i tråd med bestemmelsen i barnehageloven
		Andel kommunale barnehager som innfrir pedagognormen	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Alle kommunale barnehager innfrir pedagognormen i tråd med bestemmelsen i barnehageloven
	Barnehagebarn er aktive og medskapende i lek og læring	Foreldreundersøkelsen og kvalitetsoppfølging i kommunale barnehager: Barnets medvirkning	0	80		Den nasjonale foreldreundersøkelsen ble gjennomført for alle kommunale barnehager i perioden november – desember 2021. Måltall i denne undersøkelsen offentliggjøres av Utdanningsdirektoratet 17.2.2022. Resultater vil bli lagt inn i 1. tertial 2022.
	Barnehagebarn utvikler sin språklige og matematiske kompetanse	Foreldreundersøkelsen i kommunale barnehager: Språk	0	80		Den nasjonale foreldreundersøkelsen ble gjennomført for alle kommunale barnehager i perioden november – desember

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021 mål	Statusbeskrivelse
						2021. Måltall i denne undersøkelsen offentliggjøres av Utdanningsdirektoratet 17.2.2022. Resultater vil bli lagt inn i 1. tertial 2022.
	Barnehagens digitale praksis skal bidra til barns lek, kreativitet og læring	Andel barnehager som har fått digitale utstyrspakker	0,0 %	50,0 %	30,0 %	Alle de kommunale barnehagene har mottatt en første tildeling av digitale grunnpakker. Dette tilsvarer 30 prosent av den totale pakken som barnehagene skal få. Utstyret er levert i henhold til ønsker og etter en avtalt prioritering. Til sammen ble det anskaffet utstyr for 4,2 mill. i 2021. Se tekstlig omtale
	Barnehagebarn har et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring	Foreldreundersøkelsen i kommunale barnehager: Relasjoner og trivsel	0	80		Den nasjonale foreldreundersøkelsen ble gjennomført for alle kommunale barnehager i perioden november – desember 2021. Måltall i denne undersøkelsen offentliggjøres av Utdanningsdirektoratet 17.2.2022. Resultater vil bli lagt inn i 1. tertial 2022.
	Barnehagebarn skal være trygge i vann og utvikle svømmeferdigheter	Antall 4-6 åringer som har fått svømmeopplæring	707	1 500	1 043	I 2021 er det til sammen 1043 barn som har gjennomført svømmeopplæring for 4-5 åringer. 513 jenter og 530 gutter fra totalt 85 barnehager, hvorav 27 kommunale og 58 private. Pandemien har hatt innvirkning på både tilrettelegging og bruken av dette tilbudet i 2021.
		Andel av barn med rett som fikk plass i hovedopptaket	100,0 %	100,0 %	100,0 %	

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
	Barnehagetilbudet er tilpasset forventet barnehagebehov	Andel helseverngodkjente kommunale barnehager		Rapporteres tekstlig		I 2021 har det vært gjennomført tilsyn etter «Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager» i ni kommunale barnehager. Årskiftet 2021/2022 var det 69 av 73 kommunale barnehager som hadde godkjenning etter «Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv».
		Andel kommunale barnehageplasser	30,3 %	31,0 %	30,0 %	
		Antall bydeler med full dekning	8	8	8	
		Behovsdekning	93,9 %	94,5 %	95,1 %	

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag

Bystyret ber byrådet gjennomgå rutine for oppfølging av salg av barnehagebygg der kommunen har forkjøpsrett, og følge opp alle salg av barnehagebygg der kommunen har forkjøpsrett. Ved mistanke om omgåelse av kommunens forkjøpsrett ved et salg skal kommunen vurdere å forfølge salget juridisk og være beredt til selv å kjøpe bygget, dersom dette anses som ønskelig.

Statusbeskrivelse

Når en forkjøpsrett utløses kan eier av eiendommen i medhold av lov om løysingsrettar (løysl.) § 10 «gje forkjøpsrettshavaren skriftleg tilbod om å få overta den på nærare vilkår i samsvar med forkjøpsretten, med frist to månader frå mottakinga av varselet til å seie ifrå skriftleg om han eller ho godtek tilbodet». Dersom eier ikke fremsetter skriftlig forhåndstilbud til forkjøpsrettshaveren, følger det av løysl. § 12 at «Forkjøpsrett lyt gjerast gjeldande innan seks månader etter at forkjøpsrettshavaren fekk eller burde skaffa seg kunnskap om dei rettshøve som utløyser retten etter § 11». Det løper følgelig ulik tidsfrist for å gjøre forkjøpsrettsretten gjeldende – henholdsvis 2 og 6 måneder – avhengig av om eieren sender skriftlig forhåndstilbud eller ikke.

For å kunne følge opp salg av barnehagebygg der kommunen har forkjøpsrett, er rutine for slike saker som følger:

1. Forhåndstilbud mottas vanligvis av Etat for bygg og eiendom ved Eiendomsavdelingen, hvorpå Eiendomsavdelingen videresender til aktuell bruker/byrådsavdeling
2. I de tilfellene der Eiendomsavdelingen blir kjent med at forkjøpsrett er utløst uten at eier har formidlet varsel i medhold av løysl. § 10, formidles dette på tilsvarende måte til aktuell bruker/byrådsavdeling for vurdering av hvorvidt kommunen ønsker å gjøre forkjøpsretten gjeldende.

Bystyret ber byrådet sende henvendelse til de private barnehager i kommunen med spørsmål om å inngå en frivillig avtale om kommunal forkjøpsrett. Bystyret understreker at de private barnehagene representerer en viktig del av det totale barnehagetilbudet i Bergen. En eventuell inngåelse av avtale om forkjøpsrett vil kun inngås dersom den private barnehagen og deres eiere ser seg tjent med dette.

Den 6. juli ble det sendt ut et skriftlig tilbud til de private barnehageeierne om å inngå avtale om kommunal forkjøpsrett for private barnehager i Bergen kommune. I brevet ble tilbagemeldingsfrist satt til 1. september. Ved fristens utløp var det ingen private barnehageeiere som hadde meldt tilbake at de ønsket en slik avtale, kun én privat barnehageeier som ønsket nærmere informasjon om hva en forkjøpsrett vil innebære.

Bystyret ber byrådet vurdere å tilby også private barnehager å bruke vikarer fra kommunens Bemanningstjenester.

Byrådet anbefaler bystyret at saken ikke utredes videre, siden kommunen ikke har kapasitet til å dekke de private barnehagene. Over 60 % av barnehagene i Bergen kommune er private. Det vil medføre store organisatoriske, økonomiske og juridiske utfordringer ved å utvide ordningen til å gjelde private barnehager.

Bystyret vil sikre at også foreldre og foresatte som ikke er klar over de ulike moderasjonsordningene for barnehage- og SFO-betaling får den moderasjonen de trenger. Dette for å unngå at

Det gjøres en omfattende jobb for å sikre at alle foreldre blir informert om mulighetene for redusert betaling for barnehage og SFO. Da Både moderasjonsordningene og søknadsfristen oppfattes

Oppdrag

foresatte glemmer å søke redusert foreldrebetaling i barnehage og/eller SFO på nytt hvert år, samtidig som vi vet at mange ikke er klar over disse ordningene. Vi ber derfor byrådet om å intensivere arbeidet med få ut informasjon om moderasjonsordningene. Bystyret ber også byrådet tilbakebetale allerede innbetalt beløp for gjeldende søknadsår i de tilfeller foresatte har rett på moderasjon. Slik tilbakebetaling kan etter avtale også skje i form av reduksjon i fremtidig faktura

Statusbeskrivelse

generelt å være godt kjent, har en vurdert at det ikke er behov for å gi ordningen tilbakevirkende kraft.

I dag må alle søke barnehageplass/SFO-plass i Vigilo. Når en søker om plass i Vigilo må en godkjenne å ha lest informasjon om blant annet moderasjonsordninger. Det betyr at alle som søker barnehageplass/SFO-plass i prinsippet er informert om moderasjonsordningene. Videre blir foreldre informert om muligheten for å søke om redusert foreldrebetaling når de får brev om at barnet har fått plass i barnehage. Dette er et eget avsnitt med egen overskrift i plasstilldelingsbrevet. Videre er informasjon om moderasjoner og videreformidling til foresatte, en viktig del av dialogen med barnehager og SFO. Det er sendt ut informasjon til barnehager og SFO for videreformidling til foresatte flere ganger i løpet av året.

Når det gjelder de som allerede har vedtak om redusert betaling, så står det tydelig i vedtaket at det gjelder for barnehage-/SFO-året med beskjed om å søke på nytt før 1. august for neste år. I tillegg sendes det ut informasjon om ordningen til alle barnehager og SFO'er flere ganger på våren, der de blir bedt om å videreformidle informasjon om ordningen, og om å minne foreldrene på å søke for neste skole-/barnehageår.

Informasjon om redusert foreldrebetaling er de siste årene utarbeidet på 15 ulike språk og byrådsavdelingen har tett kontakt med ulike organisasjoner som bistår med å nå ut til ulike grupper.

Det er innledet samarbeid både internt i kommunen (blant annet med helsestasjoner, bibliotekene, Etat for barnehage, Etat for skole, Nygård skole (norskopplæring mm), Introduksjonssenteret for flyktninger) og eksternt med ulike frivillige, religiøse og kulturelle organisasjoner (blant annet Kirkens bymisjon, Bergen Moské, Åpne barnehager, Robin Hood-huset, Caritas, Røde kors) for å informere om SFO- og barnehagetilbud. Informasjon om moderasjoner er viktig del av denne informasjonen.

I henhold til nasjonale forskrifter gjelder moderasjonen fra måneden etter søknaden er mottatt. Skulle det imidlertid forekomme at noen foreldre/foresatte ikke får søkt om moderasjon innen fristen, vil byrådsavdelingen behandle hvert enkelt tilfelle individuelt.

Etter endringer i barnehageloven blir det økonomiske tilsynet med private barnehager flyttet 1.januar 2021 til staten. Det vil fremdeles være kommunens ansvar å føre tilsyn med resten av barnehageloven. Bystyret viser til tidligere avgitt høringsuttalelse som tilkjennegir bekymring for at en oppdeling av tilsynet vil svekke kommunens evne til å føre tilsyn med de øvrige bestemmelsene i barnehageloven. Bystyret setter derfor av 1.750.000,- til et prosjekt for å styrke Seksjon for forvaltning, tilsyn og administrasjon

Midlene er nyttet til å ansette to jurister i et engasjement for å innfri prosjektets intensjon. Arbeidet med styrke det systematiske tilsynet av barnehagene består av dokumenttilsyn med alle barnehagers vedtekter, utarbeidelse av innhold i et elektroniske tilsyn for alle barnehager og ny tilsynsplan tilpasset revidert barnehagelov fra 01.01.21, samt utarbeide innhold i et tematilsyn og plan for gjennomføring av dette etter barnehagelovens nye kapittel VIII. Kapittel VIII om barnehagens psykososiale miljø inneholder blant annet at barnehagen ikke skal godta

Oppdrag

sitt arbeid med Plan for systematisk tilsyn av barnehagene. Dokumentbaserte tilsyn skal også omfatte en gjennomgang av vedtekter med tanke på å sikre at disse er i tråd med regelverk.

Statusbeskrivelse

krenkelser av barn og har en plikt til å sikre at alle barn har et trygt og godt psykososiale barnehagemiljø.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvar- tartal	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Avsetning til strategisk eiendomskjøp		IA			Løpende	Løpende	43,4	43,4	0,0
Damsgårdssundet barnehage, innredning av råbygg	FU 145/21	IA	49,3	49,3	2022	4.kv. 2022	12,0	9,1	2,8
ENØK-prosjekter		IA			Løpende	Løpende	4,5	4,5	0,0
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	2,0	2,0	2021	3.kv. 2022	1,0	0,0	1,0
Handlingsplan 1-2 - barnehage		IA			Løpende	Løpende	37,8	30,5	7,4
Indre Arna barnehage - konseptutvikling		IA	9,0	9,0	2024	4.kv. 2024	2,5	0,0	2,5
Inventar byggeprosjekter - barnehage		IA			Løpende	Løpende	9,2	1,4	7,9
Kalfarveien barnehage - totalrehabilitering	BY118/20	69,6	69,6	69,6	2022	2.kv. 2022	37,8	34,0	3,8
Kjøp/regulering barnehagetomter		IA			Løpende	Løpende	1,7	0,3	1,4
Kristianborg barnehage utvidelse b. trinn 1	BY 154-19	68,8	68,8	68,8	2020	Ferdig	7,5	4,1	3,4
Kronstad oppveksttun - rehabilitering/ombygging	BY 160/18	69,8	106,8	106,8	2022	3.kv. 2022	40,6	47,0	-6,5
Laksevåg barnehage - totalrehabilitering		IA	64,7	66,3	2024	3.kv. 2024	4,0	2,6	1,4
Lone barnehage - konseptutvikling		IA	2,9	2,9	2024	4.kv. 2023	0,6	0,5	0,1
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	11,3	6,6	4,7
Olsvik barnehage		IA	147,0	150,4	2023	3.kv. 2024	16,6	19,1	-2,5
Oppgradering og utrusting av uteområde i skuler og barnehage		IA	2,5	2,5	2021	2.kv. 2022	1,5	0,0	1,5
Oppgradering uteareal barnehage		IA			Løpende	Løpende	5,9	1,9	3,9
Slettebakken erstatningsbarnehage - konseptutvikling		IA	4,9	5,0	2023	4.kv. 2023	0,3	0,2	0,1
Smart oppvekst		IA			Løpende	Løpende	0,7	1,1	-0,4
Søre Skogvei barnehage - konseptutvikling		IA	5,6	5,7	2024	1.kv. 2023	0,5	1,3	-0,8
Tiltakspakke korona - EBE		IA	2,7	2,7	2021	2.kv. 2022	0,8	0,7	0,1
Virksomhetsoverdragelse av Akasia barnehage AS		IA	470,0	470,0	2021	Ferdig	470,0	527,3	-57,3
Ytrebygda erstatningsbarnehage - konseptutvikling		IA	4,8	4,9	2023	4.kv. 2023	0,1	0,0	0,0
Sum øvrige prosjekter		369,1	0,0	0,0			0,8	0,3	0,6
Sum							711,1	735,9	-24,8

Statustekst investeringer

Avsetning til strategisk eiendomskjøp

Budsjettposten benyttes til kjøp av eiendommer som blir vurdert som strategisk viktige for Bergen kommune. I 2021 er det kjøpt en seksjon (råbygg) for barnehage på Damsgård, og noen eiendommer knyttet til tidligere Nesttun Ullvarefabrikk. Noen kostnader knyttet til mulig kjøp av "Dikkedokken" er også ført på denne budsjettposten, samt fullført regnskapsmessig oppløsning av akseselskapene knyttet til Kaigaten 1C og 1D (Sølvvarefabrikken), med tilhørende føringer.

I prognosen for 2. tertial i 2021 ble det lagt til grunn at det bare var kjøpet av eiendommen på Damsgård som ville bli fullført i 2021. Budsjettposten fikk derfor et merforbruk.

Damsgårdssundet barnehage, innredning av råbygg

Høsten 2020 ble det inngått en avtale mellom Trygge barnehager og Bergen kommune om kjøp av råbygg til barnehage i Damsgårdssundet. Avtalen er inngått som ledd i å dekke Bergen kommunes behov for erstatningsbarnehage i Årstad bydel. I første omgang er Damsgårdssundet barnehage tenkt brukt som avlastningsbygg når Søre Skogvei barnehage skal rehabiliteres, med planlagt innflytting i løpet av barnehageåret 2021/22. Det innebærer at barnehagebygget må ferdigstilles innvendig, og det må opparbeides lekearealer ute. Årets underforbruk skyldes en noe forsinket opstart.

ENØK-prosjekter

I Klima- og miljøhandlingsplanen til Bergen kommune er det et mål å redusere energiforbruket i kommunes bygg med 25 % innen 2030. (i forhold til gjennomsnittet for årene 2016, 2017 og 2018).

Typiske ENØK-tiltak er:

- Montere/oppgradere varmepumper, ombygging av varmesentraler
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av SD-anlegg (SD = sentral driftsstyring)
- Installasjon av solceller og solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme (typisk bygg som i dag har elkjel og oljekjel)

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområde.

De største beløpene er i 2021 benyttet til følgende tiltak:

Sted	tiltak	Kostnad	
Haukedalen skole	Nytt SD-anlegg	4,22	Mill. kr.
Fyllingsdalen sykehjem	Ny Varmepumpe	4,17	Mill. kr.
Permanenten	Varmepumpe for avfukting	2,95	Mill. kr.
Hop Oppveksttun	Nytt SD-anlegg	2,63	Mill. kr.
Mulesvingen Barnehage	Ny varmepumpe, SD-anlegg m.m.	1,60	Mill. kr.
Bjørgedalen Barnehage	Nytt ventilasjonsanlegg, SD anlegg m.m.	1,04	Mill. kr.

ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger

Utover det som er bevilget i investeringen "ENØK prosjekter" bevilget Bystyret i budsjettet for 2021 ytterligere kr 15 mill. kr. til ENØK-tiltak i kommunale bygg og boliger. Det ble fordelt med 5 million kroner til boliger (Etat for boligforvaltning), og resten ble knyttet opp mot kommunale formålsbygg.

I 2021 er det blant annet brukt midler til etterisolering/utskifting av vinduer i kommunale utleieleiligheter, utskifting av belysning ved Liland skole og i Bjørnarhallen. Det er videre bevilget 4,155 million kroner til ny varmepumpe ved ved Skranevatnet skole. Dette prosjektet har fått revidert oppstartstidspunkt tidlig i 2022.

Handlingsplan 1-2 - barnehage

Med bakgrunn i byrådssak 20/19 Prinsipper og tiltak for å realisere full bydelsvis barnehagedekning fra 2019 ble det startet en større kartlegging av utvalgte eksisterende kommunale barnehagenes behov. En del av barnehagene har fått avvik etter helseverntilsyn som må rettes opp mens andre barnehager er vurdert opp mot å få utnyttet all kapasitet innenfor eksisterende godkjenning.

Årsmelding 2021

I 2021 ble det gjort gjennomføringsvedtak for to nye prosjekter med 7 millioner til Liakroken barnehage med oppgradering av grov- og fingarderover, og 4,5 millioner til Nordås barnehage med oppgradering av uteområdet.

Rehabiliteringene er forutsatt gjennomført mens barnehagene er i ordinær drift.

For tidligere igangsatte prosjekter ved Salhus barnehage og Bønes barnehage ser en at de økonomiske og fremdriftsmessige konsekvensene av samtidig drift er undervurdert. Videre er det gjort endringer i prosjektomfanget, etter at gjennomføringsvedtaket ble fattet, som medfører økte kostnader.

Koronasituasjonen med hensynet til smittevern, manglende arbeidskraft hos leverandører og problemer med tilgang på materialer har påvirket fremdriften på prosjektene. Samlet kostnadsramme for alle prosjektene ble derfor økt i 2021.

I 2021 ble Nordås barnehage og Laksevåg barnehage avd. Solhaug sluttført.

Videre rehabilitering av Bønes barnehage skulle startet opp i siste kvartal av 2021, men oppstart ble utsatt til januar 2022.

Av et samlet justert budsjett på kr 37,7 millioner er forbruket på 30,47 million er fordelt slik:

Tiltak	Beløp	
Nordås barnehage - total rehabilitering	12,80	Mill. kr
Barnehager - myndighetskrav - forprosjektering	6,25	Mill. kr
Liakroken barnehage - oppgradering grov- og fingarderover	5,54	Mill. kr
Nordås barnehage - oppgradering uteområde	5,13	Mill. kr
Bønes barnehage - nye garderober og ventilasjonsanlegg	0,38	Mill. kr
Salhus barnehage - oppgradering av stellerom og garderober	0,28	Mill. kr
Solhaug barnehage - myndighetskrav	0,09	Mill. kr
Sum	30,47	Mill. kr

Indre Arna barnehage - konseptutvikling

Konseptutvikling i Indre Arna barnehage er ikke startet opp. Ombyggingen av øvrige lokaler i bygget kan ikke påbegynnes før det er tilgjengelige erstatningslokaler. Disse var planlagt på nabotomten til Lone skule, men tomten lot seg ikke realisere. Oppstart av ombygging i Indre Arna barnehage er derfor utsatt og det er foreslått å bygge erstatningslokaler på den kommunale tomten som tidligere var Arna Prestegård. Når dette er klart, kan barnehagen bygges om og få utvidet kapasitet.

Inventar byggeprosjekter - barnehage

Flere kommunale barnehager er vedtatt rehabilitert og bygget om for å tilfredsstille forskriftskrav. Nordås og Salhus barnehage ble ferdigstilt i 2021. De andre prosjektene er forsinket og byggearbeidene vil starte opp i 2022. Dette gjelder Arnatveit, Liakroken, Rolland, Bønes, Skjold og Sollien barnehage og Fløyfjellet naturbarnehage. Behov for inventar og utstyr vurderes i forbindelse med ombygging. De barnehagene som var planlagt ferdigstilt i økonomiplanperioden er forsinket. Dette er Indre Arna, Laksevåg, Søre Skogvei, og Kalfarveien barnehage, i tillegg til Damsgårdsundet og Olsvik erstatningsbarnehager. Midlene til inventar vil benyttes når barnehagene er rehabilitert/bygget. Planlegging av inventar og innredning pågår parallelt med planlegging av byggene.

Kalfarveien barnehage - totalrehabilitering

Kalfarveien barnehage har holdt til i lokaler fra 1870. I tilstandskartlegging gjennomført i 2015 ble det beskrevet stort behov for oppgradering av bygningsmassen, og ved oppstart av barnehageåret 2019 ble barna flyttet til erstatningslokaler i Nygårdsparken. Totalrehabilitering av bygg og opprusting av uteområdene gjennomføres i totalentreprise. Det har vært noen utfordringer med å få de nødvendige tillatelsene for å starte alle delene av prosjektet, men det er forventet ferdigstilt våren 2022. Økonomisk sluttoppgjør vil gjennomføres i 2022. Årets underforbruk skyldes en noe forsinket fremdrift.

Kjøp/regulering barnehagetomter

Midlene innenfor sekkeposten skal anvendes til utgifter knyttet til omregulering av eiendommer til framtidig etablering av barnehager. I 2021 har midlene gått til arbeid med reguleringsplan for tidligere Skinstø skole.

Kristianborg barnehage utvidelse b. trinn 1

Kristianborg midlertidige barnehage er erstattet av ny permanent barnehage, som sto ferdig ved årsskiftet 2020/21. I første omgang er det etablert 80 plasser, men det er lagt tilrette for at det senere skal kunne utvides til 160 plasser. Det gjenstår oppfølging av mangler og ferdigstilling av rekkefølgekrav i reguleringsplanen, som vil ferdigstilles i løpet av 2021. Prognose for sluttkostnad tilsier en kostnad noe under totalramme, og det foreslås et inntrekk i tråd med dette.

Kronstad oppvekstun - rehabilitering/ombygging

Hunstad skole og Kronstad skole skal kobles sammen med en gangbro, og bli et oppvekstun for rundt 80 barnehagebarn og 300 skoleelever. Bygningsmassen på begge skoler rehabiliteres. Arbeidet ble igangsatt i slutten av juli 2020. Det er en stor byggeplass, med arbeid i mange soner samtidig, og dette har vært utfordrende med tanke på smitteverntiltak i forbindelse med den pågående pandemi.

Laksevåg barnehage - totalrehabilitering

I forbindelse med tilstandskartlegging av de kommunale barnehagene i Bergen ble Hovedhuset ved Laksevåg barnehage beskrevet som et bygg med stort behov for vedlikehold. Bygningen er opprinnelig en såkalt tyskerbrakke oppført i 1940, som ble ombygget til barnehage i 1949. Det er ventet at tiltaket

vil komme til gjennomføringsfase i 2022. Årsavviket skyldes at skisseprosjektet ble ca 3 måneder forsinket i forhold til opprinnelig plan.

Lone barnehage - konseptutvikling

I barnehagebruksplanen er det vedtatt å etablere barnehage for 80 barn i "Gamleskolen" på Lone. Gamle Lone skole har stor verneverdi, og det fremstår som krevende å finne løsninger som ivaretar både hensyn til bevaring av bygget og utforming som gir mulighet for god og moderne barnehagedrift. Det er derfor besluttet at prosjektet avsluttes, og gjenstående budsjettmidler etter at alle forpliktelsene er oppgjort trekkes inn.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppvekststun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830

Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540	
Idrett		
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av takteking og isolasjon	3 507 187	

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Olsvik barnehage

Det er planlagt etablert barnehager på ulike lokaliseringer, som skal benyttes som erstatningslokaler ved omfattende rehabiliteringer av barnehager. Barnehagene er senere tenkt drevet videre som ordinære barnehager som gir økt kapasitet. En av disse er tenkt opprettet i Olsvik på en tomt der det i dag er oppført en midlertidig barnehage som ble tatt ut av drift i 2016. Det midlertidige bygget skal rives og erstattes av ny permanent barnehage. Det fremkommer omfattende rekkefølgekrav i reguleringsplanen for å få gjennomført nybygget. Det må blant annet gjøres utbedringer på infrastruktur og opparbeide BMX-bane. Det har vært høy aktivitet i 2021 for å gjøre klar for anskaffelse av entreprenører, og ventes merforbruk i forhold til årsbudsjett. Ettersom det er ventet at tiltaket vil komme til gjennomføringsfase i 2022 er avsatte midler overført fra sekkepost (Barnehage - nybygg og rehabilitering). Årsavviket skyldes høyere aktivitet enn forventet i prosjekteringsgruppen.

Oppgradering og utrusting av uteområde i skuler og barnehage

Det ble opprinnelig bevilget kr 5 mill. til oppgradering og utrustning av uteområder i skoler og barnehager, samt uteområder som disponeres av skoler og barnehager i samarbeid med frivillige (gapahuker, hytter, osv.). Bevilgningen ble ved oppstart administrativt fordelt med 2,5 mill. til barnehager og 2,5 mill. til skoler. Forventet forbruk ble i løpet av året nedjustert til 1,5 mill. kr for hvert av tjenesteområdene.

Det har vært kapasitetsutfordringer både internt og hos relevante entreprenører som kommunen har rammeavtaler med, noe som gjør at en ikke har klart å holde forventet fremdrift.

Oppgradering uteareal barnehage

Barnehagenes uteareal er en viktig arena for barns utfoldelse, utvikling og læring og må derfor tilrettelegges for allsidig lek i et fysisk og sosialt trygt miljø. Det er bevilget midler til åtte prosjekter i 2021. Deler av tiltakene er finansiert av avsatte 2,5 mill., men også av midler EBE har avsatt til formålet.

Disse barnehagene har fått midler til oppgradering av utearealer: Årstad brannstasjon, Grøntulien, Ytre Arna, Sandalsbotn, Eldsbakkane, Møhlenpris oppveksttun og Fløyfjellet naturbarnehage. Utbedringene har blant annet bestått av nye lekeapparater og fallunderlag, sandkasser, kjøkkenhager, planter og benker. Eldsbakkane har store vannproblemer på barnehagetomten, så her må det lages en helhetlig plan for oppgradering som må følges opp videre. Apeltun barnehage fikk også bevilget midler, men tiltaket er ikke helt gjennomført og følges opp videre. Den største kostnaden, på ca. 1 mill., har vært knyttet til oppgradering av utearealet ved Møhlenpris oppveksttun sin barnehageavdeling.

Slettebakken erstatningsbarnehage - konseptutvikling

Slettebakken barnehage er oppført i 2011 som midlertidig lokale for Sletten ISB barnehage. Lokalene har vært fraflyttet siden 2019, da ISB tok i bruk nye arealer på Sandsli. Det er besluttet at denne skal tas i bruk som erstatningslokaler for barnehager som trenger omfattende rehabilitering i Årstad bydel. I 2021 ble det gjennomført en mulighetsstudie som anbefaler et nybygg på tomten, dette legges til grunn for videre planlegging. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

Smart oppvekst

I 2021 ble ungdomstrinn og barnehager prioritert i forhold til digital infrastruktur. I 2022 vil skoler med barnetrinn bli prioritert. Ubrukte midler i 2021 vil bli foreslått overført til 2022, og bli brukt til løsning for iOS for bruk i barnehager og skoler.

Søre Skogvei barnehage - konseptutvikling

Søre Skogvei barnehage er tilstandskartlagt i 2015 i forbindelse med Handlingsplan 1 for barnehager. Eiendommen har blant annet behov for oppgradering av utearealer, samt ombygginger for å møte krav til helsevern godkjenning. Det er foreløpig satt i gang innledende prosesser og kartlegging av alternative løsninger for fremtidig bruk av eiendommen. Gjennomføring av tiltaket er avhengig av tilgang på erstatningslokaler. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årsavviket for 2021 skyldes høyere aktivitet enn ventet i prosjekteringsgruppen

Tiltakspakke korona - EBE

Budsjettposten er knyttet til Korona tiltakspakke vedtatt i 2020, og restmidler på prosjekter som var startet opp men ikke ble fullført innen utgang av 2020.

Med noen få unntak er de aktuelle prosjektene fullført i 2021. Prosjekter som fortsatt pågår er planlagt fullført i løpet av 1. halvår 2022.

Virksomhetsoverdragelse av Akasia barnehage AS

I tertialrapport 2 for 2021 vedtok Bystyret å gjennomføre virksomhetsoverdragelsen fra Akasia barnehage AS til Bergen kommune med virkning fra 31. desember 2021. Det var den omforente markedsverdien på 570 mill. kroner fra kjøpet av aksjene i Akasia barnehage AS som lå til grunn som vederlag for det Bergen kommune ble tilført gjennom virksomhetsoverdragelsen.

Av saksutredningen i tertialrapport 2 fremgikk det en usikkerhet knyttet til hvor stor del av vederlaget på 570 mill. kroner som kunne føres i investeringsregnskapet. For å ta høyde for den usikkerheten som forelå på tidspunktet for avleggelsen av tertialrapport 2, vedtok derfor Bystyret at det skulle foretas en usikkerhetsavsetning i driftsregnskapet på 100 mill. kroner i 2021. Virksomhetsoverdragelsen ble dermed budsjettert med 470 mill. kroner i investering og 100 mill. kroner i drift.

Byrådet jobbet aktivt frem mot bokføringen av transaksjonen for å redusere usikkerheten knyttet til det beløpet som måtte føres i driften. Det endelige utfallet av dette arbeidet innebar at omlag 514,4 mill. kroner av kjøpesummen med tillegg for 12,9 mill. kroner i dokumentavgift ble ført i investeringsregnskapet. Merforbruket på investering må derfor ses i sammenheng med mindreforbruket knyttet til de 100 mill. kronene som ble budsjettert i driften.

Ytrebygda erstatningsbarnehage - konseptutvikling

Det er planlagt etablert barnehager på ulike lokaliseringer, som skal benyttes som erstatningslokaler ved omfattende rehabiliteringer av barnehager. Barnehagene er senere tenkt drevet videre som ordinære barnehager som gir økt kapasitet. En av disse er tenkt opprettet på en tomt i Ytrebygda bydel, som tidligere har vært benyttet til midlertidig barnehage. Den aktuelle tomten er regulert til formålet. Det er foreløpig kun satt igang innledende prosesser. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

01B-Skole

Om tjenesteområdet

Visjonen for bergensskolen er «Kompetanse for alle i mulighetenes skole». I overordnet del av Kunnskapsløftet 2020 fremheves det at «*Alle elever er ulike, og hva som er elevenes beste, er et kjernespørsmål i all opplæring. Dette spørsmålet må besvares på nytt hver dag av alle som jobber i skolen*».

Tjenesteområdet skole omfatter 85 grunnskoler, SFO og voksenopplæring for språklige minoriteter. Opplæringsloven og Kunnskapsløftet 2020 gir nasjonale føringer på tjenesteområdet.

Foto: Trude Haugen

Viktige begivenheter

- Ny skolebruksplan vedtatt av bystyret
- Midtun skole flyttet inn i nye lokaler i 2021

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
International School of Bergen (ISB) - justering av driftstilskudd	458	1 107	-649	Driftstilskuddet et ytes per elev, og ble justert som følger av endringer satser i Statsbudsjettet 2021. I tillegg er estimerte elevtall høyere høsten 2021, enn det som ble lagt til grunn i budsjett 2021.
Opphør av samarbeidsavtale om forskningsbasert utviklingsarbeid	-500	-500	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset
Styrking av budsjett til drift av digitale enheter	5 000	5 000	0	Konsekvensjustering av påløpte utgifter
Oppjustering av budsjett for å dekke ekstraordinære individ- og rettighetsbaserte behov	10 000	10 000	0	Konsekvensjustering av påløpte utgifter
Økte behov knyttet til personvern og informasjonssikkerhet (GDPR)	2 000	2 000	0	Ansettelse foretatt
Sum	16 958	17 607	-649	

Nye tiltak

Besøksgårder - inn på tunet	250	0	250	Prosjekt ikke startet opp
Barne- og ungdomsarbeidere i Bergensskolen	1 500	1 500	0	Beløp utdelt til noen skoler
Smart oppvekst - "Ordentlig verktøy til alle" gjennom digitalt utstyrløft	-10 000	-10 000	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset
Avsetning til driftsutgifter for nytt areal i skoler	791	0	791	Gjelder Midtun skole (ferdig) og ny ungdomskole i sentrum (ikke ferdig)
Midler til parallellklasser i nynorsk	2 000	0	2 000	Tiltak ikke igangsatt
Sum	-5 459	-8 500	3 041	

Nye engangstiltak

Forsøk med skolefrokost på utvalgte ungdomsskoler - fordeling av midler på skoleåret 2020/2021	1 100	1 100	0	Budsjett tildelt 8 ungdomsskoler
Søkbar pott til bøker på nynorsk i skolebiblioteker	500	500	0	Budsjett fordelt til skoler
Kunnskapspakke 3- kostnader til vikarer og renhold i skole som følge av korona	25 000	38 000	-13 000	Totalt 59 mill. kr. i koronautgifter tildelt skolene av totalt behov på 72 mill. kr. i 2021
Tilskuddspott til skolehager	200	162	38	Fordelt til noen skoler
Læremiddel ved fagfornyning/erstatte utdaterte lærebøker	2 000	2 000	0	Fordelt til noen skoler
Sum	28 800	41 762	-12 962	

Effektivisering

Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune korrigert	-1 545	-1 545	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset
Reduserte utgifter til vikarbruk	-386	-386	0	Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune	-60	-60	0 Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset
Sum	-1 991	-1 991	0
Kutt i tiltak			
Redusere tildeling til Nærmiljøpakke	-600	-600	0 Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset
Sum	-600	-600	0
Sum tiltak	37 708	48 278	-10 570

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Bontelabo - ny ungdomsskole sentrum (T1-2021)	5 000	100	4 900 Mindre utgifter påløpt foreløpig. Ubrukte midler må avsettes til fond
Driftskostnader digitalisering (T1-2021)	10 000	10 000	0 Konsekvensjustering av påløpte utgifter
Spesialundervisning friskoler (T1-2021)	11 000	15 200	-4 200 Konsekvensjustering av påløpte utgifter
Konsulentkostnader Vigilo (T1-2021)	13 000	10 300	2 700 Konsulent- og utviklingskostnader. Påløper fortløpende
Skyssutgifter skole (T1-2021)	7 000	7 000	0 Konsekvensjustering av påløpte utgifter
Bygningsmessige tilpasninger skolebygg (T1-2021)	1 500	1 500	0 Konsekvensjustering av påløpte utgifter
Økt antall elever i Ungdomsfritidsordning 8. - 10. trinn (T1-2021)	3 000	3 000	0 Budsjett tildelt skoler med UFO
International School of Bergen (ISB) - justering av driftstilskudd	649	0	649
Sum	51 149	47 100	4 049
Nye engangstiltak			
Merutgifter Korona skole 1. halvår 2021 (T1-2021)	15 000	15 000	0 Budsjett tildelt skolene
Sommerskoler 2021 (T1-2021)	34 173	32 282	1 891 Aktiviteter utført ved flere byrådsavdelinger
Pilot om gratis SFO august-desember 2021 (T1-2021)	5 000	5 000	0 Gratis redusert plass ved 10 skoler høsten 2021
Sum	54 173	52 282	1 891
Inntektsendringer			
Sommerskole 2021 finansiering fra Utdanningsdirektoratet (T1-2021)	-34 173	-34 173	0 Innbetaling mottatt
Sum	-34 173	-34 173	0
Sum tiltak	71 149	65 209	5 940

Utvikling og utfordringer

Skoledrift under koronapandemien

Hele 2021 har vært preget av pandemi, pandemihåndtering og konsekvenser av pandemien. Ansatte har gjennom formidabel innsats gjort det mulig å holde drift i skole og SFO i svært utfordrende tider. Bergenskolen har siden starten av pandemien fulgt de nasjonale og lokale krav og anbefalinger for skoledrift. Med utgangspunkt i nasjonale retningslinjer, har Etat for skole videreutviklet rutiner for drift av skoler og SFO på ulike smittenivå i trafikklysordningen. I tråd med lokal beredskapsplan, har skolene fulgt retningslinjer for hvordan de raskt kan trappe opp og ned mellom de ulike tiltaksnivåene. Det er utarbeidet og formidlet informasjon til foresatte om hverdagen i skolen under grønt, gult og rødt nivå. Denne informasjonen er formidlet på flere ulike språk.

Som følge av pandemien ble skriftlig eksamen for alle elever på 10. trinn avlyst våren 2021. Avgangselevne fikk, som i 2020 fullverdig vitnemål uten eksamen i 2021.

Alle skolene i Bergen har hatt et betydelig merforbruk i forbindelse med økte utgifter under pandemien.

Kommunen har egen leirskole i Hålandsdalen som ligger i Bjørnafjorden kommune. Leirskoletilbudet er i 2021 driftet for fullt, i tråd med nasjonale føringer for smittevern.

Kunnskapspakke 3 - Tilskudd til oppfølging av sårbare elever

Etat for skole mottok i 2021 om lag 12 mill. kroner i tilskudd fra staten til oppfølging av sårbare elever i forbindelse med pandemien. Midlene er i sin helhet viderefordelt til skolene etter elevfaktor (som er en tildelingsmodell for økonomiske midler til skolene i Bergen). Skolen har brukt tildelte midler til ulike grupper av sårbare elever, herunder elever som har vedtak om spesialundervisning eller grunnleggende norsk. Tiltakene har hatt som målsetting å gi elever med tappt progresjon et ekstra tilbud. En del av midlene har vært brukt til å øke lærerkapasiteten for å gi hjemmeopplæring til elever som har måttet være hjemme grunnet koronasituasjonen, når resten av klassen har vært på skolen.

I tillegg mottok Bergen kommune 1 mill. kroner til skoler i Loddefjord/Olsvik som er involvert i områdesatsingen. Skolene som er med i områdesatsingen er Loddefjord skole, Olsvik skole, Sandgotna skole og Vadmyra skole. Disse midlene er fordelt til skolene etter elevtall. Skolene har benyttet midlene til økt voksendekning i skolen, med det mål å utjevne forskjeller, heve utdanningsnivået og bidra til å få flere gjennom utdanningsløpet.

Kunnskapspakke 3 - kostnader til vikarer og renhold i skole som følge av korona

Skoledrift på gult nivå innebærer en lavere terskel for at ansatte må holde seg hjemme ved symptomer på luftveissykdom, og gir et større behov for å ta inn vikarer. Skoledrift på gult nivå krever også et økt nivå på renhold og andre hygienetiltak. Disse forholdene gir skolene merutgifter sammenlignet med drift under normale forhold. I 2021 ble det ført til sammen 72 mill. kroner i koronarelaterte merutgifter i skolene. Av dette ble 59 mill. kroner kompensert gjennom ekstraordinære tildelinger i løpet av året.

Sammen for kvalitet – læring (SFK-L)

Kvalitetsutviklingsplanen «[Sammen for kvalitet – læring](#)» ble vedtatt i 2016. Satsingsområdet for planen er «Læringskompetanse for det 21. århundre – målrettede og medvirkende elever».

Det ble gjennomført tre runder med SFK-L-samlinger i 2021. På samlingene deltok skolenes kvalitetsutviklingsgruppe, som består av ledergruppen og to eller flere lærerrepresentanter. Felles tema for samlingene i 2021 var læreplanverket LK-20, [Skyfritt – inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen](#) og Sluttrapport fra ekspertgruppen for skolebidrag – [En skole for vår tid](#).

Samlingen i januar 2021 ble gjennomført digitalt. Tema var læreplanverket LK-20 og profesjonsfelleskap i skole og SFO. Samlingen i april ble også gjennomført digitalt, og besto av parallelløkter hvor deltakerne kunne velge mellom tema som profesjonelle læringsfelleskap, Team Skyfritt og SFO-standarder. Samlingen i oktober ble gjennomført fysisk, og omhandlet sluttrapporten fra ekspertutvalg for skolebidrag. Foreleser var ekspertgruppens leder, professor emeritus Sølvi Lillejord. Skolene ble gjort kjent med hovedfunnene i rapporten, innspill om mellomlederrollen og forutsetninger for profesjonelle læringsfelleskap. Skolenes kvalitetsgrupper arbeidet deretter med disse funnene sett opp mot egen praksis.

Etter at gjeldende kvalitetsutviklingsplan, Sammen for kvalitet - læring, ble vedtatt av bystyret i Bergen i 2016 har det kommet et nytt læreplanverk for grunnskolen, Kunnskapsløftet 2020 (LK20). I tillegg har det kommet flere utredninger og forskningsrapporter som sier noe om hvordan elever lærer best og hva som kjennetegner en god skole. Dette, sammen med rapporter og undersøkelser som forteller om status på skolefeltet i Bergen, gjør at det er behov for å justere kvalitetsutviklingsarbeidet i bergensskolen. I 2021 har det blitt arbeidet med utforming av en ny kvalitetsutviklingsplan for bergensskolen i tråd med tidligere vedtak om rullering av planen. Den nye kvalitetsutviklingsplan består av en strategi og en handlingsplan som vil legges frem til politisk behandling i 2022.

Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i grunnskoleopplæringen - DeKom

I 2017 ble det i stortingsmelding 21 [«Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen»](#) introdusert en ny modell for kompetanseutvikling. Målet var at alle skoler, kommuner og fylkeskommuner, gjennom samarbeid med universiteter og høyskoler skal ta ansvar for, og ha handlingsrom til å drive kvalitetsutvikling lokalt.

For skoleårene 2019/20 og 2020/21 har det i samarbeid med Høgskolen på Vestlandet og Universitetet i Bergen vært jobbet med å forske på egen praksis. Syv skoler deltok skoleåret 2019/20 og syv skoler deltok skoleåret 2020/21. To skoler har også samarbeidet med NLA om elever med stort læringspotensial/tilpasset opplæring.

Bergen kommune har i dag en koordinator for DeKomp som er ansatt i Etat for skole. Det er også etablert en styringsgruppe sammen med universitets- og høyskolesektoren (UH) som følger prosjektene. I tillegg er det etablert en referansegruppe med fagorganisasjonene som kommer med innspill til aktuelle temaer.

Andel lærere som tilfredsstillter kompetansekravene i fagene de underviser i

Det jobbes aktivt med å få flest mulig lærere gjennom ordningen som er knyttet til videreutdanning, delvis finansiert av Utdanningsdirektoratet. Fra 2025 er det et krav om at lærere som jobber på barnetrinnet og underviser i fagene norsk, samisk, norsk tegnspråk, engelsk og matematikk har 30 studiepoeng i undervisningsfaget. Tilsvarende krav for lærere som jobber på ungdomstrinnet er 60 studiepoeng. Det er verdt å merke seg at det er forskjell på fordypning i faget og det å være kvalifisert. Opplæringslova §10-2 slår fast at frem til 1. august 2025 har den som har fullført allmennlærerutdanning, og den som før 1. januar 2014 oppfylte kravene for tilsetting i undervisningsstilling dispensasjon fra kravet om etter- og videreutdanning.

Skoleåret 2021/2022 arbeider det 2806 lærere i bergensskolen. De fleste av disse oppfyller allerede de nye kompetansekravene. Fordelingen av lærere som mangler studiepoeng i de fagene de underviser er som følger: På 1.- 7. trinn er det 117 lærere som har mindre enn 30 studiepoeng i norsk, 172 lærere som har mindre enn 30 studiepoeng i matematikk og 253 lærere som har mindre enn 30 studiepoeng i engelsk. For 8.- 10. trinn er det 25 lærere som har mindre enn 30 studiepoeng og 69 lærere som har mellom 30-59 studiepoeng i norsk. I matematikk er det 26 lærere som har mindre enn 30 studiepoeng og 48 lærere som har mellom 30-59 studiepoeng. I engelsk er det 32 lærere som har mindre enn 30

studiepoeng og 41 lærere som har mellom 30-59 studiepoeng.

Bergen kommune tilbyr hvert år et gitt antall studieplasser som lærerne i bergensskolen kan søke på, i samråd med skolens ledelse. For skoleåret 2021-22 var det 281 lærere som søkte. 135 lærere fikk tilbud om studieplass, og 146 lærere fikk avslag på studieplass, eller trakk søknaden sin.

Hvert år utarbeider Etat for skole sammen med fagorganisasjonene en liste over hvilke fag det skal prioriteres å gi videreutdanning i. For skoleåret 2021/2022 er matematikk, norsk, engelsk, naturfag, norsk tegnspråk, andrespråkspedagogikk, rådgiving, profesjonsfaglig digital kompetanse (PfDK) og fag på ungdomstrinnet som det kreves 30 studiepoeng for å undervise i øverst på prioriteringslisten.

Skoleåret 2021-2022 er det 135 lærere som tar videreutdanning. 28 i matematikk, 24 i norsk, 37 i engelsk, 10 i naturfag og 36 i andre fag. Frem mot 2025 vil flere lærere ha behov for etter- og videreutdanning. Noen lærere som ikke oppfyller kompetansekravene vil også gå av med pensjon før 2025, og vil i rekrutteringsprosessen erstattes med ansatte som allerede oppfyller kompetansekravene. Ved noen skoler vil det kanskje også være behov for å gjøre endringer i hvem som underviser i hvilke fag, slik at skolen på en best mulig måte får benyttet seg av de ansattes kompetanse.

Per 2021 er andelen lærere som tilfredsstillt kompetansekravene som vil gjelde fra 2025 som følger: Norsk: 87 prosent, norsk tegnspråk: 100 prosent, matematikk: 83 prosent og engelsk: 67 prosent.

Foto: Nina Fedje Blågestad

Foreldreundersøkelsen

Brukerundersøkelsen er i 2021 erstattet med Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse. Undersøkelsen ble gjennomført med svarfrist ut desember 2021, og resultatene vil bli presentert 1. tertial 2022.

Foreldreundersøkelsen vil inngå som et ledd i kvalitetsarbeidet på skolene, fordi resultatene fra undersøkelsen gir et viktig grunnlag for videre kvalitetsarbeid på den enkelte skole.

Elevundersøkelsen - Mobbing

Elevundersøkelsen er en nasjonal undersøkelse, der elever en gang i året får si sin mening om læring og trivsel i skolen. Elevundersøkelsen kartlegger sentrale forhold ved elevenes læringsmiljø, og viser blant annet andel elever som opplever mobbing på skolen. Elevundersøkelsen for skoleåret 2021-22 ble

gjennomført høsten 2021.

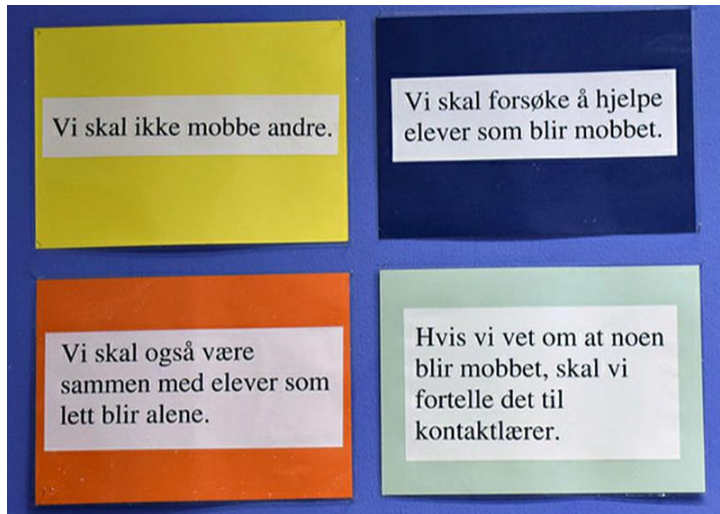

Foto: Nina Fedje Blågestad

Skoleåret 2021-22 er andelen bergenselever som oppgir at de 2-3 ganger i måneden eller oftere har blitt mobbet av medelever, digitalt mobbet av noen på skolen, eller mobbet av voksne på skolen 8,7 prosent for 7. trinn og 6,6 prosent for 10. trinn. Tilsvarende tall for skoleåret 2020-21 er 7,9 prosent for 7. trinn og 5,6 prosent for 10. trinn.

Andelen elever som skoleåret 2021-22 svarte at de blir mobbet av andre elever på skolen var 7 prosent for 7. trinn og 4,8 prosent for 10. trinn. Skoleåret 2020-21 opplevde 6,6 prosent av elevene på 7. trinn og 4,1 prosent av elevene på 10. trinn mobbing.

Andelen elever som skoleåret 2021-22 opplevde digital mobbing var 3,7 prosent for 7. trinn og 2,7 prosent for 10. trinn. Tilsvarende tall for skoleåret 2020-21 er 3,3 prosent på 7. trinn og 2,2 prosent på 10. trinn.

Andelen elever som svarte at de ble mobbet av voksne var skoleåret 2021-22 1,7 prosent for 7. trinn og 3 prosent for 10. trinn. Skoleåret 2020-21 opplevde 1,1 prosent av elevene på 7. trinn og 2,2 prosent av elevene på 10. trinn mobbing fra voksne på skolen.

Bystyret vedtok i 2019 [Skyfritt. Plan for inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen](#). Skyfritt er Bergen kommunes plan for å styrke innsatsen for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehage, skole og på fritidsfeltet. Målsettingen med planen er å redusere mobbing og krenkelser på oppvekstfeltet i Bergen. Som en del av planen er støttesystemet Team Skyfritt etablert.

Gjennom Team Skyfritt organiserer kommunen sine ressurser i veiledningsteam for barnehagene, og beredskapsteam for skolene/fritidsarenaen. De kan hjelpe barn, unge, foresatte, barnehager, skoler og fritidsarenaen i vanskelige mobbesaker, der vanlige rutiner ikke strekker til, eller der barn, unge eller foresatte opplever at de ikke når fram. I tillegg til å arbeide med beredskap skal Team Skyfritt arbeide med forebygging, veiledning og kompetanseoverføring i mobbesaker.

Team Skyfritt er sterkt etterspurt av både skoler og barnehager. Teamet jobber for en trygg og god oppvekst for barn og unge i Bergen kommune, og støtter skolene i arbeidet med å kartlegge, og sette inn tiltak i den enkelte sak.

Resultater på nasjonale prøver

Formålet med nasjonale prøver er å gi skolene kunnskap om elevene sine grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjon fra prøvene skal danne grunnlag for underveisvurdering og kvalitetsutvikling i skolen. Resultatet fra de nasjonale prøvene blir fremstilt på en skala med et nasjonalt gjennomsnitt på 50 skalapoeng. Skalapoeng ble innført fra 2014 i regning og engelsk, og fra 2016 i lesing. Resultatet av alle nasjonale prøver som er gjennomført etter den tid blir regnet om til denne skalaen, noe som gjør det mulig å sammenligne resultatene fra år til år. For å bestemme hvor mange

skalapoeng en elev skårer blir det tatt hensyn til antall riktige svar, men også vanskelighetsgraden på oppgavene eleven løser. Eleven får for eksempel flere skalapoeng dersom han svarer riktig på 5 vanskelige oppgaver enn dersom han svarer riktig på tre vanskelige oppgaver og to lettere oppgaver.

Nasjonale prøver 5. trinn

Resultatene på 5. trinn viser at det for Bergen er økende skår i resultater for alle tre prøvene, og at resultatene ligger over eller på nasjonalt snitt. Bergenselevene skårer svært jevnt for de tre områdene engelsk, lesing og regning – som prøvene måler - og alle resultatene er sterkere enn fjorårets. Det er, som det har vært de siste fem årene, stor variasjon i resultatene mellom skolene i Bergen.

Ved sammenligning mellom jenter og gutter finner vi at gutter gjør det to skalapoeng bedre enn jenter i engelsk og fem skalapoeng bedre enn jenter i regning, mens jenter og gutter får like mange skalapoeng i lesing.

Samlet skårer elevene i Bergen over elevene fra Trondheim på lesing og regning, og likt på engelsk. De skårer likt som elevene i Stavanger på lesing og regning, men svakere på engelsk. Bergenselevene skårer likt med elevene fra Oslo på regning, men svakere på lesing og engelsk. For Bergen er fritaksprosenten høyere på alle de tre prøvene enn året før. Bergen kommunes fritaksprosent ligger lavere enn nasjonalt nivå, Oslo og Stavanger, men noe høyere enn Trondheim.

Nasjonale prøver 8. og 9. trinn

Når det gjelder 8. trinn er resultatene for 2021 svakere enn i fjor på både lesing, regning og engelsk. På 9. trinn er resultatet for lesing svakere enn i fjor, mens det for regning er på samme nivå. Det er stor variasjon i resultatene mellom skolene i Bergen. Ved sammenligning mellom jenter og gutter finner vi at gutter generelt gjør det bedre i engelsk og i regning, mens jenter gjør det bedre i lesing. Forskjellen mellom jenter og gutter på 8. og 9. trinn er i likhet med resultatene for 5. trinn størst i regning, med henholdsvis tre og fire skalapoeng.

Resultatene for Bergen ligger over nasjonalt snitt på de fleste prøvene i 2021, bare lesing og regning på 8. trinn er likt som på det nasjonale nivået.

Samlet skårer elevene i Bergen på 8. trinn likt som elevene i Trondheim. På 9. trinn skårer elevene fra Bergen litt høyere enn elevene i Trondheim. Elevene i Bergen skårer lavere enn elevene i Stavanger på 8. trinn, men likt med stavangerelevnene på 9. trinn. Elevene i Bergen skårer lavere enn elevene i Oslo på begge trinn, på alle prøver. Fritaksprosenten i Bergen på 8. og 9. trinn er lavere enn det nasjonale snittet. Det er også markant lavere enn alle de andre storbyene som Trondheim, Stavanger og Oslo.

Gjennomsnittlige grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er en samlet poengsum beregnet ut fra alle standpunkt- og eksamenskarakterene på vitnemålet, og danner grunnlag for opptak til videregående skole. Skoleåret 2020/2021 er gjennomsnittlige grunnskolepoeng i bergensskolen 44,1. Det er en positiv utvikling fra de to foregående skoleårene, da gjennomsnittlige grunnskolepoeng var 42,5 i 2019 og 43,8 i 2020. Til sammenlikning er landsgjennomsnittet 43,2 poeng. Oslo har 44,7 poeng, Trondheim 43,8 poeng og Stavanger har 44,1 poeng

Skolefritidsordning (SFO)

SFO er en viktig arena for læring og inkludering. Det er et mål at alle barn skal kunne delta på SFO, uavhengig av foreldrenes økonomi. Det ble i 2021 startet opp et pilotprosjekt hvor elever på 1. trinn på ti utvalgte skoler i Bergen fikk gratis halvdagsplass på SFO. Det ble avsatt 5 millioner kroner til prosjektet, og følgende skoler deltok i piloten: Loddefjord skole, Vadmyra skole, Krohnengen skole, Slettebakken skole, Ytre Arna skule, Ny Krohnborg skole, Nygårdslien skole, Lone skule, Olsvik skole og

Kjøkkelvik skole. Tabellen under viser prosentvis andel elever på SFO året før pilotprosjektet startet opp, og første året pilotprosjektet ble gjennomført.

Skoler i pilotprosjektet (tall i %)	Andel førsteklassinger påmeldt SFO per 1.9.2020	Andel førsteklassinger påmeldt SFO per 1.9.2021	Endring i påmeldte førsteklassinger på SFO
Kjøkkelvik skole	95	98	3
Krohnengen skole	85	91	5
Loddefjord skole	63	100	38
Lone skole	74	97	24
Ny Khronborg skole	79	91	11
Nygårdslie skole	80	81	1
Olsvik skole	98	95	-3
Slettebakken skole	75	98	23
Vadmyra skole	73	95	22
Ytre Arna skule	70	91	22
SUM/Snitt	81	94	13

Piloten videreføres med ti nye skoler våren 2022, og fra skoleåret 2022/2023 blir det gratis halvdagsplass for alle førsteklassinger i Bergen

Bergen kommunes [Rammeplan for SFO – sammen i vennskap, lek og læring](#) har «Vennskap, lek og læring i det 21. århundre» som satsingsområdet for SFO. Aktivitetsområdene fysisk aktivitet, kulturaktivitet, digital kompetanse og måltider skal være virkemidler for å bygge oppunder satsingsområdet. Høsten 2021 ble det innført nasjonal rammeplan for SFO, som også er med å legge premisser for utviklingen av SFO.

Når det gjelder aktivitetsområdene fysisk aktivitet og kulturaktivitet, ble samarbeidet med

Foto: Trude Haugen

henholdsvis Vestland Idrettskrets om AktiVane, og Bergen kulturskole om Kulturkarusell videreført i 2021.

Skoleåret 2020-21 var sterkt preget av pandemien, men til tross for det gjennomførte 32 elever fra Rå skole og Gimle oppvekststun aktivitetslederkurs gjennom AktiVane. Høsten 2021 ble det gjennomført tre aktivitetslederkurs for elever fra Gimle oppvekststun, Kirkevoll skole, Hop oppvekststun og Rå skole.

Skoleåret 2020-21 deltok 29 skoler i Kulturkarusellen. Skoleåret 2021-22 har kulturkarusellen kapasitet til 30 skoler, og de melder om rekordmange søkere. Kulturkarusellen har klart å opprettholde aktiviteten på tilnærmet normalt nivå, til tross for koronasituasjonen.

I rammeplanen for SFO i Bergen kommune er et av målene at alle barn på 3. trinn skal få mulighet til å lære å bruke koding som et kreativt verktøy. Etat for skole har fulgt opp dette ved å legge til rette for utstyr og tilbud om opplæring i koding for ansatte ved SFO. Fokus i kursene var algoritmisk tenking og koding, læring gjennom refleksjon, stimulering til kreativitet og problemløsning gjennom samhandling og kommunikasjon.

Den 13. september 2021 ble det arrangert en planleggingsdag hvor alle skolefritidsordninger i Bergen ble invitert. Margareta Öhman var foreleser og tema var «Leken som barnets pedagogikk». Forelesningen dreide seg i stor grad om hvordan voksne skal skape de beste forutsetninger for barns lek. Samlingen var digital, og det ble gjort opptak av forelesningen. Opptaket ble gjort tilgjengelig for SFO og skoler i ettertid.

Ka vil DU bli?

Ka vil DU bli? Er en samarbeidsordning mellom skolene i Bergen, arbeidsliv og utdanningsinstitusjoner. Ordningen organiseres av Etat for skole. Ka vil DU bli har to hovedaktiviteter:

- Fagdag i bedrift for elever på 9. trinn
- Utprøving på videregående skole for elever på 10. trinn

Disse hovedaktivitetene bidrar i normale skoleår til at 5800 elever får karrierekompetanse før de velger videregående opplæring. Aktivitetene krever fysisk oppmøte, og kontakt mellom elever og fagfolk på videregående skoler og virksomheter i arbeidslivet. Det har i 2021 vært uforenlig med koronapandemiens smittevernregler. Som erstatning har elevene blitt tilbudt et utvalg av digitale ressurser, blant annet utdanningsmesser.

Som et bidrag til undervisningen i faget utdanningsvalg er det lagt til rette for at skolene kan ta imot besøk fra Yrkeslabyrinten, Bergen næringsråd og ungt entreprenørskap. Smittesituasjonen på den enkelte skole har vært avgjørende for hvilken grad skolene har kunnet benytte seg av nevnte tilbud.

AKTØR	HVA	MÅLGRUPPE
Yrkeslabyrinten , Opplæringskontor for ulike yrkesfag www.yrkeslabyrinten.no/	Informasjon om utdanningsmuligheter innenfor yrkesfag	Foresatte og elever på 9. trinn

<p>Bergen næringsråd www.energilandet.no</p>	<p>Interaktivt utdanningsopplegg om energi, klima og bærekraftig utvikling</p>	<p>Ungdomsskoleelever</p>
<p>Ungt entreprenørskap www.ue.no</p>	<p>Programmer innen områdene entreprenørskap, jobbtrening og personlig økonomi</p>	<p>Ungdomsskoleelever</p>

Andel som har oppnådd kompetansemålene i svømme- og livredningsferdigheter etter 4. trinn

Svøm Bergen er gjennomført i henhold til plan for skoleåret 2020-21, tilpasset den til enhver tid gjeldende smittevernsituasjon. Ettersom de aktuelle elevene ikke fikk svømmeundervisning i Svøm Bergen på 3. trinn, er det totale omfanget av svømmeundervisning for 2011-kullet redusert fra 33 timer til gjennomsnittlig 19 timer, noe som er en reduksjon på 42 prosent.

En obligatorisk ferdighetsprøve er en del av underveisvurderingen i opplæringen, og skal bidra til å vurdere eleven på dens vei mot kompetansemålet i faget. Ferdighetsprøven består av 7 obligatoriske øvelser. Kompetansemålet som definerer hva en svømmedyktig elev skal mestre utgjør den 7. obligatoriske øvelsen.

Skoleåret 2020-21 klarte 86 prosent av elevene å gjennomføre obligatorisk øvelse 6, som innebærer at elevene skal: *kunne hoppe/stupe uti på dypt vann – svømme 12,5 m på magen – skifte retning – svømme 2–3 m mot startstedet – stoppe – flyte i 30 sekunder (på magen, rulle over, flyte på ryggen) – svømme på ryggen tilbake til utgangspunktet og ta seg opp på land. Alt gjennomføres i ett.*

60 prosent av elevene klarte å gjennomføre øvelse 7, og har oppnådd kompetansemålet i faget. Det innebærer at eleven: *skal kunne falle uti på dypt vann. Svømme 100 m på magen og underveis dykke ned og hente en gjenstand med hendene. Stoppe og hvile (imens flyte på mage, orientere seg, rulle over, flyte på rygg) samlet i tre minutter. Deretter svømme 100 m på rygg og ta seg opp på land.*

Det innebærer i praksis at 60 prosent av 2011-kullet er svømmedyktige, og 86 prosent har tilstrekkelige ferdigheter til å bruke basseng og vann til lek og aktivitet.

Tilpasningene til smittevernsituasjonen medførte at tilbudet på 3. trinn våren 2021 ble noe redusert. Ved skolestart i august 2021 startet Svøm Bergen opp igjen, med nødvendige tilpasninger til smittevernsituasjonen i skolene. På grunn av karanteneregler og stort fravær ved skolene, har en del skoler gått glipp av undervisning i perioder. Samarbeidet mellom idretten og skolene har vært svært godt, og man har så langt det har latt seg gjøre tilpasset undervisningen til bemanningssituasjonen, og prøvd å unngå å avlyse. Det er forventet at måloppnåelse i faget for høstens 4. trinn-elever vil ligge omtrent på nivå med våren 2021.

Guttas Campus

Bergen kommune samarbeider med Guttas Campus, som er et ideelt aksjeselskap. Guttas Campus arrangerer en to ukers intensiv læringscamp, med oppfølging etter campen og inn i videregående skole. Et av målene er å hindre frafall i videregående skole. Målgruppen er gutter på 9. trinn som opplever skolen som utfordrende, og som ønsker å styrke seg faglig og sosialt før de begynner på videregående

skole. Guttas Campus har vært arrangert i Vestland siden 2020. I 2021 ble campen gjennomført på Sætervika ungdomssenter i Samnanger, der Bergen hadde 25 plasser. 24 elever gjennomførte Campen.

Guttas Campus skriver i sin evaluering: Resultatene fra tidligere camper viser at guttene har markant fremgang i regning, lesing og skriving. Tilbakemeldinger fra skole, foreldre og guttene selv, viser også at arbeidet med karakterstyrkene har gitt synlig effekt som blant annet redusert fravær, økt engasjement og flere venner.

Forsøk med skolefrokost på utvalgte ungdomsskoler

Etter søknad fikk åtte skoler i levekårsområder tildelt midler til forsøk med skolefrokost skoleåret 2020/2021. Koronapandemien gjorde skolefrokostprosjektet utfordrende, men til tross for pandemien har Breimyra, Lynghaug, Ortun, Rothaugen og Sandgotna gjennomført forsøket. Alle de fem skolene opplevde koronasituasjonen som utfordrende å gjennomføre etter intensjonen, men med ulike tiltak har skolene gjennomført helt eller delvis. Hver skole har hatt en dedikert person som har hatt ansvar for skolefrokosten. En skole har også involvert elever i gjennomføringen, som en del av valgfaget Innsats for andre og gjennom Arbeidslivsfaget.

Oppmøtet fra elevene har variert, ut fra smittesituasjon på skolen, men tilbudet om frokost er meget populært blant elevene. Tilbudet startet som regel en halv time eller 45 minutter før undervisningen. En av skolene har flere års erfaring med skolefrokost, og god tradisjon for gjennomføringen. De har for eksempel avislesing, quiz og andre samlende aktiviteter i mediateket, og skolefrokosten har blitt en viktig sosial arena for elevene. En annen skole melder at de hadde mellom 50 og 80 elever på frokost hver dag.

Samtlige skoler melder om positive tilbakemeldinger fra elevene, og de løfter frem at også lærerne merker en positiv innvirkning på elevene i skolesituasjonen, ved at de konsentrerer seg bedre. Alle de fem skolene har tilbakemeldt at de ønsker å kunne fortsette med å servere/tilby skolefrokost til elevene.

Foto: Nina Fedje Blågestad

Søkbar pott til bøker på nynorsk i skolebiblioteker

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har i 2021 brukt 500.000 kroner til innkjøp av nynorskbøker til skolene. Etat for skole lyste ut midlene, og 36 skoler søkte om midler. Søknadene inneholdt beskrivelser av hva skolene ville bruke pengene til, og noen skoler sendte også inn en oversikt over bøkene de ønsket å kjøpe. De innkomne søknadene overskred beløpet Etat for skole hadde til utdeling, og det ble besluttet å primært tildele tilskuddet etter skolestørrelse. Tilskuddet til skolene varierte mellom kr. 5.500 og 18.500.

Tilskuddspott skolehager

I forbindelse med bystyrets budsjettbehandling for 2021 ble det som et engangsbeløp avsatt 200.000 kroner til skolehager i 2021.

Midlene ble våren 2021 lyst ut til alle kommunale grunnskoler i Bergen. Skolene kunne søke på startpakke for skoler som ikke har skolehage fra før, eller oppfølgingspakke for skoler som har etablert skolehage.

Det ble til sammen innvilget startpakker á 20 000 kroner til åtte skoler, og oppfølgingspakker á 6 000 kroner til fem skoler. Samlet sum var 196 000 kr.

Prosjektet er gjennomført i samarbeid med Bybonden.

Digital utstyrsdekning på 5.-7. trinn og 8.- 10. trinn

Som en del av Plan for Smart oppvekst i Bergen ble det vedtatt å sikre et digitalt utstyrsløft. Målsetningen var en utstyrsdekning med en digital enhet per elev på mellomtrinnet og ungdomstrinnet. For 5.- 7. trinn er det nå en dekning på 95 prosent, og for 8.- 10. trinn er det en dekning på 100 prosent. Den automatiske maskintellingen viser en økning i antall elevmaskiner på 7 prosent i 2021.

Skolebruksplan for Bergen 2021- 2030

Skolebruksplanen er kommunens viktigste dokument for å planlegge og utforme skolebygg og fremtidig skolestruktur. I september 2021 vedtok Bergen bystyre ny [Skolebruksplan for Bergen 2021- 2030](#).

Skolebruksplanen er en temaplan som består av to hoveddeler. Den første hoveddelen omhandler utforming av læringsarealet, og hvordan fremtidens skoler skal utformes og bygges. Den andre hoveddelen omhandler fremtidens skolestruktur, hvor det skal bygges nye skoleanlegg og hvilke skoler som skal rehabiliteres.

Utforming av læringsareal

Den fysiske utformingen av rommene må understøtte og henge sammen med ønsket læringspraksis. Nasjonalt og lokalt er det gitt visjoner, mål og retning for hva som er god og ønsket pedagogisk praksis. I skolebruksplanen beskrives det hvordan elevenes hjemmeområde skal utformes ved nybygging/større rehabiliteringer av skoler i Bergen. Hjemmeområdet er det arealet der elevene tilbringer mesteparten av tiden på skolen når de ikke har undervisning i de felles læringsarealene, som for eksempel skolekjøkken, verksted eller musikkrom. Alle nye skoler skal ha ett eller flere hjemmeområder pr trinn, avhengig av størrelsen på skolen. Hvert hjemmeområde skal ha to hovedrom og tre grupperom av ulik størrelse. På både barne- og ungdomstrinnet bygges hvert hjemmeområde for om lag 60 elever.

Skolen som hjerte i nærmiljøet

Den nye skolebruksplanen fremhever at skolene er ikke bare skoler, men også viktige møteplasser i nærmiljøet. Nærmiljøets bruk av skoleanlegget kan spille en avgjørende rolle i å bygge fellesskapsfølelse og tilhørighet til et lokalmiljø. Skoleanleggene i Bergen skal derfor i enda større grad tilrettelegges som gode, sosialt bærekraftige og inkluderende møteplasser for nærmiljøet, der alle er velkomne som aktive deltakere i fellesskapet. Målsettingen er at skolen kan bli et hjerte i nærmiljøet.

Fremtidig skolestruktur – bygging og rehabilitering av skoleanlegg

Skolebruksplanen beskriver hvordan den fremtidige skolestrukturen i Bergen skal se ut. Det arbeides for å sikre en skolestruktur som gir et godt fysisk og sosialt læringsmiljø, og som fremmer helse, trivsel og læring. Arbeidet med å innhente vedlikeholdsetterslepet på skoleanleggene i kommunen pågår, og det er fremdeles mange skoler som har behov for oppussing. Arbeidet med å rehabiliterer, modernisere og pusse opp skoleanleggene i Bergen fortsetter, for å sikre elever og ansatte gode skolebygg.

For å kunne gjennomføre rehabilitering og sikre at elever og ansatte har gode fysiske forhold er det etablert flere erstatningsarealer i kommunen. Å ha tilgang på egnede erstatningsarealer for skoler som skal i større byggeprosjekt er viktig for å sikre et godt fysisk og sosialt læringsmiljø for elever og ansatte. Fremdrift i de ulike rehabiliteringsprosjektene er derfor avhengig av at elever og ansatte har tilgang til egnede erstatningsarealer.

Skoletilbudet

Ved utgangen av 2021 hadde 67 av 85 grunnskoler godkjenning etter forskrift om miljørettet helsevern. I 2021 har det vært gjennomført tilsyn etter «Forskrift om miljørettet helsevern i skoler» ved 16 skoler.

Ferdigstilte byggeprosjekter og byggeprosjekter i prosess

Flere store skolebyggprosjekter var i 2021 under prosjektering, planlegging eller bygging.

- **Midtun skole** er utvidet gjennom oppføring av et tilbygg til eksisterende bygningsmasse, som oppføres i fire etasjer og kjeller. Tilbygget gir areal til en kapasitetsøkning på 150 elever, men i første byggetrinn vil den øverste etasjen foreløpig ikke innredes for undervisning. Det tilrettelegges for at dette kan gjennomføres i et byggetrinn 2 når behovet oppstår. Tilbygget var ferdig i januar 2021, men det gjenstår noen infrastrukturtiltak som fremkom som rekkefølgekrav i ny reguleringsplan. Disse skal utføres våren 2022.
- **Christi Krybbe skoler:** Det er gjennomført en utredning av ulike konsept for å møte behovene på Christi Krybbe skoler, knyttet til læringsmiljø, SFO, samt nærmiljøet. Det er tunge verneinteresser i den historiske skolen og i strøket ellers, og det er derfor behov for å utrede to av konseptene videre for å få et godt beslutningsgrunnlag for valg av løsning. Utredningen vil innbefatte verneinteresser, reguleringsrisiko og høy teknisk kompleksitet.
- **Eidsvåg skole:** Det gjennomføres omfattende ombygging og rehabilitering av "1952-bygget" på Eidsvåg skole, og det etableres et nytt tilbygg til dette. De andre byggene på eiendommen ble revet i 2021. Den nye skolen er dimensjonert for 300 elever, med mulighet for utvidelse for ytterligere 50 elever ved behov. Det skal også oppføres en stor integrert idrettshall med størrelse av en håndballhall, med opparbeidet uteområde på taket. Det er gjennomført omfattende trafikksikringstiltak som følge av rekkefølgekrav i reguleringsplanen. Vinteren 2021 ble det inngått kontrakt for rehabilitering og oppføring av nybygg. Byggearbeidene for skolen ble satt i gang høsten 2021.
- **Garnes ungdomsskule:** Det er besluttet at eksisterende bygg skal rives og erstattes av nybygg. Tiltaket krever detaljregulering. Reguleringsplanen ble vedtatt av Bergen bystyre i juni 2021. Det er satt i gang prosjektering, og planlagt byggestart er i 2022.
- **Haukeland skole** – kapasitetsutvidelse: Haukeland skole har behov for tilleggsareal både for å sikre skolen tilstrekkelig elevtallskapasitet og for å gi skolen tjenlige spesialrom. Det skal oppføres et nybygg i tre etasjer, som kobles til eksisterende bygg med en gangbro. Nybygget vil gi en arealøkning på 1 313 m² (BTA).

Prosjektet har tidligere vært utlyst, men konkurransen ble stanset pga. for høye innkomne priser. I dag pågår det omprosjektering for å redusere kostnader, samt avklaring av muligheter for etablering av midlertidig bussoppstilling. Prosjektet gjennomføres som totalentreprise, og det forventes at konkurransegrunnlaget blir klart slik at tilbudsinnbydelse kan sendes ut i løpet av mars 2022. Innkomne tilbud vil avgjøre om saken må til bystyret for behandling av økt budsjettamme. Foreløpig antatt igangsettelse for bussoppstilling er oktober 2022. Foreløpig igangsettelse av nybygget er januar 2023.

- **Holen skole:** Nye Holen skole er en kombinert barne- og ungdomsskole som ble ferdigstilt i desember 2021. De to skoleanleggene er koblet sammen med et mellombygg, som i tillegg til å knytte sammen byggene rommer undervisningsareal, spesialrom og sosiale soner.

- **Kronstad oppveksttun skole:** Hunstad skole og Kronstad skole kobles sammen med en gangbro, og blir et oppveksttun for rundt 80 barnehagebarn og 300 skoleelever. Bygningsmassen på begge skoler rehabiliteres.

Mot slutten av juli 2020 ble byggearbeidene igangsatt, i første omgang i form av riving og innvendig sanering, og deretter gjenoppbygging og montering. Det er en stor byggeplass, med arbeid i mange soner samtidig, og dette har vært utfordrende med tanke på smitteverntiltak i forbindelse med Koronapandemien. Oppveksttunet vil være klart til innflytting i 2022.

- **Storetveit skole:** har behov for rehabilitering, og det er tidligere vedtatt rehabilitering og bygging av ny mindre idrettshall. Rehabilitering av skolebygget gjennomføres parallelt med rivning av gymbygg og oppføring av ny idrettshall. Svømmebassenget er avstengt og skal i henhold til vedtak i forrige skolebruksplan rives. I handlings- og økonomiplan 2021 - 2024 er det avsatt utredningsmidler til prosjektering av Storetveit skole. I forbindelse med planlagt byggeprosjekt økes skolekapasiteten i prosjektet til 600 elever, og realisering av areal til kroppsøving tilsvarende basketballhall. Fremdrift og tidsperspektiv på et byggeprosjekt vil være avhengig av tilgang på erstatningsarealer. I henhold til gjeldende KPA 2018 er det krav om ny reguleringsplan.
- **Slåtthaug skole:** er en ungdomsskole med ca. 460 elever. Eiendommen inngår i Handlingsplan 5 for skoler, og en tilstandsvurdering har vist at det er behov for større vedlikeholdstiltak og modernisering. Samtidig har Byantikvaren fastslått at bygget har høy verneverdi, noe som må hensyntas i en eventuell rehabilitering. Det er nå avklart at det må gjennomføres en detaljregulering, noe som vil ha stor betydning for prosjektets fremdrift.
- **Tveiterås skoler:** Det er besluttet at det opprinnelige skolebygget på Tveiterås skole skulle rives og bygges nytt. Rivningsarbeidene ble fullført i starten av 2021, og nybygget er under oppføring.
- **Mindemyren flerbruksbygg:** Bergen kommune har ervervet den tidligere postterminalen på Mindemyren for å imøtekomme behov for kommunale tjenester i den nye bydelen, blant annet skole. Det er gjennomført en konseptvalgutredning for å sammenligne ulike alternativer for utbygging, som grunnlag for valg av konsept for videre utvikling. Saken er fremlagt til politisk behandling i Bergen bystyre 16.06.2021 (saksnummer 209/21), og det ble vedtatt å gå videre med det generasjonskonseptet som består av skole for 450 elever, idrettshall, allrom og kultursal, omsorg+ boliger samt dagaktivitetssenter og frivillighetssentral. Bergen kommune gjennomfører en offentlig detaljreguleringsplan for to delområder med felles torg, der flerbruksbygget inngår i søndre del (S16).
- **Loddefjord skole:** Loddefjord skole ble tilstandsvurdert i forbindelse med Handlingsplan 3 for skoler. I tilstandsrapporten vurderes de utvendige flatene som bra, mens innvendige overflater og tekniske anlegg har behov for utskiftning. Svømmebassenget har også behov for oppgradering, og det er potensiale for energiøkonomisering. Det er etablert kontakt med Plan- og bygningsetaten vedr områderegulering i Loddefjordåsen. Prosjektet søkes å inngå i dette reguleringsarbeidet. Det er startet prosess med å anskaffe rådgivere til utvikling av skisseprosjekt.
- **Åstveit skole administrasjonsfløy:** I tilstandsvurderingen for Åstveit skole er det angitt at det er behov for vesentlige oppgraderinger både bygningsmessig og for de tekniske anleggene i administrasjonsfløyen, mens de andre byggene på eiendommen har bedre tilstand og ikke krever større tiltak. Etter at ungdomstrinnet ved Eidsvåg ble lagt ned har det i tillegg vært en elevtallsvekst som medfører behov for økte arealer, og det ble i mars 2019 besluttet at prosjektet skal inkludere en utvidelse. Det er gjennomført en mulighetsstudie og valgt et konsept som dekker behovet ved skolen.

I 2021 ble det arbeidet videre med tre store reguleringsaker.

- **Rolland skole i Åsane:** I tråd med tidligere vedtak skal det bygges ny barneskole på Rolland for 350 elever. Planarbeidet har vært krevende på grunn av hensynet til trafikksikkerhet.
- **Ny ungdomsskole på Søreide i Ytrebygda bydel:** I skolebruksplanen ble det vedtatt å utrede muligheter for og kostnader ved å bygge en ny ungdomsskole på Søreide med plass til 400 elever. Som oppfølging av denne beslutningen er det gjennomført en mulighetsstudie på tomten hvor Søreide barneskole var tidligere, og denne viser at det vil være mulig å få plass til en ungdomsskole for 400 elever på tomten. Det vil være behov for omregulering, og denne prosessen er igangsatt.
- **Minde skole i Årstad bydel.** SFO ved Minde skole holder til i lokaler som har en uhensiktsmessig plassering og utforming i forhold til bruken. Det er ervervet tilleggsarealer i tilknytning til skoleeiendommen og satt i gang reguleringsarbeid for området, slik at man potensielt kan oppføre nybygg sør for skolen. Det vurderes ulike løsninger for best mulig utnyttelse av eiendommen, herunder hvilke funksjoner som skal legges i et eventuelt nybygg.

Erstatningsskoler som har vært i bruk i 2021

Fana gymnas	Lynghaugparke n, avd Lynghaug	Lynghaugparke n, avd Løvås	Sydneshaug n	Garnesstølen	Eidsvåg	Ulriken
Kronstad skole	Holen skole 1.- 7.trinn	Holen skole 8.- 10. trinn	Tveiterås skole	Garnes ungdomsskol e	Eidsvåg skole	7.trinn Haukelan d skole

På grunn av en brann under innflytting juni 2020 ble erstatningsskolen på Garnesstølen først tatt fullt i bruk i 2021.

Ortun skole svømmehall Svømmebassenget på Ortun skole hadde i hovedsak opprinnelige kvaliteter fra byggeår (1970), og både det bygningsmessige og bassengtekniske hadde omfattende behov for oppgradering. Den eksisterende hallen ble revet i 2021 og det bygges nå et helt nytt badeanlegg med blant annet hev-senkbunn og eget opplæringsbasseng. Bassenget vil bli tatt i bruk i løpet av 2022.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall kommunale grunnskoler	83	83	83	83
Antall private skoler	10	10	10	10
Elever barnetrinnet (kommunale skoler)	20 766	20 685	20 601	20 406
Elever ungdomstrinnet (kommunale skoler)	8 282	8 325	8 359	8 491
Sum elever (kommunale skoler)	29 048	29 010	28 960	28 897
1.-4. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	15,0	14,2	13,7	0,0
5.-7. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	18,2	18,3	17,8	0,0
8.-10. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	20,0	19,3	18,4	0,0
Antall elever i kommunale og private grunnskoler	30 760	30 764	30 724	30 697

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

Årsmelding 2021

	Bergen 2020	Bergen 2021	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), i prosent av samlede netto driftsutgifter	15,6 %	15,7 %	17,0 %	17,8 %	17,2 %
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år *)	89 148	91 711	90 259	89 747	90 115
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år *)	23 885	25 503	18 016	16 763	19 664
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år *)	2 064	2 179	1 542	1 014	1 527
Produktivitet					
Korrigerte brutto driftsutgifter til skoleskyss (223), per elev som får skoleskyss *)	14 414,3	15 845,7	17 430,6	10 818,7	13 349,9
Dekningsgrad					
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	5,8 %	5,9 %	6,0 %	8,7 %	7,4 %
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	14,0 %	13,8 %	10,0 %	8,3 %	11,9 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO	65,5 %	70,4 %	75,1 %	65,9 %	62,6 %
Kvalitet					
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	44,0	44,3	43,8	44,4	43,6

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Vanlig grunnskoleundervisning	2 707,5	2 833,6	3 193,4	-360,7	2 832,7	0,9
SFO basistilbud	94,2	93,5	330,0	-232,6	97,4	-4,0
Skolelokaler og uteareal	728,7	767,7	886,8	-91,0	795,8	-28,1
Skoleskyss	62,4	67,0	72,6	-5,0	67,6	-0,6
Sum	3 592,8	3 761,8	4 482,8	-689,2	3 793,6	-31,8

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
1-Byrådsleders avdeling	14,0	14,8	14,8	0,0	14,8	0,0
2-Finans, næring og eiendom	467,0	492,5	545,0	-53,3	491,7	0,8
3-Eldre, helse og frivillighet	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
4-Barnehage, skole og idrett	3 242,8	3 209,3	3 865,6	-643,1	3 222,5	-13,1
6-Arbeid, sosial og bolig	9,4	12,7	17,4	-4,1	13,3	-0,6
90-Fellesposter - bykassen	-140,4	32,5	40,0	11,2	51,3	-18,7
Sum	3 592,8	3 761,8	4 482,8	-689,2	3 793,6	-31,8

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett hadde et merforbruk på 13,1 mill. innenfor tjenesteområdet i 2021. Tjenesteområdet består i all hovedsak av de kommunale skolene, samt sentralt forvaltede tildelingsposter for alt det som har med kommunal og privat skole drift å gjøre.

Årsmelding 2021

Skolene gikk med et samlet underskudd på 34,5 mill. I 2021 ble det ført 72 mill. som koronarelaterte utgifter i skolene. Av dette fikk skolene dekket 59 mill. gjennom ekstraordinære tildelinger.

Sentralt forvaltede tildelingsposter for skole endte året med mindreutgifter på 21,4 mill.

Bergen kommunes avtale om driftstilskudd til International School of Bergen forvaltes av **Byrådsleders avdeling**, og utgiftene til driftstilskuddet føres innen dette tjenesteområdet.

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig melder et merforbruk på tjenesteområde 01B – Skole på ca kr. 0,6 mill. som følge av en feilplassering av budsjett. Utgifter til læringer fordeles ut over de tjenester hvor læringer utfører sitt arbeid. Merforbruket må sees i sammenheng med mindreforbruk ved tjenesteområde 20 - Interne tjenester/fordelte kostnader hvor budsjett er plassert.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket strømutfgifter for desember som det ikke er budsjettet for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
En rettferdig og inkluderende by	Elevene møter et personale med kompetanse i tråd med standard for praksis i bergensskolen	Andel lærere som tilfredsstillere kompetansekravene i fagene de underviser i	74,5 %	78,0 %		Norsk: 87 prosent Norsk tegnspråk: 100 prosent Matematikk: 83 prosent Engelsk: 67 prosent
						Opplæringslova §10-2 slår fast at frem til 1. august 2025 har den som har fullført allmennlærerutdanning, og den som før 1. januar 2014 oppfylte kravene for tilsetning i undervisningsstilling, dispensasjon fra kravet om etter- og videreutdanning.
		Andel fagarbeidere i SFO	40,7 %	50,0 %	44,9 %	
		Andel skoler som oppfyller lærernormen	100,0 %	100,0 %	100,0 %	19 skoler fikk tilført ekstra midler for å oppfylle lærernormen.
		Foreldreundersøkelsen skole: Overordnet vurdering av undervisningen	0	80		Den nasjonale foreldreundersøkelsen ble gjennomført for alle skolene i perioden november – desember 2021. Måltall i denne undersøkelsen offentliggjøres av Utdanningsdirektoratet 17.2.2022. Resultater vil bli lagt inn i 1. tertial 2022.
		Eksamensresultater 10. trinn		Rapporteres i en egen tekstlig analyse		Som følge av skolestengningen grunnet koronapandemien, ble alle eksamener for elever på 10. trinn avlyst våren 2021. Avgangselevne har fått fullverdig vitnemål uten eksamen, og det foreligger ingen

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
						eksamenskarakterer å rapportere på for 2021.
		Gjennomsnittlige grunnskolepoeng		Rapporteres i en egen tekstlig analyse	44,1	Dette er en positiv utvikling fra de to foregående skoleårene, da gjennomsnittlige grunnskolepoeng var 42,5 og 43,8.
	Alle elever skal ha gode grunnleggende ferdigheter	Resultater på nasjonale prøver		Rapporteres i en egen tekstlig analyse		Rapporteres i egen tekstlig analyse
	Elever har et leke- og læringsmiljø der digitale ferdigheter videreutvikles for å møte fremtidens utfordringer	Andel av skolene som har 1-1 digital utstyrsdekning på 5.-7. trinn	95,0 %	100,0 %	95,0 %	Den automatiske maskintellingen viser en økning i antall elevmaskiner på 7 prosent i 2021. Se også rapport i egen tekstlig analyse
		Andel av skolene som har 1-1 digital utstyrsdekning på 8.-10. trinn	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Se egen tekstlig analyse
		Foreldreundersøkelsen skole: Digital kompetanse	0	80		Den nasjonale foreldreundersøkelsen ble gjennomført for alle skolene i perioden november – desember 2021. Måltall i denne undersøkelsen offentliggjøres av Utdanningsdirektoratet 17.2.2022. Resultater vil bli lagt inn i 1. tertial 2022.
		Elevundersøkelsen: Mobbing på 10. trinn		Rapporteres i en egen tekstlig analyse		Rapporteres i egen tekstlig analyse
		Elevundersøkelsen: Mobbing på 7. trinn		Rapporteres i en egen tekstlig analyse		Rapporteres i egen tekstlig analyse
		Foreldreundersøkelsen SFO: Barnet mitt gir uttrykk for å føle seg trygg og ivaretatt på SFO	0	80		Den nasjonale foreldreundersøkelsen ble gjennomført for alle skolene i perioden november – desember 2021. Måltall i denne undersøkelsen

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
						offentliggjøres av Utdanningsdirektoratet 17.2.2022. Resultater vil bli lagt inn i 1. tertial 2022.
	Elever har et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring.	Foreldreundersøkelsen skole: Skolen gjør en god innsats for å begrense mobbing	0	80		Den nasjonale foreldreundersøkelsen ble gjennomført for alle skolene i perioden november – desember 2021. Måltall i denne undersøkelsen offentliggjøres av Utdanningsdirektoratet 17.2.2022. Resultater vil bli lagt inn i 1. tertial 2022.
	Elever sikres svømmeferdigheter	Andel som har oppnådd kompetansemålene i svømme- og livredningsferdigheter etter 4. trinn	0,0 %	80,0 %	60,0 %	Se rapport i egen tekstlig analyse
	Skoletilbudet er tilpasset for å møte forventet elevtall	Andel ferdigstilte skolebyggprosjekter	100,0 %	100,0 %	100,0 %	
		Andel helseverngodkjente skoler		Rapporteres i en egen tekstlig analyse		67 av 85 grunnskoler har godkjenning etter forskrift om miljørettet helsevern.
	Kommunens skolebygg er tilgjengelig for nærmiljøbruk	Antall skoler med i Aktiv by		Rapporteres i en egen tekstlig analyse	14	

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag

Bergen kommune er opptatt av nynorsk og vil gi fast tilbud om en nynorsk parallellklasse på en sentrumsskole. Det skal generelt legges til rette for parallellklasser i Bergen der foreldrene til minst 10 elever ønsker dette.

Statusbeskrivelse

For skoleåret 2021/22 var det ikke tilstrekkelig søknad på noen av sentrumsskolene i Bergenhus eller Årstad til å starte opp en egen klasse med nynorsk som hovedmål. For skoleåret 2022-23 er det planlagt en parallellklasse i nynorsk på Midtun skole. For å sikre at tilbudet er kjent har Etat for skole i samarbeid med Mållaget intensivert informasjonsarbeidet i forkant av skoleåret 2022/23. Det er sendt ut informasjonsmaterieil til alle barnehager. Det er også lagt ut informasjon på kommunens hjemmeside om dette.

Forutsetningen for at det blir opprettet en parallellklasse i nynorsk er at det melder seg tilstrekkelig med barn som ønsker dette.

Bystyret vil sikre at også foreldre og foresatte som ikke er klar over de ulike moderasjonsordningene for barnehage- og SFO-betaling får den moderasjonen de trenger. Dette for å unngå at foresatte glemmer å søke redusert foreldrebetaling i barnehage og/eller SFO på nytt hvert år, samtidig som vi vet at mange ikke er klar over disse ordningene. Vi ber derfor byrådet om å intensivere arbeidet med få ut informasjon om moderasjonsordningene. Bystyret ber også byrådet tilbakebetale allerede innbetalt beløp for gjeldende søknadsår i de tilfeller foresatte har rett på moderasjon. Slik tilbakebetaling kan etter avtale også skje i form av reduksjon i fremtidig faktura.

Det gjøres en omfattende jobb for å sikre at alle foreldre blir informert om mulighetene for redusert betaling for barnehage og SFO.

I dag må alle søke barnehageplass/SFO-plass i Vigilo. Når en søker om plass i Vigilo må en godkjenne å ha lest informasjon om blant annet moderasjonsordninger. Det betyr at alle som søker barnehageplass/SFO-plass i prinsippet er informert om moderasjonsordningene. Videre blir foreldre informert om muligheten for å søke om redusert foreldrebetaling når de får brev om at barnet har fått plass i barnehage. Dette er et eget avsnitt med egen overskrift i plasstillingsbrevet. Videre er informasjon om moderasjoner og videreformidling til foresatte, en viktig del av dialogen med barnehager og SFO. Det er sendt ut informasjon til barnehager og SFO for videreformidling til foresatte flere ganger i løpet av året.

Når det gjelder de som allerede har vedtak om redusert betaling, så står det tydelig i vedtaket at det gjelder for barnehage-/SFO-året med beskjed om å søke på nytt før 1. august for neste år. I tillegg sendes det ut informasjon om ordningen til alle barnehager og SFO'er flere ganger på våren, der de blir bedt om å videreformidle informasjon om ordningen, og om å minne foreldrene på å søke for neste skole-/barnehageår.

Informasjon om redusert foreldrebetaling er de siste årene utarbeidet på 15 ulike språk og byrådsavdelingen har tett kontakt med ulike organisasjoner som bistår med å nå ut til ulike grupper.

Det er innledet samarbeid både internt i kommunen (blant annet med helsestasjoner, bibliotekene, Etat for barnehage, Etat for skole, Nygård skole (norskopplæring mm), Introduksjonssenteret for flyktninger) og eksternt med ulike frivillige, religiøse og kulturelle organisasjoner

Oppdrag

Statusbeskrivelse

(blant annet Kirkens bymisjon, Bergen Moské, Åpne barnehager, Robin Hood-huset, Caritas, Røde kors) for å informere om SFO- og barnehagetilbud. Informasjon om moderasjoner er viktig del av denne informasjonen.

I henhold til nasjonale forskrifter gjelder moderasjonen fra måneden etter søknaden er mottatt. Skulle det imidlertid forekomme at noen foreldre/foresatte ikke får søkt om moderasjon innen fristen, vil byrådsavdelingen behandle hvert enkelt tilfelle individuelt.

Bystyret viser til at tilskuddet på 750 000 kr til Sykkelkidda kommer i tillegg til 1 mill. allerede avsatt i byrådets budsjettforslag.

Etat for idrett har gjennomført anskaffelse gjennom ordinær konkurranse. Prosjektet er tildelt Norges Cykleforbund, med en opsjon for 2022. Norges Cykleforbund besøkte i 2021 samtlige skoler i kommunen. Dette vil si at alle elever på fortrinnsvis 4. eller 5.trinn i Bergen fikk tilbud om å ta del i opplæringen.

Forslag til vedtak 1. Det settes av midler til et elevrådsseminar for ungdomsskolen i regi av Bergen kommune. 2. Ungdomsrådet inkluderes i arbeidet med samlingen. Ungdomsrådet ønsker å arrangere et elevrådsseminar. Formålet med seminaret vil være skoloring og nettverksdannelse for elevrådsrepresentanter. Vi ønsker å gjennomføre arrangementet når det er forsvarlig ut ifra smittesituasjon i kommunen.

Etat for skole sine kurs for elevrådene i forbindelse med kvalitetsoppfølgingsmøtene ble gjennomført for alle elevråd på ungdomstrinnet i 2021. De to kursene for barnetrinnet ble avlyst grunnet endring i smittesituasjon i desember, og det ble laget en film med det samme opplegget som erstatning.

Arbeidet med et elevrådsseminar er utsatt til smittesituasjonen på skolene normaliseres. I løpet av 2022 vil Etat for skole ta initiativ til samarbeid med elever og skoler for å utarbeide og gjennomføre seminaret. Det forutsetter imidlertid en smittesituasjon som gjør det mulig å samle elever på tvers av ulike skoler.

Det vil også samarbeides om å utvikle en digital veileder.

Om SFO SFO er en viktig arena for læring og inkludering. Det er et mål at alle barn skal kunne delta på SFO, uavhengig av foreldrenes økonomi. Det er derfor ønskelig å gjøre SFO gratis for de minste barna, og fortsette arbeidet med å redusere egenbetalingen for de eldste. Samtidig er kostnaden ved dette betydelig. Fra 1. august 2021 gjennomføres det en pilot med gratis halvdagsplass på SFO for 1. klassinger på 10 utvalgte skoler ut kalenderåret. Det settes av 5 millioner kroner til dette. De ti skolene som er omfattet av piloten er: - Loddefjord skole - Vadmyra skole - Krohnengen skole - Slettebakken skole - Ytre Arna skule - Ny Krohnborg skole - Nygårdslie skole - Lone skole - Olsvik skole - Kjøkkelvik skole

Høsten 2021 ble det gjennomført pilotprosjekt med gratis halvdagsplass for 1. klassinger på ti skoler fra august til og med desember. Morgenplass var gratis, og barn som hadde introduksjonsplass på 1. trinn på en av skolene i prosjektet fikk også gratis plass. Antall barn på 1. trinn som har benyttet seg av SFO i perioden, har vist en markant økning

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Christi Krybbe skoler SFO		IA	8,9	8,9	2021	1.kv. 2022	2,2	2,7	-0,5
Eidsvåg skole - rehabilitering, nybygg og idrettshall	BY 31/19	516,4	530,3	530,3	2021	2.kv. 2024	75,2	80,4	-5,2
ENØK-prosjekter		IA			Løpende	Løpende	10,5	10,5	0,0
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	4,0	4,0	2021	3.kv. 2022	4,0	2,0	2,0
Erstatningsskole Arna	BY 263/18	11,7	25,0	25,0	2018	Ferdig	2,6	3,1	-0,5
Garnes ungdomsskole - riving og nybygg		IA	618,3	725,6	2021	1.kv. 2025	11,2	8,5	2,7
Haukeland skole – kapasitetsutvidelse	BY 171/21	IA	125,5	160,0	2020	3.kv. 2024	5,3	4,9	0,4
Holen skole - riving, nybygg og rehabilitering	BY 214/18	490,0	665,0	665,0	2020	Ferdig	193,8	182,0	11,7
Innvendig oppgradering - skoler		IA			Løpende	Løpende	8,2	6,5	1,7
Inventar, byggeprosjekter - skole		IA			Løpende	Løpende	8,6	7,6	1,0
Kronstad oppveksttun - rehabilitering/ombygging	BY 160/18	350,7	491,7	491,7	2022	3.kv. 2022	195,6	176,6	19,0
Loddefjord skole - konseptutvikling		IA	15,6	16,0	2024	2.kv. 2023	1,3	0,6	0,8
Lone skule - grindabygg		IA	0,7	0,7	2020	1.kv. 2022	0,6	0,7	-0,1
Lynghaug skole - oppgradering		IA	16,5	16,5	2021	4.kv. 2023	0,5	0,0	0,5
Midtun skole - utvidelse	BY 282/18	172,0	240,0	240,0	2020	Ferdig	50,9	24,0	26,9
Minde skole SFO - konseptutvikling		IA	7,8	7,9	2024	4.kv. 2024	0,8	0,8	0,0
Minde skole, idrettshall - konseptutvikling		IA	3,3	3,3	2022	Ferdig	0,2	0,0	0,2
Mindemyren flerbruksbygg - konseptutvikling		IA	93,4	95,8	2022	4.kv. 2025	8,5	11,8	-3,3
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	52,2	54,8	-2,6
Nordnes oppveksttun - skoledel	BY 46-18	274,0	298,7	298,7	2020	Ferdig	24,5	23,2	1,3
Oppgradering av uteareal - skole		IA			Løpende	Løpende	8,5	4,9	3,7
Oppgradering og utrusting av uteområde i skuler og barnehage		IA	2,5	2,5	2021	2.kv. 2022	1,5	0,0	1,5
Ortun skole - svømmehall	BY 22/20	249,0	255,3	255,3	2021	4.kv. 2022	114,9	104,1	10,7
Prosjektutredning/prosjektering		IA	4,0	4,0	2020	1.kv. 2022	2,9	1,7	1,2
Rolland skole, riving og nybygg - konseptutvikling		IA	29,9	30,5	2024	4.kv. 2024	1,2	0,8	0,4
Rå skole, idrettshall - konseptutvikling		IA	13,9	14,2	2024	4.kv. 2023	0,8	0,7	0,1
Salhus skule - Landmarkhuset		IA	13,5	13,5	2021	4.kv. 2022	13,5	0,0	13,5
Slettebakken skole - konseptutvikling		IA	45,0	45,0	2024	4.kv. 2025	0,4	0,0	0,4
Slåtthaug skole - konseptutvikling		IA	24,4	25,1	2024	2.kv. 2024	1,8	4,9	-3,0
Smart oppvekst		IA			Løpende	Løpende	10,0	5,6	4,4
Storetveit skole, rehabilitering og ny idrettshall - konseptutvikling		IA	42,6	43,3	2024	1.kv. 2024	5,9	8,0	-2,1
Søreide ungdomsskole, nybygg - konseptutvikling		IA	33,6	34,3	2024	2.kv. 2023	1,4	1,6	-0,1
Tiltak for personer med funksjonsnedsettelse		IA			Løpende	Løpende	2,5	1,2	1,3

Årsmelding 2021

Investering	Saksref.	Totalbudsjett				Årets budsjett			
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt	Estimert	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Tiltakspakke korona - EBE		IA	42,0	42,0	2021	2.kv. 2022	18,6	25,5	-6,9
Tveiterås skole - riving og nybygg	BY 217-20	262,6	270,3	270,3	2023	2.kv. 2023	61,0	62,2	-1,2
Ulriken avlastningsskole – spesialrom		IA	20,0	20,0	0	3.kv. 2024	20,0	2,2	17,8
Utomhusanlegg skoler		IA	7,5	7,5	2017	4.kv. 2022	5,1	0,0	5,1
Utredninger basseng og bassengstruktur		IA	3,0	3,0	2022	4.kv. 2022	3,0	0,0	3,0
Ytre Arna skole - konseptutvikling		IA	31,2	32,1	2024	4.kv. 2025	1,2	0,7	0,5
Åstveit skole, administrasjonsfløy - konseptutvikling		IA	16,0	16,3	2024	4.kv. 2023	0,7	0,3	0,4
Sum øvrige prosjekter		2 357,9	0,0	0,0			-0,2	0,5	-0,7
Sum							931,7	825,5	106,2

Statustekst investeringer

Christi Krybbe skoler SFO

Det er gjennomført en utredning av ulike konsept for å møte behovene på Christi Krybbe skoler knyttet til læringsmiljø, SFO samt nærmiljø. Bruk av Øvregaten 5 til skoleformål inngår i gjennomført utredning. Det er tunge verneinteresser i den historiske skolen samt i strøket forøvrig, og det er derfor behov for å utrede to av konseptene videre for å få et godt beslutningsgrunnlag for valg av løsning.

Eidsvåg skole - rehabilitering, nybygg og idrettshall

Det gjennomføres omfattende ombygging og rehabilitering av "1952-bygget" på Eidsvåg skole og etableres et tilbygg til dette. De andre byggene på eiendommen ble revet i 2021. Den nye skolen er dimensjonert for 300 elever med mulighet for utvidelse for ytterligere 50 elever ved behov. Det skal også oppføres en stor, frittstående idrettshall med opparbeidet uteområde på taket. Det er gjennomført omfattende trafiksikringstiltak som følge av rekkefølgekrav i reguleringplanen. Vinteren 2021 ble det inngått kontrakt for rehabilitering og oppføring av nybygg. Byggearbeidene for skolen ble satt i gang høsten 2021.

ENØK-prosjekter

I Klima- og miljøhandlingsplanen til Bergen kommune er det et mål å redusere energiforbruket i kommunes bygg med 25 % innen 2030. (i forhold til gjennomsnittet for årene 2016, 2017 og 2018).

Typiske ENØK-tiltak er:

- Montere/oppgradere varmepumper, ombygging av varmesentraler
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av SD-anlegg (SD = sentral driftsstyring)
- Installasjon av solceller og solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme (typisk bygg som i dag har elkjel og oljekjel)

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområde.

De største beløpene er i 2021 benyttet til følgende tiltak:

Sted	tiltak	Kostnad	
Haukedalen skole	Nytt SD-anlegg	4,22	Mill. kr.

Årsmelding 2021

Fyllingsdalen sykehjem	Ny Varmepumpe	4,17	Mill. kr.
Permanenten	Varmepumpe for avfukting	2,95	Mill. kr.
Hop Oppveksttun	Nytt SD-anlegg	2,63	Mill. kr.
Mulesvingen Barnehage	Ny varmepumpe, SD-anlegg m.m.	1,60	Mill. kr.
Bjørgedalen Barnehage	Nytt ventilasjonsanlegg, SD anlegg m.m.	1,04	Mill. kr.

ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger

Utover det som er bevilget i investeringen "ENØK prosjekter" bevilget Bystyret i budsjettet for 2021 ytterligere kr 15 mill. kr. til ENØK-tiltak i kommunale bygg og boliger. Det ble fordelt med 5 million kroner til boliger (Etat for boligforvaltning), og resten ble knyttet opp mot kommunale formålsbygg.

I 2021 er det blant annet brukt midler til etterisolering/utskifting av vinduer i kommunale utleieleiligheter, utskifting av belysning ved Liland skole og i Bjørnarhallen. Det er videre bevilget 4,155 million kroner til ny varmepumpe ved ved Skranevatnet skole. Dette prosjektet har fått revidert oppstartstidspunkt tidlig i 2022.

Erstatningsskole Arna

De planlagte prosjektene på Ytre Arna skole og Garnes ungdomsskole medfører behov for avlastningslokaler i Arna bydel. Det er ikke kapasitet til alle elevene i den eksisterende bygningsmassen, og for å dekke behovet er en paviljong som har stått ved Sædalen skole flyttet til Garnes. Sistnevnte tiltak klassifiseres som en driftskostnad. På grunn av en brann under innflytting juni 2020 ble erstatningsskolen først tatt i full bruk i 2021.

Garnes ungdomsskole - riving og nybygg

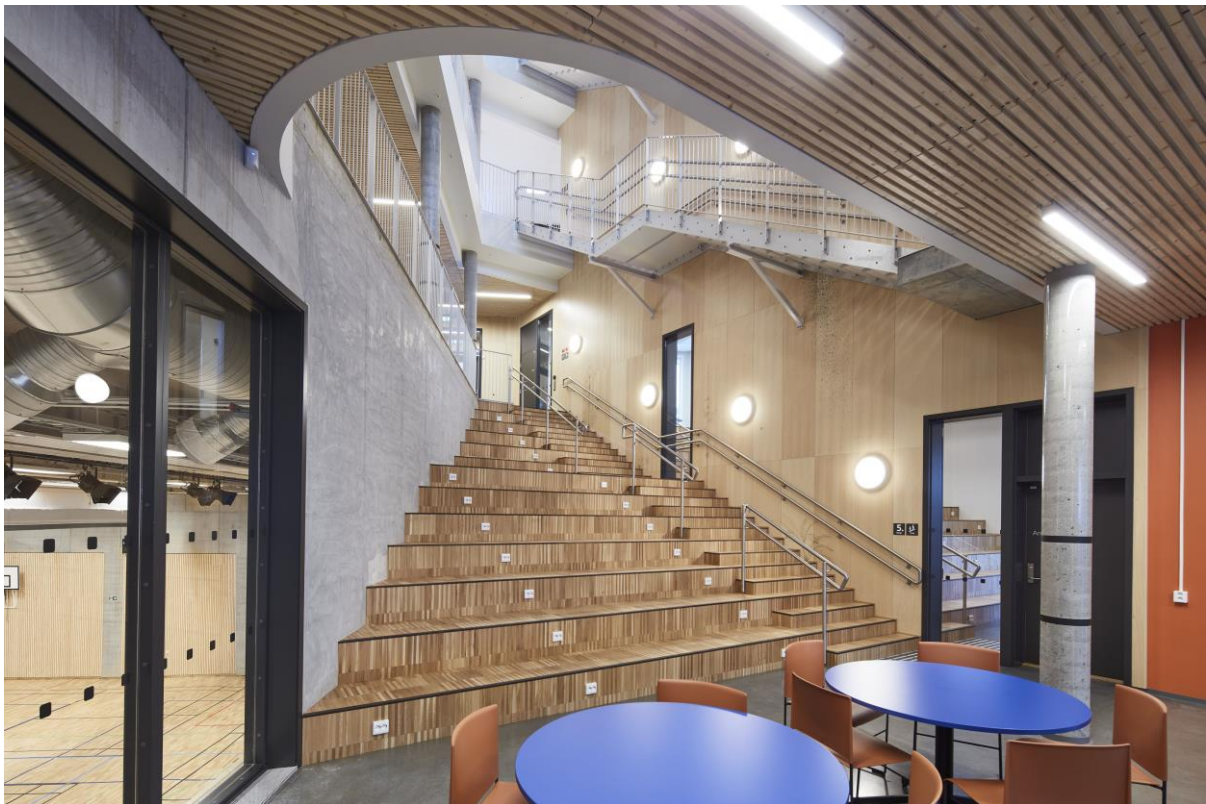
Tilstanden på skolen er dårlig, og det er på bakgrunn av en utredning besluttet at eksisterende bygg skal rives og erstattes av nybygg for 500 elever. Tiltaket krever detaljregulering, og reguleringsplanen ble vedtatt av Bergen bystyre i juni 2021. Det er satt igang prosjektering, og planlagt byggestart er i 2022. I forbindelse med ny reguleringsplan har det fremkommet svært omfattende krav til opparbeidelse av infrastruktur, og disse tiltakene er spilt inn som en egen budsjettpost. Årsavviket skyldes en mindre forsinkelse i avslutning av forprosjekt og utarbeidelse av konkurransegrunnlag.

Haukeland skole – kapasitetsutvidelse

Haukeland skole har behov for tilleggsareal både for å sikre skolen tilstrekkelig elevtallskapasitet og for å gi skolen tjenlige spesialrom. Det skal oppføres et nybygg i tre etasjer, som kobles til eksisterende bygg med en gangbro. I forhåndskonferanse for tiltaket fremkom det en rekke kostnadsdrivende krav som normalt ikke er inkludert i et mindre tilbygg, herunder etablering av såkalt hjertesone med tilhørende omfattende endringer i uteområdene, ras- og flomsikring samt støyskjerming. Det er også stor usikkerhet tilknyttet grensesnitt mellom tilbygg og eksisterende bygg, spesielt med tanke på de tekniske anleggene. Konkurransen for totalentreprise ble gjennomført sommeren 2021. Konkurransen ble avlyst da totalkostnad ble vesentlig over prosjektets vedtatte kostnadsramme, delvis som følge av svært høye byggevarepriser høsten 2021. Prosjektet har vært gjennom en runde med optimalisering av løsninger og krav, og det planlegges en ny konkurranse 1. halvår 2022.

Holen skole - riving, nybygg og rehabilitering

Nye Holen skole er en kombinert barne- og ungdomsskole som ble ferdigstilt desember 2021. De to skoleanleggene er koblet sammen med et mellombygg, som i tillegg til å knytte sammen byggene rommer undervisningsareal, spesialrom og sosiale soner. Skolen inneholder også en stor volleyballhall. Uteområdet er opparbeidet med flere nærmiljøanlegg. Siste del av omlegging av infrastruktur vil finne sted 1. halvår 2022.

Amfi tilknyttet kantine og allmenning. Fotograf: Torhild Kvingedal.

Innvendig oppgradering - skoler

Flere eksisterende skolebygg har funksjoner og løsninger som ikke er oppdatert i tråd med den pedagogiske og samfunnsmessige utviklingen i skoleverket. Det er i budsjettet bevilget midler til innvendige ombygginger for å imøtekomme dagens pedagogiske utvikling og funksjonskrav i vedtatt skolebruksplan.

Midlene skal i hovedsak gå til skoler som ikke omfattes av helhetlige rehabiliterings-/utvidelsesprosjekter, og brukes til mindre innvendige tiltak og oppgraderinger.

12 skoler har fått tildelt midler til innvendig oppgradering i 2021. Midlene har blant annet gått til tilpasninger for å øke kapasitet, garderobetilpasninger og deling av læringsareal.

Inventar, byggeprosjekter - skole

Det er i budsjettet bevilget midler til innvendige ombygginger for å imøtekomme dagens pedagogiske utvikling og funksjonskrav i vedtatt skolebruksplan. Budsjettposten er benyttet i tråd med kriteriene i skolebruksplanen. I 2021 er det bevilget midler til cirka 20 ulike skoler, blant annet Flaktveit, Fridalen, Krohnengen og Kaland skole. Ubenyttede budsjett skyldes vanskelig tilgang på noe av bestillingene.

Kronstad oppvekststun - rehabilitering/ombygging

Hunstad skole og Kronstad skole skal kobles sammen med en gangbro, og bli et oppvekststun for rundt 80 barnehagebarn og 300 skoleelever. Bygningsmassen på begge skoler rehabiliteres. Arbeidet ble igangsatt i slutten av juli 2020. Det er en stor byggeplass, med arbeid i mange soner samtidig, og dette har vært utfordrende med tanke på smitteverntiltak i forbindelse med den pågående pandemi.

Loddefjord skole - konseptutvikling

Loddefjord skole ble tilstandsvurdert i forbindelse med Handlingsplan 3 for skoler. I tilstandsrapporten vurderes de utvendige flatene som bra, mens innvendige overflater og tekniske anlegg har behov for utskiftning. Svømmebassenget har også behov for oppgradering, og det er potensiale for energiøkonomisering. Det er foreløpig igangsatt innledende planlegging av tiltaket. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

Lone skule - grindabygg

FAU på Lone skule har hatt et prosjekt med undervisning i bygging av grindabygg. Dagens bygg er satt opp utenfor skolens område, men på kommunal grunn. Slutføring av prosjektet pågår. Prosjektet forventes å få en samlet kostnad på omtrent 0,7 mill. kr.

Lynghaug skole - oppgradering

Lynghaug skole har behov for bygningsmessig oppgradering. Garderober og dusjsoner er i dårlig forfatning og bør totalrehabiliteres. Sportsgulv i gymsal bør skiftes ut. Videre har oppgradering av sløydsal opprinnelig vært en del av prosjektet.

Prosjektet hadde tidligere planlagt oppstart i 2020 og ferdigstilling i 2021. Grunnet manglende rammeavtale og utfordringer på rådgiversiden har en ikke har fått startet opp som planlagt, og prosjektet er i hovedsak utsatt med planlagt oppstart i 2022.

En har imidlertid valgt å skille ut oppgradering av sløydsal som eget prosjekt, finansiert over budsjettposten "Mindre bygginvesteringer", og det arbeidet ble fullført i 2021.

Midtun skole - utvidelse

Midtun skole er utvidet gjennom oppføring av et tilbygg til eksisterende bygningsmasse, som oppføres i fire etasjer og kjeller. Tilbygget gir areal til en kapasitetsøkning på 150 elever, men i første byggetrinn vil den øverste etasjen foreløpig ikke innredes for undervisning. Det tilrettelegges for at dette kan gjennomføres i et byggetrinn 2 når behovet oppstår.

Tilbygget er ferdig i januar 2021, men det gjenstår noen infrastrukturtiltak som fremkom som rekkefølgekrav i ny reguleringsplan som skal utføres våren 2022. Det er stor usikkerhet knyttet til kostnaden ved disse, og det foreslås derfor å avvente noe før det gjennomføres justering i totalrammen for investeringsprosjektet.

Minde skole SFO - konseptutvikling

SFO ved Minde skole holder til i lokaler som har en uhensiktsmessig plassering og utforming i forhold til bruken. Det er ervervet tilleggsarealer i tilknytning til skoleeiendommen og satt i gang reguleringsarbeid for området, slik at man potensielt kan oppføre nybygg sør for skolen. Det vurderes ulike løsninger for best mulig utnyttelse av eiendommen, herunder hvilke funksjoner som skal legges i et eventuelt nybygg. Kostnad og fremdrift er avhengig av utfallet av den pågående reguleringsprosessen. Dagens SFO-bygg er planlagt benyttet til barneboliger, og det gjeldende prosjektet inkluderer ikke fremtidige tiltak for å realisere dette. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

Minde skole, idrettshall - konseptutvikling

Mangel på hensiktsmessig areal gjør det utfordrende å sikre tilstrekkelig tilgang til idrettsflater for et skoletiltak på Mindemyren. Det foreslås i stedet at det i forbindelse med gjennomføring av SFO-prosjektet på Minde skole inkluderer bygging av en idrettshall, med et areal tilsvarende det maksimale

av hva tomtearealet tillater. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre. Det er i byrådets innstilling til handlings- og økonomiplan 2022-2025 foreslått en justering til 2022-prisnivå.

Mindemyren flerbruksbygg - konseptutvikling

Bergen kommune har ervervet den tidligere postterminalen på Mindemyren for å imøtekomme behov for kommunale tjenester i den nye bydelen, deriblant skole. Det er gjennomført en konseptvalgutredning for å sammenligne ulike alternativer for utbygging som grunnlag for valg av konsept for videre utvikling. Saken er fremlagt til politisk behandling i Bergen bystyre 16.06.2021 (saksnummer 209/21), og det ble vedtatt å gå videre med et generasjonskonsept som består av skole for 450 elever, idrettshall, allrom og kultursal, omsorg+ boliger samt dagaktivitetssenter og frivillighetssentral. Bergen kommune gjennomfører en offentlig detaljreguleringsplan for to delområder med felles torg der flerbruksbygget inngår i søndre del (S16). Det er i byrådets innstilling til handlings- og økonomiplan for 2022-2025 foreslått at investeringens omfang utvides til å inkludere prosjektering og planlegging frem mot planlagt byggestart. Budsjettmidler for gjennomføringsfasen vil innarbeides når det valgte konseptet er videreutviklet og det foreligger mer gjennomarbeidede kalkyler. Merforbruket i 2021 skyldes forsering av arbeid med reguleringsplan og skisseprosjekt for flerbruksbygget.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518

Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderobes	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppvekststun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av taktekking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Nordnes oppvekststun - skoledel

Nordnes oppvekststun skal gi et pedagogisk tilbud til barn i alder 0-12 år og inkluderer en forsterket avdeling for skolebarn med særskilte behov. Det er gjennomført omfattende tiltak for å rehabilitere og modernisere skolebygget, samt oppført et tilbygg som skal benyttes til barnehagedrift. Bygget ble tatt i bruk ved skolstart i august 2020, mens fullføring av arbeider med ballbane og utsikts plass i Nordnesparken pågikk utover høsten. Sluttoppgjør med entreprenør er gjennomført og det gjenstår kun noen mindre økonomiske forpliktelser. Forventet sluttkostnad er betydelig lavere enn budsjett, og det foreslås at store deler av dette trekkes inn.

Oppgradering av uteareal - skole

Skolens uteareal utgjør en viktig del av skoleanleggene og læringsmiljøet. For at uteområdene og skolebyggene skal utgjøre et helhetlig læringsmiljø, er det i budsjettet for 2021 avsatt midler til å modernisere, oppgradere og utvikle uteområdene på skolene. Midlene fordeles ned på enkeltprosjekter gjennom egne gjennomføringsvedtak.

I 2021 er det gjennomført tiltak blant annet ved følgende skoler:

- Ytrebygda skole

- Løvås oppveksttun skole
- Bønes skole
- Landås Skole
- Søråshøgda skole

Den største bevilgningen i 2021 med 1,85 million kroner ble gjort til oppgradering av lekeplass / uteareal ved Sandgotna skole. Dette prosjektet er i en innledende fase og er nå planlagt gjennomført i 2022. Generelt har der vært noe utfordringer knyttet til kapasitet, noe som gjør at flere delprosjekter har forsinket fremdrift og vil bli fullført i 2022.

Oppgradering og utrusting av uteområde i skuler og barnehage

Det ble opprinnelig bevilget kr 5 mill. til oppgradering og utrustning av uteområder i skoler og barnehager, samt uteområder som disponeres av skoler og barnehager i samarbeid med frivillige (gapahuker, hytter, osv.). Bevilgningen ble ved oppstart administrativt fordelt med 2,5 mill. til barnehager og 2,5 mill. til skoler. Forventet forbruk ble i løpet av året nedjustert til 1,5 mill. kr for hvert av tjenesteområdene.

Det har vært kapasitetsutfordringer både internt og hos relevante entreprenører som kommunen har rammeavtaler med, noe som gjør at en ikke har klart å holde forventet fremdrift.

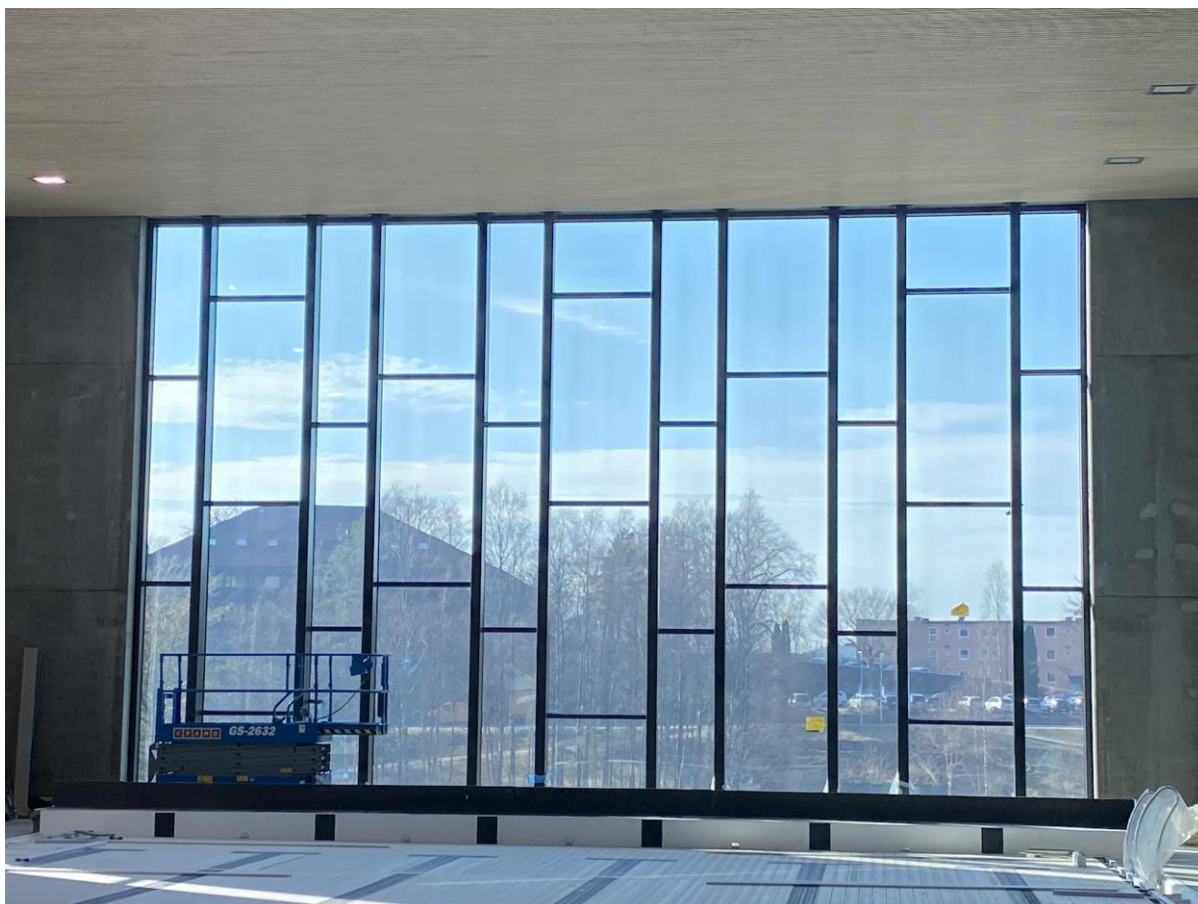
Ortun skole - svømmehall

Svømmebassenget på Ortun skole hadde i hovedsak opprinnelige kvaliteter fra byggeår 1970, og både det bygningsmessige og bassengtekniske hadde et omfattende behov for oppgradering. Den eksisterende hallen ble revet i 2021, og det bygges nå et helt nytt badeanlegg med et treningsbasseng på 25 meter og eget opplæringsbasseng. Utomhusanlegget skal også oppgraderes betydelig, og det er stilt krav til omfattende oppgradering av atkomstveien før det vil bli gitt brukstillatelse. Det var noen problemer med å oppnå de nødvendige tillatelsene, og det medførte forsinkelser i fremdriften i forhold til opprinnelig plan.

Illustrasjonsbilde. Fotograf: Norconsult.

Utsikten fra treningsbassenget. Fotograf: Per Ivar Nyhammer.

Prosjektutredning/prosjektering

Det er avsatt midler til en utredning for utvidelse av Varden skole. Arbeides ledes av Etat for utbygging og utredning ferdigstilles i 2022. Årsavvik skyldes mindreforbruk.

Rolland skole, riving og nybygg - konseptutvikling

I tråd med tidligere vedtak skal det bygges ny barneskole på Rolland for 350 elever. Planlagt fremdrift forutsetter at elevene på hovedskolen Rolland benytter erstatningsskole på Eidsvåg når ny skole der er ferdigstilt, mens undervisningen på avdelingene Kollåsen og Storåsen oppretholdes i byggeperioden. Reguleringsplan er sendt inn til 2. gangsbehandling, planarbeidet har vært krevende på grunn av hensynet til trafikksikkerhet. Ettersom byggestart ligger noen år frem i tid, inkluderer denne budsjettposten bare kostnader som påløper i tidlig fase.

Rå skole, idrettshall - konseptutvikling

I gjeldende skolebruksplan er det vedtatt oppført en mindre idrettshall i tilknytning til Rå skole som erstatning for eksisterende idrettsfasiliteter som er i dårlig stand og skal rives. Det er også ønsket å utvide prosjektet til å omfatte ombygging av bassengrommet i undervisningsbygget til annen bruk ettersom bassenget er avviklet og arealene står ubrukte. Det er senere vurdert og vedtatt på bygge en basketballhall istedenfor en volleyballhall. Underveis i prosjekteringen er det fremkommet større utfordringer som krever avklaring før man kan gå videre med prosjektet, herunder potensielt behov for avlastningslokaler i byggetiden grunnet forekomst av asbest. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre. Det er i byrådets innstilling til handlings- og økonomiplan for 2022-2025 foreslått en lønns- og prisjustering til 2022-nivå

Salhus skule - Landmarkhuset

Totalrehabilitering verneverdig hus som bygges om til skolebruk. Utformes universelt. Huset er pakket inn og sikret. Det skal totalrehabiliteres sammen med rehabiliteringen av Salhus skule. Salhus skule skal i erstatningslokaler i Eidsvågspaviljongen, sammen med hovedskolen på Rolland, høsten 2024.

Slettebakken skole - konseptutvikling

Slettebakken skole er tilstandsvurdert i forbindelse med handlingsplan 5 for skoler, og det er konkludert med at bygningene har stort innvendig vedlikeholdsetterslep. Det er behov for omfattende ombygninger og oppgraderinger for å tilpasse bygningsmassen til moderne skoledrift og tilfredsstillende krav til arbeidsmiljø. Endret plan for avlastningslokaler medfører en forskyvning i oppstart. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.

Slåtthaug skole - konseptutvikling

Slåtthaug skole er en ungdomsskole med ca 460 elever. Eiendommen inngår i Handlingsplan 5 for skoler, og en tilstandsvurdering har vist at det er behov for større vedlikeholdstiltak og modernisering. Samtidig har Byantikvaren fastslått at bygget har høy verneverdi, noe som må hensyntas i en eventuell rehabilitering. Det er nå avklart at det må gjennomføres en detaljregulering, noe som vil ha stor betydning for prosjektets fremdrift. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årsavviket skyldes høyere aktivitet og framdrift i skisseprosjektfasen.

Smart oppvekst

I 2021 ble ungdomstrinn og barnehager prioritert i forhold til digital infrastruktur. I 2022 vil skoler med barnetrinn bli prioritert. Ubrukte midler i 2021 vil bli foreslått overført til 2022, og bli brukt til løsning for iOS for bruk i barnehager og skoler.

Storetveit skole, rehabilitering og ny idrettshall - konseptutvikling

Det er et stort behov for total oppgradering av Storetveit skole, noe som framkommer både av tilstandsrapport i forbindelse med handlingsplan for skoler samt etter tilsyn fra Helsevernenheten. Skolen er også bygget med en åpen løsning som er utfordrende i henhold til dagens brannforskrifter. Skolebygningen vurderes av Byantikvaren å ha høy verneverdi, så det er et hovedmål å finne en løsning

for å rehabilitere og oppgradere bygningen fremfor å rive. Rehabilitering av skolebygget gjennomføres parallelt med riving av gymbygg og oppføring av ny idrettshall.

Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre. Endret totalprognose skyldes bl.a. justering til lønns- og prisnivå som er innarbeidet i HØP22-25.

Søreide ungdomsskole, nybygg - konseptutvikling

I skolebruksplanen ble det vedtatt å utrede muligheter for og kostnader ved å bygge en ny ungdomsskole på Søreide med plass til 400 elever. Som oppfølging av denne beslutningen er det gjennomført en mulighetsstudie på tomten hvor Søreide barneskole var tidligere, og denne viser at det vil være mulig å få plass til en ungdomsskole for 400 elever på tomten. Det vil være behov for omregulering, og denne prosessen er igangsatt. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.

Detaljregulering er klar for innsending til Byplan januar/februar 2022

Tiltak for personer med funksjonsnedsettelse

Budsjettposten gjelder bygningsmessigere tiltak for å tilrettelegge for elever med fysiske funksjonshemminger i skolene. Behovene varierer fra år til år, men har kort gjennomføringsfrist når de først oppstår.

Det er i 2021 gjennomført tiden tiltak ved Slettebakken skole, Kjøkkelvik skole og Bønes skole. Videre er det bevilget et større beløp på 1,575 mill. kroner til tiltak ved Smørås skole, men her har prosjekt fått forsinket oppstart og planlegges gjennomført i 2022.

Tiltakspakke korona - EBE

Budsjettposten er knyttet til Korona tiltakspakke vedtatt i 2020, og restmidler på prosjekter som var startet opp men ikke ble fullført innen utgang av 2020.

Med noen få unntak er de aktuelle prosjektene fullført i 2021. Prosjekter som fortsatt pågår er planlagt fullført i løpet av 1. halvår 2022.

Tveiterås skole - riving og nybygg

Det opprinnelige skolebygget på Tveiterås skole var i dårlig stand og lite egnet til bruksområdet, og det er derfor besluttet at dette rives og det bygges nytt bygg på samme eiendom. I byggetiden benytter

skolen erstatningslokaler på Sydneshaugen. Rivingarbeidene ble fullført i starten av 2021, og nybygget er under oppføring.

Ulriken avlastningsskole – spesialrom

Det gjøres tilpasninger for økt kapasitet i Ulriken erstatningsskole ved omdisponering av arealer som har vært benyttet av Etat for helsetjenester. Skolekjøkken, verksted for kunst- og håndverksfaget og personalarealer inngår i tiltakene. Arbeidet gjøres i regi av Etat for bygg og eiendom.

Det har vist seg at tilpasninger ikke er gjennomførbare innenfor avsatte midler. Omdisponering av arealer med tilhørende tekniske krav vil gi en total kostnad vesentlig over prosjektets budsjett. Dette gjelder for eksempel tiltak på planløsning, brannsikkerhet og ventilasjon. Ytterligere avklaringer om tekniske krav gjøres i forbindelse med rammesøknad som er i prosess. Behandling av rammesøknad vil gi utgangspunkt for beslutninger om veien videre.

Utomhusanlegg skoler

Budsjettposten omfattet i utgangspunktet avgrensa strakstiltak ved Tertnes, Fridalen, og Fjeldsdalen skole. Tiltaket ved Tertnes ble fullført for noen år siden.

Tiltaket ved Fridalen skole har blitt mer omfattende enn opprinnelig lagt til grunn både i forhold til tid og kostnad, og blir også sett i sammenheng med prosjekt finansiert over budsjettposten BUD448 - Mindre bygginvesteringer. Ut fra en samlet vurdering er derfor prosjektet på Fridalen i slutten av 2021 flyttet til, og skal finansieres, fra BUD448. Det frigjør midler på denne budsjettposten til gjennomføring av tiltak ved Fjeldsdalen skole. Tiltak ved Fjeldsdalen er planlagt gjennomført i 2022.

Utredninger basseng og bassengstruktur

Bystyret vedtok sak om Fremtidig bassengstruktur. Rehabilitering av basseng. Nye basseng og endringer i bruks- og driftskonseptet 27.1.2021.

Av saken fremgår det at Byrådet setter i gang eiendomsøk etter tomter til nye basseng i Åsane og Fana. Arbeidet er ennå ikke startet opp.

Videre at en skal prioritere igangsetting av prosjektering av hele prosjektet inkludert et nytt 25m basseng og opplæringsbasseng lokalisert ved Laksevåghallen.

I tillegg foreslås det at følgende basseng rehabiliteres i forbindelse med byggeprosjekter på skolene: Garnes, Ytre Arna, Slåtthaug og Loddefjord, og at følgende basseng rehabiliteres: Ytrebygda, Åstveithallen og Rollandshallen.

Arbeidet vil igangsettes våren 2022.

Ytre Arna skole - konseptutvikling

Ytre Arna skole inngår i Handlingsplan 3 for skoler, og har behov for både ombygging, rehabilitering og modernisering for å kunne bli en moderne skole med gode løsninger. I skolebruksplan 2016-2030 ble det vedtatt at ungdomstrinnet på Ytre Arna avvikles når ny Garnes ungdomsskole står klar. Skolen skal rehabiliteres med svømmebasseng og nærmiljøfunksjon. Forventet ferdigstillelse er avhengig av tilgang på erstatningsarealer, som frigjøres når Garnes blir ferdigstilt og tatt i bruk. Ettersom byggestart ligger noen år frem i tid inkluderer denne budsjettposten bare kostnader som påløper i tidlig fase. Selve gjennomføringsfasen inngår inntil videre i sekkepost.

Åstveit skole, administrasjonsfløy - konseptutvikling

I tilstandsvurderingen for Åstveit skole er det angitt at det er behov for vesentlige oppgraderinger både bygningsmessig og for de tekniske anleggene i administrasjonsfløyen, mens de andre byggene på eiendommen har bedre tilstand og ikke krever større tiltak. Etter at ungdomstrinnet ved Eidsvåg ble lagt ned, har det i tillegg vært en elevtallsvekst som medfører behov for økte arealer. Det ble derfor besluttet i mars 2019 at prosjektet skal inkludere en utvidelse. Det er gjennomført et mulighetsstudie og valgt et konsept som dekker behovet ved skolen. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

01C-Spesialpedagogiske tjenester

Om tjenesteområdet

Etat for spesialpedagogiske tjenester skal støtte opp om de tjenestene kommunen yter innenfor barnehage- og grunnskolesektoren, og bidra til at barn og unge får best mulig utbytte av utdanningsløpet sitt. Lov om barnehage og Opplæringslova er styrende for de spesialpedagogiske tjenestene som ytes.

Etat for spesialpedagogiske tjenester er organisert i åtte enheter:

- Fire Pedagogisk psykologiske sentre (PPS Nord, PPS Sentrum, PPS Sør og PPS Vest), hver med en avdeling for Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) og to pedagogiske fagsentre.
- Bergen kompetansesenter for læringsmiljø (BKL).
- Syns – og audiopedagogisk tjeneste (SAPT).
- Bergen Voksenopplæring (VO).
- Tveiterås skole.

Viktige begivenheter

- Spør oss! Strategi for inkluderende praksis i barnehage, skole og SFO ble vedtatt i bystyret i januar 2021.
- Etablering av egen kvalitetsutvikling der PPT i 2021 prøvde ut en ny prosess, som utvides med hele PPS og BKL i 2022.
- Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis ble startet opp.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Styrking av de pedagogiske fagsentrene i PPS	5 000	5 000	0 Er fordelt på Fagsentrene
Sum	5 000	5 000	0
Effektivisering			
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune	-5	-5	0 Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset
Reduserte utgifter til vikarbruk	-27	-27	0 Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune korrigert	-128	-128	0 Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset
Sum	-160	-160	0
Sum tiltak	4 840	4 840	0

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
PPS (T1-2021)	5 000	5 000	0 Er fordelt på Fagsentrene
Sum	5 000	5 000	0
Nye engangstiltak			
Koronautgifter spesialpedagogikk (T1-2021)	600	600	0 Er fordelt på resultatenheter
Sum	600	600	0
Sum tiltak	5 600	5 600	0

Utvikling og utfordringer

Tiltak rettet mot sårbare barn og unge

I statsbudsjettet for 2021 ble det satt av midler for tiltak rettet mot sårbare barn og unge, for å redusere barnas tapte progresjon. For barnehagefeltet mottok Bergen kommune 3,3 millioner. Midlene er fordelt til de pedagogiske fagsentrene i PPS, og har gått til støtte i overgang barnehage/skole for barn med særlige behov, og styrking av lavterskeltilbudet fra fagsentrene knyttet til sårbare barn i barnehagene.

Etat for skole er ansvarlig for gjennomføring av spesialundervisning på skole, og tilskudd til oppfølging av sårbare elever omtales under tjenesteområdet skole.

Foto: Trude Haugen

Kvalitetsoppfølging

I 2021 gjennomførte Etat for spesialpedagogiske tjenester kvalitetsoppfølging. Kvalitetsoppfølgingen ble gjennomført i PPT-avdelingene ved de fire PPS-ene. Tema for kvalitetsutviklingen var saksbehandlingstid og barns/elevs medvirkning. Erfaringene fra disse prosessene var gode, og for 2022 er det besluttet at hele PPS og hele Bergen kompetansesenter for læringsmiljø (BKL) deltar i kvalitetsutviklingen. Tema for kvalitetsutviklingen vil være barns/elevs medvirkning.

Redusere saksbehandlingstid i Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

I 2021 ble 26 prosent av sakene ferdigstilt innen tre måneder. Av de 74 prosentene som ikke ble ferdig innen tre måneder, var 37 prosent ferdigstilt innen seks måneder og 16 prosent ferdigstilt innen åtte måneder. I 21 prosent av sakene var saksbehandlingstiden mer enn åtte måneder.

Systemrettet arbeid

Det er et mål å øke det systemrettede arbeidet som utføres av Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT). I dette arbeidet fokuseres det på inkludering og systemtenkning både i forkant av og under sakkyndighetsarbeidet, samt i den videre veiledningen av barnehager og skoler.

I byområde vest er forskningsprosjektet «Samarbeid om utvikling av kompetanse for inkluderende praksis i barnehage og skole» (SUKIP), i samarbeid med Norsk Lærerakademi (NLA) i rute fram mot en avslutning i 2023. PPS Vest deltar sammen med Valheim barnehage og Bønnes skole. Målet med prosjektet er å finne frem til gode rutiner, samarbeidsformer og tiltak for inkluderende praksis.

Flere av PPS-ene arbeider også med lokale skolenærversprosjekt, der det arbeides systematisk med å håndtere begynnende fraværsproblematikk på en systematisk måte i samarbeid mellom skolen og PPT. Sentralt i denne tilnærmingen er at skolen oppnevner egen skolenærvers-koordinator og at det lages en strukturert plan for oppfølging av elever med bekymringsfullt fravær, i tråd med kommunens retningslinjer for bekymringsfullt fravær.

Det har i 2021 vært vanskelig å opprettholde fokus på systemrettet arbeid i PPT når sakkyndighetsarbeidet krever så mye av kapasiteten.

Lov om barnehager §31 (spesialpedagogisk hjelp) og §37 (tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne)

Kommunen har plikt til å tilrettelegge barnehagetilbudet til barn med nedsatt funksjonsevne, og barn med særlige behov har rett til spesialpedagogisk hjelp. Ressursrammen på dette området ble utvidet med til sammen 15 millioner i 2020 og 2021, men det har likevel vært et vesentlig høyere behov enn

budsjettet. Omfanget av barn med omfattende vansker i autismespekteret og barn med store reguleringsutfordringer øker mye. Helse Bergen viser til at omfanget av barn med alvorlig autismediagnose er fordoblet de siste årene.

Bergen voksenopplæring

I samsvar med tidligere vedtak ble kompetansesenteret ved Bergen voksenopplæring overført til Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet, Etat for vurdering og rehabilitering, fra 1.januar 2022. Det ble i 2021 besluttet at voksenopplæringen – som nå består av grunnskoleopplæring for voksne og skolelogopeder som bistår grunnskolene – skal flytte inn i det nye bygget som er under arbeid i Landåssvingen (tidligere lærerskolen) fra 1. januar 2024.

Bergen kompetansesenter for læringsmiljø (BKL)

Det er stor pågang for elevplasser på de to skoleavdelingene under BKL. Alrekstad skole har 22-24 elevplasser, og har en søkermasse med økende grad av skolefravær og store psykiske utfordringer. Avdeling for alternative arenaer gir tilbud om en dag i uken for elever på mellom- og ungdomstrinnet. Det har vært svært stor økning i søknader fra mellomtrinnet. Bygningsmessige utfordringer og faglige avveininger gjør at det vurderes hvor mange og hvilke arenaer som skal benyttes, samt hvordan tiltaket skal organiseres videre.

Utadrettede tjenester har i løpet av 2021 blitt spisset inn mot sentrale utfordringer i skolen, som bekymringsfullt fravær og regulerings-/atferds-vansker.

Team Skyfritt er godt etablert, og sterkt etterspurt av både skoler og barnehager. Teamet jobber for en trygg og god oppvekst for barn og unge i Bergen kommune. Team Skyfritt har vært involvert i 58 saker på skole. 17 saker på småtrinnet/SFO, 30 saker på mellomtrinnet, og 11 saker på ungdomsskole. 40 av sakene er fortsatt aktive. Teamet støtter skolene i arbeidet med å kartlegge, og sette inn tiltak i den enkelte sak.

Tveiterås skole

Fra 1. januar 2021 har Tveiterås holdt til i avlastningsskolen på Sydneshaugen. Etter en krevende flytteprosess har bygningen fungert tilfredsstillende, men både pandemi og de store behovene i elevgruppa har gjort at 2021 har vært et svært utfordrende år. Bygging av nye Tveiterås skole er i rute, og skal etter planen være klar for innflytting til skolestart august 2023.

Syns- og audiopedagogisk tjeneste (SAPT)

SAPT er et interkommunalt samarbeid der alle kommunene i tidligere Hordaland fylkeskommune er med. Etter at Vestland fylkeskommune ble etablert, har det vært jobbet med å invitere kommunene i tidligere Sogn og Fjordane fylkeskommune inn i samarbeidet. Det er også startet et arbeid for å tilpasse samarbeidsavtalen til kravene i ny kommunelov. Interkommunale samarbeid må endre sin styreform innen 4 år etter at loven trådte i kraft, dvs. innen 1. oktober 2023.

Økning i søknad om toppressurs

Alle elever har rett til å gå på sin nærskole, også elever med store og sammensatte behov. For de fleste barn vil nærskolen være den beste arenaen for utvikling og læring. Tildelingen av ekstra lærere og assistenter til oppfølging av barn med særskilte behov blir i byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett kalt tildeling av toppressurs. Skoler kan søke om en toppressurs hvis de har elever med behov for omfattende spesialpedagogisk opplæring. De siste årene har økningen av søknader i stor grad vært knyttet til store og omfattende utviklingsforstyrrelser og psykiske vansker. En gruppe som har skilt seg ut er elever med omfattende vansker innenfor autismespekteret. Økningen av antall elever med utfordringer gjør det krevende å imøtekomme alle behov innenfor dagens ressursramme

Ny strategiplan og handlingsplan for det spesialpedagogiske arbeidet

Strategiplanen [«Spør oss! Strategi for inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO»](#) ble vedtatt av bystyret i januar 2021. Planen inneholder en overordnet strategi som peker tydelig ut en hovedretning for det spesialpedagogiske feltet. Strategiplanen har som mål å utviske noen av skillene mellom det spesialpedagogiske og allmenpedagogiske feltet, at alle barn og unge får realisert sitt potensiale for læring og utvikling, at de får medvirke i utformingen av sitt eget tilbud og at de inkluderes i et fellesskap.

I 2021 har det vært arbeidet med en handlingsplan som skal realisere strategiplanen.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis 2021-2025

Kompetanseløftet ble initiert i Stortingsmelding 6. Det ble i september 2021 ansatt en rådgiver i Etat for spesialpedagogiske tjenester som skal koordinere kompetanseløftet i Bergen. Målet er å koble det spesialpedagogiske og det allmenpedagogiske arbeidet tettere sammen, og utvikle den spesialpedagogiske kompetansen i alle barnehager og skoler, hos barnehage- og skoleeiere, samt i PP-tjeneste og andre støttesystemer for barnehage og skole.

Det legges opp til tett samarbeid med kompetanseprogrammene *Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (Rekomp)* og *Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i grunnskole og videregående skole (Dekomp)*, og det har i 2021 vært forberedende samtaler for å etablere partnerskapsavtaler med UH-institusjoner.

Samhandlingsprosjekt med Helse Bergen

Prosjektet *Sammen om barn og unge i Bergen* er et samarbeidsprosjekt mellom Helse Bergen og Bergen kommune, ved Etat for barn og familie og Etat for spesialpedagogiske tjenester. Visjonen til prosjektet er: *Vi skal være samlet og tilgjengelig når barn og unge trenger oss*. Det er gjennomført samlinger for hvert byområde, med deltakere fra mange deler av kommunen.

Internkontroll og risikovurderinger

Etat for spesialpedagogiske tjenester har i 2021 arbeidet med videreutvikling av internkontrollsystemer og system for risiko og sårbarhetsanalyser. Etaten har ansvar for internkontroll, både på det kommunale området, og for friskoler som har delegert myndighet til å fatte vedtak om spesialundervisning.

Foto: Katarina Lunde

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
PPT grunnskole	46,0	62,3	60,6	-6,4	54,3	8,0
Syns-og audioped. tj. gr.skole	0,9	1,6	9,0	-6,9	2,1	-0,6
PPT førskole	20,8	16,8	24,5	-2,0	22,5	-5,7
Spesialtiltak for førskolebarn	164,0	170,3	221,6	-19,3	202,3	-32,0
Syns- og audioped tj. førskole	1,2	1,2	1,2	0,0	1,2	0,0
PPT for voksne og ungdom	3,8	2,8	3,6	-0,1	3,5	-0,7
Særskilt voksenopplæring	18,4	20,8	25,2	-6,2	19,0	1,8
Syns-og audioped. tj.voksne	3,3	3,6	3,5	-0,1	3,3	0,3
Sum	258,4	279,3	349,2	-41,0	308,2	-28,9

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	0,1	0,1	1,4	-1,3	0,1	0,0
3-Eldre, helse og frivillighet	8,3	9,2	10,1	-1,3	8,8	0,4
4-Barnehage, skole og idrett	258,2	258,1	325,8	-38,5	287,3	-29,2
6-Arbeid, sosial og bolig	0,2	0,5	0,5	0,0	0,5	0,0
90-Fellesposter - bykassen	-8,4	11,4	11,5	0,0	11,5	-0,1
Sum	258,4	279,3	349,2	-41,0	308,2	-28,9

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett hadde et merforbruk på 29,2 mill. i 2021 innenfor tjenesteområdet. Tjenesteområdet består av sentrale poster i byrådsavdelingen og Etat for spesialpedagogiske tjenester med underliggende resultatenheter, dvs. de fire pedagogisk psykologiske sentrene (PPS), Bergen voksenopplæring og Syns- og audiopedagogisk tjeneste (SAPT).

PPS og SAPT hadde et merforbruk på henholdsvis 31,6 mill. og 0,3 mill., mens Bergen Voksenopplæring endte året med et mindreforbruk på 1,4 mill. Sentralt forvaltede tildelingsposter viste ved årsslutt et mindreforbruk på om lag 1,3 mill.

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet har et positivt avvik knyttet til Bergen voksenopplæring - kompetansesenteret på 0,4 mill.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
En rettferdig og inkluderende by	Barn, unge og voksne med behov for ekstra hjelp i barnehage og grunnskole får et tilbud av høy kvalitet innenfor rammen av forebyggende innsatser, tilpasset opplæring, og spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp	Andel saker med saksbehandlingstid innenfor 3 måneder	36,0 %	90,0 %	26,0 %	Også i 2021 har det vært utfordrende å komme nærmere målet. Pandemien er en del av forklaringen, men den viktigste forklaringen vurderes å være økende utfordringer med å beholde og rekruttere personale.
		Andel saker som henvises som systemsaker til PPS	25%		15,0 %	Den krevende situasjonen for saksbehandling av sakkyndige vurderinger har gjort at omfanget av systemarbeid har gått ned. Det har ikke vært kapasitet til å etablere et rapporteringssystem på dette indikatorområdet. Resultat for 2021 er 15 prosent, men det er fortsatt et usikkert anslag.

02-Barnevern

Om tjenesteområdet

Barnevernet skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barnevernet skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår.

Barnevernet skal sikre at barns rettigheter i [barnekonvensjonen](#) ivaretas i alle ledd av barnevernets arbeid.

Viktige begivenheter

Barnevernet i Bergen er i kontinuerlig utvikling. Etat for barn og familie har en rekke utviklingsprosjekter. Noen er i hovedsak knyttet til barnevernet, mens andre når en bredere flate barn, unge og familier. Her følger noen av de mest sentrale hendelsene fra 2021.

- Første Familiens Hus åpnet i Fyllingsdalen for et byområde (Fyllingsdalen/Laksevåg). Familiens hus er samlokalisering av barneverntjeneste, helsestasjon, helsestasjon for ungdom, skolehelsetjeneste, barne- og familiehjelpen og ergo/fysioterapitjenester til barn og unge i byområdet.
- Prosjekt Bergens Barnevern gjennomført, med 8 av oppfølgingspunktene i bystyrevedtak etter Fjeldutvalgets rapport.
- Utredning og forarbeid Bergens Nye Barnevern ble startet opp.
- Øvingsarena for medarbeidere i barnevernet er startet opp. To medarbeidere er ansatt, og øvingsarbeidet er startet for to barneverntjenester.
- Det er gjennomført fagdager, etablert mentorordning, laget prosedyre for saksoppfølging, opplæring i konflikthåndtering er gjennomført blant annet på bakgrunn av Fjeldutvalgets rapport.
- Der er gjennomført systemtilsyn fra statsforvalteren i ett byområde.
- En forvaltningsrevisjon pågår i regi av kontrollutvalget.
- Der pågår faste møter med direktørene i Byrådsavdeling for Skole, Barnehage og Idrett (BSBI), samt faste samarbeidsmøter og strukturer med BSBI i byområdene
- Ved avslutning av prosjektet erfaringskonsulenter Etat for Barn og familie i desember 2021 hadde etaten totalt 10 erfaringskonsulenter som med sin kompetanse bidro til en ytterligere brukerorientert tjenesteutvikling, og til at barn og unge kunne velge å snakke med en som har vært gjennom noe vanskelig selv og vet hvordan det er å be om hjelp.
- Oppstart av International Child Development Programme (ICDP) veiledning for foreldre til tenåringer med Der Ungdom Er (DUE)-tiltak, i et pilotsamarbeid med Barne Ungdoms og Familiedirektoratet (BUFdir).
- Utekontakten etablerte prosjektet «Digitalt oppsøkende barne- og ungdomsarbeid», finansiert med tilskudd fra bystyres tilleggsbevilgning til Utekontakten under pandemien. Prosjektet utvikler strategier og metodikk for oppsøkende sosialt arbeid på digitale plattformer som sosiale medier og kommunikasjons- og spillforum. (Utekontakten hadde i 2021 nærmere 400 ungdommer i egen Discordkanal, hvor majoriteten er ungdomsskoleelever)
- Prosjektet «Inkludering gjennom deltidsarbeid» som gir vanskeligstilt ungdom på videregående skole en mulighet til å skaffe seg arbeidserfaring, samt språkpraksis til enslige mindreårige flyktninger ble videreført i 2021. Ved hjelp av bystyres tilleggsbevilgning fikk 73 ungdommer delta i prosjektet i 2021 mot 47 i 2020. Flere av ungdommene har fått tilbud om deltidsjobb videre etterpå.

Årsmelding 2021

- I 2021 ble avdeling Fosterhjemsveiledning og –tilsyn styrket med en koordinator som, sammen med 6 nyansatte tilsynspersoner, skal bidra til økt kvalitet på tilsyn med barn i fosterhjem og forebygge avvik.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Nødvendig nedjustering av integreringsaktiviteten	-8 186	-8 186	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Samlokalisering	4 140	1 128	3 012 Innflytning til Familiens hus Vest (Fyllingsdalen og Laksevåg) er gjennomført med delvis årseffekt.
Sum	-4 046	-7 058	3 012
Nye tiltak			
DigiBarnevern	3 700	1 691	2 009 Tiltaket er iverksatt med forpliktende samarbeid. En aktivitet har forsinket oppstart og midler for denne aktiviteten er avsatt på særkilt fond 2,0 mill . Resterende beløp har medgått til formålet.
Sum	3 700	1 691	2 009
Effektivisering			
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-58	-58	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill.)	-208	-208	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-803	-803	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Sum	-1 069	-1 069	0
Sum tiltak	-1 415	-6 436	5 021

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Avstemming husleie EBF 2021 (T1-2021)	-189	-189	0 Tiltaket er innarbeidet i budsjett 2021 og medgår til formålet
Sum	-189	-189	0
Sum tiltak	-189	-189	0

Utvikling og utfordringer

Færre barn fikk kontakt med barneverntjenesten i 2021 sammenlignet med 2020. Det kan være flere årsaker til det og pandemien vil være en av dem. Statistisk Sentralbyrå bemerket på bakgrunn av 2020 tallene, at dette ser ut til å være en nasjonal trend.

Barneverntjenesten mottok i 2021 totalt 3105 (f)* bekymringsmeldinger for barn og unge, meldinger i aktive saker og undersøkelser er inkludert. I 2020 mottok barneverntjenesten tilsvarende 3572 (k)* bekymringsmeldinger, det vil si en nedgang i antall meldinger på 13 % siste år.

Barneverntjenesten iverksatte i 2021 totalt 1775 (f) undersøkelser av omsorgssituasjonen til barn og unge. I 2020 ble det iverksatt 2003 (f) undersøkelser, det vil si en nedgang på 11 % i antall undersøkelser siste år. Noe nedgang vil være knyttet til pandemi. På landsbasis har det vært en generell nedgang på 3 % fra 2019 til 2020 (k), og nedgangen har vedvart over noe tid.

Finnes det fisk eller krabbe. Foto S. Alver

Av de 1775 undersøkelsene som ble gjennomført av barneverntjenesten, ble 612 (f) konkludert med vedtak om barneverntiltak. Dette er en nedgang på 21 % sammenlignet med 2020, der det i 777 (f) av undersøkelsene ble konkludert med barneverntiltak.

Ved årsskiftet 2021 mottok totalt 1564 (f) barn tiltak, på samme tid i 2020 mottok 1634 (k) barn tiltak, en nedgang på 4 %. Fra 2019 til 2020 var nedgangen på 3 %.

Ved årsskiftet 2021 hadde 1190 (f) barn hjelpetiltak, dette er en liten nedgang fra tilsvarende tidspunkt i 2020, da hadde 26 flere barn hjelpetiltak, en nedgang på 2 %. De siste årene har dette tallet holdt seg relativt stabilt. Tiltakene er av ulik karakter. Mange foreldre henvises til og får tilbud om veiledning fra Barne- og familiehjelpen, men det er også andre tiltak, som for eksempel besøkshjem og aktiviteter.

Ved årsskiftet 2021 bodde 488 (f)* barn i fosterhjem. Dette er en nedgang på 17 % fra 2020. Av disse var 355 (f) barn under offentlig omsorg, en nedgang på 9 %. Flertallet av barn som flytter til et fosterhjem, flytter nå til noen de kjenner fra før. I 2021 fikk 90 % av barna, 20 av 22, flytte til et hjem de var kjent med. De siste årene har det vært en gradvis og markant økning av flytting til slekt og nettverk.

Det er positivt å få fosterhjem i egen slekt og nettverk der det er personer barnet selv ønsker å flytte til og som de kjenner fra før. Viktigst er det likevel at barn får flytte til en familie som ønsker å ta imot dem og som har nødvendige forutsetninger for å tilby en god og trygg omsorg og kjærlighet.

Stadig flere unge ønsker, - også etter fylte 18 år, å fortsette med tiltak og sitt samarbeid med barneverntjenesten.

Barneverntjenesten har arbeidet hardt for å opprettholde tjenestetilbudet gjennom koronapandemien, særlig gjennom et tettere samarbeid med skole og barnehage.

Barneverntjenesten for enslige mindreårige flyktninger mottar, bosetter og følger opp enslige mindreårige flyktninger som kommer til Bergen. I 2021 bosatte tjenesten 8 enslige mindreårige, og det er tilsvarende antall som i 2020. Til sammenligning ble det i 2016 bosatt 67 enslige flyktningbarn i Bergen. Utviklingen er en følge av at det nå ankommer få nye enslige mindreårige flyktninger til Norge. Bergen har fremdeles et stort oppfølgingsansvar for de som allerede er bosatt.

Barne- og familiehjelpen tilbyr blant annet [COS- og ICDP-kurs](#) for å veilede foreldre til et bedre samspill med barna samt [angstmestringskurs](#) til barn og unge som strever med uro og engstelse. 874 barn og familier fikk hjelp av fra Barne- og familiehjelpen som følge av vedtak etter lov om barneverntjenester. Det utgjør 42 % av hjelpetiltakene i barnevernet.

Familieråd er en alternativ beslutningsmodell, der tjenesten sammen med barnet, foreldre og familiens utvidede slekt og nettverk finner løsninger for hvordan barnet og familien kan hjelpes på best mulig måte. Rådet samles i felles møte. 35 (t)* barn og unge fikk gjennomført familieråd i 2021. I 2020 var tallet 98 (t). Nedgangen er knyttet til koronasituasjonen som vanskeliggjør fysiske treff.

Barnevernvakten er barnevernets akuttberedskap på kveldstid og i helger. Hovedoppgaven er å bistå barn og familier med akutte hjelpebehov utenom barnevernstjenestenes ordinære arbeidstid. Gjennom vertskommunesamarbeid har Barnevernvakten også akuttberedskap for kommunene Austevoll, Bjørnafjorden, Fusa, Tysnes, Kvam og Samnanger.

I 2021 registrerte Barnevernvakten henvendelser på 934 (t) barn. Dette er en oppgang på 12 % sammenlignet med 2020. 117 (t) av barna kom fra andre kommuner jamfør vertskommunesamarbeidet. Barnevernvakten har journalført totalt 6872 (t) henvendelser, en liten nedgang på 4 % fra i fjor.

Det ble gjennomført 235 (t) kontroll-, oppfølgings- og bekymringsbesøk i saker med behov for oppfølging. Her er det ingen endring sammenlignet med 2020.

Barnevernvakten har gjennomført 22 (t) hasteflyttinger i 2021. Dette er en nedgang fra tidligere år. I 2020 var det 33, i 2019 var det 22 og i 2018 og 2017 var det 28 hasteflyttinger.

Akutt familieteam ved Barnevernvakten skal hindre hasteflyttinger av barn og unge og bidra til at nødvendige hasteflyttinger skjer på en mest mulig skånsom måte for barnet. Teamet bidrar også til at hastetiltakene varer kortest mulig. I 2021 fulgte teamet opp 61 (t) familier, med totalt 93 (t) barn. Dette er stabilt sammenlignet med tidligere år.

Alarmtelefonen for barn og unge er en gratis telefon for barn og unge som er utsatt for vold, overgrep og omsorgssvikt. Alarmtelefonen er døgnåpen hele året og besvarer også henvendelser på chat, e-post og sms. Alarmtelefonen fikk 346 (t) henvendelser i 2021, en formidabel økning på 145 % fra 2020. Fra 2019 til 2020 var økningen på 32 %.

Avdeling for fosterhjemsveiledning og -tilsyn gav i 2021 veiledning til 238 (t) fosterhjem og bidro til å sikre gjennomføring av 235 (t) tilsyn med barn i fosterhjem. Dette er en økning på henholdsvis 12% og 7 % fra 2020. Avdelingen har blitt tilført ekstra ressurser i 2021 for å ivareta dette arbeidet.

«**DUE**» (**Der ungdom er**) i Utekontakten gir utsatte barn og ungdom opptil 25 år et koordinert, helhetlig og individuelt tilpasset tilbud om oppfølging. I 2021 fikk 269 (t) barn og unge i alderen 1 til 25 år tiltak i egen bolig eller hjemme hos foresatte. Dette er en økning på 51 %. Fra 2019 til 2020 var økningen på 30% fra 2019. I 2021 ble det startet opp International Child Development Programme (ICDP) veiledning for foreldre til tenåringer med DUE-tiltak. DUE-tiltakene har de siste årene hatt en stor og økende etterspørsel.

DigiBarnevern: Bergen kommune er en av 7 kommuner som sammen med Kommunenes sentralforbund (KS) og Barne-, ungdom og familiedirektoratet (BUF-dir) utvikler ny digital løsning for barnevernet. Denne vil gi økt kvalitet i dokumentasjon og rapporteringer fra tjenesten.

Årsmelding 2021

*(k) tall hentet fra kostra/SSB, (f) tall hentet fra «Familia»/fagsystemet, (t) rapporterte tall hentet fra tjenesten.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2018	2019	2020	2021
Barn med bare hjelpetiltak i løpet av året	2 066	1 991	1 947	2 082
Barn med barneverntiltak 0-22 år i løpet av året	2 559	2 476	2 391	2 305
Barn med barneverntiltak 0-22 år per 31.12	1 827	1 680	1 633	1 623
Barn med omsorgstiltak i løpet av året	493	485	444	371
Barn med undersøkelse	2 570	2 342	2 261	1 757
Undersøkelser antall 0-17 år	2 774	2 530	2 438	1 775

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2020	Bergen 2021	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (f.252)	56,1 %	51,8 %	57,7 %	55,4 %	52,6 %
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten *)	11 397	11 541	11 088	9 909	10 093
Produktivitet					
Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder	93,0 %	95,0 %	85,0 %	95,0 %	93,4 %
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251) *)	49 361	58 576	61 577	31 375	48 919
Dekningsgrad					
Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år	2,3 %	2,2 %	2,2 %	2,5 %	2,2 %
Andre nøkkeltall					
Ressursbruk Barnevern	106,61	104,03	96,72	87,89	90,45

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Barneverntjeneste	190,6	219,7	278,8	-60,7	218,1	1,6
Barnevernvakt	11,4	14,2	16,6	-2,7	13,9	0,4
Tiltak i familien	78,4	86,0	94,3	-5,1	89,1	-3,1
Tiltak utenfor familien	363,3	365,7	390,0	-36,8	353,2	12,5
Psykiske helsetjenester og tjenester til utviklingshemmede i inst. og familiehjem (Barnevernet)	0,0	2,8	7,3	0,0	7,3	-4,5
Psykiske helsetjenester og tjenester til utviklingshemmede	0,0	2,2	2,4	0,0	2,4	-0,2

Årsmelding 2021

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021					
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
for hjemmeboende (Barnevernet)						
Sum	643,8	690,8	789,4	-105,3	684,1	6,7

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021					
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	6,6	6,2	7,2	-0,7	6,5	-0,3
2-Finans, næring og eiendom	1,1	0,9	3,3	-2,5	0,9	0,0
3-Eldre, helse og frivillighet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6-Arbeid, sosial og bolig	648,8	663,3	762,8	-104,9	658,0	5,4
90-Fellesposter - bykassen	-12,7	20,4	16,1	2,7	18,8	1,6
Sum	643,8	690,8	789,4	-105,3	684,1	6,7

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig gikk med et mindreforbruk på 5,4 mill. på tjenesteområde 02 i 2021. Hovedårsaken til avviket er redusert kjøp av statlige tjenester fra Bufetat, herunder institusjon, statlige familiehjem og beredskapshjem. Bergen kommune har arbeidet målrettet med kvalitetssikring av omfang og bruk av statlige tjenester, da det er inngripende og kostbare tiltak. Arbeidet har gitt gode faglige og økonomiske resultater, og Bergen kommune har oppnådd et bedre barnevern med bedre tilpasset hjelp til barn og familie.

Underliggende er det et mindreforbruk på lønn til fagstillinger og et merforbruk på miljøterapi og fosterhjem.

Mindreforbruket på lønnsutgifter skyldes utfordringer med rekruttering til vikariat ved inndekning av høyt sykefravær. Det har vært jobbet målrettet med problematikken, og tjenesten har iverksatt tiltak med foreløpig god effekt. Tiltaket fikk delårseffekt i 2021 og det er mål om helårseffekt i 2022. Høyt sykefravær er relatert til koronapandemien med blant annet karantene og isolasjon.

Merforbruket på miljøterapi og fosterhjem er hovedsakelig knyttet til redusert kjøp av statlige tjenester fra Bufetat. Barn og familie vil i mange tilfeller ha behov for fosterhjem med gode tiltak og god hjelp ved utflytting av institusjon, og det øker bruk av miljøterapi, fosterhjem og besøkshjem. Resultatet er bra da tiltakene er mindre inngripende for barn og familie, i tillegg til reduserte kostnader samlet sett.

Bergen kommune har også arbeidet godt med tidlig innsats, og oppnådd gode resultater. Det er en økning i tiltak og hjelp til barn som ikke er plassert av barnevernet (tjeneste 25210 *Tiltak utenfor familien*), og det har resultert i lavere behov for plassering i statlige familiehjem og institusjon (tjeneste 25110 *Tiltak i familien*). Resultatet er bedre tilpasset hjelp til barn og familie, med mindre inngripende tiltak og lavere total kostnad.

Merforbruket innen tjenesten *Psykiske helsetjenester og tjenester til utviklingshemmede i institusjon og familiehjem (Barnevernet)* knyttes i hovedsak til tiltak etter helse- og omsorgsloven for barn i institusjon fra Bufetat. Hovedkostnaden for institusjon ligger under tjenesten *Tiltak utenfor familien*, og samlet sett er det et mindreforbruk på institusjon som følge av arbeidet med kvalitetssikring av omfang og bruk av institusjon.

Under **Byrådsleders avdeling** gjelder dette utgifter ved Kommuneadvokatens kontor, som er prosessfullmektig for kommunen i saker om tvangsinngrep etter barnevernsloven og helse- og omsorgstjenesteloven.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Barn i barnevernet skal få identifisert behov for psykisk helsehjelp.	Andel undersøkelser avsluttet for barn 4-17 år med gjennomført screening av psykisk helse (SDQ)	0,0 %	60,0 %	0,0 %	Indikatoren er knyttet til kartlegging av psykisk helse ved hjelp av elektronisk skjema. Fordelen med elektronisk skjema er økt brukervennlighet for barn og familie i tillegg til mer effektiv og bedre kartlegging av barnets behov for psykisk helsehjelp. Tiltaket med elektronisk skjema er forsinket som følge av en lengre anbudsprosess enn beregnet, og ble ikke startet opp i 2021.
	Barnevernet skal legge til rette for at barn får hjelp og støtte i slekt og nettverk. (1)	Andel barn flyttet til slekts- og nettverksfosterhjem	75,0 %	65,0 %	91,0 %	20 av 22 nye barn som trengte fosterhjem, fikk flytte til et fosterhjem i slekt eller nettverk. Dette vurderes som et svært godt resultat.
	Barnevernet skal legge til rette for at barn får hjelp og støtte i slekt og nettverk.(2)	Antall barn som har fått gjennomført familieråd	98	150	35	Det er en svak økning totalt. 26 barn ble henvist fra barneverntjenesten, 8 barn ble henvist fra helsestasjonen eller skolehelsetjenesten og 1 fra Barne og familiehjelpen. Koronapandemien har tidvis vanskeliggjort fysiske treff med mange deltagere.
	Hasteflyttinger er et stort og alvorlig inngrep i barn og unges liv og skal så langt som mulig forebygges uten at det går på bekostning av "barnets beste".	Andel hasteflyttinger drøftet i Tverretatlig hasteteam	54,0 %	65,0 %	21,0 %	Her er det ikke måloppnåelse. Det arbeides med å redusere akutte flyttinger og for å øke andelen saker som drøftes i hasteteamet.
	Institusjon som bosted for barn og unge skal	Andel barn/unge med botid i	78,0 %	30,0 %	77,0 %	Det pågår målrettet og systematisk arbeid for å

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
	som hovedregel være midlertidig.	institusjon over 6 måneder				redusere antall barn og unge i institusjon, -og det er nå færre som blir flyttet til institusjon. Det kan være vanskelig å finne egnet tiltak etter opphold på institusjon for mange, særlig gjelder dette ungdom.
	Tiltak skal bidra til at barn får god omsorg og gode utviklingsmuligheter.	Andel av alle barn med vedtak om hjelpetiltak fra barnevernet som får hjelp fra Barne- og familiehjelpen	48,0 %	50,0 %	41,0 %	Utnyttelse av hjelpetiltak i regi Barne- og familiehjelpen er svært ulik mellom byområdene, og varierer mellom 32 % og 54 % av barneverntjenestenes totalt antall hjelpetiltak. Dette vil være et særlig fokus på i styringsdialog i 2022

03A-Tjenester til eldre

Om tjenesteområdet

Det skal være godt å bli eldre i Bergen kommune. Eldre skal ha mulighet til å leve aktive, sosiale og selvstendige liv, også når helsen blir dårligere. Forebygging, tidlig innsats og rehabilitering er viktige tiltak for å lykkes med dette. Når den enkelte får behov for pleie- og omsorgstjenester, skal de tilbys tjenester av god kvalitet.

Viktige begivenheter

- I 2021 ble det besluttet at helsetjenesteteam og omsorgsteam skal prøves ut i ytterligere ett byområde, Årstad og Bergenhus.
- Sandsli bo- og aktivitetssenter åpnet offisielt, vel et år etter oppstart.
- Etat for sykehjem fikk tildelt midler til Kulturlivet flytter inn og til innkjøp av utstyr til ulike aktiviteter. *Kulturlivet flytter inn* har gjort det mulig med artister og kunstnere på jobb på sykehjem i en periode, og det har blitt malt, danset og sunget.
- Kommunal mottaksavdeling (KMA) ble i 2021 slått sammen med Øyeblikkelig Hjelp Døgnet (ØHD), og har fått navnet Kommunal allmenmedisinsk sengepost (KAS).

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Helårsvirkning av justeringer i årets budsjett			
Menn i helse - fagbrev som helsefagarbeider	2 540	2 540	0 Tiltaket er realisert innenfor budsjettrammen. Færre nye lærlinger enn tiltenkt startet høsten 2021.
Sum	2 540	2 540	0

Tilpasning til aktivitetsnivå

Urealiserbar inntektsforutsetning - Gullstølen kjøkken	2 259	2 259	0 Inntektsforutsetningen er tatt ut av det tildelte budsjettet.
Koronapandemien - merutgifter i ordinære tjenester 1. halvår 2021	44 100	44 100	0 Kostnadene er påløpt. Det ble i tertialrapport 2 vedtatt en justering av budsjettet mellom tjenesteområder som ikke er reflektert i disse tallene.
Sum	46 359	46 359	0

Nye tiltak

Økte hjemmetjenester	6 200	6 200	0 Det er iverksatt økte tjenester fra Etat for hjemmebaserte tjenester
Plan - Omsorg med kunnskap - Omsorg Pluss – boliger ved Johanneshjemmet	16 305	16 305	0 Boligene ble tatt i bruk i januar 2021
Plan - Omsorg med kunnskap - Sandsli bo- og aktivitetssenter	68 950	68 950	0 Sandsli bo- og aktivitetssenter åpnet høsten 2020. Beløpet gjelder helårsvirkning av tiltaket.

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
EBF - Husleieinntekter - nye boliger - serviceboliger	-7 628	-7 550	-78 Det har tatt noe lengre tid å få leid ut alle boenhetene. Fire enheter er ubebodd.
Plan - Omsorg med kunnskap - Avvikling kommunale institusjoner	-44 960	-44 960	0 Sandsli bo og aktivitetssenter åpnet høsten 2020. I den forbindelse ble andre kommunale institusjoner avviklet og beløpet gjelder helårsvirkningen av dette.
Økt bemanning - langtidsavdelinger i sykehjem	7 000	7 000	0 Bemanningsøkningen ble iverksatt i 2021
EBF - FDV - nye boliger - serviceboliger	134	134	0 Utgifter til forretningsførsel løper iht. plan
Heltidskultur - Flere stillinger i kommunens bemanningssenter	1 000	0	1 000 Midler medgår ikke til formålet i 2021 med bakgrunn i en krevende rekrutteringssituasjon i markedet. Midlene er tiltenkt benyttet i 2022.
To fagrådgivere HR Bemanning (korona)	1 700	1 450	250 Tiltaket er iverksatt og realisert innenfor rammen. Resterende beløp er avsatt i fond og skal benyttes til å dekke lønn til fagrådgivere i 2022.
Plan - Omsorg med kunnskap - Avvikling av private institusjoner	-14 600	-14 600	0 Gjelder avvikling av private institusjoner i forbindelse med at ny bygningsmasse for tjenester til eldre er åpnet.
Økt driftsbudsjett til dekning av kapitalutgifter - privat ideell virksomhet	380	380	0 Kapitalutgiftene har påløpt
Menn i helse - fagbrev som helsefagarbeider	760	452	308 Tiltaket er realisert innenfor budsjettrammen. Færre nye lærlinger enn tiltenkt startet høsten 2021.
Sum	35 241	33 761	1 480

Effektivisering

Reduserte utgifter til reise	-3 326	-3 326	0 Effektiviseringskravet er fordelt på alle enheter som har slike utgifter. Effektiviseringskravet forventes realisert i 2021.
Reduserte utgifter til vikarbruk Detaljeringssaken - BEHF	-374	-374	0 Effektiviseringskravet er fordelt på alle enheter som har slike utgifter. Effektiviseringskravet forventes realisert i 2021.
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-1	-1	0 Tiltaket er realisert
Reduserte utgifter til reise Detaljeringssaken - BEHF	-302	-302	0 Effektiviseringskravet er fordelt på alle enheter som har slike utgifter. Effektiviseringskravet forventes realisert i 2021.
Sum	-4 003	-4 003	0

Kutt i tiltak

Redusere bemanning i omsorgsboliger for eldre	-1 000	-1 000	0 Gjelder helårsvirkning av tiltak iverksatt i 2020.
Avvikle lokale produksjonskjøkken	-4 377	-4 377	0 Tiltaket ble reversert for 2021 (se egen linje).
Avvikle kjøp av plasser ved NKS Olaviken	-3 300	-3 300	0 Tiltaket er redusert med 2 plasser i forhold til opprinnelig avtale.
Opprettholde lokale produksjonskjøkken Kolstihagen og Lyngbøtunet	4 377	4 377	0 Reversering for 2021 av tiltaket (se egen linje).
Sum	-4 300	-4 300	0

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Inntektsendringer			
Kreftsykepleiere/koordinatorer - økt kommunal egenfinansiering	100	100	0 Inntektsbudsjettet er redusert tilsvarende.
Ressurskrevende tjenester - effekt av pensjonsendringer	1 900	1 900	0 Inntektsbudsjettet er justert ned med tilsvarende beløp
Ressurskrevende tjenester - Toppfinansieringsordningen	2 100	2 100	0 Budsjettet er justert ned med tilsvarende beløp.
Sum	4 100	4 100	0
Sum tiltak	79 937	78 457	1 480

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Heltid - merkostnad (T1-2021)	4 400	4 400	0 Kostnadene er påløpt
Tomgangsleie - Slettemarken (T1-2021)	548	548	0 Utgiftene har påløpt
Produksjonskjøkken i sykehjem - utredning (T1- 2021)	1 500	522	978 Utredning pågår og kostnader påløper
Sum	6 448	5 470	978
Nye tiltak			
Økt driftsbudsjett til dekning av kapitalutgifter - privat ideell virksomhet (T1-2021)	2 530	2 530	0 Kapitalutgiftene har påløpt
Sum	2 530	2 530	0
Sum tiltak	8 978	8 000	978

Utvikling og utfordringer

Kommunens helse- og omsorgstjenester har vært sterkt berørt av pandemien, og det har vært en utfordring å bemanne både hjemmetjenester og sykehjem i takt med det pandemien har krevd, også i 2021. Personell har vært omdisponert for å bidra til å sikre drift der det har vært mest kritisk.

Til tross for at pandemien har krevd det meste av fokuset i våre tjenester siden mars 2020, har Bergen kommune jobbet videre med å omstille tjenestene slik at velferdsstaten skal fungere også med en økende eldrebefolkning og en synkende andel yrkesaktive. Kommunen jobber med tiltak for å skape en god og attraktiv arbeidsplass for ansatte. Vedtatte mål og prinsipper i Tillits- og faglighetsreformen praktiseres, blant annet gjennom nye måter å organisere og gi tjenester på.

Det å foreta gode vurderinger, og tilpasse helse- og omsorgstilbudet sammen med den enkelte bruker, er en forutsetning for å kunne bidra til at eldre kan bo lengst mulig i eget hjem. I 2021 fikk 2946 brukere oppfølging av kommunens vurderingsteam. Teamene, som er organisert i Etat for vurdering og rehabilitering, kartlegger og vurderer behovet til søkere av helse- og omsorgstjenester. I dialog med

bruker settes mål og hjelpemidler og ulike tjenester prøves ut. Godt tverrfaglig arbeid og nært samarbeid med bruker gir gode resultater. I 2021 har etaten arbeidet videre med å utvikle tjenestene i tråd med strategien om å dreie fokus over på tidlig innsats og rehabilitering. Det prøves nå også ut en modell for Kraftsenter for rehabilitering i kommunen, se nærmere beskrivelse under tjenesteområde 05B.

Stadig flere innbyggere får hjelp til å mestre hverdagen i eget hjem, blant annet ved hjelp av velferdsteknologi. Ved årsskiftet 2021/2022 hadde 4450 brukere kommunale trygghetsalarmer, 344 hadde trygghetspakker med ulike typer sensorteknologi, 324 hadde medisineringsstøtte, 231 hadde lokaliseringsteknologi (GPS) og 12 brukere hadde tatt i bruk Digitalt tilsyn (kamera). Den tilsynelatende nedgangen i antall brukere med trygghetspakker, skyldes en endring i rapportering hvor brukere med røyksensor ikke lenger inngår i tallene. I 2021 ble det skiftet fra analogt til digitalt mottak av alarmer for ca. 4000 trygghetsalarmer, fordi leverandør la ned ISDN-linjer. Den beskjedne økningen i medisineringsstøtte skyldes at tjenestene venter på oppstart av e-multidose, samt ny teknologiløsning fra leverandør.

2021 viste en liten nedgang i antall brukere som fikk hjelp av kommunens hverdagsrehabiliteringsteam, sammenlignet med året før. Til tross for pandemi og omdisponering av personell, fikk 388 brukere tilbud om hverdagsrehabilitering. To tredjedeler var helt selvstendige eller hadde redusert hjelpebehov etter gjennomgått behandlingssløp.

4014 brukere fikk hjelp av hjemmesykepleien ved utgangen av desember 2021. Dette er på nivå med samme periode året før, men noe lavere enn før pandemien inntraff. En mulig forklaring til nedgangen, er effekten av nye måter å organisere- og gi tjenester på. Samtidig kan vi ikke se vekk fra at enkelte brukere og deres pårørende valgte å klare seg uten hjelp fra hjemmetjenestene, av frykt for covid-19-smitte, eller at nedgang i andre smittsomme sykdommer enn covid-19 kan ha påvirket behovet for hjemmetjenester.

I 2020/2021 har hjemmetjenesten i Fana og Ytrebygda prøvd ut teambasert organisering for ansatte som gir hjelp til hjemmeboende. Ansatte med minimum 3-årig helsefaglig utdanning har arbeidet i helsetjenesteteteamet, mens ansatte med yrkesfaglig helsefagutdanning har jobbet i omsorgsteam. Hensikten med prosjektet Helsetjenesteteteam og Omsorgsteam (HELTOM), har vært at medarbeidernes kompetanse skal brukes målrettet, samtidig som brukerne får gode tjenester. I 2021 ble det besluttet at prosjektet utvides til ytterligere ett byområde, Årstad og Bergenhus. NORCE og Senter for omsorgsforskning vest, forsker på innføringen av helsetjenesteteteam og omsorgsteam i Bergen kommune.

Kunnskapskommunen er i front for å utvikle kunnskapsbaserte tjenester og driver en pilot for kunnskapsoppsummeringer. I 2021 har det resultert i en [kunnskapsoppsummering om Boligformer for eldre.](#)

Ved utgangen av 2021 hadde Bergen kommune 2390 sykehjemsplasser fordelt på kommunale og private-ideelle institusjoner. Ventelisten på langtidsplass i sykehjem økte gradvis gjennom hele 2021 og per 31.12 ventet 93 søkere med vedtak om sykehjemsplass. En forklaring er at det var 12 prosent færre dødsfall på våre sykehjem i 2021, sammenlignet med 2020.

For å møte demografiutfordringene har Bergen kommune over lang tid hatt en omfattende satsing på både forbedring av eksisterende sykehjem og bygging av nye sykehjemsplasser og boliger med heldøgns bemanning. Aktiviteten har vært stor, også i 2021:

Årsmelding 2021

- St. Johanneshjemmet aldershjem har gjennomgått en total rehabilitering og utbygging. Anlegget ble gjenåpnet som Johanneshjemmet omsorg pluss våren 2021 med 41 leiligheter.
- Det nye sykehjemmet som bygges i Åsane bydel med 100 plasser - Åsaheimen, er i rute. Bygget skal stå ferdig i februar 2023.
- Det ble påbegynt en rehabilitering av Hordnestunet, som i 2022/2023 skal bli sykehjem for en del av beboerne som i dag bor på B- sykehuset .
- Arbeidet med en omfattende ombygging av Metodisthjemmet Bergen startet opp i 2021. Ombygging gir en økning på 14 nye sykehjems plasser. I byggeperioden på 2 år driftes hele institusjonen på Storetveit sykehjem.
- Innen mars 2022 er målet at et revidert konsept for Slettemarken sykehjem med 90-100 sykehjems plasser skal være på plass.
- Frieda Fasners minne skal erstattes av et nytt, 90 sengs sykehjem. Det arbeides med valg av tomt på området der.
- Planlegging av et flerbruksbygg på Mindemyren med blant annet 30 omsorg pluss boliger, startet opp i 2021.

Sykehjemmene som nå bygges, gir et stort kvalitetsløft til eldreomsorgen i Bergen. Rommene på sykehjem blir større og mer tilrettelagt både for beboerne og personalet. Velferdsteknologi gir mange nye muligheter, også på sykehjem. Nye sykehjem blir utrustet med smartdører som åpner seg for pleierne og den som bor på rommet. Sykehjemmene har også lokaliseringsteknologi som gjør at beboere kan bevege seg friere rundt.

Prosjekt SAMLOK ble igangsatt i februar 2021 for å implementere den politiske beslutningen om sammenslåing av øyeblikkelig hjelp døgnenhet (ØHD) og kommunal mottaksavdeling (KMA) på Helsehuset med felles ledelse. Prosjektet har gitt anbefaling om organisering av ny enhet og omstillingsprosess. Etter ferdigstilling av leveranser ble prosjektet avviklet 6. september og overført til Etat for sykehjem for iverksettelse har fått driftsansvaret for den nye enheten. Kommunal allmennt medisinsk sengepost (KAS), er organisert i samsvar med anbefalingene fra prosjektet og gikk i drift fra 1.1.2022. Avdelingen har totalt 34 senger, og skal gi tjenester til både utskrivningsklare pasienter på sykehus, og til pasienter som trenger medisinsk behandling, men ikke innleggelse på sykehus. Høsten 2021 ble Kommunalt palliativt team opprettet. Teamet er organisert under KAS, og skal gi palliative tjenester som undervisning, veiledning og behandling på tvers av byrådsavdelinger og etater.

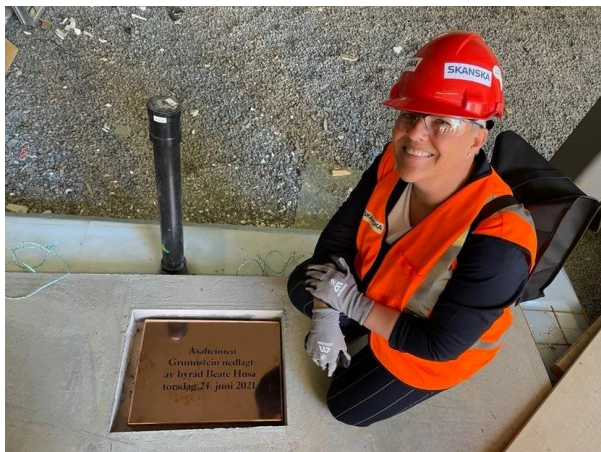

Byrådsleder Valhammer åpner formelt Sandsli bo- og aktivitetssenter. Foto: Jon Olav Økland

Arbeidet med utprøving av det nasjonale prosjektet "Pasientens legemiddelliste" (PLL) fortsatte i 2021. De første legekantorene har tatt løsningen i bruk, og kan nå opprette og sende en fullstendig elektronisk liste over legemidler pasienten bruker. De kan også bruke multidose i e-resept. De første avdelingene i hjemmebaserte tjenester har tatt i bruk ny funksjonalitet for legemiddelhåndtering. Når en lege har opprettet PLL for en pasient, vil hjemmesykepleien og fastlegen straks få tilgang til den samme legemiddellisten i sine journalsystem. Dette innebærer et stort og viktig løft for pasientsikkerhet og kvalitet i pasientbehandling.

I februar 2021 startet et prosjekt om kvalitetsforbedring av samhandling om ernæringsstatus og ernæringsoppfølging, forankret i samarbeidsutvalgene mellom kommuner og sykehus i Helse Bergen sitt

foretaksområde. Formålet er å sikre at nødvendig informasjon knyttet til ernæring følger pasienten mellom sykehus og kommune. Dette er viktig for å ivareta pasientsikkerhet og forebygge og behandle under- og feilernæring. Prosjektet består av en representant fra hvert av utvalgsområdene, og målet er å få utarbeidet en felles retningslinje. Planen er at denne skal piloteres våren 2022, for deretter å implementeres.

Byråd Beate Husa legger ned grunnstein 24.juni 2021, Åsaheimen. Foto: Magnus Hoem Iversen

Bergen kommune er samarbeidspartner i Alrek helseklynge, som er et møtested mellom forsknings- og utdanningsmiljø, innbyggere og kommunens tjenester. I 2021 ble Aldringshuben opprettet med mål om å samle ansatte, brukere, pårørende og forskere til samhandling for å skape løsninger som forebygger og møter fremtidens folkehelseutfordringer. Temaene har vært psykisk helse hos eldre, og bruker- og pårørendemedvirkning i hjemmebaserte tjenester og sykehjem.

Andelen personer i yrkesaktiv alder (20-66) i forhold til personer over 67 år i Bergen forventes redusert betraktelig frem mot 2040. Heltidskultur er en viktig strategi, både for å sikre kvalitet i tjenestene og for å utnytte potensialet av ubenyttet, kompetent

arbeidskraft. I januar 2021 ble arbeid med heltidskultur i Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet (BEHF) organisert som et prosjekt i Smart omsorg. Prosjekt HELTID skal bistå med en metodisk tilnærming til heltidskultur for ledere og medarbeidere. Strategi og verktøy som fremmer utvikling av heltidskultur skal utvikles.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall brukere som har fått tjenesten hverdagsrehabilitering i løpet av året	493	500	413	388
Antall institusjonsplasser og boliger med heldøgnsomsorg i forhold til antall innbyggere 80 år og over (dekningsgrad)	22,0 %	21,9 %	22,1 %	21,5 %
Antall omsorg pluss-boliger 31.12	195	195	225	265
Antall omsorgsenterplasser 31.12	0	35	35	35
Antall sykehjems plasser 31.12	2 252	2 331	2 403	2 390
Dagaktivitetstilbud - andel innbyggere 80-89 år utenfor institusjon som har dagaktivitetstilbud	5,3 %	5,0 %	3,7 %	4,3 %
Dagaktivitetstilbud - andel innbyggere 90 år og eldre utenfor institusjon som har dagaktivitetstilbud	13,1 %	13,0 %	9,6 %	11,0 %
Trygghetsalarm - andel innbyggere 80-89 år utenfor institusjon som har trygghetsalarm	19,0 %	21,1 %	21,9 %	22,2 %
Trygghetsalarm - andel innbyggere 90 år og eldre utenfor institusjon som har trygghetsalarm	57,6 %	62,3 %	62,5 %	64,9 %
Antall brukere som har fått oppfølging av vurderingsteam i løpet av året	157	364	1 450	2 946
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 90 år og over som mottar helsetjenester	845	858	830	823

Årsmelding 2021

Nøkkeltall/indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2018	2019	2020	2021
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 80 - 89 år som mottar helsetjenester	1 747	1 685	1 565	1 521
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 67 - 79 år som mottar helsetjenester	1 265	1 265	1 156	1 213
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 67 - 79 år som mottar praktisk hjelp - daglige gjøremål	861	848	875	943
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 80 - 89 år som mottar praktisk hjelp - daglige gjøremål	1 438	1 378	1 399	1 378
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 90 år og over som mottar praktisk hjelp - daglige gjøremål	786	755	789	806

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2020	Bergen 2021	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Korrigerte brutto driftsutgifter, pleie, av korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon (B)	90,1	89,3	85,8	91,2	88,7
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten (B *)	19 311	21 222	17 607	18 223	20 159
Produktivitet					
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass *)	1 148 325	1 286 664	1 273 661	1 350 640	1 442 867
Dekningsgrad					
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)	21,7 %	20,7 %	21,1 %	21,8 %	18,4 %
Kvalitet					
Andel brukerretnede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	76,3 %	76,6 %	81,6 %	80,4 %	78,2 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Åpne aktivitetstilbud eldre	10,1	11,2	12,5	-1,9	10,6	0,6
Dagsenter eldre	56,4	73,7	70,6	-7,7	63,0	10,8
Miljøtiltak i bolig	31,2	30,6	39,4	-7,1	32,3	-1,7
Andre velferdstiltak eldre	36,8	55,4	77,5	-40,1	37,4	18,0
Hverdagsrehabilitering	14,8	17,5	18,3	-2,4	15,9	1,6
Sykehjem døgnopphold eldre	1 791,1	2 037,0	2 637,2	-603,9	2 033,3	3,7
Aldershjem døgnopphold	33,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utskrivningsklare pasienter i somatiske sykehus	0,6	1,9	3,6	0,0	3,6	-1,7
Praktisk hjelp og bistand eldre	59,6	61,4	144,0	-78,4	65,6	-4,2
Heldøgnsbemannede omsorgsboliger (omsorg+)	96,1	141,0	169,5	-26,7	142,8	-1,7
Hjemmesykepleie eldre	878,1	964,1	1 064,1	-104,8	959,2	4,9

Årsmelding 2021

Beløp i mill. kr

Tjeneste			Regnskap 2021			
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Byggdrift sykehjem	248,7	285,9	313,7	-32,4	281,3	4,6
Byggdrift aldershjem	3,2	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
Byggdrift serviceboliger	-43,1	-37,2	97,0	-141,7	-44,7	7,5
Byggdrift trygdeboliger	-13,3	-12,8	22,4	-34,6	-12,2	-0,6
Sum	3 203,8	3 630,0	4 670,2	-1 081,9	3 588,3	41,7

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling			Regnskap 2021			
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Finans, næring og eiendom	98,2	129,7	336,0	-202,8	133,3	-3,6
3-Eldre, helse og frivillighet	3 232,5	3 347,1	4 160,9	-861,9	3 299,0	48,1
6-Arbeid, sosial og bolig	24,9	35,3	58,1	-22,1	36,0	-0,7
90-Fellesposter - bykassen	-151,8	117,9	115,2	4,8	120,0	-2,1
Sum	3 203,8	3 630,0	4 670,2	-1 081,9	3 588,3	41,7

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet rapporterer et mindreforbruk. Mindreforbruket er i hovedsak knyttet til hjemmebaserte tjenester. Koronapandemien har medført at etterspørselen etter tjenester har blitt lavere enn det som var forutsatt. På grunn av frykt for å bli smittet, har det vært en del brukere som ikke har ønsket å ta imot tjenester i hjemmet. Også brukere av kommunens dagaktivitetssentre har valgt bort dagsenteret i perioder. Det samme gjelder for støttekontakt og andre tiltak der det kan være risiko for smitte. Koronarelaterte utgifter utgjorde 75,9 mill i 2021.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte regnskapsåret med et merforbruk på kr 3,6 mill. på tjenesteområde 03A Tjenester til eldre. Nesten hele avviket stammer fra drift av boliger for eldre i Etat for boligforvaltning, som hadde et merforbruk på kr 3,7 mill. Merforbruket skyldes økte utgifter til strøm og renhold. I tillegg ble husleieinntektene noe lavere enn budsjettet, som følge av at tiden tar det å skifte leietaker har gått litt opp i 2021.

Byrådsavdelingen for arbeid, sosial og bolig melder et merforbruk på ca kr. 0,67 mill. på tjenesteområde 03A – tjenester til eldre hvor Yrkesopplæring har flest lærlinger i helsearbeiderfaget. Utgifter til lærlinger fordeles ut over de tjenester hvor lærlinger utfører sitt arbeid. Årsaken tilskrives lavere tilskudd fra Vestland fylkeskommune enn forventet.

På sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen) skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettet for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse 2021 mål
En rettferdig og inkluderende by	Eldre skal få bo hjemme så lenge de selv ønsker	Andel innbyggere 80-89 år som ikke bor i institusjon	91,7 %	92,0 %	91,9 %	Pr. 31.12.2021 bor 91,9 % av innbyggerne i Bergen kommune i alderen 80-89 år utenfor institusjon. Dette er en tittel mer enn på samme tidspunkt i fjor.
		Andel innbyggere 90 år og eldre som ikke bor i institusjon	74,3 %	72,9 %	74,3 %	Pr. 31.12.2021 bor 74,3 % av innbyggerne i Bergen kommune som er 90 år og eldre utenfor institusjon. Dette er på samme nivå som i fjor.
	Øke mestring og selvstendighet	Antall brukere av lokaliseringsteknologi	204	250	231	Pr. 3. tertial har 232 brukere fått tjenesten lokaliseringsteknologi (GPS). Dette er en økning fra 204 på samme tidspunkt i fjor.
		Antall brukere av medisineringsstøtte	296	500	324	Pr. 3. tertial har 324 brukere fått tjenesten medisineringsstøtte. Fra årsskiftet har det kun vært en økning på 28 brukere. Dette skyldes i hovedsak at tjenestene har ventet på oppstart av e-multidose og ny teknologiløsning.
		Antall brukere av trygghetspakker	404	500	344	Pr. 3. tertial har 344 brukere fått tjenesten trygghetspakker. På samme tidspunkt i fjor ble det rapportert 404 brukere. Nedgangen skyldes i hovedsak endret definisjon av hva som skal inngå i trygghetspakkene. I tillegg har pandemien medvirket til at ikke antall brukere har økt.

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
Norges grønneste storby	Reduserte utslipp av klimagasser fra kommunens bilpark	Andel el-biler i Etat for hjemmebaserte tjenester	81,2 %	89,0 %	90,5 %	Andel el-biler i Etat for hjemmebaserte tjenester er ved utgangen av 3. kvartal 90,5 %, opp fra 85,0 % på samme tidspunkt i fjor.
Trygg økonomistyring	Heltidskultur - øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse	Gjennomsnittlig stillingsprosent i Etat for hjemmebaserte tjenester (faste stillinger, eks. studentstillinger, avlastere og oppdragstakere)	69,7 %	76,0 %	70,3 %	Etat for hjemmebaserte tjenester har pr. 3. tertial en gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 70,3 %, opp fra på tilsvarende tidspunkt i fjor.
		Gjennomsnittlig stillingsprosent i Etat for sykehjem (faste stillinger, eks. studentstillinger, avlastere og oppdragstakere)	71,7 %	75,0 %	71,3 %	Etat for sykehjem har pr. 3. tertial en gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 71,3 %, ned fra 71,7 % på samme tidspunkt i fjor.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvar- tartal	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Aurdalslia bofellesskap	2020/48054-14	IA	0,0	0,0	2023	2.kv. 2022	0,0	0,4	-0,4
Biler til transport av eldre		IA			Løpende	Løpende	3,0	3,0	0,0
ENØK-prosjekter		IA			Løpende	Løpende	10,2	4,9	5,3
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	4,0	4,0	2021	3.kv. 2022	2,0	0,0	2,0
Frieda Fasmer, nytt sykehjem - konseptutvikling		IA	69,4	96,2	2025	4.kv. 2025	6,2	5,1	1,1
Hordnestunet - oppgradering og ombygging		IA	25,0	25,0	2021	3.kv. 2023	3,5	2,5	1,0
IKT-prosjekter – Eldre, helse og frivillighet		IA			Løpende	Løpende	3,5	0,3	3,2
Kalfaret sykehjem - oppgradering		IA	20,0	20,0	2020	1.kv. 2023	2,0	0,6	1,4
Midtbygda sjukeheim, riving og nybygg - konseptutvikling		IA	72,7	74,6	2024	1.kv. 2024	4,2	4,8	-0,6
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	6,5	2,0	4,5
Reservekraft (mobil)		IA	4,3	4,3	2020	1.kv. 2022	3,1	3,1	0,1
Sandsli bo- og aktivitetssenter	BY 275-16	IA	823,4	715,1	2020	Ferdig	22,7	3,8	18,9
Skjoldtun - Oppgradere bygg for nettilgang,		IA	0,5	0,5	2020	Ferdig	0,5	0,3	0,2
Slette Marken sykehjem, nybygg - konseptutvikling		IA	69,9	70,9	2024	4.kv. 2024	24,6	23,3	1,3
Storetveit sykehjem - oppgradering	UFKN-sak 20/21	IA	28,0	28,0	2022	1.kv. 2022	27,4	26,3	1,2
Sykehjem - Oppgradering uteområder		IA	20,0	20,0	0	4.kv. 2024	2,0	1,1	0,9
Tilpasning av lokaler - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	4,6	1,2	3,5
Tiltakspakke korona - EBE		IA	0,0	0,0	2021	2.kv. 2022	3,8	1,5	2,3
Åsaheimen	BY 295/17	IA	549,8	673,0	2021	1.kv. 2023	204,2	181,2	23,0
Sum øvrige prosjekter			1 009,9	0,0			5,5	4,6	0,9
Sum							339,6	270,0	69,6

Statustekst investeringer

Aurdalslia bofelleskap

Prosjektet er nå startet i henhold til bestilling fra Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig og gjennomføringsvedtak er fattet i sak 2020/48054-14. Arbeidet går ut på å etablere personalbaser i tråd med gjeldene regelverk for arbeidsplasser.

Biler til transport av eldre

I 2021 er det anskaffet fire minibusser. Disse skal i hovedsak brukes til transport av brukere til og fra dagaktivitetstilbud.

ENØK-prosjekter

I Klima- og miljøhandlingsplanen til Bergen kommune er det et mål å redusere energiforbruket i kommunes bygg med 25 % innen 2030. (i forhold til gjennomsnittet for årene 2016, 2017 og 2018).

Typiske ENØK-tiltak er:

- Montere/oppgradere varmepumper, ombygging av varmesentraler
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av SD-anlegg (SD = sentral driftsstyring)
- Installasjon av solceller og solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme (typisk bygg som i dag har elkjel og oljekjel)

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområde.

De største beløpene er i 2021 benyttet til følgende tiltak:

Sted	tiltak	Kostnad	
Haukedalen skole	Nytt SD-anlegg	4,22	Mill. kr.
Fyllingsdalen sykehjem	Ny Varmepumpe	4,17	Mill. kr.
Permanentent	Varmepumpe for avfukting	2,95	Mill. kr.

Hop Oppveksttun	Nytt SD-anlegg	2,63	Mill. kr.
Mulesvingen Barnehage	Ny varmepumpe, SD-anlegg m.m.	1,60	Mill. kr.
Bjørgedalen Barnehage	Nytt ventilasjonsanlegg, SD anlegg m.m.	1,04	Mill. kr.

ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger

Utover det som er bevilget i investeringen "ENØK prosjekter" bevilget Bystyret i budsjettet for 2021 ytterligere kr 15 mill. kr. til ENØK-tiltak i kommunale bygg og boliger. Det ble fordelt med 5 million kroner til boliger (Etat for boligforvaltning), og resten ble knyttet opp mot kommunale formålsbygg.

I 2021 er det blant annet brukt midler til etterisolering/utskifting av vinduer i kommunale utleieleiligheter, utskifting av belysning ved Liland skole og i Bjørnarhallen. Det er videre bevilget 4,155 million kroner til ny varmepumpe ved ved Skranevatnet skole. Dette prosjektet har fått revidert oppstartstidspunkt tidlig i 2022.

Frieda Fasmer, nytt sykehjem - konseptutvikling

Det er behov for flere sykehjemsplasser, og basert på en mulighetsstudie har det vært planlagt oppføring av et nytt sykehjem med 120 plasser på nabotomten til Frieda Fasmers minne. Det eksisterende sykehjemmet har utdaterte løsninger, og er ikke egnet for moderne sykehjemsdrift. For at tomten skal kunne tas i bruk til formålet vil det måtte gjennomføres reguleringsprosess, og det er satt igang planarbeid og prosjektering i parallelle prosesser. Reguleringsplanen er omfattende og kompleks, og utarbeides parallelt med områdereguleringsplan for Loddefjordåsen. Statsforvalter har varslet innsigelse mot detaljreguleringsplanen, og har krevd konsekvensutredning for flere tomtevalg for et sykehjem i området. Som en følge av dette er prosjekteringen satt på hold, og det er gjennomført en konsekvensutredning for seks ulike tomter på kommunal grunn som skal drøftes med Statsforvalter. Det fremstår som sannsynlig at størrelsen på sykehjemmet må reduseres, men dette vil bli avklart i den videre prosessen. Utfordringene som har oppstått i forbindelse med reguleringsarbeidet har medført en forsinkelse. Frem til valg av tomt er endelig avklart vil det være stor usikkerhet i anslag for kostnad og ferdigstillelse. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

Hordnestunet - oppgradering og ombygging

Hordnestunet har en del utfordringer med hensyn til å oppfylle div brannkrav, seksjoneringsvegger mm. Det medfører at det må gjøres en større utbedring før bygget kan tas i bruk til permanent sykehjem for pleietrengende pasienter med rushistorikk.

Det var planlagt oppstart i 2020 med fullføring i desember 2021. Koronasituasjonen og risiko for å få smitte inn på sykehjemmet gjorde imidlertid at en utsatte arbeidet, og kartlegging på bygget ble derfor gjennomført først etter fraflytting høsten 2020.

Planlegging og prosjektering pågår, men det har i den sammenheng kommet frem ønsker om å bruke bygget til annen brukergruppe. Det er nå konkludert med at bygget skal bli aldershjem for eldre rusmisbrukere. Prosjekteringen vil starte opp igjen tidlig i 2022.

Samlet kostnadsanslag er basert på en tidlig kostnadsvurdering, og der er usikkerhet knyttet til anslaget.

IKT-prosjekter – Eldre, helse og frivillighet

Budsjettet på denne sekkeposten har i 2021 vært benyttet til å oppgradere trådløst nett ved Solheim omsorg pluss - boliger.

Kalfaret sykehjem - oppgradering

Det er behov for å rive gammel heis/trappehus og etablere nytt ved Kalfaret sykehjem. Det må også dreneres på tomten og det er behov for generell oppgradering av innvendige overflater.

Utfordringer med tilgang på sykehjem grunnet korona, samt utfordringer på rådgiversiden, har gitt forsinkelse i forhold til planlagt framdrift. Arbeidet må også koordineres med arbeid på nabotomt. Fokus i 2021 har vært drenering av uteområde, etablering av midlertidig rømningsvei siden tidligere rømningsvei i trappehus er revet, samt på prosjektering. Øvrig arbeidet er planlagt gjennomført i 2022.

Midtbygda sjukeheim, riving og nybygg - konseptutvikling

Tilstandsvurderingen av Midtbygda sjukeheim har avdekket et stort vedlikeholdsetterslep både for tekniske installasjoner og det bygningsmessige. Det bygges nytt sykehjem på nabotomten, Åsaheimen, og dette medfører en mulighet til å gjennomføre tiltak på Midtbygda da det nye sykehjemmet kan fungere som avlastningslokaler i byggetiden. Det er tenkt at de to sykehjemmene skal bygges sammen og ha en viss samdrift i fremtiden. Utredninger har vist at begrensningene ved de eksisterende strukturene gjør det vanskelig å oppnå ønsket antall plasser med dagens krav til utforming av boenhetene. For å oppnå rasjonell drift med moderne løsninger vil den beste løsningen være å rive eksisterende bygg og etablere nybygg, og dette ble vedtatt av Bergen bystyre i saksnr. BY 115/20. Prosjektet er nå i en fase med utarbeiding av skisseprosjekt, og er pilot for utslippsfri byggeplass. Anskaffelsesprosessen har vært omfattende, og det har derfor tatt noe lengre tid enn opprinnelig antatt før prosjekteringen er i gang. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Årsmelding 2021

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppveksttun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av takteking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområde skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Reservekraft (mobil)

For å kunne dekke potensielt behov for reservekraft på sykehjem som ikke har permanente anlegg er det anskaffet 3 mobile aggregater. I slutfasen av prosjektet er det blitt konkludert med at det vil være fornuftig å også kjøpe inn utstyr til transport av aggregatene når akutte behov oppstår. Prosjektet er i slutfase og forventes regnskapsmessig avsluttet i 1. kvartal 2022.

Sandsli bo- og aktivitetssenter

Sandsli bo- og aktivitetssenter er ferdigstilt, og anlegget består av 120 sykehjemsplasser og 30 omsorgsleiligheter (Omsorg Pluss). Bygget ble overlevert fra entreprenør våren 2020, og etter en periode med prøvedrift og innflytting av inventar og utstyr flyttet beboerne inn i løpet av høsten. Det gjenstår noen leveranser og justeringer, og vil fortsatt påløpe noen kostnader i 2021. Investeringsrammen er vesentlig nedjustert i forhold til budsjett på tidspunkt på gjennomføringsvedtak, og ble senest revidert i 1. tertialrapport 2021. Prosjektet er i det vesentlige ferdigstilt og skal sluttmeldes i løpet av våren 2022, og deler av gjenstående budsjett skal trekkes inn permanent. Arbeid med å avklare gjenstående tiltak har tatt noe tid og har medført et mindreforbruk mot årets budsjett.

Dronefoto. Fotograf: Constructa.

Innemiljø i klimatisert vinterhage. Fotograf: Johnny Berg.

Skjoldtun - Oppgradere bygg for nettilgang,

Det er foretatt en oppgradering av spredenetten på Skjoldtunet sykehjem.

Slettemarken sykehjem, nybygg - konseptutvikling

Det har vært gjennomført en mulighetsstudie, og det mest realistiske alternativet innebærer rivning av eksisterende bygningsmasse og oppføring av et helt nytt sykehjem med 100 plasser. Kjøp av tomt er gjennomført i 2021, og det er satt igang arbeid med reguleringsplan og prosjektering. Ettersom byggestart ligger noen år frem i tid vil denne budsjettposten bare inkludere kostnader som påløper i tidlig fase. Selve gjennomføringsfasen inngår inntil videre i sekkepost.

Storetveit sykehjem - oppgradering

Prosjektet er knyttet til oppgradering av Storetveit sykehjem slik at det kan brukes som erstatningssykehjem for pågående og fremtidige prosjekter.

Kontrakt med entreprenør ble signert 12.4.2021. Bygget ble tatt i bruk av Metodisthjemmet som midlertidig lokale i midten av august. Det gjenstår noen avklaringer knyttet til slutfakturering. En forventer fullføring innenfor budsjett.

Sykehjem - Oppgradering uteområder

Sykehjem har ofte store sansehager som krever mye oppfølging og har behov for oppgradering for å få bedre funksjon i forhold til brukerne.

En har i 2021 hatt prosjekter knyttet til Løvåsen sykehjem og Lyngbøtunet sykehjem.

Tilpasning av lokaler - sekkepost

Sekkeposten tilhører Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet, og har i 2021 vært benyttet til mindre ombygginger i eksisterende lokaler for å få en mer hensiktsmessig funksjonalitet.

Tiltakspakke korona - EBE

Budsjettposten er knyttet til Korona tiltakspakke vedtatt i 2020, og restmidler på prosjekter som var startet opp men ikke ble fullført innen utgang av 2020.

Med noen få unntak er de aktuelle prosjektene fullført i 2021. Prosjekter som fortsatt pågår er planlagt fullført i løpet av 1. halvår 2022.

Åsaheimen

Det bygges nytt sykehjem i Åsane bydel, på en tomt som grenser til eksisterende Midtbygda sjukeheim. Det er valgt en såkalt «Klyngetunløsning» med samordning og sammenbygging av nytt og eksisterende sykehjem, da dette vurderes å være det som i størst grad ivaretar tilpasning for personer med demens. Byrådet vedtok i april 2021 (sak 1123/21) at navnet på det nye sykehjemmet skal være Åsaheimen. Ny reguleringsplan ble vedtatt i Bergen bystyre i april 2020, og arbeidene ble deretter startet så raskt de nødvendige tillatelser var gitt. Sprenging og grunnarbeider ble igangsatt i november 2020. Årets underforbruk skyldes forsinkelse i fakturering av endringer samt forskyving av fakturaplan.

03B-Tjenester til funksjonshemmede

Om tjenesteområdet

For byrådet er det viktig at alle får mulighet til å leve gode liv. Tjenesteområdet til funksjonshemmede omfatter tilbud til personer med langvarig nedsatt funksjonsevne, for eksempel bevegelsesvansker, syns- og hørselshemminger og følgetilstander etter ervervet hjerneskade. Et overordnet mål for kommunen, er å legge til rette for at den enkelte skal kunne bo i eget hjem og leve selvstendige liv i en inkluderende by.

Viktige begivenheter

- Gjennomført brukerundersøkelse blant brukere av tjenesten BPA.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Økte utgifter til Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	4 800	4 800	0 Det er tildelt og iverksatt økte tjenester for brukere med BPA-ordning
Koronapandemien - merutgifter i ordinære tjenester 1. halvår 2021	100	100	0 Utgiftene er påløpt
Sum	4 900	4 900	0
Inntektsendringer			
Ressurskrevende tjenester - effekt av pensjonsendringer	400	400	0 Budsjettet er justert ned med tilsvarende beløp.
Sum	400	400	0
Sum tiltak	5 300	5 300	0

Utvikling og utfordringer

Personer som har behov for omfattende og langvarig bistand i dagliglivet på grunn av funksjonsnedsettelse, kan få brukerstyrt personlig assistent (BPA). BPA er en måte å organisere tjenesten «personlig assistanse» på. Per 31.12.2021 hadde 135 brukere vedtak om BPA. Dette er en økning på 15 prosent sammenlignet med samme tidspunkt året før.

Det gjennomføres årlige brukerundersøkelser blant BPA-brukere. I 2021 ble brukerundersøkelsen gjennomført som en anonymisert elektronisk brukerundersøkelse, med svarprosent på 60%. 89 % av respondentene svarte at BPA-ordningen fungerte godt eller svært godt, 9 % mente at ordningen fungerte akseptabelt, mens 1 % mente at ordningen fungerte mindre godt. 10 personer klaget på vedtaket om BPA i 2021 og 6 av disse fikk medhold.

Det var et enstemmig bystyre som i januar 2020 vedtok at det skulle gjennomføres en fullstendig gjennomgang av hvordan kommunen praktiserer BPA-ordningen. Bystyret mente imidlertid at bystyresaken (ref. 350/20) i stor grad var en redegjørelse for hvordan BPA-ordningen skal praktiseres, og ikke hvordan den faktisk praktiseres. På bakgrunn av dette vedtaket har det i 2021 vært gjennomført en forvaltningsrevisjon av BPA ordningen, dette arbeidet pågår pr. 31.12.21.

Rådgivningskontor for hørselshemmede og døvblinde er et lavterskeltilbud for personer med alle typer og grader av hørselshemming og døvblindhet. Kontoret gir informasjon og veiledning om rettigheter og bistår og følger ved behov opp brukere i kontakt med hjelpeapparatet og andre instanser. Rådgivningskontoret er organisert i Frisklivs- og mestringssenteret i Etat for helsetjenester. Det vil i 2022 jobbes med å videreutvikle kommunens tjenester for personer med syns- og/eller hørselsnedsettelse og døvblindhet, i tråd med anbefalinger fra sluttrapporten i prosjektet *Samordnet innsats for personer med sanseetap (2019-2020)* og budsjettvedtak om styrking av rådgivningstjenesten for syns- og hørselshemmede.

Kommunen har tre bokollektiv for personer med omfattende fysisk funksjonsnedsettelser. Bokollektivene har til sammen 29 boenheter. 16 av disse boenhetene er i dag lokalisert på Midtbygda sjukeheim. I forbindelse med at sykehjemmet skal totalrenoveres, planlegges det for et nytt permanent bofellesskap for disse 16 beboerne. Det har siden 2020 fremkommet behov for en større justering av

Årsmelding 2021

utformingen av prosjektet for å øke boligpreget, og anskaffelsesprosessen ble derfor stanset våren 2020. Status i prosjektet er at det pågår et skisseprosjekt på Store Breiholt på Kokstad med plan om ferdigstillelse og innflytting i nytt bofellesskap i 2025. I tillegg undersøkes mulig tomt på Flaktveit i Åsane. Beboerne flytter midlertidig til Åsaheimen når dette bygget er innflyttingsklart i februar 2023.

Stiftelsen Dagsenteret for fysisk funksjonshemmede i Bergen, får tilskudd fra Bergen kommune. Dagsenteret har plass til inntil 65 brukere fordelt på ukens dager. Dagsenteret er et sosialt møtested, der de som ønsker det kan drive med ulike aktiviteter for eksempel keramikk, trearbeid og tekstil, samt ulike kulturoplevelser. Diverse kurs avholdes etter brukernes ønsker og behov.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall boliger/plasser for funksjonshemmede med heldøgns omsorg	29	29	29	29
Mottakere av brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	72	75	114	135
Gjennomsnittlig antall timer brukerstyrt personlig assistanse (BPA) pr. mottaker pr. uke	61	62	60	59
Antall timer brukerstyrt personlig assistanse (BPA) totalt pr. uke	4 377	5 617	6 240	7 227

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Åpne aktivitetstilbud funksjonshemmede	0,0	0,3	0,1	0,0	0,1	0,2
Dagsenter funksjonshemmede	2,5	2,9	2,8	0,0	2,7	0,2
Andre velferdstiltak funksjonshemmede	3,6	5,0	3,7	0,0	3,7	1,3
Sykehjem døgnopphold funksjonshemmede	30,6	32,8	34,1	-3,2	30,9	1,9
Praktisk hjelp og bistand funksjonshemmede	27,9	22,9	33,3	-12,2	21,2	1,8
Personlig assistent	103,3	110,2	143,5	-33,6	110,0	0,3
Hjemmesykepleie funksjonshemmede	0,2	2,3	0,3	0,0	0,3	2,1
Sum	168,0	176,4	217,8	-49,0	168,8	7,7

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Finans, næring og eiendom	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3-Eldre, helse og frivillighet	170,9	169,8	214,7	-48,7	166,0	3,8
6-Arbeid, sosial og bolig	0,2	0,3	0,6	-0,3	0,3	0,0
90-Fellesposter - bykassen	-3,2	6,4	2,5	0,0	2,5	3,9
Sum	168,0	176,4	217,8	-49,0	168,8	7,7

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet rapporterer et mindreforbruk. Mindreforbruket skyldes i hovedsak lavere utgifter til praktisk hjelp og bistand enn budsjettet. Dette gjelder både når hjelpen har vært organisert gjennom ordningen brukerstyrt personlig assistanse, og når den har vært gitt av det ordinære kommunale tjenesteapparatet. Koronarelaterte utgifter utgjorde 1,5 mill i 2021.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Årets budsjett				
			Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvarter	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Nytt bofellesskap for unge funksjonshemmede	BY 155-19	115,0	124,3	127,5	2020	1.kv. 2025	1,5	1,7	-0,2
Sum							1,5	1,7	-0,2

Statustekst investeringer

Nytt bofellesskap for unge funksjonshemmede

I forbindelse med ombygging og rehabilitering av Midtbygda sykehjem er det behov for etablering av et nytt bofellesskap for 16 unge fysisk funksjonshemmede som idag er lokalisert i sykehjemsanlegget. Det var tenkt at dette skulle gjøres ved å kjøpe tilpassede arealer i et allerede planlagt byggeprosjekt, men det søkes nå etter en tomt som allerede er regulert til riktig formål for bygging i egenregi.

03C-Tjenester til utviklingshemmede

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet dekker en rekke tjenester for personer med utviklingshemming og deres familier. Målgruppen er mangfoldig, har ulike funksjonsnivå og befinner seg i ulike livsfaser. Tjenestene gjenspeiler dette spekteret. Personer med utviklingshemming skal på samme måte som andre innbyggere sikres tjenester fra andre kommunale etater og statlige instanser, men har i stor grad behov for spesielt tilrettelagte tjenester utøvd av Etat for tjenester til utviklingshemmede.

Bergen kommune gir helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming som bor i foreldrehjem, i barne- og avlastningsbolig, i egen bolig, bofellesskap og på sykehjem. Pårørende med særlig tyngende omsorgsoppgaver tilbys avlastning på timebasis i eller utenfor hjemmet, i besøkshjem eller i avlastningsbolig.

En del av samfunnsoppdraget tillagt Etat for tjenester til utviklingshemmede er å sikre målgruppen et aktivt og meningsfylt liv. Dette innebærer muligheten til å delta i aktiviteter og sosiale arenaer utenfor hjemmet. Bergen kommune tilbyr målgruppen varig tilrettelagt arbeid (VTA) både på ordinære og skjermede arbeidsplasser i samarbeid med NAV stat. I tillegg har målgruppen tilbud om plass i dagsenter og får også bistand til å delta i både ordinære og tilrettelagte fritidsaktiviteter gjennom blant annet støttekontaktordningen.

Viktige begivenheter

- En ny kommunal avlastningsbolig, av to planlagte, ble etablert i Leirvikåsen 9. Denne har til sammen 4 avlastningsplasser og 1 barnebolig.
- To nye tjenestebaser er etablert i tilknytning til samlokaliserte private bogrupper i Sandslimarka i Ytrebygda og Inger Bang Lunds vei 5 i Bergenhus.
- Tre enheter i Etat for tjenester til utviklingshemmede (ETTU) ble i juni samlokalisert da de flyttet inn i nye lokaler på Bontelabo. Disse er Botjenester i Bergenhus og Årstad, Avlastningstjenester for utviklingshemmede og Forvaltningsenheten tjenester til utviklingshemmede. Enhetene er også samlokalisert med ansatte fra Boligetaten, Etat for sosiale tjenester og Etat for psykisk helse og rustjenester i et i aktivitetsbasert arbeidsplasskonsept og større arbeidsfellesskap med til sammen omtrent 120 ansatte.
- Seksjon for tjenester til utviklingshemmede ble opprettet i oktober, etter å ha blitt skilt ut fra tidligere Seksjon for barn, familie og tjenester til utviklingshemmede. Den nye seksjonen ligger til Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig, og skal bidra til økt kvalitetssikring av oppfølging og utvikling på tjenesteområdet.

Årsmelding 2021

- ETTU har igangsatt flere forbedringsprosjekter samarbeid med IDE-programmet. Prosjektene søker å forbedre tjenestene ved bruk av Lean-metodikk og fokuserer blant annet på forbedring av søknads- og tildelingsprosesser, arbeidsprosesser rundt refusjoner, beslutningsprosesser for lønnede stillinger og arbeidsprosesser knyttet til avlastningstjenester, tilnærming til vikarinndekking og til etikkarbeid.
- Livstils kurs for ernæringskontakter og andre ansatte ble gjennomført digitalt på Teams våren 2021 for tredje gang. Nærmere 60 ansatte har nå gjennomført dette kurset digitalt.
- Matlagingskurs for tjenestebrukere ble våren 2021 arrangert digitalt på Teams for første gang. Kurset var første i sitt slag, hvor 7 deltakere (pluss ledsagere) fra ulike bydeler møtte opp på Teams fra sin egen kjøkkenbenk. Kurset var stor suksess og ble gjentatt i oktober.
- Ernæringsnettverket har utarbeidet en veileder som fokuserer på måltidets betydning. En viktig del av ernæringsarbeidet i ETTU er at tjenesteytere lager mat og spiser sammen med tjenestebrukerne i den hensikt å påvirke brukernes kosthold i positiv retning.
- Etikknnettverket i ETTU arrangerte to digitale etikksamlinger for etikkontakter og -veiledere på Teams.
- Solplassen dagsenter arrangerte i juni både stafett for kreftsaken med ulike stasjoner langs løypen til motivasjon og glede, og utendørskonsert med Proffene.
- Det var valgår i 2021 og ETTU bisto tjenestebrukere med valgdeltakelse gjennom formidling av lettlestheftet "Hjelp - hvem skal bestemme?" og kontaktpersoner/fasilitatorer for "Prosjekt valg 2021" på tjenestestedene.
- Kommunalt palliativt team (KPT) startet 1. oktober. ETTU har en egen kompetansegruppe som samhandler med KPT og sikrer at personer med utviklingshemning får tilbud om god lindrende behandling og omsorg ved livets slutt i trygge og kjente omgivelser.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Tilpasning til aktivitetsnivå for tjenester til utviklingshemmede	21 000	21 000	0 Midlene er lagt inn i vedtatt budsjett for 2021 og medgått til formålet.
Velferdsteknologi	520	520	0 Tiltaket er innarbeidet i budsjettet for 2021.
Brukerstyrt personlig assistent (BPA)	5 800	5 800	0 Midler har medgått til formålet i 2021.
Fast ansettelse av støttekontakter	9 450	1 848	7 602 HR konsern utarbeider retningslinjer for arbeidet med å vurdere om enkelte støttekontakter utfører oppgaver som gjør at de faller inn under arbeidstakerbegrepet. Dette arbeidet forventes ferdigstilt innen våren 2022 og er noe forsinket grunnet behov for avklaringer om rettslige vurderinger for oppdragstaker- og arbeidstaker begrepet.
Tiltak som fremmer heltidskultur	10 000	10 000	0 Midlene er lagt inn i vedtatt budsjett for 2021 og medgått til formålet.
Kjøp av avlastningsplasser i påvente av avlastningsboliger/barneboliger	20 385	20 385	0 Midlene er lagt inn i vedtatt budsjett for 2021 og medgått til formålet.

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Reversering av økt egenandel for transport og mat ved opphold på dagsenter	1 600	1 600	0 Midler har medgått til formålet i 2021.
"Boligløftet Bergen" nye boliger i eksisterende boligmasse	7 652	7 652	0 Midler har medgått til formålet i 2021.
Sum	76 407	68 805	7 602

Nye tiltak

Tjenester i Privatinitierte boligløsninger	22 554	10 707	11 847 Det har vært forsinkelse i oppstarter/ferdigstillelser av boligene i 2021.
TV BRA - Prosjekttilskudd 2021 og 2022	850	850	0 Tiltaket er innarbeidet i budsjettet for 2021.
Menn i helse - fagbrev som helsefagarbeider	760	0	760 Tiltaket er realisert innenfor budsjettrammen. Utgifter til tiltaket har blitt ført på tjenester til eldre. Færre nye lærlinger enn tiltenkt startet høsten 2021.
Sum	24 164	11 557	12 607

Effektivisering

Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-185	-185	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill.)	-39	-39	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Effektivisering i tjenestene (forenkle, fornye og forbedre)	-11 000	-7 000	-4 000 Det har vært stopp i kjøp av private avlastningsdøgn for tre brukere hos privatkommersiell aktør som gir etaten en innsparing på 7 mill. av forventede 11 mill.
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-274	-274	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Sum	-11 498	-7 498	-4 000

Kutt i tiltak

Redusert bemanning ved Fana dagsenter	-3 000	-828	-2 172 Grunnet omstillingsprosess har tiltaket kun hatt delårseffekt 2021, men vil ha helårseffekt 2022
Reduksjon i feriereiser for utviklingshemmede	-425	-425	0 Tiltaket er innarbeidet i budsjettet for 2021.
Sum	-3 425	-1 253	-2 172

Inntektsendringer

Ressurskrevende tjenester - Toppfinansieringsordningen	9 000	9 000	0 Tiltaket er innarbeidet i budsjettet for 2021.
Sum	9 000	9 000	0

Sum tiltak	94 648	80 611	14 037
-------------------	---------------	---------------	---------------

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
--------	-----------------------------	----------------	--------------------------

Tilpasning til aktivitetsnivå

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Dekning av merutgifter som følge av korona (T1-2021)	6 200	6 200	0 Midler har medgått til formålet i 2021.
Avskrivningsbudsjett Lien bofelleskap (T1-2021)	36	36	0 Tiltaket er innarbeidet i budsjettet for 2021.
Tilpasning til aktivitetsnivå (T1-2021)	10 000	10 000	0 Midlene er lagt inn i vedtatt budsjett for 2021 og medgått til formålet.
Avstemming husleie EBF 2021 (T1-2021)	222	222	0 Tiltaket er innarbeidet i budsjettet for 2021.
Kjøp av plasser ved ideell tjenestetilbyder (T1-2021)	8 200	8 200	0 Midler har medgått til formålet i 2021.
Sum	24 658	24 658	0
Sum tiltak	24 658	24 658	0

Utvikling og utfordringer

Tjenesteområdets visjon er å bidra til *Et helt liv med mening, vekst og utvikling* for utviklingshemmede, noe som gjenspeiles i planen med samme navn vedtatt i 2018. Dette innebærer at den kommunale pleie- og omsorgstjenesten yter målgruppen et stort utvalg tjenester gjennom hele livsløpet. Mange har behov for individuell tilrettelegging og tilpassede tjenester basert på ulike behov relatert til ulikt funksjonsnivå.

Tjenesteområdet opplever vekst i tjenestebehovet hos tjenestebrukerne. Dette er delvis begrunnet i et stabilt høyt antall tjenestebrukere som får tjenester fra etaten, men primært har det utgangspunkt i økt gjennomsnittlig tjenestebehov både hos nye og eksisterende tjenestebrukere. Personer med utviklingshemming har generelt en langt høyere forventet levealder nå enn tidligere. Samtidig får mange med mer alvorlige medfødte lidelser bedre helsehjelp og flere leveår, men og tilhørende behov for omfattende helse- og omsorgstjenester. Tjenesteområdet erfarer også, i større grad enn tidligere, tjenestebrukere med et multippelt, omfattende og komplekst tjenestebehov knyttet til kognitivt funksjonsnivå, alvorlige psykiske lidelser og rusproblematikk. Samlet utgjør dette utfordringsbildet økt press på tjenestene og kommunens økonomi.

Veksten på tjenesteområdet må også sees i sammenheng med *Boligløftet Bergen*. Boligløftet Bergen er en av de største satsingene på tjenesteområdet, og ble lansert i forbindelse med planen i 2018. Med mål om å etablere 130 nye leiligheter i tilrettelagte bofellesskap er dette en formidabel investering som tar sikte på å fjerne boligkøen for personer med utviklingshemming. Samtidig vil satsingen medføre en ytterligere økning i tjenesteproduksjonen gjennom driften av de nye bofellesskapene.

Helse- og omsorgstjenestene som ytes på tjenesteområdet krever i stor grad autorisert helsepersonell. I et langsiktig perspektiv utfordres kommunen på å klare å dekke dette personellbehovet, spesielt i et arbeidsmarked der det vil bli rift om slike personellressurser. Koronapandemien de siste to årene har utfordret tjenestene som periodevis har hatt et stort frafall av kvalifisert personell grunnet sykefravær og karantene. Gjennom omrokking av personell har etaten likevel klart å håndtere pandemisituasjonen godt, med kun et fåtall tjenestebrukere med alvorlig sykdom.

Oppsummert vil den viktigste utfordringen på tjenesteområdet, både i nåtid og fremtid, være å sikre en bærekraftig tjeneste med personelldekning og nødvendig kompetanse, samt finansiering av et tjenesteområde i stadig vekst.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2018	2019	2020	2021
Antall avlastningsdøgn	25 480	25 780	23 884	22 910
Antall beboere i bofellesskap (kommunale og privat ideelle)	531	539	548	550
Antall beboere i privat boligløsning tilknyttet personale hele døgnet	63	66	63	91
Antall bofellesskap med kommunal tildelingsrett (kommunale bofellesskap og ideelle bofellesskap)	86	87	87	86
Antall personer med plass ved dagsenter	373	420	408	436

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Dagsenter utviklingshemmede	192,9	205,6	233,8	-22,9	210,9	-5,3
Aktivitetssenter	0,1	0,2	0,3	-0,1	0,2	0,0
Andre velferdstiltak utviklingshemmede	21,1	34,7	36,1	-16,3	19,9	14,9
Tiltak i avlastningsbolig	212,8	216,5	235,6	-8,6	227,1	-10,6
Tiltak i barnebolig	12,1	13,8	21,1	-1,0	20,1	-6,3
Personlig assistent utviklingshemmede	26,3	27,0	29,2	-1,0	28,2	-1,2
Praktisk bistand utviklingshemmede	962,9	1 163,0	1 570,3	-400,5	1 169,8	-6,8
Byggdrift avlastningsboliger	2,5	1,1	1,3	-0,2	1,1	0,0
Byggdrift bofellesskap for utviklingshemmede	-32,1	-30,9	49,0	-81,7	-32,7	1,8
Sum	1 398,5	1 631,0	2 176,8	-532,2	1 644,5	-13,5

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	-34,5	-33,3	48,0	-83,7	-35,7	2,4
3-Eldre, helse og frivillighet	15,4	6,2	2,6	-0,9	1,7	4,5
6-Arbeid, sosial og bolig	1 471,4	1 552,9	2 047,9	-451,7	1 596,2	-43,3
90-Fellesposter - bykassen	-53,8	105,1	78,2	4,1	82,3	22,8
Sum	1 398,5	1 631,0	2 176,8	-532,2	1 644,5	-13,5

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig gikk med et merforbruk på -43,3 mill. på tjenesteområde 03C i 2021. Hovedsakelig skyldes avviket lovpålagte helse- og omsorgstjenester til tjenestemottakere med stadig større tjenestebehov, samt kjøp av heldøgns plasser for avlastning ved kriser hos privatkommerielle aktører grunnet økt behov for avlastningsdøgn og mangel på tilbud i kommunal og privateideell regi. Videre skyldes avviket oppstart av nye barneboliger og merutgifter som følge av lovfestet rett til brukerstyrt personlig assistanse til tjenestemottakere.

For å redusere bruken av privatkommersielle aktører, er boliger til målgruppen under planlegging/etablering gjennom det vedtatte boligprogrammet – «Boligløftet». I tillegg søker tjenestene å utnytte kapasiteten i de kommunale avlastningsboligene, og bofellesskapene, så godt som mulig.

Merkostnadene må også sees i sammenheng med mangel på tiltrengt, og i noen tilfeller rettmessige, tilbud i spesialisthelsetjenesten for personer med utviklingshemming. Videre at tjenesteområdet gir tjenester til personer med et komplekst diagnosebilde – gjerne både innenfor rus og psykiatriområdet.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte regnskapsåret med et mindreforbruk på kr 2,4 mill. på tjenesteområde 03C Tjenester til utviklingshemmede. Avviket stammer fra drift av boliger for utviklingshemmede i Etat for boligforvaltning, hvor en del planlagte vedlikeholdsprosjekter ble forsinket grunnet utfordringer hos leverandørene eller mangel på personell i Etat for boligforvaltning. Prosjektene som ble utsatt vil få oppstart i 2022. I motsatt retning trekker det at utgifter til løpende vedlikehold og drift av boligene har økt, bl.a. som følge av at priser på råvarer og byggematerialer har økt mye i 2021. Noen av leilighetene som ble ledigmeldt har vært i bruk lenge, og har derfor hatt et større behov for oppgradering før ny leietaker kan flytte inn.

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet har et mindreforbruk på 4,5 mill. Mindreforbruket skyldes lavere bruk av kommunale kompetansemidler på tjenesteområde 03A og 03C under korona pandemien.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettet for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Sikre kvalitet i tjenestene og god dokumentasjon	Antall bofellesskap, dagsentre og avlastningsenheter som har wi-fi		37	30	Flere tjenestesteder har fått wi-fi i løpet av året. Økning på 2 i siste tertial, som det var gitt budsjettmidler til.
	Ta i bruk velferdsteknologi	Antall tjenestemottakere hvor velferdsteknologi er tatt i bruk: Annet		102	51	Ingen endring siste tertial. Kamera rapporteres nå under "Datateknologisk utstyr for kommunikasjon".
		Antall tjenestemottakere hvor velferdsteknologi er tatt i bruk: Datateknologisk utstyr for kommunikasjon		95	51	Ingen endring siste tertial
		Antall tjenestemottakere hvor velferdsteknologi er tatt i bruk: Alarmsystem		90	84	Ingen endring siste tertial
		Antall tjenestemottakere hvor velferdsteknologi er tatt i bruk: GPS		9	5	Ingen endring siste tertial
En rettferdig og inkluderende by	Boligløftet Bergen	Antall personer med vedtak om boligbehov som står på venteliste (totalt)	110	123	105 personer uten tildelt bolig (hjemmeboende og egen bolig) og 18 som ønsker bytte av bolig	
	Brukere skal ha færre ansatte å forholde seg til	Antall ansatte som jobber langvakter dagtid på 10 timer eller mer	1 043	1 030	1 140 Nedgang på 10 timers vakter og økning på 12,5 timer. Årsmål oppnådd og passert med god margin.	
	Heltidskultur - øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse (Etat for tjenester til utviklingshemmede)	Gjennomsnittlig stillingsprosent i Etat for tjenester til utviklingshemmede (faste stillinger, eks. studentstillinger, avlastere og oppdragstakere)	69,2 %	77,0 %	71,5 %	Tallet har økt gradvis de siste to årene. NB: Data hentes kun ut fra besatte stillinger og inkluderer ikke ledige stillinger.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Årets budsjett		Regnskap	Avvik i kr	
			Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal			Just. bud.
"Boligløftet Bergen" - nye boliger		IA			Løpende	Løpende	8,1	12,9	-4,8
Aurdalslia bofellesskap	2020/48054-14	IA	4,4	4,4	2023	2.kv. 2022	4,4	0,1	4,3
Barne- og avlastningsboliger for barn og unge med alvorlig funksjonshemming		IA	51,0	51,0	2024	4.kv. 2024	0,8	0,4	0,4
Boligplan - Tjenester til utviklingshemmede - Oppgradering tjenestebaser		IA	35,6	35,6	2025	4.kv. 2024	5,6	0,0	5,6
Boligplan - Tjenester til utviklingshemmede - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	10,5	10,9	-0,4
Boligprogram - 125 nye boliger		IA			Løpende	Løpende	-0,5	0,0	-0,5
Krohnåstoppen bofellesskap for utviklingshemmede	BY 263/20	IA	127,6	127,6	2024	4.kv. 2023	25,0	20,1	4,9
Landåsveien 33 - Bofellesskap for utviklingshemmede	BY 216/21	IA	111,1	111,1	2019	4.kv. 2023	8,4	6,2	2,2
Midtunvegen bofellesskap		IA	78,0	119,2	2023	1.kv. 2025	7,1	7,7	-0,6
Ombygging av Bispenggaten 21	2020/48054-11	IA	3,0	3,0	2022	4.kv. 2022	3,0	0,2	2,8
Ombygging av Kirkebirkeland 51	2020/71709-1	IA	0,3	0,3	2022	Ferdig	0,3	0,4	0,0
Ombygging av Leirvikåsen til avlastningsboliger	2020/48054-8	IA	6,5	6,5	2022	2.kv. 2022	6,5	0,0	6,5
Sum øvrige prosjekter		IA	0,0	0,0			-0,3	0,0	-0,3
Sum		IA					79,0	58,8	20,1

Statustekst investeringer

"Boligløftet Bergen" - nye boliger

Prosjektet skal anskaffe 130 flere boliger til utviklingshemmede. Midlene innenfor sekkeposten «Boligløftet Bergen» skal anvendes til å planlegge, regulere og prosjektere nye bofellesskap før de skilles ut til egne budsjett. Noen av boligene bygges i eksisterende kommunale bygg, noen bygges på kommunale tomter og noen av midlene brukes til innkjøp av tomt med prosjekt. I 2021 har hovedtyngden av midlene gått til prosjektering av to nye bofellesskap, herunder ombygging av nedlagte Riple skole, lokalisert på Nedre Totland, og nedlagte Haugland Skole i Hauglandsveien. Årsavviket skyldes fremskyndet framdrift.

Aurdalslia bofellesskap

Prosjektet er nå startet i henhold til bestilling fra Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig og gjennomføringsvedtak er fattet i sak 2020/48054-14. Arbeidet går ut på å etablere personalbaser i tråd med gjeldene regelverk for arbeidsplasser.

Barne- og avlastningsboliger for barn og unge med alvorlig funksjonshemming

Det pågår planlegging av ulike prosjekter på flere eiendommer. Leirvikåsen 7,9 og 17 er et prosjekt som skal erstatte plassene som i dag er kjøpt av Stendi og Aberia. Videre jobbes det med Avlastningsboliger i SFO bygget ved Minde skole.

Budsjett 2021 er benyttet til innkjøp av inventar og utstyr knyttet til Leirvikåsen.

Boligplan - Tjenester til utviklingshemmede - Oppgradering tjenestebaser

Midlene er planlagt brukt til oppgraderinger i eksisterende kommunale bofellesskap. Aurdalslia er under arbeid. Avviket skyldes at andre planlagte prosjekter er forventet påbegynt/ferdigstilt i 2022.

Boligplan - Tjenester til utviklingshemmede - sekkepost

Foreldre og pårørende kan gå sammen om å opprette private boligprosjekter slik at deres voksne barn med funksjons- eller utviklingshemming kan få egen bolig. Bergen kommune anvender midler i sekkeposten for å legge til rette for hjelp og oppfølging av beboere i deres private boliger. Midler går til kjøp av leiligheter (tjenestebaser) som tilrettelegges som arbeidsplass ansatte. I 2020 ble to prosjekter ferdigstilt og satt i drift. Videre er det planlagt å åpne to nye tjenestebaser i 2021, samt tre til i 2022.

I 2021 er det 7 prosjekter som kommunen kjenner til, og bistår med å realisere. Samlet inneholder disse 7 prosjektene 53 nye boliger, med 8 til 11 boliger i hvert prosjekt. I gjennomsnitt står 28% av personer som har planlagt å flytte inn i disse nye boliger også på kommunens venteliste for å flytte inn i kommunale bofellesskap.

Prosjektene Sandslimarka og Inger Bang Lundsvei 5 er ferdigstilt i 2021.

Boligprogram - 125 nye boliger

Prosjektet skal anskaffe 125 flere boliger. Boligene skal være differensierte; noen skal bygges i egne anlegg med varierende antall enheter, mens noen av midlene skal anvendes til innkjøp av enkeltleiligheter.

Investeringsbudsjettet knytter seg til ombygging og kjøp av bygg til bruk som midlertidig botilbud. Forventet ferdigstillelsene av Nyhavnsvei 10 og oppstart av Møllendalsveien 19 er flyttet til 2022.

Krohnåstoppen bofellesskap for utviklingshemmede

Det skal oppføres to nye bofellesskap for personer med lettere utviklingshemming på en tomt i Fana bydel. Bofellesskapene vil ha felles underjordisk parkeringsanlegg og uteområde. Prosjektet inngår som den del av Boligløftet Bergen, et boligpolitisk tiltak som har som formål å avvikle kø for bolig til personer med utviklingshemming. Det er satt igang grunnarbeider for bygget og oppgradering av vei, som er et rekkefølgekrav i reguleringsplanen. Årsavviket skyldes forsinket framdrift og justert betalingsplan fra entreprenør.

Landåsveien 33 - Bofellesskap for utviklingshemmede

Landåsvegen 33 har vært fraflyttet siden Landås skole flyttet driften til nye lokaler, og skal rehabiliteres og bygges om til bofellesskap for personer med utviklingshemming. Det skal etableres ni boenheter og en tjenestebase. Det er vurdert at bygget har høy verneverdi, og dette vil medføre noen begrensninger med tanke på gjennomføring. Prosjektet er en del av Boligløftet Bergen, og er skilt ut fra sekkepost i forbindelse med gjennomføringsvedtak. Årsavviket skyldes forsinket oppstart og tilrigging av byggeplass.

Midtunvegen bofellesskap

Det er planlagt etablert nytt bofellesskap på en tomt ved Fana Herredshus i Midtunveien. Anlegget omfatter boenheter for utviklingshemmede med tilhørende fellesarealer og personalfasiliteter. Det er igangsatt reguleringsprosess og prosjektering er startet. Reguleringsarbeidet er mer omfattende enn først antatt, og krever avklaringer fra både byantikvar og vegvesenet. Det har også vært endringer i ønsket antall boenheter og utforming, noe som har medført at planmaterieell måtte revideres og sendes inn på nytt. I forbindelse med reguleringsarbeidet fremgår det også at det trolig vil bli betydelige kostnader til infrastrukturiltak grunnet rekkefølgekrav. Rekkefølgekrav er skilt ut i en egen budsjettpost.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppvekststun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av takteking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Ombygging av Bispengaten 21

Etat for Boligforvaltning har fått i bestilling å endre formålet på Bispeng gaten fra omsorgsboliger til boliger for psykisk utviklingshemmede. Arbeidet med å tilrettelegge boligene og etablering av personalbase er i gang og forventes ferdigstilt i løpet av 2022.

Ombygging av Kirkebirkeland 51

Prosjektet er nå ferdig i henhold til bestilling fra Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig. Arbeidet har bestått i å endre på personalbasen slik at man kunne få fristilt en ekstra bolig i bofellesskapet.

Ombygging av Leirvikåsen til avlastningsboliger

Dette prosjektet utføres på bestilling fra Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig hvor ordinære utleieboliger skal bygges om til avlastningsboliger. Det skal og etableres en tjenestebase i prosjektet. Prosjektet er noe forsinket pga saksbehandlingstid hos byggesak, men er nå igang og skal være ferdig i løpet av våren 2022. Prosjektet er budsjettert på tjenester til utviklingshemmede, men er regnskapsført på boligtiltak med kr 4,6 millioner for 2021.

03D-Psykisk helse

Om tjenesteområdet

Barne- og familiehjelpen har ansvar for kommunens helhetlige psykiske helsetilbud for barn og unge. Tjenestene som gis er både individuell og grupperettet, forebyggende og lavterskel hjelp, samt oppfølging av helse og omsorgstiltak.

Under tjenesteområdet "psykisk helse" for barn og unge omtales kun oppfølging og hjelpetiltak som koordinering, støttekontakt og avlastning samt andre tiltak for barn og unge med psykiske lidelser og sammensatte hjelpebehov.

Barne- og familiehjelpen er kommunens forebyggende og lavterskeltilbud i alle byområder til barn og unge opp til 23 år og deres foreldre innen psykisk helse. Ung Arena er en del av Barne- og familiehjelpen og er en byomfattende møteplass for ungdom. Forebyggende og lavterskel psykisk helsetilbud omtales under budsjettområdet 'forebyggende helsearbeid'.

Psykiske helsetjenester for voksne, omfatter tilrettelagte botilbud, aktivitetssentre og individuell oppfølging i og utenfor hjemmet. I tillegg er det en del byomfattende tjenester.

Viktige begivenheter

Barn og unge:

- Familiens hus er opprettet i ett byområde, der samlokalisering skal bidra til bedre samarbeid mellom ulike tjenester
- Prosjektrapport om tjenestenes bruk av erfaringskonsulenter er levert. Rapporten anbefaler at barn, unge og foreldre skal kunne møte erfaringskonsulenter når de tar kontakt med våre tjenester. Kunnskap fra erfaringskonsulenter er en sentral del av utviklingen av etatens tjenester
- Samhandlingsprosjektet «Sammen om barn og unge i Bergen» er gjennomført sammen med Helse-Bergen, og skal sikre bedre samhandling rundt barn og unge med ulike psykiske lidelser

Voksne:

Årsmelding 2021

- Oppstart av drift for Rask psykisk helsehjelp i januar 2021. Behandlingstilbudet er blitt samlokalisert med Bergen RecoverySkole, som en egen avdeling i samme enhet.
- Mestringsteamet har vært i full drift i 2021. Teamet arbeider målrettet med å hjelpe beboere i tilrettelagte botilbud over i egen bolig ute i samfunnet. Dette støtter den enkelte brukers prosess mot tilfriskning, selvstendighet og tilhørighet i samfunnet, og samtidig frigjør plasser til nye søkere i botilbudene. Teamet har satset på erfaringkompetanse som en viktig del av staben.
- Som en forsiktig oppstart på en egen avklaringsenhet ble det etablert to plasser ved Myrsæter-bo- og rehabiliteringssenter. Disse skal brukes for en grundigere avklaring for søkere fra spesialisthelsetjenesten til tilrettelagte botilbud. I 2021 måtte dette tilbudet konkurrere med en etablert covid-19 avdeling, men er tenkt bygget ut når pandemien er over.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Bortfall av statlig tilskudd: Sammensatte behov (ikke Storbytilskudd)	100	100	0 Medgått til formålet i 2021.
Velferdsteknologi og kjøp av responstjenester	750	750	0 Medgått til formålet i 2021.
Avstemming husleie EBF 2020	58	58	0 Medgått til formålet i 2021.
Kjøp av avlastningsplasser i påvente av avlastningsboliger/barneboliger	20 385	20 385	0 Medgått til formålet i 2021.
Utgifter til botilbud innen psykisk helse	5 100	5 100	0 Medgått til formålet i 2021.
Sum	26 393	26 393	0

Nye tiltak

Tilskudd studenters psykiske helse (Sammen)	550	550	0 Medgått til formålet i 2021.
Utbedringer for å tilfredsstille arbeidsplassforskriften	1 100	1 100	0 Medgått til formålet i 2021.
Miljøarbeidere i skolen og på fritidsarenaer	4 250	4 250	0 Medgått til formålet i 2021.
Tilskudd til ROS	300	300	0 Medgått til formålet i 2021.
Rask psykisk helsehjelp	2 500	2 500	0 Medgått til formålet i 2021.
Sum	8 700	8 700	0

Nye engangstiltak

Nytt engangstilskudd til Amalie Skrams hus	300	300	0 Medgått til formålet i 2021.
Nytt engangstilskudd til Kirkens SOS i Bjørgvin	100	100	0 Medgått til formålet i 2021.
Nytt engangstilskudd til LEVE	100	100	0 Medgått til formålet i 2021.
Nytt engangstilskudd til Landsforeningen for pårørende innen psykiatri LPP Bergen	100	100	0 Medgått til formålet i 2021.
Nytt engangstilskudd til PIT STOP - oppstartsmidler	1 000	1 000	0 Medgått til formålet i 2021.

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nytt engangstilskudd til Spillavhengighet Norge	100	100	0 Medgått til formålet i 2021.
Nytt engangstilskudd til Informasjonssenteret Hieronimus	100	100	0 Medgått til formålet i 2021.
Nytt engangstilskudd til Mental helse Bergen - Treffstedet Loftet	100	100	0 Medgått til formålet i 2021.
Nytt engangstilskudd til Blå Kors Bergen - Kompasset	100	100	0 Medgått til formålet i 2021.
Nytt engangstilskudd til Fontenehuset	1 300	1 300	0 Medgått til formålet i 2021.
Nytt engangstilskudd til Psykiatraliansen	500	500	0 Medgått til formålet i 2021.
Sum	3 800	3 800	0

Effektivisering

Reduserte kostnader ved kjøp av avlastningsplasser	-5 770	0	-5 770 Ikke utført etter faglig vurdering. Aktuelle barn vil ikke tåle nødvendig flytting fra eksisterende tiltak etter en eventuell ny og samkjørt anbudsprosess.
Effekt av ansettelse av jobbspesialister (IPS koordinator)	-800	0	-800 Prosjektet er i oppstartsfasen, og det er ikke tatt ut effekter enda.
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-52	-52	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill.)	-65	-65	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-359	-359	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Sum	-7 046	-476	-6 570

Inntektsendringer

Bortfall av statlig tilskudd: Sammensatte behov (ikke Storbytilskudd)	600	600	0 Medgått til formålet i 2021.
Ressurskrevende tjenester - Toppfinansieringsordningen	1 800	1 800	0 Medgått til formålet i 2021.
Sum	2 400	2 400	0

Sum tiltak **34 247** **40 817** **-6 570**

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Avstemming husleie EBF 2021 (T1-2021)	287	287	0 Medgått til formålet i 2021.
Husleie ved samlokalisering av tiltak i Psykisk helse Nord (T1-2021)	1 000	1 000	0 Medgått til formålet i 2021.
Sum	1 287	1 287	0

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye tiltak			
Varig styrking av Rask psykisk helsehjelp (T1-2021)	2 500	647	1 853 Tiltaket er igangsatt. Det ble ansatt 3 medarbeidere, med delårseffekt i 2021. Tiltaket vil være i full drift fra 2022.
Sum	2 500	647	1 853
Sum tiltak	3 787	1 934	1 853

Utvikling og utfordringer

Utviklingstrekk i innsats for barn og unge med psykiske lidelser

Antall barn og unge med psykiske lidelser som søker og får vedtak om helse og omsorgstjenester er mer enn doblet gjennom de siste 5 årene. Siste år er økningen på 39 % i forhold til forventet resultat i 2021. Mange av barna og særlig ungdommene har store og sammensatte behov som gjør tiltakene mer omfattende og kostnadskrevende. Denne utviklingen samsvarer med rapporter fra psykisk helsevern for barn og unge, som melder om et økende antall henvisninger med mer alvorlig problematikk.

Mangel på besøkshjem gjør det utfordrende å iverksette vedtak om besøkshjem for barn og unge med psykiske lidelser så raskt som ønskelig. Det samme gjelder når de har behov for utvidet miljøterapeutisk oppfølging. Dette fører til at målsettingen om at kommunen iverksetter tiltak innen 3 måneder ikke nås. For å kompensere for mangel på tiltak må kommunen i større grad bruke markedet for private aktører. Siste års utvikling legger press på tjenestene for å yte gode tjenester i tråd med mål, innenfor rammene som er gitt.

Samarbeid med erfaringskonsulenter har vært vektlagt i tjenestene for utsatte barn og unge. Tjenestene ha hatt totalt 10 erfaringskonsulenter, som med sin kompetanse bidrar til en ytterligere brukerorientert tjenesteutvikling, og til at barn og unge kan velge å snakke med en som har vært gjennom noe vanskelig selv og vet hvordan det er å be om hjelp. Etat for barn og familie ønsker at barn, unge og foreldre skal kunne møte erfaringskonsulenter når de tar kontakt med tjenestene og at kunnskap fra erfaringskonsulenter er en sentral del av tjenesteutviklingen, både i forebyggende tjenester og i oppfølging av barn og ungdom med psykiske lidelser. Prosjekt «Erfaringskonsulenter i Etat for barn og familie» har hatt i oppdrag å finne ut hvordan dette best kan gjøres. Prosjektet har hatt kunnskapsbasert praksis som grunnlag i sitt arbeid. Teori og forskning, behov hos barn og unge, hva erfaringskonsulentene trenger i sin jobb og hva som er viktig for medarbeiderne i tjenestene har vært sentrale tema.

Utfordringer i samhandling mellom kommunale tjenester og psykisk helsevern for barn og unge har blitt ytterligere identifisert gjennom 2021 gjennom prosjektet «Sammen om barn og unge i Bergen». Prosjektet har hatt som mål å sikre syv gode samhandlingsforløp mellom kommune og spesialisthelsetjenesten. Forløpet er utviklet i Helse Fonna og implementeres nå i hele Helse Vest og nå også sammen med Bergen kommune. Samhandlingsforløpene har verktøy for å få klarere rolle- og ansvarsdeling mellom tjenestene rundt barn og unge. Det vil også gi muligheter til tjenestene å bli bedre kjent med hverandre, til oppgavene og rollene de ulike tjenestene har på sine områder.

Utviklingstrekk i brukergruppen over 18 år

Det totale antallet brukere av psykiske helsetjenester har økt noe i 2021. Noen av dem er svært hjelpetrengende søkere til tilrettelagte botilbud, og grensen for hva som oppfattes som kommunens

ansvar, skyves stadig. Staten overføre stadig mer ansvar fra spesialisthelsetjenesten til de kommunale tjenestene, som botilbud og oppfølgingsansvar for personer med sikkerhetsproblematikk og store behandlingsbehov.

Pr. 31.12.2021 hadde 1321 personer individuelle oppfølgingstjenester mot 1399 i 2020. Det er en svak nedgang fra året før. Gruppe- og aktivitetstilbudene som var sterkt redusert i 2020 som følge av pandemien, har vært åpne i 2021. Pr. 31.12.2021 deltok 1031 i gruppe- aktivitetstilbud, mot 900 personer i 2020. I tillegg hadde 76 personer plass i bosenter.

Det er flere trekk ved utviklingen som er positive og som gir grunn til optimisme på brukernes vegne. En høy andel av brukerne er aktive i skole, arbeid eller faste aktiviteter. Dette gir muligheter for personlig vekst og utvikling og mer styring over eget liv.

Det ansettes flere medarbeidere i tjenestene på bakgrunn av egen brukererfaring fra psykiske lidelser og behandling. Disse ansatte tilfører en viktig kompetanse og kan styrke brukernes tro på at tilfriskning er mulig.

Tilrettelagte botilbud og utflytting av utskrivningsklare fra Helse Bergen

Bergen kommune har 348 tilrettelagte boliger med ulik grad av bemanning for mennesker med alvorlige psykiske problemer. Ved utgangen av 2021 var det 34 personer på venteliste til tilrettelagt botilbud, mot 26 året før. Av de som ventet på slikt tilbud var 9 utskrivningsklare fra spesialisthelsetjenesten, mot 8 året før. Det ble i 2019 innført en betalingsplikt for utskrivningsklare som må vente på et forsvarlig kommunalt tilbud. Pr. 31.12.2021 omfattet dette 5 personer.

Det arbeides aktivt med å etablere gode veier til en ordinær bolig i samfunnet for de beboerne i tilrettelagte botilbud som er blitt friskere og er klare for det. Det er etablert to avklaringsplasser som skal bidra til bedre kartlegging av behov for at tilbudet som gis skal bli mest mulig treffsikkert. Det er og opprettet mestringsteam som bistår personer som kan flytte ut fra tilrettelagte botilbud til ordinære boliger. Dette vil også kunne redusere ventetiden for de som i dag har vedtak som ikke er effektivt.

Psykososial kriseberedskap

Psykososial kriseberedskap består av Livskriehjelpen ved Bergen legevakt, de lokale bydelsvise kriseteamene og en sentral kriseberedskap med døgnvakt. De bydelsvise kriseteamene ga i 2021 oppfølging til 45 familier i kriser, mot 44 året før. Av de 45 var 16 saker knyttet til oppfølging av etterlatte etter selvmord, og en etter overdosedødsfall. Et oppfølgingsløp etter selvmord er anbefalt å vare i et år, så det ligger en betydelig ressursinnsats i hver sak kriseteamet arbeider med.

Samarbeid med spesialisthelsetjenesten

For de aller fleste brukerne fungerer samarbeidet mellom kommune og spesialisthelsetjeneste meget godt. Men det er en stadig større utfordring at sterkt behandlings- og omsorgstrengende brukere meldes som utskrivningsklare fra spesialisthelsetjenestene. For noen av personene som meldes som utskrivningsklare, er det også utfordringer knyttet til farlighet for dem selv eller andre. Her har kommunen begrensede verktøy og er svært avhengig av et tett og forpliktende samarbeid med spesialisthelsetjenestene for at tjenestene skal være tilstrekkelige.

Rask psykisk helsehjelp

Et nytt lavterskel behandlingstilbud for personer med lettere til moderate psykiske helseutfordringer, som startet i januar 2021. Tilbudet omfattet det første halvåret byområdet Bergenhus/Årstad, og fra høsten også Arna.

Årsmelding 2021

Terapeutene gjennomgår et to-årig opplæringsprogram, parallelt som de gir behandlingstilbud. Dette medfører at kapasiteten vil øke etter endt utdanningsløp. Rask psykisk helsehjelp ga i 2021 behandlingstilbud til 439 personer. Men har vært etterspurt av mange i byområder som foreløpig ikke har dette tilbudet.

Korona og smittevern

Tjenestetilbudet har i store deler av 2021 fortsatt vært preget av de strenge smitteverntiltakene. Aktivitets- og botilbud har vært driftet med perioder med begrensede aktiviteter, men har holdt åpent gjennom hele året. Det har ellers vært relativt lite smitte blant brukerne av de psykiske helsetjenestene for voksne. 2021 har vært et krevende år å holde driften stabil. Året har ikke vært preget av store nye satstinger og endringer, bortsett fra Rask psykisk helsehjelp.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Tilrettelagte botilbud for voksne (boteam, bofellesskap og bosentre)	348	348	348	348
Totalt antall brukere av avd. psykisk helse	1 750	1 657	1 666	1 710
Antall voksne som jevnlig deltar i aktivitetstilbud i grupper, arbeid og skole (antall medlemmer i Amalie Skrams Hus er tatt med)	1 000	858	928	1 031
Antall voksne som mottok individuell oppfølging	1 300	1 245	1 399	1 321
Antall selvmord i Bergen	34	23	31	
Antall saker med oppfølging fra kriseteamet	61	80	44	45
Antall saker med oppfølging fra kriseteamet etter selvmord	30	28	16	16
Antall saker med oppfølging fra kriseteamet etter overdosedødsfall	3	1	4	1
Antall barn og unge i målgruppen som mottar ulike typer vedtakspliktig hjelp - jfr. helse- og omsorgsloven	304	290	380	542
Antall barn og unge med vedtak om støttekontakt (individuell og i gruppe)	157	174	204	244
Antall vedtak til barn om avlastning (timeavlastning i hjemmet/utenfor hjemmet, helgeavlastning, døgnavlastning)	137	184	220	209
Antall barn og unge i Barne- og familiehjelpen som har koordinering	113	112	223	184

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Åpne aktivitetstilbud psykisk helse	16,7	18,4	22,4	-5,4	17,0	1,5
Andre velferdstiltak psykisk helse	47,0	54,7	53,6	-0,4	53,1	1,6
Tiltak i avlastningsbolig for barn og unge	0,0	9,5	27,7	-10,0	17,7	-8,1
Boform heldøgns omsorg (institusjon KHL)	154,3	164,5	223,4	-63,3	160,1	4,4
Utskrivningsklare pasienter psykisk helse og rus	9,5	9,5	12,5	-0,6	11,9	-2,4

Årsmelding 2021

Beløp i mill. kr

Tjeneste			Regnskap 2021			
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Praktisk hjelp og bistand psykisk helse	175,2	171,4	215,3	-40,7	174,5	-3,1
Personlig assistent psykisk helse	0,9	1,2	1,4	0,0	1,4	-0,2
Hjemmesykepleie psykisk helse	113,0	135,4	151,2	-17,4	133,8	1,6
Psykiske helsetjenester for barn og unge	15,4	30,5	35,9	-12,4	23,5	7,0
Byggdrift bofellesskap for mennesker med psykiske lidelser	-18,6	-17,8	23,7	-41,2	-17,5	-0,3
Sum	513,6	577,5	766,9	-191,5	575,4	2,0

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling			Regnskap 2021			
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Finans, næring og eiendom	-20,3	-19,6	24,5	-44,0	-19,4	-0,2
3-Eldre, helse og frivillighet	28,1	28,1	33,4	-5,3	28,2	-0,1
6-Arbeid, sosial og bolig	524,6	548,3	691,9	-143,1	548,9	-0,6
90-Fellesposter - bykassen	-18,8	20,8	17,0	0,8	17,8	2,9
Sum	513,6	577,5	766,9	-191,5	575,4	2,0

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig gikk med et merforbruk på 0,6 mill. Hovedårsaken til avviket er et ikke innfridd effektiviseringskrav for kjøp av avlastningsplasser.

Tjenester til psykisk helse barn og unge gikk med et merforbruk på 7,4 mill. Merforbruket skyldes i hovedsak et ikke innfridd effektiviseringskrav for kjøp av avlastningsplasser. En planlagt ny og samkjørt anbudsprosess for kjøp av avlastningsplasser ble ikke gjennomført i 2021, som følge av betydelige ulemper for barnas helse ved flytting fra eksisterende tiltak.

Tjenester til psykisk helse voksne gikk med et mindreforbruk på ca. 6,8 mill. Hovedårsak til avviket skyldes høyere tilskuddsrefusjoner for særlig ressurskrevende tjenester i 2020 enn forventet. Dette har medført merinntekter i 2021. I tillegg er det forsinkelser i implementering av tilbud om individuell oppfølging på kveld og helg. Det har i 2021 vært gjennomført to piloter for organisering av tilbudet. Tjenesten har hatt lav etterspørsel, og det vil arbeides videre med en god organisering av denne tjenesten.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettet for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Andel ansatte som yter individuell oppfølging som har tatt i bruk mobil omsorg	Antall ansatte som yter individuell oppfølging og har tatt i bruk mobil omsorg		87		Prosjektet er avviklet grunnet manglende tilgang på mobiler/programvare. Kan derfor ikke rapporteres.
	Andel personer som ikke er i noen form for meningsfull aktivitet skal reduseres	Antall brukere som mottar lovpålagt tjeneste (Bosenter, tilrettelagt botilbud, vedtak om individuell oppfølging) som selv opplever å være i meningsfull aktivitet / Totalt antall brukere som mottar disse tjenestene		20,0 %	54,0 %	Ny beregningsmodell fra 2022 og målsettingen er justert fra 2022.
	Antall beboere som flytter ut fra bosenter grunnet tilfriskning skal økes	Antall beboere som flytter ut fra bosenter grunnet tilfriskning		2	1	Nyetablert Mestringsteam jobber godt sammen med enheten og har flere utflyttingsprosesser på gang. Men disse registreres først når utflyttingen skjer.
	Antall beboere som flytter ut fra tilrettelagte botilbud med bemanning grunnet tilfriskning skal økes	Antall beboere som flytter ut fra tilrettelagte botilbud med bemanning grunnet tilfriskning		5	7	Måltall er oppnådd for 2021. Det er flere utflyttingsprosesser som har startet i 2021 som vil bli fullført i 2022.
	Barn og unge med langvarige og sammensatte hjelpebehov grunnet psykisk lidelse skal ha tilgjengelige tjenester	Andel vedtak etter helse- og omsorgsloven som er effektivt innen 3 mnd.	71,0 %	80,0 %	69,9 %	Noe økning i ventetid.
	Barn og unge med langvarige og sammensatte hjelpebehov grunnet psykisk lidelse skal sikres medvirkning	Andel av barn og unge (etter fylte 10 år) med vedtak etter helse- og omsorgslov som deltar i utforming og/eller evaluering av tiltaksplan for vedtaket	78,0 %	65,0 %	64,7 %	Resultat i samsvar med mål.

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
	Høy bruk av Individuell Plan (IP) og ansvarsgrupper for voksne personer med psykiske problem	Antall brukere som mottar lovpålagt tjeneste (Bosenter, tilrettelagt botilbud, vedtak om individuell oppfølging) som selv påvirker egen tjeneste gjennom IP eller ansvarsgruppe / Totalt antall brukere som mottar disse tjenestene	39,0 %	95,0 %	32,0 %	Ny by beregningsmodell fra 2022 da brukere med individuell oppfølging uten vedtak vanligvis har Oppfølgingsplan i stedet for IP/ansvarsgruppe

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett			Årets budsjett			
			Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt	Estimert	Just. bud.	Regnskap	Avvik
					ferdigår	ferdigkvar- tartal			i kr
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	1,8	1,8	0,0
Sum		IA					1,8	1,8	0,0

Statustekst investeringer

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppvekststun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av taktekking og isolasjon	3 507 187

Årsmelding 2021

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

04A-Tjenester til rusavhengige og bostedsløse

Om tjenesteområdet

De ulike tjenestestedene som retter innsatsen mot rusavhengige og bostedsløse, jobber også for å bedre situasjonen til ungdom i risikoutsatte miljøer. Viktige stikkord er tidlig innsats, identifisering av ungdom som strever, tilrettelagte bo- og aktivitetstilbud, individuell oppfølging i og utenfor hjemmet og helse- og sosialtjenester til mennesker med rusrelaterte utfordringer.

Tjenestene forvaltes av Etat for barn og familie, Etat for psykisk helse og rus og Etat for sosiale tjenester.

Viktige begivenheter

- Tjenestetilbudet har også i store deler av 2021 vært preget av smitteverntiltakene, og alle tjenestene har vært påvirket av dette i ulik grad. Likevel har lavterskeltjenestene som MO-sentre og aktivitetssentre vært åpne i 2021. Aktivitetssentrene har gitt individuelle oppfølging gjennom fysisk samhandling og aktiviteter og i mindre grad på digitale flater sammenlignet med pandemiåret 2020. Botilbudene ble driftet som vanlig, men sosiale aktiviteter er tidvis blitt redusert på grunn av smitteverntiltak. Dagsverket, drop-in tilbud om arbeid har opprettholdt aktivitet i hele pandemiperioden ved tilrettelegging gjennom redusert størrelse på arbeidsgrupper, flere oppmøtesteder samt ved at aktiviteten har foregått utendørs.
- Kommunen fikk i forbindelse med nedstengingen tildelt statlige «koronamidler». Midlene ble brukt til:
 - å opprette en egen ordning med daglig utkjøring av varme middagsporsjoner til brukere på midlertidige botilbud med kvalitetsavtale.
 - det ble etablert en transport og følgetjeneste for målgruppen i samarbeid mellom fagetatene og Stiftelsen kirkens bymisjon Bergen.
 - MO sentrene og tiltak innen psykisk helse fikk styrket sine ressurser til aktiviteter.
 - Det ble også kanalisert koronamidler til brukerorganisasjoner og ideelle organisasjoner innen rus- og psykisk helse feltet for å opprettholde aktiviteten.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Uteplassen ved MO-senteret Gyldenpris - driftsutgifter	50	50	0 Medgår til formålet i 2021.
Økt vakthold ved midlertidige botilbud	6 630	6 630	0 Medgår til formålet i 2021.
Fortsatt behov for vektertjeneste ved MO- senteret Gyldenpris og uteplassen	3 900	3 900	0 Medgår til formålet i 2021.
Økte utgifter til helse- og omsorgsplass	2 500	2 500	0 Medgår til formålet i 2021.

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Avstemming husleie EBF 2020	119	119	0 Medgår til formålet i 2021.
Reversering av nedtrekk for tverrfaglig overdoseteam	2 100	1 140	960 Midlene kom i budsjett 2021 noe som medførte at tiltaket kom sent igang.
Sum	15 299	14 339	960

Nye tiltak

Opptrappingsplan rus: Jobbspesialister (IPS koordinator)	1 600	1 600	0 Medgår til formålet i 2021.
Opptrappingsplan rus: Arbeids- og aktivitetsrettet tiltak	300	0	300 Medgår ikke til formålet i 2021.
125 nye boliger med tilvisningsavtaler - Booppfølging	833	415	418 Boligprogrammet er forsinket og midlene er brukt til delfinansiering av tre stillinger. Stillingene er brukt til å gi oppfølging til målgruppen som skal få tjenester som del av det nye boligprogrammet.
Styrking i tilskuddslisten BASB 2021	527	527	0 Medgått til formålet i 2021
Mentorordning - utekontakten	750	750	0 Tiltaket er innarbeidet i budsjettet og er i tråd med formålet
Styrking av tilskuddslisten BASB 2021	2 960	2 960	0 Medgått til formålet i 2021
Sum	6 970	6 252	718

Nye engangstiltak

Nytt engangstilskudd til Blå Kors Bergen - Hvite Bånd Dagsenter	100	100	0 Medgått til formålet i 2021
Lavterskel jobbtilbud for LAR-pasienter	2 000	2 000	0 Midlene medgår til formålet i 2021.
Sum	2 100	2 100	0

Effektivisering

Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-30	-30	0 Tiltaket er realisert innenfor budsjettrammen
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill.)	-41	-41	0 Tiltaket er realisert innenfor budsjettrammen
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-224	-224	0 Tiltaket er realisert innenfor budsjettrammen
Sum	-294	-294	0

Kutt i tiltak

Oppsigelse av avtale med Stiftelsen Albatrossen ettervernssenter	-2 960	-2 960	0 Innarbeidet i budsjett for 2021.
Oppsigelse av avtale med Omsorgsbasen for kvinner	-4 523	-4 523	0 Overført til tiltak krisesenter for personer i aktiv rus.
Redusert åpningstid ved MO-senteret Nesttun	-800	-800	0 Tiltaket er reversert gjennom annet tiltak
Avvikle driftsavtale med Hallvardsstuen	-2 158	-2 158	0 Innarbeidet i budsjett for 2021.
Beholde åpningstidene ved MO-sentrene Gyldenpris og Nesttun	5 100	5 100	0 Midlene medgår til formålet i 2021.

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Avvikling av akuttovernattingstilbud ved MO-senteret Gyldenpris	-4 800	-4 800	0 Prosessen med omplasseringer ble gjennomført, og tiltaket er realisert.
Redusert åpningstid ved MO-senteret Gyldenpris	-4 300	-4 300	0 Tiltaket er reversert gjennom annet tiltak
Sum	-14 441	-14 441	0
Sum tiltak	9 634	7 956	1 678

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Matsservering fra Alf AS (T1-2021)	600	600	0 Medgår til formålet i 2021.
Avstemming husleie EBF 2021 (T1-2021)	249	249	0 Medgår til formålet i 2021.
Enetiltak innen rusfeltet (T1-2021)	2 750	1 110	1 640 Midler til 2 enetiltak. Ett av enetiltakene er igangsatt med et høyere omsorgsnivå mens tiltak to starter først opp i starten av 2022
Sum	3 599	1 959	1 640
Sum tiltak	3 599	1 959	1 640

Utvikling og utfordringer

Tjenesteområdet er prioritert gjennom Handlingsplan mot åpne russcener 2019-2022 og Plan for rusfeltet 2018-2022.

Arbeidet mot åpne russcener er et kontinuerlig pågående samarbeid mellom Vest Politidistrikt, Bergen kommune og Helse Bergen ved Avdeling for rusmedisin (AFR) og Divisjon for psykisk helsevern. I tillegg gjennomføres det møter hver 14. dag mellom alle gatenære tjenester for å analysere situasjonen på gateplan, overvåke eventuelle endringstendenser og sette inn relevante tiltak der det er nødvendig. Målet er å redusere trykket på åpne russcener og hindre at nye oppstår.

Etableringen av mottaks- og oppfølgingscentre (MO-sentre) er sentrale tiltak i handlingsplanene. MO-sentrene gir tilbud som bidrar til bedre helsemessige og sosiale vilkår for rusavhengige. Sentrene har tradisjonelt hatt jevne månedlige besøkstall. Den pågående pandemien med påfølgende tiltak for å redusere smitteforekomsten i samfunnet har påvirket besøkstallene. Sentrene er åpne og tilgjengelige, men med de begrensninger som har fulgt av nasjonale og lokale smittevernstiltak. I tillegg har pandemien påvirket målgruppen sine daglige rutiner/vaner også i forhold til bruk av MO-sentrene. For å kompensere for reduserte tilbud ved MO-sentrene har kommunen innført matsservering og utdeling av rent brukerutstyr på midlertidig botilbud med kvalitetsavtale.

I tråd med handlingsplanene ble **Prosjekt «Sent ute»** iverksatt i 2018, som et 3 samarbeidsprosjekt mellom Bergen kommune, AFR og Vest politidistrikt. Tiltaket - som nå er fast - retter seg mot en svært begrenset gruppe personer som oppholder seg mye på åpne russcener i Bergen, og som har en utfordrende atferd knyttet til vold og trusler. En fellesnevner for kandidatene er vanskelig atferd som

følge av rus og dårlig psykisk helse, dårlig kognitiv fungering, paranoide forestillinger, dårlig forhold til politiet, lang fartstid i et system som de har mistet troen på, med mer. Erfaringen så langt har vist at det har vært mulig å få samtykke fra aktuelle deltakere til utveksling av informasjon og at politiets involvering i samhandlingsmøter med enkeltpersoner er en suksessfaktor.

Differensierte bo- og tjenestetilbud er viktige tiltak for å redusere bruk av midlertidige botilbud og redusere trykket på åpne russcener. Kommunale boligtiltak for personer med ruslidelser har tilpassede oppfølgings- og vektertjenester. I tillegg er nye avtaler om helse- og omsorgstjenesteplasser i institusjon tatt i bruk av NAV sosialtjeneste. Dette er viktige tiltak for omsorgstrengende rusavhengige og rusavhengige som er i behov av rehabiliteringsorienterte tilbud.

Utekontakten skal forebygge problemutvikling og medvirke til bedring av livssituasjonen til ungdom i risikoutsatte miljøer, og på skoler det er inngått samarbeidsavtaler med. Totalt registrerte Utekontakten 7737 treff med ungdommer i 2021. I snitt mottok 274 ungdommer individuell oppfølging fra feltarbeidere i 2021. Innsatsen mot skoler ble i 2021 forsterket med samarbeidsavtaler med 18 skoler mot 11 skoler i 2020.

Utekontaktens rådgivningstjeneste registrerte i 2021 en markert nedgang i antall besøk fra 1177 i 2020 til 721 i 2021. Restriksjoner knyttet til pandemien er en sannsynlig årsak. Samtidig registrer Utekontakten at flere unge med bekymringsfull adferd oppholder seg i større grad på digitale arenaer enn tidligere. Som et svar på dette etablerte Utekontakten i 2021 prosjektet «**Digitalt oppsøkende barne- og ungdomsarbeid**», finansiert med tilskudd fra bystyres tilleggsbevilgning til Utekontakten hadde i 2021 nærmere 400 ungdommer i egen Discordkanal, hvor majoriteten er ungdomsskoleelever. Problemstillinger som går igjen i samtalene med ungdommene som møtes digitalt er psykisk helse, ensomhet, utenforskap, mangel på nettverk og fritidsaktiviteter, samt skolevegring og søvnproblematikk.

"Tidlig ute" gir unge under 25 år, som er pågrepet for narkotikarelatert kriminalitet, tilbud om en alternativ straffereaksjon. I 2021 deltok 31 ungdommer i et individuelt tilpasset program, der de fikk påtaleunndlatelse med vilkår om deltakelse i programmet. 15 av disse var under 18 år. "Tidlig ute" har også et tilbud til ungdom under den kriminelle lavalder. Mange av deltakerne i 2021 hadde ved inntak ingen kontakt med andre tiltak.

Prosjektet «**Inkludering gjennom deltidsarbeid**» som gir vanskeligstilt ungdom på videregående skole en mulighet til å skaffe seg arbeidserfaring, samt språkpraksis til enslige mindreårige flyktninger ble videreført i 2021. Ved hjelp av bystyres tilleggsbevilgning fikk 73 ungdommer delta i prosjektet i 2021 mot 47 i 2020. Flere av ungdommene har fått tilbud om deltidsjobb videre etterpå.

Barnevernstiltaket **"Der ungdom er" (DUE)** gir utsatte barn og ungdom opptil 25 år samt familier et koordinert, helhetlig og individuelt tilpasset tilbud om miljøterapeutisk oppfølging. I 2021 fikk 269 barn og unge i alderen 1 til 25 år tiltak i egen bolig eller hjemme hos foresatte, mot 178 i 2020. I 2021 ble det startet opp ICDP veiledning for foreldre til tenåringer med DUE-tiltak, i et pilotsamarbeid med BUF-dir.

Utekontakten arrangert også i 2021 sinnemestringskurs for ungdom med sinneproblematikk, henvist fra ulike kommunale tjenester, etter Brøsetmodellen.

Tverretatlig operativt team mot radikaliserings og voldelig ekstremisme (TOT-teamet) koordineres av Utekontakten, og tilbyr mentorordning til unge som står i fare for å bli del av en radikaliseringsprosess, som har returnert fra irregulær krigføring i konfliktområder, eller er en del av ekstreme nettverk. Syv forhold ble drøftet i TOT-teamet i 2021, hvorav fire forhold omhandlet radikal islam og to forhold

Årsmelding 2021

omhandlet høyreekstremisme. Tre personer takket ja til mentoroppfølging, og det ble tillegg jobbet med fire saker som ble startet opp i 2020. Tre av sakene hadde flere familiemedlemmer mentoroppfølging.

Utekontakten drifter et bo- og støttetilbud for unge utsatt for æresrelatert vold, herunder tvangsekteskap eller trussel om dette. I 2021 ble seks personer henvist fra Barne- ungdoms og familiedirektoratet. I tillegg mottok tre personer som ble henvist i 2020 fortsatt tilbudet. Botid i dette tilbudet er 6 til 9 måneder.

Utekontakten hadde i 2021 tre erfaringskonsulenter som med sin kompetanse bidro til en ytterligere brukerorientert tjenesteutvikling.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2018	2019	2020	2021
Antall personer i gruppen rusavhengige og bostedsløse med individuell oppfølging i egen bolig	573	626	595	542
Utgifter til bruk av midlertidig botilbud (i mill. kr.)	30	36	36	36
Årlig besøk i MO-sentrene	71 916	68 723	31 274	34 444
Unike brukere registrert pr. tiltak samlet for alle MO-sentrene	2 248	2 075	1 040	0

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021					
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Andre velferdstiltak rus	2,2	2,6	2,3	0,0	2,3	0,3
Rusbehandling, råd og veiledning	178,2	205,6	235,2	-37,9	197,3	8,2
Lavtersketilbud for rusavhengige	80,7	87,9	102,0	-14,9	87,0	0,9
Utekontakt	24,1	31,5	76,4	-38,1	38,4	-6,9
Overnattingstilbud til bostedsløse	4,7	4,8	3,7	0,0	3,6	1,2
Midl opph. m/tils-ikke ind.rettet	17,2	12,1	14,9	-1,2	13,7	-1,6
Botreningstjeneste ikke individrettet	14,9	16,3	18,7	-1,8	16,9	-0,5
Sum	321,9	360,8	453,2	-93,9	359,3	1,5

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021					
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Finans, næring og eiendom	1,9	1,9	4,8	-3,0	1,8	0,0
6-Arbeid, sosial og bolig	329,9	343,8	435,5	-94,4	341,1	2,8
90-Fellesposter - bykassen	-9,8	15,1	12,9	3,4	16,4	-1,2
Sum	321,9	360,8	453,2	-93,9	359,3	1,5

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig gikk med et mindreforbruk på tjenesteområde 04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse på 2,8 mill. i 2021.

Innen tjenesteområde 04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse gir merinntekter statstilskudd og DUE-inntekter (Tiltak Der Ungdommen Er) byrådsavdelingen et mindreforbruk. Sett opp mot inntektssiden så ble lønnsutgiftene lavere enn antatt. Rekrutteringsprosesser, spesielt ved MO-Gyldenpris, ved flere stillinger har tatt tid slik at disse har blitt stående vakante. Det er også noe mindre forbruk av driftskostnader enn i et normalår. I september ble det inngått avtale om koronahotell for personer i rusmiljøet og tiltaket fikk budsjett etter vurdert behov.

Mindreforbruket ble noe høyere enn antatt og skyldes høyere tilskudsrefusjoner for særlig ressurskrevende tjenester i 2021 enn forventet.

Helse og omsorgsplasser på tjeneste 24310 Rusbehandling, råd og veiledning har mindreforbruk på ca. 2 mill. i 2021. Mindreforbruket knyttes til korona og da utfordringer med oppfølging av klienter og følgetjeneste til institusjon.

Størst avvik ligger på tjeneste 24330 Utekontakten som kommet ut med et merforbruk på 4,1 mill. Merforbruket knyttes til etablering i nye lokaler, oppskalering av DUE-tiltaket samt noe feilførte lønnsutgifter som skulle vært på tjeneste 24410 Barnevernstjeneste.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket strømutfgifter for desember som det ikke er budsjettet for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Antall personer i gruppen rusavhengige og bostedsløse med individuell oppfølging i egen bolig skal økes	Antall personer i gruppen rusavhengige og bostedsløse med individuell oppfølging i egen bolig	595	635	542	Årsmålet ble ikke nådd. Både sosiale botjenester og NAV kontorene har hatt en nedgang i antallet som får oppfølging i egen bolig.
	Bedre helsetjenester til rusavhengige personer	Antall konsultasjoner i helserom		2 200	1 849	Manglende måloppnåelse skyldes koronapandemi med mindre tilgjengelige tjenester og rusavhengige som har fått tjenester hjemme.
	Redusere utgifter til bruk av midlertidig botilbud for rusavhengige og bostedsløse	Utgifter til bruk av midlertidig botilbud (i mill. kr.)	36,0	30,0	36,0	36 mill. utbetalt i 2021 til midlertidig botilbud. Vi ligger på samme nivå som i 2020. Antallet som benytter seg av midlertidig botilbud har gått ned men grunnet økte priser til tiltaket nådde vi ikke årsmålet.
Styrke arbeidet med rehabilitering for rusavhengige	Andelen utnyttede plasser i aktivitetssentre i regi av NAV sosialtjeneste		81,0 %	80,0 %	83,5 %	De fleste plassene er pr. 31. desember benyttet ved aktivitetssentrene. Budsjettmålet er oppfylt.
	Antall personer som innvilges opphold i rehabiliteringsinstitusjon årlig		61	80	37	Det har vært en betydelig nedgang siden 3 tertial 2020. Måltallet er satt for høyt og bør reduseres.
	Gjennomsnittlig botid i rehabiliteringsinstitusjon (mnd.)		4,0	3,0	3,8	Siste 12 måneder er snitt botid i rehabiliteringsinstitusjon 3,76 måneder årsmålet er nådd.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag

Bystyret ber byrådet sørge for at det settes ned en arbeidsgruppe som skal lage et konsept for hva et nytt MO-senter i sentrum skal inneholde og hvordan det skal organiseres i samarbeid med ideelle og brukerorganisasjoner.

Statusbeskrivelse

Mandat med invitasjon til brukerorganisasjonene er klart. Det planlegges for bred deltakelse fra brukerorganisasjoner og ideelle aktører. En egen ressursgruppe vil utnevnes etter forutgående interessentanalyse.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvarter	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Sum øvrige prosjekter		52,8	0,0	0,0			-7,1	1,1	-8,2
Sum							-7,1	1,1	-8,2

Statustekst investeringer

04B-Sosialhjelp og andre sosiale tjenester

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter økonomisk sosialhjelp, råd og veiledning, midlertidig bolig, arbeid med individuell plan, kvalifiseringsprogram samt booppfølgingstjenester og tiltak til rusmiddelavhengige. Tjenesteområdet forvaltes av Etat for sosiale tjenester, som tilhører Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig.

Viktige begivenheter

- Utviklingsprosjektet er et samarbeid mellom Bergen kommune, NAV Stat og Vestland fylkeskommune. Prosjektet består av to deler; 1) videreutvikling av helhetlige og kvalitativt gode tjenester for flyktninger og 2) koordinerte og kunnskapsbaserte tjenester til ungdom. Basert på rapportene fra prosjektet ble nye løsninger satt i gang og testet ut fra 2021. Blant annet Bergensmodellen og avtale om koordinert oppfølging av flyktninger, Mulighetssenteret for ungdom, videreutvikling av felles Folk i arbeid, felles kartlegging og bruk av fagsystem, felles møtedager med oppfølgingstjenesten og opplæring for taushetsplikt og GDPR.
- Rapportering på forvaltningsrevisjon for sosiale tjenester under koronapandemien ble behandlet i kontrollutvalget 20.10.2021, var tema for høring i utvalg for helse -og sosial 10.05.21 og ble behandlet i bystyret 24.11.21. Tiltakene er under oppfølging i tjenestene.
- Evaluering av økningen av sosialhjelpssatser mot et nivå tilsvarende SIFOs referansebudsjett ble behandlet i bystyret 24.11.21. Satsene ble besluttet ytterligere hevet fra 1.3.21 (?).
- Alle NAV kontor i Bergen åpnet for frammøte uten avtale 11. januar 2021.
- Sosialtjenesten har opprettet og driftet egne karantene og isolasjonstilbud for bostedsløse og rusavhengige da disse ikke har vært inkludert i den ordinære beredskapen i kommunen.
- NAV Bergen nord flyttet inn i nye lokaler.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Kvalifiseringsstønad	4 000	0	4 000 Ikke oppnådd måltall pga pandemien.
Tilpasning til aktivitetsnivå økonomisk sosialhjelp	-34 700	-34 700	0 Driver økonomisk sosialhjelp innenfor rammen. Klientreduksjon som startet i 2020 fortsatte i 2021
Endringer i tilskuddslisten BASB 2021	-190	-190	0 Innarbeidet i budsjett 2021
Print til sikker sone	180	180	0 Digital overføring av dokumenter i fagsystemet Socio. Midlene vil medgå til formålet i 2021.
Ny modul "Min side saksbehandler" i fagsystem Socio	80	80	0 Implementert ny modul i fagsystemet Socio.
Oppjustert kostnadsanslag for Socio	600	600	0 Medgår til formål i 2021
Sum	-30 030	-34 030	4 000

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik	Status beskrivelse
Nye tiltak				
Gsuite for arbeidstiltak	240	0	240	Programvaren er ikke anskaffet. Avventer avklaring fra SDI for å ta i bruk Gsuite.
Krisesenter for personer i aktiv rus	5 983	3 489	2 494	Midler som medgår til etablering til krisesenter i aktiv rus. Ombygging ferdig i des 2021. Ombyggingskostnad ble rimeligere enn prosjektert. Lønnsutgifter for 3 stillinger løper med helårseffekt. Inngått avtale for leie av institusjonsplass for Krisesenter for personer i aktiv rus fra juni både for kvinner og menn.
Møhlenpris idrettslag	450	450	0	Tilskudd utbetalt
Styrkinger i tilskuddslisten BASB 2021	58	58	0	Medgår til formål i 2021
Satsheving sosialhjelp	16 600	16 600	0	Midlene har medgått til korrigerte satser fra 01.03.21
Tilskudd til Robin Hood-huset	350	350	0	Medgått til formålet i 2021
Sum	23 681	20 947	2 734	
Nye engangstiltak				
Prosjektmidler mangfoldig dialog og møteplasser	150	0	150	Tiltaket ble i 2. tertialrapport omdisponert til Dialog om vanskelige temaer. Ble avsatt til disposisjonsfond til bruk i 2022.
Rainbow cities network	300	200	100	Restmidler satt av til disposisjonsfond til bruk i 2022.
Nytt engangstilskudd til Nok. Bergen (tidligere SMISO Hordaland)	300	300	0	Midler har medgått til formålet i 2021.
Skeiv Verden Vest - Engangstilskudd	350	350	0	Tilskudd utbetalt
Søkbart pott til organisasjoner og tiltak for å motvirke sosial kontroll	1 000	1 000	0	Tilskudd utbetalt
Sum	2 100	1 850	250	
Effektivisering				
Effekt av ansettelse av jobbspesialister (IPS koordinator)	-800	-800	0	Tiltaket ansees løst innenfor rammen
Effektivisering som følge av program for digitalisering, innovasjon og effektivisering	-4 000	-1 800	-2 200	Effektiviseringskravet er delvis innfridd og arbeides videre med i 2022. Omorganisering fellestjenester starter tidlig i 2022
Redusert bruk av midlertidig botilbud	-3 000	0	-3 000	Utgiftene til midlertidig botilbud er høye og det er forsinkelse knyttet til nye boliger for målgruppen.
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-45	-45	0	Tiltaket er realisert innenfor budsjettammen
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill.)	-45	-45	0	Tiltaket er realisert innenfor budsjettammen
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-216	-216	0	Tiltaket er realisert innenfor budsjettammen
Sum	-8 107	-2 907	-5 200	

Kutt i tiltak

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Oppsigelse av avtale med Omsorgsbasen for kvinner	-1 460	-1 460	0 Overført til tiltak krisesenter for personer i aktiv rus
Omdisponering til Møhlenpris idrettslag	-200	-200	0 Tiltaket er gjennomført
Sum	-1 660	-1 660	0
Inntektsendringer			
Manglende egenbetaling krisesenteret	350	350	0 Kompensere for manglende egenbetaling
Sum	350	350	0
Sum tiltak	-13 666	-15 450	1 784

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Avstemming husleie EBF 2021 (T1-2021)	11	11	0 Medgår til formål i 2021
Husleie NorA (Norsk i arbeid) (T1-2021)	1 200	1 200	0 Medgår til formål i 2021
Reduserte utgifter økonomisk sosialhjelp (T1-2021)	-5 000	-5 000	0 Driver økonomisk sosialhjelp innenfor rammen. Klientreduksjon som startet i 2020 fortsatte i 2021
Sum	-3 789	-3 789	0
Sum tiltak	-3 789	-3 789	0

Utvikling og utfordringer

Antallet sosialhjelpsmottakere gikk ned med 244 personer fra 2020 til 2021, fra 6991 personer i 2020 til 6747 i 2021. I 2020 var det 38 222 søknader om økonomisk sosialhjelp. Tilsvarende tall for 2021 var 36 647 søknader.

I løpet av året var det 642 personer i alderen 18-24 år som hadde økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt, nesten helt likt som i 2020 da antallet var 660. Totalt var det 1330 (foreløpige KOSTRA-tall) personer i alderen 18-24 år som mottok økonomisk sosialhjelp mot 1395 i 2020.

Antall husstander med forsørgeransvar som har mottatt økonomisk sosialhjelp har gått ned fra 1336 i 2020 til 1287 i 2021 og totalt antall berørte barn har gått ned fra 2494 barn til 2367 under 18 år. 35,3% av sosialhjelpsmottakerne hadde sosialhjelp som hovedinntekt og 30,2% hadde trygd eller pensjon som viktigste hovedinntekt.

I løpet av året deltok 735 personer i kvalifiseringsprogrammet, en liten økning fra 2020 da antallet var 720. Utgiftene til kvalifiseringsstønad var på samme nivå som i 2020 og lå på 97 mill. i 2021.

Utgiftene til økonomisk sosialhjelp gikk noe ned fra ca. 362 mill. i 2020 til 355 mill. i 2021. Nedgangen kommer av at det var 244 færre mottakere av økonomisk sosialhjelp i 2021. At nedgangen i utgiftene

Årsmelding 2021

ikke var større kommer av at sosialhjelpssatsene i Bergen økte fra 1. mars 2021. Også snitt stønadslengde gikk noe ned. Andelen med innvandrerbakgrunn som mottok økonomisk sosialhjelp økte fra 57 % i 2020 til 59 % i 2021.

Brannen i det kommunale botiltaket for rusavhengige i Lonemarka medførte arbeid med å etablere de som ble rammet i nye boliger.

Sosialtjenestene i Bergen har fra 20. september 2021 vært preget av hendelsen ved NAV Årstad der en ansatt omkom og en annen ble skadet, og oppfølging knyttet til dette.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (%)	40,7 %	39,1 %	38,8 %	35,3 %
Antall sosialhjelpsmottakere	7 433	7 409	6 991	6 747
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker	51 129	54 749	57 087	57 907
Gjennomsnittlig stønadslengde (mnd)	5,3	5,4	5,2	5,2

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2020	Bergen Trondheim 2021	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år (B) *)	7 078	7 247	5 729	6 862
Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr innbygger 20-66 år (B) *)	2 039	1 960	1 776	2 293
Produktivitet				
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B) *)	57 539	57 261	52 113	57 540
Dekningsgrad				
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	38,3 %	34,9 %	37,3 %	34,7 %
Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne (19)-24 år (B)	4,6 %	4,5 %	4,3 %	5,9 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år (B)	3,6 %	3,5 %	3,4 %	3,9 %
Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere med sosialhjelp som hovedinntekt (måneder)	8,0	7,9	5,4	7,3
Mottakere av kvalifiseringsstønad per 1000 innbyggere 20-66 år (B)	3,6	4,2	4,8	5,2
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned (kr) *)	9 847	10 022	15 190	9 599
Samlet stønadssum (bidrag + lån) *)	411 530 914	393 529 530	324 779 654	216 438 054
Sosialhjelpsmottakere	7 009	6 771	4 886	3 769

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste			Regnskap 2021			Avvik i kr
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Sosial rådgivning og veiledning	237,9	260,3	297,5	-40,2	257,3	3,0
Støtte til krisetiltak	17,4	24,9	46,4	-24,3	22,1	2,8
Kvalifiseringsordningen	136,5	144,4	147,6	-9,0	138,6	5,7
Økonomisk sosialhjelp - individrettet	361,6	374,8	381,8	-26,7	355,1	19,7
Sum	753,3	804,4	873,4	-100,2	773,2	31,2

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling			Regnskap 2021			Avvik i kr
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	
2-Finans, næring og eiendom	1,4	3,6	8,3	-4,7	3,6	0,0
6-Arbeid, sosial og bolig	757,9	773,9	838,4	-92,7	745,7	28,2
7-Kultur, mangfold og likestilling	4,7	11,4	13,0	-2,0	11,0	0,4
90-Fellesposter - bykassen	-10,7	15,5	13,6	-0,8	12,8	2,7
Sum	753,3	804,4	873,4	-100,2	773,2	31,2

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig gikk med et mindreforbruk på tjenesteområde 04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester på 28,2 mill. i 2021. Hovedforklaringen på mindreforbruket er en betydelig nedgang i antall sosialklienter og KVP deltakere.

Fra 01.03.21 ble satsene for økonomisk sosialhjelp økt for gradvis å tilpasse seg nivå som følger av SIFOs (Statens institutt for forbruksforskning) referansebudsjett i henhold til budsjettavtale mellom Ap, MDG, SV, Sp, V og KrF fra 2020. Mindreforbruket sees i sammenheng med klientutviklingen for 2021. I 2021 var det over 240 færre mottakere av økonomisk sosialhjelp enn tilsvarende periode i 2020. Snittutbetaling var pr. klient var ca. Kr. 800 over tilsvarende periode i 2020. Stønads lengde i 2021 var 5,16 mnd. mot 5,22 i 2020. Forlengelsen av statlige koronatiltak er en medvirkende årsak til klientreduksjonen.

Pandemien har også påvirket deltakelse i KVP (Kvalifiseringsprogram) programmet. På årsbasis hadde tjenesten 735 deltakere mot måltallet på 730. Pr måned har det vært i gjennomsnittet 466 deltakere som er under måltallet på 500. Dette gjenspeiles i KVP stønad som gir et mindreforbruk på 5,8 mill. Ca. halvparten av deltakerne i tiltaket NorA (Norsk og arbeid) mottok kvalifiseringsstønad.

Tjenestene 24210 Sosial rådgivning og veiledning og 24240 Støtte til krisetiltak gikk også med mindreforbruk og dette knyttes mot overføringer fra stat. Rekruttering i 2021 har tatt noe lengre tid grunnet avklaringer rundt pågående endringsprosesser og effektiviseringskrav.

Deler av effektiviseringskravene er ikke innfridd i 2021, og vil bli arbeidet videre med i 2022.

Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling hadde et mindreforbruk på kr. 0,4 mill. på tjenesteområdet. Avviket stammer i hovedsak fra en innbetaling fra Oslo kommune på kr. 1,2 mill.

knyttet til prosjektet irregulære migranter. Overføringen er i sin helhet ført i 2021, samtidig som budsjettert beløp var på kr. 0,6 mill.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
En rettferdig og inkluderende by	55 % av kvalifiseringsprogrammene skal inneholde statlige tiltak	Andel deltakere med statlige tiltak i kvalifiseringsprogrammet	37,5 %	55,0 %	41,4 %	Ligger en god del under årsmålet. Årsaken kan være at vi har gode kommunale tiltak, bl.a. Norsk og arbeid som medfører at behovet for statlige tiltak er lavere enn årsmålet.
	Andelen digitale søknader om økonomisk sosialhjelp skal være 70 %	Andel digitale søknader om økonomisk sosialhjelp	77,5 %	70,0 %	77,1 %	Ligger godt over budsjettmålet og årsmålet er nådd.
	Flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad	Antall deltakere som har deltatt i kvalifiseringsprogrammet	720	730	735	Budsjettmålet er nådd.
	Reduksjon av stønadslengde for brukere i alderen 18-24 år som mottaker økonomisk sosialhjelp	Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	4,8	4,5	5,1	Fortsatt høy stønadslengde på ungdom. Antallet ungdommer som mottar økonomisk sosialhjelp har gått ned. Den gruppen som er kvar i sosialtjenesten trenger lenger tid for å kunne komme ut i arbeid og aktivitet.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Statusbeskrivelse
Bystyret vil fortsette å gradvis tilpasse sosialhjelpssatsene i Bergen til nivå som følger SIFOs referansebudsjett med en ny økning i satsene fra 01.03.2021, innenfor de vedtatte budsjetttrammene. Barnetrygd og barns inntekt skal holdes utenfor beregningen.	Sak fremlagt november 2021.
Bystyret viser til bystyresak 242/18 og slår fast at samtlige NAV-kontor skal inneholde drop-in funksjon for publikumsmottak.	Samtlige publikumsmottak ved NAV kontorene har drop-in funksjon pr. første kvartal 2021.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett			Årets budsjett			Avvik i kr
			Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt	Estimert	Just. bud.	Regnskap	
					ferdigår	ferdigkvar- tartal			
Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BASB		IA	11,6	11,6	2022	1.kv. 2023	11,6	9,1	2,5
Krisesenter – forprosjekt nybygg		IA	3,0	3,0	2020	2.kv. 2022	0,4	0,7	-0,3
Sum		IA					12,0	9,8	2,3

Statustekst investeringer

Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BASB

Samlokalisering av ulike avdelinger og enheter gir et investeringsbehov knyttet til inventar og ikt-utstyr i aktivitetsbaserte arbeidsplasser. Samlokaliseringene forventes å gi gevinster i form av økt kvalitet.

Samlokaliseringsprosjektene Bontelabo, NAV Bergen Nord og Familiens hus - Fyllingsdalen/Laksevåg er ferdigstilt i 2021. NAV Årstad og Familiens hus - Arna/Åsane har forventet innflytting i begynnelsen av 2022.

Avviket til sekkeposten skyldes at utgiftene ble noe høyere enn først antatt.

Krisesenter – forprosjekt nybygg

Bergen kommune overtok driftsansvaret for Krisesenteret for Bergen og omegn fra 2019. Krisesenteret for kvinner er i dag lokalisert i et eldre boligbygg eid av kommunen. Bygget er gammelt, og har et vesentlig vedlikeholdsetterlep. Beliggenhet og omgivelser er ikke tilrettelagt på en tilstrekkelig god måte for å ivareta krav til sikkerhet for de som trenger beskyttelse, og gir også utfordringer knyttet til arbeidsmiljø og HMS for ansatte. Krisesenter for menn drives fra boenheter med annen beliggenhet. I 2021 ble det utarbeidet et rom- og funksjonsprogram for nytt Krisesenter, og det arbeides nå med å finne en egnet eiendom. Det vil være behov for bevilgning av ytterligere investeringsmidler for selve gjennomføring av prosjektet i senere budsjettår.

04C-Introduksjons- og tolketjenester

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet forvaltes av Etat for inkludering som består av Nygård skole, Tolketjenesten og Introduksjonssenteret for flyktninger.

Nygård skole gir norskopplæring til voksne innvandrere i Bergen, primært de med rett og/eller plikt til norskopplæring etter introduksjonloven og lov om integrering . Skolen gir også norskopplæring til personer uten rettigheter som betalingslever, og har ansvar for eksamensrettet grunnskoleopplæring for voksne innvandrere i Bergen. Fra 1. mars 2022 blir denne tjenesten delt i Grunnskolen for voksne i Bergen og Bergen læringssenter for norsk og samfunnskunnskap.

Tolketjenesten gir tolketjenester til personer i møte med kommunale tjenester. Tjenestene følger av Lov om offentlige organers ansvar for bruk av tolk. (tolkeloven) som trådte i kraft 01.01.2022.

Tolketjenesten leverer og tolketjenester utenfor kommunen når den har kapasitet.

Introduksjonssenteret for flyktninger har ansvar for bosetting av flyktninger i tråd med vedtak om bosetting i bystyret. Senteret hjelper flyktningene med det praktiske og har kontakten med den statlige utlendingsforvaltningen i enkeltsaker.

Viktige begivenheter

- Det ble bosatt 150 flyktninger, tross utfordringene knyttet til pandemi-året.

- 49 % gikk ut av introduksjonsprogrammet til ordinært arbeid eller utdanning mot 38 % året før.
- Tolketjenesten hadde 28 % flere oppdrag.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Bosettingssaken 2020 : Justering av stønads- og garantiordninger ved bosetting av flyktninger	900	900	0 Utført
Etat for inkludering - tilpasning til aktivitetsnivået	8 827	8 827	0 Justering av budsjettramme, effektivert
Sum	9 727	9 727	0
Nye tiltak			
Fagsystem for voksenopplæringen ved Nygård	100	100	0 Systemet er tatt i bruk
Sum	100	100	0
Effektivisering			
Redusert vikarbruk	-31	-31	0 Realisert
Redusert reisevirksomhet	-41	-41	0 Realisert
Redusert reisevirksomhet	-82	-82	0 Realisert
Sum	-154	-154	0
Kutt i tiltak			
Fagsystem for voksenopplæringen ved Nygård	-100	-100	0 Systemet er tatt i bruk
Generell reduksjon i rammen - Etat for inkludering	-9 700	-9 700	0 Justering av budsjettramme, effektivert
Sum	-9 800	-9 800	0
Sum tiltak	-127	-127	0

Utvikling og utfordringer

Bosetning

I 2021 ble det bosatt 148 flyktninger etter avtale med utlendingsmyndighetene. Dette er 17 færre anmodningen på 165 men i tillegg kom det 40 familiegjenforente målgruppen. Siden tallet på familiegjenforente var høyere enn forventet endte vi derfor omlag på en bosetting som forventet.

Det var imidlertid lite som tilsa at vi skulle bosette så mange på begynnelsen av høsten 2021. Ved utgangen av september hadde vi tatt imot ca. halvparten av vedtaket på 165, men i midten av oktober kom det forespørsel om å bosette den resterende halvparten innen utgangen av året.

Introduksjonssenteret omdisponerte ressurser for å imøtekomme dette plutselig økte bosettingsbehovet på slutten av året. Dagens kapasitet er ikke dimensjonert for slike opphopinger. Ikke minst fordi at en stor andel var overføringsflyktninger som krever mer oppfølging og ressurser enn flyktninger som bosettes fra asylmottak i Norge. Bosettingen i november og desember ble i underkant av 60 flyktninger, og bare med noen få unntak var alle disse overføringsflyktninger.

Introduksjonsprogrammet

Måloppnåelsen for de som har avsluttet introduksjonsprogram med å gå i ordinært arbeid eller utdanning var på 49 %. Til sammenligning var måloppnåelsen for 2020 på 38 %. 177 deltakere avsluttet introduksjonsprogrammet i 2021, og av disse gikk 23 % over til arbeid, 24 % over til videregående opplæring og 2 % over til høyere utdanning. Den samlede måloppnåelsen for perioden stiger imidlertid til 68 % dersom vi inkluderer de som gikk over til grunnskole for voksne etter avsluttet introduksjonsprogram.

Det har altså vært en positiv utvikling i 2021 på overgang til arbeid og utdanning. I løpet av 2021 har Etat for inkludering inngått flere samarbeidsavtaler som skal styrke kvalifiseringstilbudet til innvandrere og flyktninger. Den mest omfattende er «*Helhetlige og kvalitativt gode tjenester til innvandrere*», som er en samarbeidsavtale mellom Bergen kommune ved BASB og BKML, NAV Vestland og Vestland fylkeskommune. Etat for inkludering har hovedansvar for *integreringsreisen, felles kompetanseutvikling*, samt at vi har en viktig rolle i *Bergensmodellen* – som er de mest sentrale elementene i denne avtalen.

Norskopplæring og Nygård skole

Det totale elevtallet på Nygård skole gikk noe ned i 2021 men er fortsatt Bergens største skole med over 1200 elever. Det har vært et krevende år for skolen med veksling mellom skoleundervisning og hjemmeundervisning. Det ble også gjennomført prøver i norsk og samfunnskunnskap under til tider strenge smitteverntiltak.

Høsten 2021 ble skolen besluttet delt i to: Grunnskolen for voksen i Bergen og Bergen læringscenter for norsk og samfunnskunnskap. Det er ansatt ny rektor og de to nye skolene vil være egne resultatenheter fra 01.03.2022.

Tolketjenesten

Tolketjenesten ble preget av pandemien i 2021. Lang flere oppdrag finner nå sted som telefonoppdrag og det var en økning i mengden oppdrag for oversettelser. Det var totalt en klar økning i oppdrag sammenliknet med 2020. Tjenesten har rapportert 16.356 tolkeoppdrag i 2021, en økning på nesten 28% fra 2020. Tolketjenesten tilbyr tolkning på vel 60 språk. Arabisk er språket som det har vært størst etterspørsel etter tolketjenester for. Dari og tigrinja er andre viktige tolkespråk. Tolketjenesten har også vært viktig for å få frem informasjon om koronatiltak til bergensere som ikke har gode norskkunnskaper. Informasjon om tiltakene oversettes til de viktigste språkene. Det er mye informasjon som skal frem siden det har vært regelmessige endringer i tiltakene gjennom året.

Skilt inn til Bergen kommunes tolketjeneste, ett lite utvalg av de vanligste språkene.

Klima og Bergen inkluderingscenter

Klimagassberegninger fra skisseprosjektet viser at Bergen inkluderingscenter samlet har et totalt klimagassutslipp på 2 068 626 kg CO2-ekv. Dette tilsvarer 113 kg CO2-ekv./m2 BTA/år. Det er levert en Bacheloroppgave som har tatt for seg prosjektets valg av å opprettholde de eksisterende bærekonstruksjoner. Oppgaven viser en antatt avfallsbesparelse på 40 %, den økonomiske gevinsten er 5,2 % sammenlignet med nybygg, og klimagassregnskap viser et positivt resultat med 41,4 %.

Gamle lærerskolen blir kommunalt inkluderingscenter. Foto Stefan Klementsén / Erstad & Lekven.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Bosatte flyktninger	200	200	119	148
Familiejenforente	50	35	30	41
Totalt bosettingstall (flyktninger + familiejenforente)	250	240	149	183

Årsmelding 2021

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Anmodning	240	205		165
Bosatte flyktninger fra Syria	132	76		75
Bosatte flyktninger fra Eritrea	23	36		23
Bosatte flyktninger fra Somalia	2	9		1
Bosatte flyktninger fra Kongo	35	28		20
Bosatte flyktninger fra Tyrkia	27	35		20

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2020	Bergen 2021	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Andre nøkkeltall					
Flyktninger - Anmodning om bosetting - antall personer	128	165	140	95	87
Flyktninger - Vedtak om bosetting - antall personer	195	165	140	95	86

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Eksamensrettet grunnskoleopplæring for voksne	66,1	70,0	83,7	-10,4	73,4	-3,4
Norskopplæring for voksne innvandrere	11,5	21,3	90,3	-69,1	21,2	0,2
Tolketjeneste	35,3	38,5	46,2	-4,1	42,2	-3,7
Introduksjonsordningen	19,0	64,7	106,1	-11,0	95,1	-30,3
Andre ytelser til livsopphold for flyktninger	3,1	5,2	6,6	0,0	6,6	-1,4
Utgifter til asylmottak m.m.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Integreringstilskudd - overføring andre kommuner	-4,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilsk. EM flyktninger - overføring andre kommuner	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	130,2	199,7	333,0	-94,6	238,4	-38,6

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	-0,1	-0,2	6,0	-6,2	-0,3	0,1
6-Arbeid, sosial og bolig	0,3	0,4	0,4	0,0	0,4	0,0
7-Kultur, mangfold og likestilling	228,0	240,0	322,1	-89,9	232,2	7,8
90-Fellesposter - bykassen	-98,0	-40,4	4,6	1,5	6,1	-46,4
Sum	130,2	199,7	333,0	-94,6	238,4	-38,6

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling hadde et mindreforbruk på kr. 7,8 mill. på tjenesteområdet. Noe lavere bosetting en planlagt, samtidig som mange er ankommet sent på året, har redusert kostnadene innenfor tjenesteområdet.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det er budsjettert med bruk av bosettingsfondet (som inngår i disposisjonsfondet) med 44,3 mill. Bosettingsfondet ble opprettet i 2017 i en tid med høye inntekter knyttet til integrering. Disse merinntektene ble øremerket bosetting, og brukt de påfølgende år for å dekke merutgifter knyttet til integreringsområdet. Ved et eventuelt mindreforbruk for kommunen totalt sett, skal det ifølge forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner §4-3 1. ledd, redusere mindreforbruket så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond, herunder bosettingsfond. Konsekvensen er avvik mellom budsjettert bruk av bosettingsfondet og regnskap. I tillegg skyldes øvrig avvik strømutgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
						mål
En attraktiv og levende by	Innovative inkluderingsmodeller	Andel deltakere i introduksjonsprogrammet på kurs og program utenfor tradisjonelle program, som bedriftsetablering.	10,0 %		0,0 %	Ikke mulig å anslå grunnet pandemi.
	En rettferdig og inkluderende by	Bosetting av flyktninger i tråd med bystyrets vedtak	94,0 %	100,0 %	91,0 %	150 av 165.
	En raus og inkluderende by for mennesker som har behov for beskyttelse.	Andel av flyktninger bosatt i samarbeid med utlendingsmyndighetene sett hen til bystyrets vedtak.		100,0 %	91,0 %	150 av 165
	Et individuelt tilrettelagt introduksjonsprogram på fulltid	Andel programdeltakere i introduksjonsprogram med fulltidsprogram		100,0 %	100,0 %	Oppnådd mål.
	Flest mulig innvandrere og flyktninger skal kvalifiseres i norsk og samfunnsfag	Andel som består norskprøven (de som er på A2 nivå eller høyere)	83,0 %	90,0 %	94,0 %	Endret vurderingsform gjør at tidligere nivåmåling ikke lengre brukes. I 2021 var 4 av 815 som tok prøven som ikke fikk bestått. 94 % har A2 nivå til muntlig.
	Introduksjonsprogrammet skal kvalifisere deltakerne til ordinært arbeid eller utdanning	Andel personer som er i arbeid eller utdanning etter endt introduksjonsprogram	38,0 %	50,0 %	49,0 %	Målet anses oppnådd.
	Introduksjonsprogrammet skal kvalifisere deltakerne til ordinært arbeid/eller utdanning/grunnskole	Andel personer som er i arbeid/utdanning/grunnskole etter endt introduksjonsprogram	55,0 %	60,0 %	68,0 %	Økning i deltagere i grunnskoleopplæring siste året.
	Likeverdige offentlige tjenester til innvandrerbefolkningen i Bergen.	Andel tolkeoppdrag gjennomført av kvalifiserte tolker.		90,0 %	69,0 %	Andelen øker igjen i takt med økningen i antall oppdrag i 2021 sammenlignet med 2020 (oppdragstotalen har økt med 27,9 prosent i 2021).
	Robust tilknytning til arbeidslivet og samfunnet for alle flyktninger og innvandrere i Bergen.	Andel deltakere som får tilbud om språk- eller arbeidspraksis.		95,0 %	41,0 %	I 2021 har tilsammen 116 deltakere vært i språk- eller arbeidspraksis. I den samme perioden har det vært gjennomsnittlig 285 deltakere til enhver tid. Lav måloppnåelse henger sammen med covid-19 og store utfordringer med å

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
						fremskaffe praksisplasser, da mange praksisbransjer har vært hard rammet av pandemien.
		Andel som består språkprøve på nivå A2 skriftlig og B1 muntlig.	90,0 %	90,0 %	92,0 %	92% gikk A2 eller bedre skriftlig og 96% muntlig.
		Antall i ordinært arbeid eller utdanning etter gjennomført introduksjonsprogram.	50,0 %	50,0 %	49,0 %	Ansess oppnådd.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Årets budsjett				
			Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvaral	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
IKT Intergrasjons prosjekt Nygårdskole	2019/00179	IA	4,3	4,3	2019	1.kv. 2022	2,0	1,1	0,9
Landåssvingen 15 - kjøp, tilpasning og oppussing	BY 111-19	889,0	914,9	914,9	2021	4.kv. 2023	252,3	262,5	-10,2
Sum							254,3	263,6	-9,3

Statustekst investeringer

IKT Intergrasjons prosjekt Nygårdsskole

Anskaffelse av nytt fagsystem Nygård skole er gjennomført og systemet er tatt i bruk. Det gjenstår noen leveranser knyttet til kontraktsfestet leveranse.

Landåssvingen 15 - kjøp, tilpasning og oppussing

Den tidligere Lærerhøyskolen på Landås ble kjøpt av Bergen kommune i 2015. Det må foretas ombygging og transformasjon av bygningsmassen til endret bruk, i tillegg til generell rehabilitering. Planlagte brukere av bygget er Etat for inkludering, Introduksjonssenteret og undervisningsformål med voksenopplæring (Nygård skole). Totalrammen inkluderer eiendomskjøpet. Rivearbeidene ble satt i gang våren 2020, og ble ferdigstilt mot slutten av samme år. Det er gjennomført anskaffelse av entreprenør for hovedombyggingen, og kontrakt ble inngått ved årsskiftet 2020/21. Det har vært høy aktivitet i 2021.

05A-Forebyggende helsearbeid

Om tjenesteområdet

Forebyggende helsearbeid handler om å fremme folks helse - både psykisk og fysisk - og å redusere risiko for sykdom og å bidra til at helsen er en positiv ressurs i hverdagen for den enkelte. Tjenesteområdet inkluderer Barne- og familietjenesten (helsestasjon 0-5 år, svangerskapsomsorg, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom, barne- og familiehjelpen og Ung Arena), samt folkehelsearbeid, frivillighet, frisklivs- og mestringscenteret og samfunnsmedisinske oppgaver - inkludert smittevern, miljørettet helsevern, Kommuneoverlegen og Senter for migrasjonshelse.

Viktige begivenheter

- Det ble ansatt en egen rådgiver på frivillighetsfeltet på nivå 1 i Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet.
- Ny plan for frivillighet ble utarbeidet.
- Årets frivillighetspris ble utdelt til de frivillige i Skeiv Verden Vest for deres arbeid for LHBTIQ+ personer med minoritetsbakgrunn.
- Frisklivssentralen markerte verdensdagen for psykisk helse sammen med Rask psykisk helsehjelp i et åpent arrangement i Nygårdsparken
- Senter for migrasjonshelse har bidratt til å tilby vaksinerings av personer uten lovlig opphold i Norge.
- Seksjon for kommuneleger ble etablert som en egen enhet på nivå 1 i byrådsavdelingen
- Luftveisklinikkene har gjennomført til sammen 12 735 konsultasjoner – et snitt på 50,5 pr dag. Dette har avlastet legevakt og vært et godt smitteverntiltak for fastlegene. 47 leger har deltatt i denne ordningen. Luftveisklinikken har hatt ordinær åpningstid hver ukedag.

Barne- og familietjenesten

Årsmelding 2021

- Første Familiens Hus åpnet i Fyllingsdalen for et byområde (Fyllingsdalen/Laksevåg)
- Utarbeidet digitalt fødselsforberedende kurs og online parsjekk
- Digihelsestasjon – basisløsning ferdig, for innbyggerdialog via Helse Norge. Der kan alle over 16 år kommunisere digitalt vedr svangerskapsomsorg, helsestasjon og skolehelsetjeneste. Ungdomsløsning er påbegynt (13-16)
- Etablert og driftet "Lavterskel Kveld tilbudet" for barn og familier med ekstra «koronamidler» bevilget av byrådet i 2021
- Rapport «Verden sett fra gutterommet» - hvordan vi kan nå ungdom som vi ikke når i dag, er ferdigstilt.
- Samarbeidsforum mellom etatsdirektørene i Etat for barn og familie, Etat for barnehage, Etat for skole og Etat for spesialpedagogiske tjenester er etablert
- Prosjektet "erfaringskonsulenter" i tjenestene er avsluttet og det er utarbeidet men rapport som anbefaler at barn, unge og foreldre skal kunne møte erfaringskonsulenter når de tar kontakt med våre tjenester. Kunnskap fra erfaringskonsulenter er en sentral del av utviklingen av etatens tjenester
- Oppstart av veiledningsprogrammet ICDP (International Child Development Programme) for foreldre til tenåringer som har oppfølgingstiltak (Der Ungdom Er - DUE) i Utekontakten.
- "Øvingsarena" har tatt form og skal bidra til å videreutvikle kvalitet og kompetanse i tjenestene.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Nødvendig nedjustering av integreringsaktiviteten - Senter for migrasjonshelse (SEMI)	-5 406	-5 406	0 Driften av Senter for migrasjonshelse (SEMI) er under tilpasning til ny permanent budsjettramme.
Opprettholde dagens nivå for Senter for migrasjonshelse, SEMI	3 000	3 000	0 Driften av Senter for migrasjonshelse (SEMI) er under tilpasning til ny permanent budsjettramme.
Koronapandemien - merutgifter i ordinære tjenester 1. halvår 2021	6 200	6 200	0 Kostnadene er påløpt. Det ble i tertialrapport 2 vedtatt en justering av budsjettet mellom tjenesteområder som ikke er reflektert i disse tallene.
Sum	3 794	3 794	0

Nye tiltak

Tiltak for å møte covid-19-pandemien	136 600	216 400	-79 800 Kostnadene er påløpt. Det ble i tertialrapport 2 vedtatt en justering av budsjettet mellom tjenesteområder som ikke er reflektert i disse tallene.
Koronapandemien - Innføring av nye digitale løsninger	1 800	1 800	0 Kostnadene er påløpt. Det ble i tertialrapport 2 vedtatt en justering av budsjettet mellom tjenesteområder som ikke er reflektert i disse tallene.
Senter for migrasjonshelse – ny tilpasset drift	2 500	2 500	0 Driften av Senter for migrasjonshelse (SEMI) er under tilpasning til ny permanent budsjettramme.

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Etablering av sentralt beredskapslager for smittevernutstyr	19 100	19 100	0 Kostnadene er påløpt. Det ble i tertialrapport 2 vedtatt en justering av budsjettet mellom tjenesteområder som ikke er reflektert i disse tallene.
Tilskudd for å rekruttere mannlige helsesykepleiere	700	1 400	-700 Tiltaket er innarbeidet i budsjettet og er i tråd med formålet
Sum	160 700	241 200	-80 500
Nye engangstiltak			
Opprettholde dagens nivå for Senter for migrasjonshelse, SEMI	2 400	2 400	0 Driften av Senter for migrasjonshelse (SEMI) er under tilpasning til ny permanent budsjettramme.
Sum	2 400	2 400	0
Effektivisering			
Frisklivs og mestringscenteret - effektivisering	-2 560	-2 560	0 Effektiviseringstiltakene er iverksatt.
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-25	-25	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill.)	-66	-66	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-336	-336	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Reduserte utgifter til reise	-178	-178	0 Effektiviseringskravet er fordelt på alle enheter som har slike utgifter. Effektiviseringskravet forventes realisert i 2021.
Sum	-3 164	-3 164	0
Kutt i tiltak			
Nedlegging av Arna statlige mottak - bortfall av vertskommunekompensasjon	-1 559	-1 559	0 Driften av Senter for migrasjonshelse (SEMI) er under tilpasning til ny permanent budsjettramme.
Sum	-1 559	-1 559	0
Inntektsendringer			
Nedlegging av Arna statlige mottak - bortfall av vertskommunekompensasjon	1 559	1 559	0 Tiltaket er iverksatt.
Psykologkompetanse i kommunene - innlemming av øremerket tilskudd i rammetilskuddet - 1 årsverk	410	410	0 Tilskuddet er innlemmet i rammetilskuddet til kommunen. Budsjettet er kompensert tilsvarende.
Sum	1 969	1 969	0
Sum tiltak	164 140	244 640	-80 500

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Tiltak for å møte covid-19-pandemien - forlengelse (T1-2021)	68 300	68 300	0 Kostnadene er påløpt. Det ble i tertialrapport 2 vedtatt en justering av budsjettet mellom tjenesteområder som ikke er reflektert i disse tallene.
Vaksinasjon mot Covid-19 - merutgifter (T1-2021)	100 000	92 944	7 056 Kostnadene er påløpt. Det ble i tertialrapport 2 vedtatt en justering av budsjettet mellom tjenesteområder som ikke er reflektert i disse tallene.
Sum	168 300	161 244	7 056
Nye tiltak			
Finansiering av vaksinasjonsprosjektet under koronapandemien	25 000	25 000	0 Koronatiltakene forventes samlet sett å gå i balanse. Se også budsjettjusteringen "Koronatiltak - Teknisk justering mellom tjenesteområder".
Sum	25 000	25 000	0
Nye engangstiltak			
Styrke tilbudet til barn og unge i eksisterende lavterskel tiltak (T1-2021)	7 000	7 000	0 Tiltaket er innarbeidet i budsjettet og er i tråd med formålet
Sum	7 000	7 000	0
Sum tiltak	200 300	193 244	7 056

Utvikling og utfordringer

Covid-19-pandemien har hatt og har fortsatt stor innvirkning på folkehelsen og folkehelsearbeidet. I nesten to år har befolkningen levd med sykdomsrisiko og strenge smitteverntiltak for å begrense smittespredning.

Sent i desember 2020 gjennomførte Folkehelseinstituttet en [spørreundersøkelse om smitteverntiltak, livskvalitet og psykisk helse](#). Særlig i Oslo og Bergen hvor smitteverntiltak har vært omfattende og inngripende, viser undersøkelsen at mange sliter med ensomhet og psykiske plager.

Folkehelseinstituttet publiserte i 2021 en rapport om "[Folkehelsen etter Covid-19](#)". Rapporten beskriver koronapandemien som en historisk folkehelsekrise nettopp på grunn av de store skadene en ukontrollert pandemi kunne gjort, og på grunn av svært omfattende og langvarige smitteverntiltak.

Enkelte grupper i befolkningen har hatt stor risiko for alvorlig sykdom ved smitte, samtidig har strenge smitteverntiltak som nedstengning, uforutsigbarhet, sosial distansering, hjemmeskole og hjemmekontor for å begrense smittespredning hatt negativ innvirkning på helse og livskvalitet for mange. Barn og unge fremheves som en særlig utsatt gruppe. I tillegg har risiko for sykdom og smitteverntiltak rammet skjevt, og forsterket sosiale ulikheter i helse i befolkningen. Det vil fremover være viktig å følge med på, og iverksette tiltak for å forebygge fysiske, psykiske og sosiale konsekvensene av pandemien.

Covid-19-pandemien

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet har i 2021 hatt hovedansvaret for kommunens håndtering av covid-19-pandemien. Byrådsavdelingen opprettet en ny midlertidig Etat for håndtering av covid-19,

som fikk hovedansvaret for testvirksomheten og smittesporingsarbeidet, vaksinasjonsarbeidet og kommunens beredskapslager for smittevernutstyr. Byrådsavdelingen hadde også ansvaret for saksutredningen knyttet til smittevernforskriften.

Covid-19-pandemien har også i 2021 medført utfordringer for alle tjenestene. De ansatte har vist stor evne til omstilling og ekstraordinær innsats i en krevende tid, med stadige endringer i nasjonalt og lokalt smittetrykk og påfølgende regler og anbefalinger for å håndtere pandemien. Informasjonsbehovet ut til befolkningen har vært enormt. Den storstilte driften testvirksomheten, smittesporingsarbeidet og oppfølgingen av covid-19-smittede har fortsatt. I tillegg startet vaksineringsen mot viruset, først blant sårbare grupper og helsepersonell og dernest resten av befolkningen fra og med 12 års alder. Følgende aktiviteter i 2021 illustrerer omfanget av pandemihåndteringsarbeidet:

- Fortsatt testing på Festplassen, Spelhaugen og på karantenehotell, etter hvert med mulighet for hurtigtesting på Festplassen. Fortsatt mulighet for hjemmetesting etter oppfylning av kriterier for dette.
- Opprettelse av grensetesting på havnen samt styrking av testarbeidet på Bergen lufthavn Flesland. Havnetesting ble avviklet høsten 2021 og erstattet av testing på Festplassen.
- Oppstart av utdeling av hurtigtester på Festplassen og Spelhaugen, og i tillegg på skoler med utbrudd
- Fortsatt drift av smittesporingsarbeidet, hvis kapasitet og bemanning har hatt sterk sammenheng med smittetrykket og nasjonale føringer for smittesporingsarbeidet. Herunder har det vært arbeidet med effektivisering og automatisering av arbeidet.
- Innføring av faste utbruddsmøter mellom smittevernoverlegen, smittesporerne og skoler og barnehager med utbrudd.
- Fortsatt drift av Øyeblikkelig hjelp døgnenhet som koronaklinikk med sengeplasser øremerket for covid-19-pasienter.
- Fortsatt drift av fastlegenes luftveisklinikker for legeundersøkelse av pasienter med luftveissymptomer.
- Fortsatt drift av karantenehotell for innreisende fra utlandet og isolasjonshotell for personer smittet av covid-19 som ikke kan være isolert i eget hjem.
- Egen isolasjonsavdeling på Myrsæter behandlingssenter for isolasjon og behandling av smittede pasienter med rus- og psykiske lidelser.
- Økt kapasitet på koronatelefonen (tidligere Korona Call-Senter). Koronatelefonen rådgir bl.a. innbyggerne om korona og vaksineringsen, og har ellers omfattende oppgaver knyttet til bl.a. timebestillingene til vaksineringsen. Koronatelefonen har på det meste hatt opptil 3000 telefoner daglig.
- Kommunalt beredskapslager for personlig smittevernutstyr: Utvidet med personell og biler med ansvar for utkjøring av smittevernutstyr, tester og vaksiner.
- Fortsatt drift av Koronateamet ledet av USHT Vestland (Hordaland). Teamet gir lederstøtte for enhetsledere knyttet til utbrudd av covid-19-smitte i sykehjem og Omsorg pluss-boliger.
- Etablering av vaksineprosjektet. Vaksineringsen startet ved årskiftet med sykehjemsbeboere og prioriterte helsepersonell. Fastlegene vaksinerte sine listepasienter i de prioriterte gruppene. Vaksineprosjektet har videre hatt tett samarbeid med alle de kommunale tjenestene som har vaksinert sine tjenestemottakere og helsepersonell, som for eksempel i sykehjem, i de hjemmebaserte tjenestene og tjenestene til utviklingshemmede. Videre har det blitt etablert et ambulerende team for hjemmevaksineringsen ved behov.
- Massevaksineringsen i Sentralbadet, Åsanehallen, Arna Helseheim, Fana Legevakt, Vadmyrahallen og Bergenshallen. Arna Helseheim og Fana Legevakt ble avviklet i juni, mens Bergenshallen og Vadmyrahallen ble avviklet i august.
- Etablering av tilbud i vaksinestasjoner og på Smittevernkontoret for dem med sterk sprøyteskrekk.

- Senter for migrasjonshelse har bidratt til å tilby vaksinerings av personer uten lovlig opphold i Norge.
- Etablering av Drop-in og Pop-up-vaksinestasjoner.

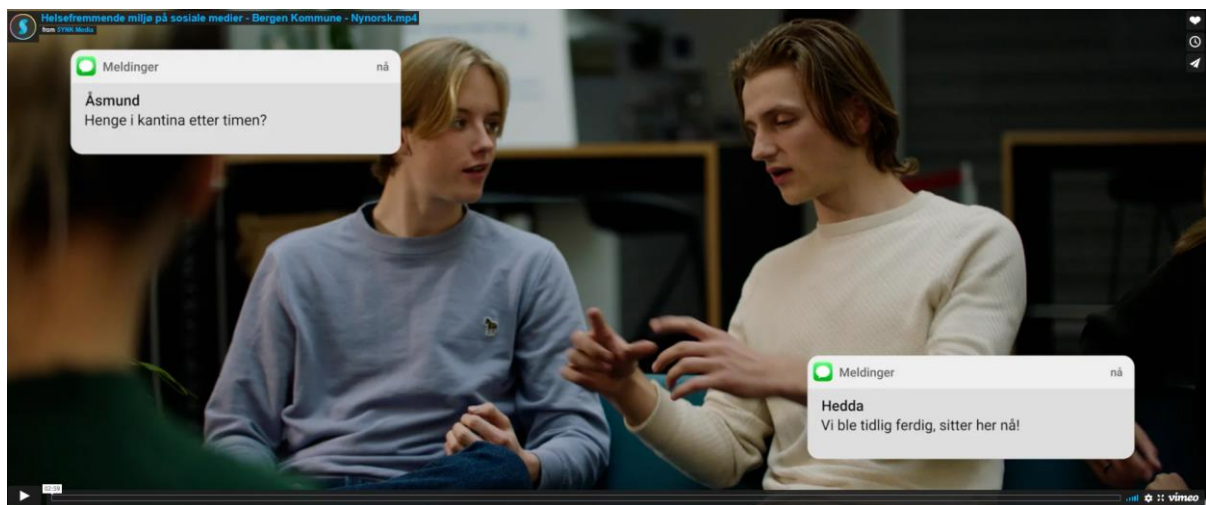
Også i 2021 har ansatte i kommunen i perioder blitt omdisponert til oppgaver relatert til covid-19 pandemien, samtidig som den daglige driften av tjenestene og øvrige oppgaver har fortsatt. Etatene i Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet har i 2021 samlet sett hatt en økning i sykefraværet. Økningen ser ut til å skyldes covid-19-relaterte endringer i reglene for sykemeldinger. Mange ansatte har vært i karantene og isolasjon som følge av covid-19. Disse inngår i sykefraværstatistikken.

Folkehelse

Kommunens folkehelsearbeid pågår innenfor de fleste tjenesteområdene i kommunen. Det ble i 2019, i tråd med [folkehelseloven](#), offentliggjort en ny [Folkehelseoversikt](#) for Bergen kommune som utgjør et viktig kunnskapsgrunnlag for kommunen. Byrådet la i mai 2020 frem en sak for bystyret som oppsummerer og konkretiserer hvordan byrådet vil arbeide for å følge opp de viktigste funnene i den kommende perioden.

Barn og unges psykiske helse er et viktig satsingsområde for folkehelsearbeidet nasjonalt og lokalt. Bergen kommune ble i 2018 tatt opp som programkommune i [det nasjonale programmet for folkehelsearbeid i kommunene](#) og har nå to prosjekt i folkehelseprogrammet. Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig er prosjekteier og det har vært stor aktivitet i de to prosjektene som omhandler helsefremmende miljø på sosiale medier for unge og helsefremmende barnehager nærmere beskrevet under.

Prosjektet «Helsefremmende miljø på sosiale medier» (2019-2022) er et innovasjonsprosjekt som skal undersøke sammenhengen mellom ungdomsaktivitet på sosiale medier og psykisk helse. Folkehelseinstituttet, Høgskulen på Vestlandet og Opplæringsavdelinga ved Vestland fylkeskommune er samarbeidspartnere i prosjektet. Prosjektet har i 2021 utviklet et kunnskapsbasert undervisningsopplegg for elever både i grunnskole og videregående skole der målet er å øke bevissthet og refleksjon rundt livet på sosiale medier og hvordan det henger sammen med psykisk helse og trivsel for barn og unge. Prosjektet skal i 2022 utvikle en nettside som blir en viktig ressurs for barn og unge, lærere og foreldre slik at kunnskap om livet på sosiale medier blir tilgjengelig for alle. [Her kan du se informasjonsfilm om prosjektet!](#)

Se informasjonsfilmen om prosjektet som bla laget i 2021 her: [Helsefremmende miljø på sosiale medier - Bergen Kommune - Nynorsk.mp4 \(vimeo.com\)](#)

Prosjektgruppen til program for folkehelse på samling i Norheimsund for oppstart av prosjektet "Sammen for de minste" Foto: Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig

Prosjektet «Sammen for de minste» (2021-2024) skal utvikle en felles opplæringsmodul for alle som arbeider med barn 0-5 år i Bergen kommune. Målet med tiltaket er å styrke samarbeid og kompetanseutveksling mellom de som arbeider med barn i denne aldersgruppen. Intensjonen er å øke kunnskap rundt barnesyn, barns rettigheter og barns psykiske helse. Prosjektet er et samarbeid med Folkehelseinstituttet og BARNkunne, Senter for barnehageforskning ved Høgskulen på Vestlandet.

Frivillighet

Frivilligheten er en hjørnestein i velferdssamfunnet, og frivillige er viktige støttespillere innenfor alle områder på tvers av avdelingene i kommunen. Frivillighet er en viktig faktor i folkehelsearbeidet, beredskapsarbeidet og for å skape det gode liv for byens innbyggere.

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet har et overordnet ansvar for å følge opp og legge til rette for et godt samarbeid med frivilligsentralene og frivillig sektor for øvrig. I 2021 ble det ansatt en egen rådgiver på frivillighetsfeltet i byrådsavdelingen med ansvar for å utvikle kommunens nye frivillighetsplan. Planen tar for seg frivillighetsfeltet på tvers, og tiltakene i planen handler i stor grad om en forenklingsreform slik at frivillig sektor kan bruke mer av sin tid på rekruttering og aktiviteter og mindre tid på tunge og byråkratiske søknads- og rapporteringssystemer. Planen skisserer 19 tiltak under fire satsingsområder: Frivilligheten som en ressurs, Kommunikasjon og synlighet, Tilskuddsmidler og Lokaler og møteplasser. Planen behandles politisk i 2022.

Pandemien rammet frivilligheten hardt i 2020 og utfordringene fortsatte i 2021. Flere organisasjoner har rapportert om store frafall, og har måttet være omstillingsdyktige under stadig skiftende smitteverntiltak. Samtidig ser vi at frivilligheten er et viktig sikkerhetsnettverk i norsk beredskap som supplement til offentlige tjenester. For eksempel bidro frivillige i Sanitetsforeningen som verter for innbyggerne helt i starten av massevaksineringen i Sentralbadet.

Frivillighetsprisen deles ut på FNs internasjonale dag for frivillighet. Prisen tildeles en person, gruppe eller organisasjon som har gjort en særskilt frivillig innsats over lengre tid, uavhengig av om dette er

innenfor kultur, idrett, helse eller andre områder i samfunnet. I 2021 ble det planlagt en storstilt markering av frivillighetens dag 5. desember. På grunn av høye smittetall måtte arrangementet avlyses. Det ble istedet spilt inn en digital prisutdeling, hvor byråd for eldre, helse og frivillighet dro på overraskelsesbesøk til prisvinner. Årets vinner var de frivillige i Skeiv Verden Vest for sitt arbeid for LHBTIQ+ personer med minoritetsbakgrunn.

Smittevernkontoret

Ansatte på smittevernkontoret. Foto: Smittevernkontoret

Smittevernkontoret (SVK) har i samarbeid med smittevernoverlegen et byomfattende ansvar for overvåking, forebygging og oppfølging av epidemiske, alvorlige sykdommer samt beredskap ved epidemier. Smittevernkontoret er organisert som en avdeling under Helsevernenheten i Etat for helsetjenester og har fem årsverk. Teamet består av tre helsesykepleiere og to helsesekretærer.

Covid-19 pandemien har medført nye arbeidsoppgaver. Smittevernkontoret har blant annet etter-registrert koronavirusvaksiner tatt i utlandet, noe som har betydning for koronapasset. I tillegg har helsesekretærene bidratt med smittesporing i perioder hvor smittetallene har vært høye. De har

også hjulpet Smittesporingsteamet med tilbakeføring av informasjon for å få en oversikt over smittesituasjon i Bergen kommune.

Vaksinering

Vaksinering har vært en viktig del av utbruddshåndteringen vedrørende koronapandemien. I høst startet Smittevernkontoret opp med et vaksinetilbud for mennesker med sprøytefobi. Personer med behov for tilrettelagt vaksinasjon kan enten ringe eller sende e-post til smittevernkontoret. Ofte får de en samtale i forkant, for å kartlegge hvilke utfordringer som gjelder.

Papirløse er blant de mest sårbare i samfunnet vårt og har begrenset tilgang til helsetjenester. Med papirløse menes mennesker som oppholder seg i Norge uten lovlig tillatelse. Smittevernkontoret har i 2021 satt 49 vaksinedoser på papirløse. I tillegg ble det satt 49 vaksinedoser på pasienter som tilhører Senter for migrasjonshelse.

Smittevernkontoret utfører også yrkesvaksinering. Helsepersonell i hjemmesykepleien i Bergen kommune får tilbud om Hepatitt B-vaksine og i 2021 ble det satt 179 slike vaksiner ved smittevernkontoret. Dette inkluderer også vaksiner satt i forbindelse med stikkskadeoppfølging etter bruk av kanyler eller annen blodeksponering hvor det er risiko for overføring av HIV, hepatitt B og C.

Vaksineforsyning

Smittevernkontoret koordinerer vaksineforsyning i nasjonale vaksinasjonsprogrammer, som meningokokkvaksiner til elever i videregående skole og sesonginfluensavaksiner. Det ble bestilt, pakket og distribuert 62 464 vaksiner i 2021. I tillegg ble det pakket Covid-19 vaksiner.

Tuberkulosekontroll og smittesporing

I 2021 har smittevernkontoret gjennomført **812** tuberkuloseundersøkelser. Basert på positive funn ved blodprøve og/eller røntgen ble **75** henvist til Haukeland sykehus til videre

Ansatte ved smittevernkontoret

undersøkelser og behandling. Smitteoppsporing er lovpålagt og skal gjøres ved alle tilfeller av aktiv lungetuberkulose. Hensikten med smitteoppsporing er å finne nysmittede i den sykes nærmiljø, samt å finne en eventuell smittekilde. Kommunen har det lovmessige ansvaret for å gjennomføre og rapportere til Folkehelseinstituttet ved smittesporing på tuberkulose. I 2021 ble det gjennomført 14 smittesporinger og 54 personer med mulig eksponert smitte ble undersøkt.

Seksjon for kommuneleger

Kommuneoverlegen har ansvar for helsefaglig rådgivning med vekt på folkehelse, forebyggende helsearbeid, helseovervåking, miljørettet helsevern og helsemessig beredskap.

I 2020 startet et utredningsarbeid for en omorganisering av kommuneoverlegefunksjonen. I tråd med anbefalingen som fulgte av utredningen, vedtok bystyret i 2021 at kommuneoverlegefunksjonen inklusiv smittevernoverlegen skulle flyttes fra nivå 2 (etatsnivå) til nivå 1 (byrådsavdelingsnivå) og legges i egen seksjon i Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet. Samtidig ble stillingen som medisinsk fagsjef endret til kommuneoverlege. Seksjonen ledes av kommuneoverlegen og består i tillegg av smittevernoverlegen og flere assisterende kommuneleger. Seksjonen gir råd til både politisk og administrativ ledelse på ulike nivå i hele Bergen kommune.

Miljørettet helsevern

Miljørettet helsevern omfatter alt i vårt miljø som kan ha innvirkning på befolkningens helse. Avdelingen med samme navn fører regelmessige tilsyn med blant annet skoler, barnehager, kjøletårn, svømmebasseng, hospits, tatoveringsstudioer og solarier.

Barns fysiske miljø i skoler og barnehager har høy prioritet. I 2021 ble det gjennomført 51 tilsyn med skoler og barnehager i Bergen kommune. I tillegg behandlet avdelingen klager fra

foresatte, vurderte planer for nye skoler og barnehager, og fattet vedtak om 33 helsevern godkjenninger.

Helsevern avdelingen gir også råd og behandler klager på blant annet støy, luftforurensning, forsøpling, skadedyr, radon, asbest, inneklime, legionella m.m. I 2021 mottok avdelingen 281 klagesaker. Det er gitt helsevernuttalelser til 61 reguleringsplaner og utstedt 236 skiphygienesertifikater, som er påkrevd for skip som går internasjonalt.

Eksempel på forsøpling i naturen. Foto: Miljørettet helsevern

Overvåking av luftkvalitet er en viktig del av helsevern avdelingens arbeid. Avdelingen drifter fem målestasjoner for luftforurensning og 50 passive NO₂-målere. De tre siste årene har avdelingen deltatt i

forskningsprosjektet iFLINK, om uttesting av mikrosensorer for luftkvalitet. Avdelingen har utplassert 16 mikrosensorer i forbindelse med dette prosjektet.

I tillegg til arbeidet i Bergen kommune utfører avdelingen oppgaver innen miljørettet helsevern for fem omegnskommuner.

Frisklivs- og mestringssenteret

Frisklivs- og mestringssenteret (FMS) arbeider forebyggende og helsefremmende. Tilbudene kan benyttes som tidlig innsats for å forebygge eller begrense utvikling av sykdom hos ulike grupper i befolkningen.

Mestring og hjelp til selvhjelp er beskrivende stikkord for tiltakene. FMS har et tverrfaglig, tverretatlig og tverrsektorielt samarbeid, samt samarbeid med frivillige. De fleste tilbudene er tilgjengelige i flere bydeler i kommunen.

Frisklivs- og mestringssenteret består av kreftkoordinatorer, fysioterapeut, ergoterapeut, ernæringsfysiolog, lege, geriatrisk sykepleier, helsesykepleier, pedagoger, bachelor i idrett/psykologi og tre frivilligsentraler. To ansatte er tegnspråklige. Alle arbeider med hele mennesket, og gir brukerne verktøy for å håndtere både nåværende og fremtidige utfordringer på flere livsarenaer. Eksempler på slike verktøy kan være kognitive teknikker, kunnskap om ulike aktuelle tema som økonomi/arbeid/studier, kropp, psyke, kreftrelaterte tema, hørselsnedsettelse, kosthold, fysisk aktivitet og ernæring. Andre eksempler er tilrettelagt trening/fysisk aktivitet i gruppe, sosiale aktiviteter og møter med likepersoner.

Psykisk helse for ungdom, voksne og eldre er høyt prioritert, og har i pandemiårene 2020 og 2021 hatt et enda større fokus ved Frisklivs- og mestringssenteret enn tidligere. Det har vært stor pågang for å få plass på kursene i mestring av belastninger, tankevirus og søvnkurs. "Tankevirus" er et mestringkurs for de som ønsker å bli mer oppmerksom på egne tanker. Tilbakemelding fra kursdeltakerne er svært gode.

I 2021 markerte Frisklivssentralen «Verdensdagen for psykisk helse» med stor suksess på et arrangement i Nygårdsparken. Arrangementet ble gjennomført i samarbeid med Rask psykisk helsehjelp.

Senter for migrasjonshelse

Senter for Migrasjonshelse (SEMI) er et kompetansesenter innenfor fagfeltet migrasjonshelse. Senteret er et tverrfaglig team bestående av helsesykepleiere, leger, psykologer, fysioterapeut, sosionomer, helsesekretærer, miljøarbeider og økonom.

SEMI tilbyr helseundersøkelser for alle nyankomne asylsøkere, flyktninger og deres familiegjeforente. Senteret har ansvar for tidlig identifisering av behandlingsbehov, forebyggende behandling, vaksinasjon, samhandling, ulike gruppetilbud og samtaletilbud til familiegjeforente, og tilbyr rådgivning, veiledning og undervisning til andre kommunale tjenester.

SEMI har i 2021 som i 2020 i stor grad arbeidet med covid-19 relaterte oppgaver. SEMI har også tatt ansvar for legetjenester for papirløse som følge av pandemien. I 2021 har det vært et noe høyere antall bosetting av flyktninger (154) i forhold til året før. Det er bosatt for det meste overføringsflyktninger i 2021. Omtrent 79 % av ny-bosatte flyktninger var overføringsflyktninger, og rundt 60 % av overføringsflyktningene var barn.

Senteret hadde i løpet av året registrert omtrent 3500 konsultasjoner (uten sosionom/miljøarbeidere og koordinering). De fleste av pasientene har vært pasienter bosatt i Bergen før 2021. En stor andel av

pasientkonsultasjonene har også i løpet av året vært digitale.

Det ble i 2021 opprettet integreringsteam, som et samarbeid mellom SEMI, Etat for inkludering, Etat for sosiale tjenester, NAV region Bergen, Vestland fylkeskommune og NAV fylkeskontor Vestland. SEMI bidrar med en helserapport. Flyktninger blir oppfordret til å opplyse om forhold ved egen helse som kan være av betydning for behov for tilrettelegging med hensikt å sikre økt deltakelse og gjennomføring av introduksjonsprogrammet og norskundervisning. Denne helserapporten skal også ligge til grunn for vurdering av permisjon på grunn av helseforhold.

I 2021 har SEMI brukt en metodikk som heter PM+. Metoden har som mål å gi hjelp til selvhjelp, slik at flyktninger skal få oppleve økt mestring i hverdagen. Metoden er utviklet av Verdens helseorganisasjon (WHO). Målet er å forebygge negativ psykisk helse og overkomme psykososiale utfordringer. Metoden brukes i et lavterskel hjelpetilbud for flyktninger som har behov for det og et ønske for økt kunnskap om psykisk helse. Metoden er tidligere utprøvd i flere land i verden, deriblant Nederland, Sveits og Hellas. Forskning har vist at metoden gir en bedring i den psykiske helsen. Bergen er den første kommune i Norge som tester PM+, med mål om gjøre evidensbasert kunnskap tilgjengelig for andre kommuner. Utprøvingen, tilpassingen og evalueringen av manualen er gjort i samarbeid med Universitetet i Bergen.

Prosjektet SAHAR har som mål å øke kompetansen for de som jobber med flyktninger i LHBT+gruppen. Fokuset har vært på å utvikle materiell for kompetanseheving av tolker som jobber med målgruppen. Hensikt er å øke tolkene sin kompetanse til å tolke i samtalegrupper, individuell behandling og møter med brukerrepresentanter.

Etter at ny integreringslov trådte i kraft i 2021 er "livsmestring i et nytt land" et obligatorisk fag for alle flyktninger i introduksjonsprogrammet. SEMI har etter samarbeid med etat for inkludering og IMDi utviklet læringsmateriell for livsmestring. Opplæringen for flyktninger er gjennomført ved Nygård skole.

SEMI søker om statlige tilskudd for flyktninger med ulike omfattende behov, på vegne av kommunale tjenester som har ekstraordinære kostnader knyttet til dette arbeidet. Tilskuddsordningen skal dekke ekstraordinære kommunale utgifter som følger av bosetting av flyktninger med alvorlig nedsatt fysisk og/eller psykisk funksjonsevne, samt personer med alvorlige adferds- og/eller rusproblemer. I 2021 søkte SEMI om ca. 28 mill., og fikk innvilget omtrent 30 mill. til slike formål.

Barne- og familietjenesten

Det var i stort grad normal drift i helsestasjon- og skolehelsetjenesten i 2021. Noen hjemmebesøk måtte utgå på grunn av smitte eller fordi foreldre ikke ønsket besøk hjemme. Noen gruppetilbud måtte utgå eller ble erstattet med individuelle konsultasjoner pga antallsbegrensinger.

Barn mellom 12 og 15 år ble i 2021 vaksinert mot korona ved byens vaksinasjonsstasjoner. Skolehelsetjenesten bistod dette arbeidet med å hente inn samtykke fra fastlege og fra foreldre med foreldreansvar. Friske 12-15 åringer kunne også møte på dropp-inn sammen med en forelder med foreldreansvar.

Gjennom 2021 var alle tjenestene opptatt av å være tilgjengelig for barn og unge. Erfaringer fra første år med koronapandemien gjorde at tjenestene i større grad var kjent med utfordringsbildet og opptatt av å være kreativ i oppfølging av barn og unge gjennom blant annet digitale plattformer, e-post, telefon og gåturer. I perioder der videregående skoler var på rødt nivå svarte helsestasjon for ungdom telefon også på dagtid og en hadde flere kommunikasjonskanaler ut for å informere barn og unge om hvordan

de kunne få hjelp. Tjenestene ser at det nødvendig med et tettere samarbeid med skolene, og endel barn og unge ønsker ikke telefonkontakt eller samtale på Teams. Så til tross for økt bruk av digitale hjelpemiddel er det endel barn og unge vi ikke når.

Foreldrekurset «Godt samliv» er et tilbud til gravide førstegangsførelde og 312 par har gjennom året deltatt på kurset, noen kurs ble avholdt digitalt. Kurset tilbys på helsestasjonen, ledes av tjenestens ansatte og er i et forskningssamarbeid med Høgskulen på Vestlandet for å se på effekt av tilbudet. Prosjektet har også utviklet en online parsjekk som er et forskningsbasert konsept rettet mot par som ønsker inspirasjon til å styrke forholdet sitt.

I november overtok Bergen kommune ansvaret for undervisning om seksuelle overgrep til elever på 6.trinn i alle kommunale skoler i Bergen. Tidligere har Nok. Bergen hatt denne undervisningen. Dette er en del av kommunens arbeid for å oppnå sin nullvisjon om at ingen barn skal utsettes for seksuelle overgrep.

Barne- og familiehjelpen, inkludert Ung Arena, hadde kontakt med 2608 barn og unge eller foreldre i 2021. I perioder av året opplevde flere økt ventetid og flere sto på venteliste. Det var stor variasjon i hvilke hjelpebehov de unge presenterer og hvilken hjelp og oppfølging som gis den enkelte. Etableringen av et eget lavterskeltilbud på ettermiddag og kveld i alle byområder ble benyttet av mange. Dette tilbudet reduserte både ventetid og antall som ventet og bidro til at flere fikk hjelp.

For å sikre kompetanse og kvalitet i tjenestene er det nødvendig å øve på det som er vanskelig. Derfor har etaten arbeidet med å etablere en «Øvingsarena» som skal sikre øving på HMS-området, som et supplement og komplementerende tiltak til øving som foregår på alle arbeidsplasser. Det skal også være et verktøy for alle ledere og medarbeidere i etaten som skal bidra til å utvikle individuell og kollektiv faglighet for å yte best mulig tjenester til barn og unge.

Etat for barn og familie ønsker at barn, unge og foreldre skal kunne møte erfaringskonsulenter når de tar kontakt med tjenestene og at kunnskap fra erfaringskonsulenter er en sentral del av tjenesteutviklingen. Prosjekt «Erfaringskonsulenter i Etat for barn og familie» har hatt i oppdrag å finne ut hvordan dette best kan gjøres. Erfaringskonsulenter har selv kjent vanskeligheter på kroppen og vet hvordan det oppleves å motta hjelp fra hjelpeapparatet. Den kunnskapen er et viktig bidrag inn til å gjøre tjenester bedre for barn, unge og foreldre. Prosjektet har hatt kunnskapsbasert praksis som grunnlag i sitt arbeid. Teori og forskning, behov hos barn og unge, hva erfaringskonsulentene trenger i sin jobb og hva som er viktig for medarbeiderne i tjenestene har vært sentrale tema.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Andel barnehager med gjennomført tilsyn etter nasjonalt anbefalt tilsynsfrekvens	26,4 %	31,4 %	19,4 %	22,0 %
Andel skoler med gjennomført tilsyn etter nasjonalt anbefalt tilsynsfrekvens	18,1 %	28,7 %	16,7 %	19,2 %
Antall årsverk av psykologer i Etat for barn og familie (stab og tjenester)	21	29	31	30
Antall som får psykisk helsehjelp fra psykologer i BF-tjenesten (ikke barnevern og utekontakt)	1 117	1 625	1 191	1 544
Antall årsverk ved helsestasjon 0-5 år (uten ledelse)	95	96	96	108
Antall årsverk i skolehelsestjenesten (uten ledelse)	67	73	74	86

Årsmelding 2021

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall årsverk i skolehelsetjenesten på videregående skole (uten ledelse)	20	22	22	21
Antall personer som får lavterskel psykisk helsehjelp fra Barne- og familietjenesten	1 200	2 875	1 825	3 183
Frisklivssentralen antall brukerrettede treningstimer			210	185
Frisklivssentralen nettverksbygging antall samarbeidsmøter			77	102
Frisklivssentralen kompetanseformidling antall kontaktpunkt			94	117
Andel barnehager som er risikovurdert i forhold til totalt antall barnehager		71,5 %	79,4 %	94,0 %
Andel skoler som er risikovurdert i forhold til totalt antall skoler	0,0 %	48,3 %	55,0 %	83,0 %
Antall barnehager som har hatt tilsyn de siste 12 måneder		50	23	34
Antall skoler som har hatt tilsyn siste 12 måneder		25	8	17
Frisklivs- og mestringssenteret antall treningstimer				1 255
Frisklivs- og mestringssenteret - antall personer med individuell oppfølging				1 218
Frisklivs- og mestringssenteret - antall kurstimer				623
Antall Covid-19-tester gjennomført i regi av Bergen kommune			180 653	547 097
Antall Covid-19 smittede i Bergen kommune			4 142	17 374
Antall samtaler til Koronatelefonen			102 431	311 209
Antall innbyggere i Bergen som har fått to vaksinedoser				202 291
Antall vaksinedoser satt av Bergen kommune				336 353

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2020	Bergen 2021	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B) *)	2 693	3 208	2 992	3 309	3 128
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger (B) *)	488	1 189	1 556	778	1 221
Dekningsgrad					
Hjemmebesøk nyfødte Andel barn (prosent)	78,2 %	88,8 %	43,7 %	75,3 %	71,8 %
Undersøkt grunnskole 1. trinn Andel barn (prosent)	99,1 %	94,9 %	92,0 %	74,0 %	74,2 %
Undersøkt ved 2-års alder Andel barn (prosent)	97,0 %	94,2 %	87,8 %	100,0 %	94,7 %
Undersøkt ved 4-års alder Andel barn (prosent)	95,2 %	93,8 %	88,8 %	111,7 %	92,2 %
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	83,3	82,2	92,2	66,7	75,1
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	6,5	6,9	7,6	3,1	5,1
Kvalitet					

Årsmelding 2021

Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	44,7	48,3	37,4	43,3	40,4
---	------	------	------	------	------

Grunnlagsdata (Nivå 3)

Jordmor avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-5 år (årsverk)	14,8	16,0	8,3	13,3	13,9
--	------	------	-----	------	------

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Helsestasjon	104,2	109,2	144,6	-32,3	112,3	-3,1
Skolehelsetjeneste	77,7	86,7	101,0	-14,1	86,9	-0,2
Helsestasjon for ungdom	4,5	4,7	5,7	-0,4	5,4	-0,6
Smittevern	85,5	296,8	403,9	-108,4	295,5	1,2
Miljørettet helsevern	10,6	5,1	12,6	-6,9	5,7	-0,6
Forebyggende arbeid helse og sosial	44,7	57,7	68,4	-20,9	47,5	10,2
Sum	327,1	560,1	736,2	-183,0	553,3	6,9

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	2,2	0,1	4,7	-4,6	0,1	0,0
3-Eldre, helse og frivillighet	140,7	339,0	463,7	-130,0	333,7	5,2
6-Arbeid, sosial og bolig	210,1	202,5	251,2	-48,7	202,5	0,1
90-Fellesposter - bykassen	-25,9	18,5	16,5	0,4	16,9	1,6
Sum	327,1	560,1	736,2	-183,0	553,3	6,9

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet rapporterer et lite mindreforbruk. Veksten i omfang fra 2020 til 2021 er betydelig, og dette er mest synlig på *smittevern*. Tiltakene knyttet til korona-pandemien har kostet kommunen mer enn foregående år. Koronarelaterte utgifter beløper seg til 289 mill kr i 2021. Mindreforbruket skyldes i stor grad lavere ressursbruk enn budsjettert innen *forebyggende arbeid helse og sosial*.

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig gikk med balanse på tjenesteområde 05A i 2021. Tjenestene hadde et mindreforbruk på lønnsutgifter og et merforbruk på etablering av Familiens hus Sør (Fyllingsdalen og Laksevåg) og flytting av helsestasjon for ungdom fra Engen til Nøstet. Mindreforbruket på lønnsutgifter skyldes utfordringer med rekruttering til vikariat ved inndekning av høyt sykefravær. Det har vært jobbet målrettet med problematikken, og tjenesten har iverksatt tiltak med foreløpig god effekt. Tiltaket fikk delårseffekt i 2021 og det er mål om helårseffekt i 2022. Høyt sykefravær er relatert til koronapandemien med blant annet karantene og isolasjon.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til

ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Drive godt forebyggende og helsefremmende arbeid for barn og unge	Andel barn og unge som har rett på IP, som får tilbud om IP	92,0 %	94,0 %	87,0 %	Målet er ikke nådd men vurderes likevel som akseptabelt. Beregningsgrunnlaget får målet må kvalitetssikres før neste rapportering.
		Andel gravide som følges opp i helsestasjonens svangerskapsomsorg som kartlegges for voldserfaringer	96,0 %	94,0 %	90,0 %	Vurderes som et akseptabelt resultat sett i lys av pandemi håndtering.
		Antall barn og unge 0-23 år (inkludert gravide og foreldre) som får lavterskeltilbud fra Barne- og familiehjelpen og Ung Arena	1 406	2 300	2 608	Et godt resultat for 2021 som sees i sammenheng med Byrådets midlertidige styrkning på lavterskel psykiske helsehjelp barn og unge i 2021.
		Antall førstegangsfødende som deltar på kurset Godt Samliv	302	400	312	Dette er en økning fra 2020 selv om måltallet ikke er nådd for 2021 som en følge av Covid.
	God brukermedvirkning for barn og familier	Andel brukere av Barne- og familiehjelpen som har fått mulighet til å gi tilbakemelding på tilbudet de har fått ved hjelp av FIT		84,0 %	0,0 %	FIT ble først lagt inn for registrering i HSPro høst -21. Ikke mulig å finne riktig andel på denne indikatoren for 2021
	Redusere sosiale helseforskjeller	Forskjellen i andel unge uføre (18-44 år) mellom de som har foreldre med kun grunnskoleutdanning og de som har foreldre med høyere utdanning.		4,1 %		Oppdaterte tall foreligger ikke p.t.
	Styrke fallforebyggende arbeid blant eldre	Antall personer som benytter seg av "Hoftesterk"		40	5	Gruppetilbudet har vært avlyst det meste av året som følge av pandemien, men åpnet opp i et av byområdene på høsten.
		Antall personer som benytter seg av "Sterk og stødig"	464	450	420	420 personer har deltatt på "Sterk og stødig" i løpet av 3. kvartal 2021. 125 personer står på venteliste.
		Antall personer som benytter seg av	66	60	82	Gruppetilbudet har vært avlyst det meste av året som følge av pandemien, men åpnet opp igjen

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
		"Trygg på to bein (T2B)"				på høsten. 82 personer benyttet seg av tilbudet 3. kvartal 2021.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag

Bystyret ber om en sak der man viser hvordan man for fremtiden skal gi pasientene ved Senter for migrasjonshelse (SEMI) like gode og tilrettelagte helsetjenester som i dag.

Statusbeskrivelse

Byrådet vil i mars eller senest april 2022 legge fram sak for bystyret om hvordan Senter for migrasjonshelse framover skal gi gode og tilrettelagte tjenester i tråd med budsjettamme og målgruppens behov. Arbeidet med denne saken har blitt forsinket som følge av den pågående pandemien.

05B-Behandling og rehabilitering

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet består av allmennlegetjeneste, legevaktjeneste, øyeblikkelig hjelp døgntilbud, fengselshelsetjeneste, ergo- og fysioterapitjeneste og kommunal hjelpemiddelservice. Tjenestene skal gi innbyggerne tilbud om diagnostikk, behandling og medisinsk, sosial og psykososial habilitering og rehabilitering. Virksomheten er bred og sammensatt, og innebærer samarbeid på tvers av etater, tjenester og tjenestenivå.

Viktige begivenheter

- Synspedagoger og logopeder ved Kompetansesenteret ved Bergen voksenopplæring (BBSI) blir ved årsskiftet 2021/2022 overført til Etat for vurdering og rehabilitering (BEHF).
- Etat for vurdering og rehabilitering har i 2021 etablert Kraftsenter for rehabilitering som skal være en driver for kunnskapsbaserte og innovative rehabiliteringstjenester.
- Det er innført nytt system for elektronisk pasient journal (CGM) på Alrek legesenter, Bergen helsehus legekontor, Fengselshelsetjenesten, Smittevernkontoret og Senter for migrasjonshelse. Bergen Legevakt og kommunal allmenmedisinsk sengepost (KAS) vil få løsningen innført i 2022.
- Ergo- og fysioterapitjenesten har startet opp Kompani-Covid, et byomfattende gruppebasert rehabiliteringstilbud til personer som har gjennomgått covid 19 og som sliter med senvirkninger av sykdommen.

KOMPANI-COVID er start opp og drives av ergoterapeut Oda Mølmesdal Flaten (t.v) og fysioterapeut Mariell Solberg Medås. Foto: Kristin Bergitte Hauge

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Fastlegeordningen - økning som følge av befolkningsvekst	540	540	0 Utgiftsøkningen kommer som følge av at byen har fått flere innbyggere. Budsjettet er økt opp tilsvarende.
Oppjustering til aktivitetsnivået - Bergen Legevakt	10 000	10 000	0 Budsjettet til Bergen legevakt er økt opp med dette beløpet. Prognosene for 1. tertial viser en ytterligere økning i behovet.
Nødvendig nedjustering av integreringsaktiviteten - Habiliterings- og rehabiliteringstjenesten	-500	-500	0 Tiltaket er iverksatt.
Koronapandemien - merutgifter i ordinære tjenester 1. halvår 2021	22 200	22 200	0 Kostnadene er påløpt. Det ble i tertialrapport 2 vedtatt en justering av budsjettet mellom tjenesteområder som ikke er reflektert i disse tallene.
Sum	32 240	32 240	0
Nye tiltak			
Ansettelse av kommunale fastleger for å avhjelpe fastlegekrisen	6 400	3 210	3 190 Bergen Helsehus Legekontor ble etablert høsten 2021.
Tiltak for å møte covid-19-pandemien	21 300	21 300	0 Kostnadene er påløpt. Det ble i tertialrapport 2 vedtatt en justering av budsjettet mellom tjenesteområder som ikke er reflektert i disse tallene.
Styrking av fastlegetjenesten - tiltakspakke	5 020	5 020	0 Tiltakene i tiltakspakken er iverksatt.
Sum	32 720	29 530	3 190
Effektivisering			
Reduserte utgifter til reise	-669	-669	0 Effektiviseringskravet er fordelt på alle enheter som har slike utgifter. Effektiviseringskravet er realisert i 2021.
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-1	-1	0 Nedjustering er innarbeidet i budsjettet for 2021 og vil bli realisert.
Reduserte utgifter til vikarbruk Detaljeringssaken - BEHF	-24	-24	0 Effektiviseringskravet er fordelt på alle enheter som har slike utgifter. Effektiviseringskravet er realisert i 2021.
Reduserte utgifter til reise Detaljeringssaken - BEHF	-45	-45	0 Effektiviseringskravet er fordelt på alle enheter som har slike utgifter. Effektiviseringskravet er realisert i 2021.
Sum	-740	-740	0
Kutt i tiltak			
Omdisponering til Møhlenpris idrettslag	-100	-100	0 Tiltaket er gjennomført
Reorganisere og samordne øyeblikkelig hjelp - døgnenhet og kommunal mottaksavdeling	-12 400	-12 400	0 Budsjettkravet er realisert i 2021.
Sum	-12 500	-12 500	0
Sum tiltak	51 720	48 530	3 190

Rammeendringer gjennom året

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Tiltak for å møte covid-19-pandemien - forlengelse (T1-2021)	10 650	10 650	0 Koronatiltakene forventes samlet sett å gå i balanse. Se også budsjettjusteringen "Koronatiltak - Teknisk justering mellom tjenesteområder".
Bergen Legevakt - styrking (T1-2021)	10 000	10 000	0 Budsjettet til Bergen legevakt er økt opp med dette beløpet.
Ergo- og fysioterapitjenesten (Barneterapeuter) (T1-2021)	2 400	2 400	0 Tiltaket er innarbeidet i budsjettet for 2021.
Sum	23 050	23 050	0
Sum tiltak	23 050	23 050	0

Utvikling og utfordringer

Bergen Legevakt

Bergen legevakt består av allmennlegevakt, legevaktsentral, sykehjemslegevakt, livskrisehjelpen, utrykningsfunksjon med legebil og legevaktstasjoner i Åsane, Fana og Loddefjord. Bergen legevakt drifter også Voldtekstmottaket på vegne av Helse-Bergen.

Legevakten bygget i 2020 opp teststasjoner, en tjeneste hvor driftsansvaret etter hvert ble overført til den midlertidige Etat for covid-19. Et medisinskfaglig ansvar ble værende i Legevakten inntil slutten av 2021. Dette innebar rekvirering av koronatest, mottak av prøvesvar og legekonsultasjon for pasienter med positive prøvesvar. Ved behov ble det henvist til behandling på Koronaklinikken eller innleggelse på sykehus. Flere ble også henvist til isolasjonshotellet dersom de ikke kunne isoleres i egen bolig. Hjemmetjenestenes responscenter overvåker beboernes helsetilstand under oppholdet. Legevakten har hatt stor pågang av henvendelser på telefon, og har inntil årsskiftet driftet egen smittesone for undersøkelse av pasienter med luftveissymptomer ved Legevakten.

Øyeblikkelig hjelp døgnetenhet

Øyeblikkelig hjelp døgnetenhet (ØHD) er et tilbud for pasienter som trenger døgkontinuerlig behandling, men som ikke trenger innleggelse på sykehus, da de kan undersøkes og behandles med allmenntilleggs kompetanse og metode. Prosjekt SAMLOK ble igangsatt i februar 2021 for å implementere den politiske beslutningen om sammenslåing av ØHD og kommunal mottaksavdeling (KMA) på Helsehuset med felles ledelse. Driftsåret 2021 har vært preget av planlegging og tilrettelegging for sammenslåingen fra 01.01.2022.

Under pandemien har ØHD vært omgjort til koronaklinikk med 20 sengeplasser øremerket for covid-19 pasienter. Da behovet for disse plassene har variert i tråd med smitten i kommunen, ble det åpnet for ordinære ØHD-pasienter i en hybridløsning. Koronaklinikken ble helt avvirket siste halvår 2021, men med mulighet for inntak av koronasyke pasienter i tilrettelagte pasientrom. Det har i snitt vært innlagt 1,8 covid-19 pasienter hver dag i 2021.

ØHD har gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse og konklusjonen er at arbeidsmiljøet er godt.

Fengselshelsetjenesten

Fengselshelsetjenesten drives av Bergen kommune med tilskudd fra staten og har ansvar for forebygging, behandling og oppfølging av helsen til de innsatte. Bergen fengsel er et

høysikkerhetsfengsel som i 2021 har hatt maksimal kapasitet på 221 innsatte, noe redusert på grunn av smittevernhensyn. I 2021 var antall nyinnsettelse i Bergen fengsel 475 innsatte.

Bjørgvin fengsel er et lavsikkerhetsfengsel hvor det vanligvis er plass til 90 innsatte. Kapasiteten har i 2021 vært redusert til 76 innsatte på grunn av smittevernhensyn. Belegget har i gjennomsnitt lagt på 68 innsatte. I Bjørgvin fengsel var det 244 nyinnsettelse.

Hovedfokuset til Fengselshelsetjenesten var i 2021 å drive aktivt smittevernsarbeid for å unngå smittespredning av covid-19 smitte i fengselsenheter. Fengselshelsetjenesten har hatt fokus på å teste og vaksinere alle innsatte og i tillegg gi veiledning og informasjon.

Pasientens legemiddelliste

Bergen kommune er sammen med Helse Vest nasjonalt utprøvsområde for Pasientens Legemiddelliste (PLL). PLL er nasjonalt prosjekt som skal bidra til bedre pasientsikkerhet og kvalitet i pasientbehandling ved at leger og annet helsepersonell har tilgang til en felles liste som viser pasientens legemiddelinformasjon, på tvers av behandlingsnivåer og geografi.

Bruker som går tur under et rehabiliteringsopphold. Foto: Ingunn Bringsvor Nilsen

Prosjektet i Bergen kommune startet opp høsten 2020 og har planlagt prosjektperiode ut 2023. Hovedmålet med utprøvingen er å samle erfaring og kunnskap slik at visjonen om en omforent, nasjonal legemiddelliste kan breddes ut til alle norske kommuner. De første to fastlegekontorene har tatt løsningen i bruk, og kan nå opprette og sende en fullstendig elektronisk liste over legemidler pasienten bruker. De kan også bruke multidoser i e-resept- det vises til 03A Tjenester til eldre for nærmere beskrivelse.

Etat for vurdering og rehabilitering har i 2021 gjennomført en omfattende omorganisering. Habilitering- og rehabiliteringstjenesten organiseres fra 01.01.22 i to avdelinger som får nye navn; Ergo- og fysioterapitjenesten Sør Vest og Ergo- og fysioterapitjenesten Nord Sentrum. Tjenesten består av 32,9 årsverk ergoterapi og 55 årsverk fysioterapi (samt 5,5 årsverk som er vakante) - dette er samme antall årsverk som i 2020.

Logopedene og synspedagogene i Kompetansesenteret ved Bergen voksenopplæring (BBSI) overføres fra 01.01.2022 til Etat for vurdering og rehabilitering; avdeling for logopedi og synspedagogikk. Ved å knytte disse tjenestene tettere til de øvrige rehabiliteringstjenestene ønsker kommunen å samle tverrfaglig kompetanse innen rehabilitering og gi innbyggerne mer helhetlige og koordinerte rehabiliteringstjenester.

Det vil i 2022 jobbes med å videreutvikle kommunens tjenester for personer med syns- og/eller hørselsnedsettelse og døvblindhet, i tråd med anbefalinger fra sluttrapporten i prosjektet Samordnet innsats for personer med sansetap (2019-2020) og budsjettvedtak om styrking av rådgivningstjenesten for syns- og hørselshemmede.

Kommunen har i 2021 driftsavtale med 166 avtalefysioterapeuter fordelt på 139 årsverk. Etat for vurdering og rehabilitering jobber systematisk for å sikre at tilbudet, med tanke på kompetanse og dekningsgrad, skal være mest mulig likt fordelt i de ulike bydelene.

Ergo- og fysioterapitjenesten for barn og unge

Ergo og fysioterapeuter som jobber med barn og unge ble i 2020 overflyttet til Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig (BASB), Etat for barn og familie. Ergo- og fysioterapeutene er i hvert av de fire byområdene organisert som egne avdelinger i Barne- og familietjenesten. Totalt består tjenesten av 44, 7 årsverk (tall pr november 2021). Av dette utgjør 4 årsverk avdelingsledere, 11, 5 årsverk ergoterapeuter og 29, 2 årsverk fysioterapeuter. Det er en økning på 5 årsverk sammenlignet med 2020.

Ergo – og fysioterapeutene gir tjenester både individuelt og i grupper til barn og unge med fysiske og psykiske helseutfordringer. Mange brukere følges opp over lange perioder og mange ansatte er koordinator for barn og unge med behov for sammensatte og langvarige tjenester fra flere tjenesteytere.

Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering

Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering (KE) har som mål å bidra til å sikre helhetlige og koordinerte tjenester til brukere med langvarige og sammensatte behov. Bergen kommune har de siste årene videreutviklet og styrket kommunens KE. Det er ansatt fire systemkoordinatorer som er daglig kontaktpunkt i KE i hvert sitt byområde og en systemrådgiver KE på etatsnivå.

Brukere, pårørende, ansatte i kommunen og samarbeidspartnere kan ta kontakt og få veiledning og bistand knyttet til individuell plan (IP) og koordinator. KE jobber også med å etablere samarbeidsstrukturer, felles prosedyrer og gjennomføre kompetanseheving på tvers av etater og sektorer i kommunen. Totalt har 264 ansatte deltatt på ulike opplæringstilbud som i hovedsak har vært gjennomført digitalt: 4 introduksjonskurs om IP/ koordinator, 3 Møteplass for koordinatorene og 6 spørretimer. Det har også å vært gitt individuell veiledning til ansatte etter behov. KE har også arrangert 8 enhetsledermøter i hvert av de fire byområdene på tvers av BASB/ BBSI/BEHF. Dette er viktige møtepunkter for å bidra til samhandling på tvers av tjenestene i kommunen og ledelseforankring av IP/ koordinatorarbeidet.

Kommunal hjelpemiddelservice

Tjenesten består av to underavdelinger; Hjelpemiddelhuset og Servicemannstjenesten. Hjelpemiddelhuset har ansvar for formidling og transport av hjelpemidler. Servicemannstjenesten har ansvar for installasjon og reparasjon av hjelpemidler og trygghetsalarmer, samt montering og utprøving av velferdsteknologi.

Servicemannstjenesten hadde 18275 serviceoppdrag i 2021 (årsaken til at dette er færre enn i 2020 er endret føring av statistikk). Tjenesten Fullstendig saksbehandling gir brukerne bedre tilgjengelighet til et utvalg av de mest brukte hjelpemidlene ved at bruker eller pårørende selv kan møte opp på Hjelpemiddelhuset og få faglig bistand, samt hente hjelpemidler. I 2021 ble det gjennom denne tjenesten levert ut 1872 hjelpemidler på varig utlån og 1184 hjelpemidler for korttidsutlån. Det har i 2021 på grunn av smittevern hensyn vært noe redusert åpningstid og behov for tilrettelegging av tjenesten, for eksempel ved at brukere har måttet avtale tidspunkt for avhenting av hjelpemidler.

Nøkkeltall aktivitet

Årsmelding 2021

Nøkkeltall/indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2018	2019	2020	2021
Antall hjelpemidler som lånes ut på korttidsutlån pr. år	5 270	4 300	5 252	5 866
Antall voksne med ergoterapitjenester- Habiliterings- og rehabiliteringstjenesten	4 538	4 367	4 447	4 093
Antall voksne med fysioterapitjenester- Habiliterings- og rehabiliteringstjenesten	7 049	6 444	6 381	5 214
Antall samtaler på Legevaktens nummer 116117	126 424	139 333	190 049	172 044
Antall fastleger	235	235	240	251
Antall brukere med tjenester fra innsatsteamet	295	217	230	250
Antall barn og unge med ergoterapitjenester		539		539
Antall pasientkontakter ved Bergen legevakt (målt per regningskort)		92 758	322 551	106 827
Antall barn og unge med fysioterapitjenester				1 924,0

KOSTRA Nøkkeltall

Kostranalyse

	Bergen 2020	Bergen Trondheim 2021	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger (B) *)	1 907	2 146	2 128	2 245
Dekningsgrad				
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241	9,2	9,1	7,1	8,3
Kvalitet				
Antall åpne fastlegelister	24	3	0	3
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	9,1	9,1	9,9	8,9
Reservekapasitet fastlege	100,0	99,0	98,0	99,0

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Tjeneste	Regnskap 2020		Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
	Regnskap	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter		
Legetjeneste	360,0	395,9	569,5	-156,1	413,4	-17,5
Fengselshelsetjeneste	1,1	1,3	16,8	-14,5	2,3	-1,0
Fysioterapitjeneste	127,2	145,3	166,7	-30,5	136,2	9,1
Ergoterapitjeneste	31,3	34,3	39,0	-2,3	36,8	-2,4
Formidling av tekniske hjelpemidler	15,6	14,5	20,1	-3,0	17,1	-2,6
Øyeblikkelig helsehjelp døgntilbud	62,8	60,8	74,3	-8,9	65,4	-4,6
Sum	598,0	652,1	886,4	-215,2	671,2	-19,0

Status økonomi drift

Årsmelding 2021

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021					
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Finans, næring og eiendom	0,9	0,5	6,7	-6,2	0,5	0,0
3-Eldre, helse og frivillighet	598,4	607,2	835,4	-200,1	635,3	-28,0
6-Arbeid, sosial og bolig	8,2	29,1	36,7	-9,0	27,7	1,4
7-Kultur, mangfold og likestilling	0,4	0,7	0,7	0,0	0,7	0,0
90-Fellesposter - bykassen	-9,8	14,6	6,9	0,1	7,0	7,6
Sum	598,0	652,1	886,4	-215,2	671,2	-19,0

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet melder om et merforbruk. Merutgifter knyttet til koronatiltak i 2021 er dekket av bevilgninger i budsjettet. Koronarelaterte utgifter utgjorde 67,5 mill kr i 2021. Merforbruket i ordinære tjenester skyldes for høyt aktivitetsnivå ved Øyeblikkelig Hjelp Døgnetenhet og Bergen Legevakt (-16,6 mill.). Driften har vært dyrere enn forventet. Det har også vært utfordrende å få rekruttert sykepleiere. I tillegg har sykefraværet på sykepleiere gått opp i samme periode. Enhet for allmenntidmedisin har hatt høyere utgifter (-6,0 mill.) knyttet til vikarer fastleger, LIS 1 og ALIS enn budsjettet. Dette henger i stor grad sammen med rekrutteringsutfordringene til fastlegetjenesten. Kommunal hjelpemiddelservice har som følge av økt etterspørsel av hjelpemidler fått økte utgifter (-2,6 mill.). En viktig del av "Bo lenger hjemme"- strategien er å ha en rask saksbehandling og tilstrekkelig med hjelpemidler tilgjengelig, slik at brukerne kan få hjelpemidler med en gang behovet oppstår. Det er også merutgifter i flere prosjekter innenfor området ehelse (-2,8 mill).

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig gikk med et mindreforbruk på 1,4 mill på tjenesteområde 05B i 2021. Mindreforbruket er i hovedsak knyttet til lønnsutgifter og skyldes utfordringer med rekruttering til vikariat ved inndekning av høyt sykefravær. Det har vært jobbet målrettet med problematikken, og tjenesten har iverksatt tiltak med foreløpig god effekt. Tiltaket fikk delårseffekt i 2021 og det er mål om helårseffekt i 2022. Høyt sykefravær er relatert til koronapandemien med blant annet karantene og isolasjon.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket strømudgifter for desember som det ikke er budsjettet for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
En rettferdig og inkluderende by	God fastlegeordning som sikrer innbyggerne reell valgmulighet til å velge fastlege i rimelig avstand.	Andel ledige plasser hos fastlege		2,6 %	0,1 %	Pr. utgangen av 3. tertial var det 0,14 % ledige plasser hos fastlegene i Bergen. Dette er det samme som ved utgangen av forrige tertial, men ned fra 0,6 % i 3. tertial 2020.
	Gode øyeblikkelig hjelp helsetjenester	Besvare telefoner på legevaktsentralen innen to minutter	64,0 %	85,0 %	64,0 %	64 % av alle telefonhenvendelser til legevakten er besvart innen 2 minutter i løpet av året. Dette er samme resultat som i 2020.
	Personer med rett til og ønske om individuell plan og/eller koordinator skal få tilbud om dette.	Antall gjennomførte opplæringstreffpunkt (grunnkurs koordinator og møteplass for koordinatore) pr. år	6	8	7	Det er gjennomført 7 opplæringstreffpunkt i løpet av 2021.
Trygg økonomistyring	Effektiv kapasitetsutnyttelse ved ØHD	Beleggsprosent (antall liggedøgn av total kapasitet)	55,4 %	75,0 %	84,0 %	Koronaklinikken ble avvirket 01.11.21. ØHD har i perioden hatt tilsammen 20 tilgjengelige senger. Fra 01.01.22 er sengeposten etablert som Kommunal allmenntilleggsmedisinsk sengepost som består av ØHD og KMA.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Årets budsjett				
			Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvarter	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Tilpasning av lokaler - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	7,0	0,0	7,0
Sum		IA					7,0	0,0	7,0

Statustekst investeringer

Tilpasning av lokaler - sekkepost

Sekkeposten tilhører Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet, og har i 2021 vært benyttet til mindre ombygginger i eksisterende lokaler for å få en mer hensiktsmessig funksjonalitet.

06-Overføringer til trossamfunn

Om tjenesteområdet

Bergen kommune har bred dialog med byens ulike tros- og livssynssamfunn, mange av disse er viktige institusjoner for minoriteter. I tråd med lovverk ga Bergen kommune tilskudd til lokaler og til menighetsarbeid hos Den Norske kirken/Bergen kirkelig fellesråd. Staten har overtatt ansvar for de øvrige tros- og livssynssamfunn med medlemmer i Bergen, som får samme tilskudd per medlem som Den Norske kirken. Det ytes videre tilskudd til Bergen kirkelige fellesråd til gravferd for alle og til restaurering av middelalderkirkene.

Viktige begivenheter

- Det store Antveit gravplass i Åsane ble ferdig. Et svært vellykket anlegg som sikrer innbyggerne i bydelen en fin ramme rundt gravferder og graver.
- Det ble åpnet to nye navnete minnelunder, i Fyllingsdalen og på den nye Antveit gravplass i Åsane. Slike minnelunder er populære og fylles opp raskt.
- Arkitektkonkurranse for ny Sædalen kirke ble gjennomført. Og prosjektet er i gang.
- Fyllingsdalen kirke fikk nytt tak.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Ansvar for overføring til andre tros- og livssynssamfunn flyttes til staten	-26 603	-26 603	0 Ikke en del av rammeoverføringen til Bergen kommune fra 2021
Sum	-26 603	-26 603	0
Nye tiltak			
Drift nye felt på gravplassene	1 000	1 000	0 Tilskudd utbetalt til Bergen kirkelige fellesråd
Sum	1 000	1 000	0
Nye engangstiltak			
Tilbakebetaling av tilskudd Oslo katolske bispedømme	-1 300	-1 300	0 Tilbakebetaling av tilskudd fra Oslo katolske bispedømme i henhold til avtale
Sum	-1 300	-1 300	0
Kutt i tiltak			
Omdisponering til Møhlenpris idrettslag	-150	-150	0 Tiltaket er gjennomført
Sum	-150	-150	0
Sum tiltak	-27 053	-27 053	0

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye engangstiltak			
Bergen kirkelige fellesråd - Engangstilskudd (T1-2021)	1 000	1 000	0 Tilskudd utbetalt til Bergen kirkelige fellesråd
Sum	1 000	1 000	0
Sum tiltak	1 000	1 000	0

Utvikling og utfordringer

Tros- og livssynssamfunn er populære møtesteder og kulturelle arenaer, og flere driver sosialt arbeid. Største samfunn er Den Norske kirke hvor knapt 70 % av bergensere er medlem, vel 12 % er medlem av andre samfunn inkludert Human-etisk forbund og vel 18 % er uten medlemskap. Siste gruppe vokser mest.

Den norske kirken

I 2021 hadde Den Norske kirke 181 423 medlemmer i Bergen. Med sine 25 menigheter rundt om i bydelene er det aktivitet i 34 kirker og 17 menighetshus. Det var registrert 3296 frivillige i 2021, og 2394 medlemmer i 95 kor, i tillegg til et bredt kulturelt og sosialt arbeid. I et normalår er det ca. 1. million besøk i kirkene, og kirken ønsker å bidra med å bygge trygge og gode lokalsamfunn.

Diakonale medarbeidere synes det er godt å kunne tilby en prat, en kopp kaffi og kanskje en matkurv før jul. "Det er mange høye forventninger knyttet til julefeiringen, det oppleves utfordrende for mange", sier diakoniarbeider Vigdis Juliussen. Det ble delt ut flere hundre matkurver fra menighetene før jul til enkeltpersoner og familier som hadde behov for hjelp. Bilde: BKF arkiv

Antallet sosiale diakonale tiltak var svært lavt på 304. Det siste tallet krever en ekstra kommentar da det er en betydelig nedgang. Dette tallet måler kun tiltak som handler om grupper og fellesskapsamlinger. Disse har selvfølgelig sammenheng med smitteverntiltakene. Det tallet ikke sier noe om er den sosiale diakonale innsatsen som har skjedd i møte med enkeltmennesker en til en. Her har kirken hatt et ekstra fokus under pandemien og trappet opp sin innsats og ressursbruk. Det jobbes med å finne metoder for å i fremtiden også ha tall på dette.

Pandemien har preget kirken i hele 2021. Det har vært lavere aktivitetsnivå og fokus har vært å ivareta grunnfunksjoner som begravelser, konfirmasjon, vielse, dåp og gudstjenester. Hovedfokus har likevel vært kirkens omsorgsarbeid, vår diakonale innsats. Gjennom ansatte prester og diakoner, samt mange frivillige og andre ansatte har kirken søkt å være tilgjengelig for mennesker i sårbare situasjoner. Det være seg

sorg, ensomhet, isolasjon og fattigdom, eller psykiske utfordringer.

Den norske kirken kulturaktiviteter kom i gang igjen og spente seg fra Håkon Gullvåg utstilling i Domkirken, Kirkeautonale, lokale kulturfester som i Olsvik og bidrag til lokale kulturdager. Pandemiet preget likefullt året. Besøk på kulturtilbud og arrangement falt til 24 642 besøk mot et normalår opp

Årsmelding 2021

mot 90 000. To andre tall peker i en overraskende positiv retning i 2021 er at det var 95 ulike kor med 2394 medlemmer og totalt 3296 frivillige i kirken. En økning fra 2020.

Åpningskonserten med Arvo Part, Bergen domkor og Ole Bull kapperkor på den årlige Autonnalen, der en også kunne se på den internasjonalt anerkjente Håkon Gullvåg-utstillingen «Den bibelske syklus» hengende i kirken. Som bildet viser var det pandemibegrenset publikum, men fortsatt kunstneriske ambisjoner. Foto Bergen kirkelig fellestråd.

Fyllingsdalen kirke fikk nytt tak. I tillegg til betydelige svakheter i takplater m.m., var viktige deler av bærekonstruksjoner til taket råttent, så ny limtretrager måtte spesiallages og hentes fra Danmark, for så å bli heist inn og montert i taket. I Sædalen skal det bygges ny kirke. Etter en pris- og designkonkurranse utpekte juryen konkurransevinnerne. Hille Melbye og Koht arkitekter, TAG landskapsarkitekter og K.Nordang entreprenør skal nå bygge kirken. Planen er innvielse vinteren 2023/2024

Vinnerutkastet til ny kirke i Sædalen fra Hille Melbye og Koht arkitekter, TAG landskapsarkitekter og K.Nordang entreprenør. Foto: arkitekten.

Bergen kirkelig fellestråd er sertifisert som miljøfyrtårn. Det står utfyllende om dette på deres nettsider.

Andre trossamfunn

Bergen kommune har hatt et godt samarbeid gjennom året med blant annet Samarbeidsrådet for tros-

og livssynssamfunn (STL) for å nå frem med informasjon om smitteverntiltak til mindre tros- og livssynssamfunn. Det har vært krevende for mange av de minste trossamfunnene å arrangere seremonier og samlinger i året som gikk.

Samarbeid med kommunen bidro til at markering mot SIAN gikk fredelig for seg. Foto: Bergen kommune

Bergen kommune har også hatt et godt samarbeid med politi og muslimske trossamfunn for å hindre at det oppstod ubehagelige episoder rundt demonstrasjonen fra gruppen SIAN i september i 2021.

Gravplasser

I pandemiens andre år var beredskap fortsatt viktig for å sikre gravferdstjenestene, noe som Gravplassmyndigheten har lyktes med og kan ta erfaringene med seg i videre arbeid.

Bergen oppfyller lovbestemte krav om ledige graver til 3 % av befolkningen. Det er mulig å gravlegges i alle bydeler i tråd med bystyrets vedtak i gjeldende gravferdsplan, med unntak av Ytrebygda bydel som ikke har gravplass men der en søker til Fana. Samlet etterslep på vedlikehold på gravplassene er anslått til 205 millioner; i tillegg kommer 61,6 millioner for gravplassbyggene.

Nødvendig masseutskifting og rehabilitering av eksisterende gravplasser foregår flere steder de neste årene for å kunne tilby tilstrekkelig med graver. Det årlige behovet for areal til nye graver

ventes å falle noe, bla grunnet at hele 9,3% velger grav i navnet minnelund og at kremasjonsandelen er kommet opp i 75%.

Antveit sto ferdig som ny bydelsgravplass for Åsane med plass til 4500 graver. For første gang i Bergen tilbys det nå plass til to kister i dybden. Det er også mulighet for retningsbestemte kistegraver med seremoniplass, som legger til rette for mennesker med bakgrunn fra ulike religioner og livssyn. Gravplassen er universelt utformet og dermed enkel å ferdes på, også for personer med nedsatt funksjonsevne.

I 2021 ble det etablert nytt minnesmerke til navnet minnelund på Fyllingsdalen gravplass, med plass til 261 graver i gravfeltet, og en navnet minnelund på Antveit med plass til 1600 urner. Det at mange velger slik minnelund, der det er felles minnesmerke og felles stell, gjør at behovet for nye tradisjonelle graver synker noe.

Årsmelding 2021

Utvidtede muligheter til navnet minnelund i Åsane på Antveit. Foto G C Nyegaard.

Byråd Katrine Nødtvedt åpnet nye Antveit gravplass med plass til 4500 graver 27 august 2021. Foto GC Nygaard.

Gravplasser er viktige områder for plante og dyreliv, og inngår i byens rekreasjonsareal. Her en blomstereng på gravplassen på Antveit. Foto GC Nygaard.

Nøkkeltall aktivitet

Tros- og livssynssamfunn

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall besøk på kulturtilbud og arrangementer		78 681	12 800	26 642
Antall sosiale tiltak		2 500	2 600	304
Andel befolkningen som det er gravreserver til	0,0 %	3,0 %	3,0 %	3,0 %

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2020	Bergen 2021	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Dekningsgrad					

Årsmelding 2021

Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere (B)	66,0 %	63,2 %	63,9 %	59,1 %	60,7 %
--	--------	--------	--------	--------	--------

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Kirkelig administrasjon	18,3	18,8	18,8	0,0	18,8	0,0
Kirker og menigheter	94,8	97,6	97,6	0,0	97,6	0,0
Presteboliger	0,1	1,0	1,0	-0,6	0,4	0,5
Overføring til andre trossamfunn	30,8	-0,7	-0,9	0,0	-0,9	0,2
Gravplasser og krematorier	51,4	53,2	53,2	0,0	53,2	0,0
Sum	195,4	170,0	169,9	-0,6	169,3	0,7

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	-1,1	-0,1	0,0	-0,6	-0,6	0,5
7-Kultur, mangfold og likestilling	195,6	169,1	168,9	0,0	168,9	0,2
90-Fellesposter - bykassen	0,8	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0
Sum	195,4	170,0	169,9	-0,6	169,3	0,7

Kommentar til status økonomi

Ved **Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling** var det et mindreforbruk på kr. 0,18 mill. på tjenesteområdet. Overføringene til Bergen kirkelige fellesråd gjøres i henhold til budsjettvedtaket. Mindreforbruket skyldes i hovedsak en inntektsføring fra fond knyttet til tilskuddsordningen "tilskudd til andre tros- og livssynsamfunn". Ordningen ble fra og med 2021 overført Staten.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte regnskapsåret med et mindreforbruk på kr 0,5 mill. på tjenesteområde 06 Overføringer til trossamfunn. Avviket stammer fra kommunal drift av presteboliger i Etat for boligforvaltning. Ordningen med kommunale presteboliger er under avvikling, og boliger som prestene ikke ønsker å kjøpe, vurderes overført til andre formål eller selges. I 2021 ble det både solgt en bolig og formålet ble endret til ordinær utleie for en annen.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Den Norske kirke som sosiale og kulturelle nærmiljøsentre	Antall besøk på kulturtilbud og arrangement	12 884	90 000	26 642	Pandemiet har redusert tilbudet.
		Antall åpne forestillinger og konserter	301	920		Det har vært vesentlig færre arrangement, jmf besøkstall.
		Sosiale tiltak (diakoni)	2 641	3 000	304	Pandemiet har redusert tilbudet.
	Trygg gravferd etter eget valg	Andel av befolkningen det er gravreserver til.	3,3 %	3,0 %	3,0 %	Loven krav er oppfylt.
		Flere navnete minnelunder		7	2	Nye navnete minnelunder åpnet på Antveit i Åsane og i Fyllingsdalen.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvaral	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Gravplassinvestering		IA			Løpende		37,9	37,9	0,0
Haukås kirke		IA	20,7	20,7	2021	Ferdig	10,5	7,9	2,6
Kirkeinvesteringer		IA			Løpende		23,9	26,5	-2,6
Middelalderkirker		IA			Løpende		18,6	18,6	0,0
Sum øvrige prosjekter		IA	0,0	0,0			0,2	0,0	0,2
Sum		IA					91,1	90,9	0,2

Statustekst investeringer

Gravplassinvestering

Det er overført investeringstilskudd på kr 37.9 mill. til Bergen kirkelige fellesråd i tråd med budsjettvedtak.

Kirkeinvesteringer

Det er overført investeringstilskudd på kr 34,4 mill. til Bergen kirkelige fellesråd i tråd med budsjettvedtak. Investeringstilskuddet inkluderer Haukås kirke.

Middelalderkirker

Det er overført investeringstilskudd på kr 18.6 mill til Bergen kirkelige fellesråd i tråd med budsjettvedtak.

07-Brannvesen

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter tjenester til forebygging av og beredskap mot branner og ulykker. Bergen brannvesen er Bergen kommunes brann- og redningskorps og yter tjenester knyttet til forebygging av og beredskap mot branner og ulykker. Bergen brannvesen driver også nye 110 Vest med 38 deltakerkommuner etter sammenslåing av 110 Hordaland og Alarmsentral Sogn og Fjordane 1. februar 2021. Bergen brannvesen er vertsbrannvesen for IUA Bergen region (interkommunalt utvalg mot akutt forurensning) med 20 kommuner, og leder det nye brannsam arbeidet mellom 18 kommuner i regionen (Vest brann- og redningsregion). I tillegg har Bergen brannvesen ansvaret for brann- og ulykkesberedskapen på Lille-Sotra, Tyssøy og Bildøy, ivaretar brannsjefffunksjonen og ledelsen av brann- og redningstjenestene i Samnanger, Osterøy og Vaksdal kommuner og drifter Bergen legevakts utrykningsbil.

Viktige begivenheter

- I 2021 håndterte Bergen brannvesen 3 146 oppdrag i Bergen kommune. Mens antall bygningsbranner ligger på omtrent samme nivå som tidligere år (124 i 2019, 136 i 2020 og 128 i 2021), har antall branntilløp på komfyr hatt en kraftig nedgang fra 144 i 2019 til 115 i 2020 og 78 i 2021. Én person omkom i Bergen som følge av en brann i 2021.
- Covid19 - Koronastaben har gjennom 2021 opprettholdt sin aktivitet med jevnlige møter og løpende vurdering av situasjonen.
- Nytt øvelsessenter på Flesland - Arbeidet med å bygge et nytt øvelsessenter på Flesland har pågått gjennom året.
- Ny Fana brannstasjon - Detaljering, prosjektering og grunnarbeid for ny Fana brannstasjon ble gjennomført i 2020.
- Brannen i Hardangervegen 669 - Natt til lørdag 7. august oppstod det brann i en boligblokk i Hardangervegen 669 i Bergen.
- Lyngbrannen i Øygarden - Torsdag 4. juni startet lyngbrannen i Øygarden som skulle vare frem til 11. juni.
- Ustabil propantank skapte eksplosjonsfare ved Zachen - Den 26. september rykket brannvesenet ut til Zachariasbryggen etter melding om en ustabil propantank.
- Dramatisk redningsaksjon i Tokagjelet - Søndag 24. oktober ble tre personer og en hund meldt savnet etter at de ble tatt av strømmen og ført nedover det bratte Tokagjelet i Kvam.
- Økning i branner i litiumbatterier - Utbredelsen av litiumbatterier representerer en stor og relativt ny utfordring for brannvesenet.
- NRK lager dokumentarserien «110» med Bergen brannvesen - Fra midten av oktober 2021 startet NRK i Bergen opptak til den nye dokumentarserien «110».

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Styrking av den brannforebyggende arbeidet	1 700	1 700	0 Ansettelsene er gjennomført
Sum	1 700	1 700	0
Nye engangstiltak			
110 - sentralene - økte kostnader til forvaltning av Nødnett brukerutstyr	640	640	0 Anskaffelser er gjennomført
Sum	640	640	0
Effektivisering			
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-297	-297	0 Tiltaket er iverksatt, og det er gjennomført færre reiser i tråd med tiltaket
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill. - forlik i bystyret)	-60	-60	0 Tiltaket er iverksatt, og det er gjennomført færre reiser i tråd med tiltaket
Sum	-357	-357	0
Sum tiltak	1 983	1 983	0

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye engangstiltak			
Merutgifter og inntektsbortfall pga korona - Bergen brannvesen (T1-2021)	9 300	5 300	4 000 Avviket skyldes at inntektsbortfall knyttet til unødige alarmutrykninger og kursvirksomheten ble betydelig mindre mot slutten av året enn forutsatt.
Nytt oppdragshåndteringssystem i 110-sentralene - driftskonsekvenser (T1-2021)	360	360	0 Arbeidet med nytt oppdragshåndteringssystem er i gang.
Sum	9 660	5 660	4 000
Sum tiltak	9 660	5 660	4 000

Utvikling og utfordringer

Covid19

Koronastaben har gjennom 2021 opprettholdt sin aktivitet med jevnlige møter og løpende vurdering av situasjonen. For personell på brannforebyggende avdeling og øvrig dagpersonell har året vært preget av mye hjemmekontor. Brannforebyggende personell har gjennomført både fysiske og postale tilsyn i private boliger og særskilte brannobjekter, i tråd med smittesituasjonen i samfunnet. Koronasituasjonen har i mindre grad påvirket jobbhverdagen til utarbeidende feiere og mannskaper på vakt i beredskapsavdelingen og 110-sentralen.

Nytt øvelsessenter på Flesland

Arbeidet med å bygge et nytt øvelsessenter på Flesland har pågått gjennom året. Her blir det mulig å ha

større og mer komplekse samtreningsøvelser, gjennomføre varme og kalde røykdykk, trene på slokketeknikk, øve på konstruksjonsbrann, samt bruk av skjæreslukker og slokkespyd. Øvelsessenteret inneholder også et evalueringsbygg med garderober. Utstyr er på plass og øvelsesfeltet vil stå klart i begynnelsen av 2022.

Ny Fana brannstasjon

Detaljerings-, prosjekterings- og grunnarbeid for ny Fana brannstasjon ble gjennomført i 2020. Prosjektet avventer imidlertid fortsatt igangsettingsvedtak for oppstart av byggearbeidet, som inkluderer betongarbeider og opparbeidelse av tilkomstvei. Igangsettingsvedtak krever dispensasjon fra gjeldende reguleringsplan med hensyn til tilkomst. Dette prosjektet er allerede minst ca. to år forsinket. Slike betydelige forsinkelser har innvirkning på øvrige deler av beredskapsplanleggingen i Bergen.

Brannen i Hardangervegen 669

Natt til lørdag 7. august oppstod det brann i en boligblokk i Hardangervegen 669 i Bergen. Bergen kommune eier bygget, som har fungert som bolig for personer med rusmiddelavhengighet siden det ble tatt i bruk i 2013.

Ruinene etter brannen Hardangerveien nr. 669. Foto: Siv Kristin Hovland

Bygningen har fire etasjer og til sammen 22 leiligheter, samt to enheter som disponeres av ansatte.

Sprinkleralarmen kom inn til 110 Vest kl. 02.17 og første samtalen om hendelsen kom vel 20 sekunder senere. Allerede da ble det meldt om «flammer høyere enn grantrærne». Hele fasaden mot sørvest (balkongsiden) stod i full brann da brannvesenet ankom som første nødetat på stedet, rundt 11 minutter etter

sprinkleralarmen gikk. Ingen personer omkom eller ble skadet. Alle evakuerte uten innsats fra nødetatene. De materielle ødeleggelsene ble omfattende. Samtlige leiligheter ble utbrent. Hvor og hvordan brannen oppstod er foreløpig ukjent. Mye tyder likevel på at brannen startet utvendig. Det ble utarbeidet en grundig evalueringsrapport etter hendelsen.

Lyngbrannen i Øygarden

Torsdag 4. juni startet lyngbrannen i Øygarden som skulle vare frem til 11. juni. Bergen brannvesen deltok aktivt i slokkeinnsatsen i Øygarden. Det ble også satt stab på hovedbrannstasjonen og Bergen brannvesen bidro med lederstøtte i staben på Ågotnes brannstasjon.

Brannsjefene i Vest brann- og redningsregion hadde daglige fellesmøter på Teams. Alle brannvesenene i regionen var på en eller annen måte involvert i håndteringen av hendelsen og bidro med det de kunne avse av ressurser og utstyr. Dette viser styrken i det å spille på hverandres ressurser i hele regionen.

Bergen brannvesen har deltatt i evalueringsarbeidet i etterkant av denne store lyngrannen.

Ustabil propantank skapte eksplosjonsfare ved Zachen

Den 26. september rykket brannvesenet ut til Zachariasbryggen etter melding om en ustabil propantank. Første melding kom til nødetatene kl. 14.43. Gasstanken, som befant seg i sjøen under bryggen og ble brukt av serveringssteder på Zachariasbryggen, løsnet og lå oppunder kaien. Det var 1,5 tonn gass i tanken. Politiet etablerte en sikkerhetssone på 300 meter og evakuerte alle som befant seg på Torget, Bryggen, Torgallmenningen og i Strandgaten. Ved 17-tiden fikk brannvesenet lukket ventilen som skapte lekkasjen. Hendelsen på Zachariasbryggen blir evaluert og fulgt opp av brannvesenet.

Dramatisk redningsaksjon i Tokagjelet

Søndag 24. oktober ble tre personer og en hund meldt savnet etter at de ble tatt av strømmen og ført nedover det bratte Tokagjelet i Kvam, etter å ha forsøkt å krysse Langvotnevatnet i en liten robåt. Det ble umiddelbart satt i gang en redningsaksjon, men værforholdene var svært krevende på grunn av høy vannstand og vanskelig terreng. Søket gikk etter hvert over til søk etter antatt omkomne, og Bergen brannvesen deltok i leteaksjonen med både USAR-mannskaper, drone og dykkere. Aksjonen pågikk lenge og til slutt, 2. november, ble den siste savnede funnet død.

Økning i branner i litiumbatterier

Utbredelsen av litiumbatterier representerer en stor og relativt ny utfordring for brannvesenet. Batteriene kan selvantenne ved produktfeil eller skade, og de brenner med så voldsom intensitet at de er vanskelige å slokke. En stor økning i antall el-sparkesykler med litium-batteripakker gir også økt risiko. I 2021 var det hele ni branner i Bergen relatert til el-sparkesykler. Både 29. juni og 14. oktober brant det også i Voi sine lagerlokaler i Møllendalsveien, tett ved flere boligblokker.

For å redusere antall batteribranner har Bergen brannvesen i samarbeid med BiR gjennomført en informasjonskampanje. På bildet ser vi Kristin Bjordal fra BiR og Hans Petter Hansen i Bergen Brannvesen. Foto: Siv Kristin Hovland

Og i julen brant det to ganger i Ryde sitt lager i Bergen sentrum. I etasjene over er det 15 utleieleiligheter. I etterkant har Ryde, med hjelp fra Bergen brannvesen, flyttet batterilageret sitt til et tryggere område. Voi holder fortsatt til på samme adresse.

Bergen brannvesen har i året som gikk særlig konsentrert seg om lagring og håndtering av defekte batterier, og sett nøyere på aktørenes egne risikovurderinger. Det må videre arbeides for

at alle næringer som håndterer litiumbatterier, tar ansvar og etablerer gode rutiner.

Sammen med BIR har Bergen brannvesen også gjennomført en informasjonskampanje, hvor budskapet var riktig oppbevaring, sortering og avhending av brukte batterier. Målet var å bidra til å redusere antall batteribranner i hjemmet og i gjenvinningsanleggene.

NRK lager dokumentarserien «110» med Bergen brannvesen

Fra midten av oktober 2021 startet NRK i Bergen opptak til den nye dokumentarserien «110». I serien følger NRK brannmannskapene i deres jobbhverdag. Publikum skal gjennom serien både bli kjent med hvilket apparat som settes i sving når mennesker og verdier er i fare, men også med menneskene og miljøet på brannstasjonene. Ni-ti episoder på 39 minutter vil bli sendt på NRK høsten 2022.

I oktober startet NRK opptakene til det som skal bli til dokumentarserien «110». Gjennom ti episoder skal publikum få være med inn i 110-sentralen, på utrykning, og få et nært innblikk i livet på brannstasjonene. Dokumentarserien har premiere på NRK høsten 2022. På bildet ser vi Lisa Skogeng.
Foto: Siv Kristin Hovland

Forskning og utvikling (FOU)

Bergen brannvesen har i 2021 styrket satsningen på forskning og utvikling (FOU). Det arbeides med å få på plass en helhetlig strategi og plan, med mål om ferdigstillelse i 2022. Brannvesenet er en spesialisert og kunnskapsbasert organisasjon, og arbeidet vårt forutsetter at etaten aktivt søker og bruker ny kunnskap.

Bergen brannvesen har blant annet hatt en sentral rolle i etableringen av en ny veileder for risikovurdering og håndtering av branner i litium-ion batterier.

Andre forskningsprosjekter der Bergen brannvesen har bidratt i 2021:

- Brannbeskyttende tekstiler - Testing for bruk på kulturhistorisk materiale (NIKU)
- Dynamic – brannfare ved uttørking av vegetasjon og trehusbebyggelse
- Bruk av VR-teknologi for å øve på brannsløkking

- Utplassering av sensorer i skorsteiner
- Samfunnssikkerhet under en pandemi – Bergen brannvesen og London Fire Brigade (UiB, klinikk for krisepsykologi)

110 Vest

110 Vest har gjennomført sitt første driftsår. 1. februar 2021 ble alarmsentralen i Sogn og Fjordane og 110 Hordaland slått sammen til én 110-sentral. 110-tjenestene som tidligere var i Florø, ble overført til Bergen. 110 Vest består nå av 38 deltakerkommuner med rundt 600 000 innbyggere. De omfatter 33 brannvesen med til sammen 94 brannstasjoner. Som følge av sammenslåingen ble kapasiteten på vaktlagene i 110-sentralen økt. 20 vaktgående stillinger er fordelt på fem vaktlag. Fem ansatte fra tidligere Sogn og Fjordane er overført til Bergen, noe som sikrer at lokalkunnskapen blir videreført. Sentralrommet er videre bygget om for å øke antall arbeidsstasjoner fra fire til seks. 110-sentralen fortsetter med å være en fagsentral med høy kompetanse. En hovedprioritet for 110-sentralen fremover vil være utvikling av innsatsstøttefunksjonen, samarbeid med andre sentraler, deltakerkommuner og DSB.

110 Vest har vært tett involvert i prosjektet med anskaffelse av nytt felles fagsystem til 110-sentralene i Norge. Etter en omfattende evaluerings- og forhandlingsfase, ble kontrakten tildelt Locus Solutions AS med verktøyet LocusEmergency OHV. Videre gjennom året har prosjektet gått over i en ny fase med detaljspesifisering av løsningen. Fagsystemet vil etter planen bli satt i drift ved sentralene i slutten av 2022.

I starten av 2021 ble «Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS» (NKS110) opprettet av de kommunene som leverer 110-tjenesten i Norge. Dette selskapet skal forvalte felles systemer for 110-sentralene, og var nødvendig for å kunne få på plass en felles nasjonal løsning. NKS110 inngikk i juni en partneravtale med Atea AS som bistår med å utforme og levere en solid plattform for det nye verktøyet. 110 Vest har deltatt i mange av disse prosessene.

Beredskapsavdelingen

I januar gjennomførte Bergen brannvesen aspirantopptak og over 300 håpefulle søkte for å realisere drømmen om å utdanne seg til brannkonstabel. Etter flere fysiske og mentale tester, var det til slutt ti utvalgte som fikk tilbud om jobb - to kvinner og åtte menn. Tirsdag 18. mai hadde de nye aspirantene sin første dag i beredskapsavdelingen. Før de kunne plasseres ut i brigadene, måtte de gjennom fire ukers intensiv opplæring gjennom et internt introduksjonskurs.

Tirsdag 18. mai hadde de ti nye aspirantene i Bergen brannvesen sin aller første dag i beredskapsavdelingen. Før de kunne plasseres ut i brigadene, måtte de gjennom et fire ukers langt introduksjonskurs. Foto: Siv Kristin Hovland

Våren 2021 besluttet Bergen brannvesen å se nærmere på nye retningslinjer fra arbeidstilsynet som omhandler røyk- og kjemikaliedykkere i beredskap. I samarbeid med bedriftshelsetjenesten, ble det opprettet en arbeidsgruppe fra Bergen brannvesen, som fikk i oppgave å vurdere de nye røykdykkertestene som arbeidstilsynet hadde framlagt. Ut fra dagens krav, konkluderte arbeidsgruppen med at Fredrikstadtesten er den mest relevante testen for jobben som røyk- og kjemikaliedykker. Den 7. oktober ble Fredrikstadtesten endelig vedtatt i Bergen brannvesen. Samtlige stasjoner i Bergen fikk utdelt utstyr, slik at alle ansatte fikk anledning til å lage egne øvelsesløyper og forberede seg til den nye testen. Testene skal gjennomføres i januar og februar 2022.

Anskaffelser 2021:

- Lift 42 m
- UTV
- 2 LUF-60
- 1 kommandobil
- 1 kjøreopplæringsbil
- 1 USAR-bil

Bergen brannvesen har i forbindelse med anskaffelsen av ny USAR-bil opplevd utfordringer knyttet til avgiftsfritak. Ifølge Skatteetaten oppfyller ikke USAR-bilen kravene for avgiftsfritaket som gis til «spesialutrustet motorvogn til bruk for brannvesenet». Dette gjør at bilen til sammen beløper seg på 700 000 kroner mer enn ventet. Saken ligger nå til vurdering hos Skattedirektoratet.

I 2021 hadde Bergen brannvesen flere store PLIVO-øvelser sammen med politi og helse, der scenariet var knivstikking på skole, med flere skadde og lekkasje av giftige kjemikalier. PLIVO står for pågående livstruende vold, og er en prosedyre som beskriver hvordan nødetatene skal samarbeide i spesielt farlige situasjoner der det er umiddelbar fare for liv og helse. Prosedyren ble utarbeidet etter terrorangrepet 22. juli. Foto: Siv Kristin Hovland

Brannforebyggende avdeling

Bergen brannvesen har også i 2021 måttet tilpasse den brannforebyggende virksomheten til smittesituasjonen i samfunnet. Tilsynsaktiviteten har likevel blitt opprettholdt i både private boliger og særskilte brannobjekter. Feieaktiviteten har stort sett blitt utført som planlagt, selv om det i enkelte perioder med høyt smittetrykk kun har vært mulig å gjennomføre fra tak.

I 2021 ble det gjennomført to store tilsynsaksjoner. Den ene var rettet mot oppbevaring av ammoniumnitrat (gjødsel) hovedsakelig hos bønder og leverandører. Den andre aksjonen var rettet mot hoteller og serveringssteder knyttet til hoteller i Bergen kommune. Det er en fremvekst av en ny type hoteller, som er ubetjente. Flere av dem er plassert i kjøpesentre. Her må tilsynspersonellet ta i bruk flere typer regelverk i sin tilnærming under tilsynene. I tillegg til disse to aksjonene ble den årlige tilsynsaksjonen rettet mot kjøpesentre utført i førjulstiden.

Bergen brannvesen utførte tilsyn med alle fyrverkeriutsalg i Bergen kommune. De rundt 60 utsalgsstedene hadde sin salgsperiode i de to siste dagene i desember. En tilsynsgruppe fra Bergen brannvesen hadde som mål å rekke over alle to ganger i løpet av disse to salgsdagene. Typiske avvik var mangel på slokkeutstyr i nærheten av utsalgsstedet, at det var for dårlig opplæring av de som skal selge fyrverkeri, at utsalgsstedet ikke var tilstrekkelig skiltet med regler for bruk av fyrverkeri, at nødvendige sertifikater var utløpt, at ansvarspersoner ikke var til stede under tilsyn eller at det ikke var god nok avstand knyttet til ut salg eller lagring av fyrverkeri. Avvikene som ble avdekket ble fulgt opp.

For å få på plass en bedre systematikk rundt oppfølgingen av brannhendelser, ble det i 2021 gjort et omfattende arbeid for å få dette på plass. Alle brannhendelser følges opp, og utgjør en viktig del av den

totale risikovurderingen som ligger til grunn for den forebyggende aktiviteten. I året som gikk har brannforebyggende avdeling også jobbet mye med å revidere og få på plass nye prosedyrer i et godt og oversiktlig system.

Verdiberging av kunst og kulturhistoriske verdier, er noe som Bergen brannvesen har jobbet mye med i 2021, blant annet ved å hjelpe museum og kirker i arbeidet med å lage egne verdibergingsplaner. Brannvesenet deltar også i arbeidsutvalget for beredskapsgruppen for museum/arkiv. Brannvesenet deltar også i nasjonal sammenheng med å undervise på RVR-lederkurs (restverdiredning). På dette kurset lærer RVR-ledere hvordan gjenværende verdier kan reddes etter brann, vannlekkasjer og andre skader. Opplæring i restverdiredning er viktig for at RVR skal kunne gjøre en best mulig jobb når verdier skal reddes. Bergen brannvesen har i denne sammenhengen også utviklet undervisningsmateriell sammen med Oslo brann- og redningsetat.

Bergen brannvesen gikk i 2021 til anskaffelse av to nye feierbiler, som er innredet på en måte som ivaretar kravene til ren og skitten sone.

Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning (IUA Bergen region)

I 2021 ble det utarbeidet miljørisiko- og beredskapsanalyser for de 20 deltakerkommunene. Det ble anskaffet en 20 fots krokcontainer for lagring av verneutstyr og personlig bekledning, en mobil arbeidsbrakke og en CBRNE-container. Utfordringene med båtvrak og henlagte fartøy øker i omfang. IUA Bergen region arbeider med en veileder til kommunene om håndtering av båtvrak, i samarbeid med Bergen Havn og Bergen og Omland Friluftsråd.

Vest brann- og redningsregion

Vest brann- og redningsregion inngikk i 2021 en avtale med Stiftelsen Brannbamsen Bjørnis om superlisens for dette brannforebyggende konseptet for barn. Dette betyr at alle brannvesen i Vest brann- og redningsregion nå blir Bjørnis-brannvesen. Dette er et resultat av det arbeidet som fagutvalget for brannforebyggende arbeid har lagt ned. Superlisensen gir utvidet rett til bruk av konseptet.

Et av hovedtiltakene i Vest brann- og redningsregion er etableringen av regional lederstøtteordning. Fagutvalg for nødmeldetjenesten har utarbeidet en avtale om regional bistand og støtte. Ved større og komplekse hendelser skal det etableres en indre lederstøttestab ved hovedbrannstasjonen i Bergen, samt en ytre lederstøtte som kan støtte og forsterke innsatsledelsen på brann-/ulykkessted.

Det var i året som gikk vanskelig å møtes fysisk på grunn av pandemien. For å ivareta en god kompetanseheving i regionen, ble tilbudet om egne webinarer og nettbaserte kurs (KS Læring) styrket. Blant annet ble det gjennomført webinar om:

- kriser og langvarige arbeidsbelastninger
- vannføring og trykktap
- skogbrann
- tunnelbrann
- energiteknologi i bygninger
- skum og slokkemidler

Øvelsescontaineren som ble anskaffet i 2020 har vært i aktiv bruk i hele regionen gjennom året som gikk. Containeren har mange øvelsesmoduler som røykdykking, dørforsering, rappellering og arbeid på tak. I 2021 inngikk Vest brann- og redningsregion en rammeavtale for emosjonell førstehjelp og krisehåndtering (EFOK).

Nøkkeltall aktivitet

110-sentralen

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Totalt antall utalarmeringer til brann- og redningsoppdrag	5 956	6 172	5 469	7 181
Anrop 110 - sentralen			9 932	12 533

Brannforebyggende arbeid

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Brannforebyggende arbeid, feiing	10 651	11 484	12 268	9 391
Brannforebyggende arbeid, boligtilsyn			800	3 015

Nøkkeltallet under "Totalt antall utalarmeringer til brann- og redningsoppdrag" for 2021 er ikke direkte sammenlignbart med årene før, siden 110-sentralen fra og med 1. februar i fjor også betjener nødtelefoner og oppdrag i tidligere Sogn og Fjordane

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2020	Bergen 2021	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger *)	55	56	219	48	74
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger *)	720	784	640	725	698
Dekningsgrad					
Årsverk til funksjon 338 pr. 1000 innbyggere	0,17	0,20	0,24	0,00	0,27
Årsverk til funksjon 339 pr. 1000 innbyggere	0,69	0,74	0,55	0,00	0,72
Kvalitet					
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret +1) *)	331	350	321	330	360

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	
Forebygging branner og ulykker	20,3	23,4	27,6	-5,6	22,1

Årsmelding 2021

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Feiing og tilsyn	-4,3	-4,2	32,6	-36,2	-3,6	-0,6
Beredskap mot branner og ulykker	195,1	220,8	266,4	-50,4	216,0	4,9
Alarntjenester	2,8	-1,0	62,4	-59,9	2,5	-3,5
Selvkostrenter - boligbrannsikkerhet	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,1
Sum	213,8	239,0	389,0	-152,2	236,8	2,2

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
1-Byrådsleders avdeling	211,8	213,6	355,6	-142,4	213,2	0,3
2-Finans, næring og eiendom	15,1	15,9	20,1	-4,0	16,1	-0,2
6-Arbeid, sosial og bolig	0,8	1,1	1,6	-0,4	1,1	0,0
90-Fellesposter - bykassen	-13,9	8,4	11,8	-5,4	6,3	2,1
Sum	213,8	239,0	389,0	-152,2	236,8	2,2

Kommentar til status økonomi

I 2021 endte **Byrådsleders avdeling**, der Bergen brannvesen er organisert, med et positivt avvik på 0,2 mill. innen tjenesteområdet.

Innen tjenesten beredskap mot branner og ulykker endte det på et positivt avvik. Tjenesteområdet fikk ekstra bevilgning i tertialrapport 1-21 knyttet til forventet merutgifter og inntektsbortfall i forbindelse med korona. Deler av avviket (1,75 mill.) skyldes ekstrabevilgning til koronautgifter som gjelder alarntjenester (tilsvarende merforbruk der), mens det reelle avviket på 0,75 mill. skyldes blant annet mindre inntektsbortfall innen ekstern kursvirksomhet enn forutsatt.

Tjenesten forebygging branner og ulykker endte med et positivt avvik med 1,4 mill. Dette skyldes i hovedsak utlån av personell til beredskap, midlertidige vakanser, samt redusert kursvirksomhet.

Innen alarntjenester endte det med et negativt avvik på 3,2 mill. Deler av dette skyldes at ekstrabevilgning knyttet til korona ble lagt under tjeneste beredskap, og reelt merforbruk utgjør 1,56 mill. Avviket skyldes økte lønnskostnader i forbindelse med stort sykefravær. Sammenslåing av 110-sentralene har også medført håndtering av større oppdragsmengde enn tidligere. I tillegg har det vært høy aktivitet i forbindelse med prosjekter, investeringer i nytt oppdragshåndteringssystem, nødnett og sammenslåing. Negativt avvik er finansiert med omdisponering fra andre tjenester.

Feiing og tilsyn er selvkostområde og endte med bruk av selvkostfond som forutsatt i budsjett.

På sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen) skyldes avviket strømutfgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Ingen omkomne som følge av brann.	Antall omkomne som følge av brann (den offisielle statistikken fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap)	5	0	1	Én person omkom i Bergen som følge av en brann i 2021.
	Ingen tap av uerstattelige nasjonale kulturverdier i brann.	Antall tap av uerstattelige nasjonale kulturverdier i brann (den offisielle statistikken fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap).	0	0	0	

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvar- ter	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Biler boligbrannsikkerhet		IA	4,1	4,1	2020	Ferdig	3,4	1,1	2,3
Bilpark brann		IA			Løpende	Løpende	19,1	8,3	10,8
Fana brannstasjon - nybygg	BY 80/19	92,6	128,0	130,4	2020	1.kv. 2024	2,0	1,6	0,4
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	2,7	2,7	0,0
Nytt oppdragshåndteringssystem 110 - sentralene		IA	3,8	3,8	2022	4.kv. 2022	3,8	2,9	0,9
Nytt øvelsesfelt på Flesland		IA	13,7	13,7	2021	2.kv. 2022	13,4	6,4	7,0
Sum øvrige prosjekter		2,5	0,0	0,0			0,0	0,0	0,0
Sum							44,3	23,0	21,3

Statustekst investeringer

Biler boligbrannsikkerhet

Investeringer i feierbiler i 2021 med spesiell HMS-innredning for å verne ansatte mot helsefarer forårsaket av sot etter feieoppdrag gjennomføres etter planen. Investeringer i nye biler er innenfor gebyrfinansiert område. Årsaken til avvik gjelder generelle forsinkelser i markedet, samt en ny vurdering av behov for utskifting.

Bilpark brann

Investeringene gjelder nødvendig utskiftninger på grunn av alder samt slitasje på bilpark og materiell, herunder høyderedskaper. Årsaken til avviket er store forsinkelser i levering av biler på grunn av pandemien. Flere kjøretøy leveres først i 2022.

Fana brannstasjon - nybygg

Den nåværende brannstasjonen på Paradis er lite hensiktsmessig utformet etter dagens standard, og er ikke lenger sentralt lokalisert i sitt dekningsområde. Det skal oppføres nybygg på en tomt i Fanavegen som må reguleres til formålet. Det har vært noen forsinkelser i forbindelse med reguleringsplanen. Frem til denne er vedtatt vil det ikke bli gitt igangsettelsestillatelse for oppføring av bygget, og det har derfor blitt en stopp i fremdriften etter at grunnarbeidene var ferdigstilt.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap	
Skole		

Årsmelding 2021

Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppveksttun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av takteking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Nytt oppdragshåndteringssystem 110 - sentralene

Drift av 110-sentralene er i Norge et kommunalt ansvar, jf. brann- og eksplosjonsvernloven § 16.

Det skal etableres et felles «Nasjonalt kommunesamarbeid for 110 sentralene IKS», med formål om å anskaffe, implementere, drifte og forvalte nytt oppdragshåndteringssystem i landets 110-sentraler, og bystyret vedtok i sak 338/20 at Bergen kommune går inn som deltakerkommune.

Et velfungerende oppdragshåndteringssystem/ datasystem er nødvendig for at 110-sentralen skal kunne motta og registrere nødmeldinger, respondere hensiktsmessig på disse, utalarmere innsatsressurser og støtte innsatsledelsen med informasjon.

En er nå i gang med anskaffelse av nytt nasjonalt oppdragshåndteringssystem, og systemet vil tas i bruk tidlig i 2022. Prosjektet er styrt via det nasjonale IKS'et og deler av kostnadene er fordelt i 2021, mens blant annet økte infrastrukturkostnader vil komme i 2022.

Nytt øvelsesfelt på Flesland

Bergen brannvesen har behov for nye fasiliteter for trening og samtrening av brann- og redningstjenesten, og har fått mulighet for å etablere et røykdykker-/øvelseshus på Avinors øvelsesområde på Flesland. Prosjektet ble vedtatt som del av bystyresak 177/20 Oppfølging av lokal tiltakspakke for næringslivet – utbyggings- og vedlikeholdsprosjekter. Årsavviket skyldes mindre forsinkelser i fremdrift.

08-Samferdsel

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter bygging, forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale veier, gater og broer, inkludert trapper, veimurer, gjerder, fartsdumper, sluker og stikkrenner. Kommunale veier skal være trafiksikre og til enhver tid ha god veibelysning. Det skal tilrettelegges for gange og sykkel, og universell utforming skal ivaretas i størst mulig grad.

Videre omfatter tjenesteområdet håndheving av parkeringsbestemmelsene og deler av politivedtektene. Saksbehandling av søknader om parkeringstillatelse for forflytningshemmede, forvaltning av boligsoneneordningen, piggdekkgebyr, utleie og bruk av offentlig areal hører også til tjenesteområdet.

Arbeidet utføres i hovedsak av Bymiljøetaten, men tjenesteområdet krever også bidrag fra og samarbeid med en rekke andre etater og avdelinger i kommunen, herunder alle fagetater innenfor Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Viktige begivenheter

- Torget-Bryggen ble stengt for privatbiler og motorsykler [sommeren 2021](#)
- Det er utført fjellsikring for enkelte partier over Løvstien etter at det gikk et ras i området i april 2021.
- Sammenhengende fortau er reetablert i bl.a. Dalhaugane, Kjøkkelvikkbrekkene. En rekke murer er reparert i flere bydeler.
- Utvidelsen av boligsonene fortsatte i 2021.
- Det er i 2021 brukt kr 26 mill. på trafiksikkerhetstiltak. Tiltak som er gjennomført er Jonas Lies veg (Årstad), Bønesberget og Bankvegen (Arna). Anleggsarbeid er startet opp på Fanahammeren og Kolstien.
- Byrådet la i desember ut forslag til forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy i Bergen kommune [ut på høring](#)
- El-løperhjulpiloten ble [utvidet til Åsane](#) i september
- [Ny trafiksikkerhetsplan](#) for Bergen ble [lagt på høring](#) i september
- I 2021 har kommunen oppgradert syv kollektivholdeplasser langs kommunal veg mot universell standard, med nye busstilpassede kantsteiner, utvidede fortau, noen nye venteskur og taktil merking.
- Bymiljøetatens nye sykkelgruppe startet opp i januar 2021 og har jobbet med sykkeltiltak gjennom hele året.
- I 2021 har kommunen gjennomført gangetiltak i forbindelse med Totlandsvegen/Ulsmåg skole. I tillegg har det blitt bygget tverrforbindelser på Laksevåg.
- "Handlingsplan gange 2022-2025" ble utarbeidet høsten 2021 på grunnlag av gangekartlegginger gjennomført av Plan- og bygningsetaten.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye tiltak			
Digitalisering samferdsel - driftskonsekvens	-69	0	-69 Feil i detaljert budsjett. Følger av utfordringer med ramme og tiltaket i 2020. Tiltaket er ikke ferdigstilt og skulle i sin helhet vært på SAM-listen.
Supplering av lyspunkter på eksisterende anlegg - driftskonsekvens	25	25	0 Tiltak iverksatt, er innarbeidet i Bymiljøetatens budsjetter.
Trafikksikring - driftskonsekvens	40	40	0 Tiltak iverksatt, er innarbeidet i Bymiljøetatens budsjetter.
Digitalisering samferdsel - driftskonsekvens	-78	-78	0 Tiltak iverksatt, er innarbeidet i Bymiljøetatens budsjetter.
Forsinket gevinstuttak for satsing på økt bruk av eHandel	78	78	0 Tiltak iverksatt, er innarbeidet i byrådsavdelingens budsjetter.
Midler til dekkefornyning, fra investeringsbudsjettet til driftsbudsjettet	9 760	9 760	0 Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i dekkefornyingsbudsjettet
Sum	9 756	9 825	-69

Tilpasning til aktivitetsnivå

Reduserte gebyrinntekter parkering	4 000	7 200	-3 200 Gjenåpningen medførte at mindreinntekten på gebyrinntekter ble lavere enn meldt i 2. tertial.
Reduserte inntekter fra piggdekkoblater	4 000	8 300	-4 300 Salget av piggdekkoblater endte lavere enn forventet med en mindreinntekt på kr 4,3 mill.
Reduserte inntekter kontrollsanksjoner parkering	3 800	3 200	600 Tiltaket er innarbeidet i Bymiljøetatens budsjetter og inntektene fra kontrollsanksjoner endte kr 0,6 mill. høyere enn budsjettet.
Justering inntektskrav piggdekkgebyr	422	422	0 Tiltak iverksatt, er innarbeidet i Bymiljøetatens budsjetter. Salget av piggdekkoblater er varig lavere enn budsjettet.
Sum	12 222	19 122	-6 900

Nye engangstiltak

Analyse av parkeringsplasser i sentrum	600	200	400 Kontrakt er inngått og arbeidet pågår. Det er bestilt konsulenttenester for utarbeidelse av analyse og tilhørende rapport. Arbeidet kom i gang litt senere enn planlagt og det forventes at deler av kostnadene først påløper tidlig i 2022
Sum	600	200	400

Effektivisering

Redusert vikarbruk	-9	-9	0 Effektiviseringskravet er hensyntatt i Bymiljøetatens budsjetter
Mindre reisevirksomhet, engangstiltak i i 2021	-88	-88	0 Effektiviseringskravet er hensyntatt i Bymiljøetatens budsjetter
Mindre reisevirksomhet, varig tiltak	-18	-18	0 Effektiviseringskravet er hensyntatt i Bymiljøetatens budsjetter
Sum	-115	-115	0

Inntektsendringer

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Endring i antall boligsøner	-1 000	-1 000	0 Tiltaket er iverksatt og inntektene fra boligsoneparkering endte i 2021 opp omtrent som budsjettert.
Økte inntekter fra parkering	-9 891	-12 691	2 800 For året endte parkeringsinntektene kr 2,8 mill. over budsjett. Årsaken til denne økningen kan være både økte priser og innføring av avgift for elbilister, men kan også være på grunn av andre faktorer (feks flere arbeidsparkeringer som følge av korona)
EBE - Økt leie fra Bergen Parkering AS	-12 526	-6 026	-6 500 Økt leie forutsetter revisjon av leieavtalen mellom Bergen Parkering AS og kommunen. Arbeidet med revisjon av avtalen har startet opp. Ny avtale forventes å tre i kraft med virkning fra 1.1.22. Merinntekter fra variabel leie i 2020 (avregning) og 2021 (forventet) utgjør kr 6 mill.
Sum	-23 417	-19 717	-3 700
Sum tiltak	-954	9 315	-10 269

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye tiltak			
Oppgradert betalingsløsning på kommunens parkeringsautomater (T1-2021)	321	321	0 Det er inngått leasingavtale
Sum	321	321	0
Nye engangstiltak			
Fritak for å betale leie av gategrunn til uteservering (T1-2021)	3 700	3 700	0 Avtaler inngått uten krav om betaling
Parkeringsplass for turistbusser (T1-2021)	250	0	250 Grunnet pågående pandemi, ble det vurdert tilstrekkelig å leie 10 plasser. Imidlertid har ikke dette behovet oppstått i løpet av sommeren.
Sum	3 950	3 700	250
Effektivisering			
Fordeling av budsjettgevinster knyttet til Digital fornyelse og delegering av fullmakter til detaljeringer av budsjett	-198	-198	0 Effektiviseringskravet er hensyntatt i byrådsavdelingens budsjetter
Sum	-198	-198	0
Sum tiltak	4 073	3 823	250

Utvikling og utfordringer

Byrådsavdeling for klima, miljø og utvikling v/Bymiljøetaten ivaretar viktige oppgaver med forvaltning av de kommunale veiene og dette krever god samhandling mellom kommunen, Vestland fylkeskommune og Plan- og bygningsetaten. I 2021 har mengden henvendelser fra offentlige og private utbyggere fortsatt å øke, særlig i tilknytning til fortetting og transformasjon. Dette er kompetanse- og kapasitetskrevene.

Kommunen har lenge hatt oppmerksomhet på fartsgrenser i urbane områder. Fartsgrensereguleringer i stort omfang er tidkrevende og gjennomføres både gjennom enkeltsaker og inn i pågående prosjekter. I alle nye boligsoner blir det i all hovedsak innført 30-soner. I tillegg ble det i 2021 innført særskilt fartsgrensesone (30 km/t) i boligsonen 7 – Stølen, for å legge bedre til rette for byliv i området.

Det er utført fjellsikring for enkelte partier over Løpstien etter at det gikk et ras i området i april 2021. I forbindelse med raset løsnet 300–500 kubikk meter masser som stoppet i skredvullen over turveien. Bevegelser i massene og medfølgende lyder fra skråningen, skapte utrygghet blant brukere av turveien og beboere i området. Det ble videre vurdert som sannsynlig at flere større og mindre bergblokker kunne løsne, særlig på grunn av store nedbørmengder som kunne fremskynde ytterligere svakheter/sprekker i berget.

Utvidelsen av boligsonene fortsatte i 2021. Boligsonen 30 – Fridalen ble innført 1. mars. Boligsonen 13 – Damsgård og 14 – Kringsjø ble vedtatt politisk før sommeren, med planlagt innføringsdato 1. desember. Senere utsatt til mai 2022. Når disse innføres, vil den pågående utvidelsen av boligsonene være ferdig.

Det er i 2021 brukt kr 26 mill. på trafikksikkerhetstiltak. Tiltak som er gjennomført er Jonas Lies veg (Årstad), Bønesberget og Bankvegen (Arna). Anleggsarbeid er startet opp på Fanahammeren og Kolstien.

Bildetekst: Bankvegen i Arna før utførte trafikksikkerhetstiltak
Foto: Gry Herdlevær

Bildetekst: Bankvegen i Arna etter utførte trafikksikkerhetstiltak
Foto: Per

Byrådet la i desember ut forslag til forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy i Bergen kommune [ut på høring](#)

I mai vedtok Stortinget endringer i vegtrafikklovgivningen. De nye reglene åpner opp for å illegge parkeringsgebyr til el-løperhjul som står til hinder for ferdsele, spesielt med tanke på gående og myke trafikanter. For å bidra til tryggere og bedre fremkommelighet har Bymiljøetaten ilagt over 1000 gebyr for slike forhold i 2021. Når det blir ilagt gebyr blir også el-løperhullet flyttet på, slik at det ikke lenger er til hinder for fremkommeligheten.

I september ble El-løperhjulpiloten [utvidet til Åsane](#).

Oppstilling av parkerte elsparkesykler på Torgallmenningen.
Foto: Lars Ove Kvalbein

Bymiljøetaten har merket opp flere parkeringsareal i Åsane, her like ved Åsane terminal.
Foto: Veronica Årseth Ljosheim

Arbeidet med å trafikksikre og trygge skoleveier for barn ved å opprette trygge "Hjertesoner" rundt skolene er videreført. Så langt er 50 av 66 kommunale skoler befart. I tillegg har 57 av skolene laget egen trafikksikkerhetsplan. Det er etablert skilt/oppmerking på 45 skoler, og 39 skoler har offisielt åpnet sin hjertesone.

Det er gjort forberedende arbeid for trafikksikkerhetstiltak langs Lyngbøveien, der det skal etablere 820 meter fortau. Hovedinnsatsen i 2021 har vært på grunnerverv, ferdigstilling av tegningsmateriale samt beskrivelse og utlysning av entrepriser. Gjennomføringen av prosjektet krever grunnerverv fra ca. 60 grunneiere. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt med Bergen Vann, som skal etablere 1200 meter hovedvannledning i Lyngbøveien.

Bymiljøetatens nye sykkelgruppe startet opp i januar 2021 og har jobbet med sykkeltiltak gjennom hele året. Gruppen består av ressurser fra ulike avdelinger og har søkelys på infrastruktur, sykkelparkering og dekkefornying. I starten av året arbeidet gruppen frem en ny "Handlingsplan for sykkelsetning 2021-2024" som ble vedtatt av bystyret i oktober. Gruppen har i løpet av året startet opp en rekke nye prosjekter i Åsane, Bergenhus, Laksevåg, Fyllingsdalen, Arna og Fana. Bymiljøetaten har i løpet av året utplassert i overkant av 150 sykkelstativer. Stativene er etablert i Bergen sentrum samt i forbindelse med prosjektet «Barnas byrom», nye mobilitetspunkt og nye parkanlegg. Dette arbeidet fortsetter inn i 2022.

I 2021 har kommunen gjennomført gangetiltak i forbindelse med Totlandsvegen/Ulsmåg skole. I tillegg har det blitt bygget tverrforbindelser på Laksevåg. "Handlingsplan gange 2022-2025" ble utarbeidet høsten 2021 på grunnlag av gangekartlegginger gjennomført av Plan- og bygningsetaten. Kartleggingen legger opp til gjennomføring av ca. 75 gangetiltak, hvor bydelene Loddefjord, Laksevåg, Åsane og Fyllingsdalen prioriteres.

Årsmelding 2021

Bergen kommune samarbeider med Vestland fylkeskommune om å oppgradere deler av fylkesvegnettet på Paradis, med grunnlag i inngåtte utbyggingsavtaler i området. Gjennomføringen vil skje i flere byggetrinn. Første byggetrinn startet opp, med fylkeskommunen som byggherre, på nyåret 2021. Prosjektet er omfattende og involverer gang- og sykkelvei, allmenning, ny bilvei og fortau. Parallelt jobbes det med forberedende arbeider for neste byggetrinn, fremforhandle utbyggingsavtaler for nye utbyggingsområder mm. I 2021 ferdigstilte Bymiljøetaten åtte gangetiltak i området Ulsmåg-Midtun. I tillegg har arbeidet på Laksevåg fortsatt. Det er inngått kontrakt med entreprenør om oppgradering og nyetablering av ti tiltak i Loddefjord.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2018	2019	2020	2021
Kommunal vei og gate, antall km	636	638	640	641
Gang- og sykkelvei, antall km	105	110	111	112
Kom. veier med fartsgr.< 40 km/t	316	0	319	320
Kommunale veier med belysn., km	636	638	640	641
Søknadsp. saker behandlet, antall *	4 402	4 997	5 903	4 312
Vedlikehold, sum forbruk i mill.	23,7	26,9	50,0	43,0
Renhold av veier, sum forbruk	23,5	23,5	22,0	23,3
Vinterveghold, sum forbruk	43,0	43,8	36,0	41,0
Trafikksikkerhetstiltak, sum inv.	5,2	6,5	7,0	26,0
Antall ileggelser fra parkeringsovervåking	44 979	41 266	38 952	41 591
Antall klager på ileggelser fra parkeringsovervåking	3 376	2 891	3 472	3 377
Antall søknader på HC-kort	1 565	1 233	1 090	987
Antall piggoblat (sesong og mnd.)	10 674	10 358	8 877	8 890

KOSTRA Nøkkeltall

Kostranalyse

	Bergen 2020	Bergen 2021	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Antall km tilrettelagt for syklende siste år (km)	1,0	2,0	0,6	5,0	3,2
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbyggere, komm. veier og gater *)	228	247	1 757	1 020	1 134
Produktivitet					
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate (B) *)	512 719	435 174	526 688	224 571	344 885
Brutto driftsutgifter i kr til gatebelysn. pr. km komm. vei (B) *)	29 147	41 754	44 923	22 089	34 566
Dekningsgrad					
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	8	8	15	9	12
Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	91	97	148	54	88

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Årsmelding 2021

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021					
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Renhold på ikke-kommunal vei	0,0	0,1	1,1	-3,6	-2,5	2,6
Veilys på ikke-kommunal vei	7,2	7,3	9,6	-2,0	7,5	-0,2
Parkering- og myndighetsutøvelse	-62,9	-104,8	92,5	-198,0	-105,4	0,6
Øvrig veghold	9,5	10,5	15,8	-11,2	4,6	5,9
Bruer, tunneller, vegkonstruksjoner	15,5	14,5	44,2	-27,5	16,7	-2,2
Drenering/overvann	15,5	15,9	12,0	-2,3	9,7	6,1
Trafikksikkerhet inkl. skilting og vegmerking	89,1	79,1	98,4	-15,3	83,1	-4,0
Vegdekker	34,6	41,7	35,9	-7,3	28,5	13,2
Renhold veg	25,1	25,4	30,0	-5,3	24,7	0,7
Gatelys	21,0	23,2	36,5	-6,6	29,9	-6,7
Vinterdrift	18,4	23,1	51,6	-24,1	27,4	-4,3
Sum	172,7	136,0	427,4	-303,1	124,3	11,7

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021					
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Finans, næring og eiendom	-46,1	-81,7	12,3	-94,2	-81,9	0,1
5-Klima, miljø og byutvikling	218,0	212,3	425,4	-212,0	213,4	-1,1
6-Arbeid, sosial og bolig	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
90-Fellesposter - bykassen	0,7	5,3	-10,5	3,1	-7,4	12,7
Sum	172,7	136,0	427,4	-303,1	124,3	11,7

Kommentar til status økonomi

Regnskap for **Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling** viser et merforbruk på 1,05 mill. på tjenesteområde 08 - Samferdsel.

Hovedårsaken til samlet negativt avvik er sammensatt. Bymiljøetaten har kostnadsført tap knyttet til fordringer som er foreldet. Kravene var knyttet til gebyrer for graving på kommunal vei og utgjør i alt 14,5 mill. fordelt på 578 klagesaker. Det rettslige grunnlaget for legging og flytting av ledninger over, under og langs offentlig veg ble endret og saksbehandlingen avklart fra 2018.

Inntektene fra parkering og parkeringsoppfølging har en merinntekt på 0,6 mill. Salg av piggdekkoblater har en mindreinntekt på 4,3 mill. Inntektene fra ilagte gebyrer har en merinntekt på 3,2 mill. Inntekter fra salg av boligsoneavtaler har inntekter tilsvarende budsjett. Kommunens inntekter fra avgiftspliktig parkering har en merinntekt på nesten 2,8 mill.

Gatebelysning viser et merforbruk på 6,6 mill. som skyldes unormalt høye strømpriser.

Veidrift hadde i 2021 et mindreforbruk på i alt 20,0 mill. Bymiljøetaten brukte betydelig kapasitet bundet til planlegging og gjennomføring av tiltak i 2020, og dette gikk utover planleggingskapasiteten for 2021. Aktiviteten ble derfor noe redusert i deler av 2021. Pandemien har også bidratt til økt kompleksitet i forhold til oppfølging og samhandling av veidriftsaktivitetene slik at noen planlagte tiltak ikke ble iverksatt tidsnok for gjennomføring i 2021.

På sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen) skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-

igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Fortsatt reduksjon i antall hardt skadde eller drepte i trafikken (Nullvisjonen).	Nedgang i antallet alvorlige trafikkulykker på kommunale veier i Bergen	3	0		Tre personer ble hardt skadd på kommunal veg i 2020. Tall for 2021 blir tilgjengelig i mai 2022.
Norges grønneste storby	Bergen skal ha et sammenhengende og sikkert sykkelnett med god tilgjengelighet og sykkelvennlig utforming.	Km sykkelnett med tilstrekkelig kvalitet i hht målsetning				Indikatoren er hentet fra sykkelstrategi og et planlagt sykkelregnskap som skulle utvikles av Gang- og sykkelgruppen. Pga omorganisering av Miljøløftet er det uvisst hva som skjer med denne og flere andre indikatorer.
	Det skal være god tilgang til sykkelparkering.	Antall sykkelparkeringsplasser i sentrum og bydelsentre		5		Indikatoren er hentet fra sykkelstrategi og et planlagt sykkelregnskap som skulle utvikles av Gang- og sykkelgruppen. Pga omorganisering av Miljøløftet er det uvisst hva som skjer med denne og flere andre indikatorer.
	Gangnettet skal oppgraderes rundt bydelsentre og utvidet Bergen sentrum, og utvides i hele Bergen.	Antall km nye gangforbindelser		0,5	0,3	Arbeid med nye gangforbindelser er etablert ved Ulsmåg skole og Totlandsveien.
		Antall km oppgraderte gangforbindelser		1,4	1,0	Gangforbindelser ved Ulsmåg skole og Totlandsveien er oppgradert.
Trygg økonomistyring	Kapitalen i vegnettet skal ivaretas på en kostnadseffektiv måte	Antall murer og kaier som er vedlikeholdt/oppgradert for å lukke vedlikeholdsetterslepet		20	15	I 3. tertial er det utført tiltak på 8 murer i tillegg til de 7 som er utført tidligere i året.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag

Bystyret ber byrådet i løpet av 1. halvår 2021 ta initiativ til å etablere en høystandard sykkelvei gjennom Christies gate, f.eks. ved å inndra et kjørefelt i Christies gate og gjøre det om til sykkelvei med forutsetning om at det ikke går utover kollektivtrafikken. Tiltaket skal eventuelt gjennomføres som en del av trafikkplan sentrum.

Bystyret ber byrådet legge fram en ny sak med sikte på å gjøre om parkeringsplasser på Klosteret til grøntareal.

Statusbeskrivelse

Straksløsning for sykkel på strekningen Christies gate-Bradbenken er vedtatt i Bystyret.

Byrådet arbeider med kartlegging av parkeringsareal. Omgjøring av parkeringsplasser anlagt på grøntareal inngår i arbeidet og byrådet vil legge fram en sak om parkeringssituasjonen.

Som ein hovudregel bør det vere kollektiv- eller sambruksfelt på alle vegar med fire eller fleire felt. Bystyret ber byrådet, i samarbeid med partane i miljøløftet, arbeide for at det vert innført sambruksfelt på alle dei firefelts innfarstårane. Byrådet legg innan utgangen av 2021 fram ei sak for bystyret med ein samla pakke for å betre framkomsten for buss.

Det har blitt utført et arbeid med vurdering av kollektivfelt på innfartsårer. Arbeidet var mangelfullt, og partene i Miljøløftet har stilt spørsmål ved forutsetningene som lå til grunn for arbeidet. Det er derfor satt i gang et nytt arbeid for å kartlagt hvordan det kan sikres kollektivfelt på innfartsårene.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Årets budsjett		Regnskap	Avvik i kr
			Vedtatt Totalprognose	Vedtatt	Estimert	Just. bud.		
				ferdigår	ferdigkvar- tartal			
Barnas byrom		IA		Løpende	Løpende	0,5	0,8	-0,3
Bilfri bydel – Bøhmergaten/Løvestakksiden	-	IA	23,0	2024	4.kv. 2023	2,0	1,2	0,8
Bilfri bydel – Nedre Nygård/Nygårdshøyden		IA	65,0	2024	4.kv. 2027	1,5	3,1	-1,6
Bussholdeplasser tilstandsrapport	UKFKN 45/20	22,2	22,2	2022	4.kv. 2022	5,2	4,7	0,5
Bysykler	AD 2017/11468-438	7,0	2,0	2022	4.kv. 2022	0,1	0,0	0,1
Deltakelse i Graveklubbprosjekter		IA		Løpende	Løpende	0,5	0,4	0,1
Digitalisering naturforvaltning og parkdrift		IA	0,1	2021	4.kv. 2022	0,1	0,0	0,1
Digitalisering samferdsel		IA	18,1	2022	4.kv. 2024	2,5	0,3	2,2
Gang- og sykkelveier		IA		Løpende	Løpende	4,0	3,9	0,2
Gangveger Laksevåg del 2		IA	0,3	2025	3.kv. 2025	0,3	0,3	0,0
Gangveger Loddefjord - Olsvik	BR 1084/22	IA	1,3	2023	4.kv. 2023	1,1	0,6	0,5
Gatebelysning i Bergen		IA	5,9	2020	4.kv. 2022	1,6	0,8	0,8
Handlingsplan for sykkel på kommunalt vegnett		IA		Løpende	Løpende	12,5	10,1	2,5
Infrastrukturtiltak i utbyggingsområder		IA		Løpende	Løpende	0,4	0,0	0,3
Johan Berentsensvei - fortau		IA	3,5	2023	4.kv. 2023	1,0	0,6	0,4
Justeringsavtaler veianlegg		IA	12,4	2020	Ferdig	5,1	5,1	0,0
Klimatilpasning, tiltak		IA	7,5	2021	4.kv. 2024	0,3	0,1	0,2
Klostergarasjen - Utbedring av søyler		IA	25,0	0	4.kv. 2022	2,0	0,0	2,0
Korsnesvegen fortau - konseptutvikling		IA	13,4	2022	4.kv. 2022	0,4	0,2	0,2
Ladepunkter i boligsoneanlegg		IA	11,2	2022	4.kv. 2023	1,5	1,0	0,5
Lyngbøveien - trafikkisikring	59/22	IA	59,8	2021	4.kv. 2025	1,7	3,2	-1,5
Løvestien etappe 4 - delstrekning 2	BY 119/20	IA	0,0	0	4.kv. 2024	0,0	0,2	-0,2
Midtunvegen bofelleskap, rekkefølgekrav og infrastruktur		IA	0,0	2024	2.kv. 2024	0,0	0,4	-0,4
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA		Løpende	Løpende	0,4	0,6	-0,2
Mobilitetstiltak Gåbyen		IA		Løpende	Løpende	11,8	9,8	2,0
Møllendalsbakken		IA	62,5	2023	4.kv. 2025	3,6	-0,3	3,9
Møllendalsbakken veibro	BR 1083/22	IA	0,0	2023	4.kv. 2022	0,0	3,5	-3,5
Snarveier til bybaneholdeplasser	BR 1233/16	21,3	25,4	2019	2.kv. 2022	1,0	0,6	0,4
Supplering av lyspunkter på eksisterende anlegg	BY 1111/20	10,0	10,0	2023	4.kv. 2027	2,6	2,7	-0,2
Sykkeltiltak Lyngfaret og Vestre Vadmyra		IA	4,0	2023	4.kv. 2023	1,2	1,1	0,2
Trafikkisikring		IA		Løpende	Løpende	19,1	12,8	6,3
Trafikkisikringstiltak Kolstien		IA	3,2	2022	4.kv. 2022	2,9	2,4	0,5
Utbyggingsavtaler Møllendal		IA		Løpende	Løpende	0,2	0,1	0,1
Utbyggingsavtaler Søreide		IA		Løpende	Løpende	2,7	2,0	0,7

Årsmelding 2021

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett			Avvik i kr	
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvarter	Just. bud.		Regnskap
Utbyggingsavtaler Wergeland		IA			Løpende	Løpende	0,3	0,2	0,1
Utvidelse av boligsoneordningen		IA	1,5	1,2	2022	2.kv. 2022	1,5	1,1	0,4
Sum øvrige prosjekter		142,6	0,0	0,0			0,1	0,2	0,0
Sum							91,8	73,7	18,1

Statustekst investeringer

Barnas byrom

Investeringen består av mange prosjekter, da det konkretiseres fortløpende med nye tiltak.

Damsgård lekeplass: Prosjektet er ferdigstilt. Merforbruk 2021 på 0,1 mill. skyldes oppmålt mengdejustering fra utførelsesfasen. Økt totalprognose ses i sammenheng med årsavviket, og vil bli foreslått justert til rapportering av 1. tertial 2022.

Løvstaklien lekeplass: Prosjektet er ferdigstilt med et marginalt merforbruk. Økt totalprognose vil bli foreslått justert til 1. tertialrapport 2022.

Skjoldsstølen friluftsanlegg: Merforbruk 2021 på 0,6 mill. skyldes dårligere grunnforhold enn antatt, behov for større og mer omfattende overvannstiltak, samt tilhørende prosjekterings- og administrasjonskostnader. Økt totalprognose vil bli foreslått justert til 1. tertialrapport 2022.

Bynær skatepark og sentrumsnær lekeplass: Prosjektet er et midlertidig pilotprosjekt, med mobile installasjoner for lek i Bergen sentrum. Tiltaket startet opp høsten 2020 og avsluttes vinteren 2021. Rullepark Strømgaten 1 ble oppført oktober 2020 og avviklet desember 2020. Småbarnslekeplass inkl. vannlek i Byparken ble oppført november 2020- og avvikles november 2021. Prosjektet er ferdig. Mindreforbruk 2021 skyldes at sluttfaktura ble utstedt for sent til å komme med på regnskapet for 2021.

Sandgotna uterom og gangvei: Prosjektet er utvidet, og inkluderer nå også et mobilitetstiltak. 0,5 mill av budsjett ligger dermed på tjenesteområde 08 Samferdsel. Merforbruk 2021 skyldes økt omfang av betongarbeider på gangvei, samt økte prosjekterings- og administrasjonskostnader.

Lien lekeplass: Prosjektet er ferdigstilt med et merforbruk på 0,1 mill. Økt totalprognose vil bli foreslått justert til 1. tertialrapport 2022.

Solheim ballbane: Prosjektet er ferdigstilt med et merforbruk på 0,1 mill. som skyldes oppmålt mengdejustering fra utførelsesfasen. Økt totalprognose vil bli foreslått justert til 1. tertialrapport 2022.

Øyrane Lokalanlegg: Prosjektet er ferdig. Mindreforbruk på 0,1 mill. i 2021 skyldes mindre behov for garantivedlikehold enn budsjettet.

Fanatorget er skilt ut som egen investering.

Bilfri bydel – Bøhmergaten/Løvstakksiden

I forbindelse med at Vann- og avløpsetaten skal oppgradere ledningsnett, skal det oppgraderes gateløp, snarveger og parker i området. Mindreforbruk i 2021 er knyttet til forsinkelser i ervervsprosessen, samt at prosjektet har fått tilført midler fra Områdesatsingen for tiltak som skal gjennomføres i utvidelsen av prosjektet.

Bilfri bydel – Nedre Nygård/Nygårdshøyden

Det pågår detaljbudsjettering for første byggetrinn, og det er forventet rammesøknad og godkjenning av tekniske planer 2. halvår 2022. Et merforbruk i 2021 knytter seg til raskere prosjektering enn forutsatt

ved 2. tertialrapport. Prosjektering av 2. byggetrinn startet opp like før jul 2021, og prosjektering av 3. byggetrinn er forventet å starte opp i løpet av 2022.

Bussholdeplasser tilstandsrapport

Oppgradering av bussholdeplasser gjennomføres som flere ulike pakker. Prosjektet har blitt noe forsinket grunnet at utførende entreprenør slo seg konkurs. Det er inngått kontrakt med ny entreprenør, og påbegynt arbeid er forventet ferdigstilt i 2022. Videre arbeid med holdeplasser er satt på vent som følge av utfordringer med intern kapasitet.

Bysykler

I forbindelse med bysykkelprosjektet er det ved flere lokasjoner behov for fysisk tilrettelegging i form av justering av kantstein, asfaltering, fysisk avgrensning til kjøreareal samt stativer. Årets budsjett brukes til oppfølging av enkeltlokasjoner, flytting og etablering av erstatningslokasjoner. Det ble ikke gjennomført noen nyetableringer av lokasjoner for bysykler i 2021.

Deltakelse i Graveklubbprosjekter

Prosjektet *Graveklubb prosjekt Nedre Nygård 1* omfatter Bergen kommunes andel av graveklubbprosjektet Nedre Nygård 1, herunder gateopprusting med mer. BIR Nett AS er prosjekteier. Bergen kommunes kostnader i prosjektet er primært knyttet til toppdekket som bygges/istandsettes først etter at ny infrastruktur i bakken er kommet på plass. Prosjektet er noe forsinket grunnet bytte av utførende entreprenør, da opprinnelig entreprenør ikke leverte ønsket kvalitet og fremdrift. Kontrakten med hovedentreprenør ble hevet august. BIR har nå hyret inn ny entreprenør. Det arbeidet som var startet opp av tidligere entreprenør vil bli fullført i perioden januar/februar 2022. For videre planlagte arbeider vil det bli opphold i byggeaktiviteten fram til mai/juni 2022. Prosjektet forventes ferdigstilt i 2024.

Digitalisering naturforvaltning og parkdrift

IT system for bruk av offentlig areal: Prosjekt for anskaffelse av system for bruk av offentlig areal - graving, arbeid, arrangement og uteservering. Systemet skal gi innbyggere nye søknadsmoduler og saksbehandlere saksbehandlingsflate som skal gi bedre samhandling på tvers av fagområdene.

Mindreforbruket i 2021 knytter seg til manglende oppnåelse av milepæl som vil utløse neste delbetaling på prosjektet. Totalkostnaden til prosjektet er økt som følge av at systemet nå skal løse noen oppgaver som tidligere var inkludert i prosjektet Fagsystemer parkering (Digitalisering samferdsel). I tillegg er kostnader til ekstern prosjektleder inkludert, som finansieres av driftsmidler. Utover justeringer mellom prosjekter og overføringer fra driftsramme, har prosjektet en kostnadsøkning på i underkant av 1 mill. Dette vil bli foreslått justert i 1. tertialrapport 2022.

Digitalisering samferdsel

Investeringen består av flere prosjekter.

Fagsystemer parkering: Prosjektet har et stort mindreforbruk i 2021 grunnet forsinkelser i utviklingsarbeidet som skal sikre integrasjon mot fagsystem for bruk av offentlig areal (BOA). System for saksbehandling vil inkluderes i BOA, og budsjettmidler vil overføres i forbindelse med 1. tertialrapport 2022.

Sensorer HC og vareleverings plasser: Leveranser som var tenkt levert av dette prosjektet er nå forventet levert i prosjektene Bydata og Fagsystemer Parkering. Budsjetterte midler vil derfor overføres i forbindelse med 1. tertialrapport 2022.

Bydata: Prosjektet er i forprosjekt med utprøving av Datasjø som beslutningsstøtte -system. Ekstern prosjektleder er engasjert, og startet opp mot slutten av 2021. Fremdriften i prosjektet er per tidspunkt usikker, og forventet ferdigår er oppdatert for å samsvare med periodisert budsjett. Endringen i total kostnad er i tråd med oppdatert beskrivelse i HØP 2022-2025.

Asset management: Arbeid med konseptutredning vil starte opp i januar 2022, og en oppdatert fremdriftsplan vil utarbeides.

Gang- og sykkelveier

Investeringen er en sekkepost som består av flere enkeltstående prosjekter.

Hjertesoner - investeringer på kommunal veg: Prosjektet er et ledd i arbeidet med trygg skolevei og aktiv transport. Tiltak som utføres er skilting og mindre fortau- og kantsteinstiltak. Prosjektet har et lite mindreforbruk i 2021. Årsaken til dette er at fremdriften med befaringer og dermed igangsettelsen av tiltak har vært noe lavere enn forventet på grunn av smittevern.

Boss langs gang- og sykkelvei: For å håndtere avfall langs kommunale gang- og sykkelveger skal det ved spesielt utsatte områder etableres nye bosskorger, søppelspann og andre søppelinnretninger. Prosjektet forventes sluttført i 2022.

Oppgradering snarveier/gangsti langs Ulsmåg skole: Prosjektet er forsinket på grunn av leveranseproblemer på elektromateriell. Dette er forklart med mangel på råvarer på verdensbasis. Prosjektet har økt total kostnad på 1 mill kr. Årsaken er at det har vært nødvendig å ta noen kostnadsdrivende valg mtp oppsett av murer, trappeløsninger o.l.

Bilfri bydel Møhlenpris Fase 2: Prosjektets har i løpet av 2021 endret retning, og dette har medført utsettelse av utlysning av konkurransen, og dermed mindreforbruk i 2021. Det vil utlyses en konkurranse for anskaffelse av en mobilitets- og gatebruksanalyse for Møhlenpris, som skal gi anbefalinger om mulige fremtidige tiltak i området.

Gangveger Laksevåg del 2

Prosjektet gjelder bygging og oppgradering av i størrelsesorden 15-20 gangforbindelser i Laksevåg og Årstad. Tiltakene tar utgangspunkt i arbeid som er gjort i forbindelse med gangekartlegging av Laksevåg og er en del av Handlingsplan gange 2022-2025. I tråd med Bergen kommunes økonomireglement er prosjektet skilt ut som egen investering, da total kostnad overstiger 10 mill.

Det arbeides med grunnverv av de private gangeforbindelsene. Prosjektering av tiltak vil igangsettes i 2022. Tidlige beregninger estimerer en total kostnad for prosjektet på 19 mill. kroner. Endelige beregninger vil oppdateres i forbindelse med prosjektering.

Gangveger Loddefjord - Olsvik

Prosjektet går ut på å bedre gangetilkomsten rundt senteret av Loddefjord. I sentrum av Loddefjord skal det oppgraderes eller etableres åtte gangveger. Traseene er valgt ut fordi de bedrer tilgjengeligheten mellom boligområder og viktige målpunkt som kollektivholdeplasser, skole, idrettsplass og handel.

I tråd med Bergen kommunes økonomireglement er prosjektet skilt ut som egen investering.

Mindreforbruk i 2021 er knyttet til avklaringer rundt grunnerverv og valg av entreprisemodell som tok lengre tid enn planlagt.

Gatebelysning i Bergen

Investeringen består av flere prosjekter.

Prosjektet *Etablere belysning ved overgangsfelt ved barneskoler* er forsinket på grunn av pågående prosjekt i Lynghaugparken. Deler av riggområdet til arbeidet med Lynghaugparken har lagt i konflikt med tilkomst til nevnte overgangsfelt. Det er forventet at tilkomst til fotgjengerovergang vil bli gitt i januar 2022, og prosjektet kan da ferdigstilles.

Prosjektet *Bergenslykter oppgradering* handler om etablering av ny belysningsinnsats for Bergenslykten. Prosjektet har mindreforbruk i 2021 på 0,4 mill. som følge av forsinkelser i produksjonen av nye lyskilder. Det er mangel på mikro-chipper. Prosjektet forventes ferdigstilt innen sommeren 2022. Da vil innmaten i ca 55 Bergenslykter være skiftet ut til ny og moderne LED-belysning.

Handlingsplan for sykkel på kommunalt vegnett

Investeringen går ut på å etablere bedre forhold for syklister og omhandler gjennomføring av ulike sykkeltiltak kartlagt i handlingsplanen for sykkel på kommunalt veinett. Per desember 2021 er det skilt ut 19 ulike prosjekter som skal finansieres over budsjettposten. Prosjektene er hovedsaklig i ulike stadier av prosjektering, med forventet oppstart av bygging for de fleste prosjekter i 2022 eller 2023. Noen tiltak vil kreve reguleringsplan før prosjektene kan realiseres, noe som medfører forventet byggestart først i 2023-2024. De ulike prosjekters total kostnad vil klargjøres i forbindelse med detaljprosjektering av valgte løsninger.

Sykkeltiltak 2019: Tilrettelegge for økt sykkelbruk i Jonas Reins gate over gatetun. Prosjektering og utførelse er en del av Graveklubbens arbeider på Nedre Nygård. Grunnet forsinkelser i Graveklubbens arbeid vil utførelsen først bli i 2022.

Sykkelskap, del II: Prosjektet er ferdigstilt og tatt i bruk.

Gang- og sykkelveg mellom Kronstad bybanestopp og St. Halvards vei : Mindreforbruk på 0,4 mill. i 2021 skyldes forsinket fremdrift. Prosjektet er klart til bygging, men vil først igangsettes i 2022 når Bybanen utbygging er ferdig med sine arbeider.

Sykkeltiltak Lyngfaret og Vestre Vadmyra er skilt ut som egen investering på grunn av at oppdatert totalprognose overstiger 10 mill.

Infrastrukturtiltak i utbyggingsområder

Investeringen er en sekkepost hvor midler fordeles på enkeltprosjekter i løpet av året.

BLÅE - Utredning og forberedende arbeid: Prosjektet ble opprettet i 2020 og gjelder arbeider knyttet til realisering av vedtatt kommunedelplan for Birkeland, Liland, Ådland og Espeland (BLÅE). Fremdrift i prosjektet avhenger av flere faktorer, bl.a. trafikkanalyse for Ytrebygda. Fremdriften er bak plan.

Johan Berentsensvei - fortau

Prosjektet gjelder opparbeidelse av fortau langs Johan Berentsens veg i Laksevåg bydel. Fortauet vil strekkes seg fra Nygårdsvikvegen i vest og til Knut Johnsens vei i øst. Reguleringsplan ble vedtatt våren 2019. Investeringsprosjektet Johan Berentsensvei - fortau lå tidligere under sekkeposten Trafikksikring. Prosjektet har en totalkostnad over 10 mill. og skal da i henhold til Bergen kommunes økonomireglement skilles ut som egen investering.

Prosjektet har et mindreforbruk i 2021 blant annet på grunn av forsinkelser i grunnervervsprosessen. Forventet totalkostnad er usikker, blant annet på grunn av usikkert omfang og størrelse på murer og vann- og avløpsarbeid. Når detaljprosjekteringen er ferdigstilt vil det bli levert et oppdatert kostnadsoverslag.

Klimatilpasning, tiltak

Det ble satt av 0,3 mill. til prosjektering av overvannsløsninger på turveien Løvtien. Dette var et grovt estimat til forprosjekt og videre detaljprosjektering. Forprosjektet er ferdigstilt, og detaljprosjektering vil starte i 2022. Totalprognose for gjennomføring av tiltak er usikker. Estimert fremdrift ved 2. tertialrapport var nok noe optimistisk mot hva som kapasitetsmessig lot seg gjennomføre både hos prosjektleder internt og ekstern prosjekterende, prosjektet har dermed et mindreforbruk i 2021.

Klostergarasjen - Utbedring av søyler

Klostergarasjen ble bygget i 2005. I 2010 ble det avdekket mangler ved søylene i Klostergarasjen. Entreprenør Veidekke og deres underentreprenør Block Berge har påtatt seg ansvar for deler av det som ble avdekket da. Senere utredninger fra Sintef og Smith & Ingebrigtsen har imidlertid vist at omfanget er vesentlig større enn det som ble avdekket i 2010.

Der er startet opp et forprosjekt som er under slutføring for å få klarhet i hvilke tiltak som bør iverksettes for å øke styrken til søylene, få kontroll med korrosjon av armering samt utbedring av membran under asfaltdekke i Klostergarasjen. Fysiske tiltak forventes å tidligst starte opp i slutten av 2022.

Kostnadsanslaget er usikkert, og det er også usikkert knyttet til hvor mye en vil få refundert fra tidligere entreprenører, og er basert på opplysningene en har nå. En vil få bedre grunnlag når forprosjektet er fullført.

Korsnesvegen fortau - konseptutvikling

Det foregår nå en konseptutvikling/prosjektering av tilknyttet etablering av 350 meter fortau med tilhørende overvannsanlegg, konstruksjoner og veibelysning mellom Krokeidevegen og sнопlass ved Krokeide videregående skole. Foreløpig kostnadsoverslag fra konsulent på entreprisekostnad viser mer

en dobbelt så høyt kostnad som tidligere grovkalkyle. Det vil være behov for kostbare konstruksjoner pga svært krevende terreng. Selve byggingen av tiltakene vil bli spilt inn som eget prosjekt i Handlings- og økonomiplan 2023-2026 dersom nytte/kost vurdering tilsier det. Oppdaterte kostnadsoverslag i 2021 medførte at prosjektet er utsatt i påvente av en oppdatert kost/nytte-vurdering. Dette er forventet utført i 2022.

Totalprognosen er redusert med 10,6 mill. pga at midler til selve byggingen er tatt ut av Handlings- og økonomiplan for 2022-2025.

Ladepunkter i boligsonenlegg

Etablering av ladepunkt inngår som et av mange punkt for å nå kommunen sitt mål om å redusere utslipp på transport- og mobilitetsområdet. I bystyresak 252/18 er det åpnet for å finansiere slike tiltak i boligsonenleggene over boligsonefondet.

Generelt ser en at videre utbygging ofte blir begrenset av kapasiteten i El-nettet. I 2021 er det gjennomført tiltak knyttet til Birkebeinersenteret Beboerparkering og Skansedammen Beboerparkering.

Tiltak finansieres ved bruk av egne fondsmidler.

Lyngbøveien - trafikksikring

Trafikksikkerhetstiltak i Lyngbøveien i Laksevåg bydel. Det skal etableres 825 meter fortau, med tilhørende overvannsanlegg, konstruksjoner, buss-sluse og veibelysning, fra kryss Nipedalen til kryss Nygårdslie. Tiltaket er et samarbeidsprosjekt med Vann- og avløpsetaten som skal etablere ny hovedvannledning.

Merforbruk i 2021 er forårsaket av økte kostnader til erverv, samt kostnader for å få konkurransegrunnlaget til entreprisen ferdigstilt.

Totalprognosen er økt med 85 mill. i tråd med endring i Handlings- og økonomiplan 2022-2025. Kostnadsøkningen skyldes at arbeidet er mer omfattende enn opprinnelig, samt en generell økning av prisene i markedet. Merforbruk i 2021 er forårsaket av økte kostnader til erverv, samt utgifter for å få konkurransegrunnlaget til entreprisen ferdigstilt. Dette påvirker ikke totalprognosen jf. Handlings- og økonomiplan 2022-2025.

Løvtien etappe 4 - delstrekning 2

Etappe 4 er ca. 1 km. lang og strekker seg fra Kristian Bings vei til Fredlundsvingen. Den knytter sammen Løvtien til én sammenhengende turvei fra Kråkenes til Melkeplassen. Prosjektet består av tre deler; turvei fra eksisterende Løvtien etappe 2, bro, og deretter videre turvei til eksisterende Løvtien. Bygging av etappe 1 og 3 er godt i gang, og forventes ferdigstilt 1. tertial 2022. Merkostnader i 2021 er knyttet til utfordringer grunnet terrenget, med fjellsikring, helikoptertransport, manuelt arbeid med sikring. I prosjektet skal det bygges en brokonstruksjon for å få Løvtien til å bli en

sammenhengende turvei. Ingen tilbud ble mottatt ved utlysning av konkurransen. Forventet total kostnad er økt betydelig i Handlings- og økonomiplan 2022-2025 som følge av kraftig økning av kostnader for stål, samt forventet kostnad til brokonstruksjonen.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppvekststun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av takteking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Mobilitetstiltak Gåbyen

Investeringen består av flere prosjekter.

Oppgradering av trapper i sentrum: Kapasitetsutfordringer har medført at oppstart av prosjektet er forsinket og et mindreforbruk på 1 mill. Forventer oppstart først i 2022.

HC tiltak: Prosjektet har et mindreforbruk i 2021 på 0,5 mill. som følge av at gjennomførte tiltak har blitt rimeligere enn forventet.

Gangveger Indre Arna: Mindreforbruk i 2021 på 0,4 mill. på grunn av noe forsinket tildeling av kontrakt, samt forsinkelse grunnet noen avklaringer vedrørende byggesøknad. Forventer uendret totalprognose.

Universell utforming - gangfelt: Prosjektet har hatt god fremdrift i 2021, og har et lite merforbruk. Midlene er benyttet til å etablere tektile heller og ledelinjer til gangfelter hvor dette har manglet.

Dekkeopprustning for myke trafikanter: Prosjektet er i rute. I 2021 er det gjort opprustning av dekke blant annet i Kjøkkelvikbrekkene,

Kalvedalsvegen trapper: Detaljprosjektering pågår og tiltaket er forventet byggeklart i løpet av våren 2022. Estimert totalkostnad bygger på tidlige anslag for entreprisekostnader. Oppdaterte overslag vil fremkomme i løpet av detaljeringen.

Forberedende arbeider diverse gangetraseer: Merforbruk i 2021 er knyttet til ekstrakostnader ved tidligfase-utvikling av noen gangetiltak.

Løvestaklien trappeløp: Prosjektet omhandler trappeløp for å etablere tilkomst mellom Danmarks plass og Løvestien turvei. Prosjektet er i henhold til plan.

Gangetiltak Fridalsveien: Prosjektet er i prosjekteringsfase og totalkostnaden inkluderer kun kostnader til prosjektering. Byggekostnader vil først inkluderes i prognosen når det foreligger et kostnadsoverslag. Kostnaden til gjennomføring av tiltak skal dekkes av midler holdt av på sekkeposten "Mobilitetstiltak gåbyen".

Gangforbindelser - Årstad og Bønes: Prosjektering av tiltaket vil starte januar 2022 og det vil pågå arbeid med nødvendige grunnverv samtidig. Totalkostnaden til prosjektet vil oppdateres med mer nøyaktige kostnadsberegninger når prosjektering er gjennomført.

Møllendalsbakken

Prosjektet har bakgrunn i felles rekkefølgekrav fastsatt i gjeldende reguleringsplaner for Møllendal. Bergen kommune har påtatt seg å gjennomføre tiltaket gjennom utbyggingsavtaler. Prosjektet gjelder oppgradering av Møllendalsbakken, i form av justering av veglinje samt opparbeidelse av tosidig fortau i Møllendalsbakken fra Haukelandsveien til Møllendalsveien. Fremdriften i Møllendalsbakken er usikker og avhengig av flere faktorer, som bybaneprosjektet, nødvendige grunnverv og avklaringer rundt fullfinansiering av tiltak. Årsavviket må sees i sammenheng med avvik på Møllendalsbakken veibro.

I overgangen 2021/2022 er vegbroen i Møllendalsbakken klar for utbedring. Dette prosjektet lå tidligere som en del av Møllendalsbakken, men "Møllendalsbakken veibro" skilles nå ut som egen investering da prosjektet overstiger 10 mill. Totalprognosen for Møllendalsbakken reduseres dermed med 16 mill.

Totalkostnad for Møllendalsbakken nedjusteres også med 30 mill. med en tilsvarende reduksjon i ekstern finansiering grunnet stor usikkerhet. Behovet vurderes og konkretiseres nærmere etter hvert i prosjektutviklingen. Dette er jf. Handlings- og økonomiplan 2022-2025.

Møllendalsbakken veibro

I forbindelse med at det opparbeides fortau langs Møllendalsbakken skal eksisterende vegbro utvides og oppgraderes. Vegbroen bygges som del av bybaneprosjektet, med grunnlag i inngått avtale med Bybanen Utbygging (BU). Vegbro i Møllendalsbakken skilles ut som eget investeringsprosjekt som følge av at totalkostnad overstiger 10 mill. Årsavvik må sees i sammenheng med avvik på Møllendalsbakken.

Prosjektering av tiltaket har pågått i 2021, og arbeid med å utvide vegbroen skal starte opp i 2022.

Snarveier til bybaneholdeplasser

Samlet er det etablert 30 traseer. Prosjektet er ferdigstilt og tatt i bruk, men det gjenstår noe arbeid med innmålingsdata, reklamasjoner og dokumentasjon for endelig overtakelse. Kostnadene til dette sluttarbeidet er usikkert, men det forventes ingen endring i totalprognose.

Supplering av lyspunkter på eksisterende anlegg

Bygge belyningsanlegg som blir supplementer av eksisterende kommunal belysning. Det er blant annet utført tiltak med å forsterke belysning ved et uoversiktlig krysningsspunkt i Ole Irgens Veg og forsterket belysning i et krysningsspunkt benyttet av skolebarn som tidligere har vært mørkt i Nipedalen. Merforbruk på prosjektet i 2021 på ca 0,15 mill. Årsaken til avviket er forsert fremdrift og noe høyere produksjon i 3. tertial 2021 enn forventet. I 2021 ble det blant annet supplert med belysning i Stølesmauet, Nipedalen, Hans Hauges gate, Lyngbøveien, Spondalen og Wiers Jensens vei.

Sykkeltiltak Lyngfaret og Vestre Vadmyra

Tiltakene i Lyngfaret og Vestre Vadmyra har som formål å bedre forholdene for myke trafikanter, syklende og gående på to strekninger i Laksevåg bydel. Delprosjekt Lyngfaret omfatter etablering av gjennomgående fortau, fartsreduserende tiltak og oppstramming av vei og fornyet belysning. Delprosjekt for Vestre Vadmyra omfatter oppgradering av eksisterende gangvei med mer rullevennlig dekke, fornyet belysning og håndtering av overvann. Prosjektet er i tråd med Bergen kommunes økonomireglement skilt ut som egen investering.

Prosjektering ferdigstilt, rammetillatelse er gitt og tekniske planer er godkjent fra Veiforvaltning. Mindreforbruk i 2021 grunnet omprosjektering og interne avklaringer som tok lenger tid enn forventet, og forsinket prosjekterende aktør.

Trafikksikring

Investeringen er en sekkepost bestående av flere trafikksikkerhetsprosjekter. I 2021 har midlene i all hovedsak blitt brukt til trafikksikkerhetstiltak i Jonas Lies veg, Fanahammeren, Kolstien, Bønesberget og Bankvegen. I tillegg er 4-5 prosjekter under prosjektutvikling.

Prosjektene **Fortau Sagstadveien, Sørfjordveien - Nordstrandveien , TS-tiltak Bergenhus, Årstad og Laksevåg 2019** er ferdigstilt i 2021.

Trafikksikringstiltak Bønesberget: Prosjektet har et mindreforbruk for 2021 på 1,8 mill. Det skyldes at prosjektet er forsinket på grunn av dårlig vær i desember 2021. Tiltaket er forventet ferdig bygget i februar 2022.

Trafikksikringstiltak Jonas Lies vei: Prosjektet har et mindreforbruk i 2021 på 1,9 mill. Ferdigstilling er forsinket til 2022. Det er forventet at prosjektet vil få et mindreforbruk, da byggefasen hittil har vært uten mye uforutsette oppgaver og kostnader. Endelig kostnad vil avhenge av sluttoppgjør og mengdeavregninger mot entreprenør.

Trafikksikringstiltak Fanahammeren fortau: Prosjektet har et mindreforbruk i 2021 på 1,9 mill. Det skyldes forsinkelser i prosjektering og i arbeidet med byggesak som medførte byggestart først i november 2021. Ferdigstilling er forventet første halvår 2022.

Følgende prosjekter er ferdig bygget i 2021, men hvor det gjenstår oppmålingsforretning og endelig ferdigstilling første halvår 2022: **Lonaleitet - fortau, Hjellestadvegen - etablering av fortau, Skeievegen, gang og sykkelveg, Sælenveien holdeplasser /fortau, Skansemyrsveien fortau.**

Fortau Bankvegen: Fortau er ferdig bygget, men det gjenstår noe merarbeid med asfaltering som ble påpekt under overtakelsesforretning. Merforbruk i prosjektet på 0,3 millioner kroner er knyttet til asfaltering, samt utskifting av vannledninger, kummer og kulvert etter krav fra VA-etaten:

Trafikksikringsprosjekt Søndre Øyjorden-prosjektering: Det er behov for ny reguleringsplan for området før prosjektet kan gjennomføres. Totalkostnad er usikker, men vil avklares i videre arbeid med regulering, detaljprosjektering og deretter kostnadsoverslag. Forventer ferdigstilling først i 2026.

Trafikksikringstiltak Liakroken fortau: Erverv og prosjektering er ferdigstilt og rammetillatelse er godkjent. Byggestart er forventet i 2022.

Trafikksikringstiltak Midtun - Ulsmåg: Prosjektet er forsinket på grunn av leveranseproblemer på elektromateriell, som det på grunn av råvaremangel er produksjonsutfordringer for. Prosjektet har merforbruk både i 2021, og forventet totalkostnad. Årsaken er at det har vært nødvendig å ta noen kostnadsdrivende valg mtp oppsett av murer, trappeløsninger o.l.

Trafikksikringstiltak Hordvikneset, avstigningsplass: Prosjektets fremdrift er iht. plan. Prosjektering og byggesak er forventet ferdigstilt i starten av 2022, og ferdigstilling av tiltaket mot slutten av 2022.

Grimseidveien mur: Grunnerverv er gjennomført og det pågår prosjektering. Prosjektets omfang er økt som følge av forhandlinger med grunneier, slik at både utforming av kryss og håndtering av overvann er inkludert.

Prosjektene Johan Berentsensvei - fortau og Trafikksikringstiltak Kolstien er i tråd med Bergen kommunes økonomireglement blitt skilt ut som egne investeringer.

Trafikksikringstiltak Kolstien

Prosjektet gjelder rundt 130m nytt fortau i Kolstien, plassert på Landås, i Årstad bydel. Prosjektet inkluderer 83m utkraget fortau og 35m innsnevring av veg til ett kjørefelt. Prosjektet er i tråd med Bergen kommunes økonomireglement skilt ut som egen investering grunnet total kostnad over 10 mill.

Det er mindreforbruk i 2021 fordi byggestart ble skjøvet grunnet forsinkelser i et pågående vann- og avløpsprosjekt og dårlige grunnforhold. Forventet total kostnad er økt med 3,5 mill. Årsaken til dette er grunnforholdene og det må benyttes pæler for å få godt fundamenterte fortau.

Utbyggingsavtaler Møllendal

Investeringen består av flere prosjekter.

Møllendal Allmenning. Anlegget er ferdigstilt. Mindreforbruk 2021 skyldes at de gjenstående arbeider med vannanlegget er temperaturavhengig og må vente til våren.

Møllendalsveien Vest del II: Prosjektet gjelder oppgradering av Møllendalsveien. Ferdigstillelse av prosjektet er forsinket. Det gjenstår fradeling av vegarealer. Nødvendig prosess var i utgangspunktet planlagt initiert og gjennomført i 2021, men pga kapasitetsutfordringer hos prosjektleder er dette utsatt til 2022.

Møllendalsveien øst: I forbindelse med utbygging av Bybanen mot Fyllingsdalen har det vært behov for en rekke grunnerverv. Flere av disse ervervene ble ikke gjennomført med en minnelig avtale mellom grunneier og Bybanen utbygging. Det gjenstår mindre arbeider med slutføring av veganlegget og brosteinsdekke ved allmenningen. Arbeidet er utsatt og vil først gjennomføres etter pågående anleggsarbeider i området er ferdigstilt, for å redusere skaderisiko på nytt dekke. Gjenstående erverv relatert til gangtrasé ved kunsthøgskolen utsettes til tidligst 2022.

Utbyggingsavtaler Søreide

Investeringen består av flere prosjekter.

Søreide Sentrum - ervervsprosesser: Erverv med formål om å sikre nødvendig areal til offentlige tiltak i forbindelse med realisering av områdeplan for Søreide sentrum. Årets prognose tar høyde for kostnader til ervervsutbetalinger samt offentlige avgifter i forbindelse med ervervene. I tillegg kommer utgifter til konsulent som bistår kommunen med ervervene. Prognosen er i henhold til budsjett.

Steinsvikveien fortau: Prosjektet forventes ferdigstilt innen utgangen av 2021. Restbeløpet dekkes fra fond med kr 35 883.

Utbyggingsavtaler Wergeland

Wergeland sentrum skal transformeres og fortettes i tråd med intensjonene i vedtatt områderegulering. Planen innebærer ny og oppgradert offentlig infrastruktur i området. Bymiljøetatens arbeid består primært i å koordinere private og offentlige initiativ i området, utbyggingsavtaler og tilrettelegge for kommende infrastruktur.

Aktiviteter i 2021 er i stor grad knyttet til erverv av private boligeiendommer. Dette som en videre del av oppfølgingen av inngått utbyggingsavtale for delfelt S2 på Wergeland. Noe av arbeidet vil skyves inn i 2022.

Utvidelse av boligsonerordningen

I 2021 skal boligsonerordningens 5 fase iverksettes med to nye boligsoner. Sone 13 Damsgård og sone 14 Kringsjø skal etter planen åpnes mot slutten av 2021. Bymiljøetaten har i første tertial arbeidet videre med vedtatt boligsonerutvidelse. Etatens prosjektgruppe har arbeidet med skilteknisk planlegging og utarbeidelse av skiltplaner for sonene. Det er vurdert å være behov for 3 parkeringsautomater. Dette investeringsprosjektet gjelder innkjøp, utplassering og montering av skilter og automater.

Implementeringen av ny boligsoner ble utsatt til mai 2022, og dermed ble noe av tilretteleggingen utsatt. Alle boligsonerautomatene foruten en, ble utplassert i 2021. Det meste av nødvendig skilting er utført. Hovedsaklig er mindreforbruket knyttet til mindre uforutsette oppgaver og kostnader i arbeidet.

09-Boligtiltak

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet består av kommunens boligvirkemidler, som forvaltes av Boligetaten, Etat for boligforvaltning og Etat for utbygging. Tjenestene er bydekkende og individrettede. Tildeling av statlig og kommunal bostøtte, finansiering og utbedring av boliger ved hjelp av startlån og tilskudd, samt tildeling av kommunale utleieboliger utgjør tjenestene til Boligetaten. Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunenes utleieboliger utgjør tjenestene til Etat for boligforvaltning. Etat for utbygging har ansvar for bygging av nye boliger. Boligmelding 2020-2026, sak 37/21, Handlingsplan for fortykning av den kommunale boligmassen i Bergen kommune, sak 183/17, og Handlingsplan for 250 flere kommunale utleieboliger 2017-2021, sak 34/17, er de sentrale planene for området.

Viktige begivenheter

- Det er tatt i bruk 50 tilvisningsboliger i 2021. Tilvisning betyr at kommunen utpeker beboere i anlegg eiet av privat aktør.
- Nye retningslinjer for startlån har ført til at betydelig flere økonomisk vanskeligstilte husstander har fått mulighet til å kjøpe egen bolig.
- Boligetaten har gjennomført tre forbedringsprosjekter i samarbeid med IDE-programmet. Ansatte har fått opplæring i Lean-metodikken og har forbedret interne arbeidsprosesser for å gi brukerne bedre tjenester. Arbeidet har gitt gode resultater, noe vi ser igjen på søknader om Startlån der saksbehandlingstiden er redusert betydelig.

Årsmelding 2021

- Digibolig-prosjektet er i mål og sluttrapport ble godkjent i november 2020, og prosjektet gikk over i realiseringsfasen. Digibolig-prosjektet har omfattet digitalisering av hele saksbehandlings- og søkerprosessen knyttet til bolig. Målet om over 80 prosent digitale søknader er nådd og tilbakemeldinger fra kundeundersøkelser er gode.
- Bergen kommune deltar i styrings- og arbeidsgruppen for det nasjonale KOBO prosjektet, der Husbanken og KS samarbeidet med elleve kommuner om å utvikle et digitalt system for kommunale utleieboliger.
- Boligetaten har i 2021 flyttet til nye lokaler på Bontelabo der Boligetaten nå er samlokalisert med flere boligtenester. Dette skaper rom for samhandling på en annen måte enn tidligere.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Bostøtte - effekt av økte sosialhjelpssatser 1. mars 2020	10 000	0	10 000 Begrenset effekt på bostøtte i 2021 pga. økte sosialhjelpssatser
Overføring av forvaltningsansvar for utlånsvirksomhet	2 100	2 100	0 Låneadministrasjonen ble satt ut til Intrum i 2020, og manglende inntekter i form av gebyrer er realisert.
Bostøtte - Tilpasning til aktivitetsnivå	-1 440	0	-1 440 Tiltaket er ikke realisert. Refusjoner fra Husbanken har ikke hatt forventet økning.
Statsbudsjettet 2021 - Statlig bostøtte og økt boutgiftstak	-3 400	-3 400	0 Husbanken har økt boutgiftstaket, og tiltaket vurderes som realisert. Husbanken varslet via statsbudsjettet et forslag om å øke de årlige boutgiftstakene til bostøttemottakere. Dette ble beregnet til å utgjøre en samlet inntektseffekt på refusjon for 2021 til Kr. 3,4 mill. Beregningen har tatt utgangspunkt i grunnlagstall.
Økt bostøtte som følge av satsheving sosialhjelp	4 200	4 200	0 Tiltaket er iverksatt midlene medgår til formålet. Merforbruk på bostøtte ift. budsjett.
Sum	11 460	2 900	8 560
Nye tiltak			
125 nye boliger med tilvisningsavtaler - Bostøtte	2 017	2 017	0 Samtlige boliger er fasett inn i 2021, og tiltaket er realisert.
EBF - FDV- nye boliger - ordinære utleieboliger	-100	-100	0 Tiltaket er innarbeidet i FDV-budsjettet for 2021
EBF - Husleieinntekter - nye boliger - ordinære utleieboliger	334	334	0 Nye boliger blir tatt i bruk fortløpende etter overtakelse
EBF- Brannsikring	4 310	2 100	2 210 Tiltaket består av flere delprosjekter, hvor en del har forsinket oppstart som følge av utfordringer med bemanning hos leverandører
Sum	6 562	4 352	2 210

Effektivisering

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Effektivisering som følge av program for digitalisering, innovasjon og effektivisering	-300	-300	0 Tiltak er realisert
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-3	-3	0 Tiltak er realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill.)	-3	-3	0 Tiltak er realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-13	-13	0 Tiltak er realisert
Sum	-319	-319	0
Sum tiltak	17 703	6 933	10 770

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Endring i netto kommunal bostøtte som følge av gjengs leie (T1-2021)	-5 400	-5 400	0 Innarbeidet i rammen 2021 - Tiltak er realisert. Husleieøkning EBF har ikke vært som forventet.
Sum	-5 400	-5 400	0
Sum tiltak	-5 400	-5 400	0

Utvikling og utfordringer

Boliger til vanskeligstilte

Det er fortsatt økning i antall søknader om kommunal bolig sammenlignet med 2020. Antall personer som er tatt inn i køen i 2021 er 327. Tallene viser likevel at de fleste får tilbud om bolig relativt raskt. Ved årsskiftet sto 238 husstander i boligkø, dette er en økning på 16 husstander siden forrige årsskifte. Det er tatt i bruk to nye anlegg med tilvisningsavtaler i 2021, noe som har bidratt til at flere har fått tildelt bolig. Boligene med tilvisningsavtaler ligger langs bybanetraseen og i områder der kommunen ikke har boliger fra før. Bruk av tilvisningsavtaler gir rask tilgang til gode boliger.

Sandslimarka 249. Et prosjekt hvor Bergen kommune ved Boligetaten har tilvisningsavtale i samarbeid med Daimyo Eiendom As. Foto: Ingerd Lene Nyheim

Av husstandene i boligkø er 188 enslige. Mange av disse har behov for særlig tilrettelagt oppfølging og noen trenger å bo i tilrettelagte boliger med riktig beliggenhet og tjenester.

Kommunens egen byggevirksomhet retter seg mot de mest vanskeligstilte boligsøkerne. De boligene kommunen selv skal eie vil være mindre anlegg med tilpasset oppfølging og tjenester for ulike brukergrupper. Det foregår reguleringsarbeid på flere tomter. Parallelt jobbes det med å identifisere flere tomter til formålet. Det vil her bli etablert varierte, tilpassede og mindre boliger med tilpassede tjenester.

Etablering av boliger for de mest vanskeligstilte tar lang tid, noe som gjør hverdagen krevende for brukergruppen. Kommunen opplever stor motstand mot etablering av disse boligene i ulike nabolag i byen. Boligene er planlagt lokalisert i områder der kommunen har få boliger fra før. For å realisere intensjonen i boligprogrammet er det viktig at planene gjennomføres.

Antall personer som har ventet lengst på bolig, det vil si mer enn 24 måneder, har økt med fem personer det siste året. Antallet vil potensielt fortsette å øke dersom boligene i boligprogrammet ikke realiseres. Boligkø for personer som har ventet mer enn 12 måneder er økt med 20. De fleste som søker kommunal utleiebolig får bolig raskt, i løpet av få måneder. Gjennomsnittlig ventetid er likevel 14 måneder, noe som kan forklares med at de som har ventet lengst trekker opp snittet. For de som får tildelt bolig, har gjennomsnittlig ventetid gått fra 5 måneder i fjor til 6 måneder i år.

Bostøtte

Den kommunale bostøtten i Bergen er unik i norsk sammenheng. Antall husstander som kvalifiserer til den kommunale bostøtten er stabilt sammenlignet med 2020.

Utbetaling av statlig bostøtte, antall mottakere av statlig bostøtte og refusjon økte betydelig i 2. tertial 2020, men gikk noe ned til årsskifte 2020/2021. Økningen skyldtes ekstraordinære midler som ble bevilget i forbindelse med korona. I 2021 har nivået gått tilbake til normalen før korona. Kommunal- og distriktsdepartementet har oppnevnt et utvalg som for tiden gjennomgår ordningen med statlig bostøtte.

Startlån

Årsmelding 2021

Det er 131 færre husstander som har søkt om startlån i 2021 i forhold til 2020. Det er likevel utbetalt 106 flere startlån og 272 millioner kroner mer i 2021 enn året før. I juni 2020, sak 1182/20, vedtok byrådet "Nye retningslinjer for startlån og tilskudd til etablering". De nye retningslinjene retter seg mot barnefamilier og ønske om at flere av disse skal få mulighet til å eie sin egen bolig. Som følge av de nye retningslinjene er det utbetalt betydelig mer i startlån i 2021 enn i foregående år. Satsingen på barnefamilier har gitt resultat, og rundt halvparten av lånene gikk til denne målgruppen. Dette forklarer også at utbetalt beløp har steget. Barnefamilier har behov for større boliger og tilsvarende større lån og tilskudd. Det er blitt utbetalt 19 flere tilskudd til etablering og det er benyttet 31 mill.kr. til formålet.

Bokførte tap er fremdeles på et svært lavt nivå. Det er et ønske om at det tas større risiko ved tildeling av lån, og at flere barnefamilier skal gå fra leie til eie.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2018	2019	2020	2021
Kommunal bostøtte, antall	3 486	3 209	3 406	3 398
Kommunal bostøtte mill. kr.(netto)	139,0	144,5	131,0	152,0
Statlig andel i %	32,9 %	33,4 %	41,0 %	32,0 %
Statlig andel mill. kr.	69,3	73,0	88,0	71,0
Statlig bostøtte, antall mottakere	5 936	5 799	6 007	5 730
Statlig bostøtte (totalt innvilget) mill. kr.	201,5	211,4	250,0	203,0
Antall søknader mottatt	1 398	1 419	1 600	1 766
Startlån, antall utbetalt	248	253	321	427
Fra leie til eie, antall	37	27	62	42
Startlån mill. kr.	445	456	632	904
Bokførte tap på lån og garantier (mill. kr.)	2,2	2,0	2,0	1,0
Tilskudd til etablering, antall	64	57	78	97
Tilskudd til etablering sum	17	16	27	31
Kommunalt disponerte boliger totalt, antall	3 479	3 561	3 639	3 689
Boliger tatt i bruk, nytt boligprogram 250+	0	28	29	50
Boliger tatt i bruk, 400+	5	4	3	0
Fortynning, antall boliger	67	17	42	34
Boliger ledig for tildeling, antall	476	483	497	391
Boliger ledig for tildeling, hvorav tildelinger til Introduksjonscenteret	57	70	59	55
Kvalifiserte boligsøkere - alle	205	160	175	238
Enslige på venteliste	188	145	160	188
Barnefamilier på venteliste	17	15	15	50
Ungdom under 25 år på venteliste	24	16	20	19
Antall søknader mottatt	872	984	1 987	1 075
Antall søknader innvilget (tatt inn i køen)	340	343	350	327

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2020	Bergen 2021	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Dekningsgrad					
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere *)	20	19	20	19	18

Kvalitet

Årsmelding 2021

Beløp per innbygger i startlån videretildelt av kommunen *)	2 278	3 151	2 193	3 267	2 708
---	-------	-------	-------	-------	-------

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Kommunale utleieboliger	-73,2	-61,0	391,9	-447,3	-55,5	-5,6
Byggdrift bostedsløse	-7,0	-7,2	8,2	-16,1	-7,8	0,7
Bostøtte	135,5	172,0	245,4	-84,6	160,8	11,2
Boligfinansiering	22,5	21,5	52,7	-30,0	22,7	-1,2
Boligtildeling	7,3	7,8	7,3	-0,8	6,5	1,2
Mottatte renter/avdrag på formidlingslån	0,0	0,0	0,9	-0,9	0,0	0,0
Sum	85,2	133,0	706,4	-579,7	126,7	6,3

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	138,1	140,0	608,1	-463,8	144,3	-4,3
6-Arbeid, sosial og bolig	161,2	193,2	308,0	-115,8	192,2	1,0
90-Fellesposter - bykassen	-214,1	-200,2	-209,7	-0,1	-209,8	9,6
Sum	85,2	133,0	706,4	-579,7	126,7	6,3

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig melder mindreforbruk på 1 mill i forhold til budsjett. Innenfor tjenesteområdet er det et mindreforbruk på tjenesten bostøtte på ca. 11 millioner. Husbankens statlige finansiering (refusjon) av bostøtte har vært betydelig lavere enn budsjettet og salderer et ellers større mindreforbruk for bostøtten.

Det er kommunen som betaler for bostøtte som beregnes av inntektsgrunnlag som overstiger Husbankens inntektstak. Årsaken til avviket i bostøtte (refusjon) fra husbanken er at flere bostøttemottakere enn forutsatt fikk inntektskutt i forbindelse med nye reguleringsbestemmelser for pensjon og trygdeoppgjør 2021 som oversteg inntektstaket i Husbankens regelverk.

Det er også et mindreforbruk på lønn, og økte inntekter i form av provisjon på utlån knyttet til boligfinansiering. Årsaken til mindreforbruk på lønn skyldes utfordringer med rekruttering til vikariat ved sykefravær. Tomgangsleie til Etat for boligforvaltning fremviser derimot isolert et merforbruk. Dette er en utgiftspost som har vært økende de siste årene.

Det har også vært merforbruk ved samlokalisering av administrasjonslokale, og omlokalisering av papirarkiv til sentralarkiv.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte regnskapsåret med et merforbruk på kr 4,3 mill. på tjenesteområde 09 Boligtiltak. Nesten hele avviket stammer fra drift av kommunale utleieboliger i Etat for boligforvaltning, som hadde et merforbruk på kr 4,4 mill. på dette tjenesteområdet.

Også 2021 ble preget av koronaviruset. Mye hjemmekontor og bemanningsutfordringer hos leverandører har medført en del forsinkelser, både for vedlikeholdsprosjektene og i den løpende driften.

Videre har tomgangen på boligene vært høyere enn målet. Tomgangen måles i bortfall av leieinntekter i perioden fra en leietaker flytter ut til den neste flytter inn. Målet er at tomgangen ikke skal utgjøre mer enn 2% av leieinntektene. I 2021 endte tomgangskostnadene på 2,45%, som er tilnærmet likt resultatet i 2020 på 2,43%. Dette skyldes at både tildeling av boliger, men også klargjøring av leilighetene har tatt lengre tid enn normalt. Videre har det vært en nedgang i antall ledigmeldte boliger fra 874 i 2020 til 759 i 2021. Samtidig har snittprisen for klargjøring av en leilighet til ny leietaker har økt fra kr 59 000,- i 2020 til kr 76 400,- i 2021. Dette skyldes både høy slitasje på enkelte leiligheter og at prisen på byggematerialer har økt mye.

Storbrannen på Lonemarka har så langt ikke medført store merutgifter i Etat for boligforvaltning. Det ble noen utgifter til midlertidig opphold for leietakerne i ukene etter brannen, men innsatsen for å skaffe beboere nye botilbud var effektiv. Dette minimerte kostnadene til hotellopphold. Det er ennå ikke avklart hvordan KLP vil gjennomføre selve forsikringsoppjøret, men KLP har kompensert for inntektsbortfallet i regnskapet for 2021.

Som følge av forsinkelser i vedlikeholdsprosjektene ble budsjettert avsetning til vedlikeholdsfond for boliger oppjustert i tertialrapport 2-21. Økte utgifter til det løpende vedlikeholdet medførte at avsetningen iht. regnskap ved årets slutt ble kr 17,7 mill., mot et justert budsjett på kr 20,5 mill.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	"Fra leie til eie" - Flere utleieboliger	Antall startlån til kommunale leietakere	62	50	42	Antall husstander som leier kommunal bolig, men som har kunnet kjøpe sin egen bolig holder seg stabilt høyt. Det forventes at tallet vil holde seg stabilt høyere fremover.
	Få flere husstander til å søke statlig bostøtte	Antall husstander som mottar statlig bostøtte	6 007	6 075	5 730	Både utlånsvolum og antall utbetalt lån har økt. Hoveddelen av søkerne har begrenset økonomi, noe som begrenser handlingsrommet i et relativt dyrt marked. Endrede retningslinjer for utlånsvirksomheten har som forventet ført til et høyere utlån. Vedtatt utlån for 2021 ble endret to ganger i 2021 først til 750 millioner i bystyresak 98/21 og deretter til 900 millioner i bystyresak 361/21.
	Høy bruk av Startlånet	Utlånsvolum (i mill. kr.)	632	550	904	Antall mottakere har gått tilbake til normalt nivå, etter at det en periode har vært høyere nivå som konsekvens av endrede regler i forbindelse med koronapandemien. Det jobbes fremdeles med å sikre at alle som kan søke gjør det.
Kortere ventetid for kommunale utleieboliger	Antall som har ventet lenger enn 12 mnd.	63	40	83	Antall husstander i boligkø har steget, dette gjelder også for personer som har ventet mer enn 12 måneder. En del av disse husstandene er i målgruppen for boligene som skal anskaffes gjennom boligprogrammet.	

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
	Redusere boligkøen for kommunale utleieboliger.	Antall godkjente husstander med vedtak om boligtildeling (boligkø).	222	135	238	I 2020 og 2021 har det vært en kraftig økning av antall søkere, og dermed også et økt antall husstander i boligkø.
	Redusere ventetiden til de som har ventet lengst på kommunale utleieboliger.	Antall som har ventet lenger enn 24 mnd.	30	5	35	Det er vanskelig å finne boliger til disse søkerne før nye boligløsninger blir etablert. Det jobbes aktivt for å finne løsninger i eksisterende boligmasse. Økningen består i all hovedsak av personer med stort oppfølgingsbehov. Det pågående boligprogrammet er spisset mot denne gruppen.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvar- terial	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BASB		IA	0,0	0,0	2022	1.kv. 2023	0,0	0,0	0,0
Barne- og avlastningsboliger for barn og unge med alvorlig funksjonshemming		IA	0,0	0,0	2024	4.kv. 2024	0,0	0,0	0,0
Bjørge, utleieboliger - konseptutvikling		IA	7,1	7,2	2024	1.kv. 2022	4,0	4,4	-0,4
Boligprogram - 125 nye boliger		IA			Løpende	Løpende	6,4	6,6	-0,2
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	5,0	5,0	2021	3.kv. 2022	5,0	8,9	-3,9
Kjøp av 3 enkeltboliger		IA	0,0	0,0	2020	4.kv. 2022	10,5	0,0	10,5
Lotheveien utleieboliger - ombygging og rehabilitering		IA	263,9	270,7	2021	4.kv. 2025	0,7	0,8	-0,1
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	0,8	0,8	0,0
Nyhavnsveien 10 - midlertidig botilbud	2020/48054-16	IA	0,8	19,0	2024	4.kv. 2022	0,8	1,1	-0,3
Ombygging av Leirvikåsen til avlastningsboliger	2020/48054-8	IA	0,0	0,0	2022	2.kv. 2022	0,0	4,6	-4,6
Ordinære utleieboliger - Kjøp av 15+1	FF 124-16	IA	47,5	34,5	2018	Ferdig	2,4	2,6	-0,2
Petedalsmyra, utleieboliger - konseptutvikling		IA	8,6	8,7	2024	1.kv. 2022	3,9	5,2	-1,3
Sandbrekkevegen bosenter og utleiebolig		IA	90,8	93,2	2022	3.kv. 2025	4,1	4,5	-0,5
Sanddalsringen, utleieboliger - konseptutvikling		IA	12,7	12,8	2024	2.kv. 2024	4,2	4,1	0,0
Steinsvikkroken, utleieboliger - konseptutvikling		IA	10,6	10,7	2024	1.kv. 2022	4,5	5,7	-1,1
Sum øvrige prosjekter			3,0	0,0			0,5	0,3	0,2
Sum							47,8	49,7	-1,9

Statustekst investeringer

Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BASB

Samlokalisering av ulike avdelinger og enheter gir et investeringsbehov knyttet til inventar og ikt-utstyr i aktivitetsbaserte arbeidsplasser. Samlokaliseringene forventes å gi gevinster i form av økt kvalitet.

Samlokaliseringsprosjektene Bontelabo, NAV Bergen Nord og Familiens hus - Fyllingsdalen/Laksevåg er ferdigstilt i 2021. NAV Årstad og Familiens hus - Arna/Åsane har forventet innflytting i begynnelsen av 2022.

Avviket til sekkeposten skyldes at utgiftene ble noe høyere enn først antatt.

Barne- og avlastningsboliger for barn og unge med alvorlig funksjonshemming

Det pågår planlegging av ulike prosjekter på flere eiendommer. Leirvikåsen 7,9 og 17 er et prosjekt som skal erstatte plassene som i dag er kjøpt av Stendi og Aberia. Videre jobbes det med Avlastningsboliger i SFO bygget ved Minde skole.

Budsjett 2021 er benyttet til innkjøp av inventar og utstyr knyttet til Leirvikåsen.

Bjørge, utleieboliger - konseptutvikling

Det er gjennom en mulighetsanalyse identifisert fire tomter som kan benyttes til nye kommunale utleieboliger, hvorav en av disse er lokalisert på Bjørge. Reguleringsprosess er igangsatt. Det er uvisst hvor tidkrevende denne vil være, noe som vil være styrende for ferdigstilling. Foreløpige kalkyler viser at totalkostnad trolig vil bli høyere enn tidligere estimert, inkludert en mer omfattende tidligfase. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

Boligprogram - 125 nye boliger

Prosjektet skal anskaffe 125 flere boliger. Boligene skal være differensierte; noen skal bygges i egne anlegg med varierende antall enheter, mens noen av midlene skal anvendes til innkjøp av enkeltleiligheter.

Investeringsbudsjettet knytter seg til ombygging og kjøp av bygg til bruk som midlertidig botilbud. Forventet ferdigstilling av Nyhavnsvei 10 og oppstart av Møllendalsveien 19 er flyttet til 2022.

ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger

Utover det som er bevilget i investeringen "ENØK prosjekter" bevilget Bystyret i budsjettet for 2021 ytterligere kr 15 mill. kr. til ENØK-tiltak i kommunale bygg og boliger. Det ble fordelt med 5 million kroner til boliger (Etat for boligforvaltning), og resten ble knyttet opp mot kommunale formålsbygg.

I 2021 er det blant annet brukt midler til etterisolering/utskifting av vinduer i kommunale utleieleiligheter, utskifting av belysning ved Liland skole og i Bjørnarhallen. Det er videre bevilget 4,155

million kroner til ny varmepumpe ved ved Skranevatnet skole. Dette prosjektet har fått revidert oppstartstidspunkt tidlig i 2022.

Kjøp av 3 enkeltboliger

Etat for boligforvaltning har fått i oppdrag å kjøpe tre boliger som alle skal ligge i nærheten av godt kollektivtilbud, passe til enmanns husholdninger og ligge avskjermet i forhold til naboeiendommer. Det har vist seg vanskelig å finne boliger som tilfredsstill disse kravene. De boligene en har funnet så langt har vært for store for målgruppen, men det søkes aktivt på FINN.no og håpet er at det skal dukke opp noen i løpet av 2022.

Lotheveien utleieboliger - ombygging og rehabilitering

I Lotheveien er det planlagt ombygging og rehabilitering av tre kommunale boligblokker. Antall leiligheter er tenkt redusert fra 50 til 29 for å øke andelen av barnefamilier i området. I prosjektutviklingen har det fremkommet et krevende kostnadsbilde, og en valgte å avslutte utviklingen av prosjektet i pågående samspillskontrakt. Estimert totalkostnad er basert på kalkyler som fremkom i prosjektutviklingen, justert for nytt prisnivå samt kostnader til omprosjektering og gjennomføring av ny konkurranse. Det arbeides med å identifisere kostnadsbesparelser i det videre arbeidet.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518

Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderobes	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppveksttun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av takteking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Nyhavsveien 10 - midlertidig botilbud

Etablering av midlertidige boliger i Nyhavsvei er under oppstart og forventes ferdig desember 2022

Ombygging av Leirvikåsen til avlastningsboliger

Dette prosjektet utføres på bestilling fra Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig hvor ordinære utleieboliger skal bygges om til avlastningsboliger. Det skal og etableres en tjenestebase i prosjektet. Prosjektet er noe forsinket pga saksbehandlingstid hos byggesak, men er nå igang og skal være ferdig i løpet av våren 2022. Prosjektet er budsjettert på tjenester til utviklingshemmede, men er regnskapsført på boligtiltak med kr 4,6 millioner for 2021.

Ordinære utleieboliger - Kjøp av 15+1

De siste boligene i dette prosjektet er overtatt i 2021 og Husbanktilskuddet er mottatt. Prosjektet kan anses som ferdig og sluttmelding vil bli produsert. Totalt ble det kjøpt inn 15 boliger.

Petedalsmyra, utleieboliger - konseptutvikling

Det er gjennom mulighetsanalyse identifisert fire tomter som kan benyttes til nye kommunale utleieboliger, hvorav en av disse er lokalisert i Petedalsmyra på Sandsli. Reguleringsprosess er igangsatt. Det er uvisst hvor tidkrevende denne vil være, noe som vil være styrende for ferdigstilling. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årsavviket for 2021 skyldes høyere aktivitet enn ventet i prosjekteringsgruppen.

Sandbrekkevegen bosenter og utleiebolig

I Sandbrekkeveien er det planlagt å bygge to blokker med leiligheter med totalt 17 boenheter, redusert fra opprinnelig plan på 21 enheter grunnet tomtens størrelse. Ni av disse leilighetene er tiltenkt alvorlig psykisk syke og de øvrige åtte skal være ordinære kommunale leiligheter. Boanlegget skal også inkludere en personalbase. Det pågår for tiden reguleringsarbeid, som er noe forsinket grunnet endringer i omfang.

Sanddalsringen, utleieboliger - konseptutvikling

Det er gjennom en mulighetsanalyse identifisert fire tomter som kan benyttes til nye kommunale utleieboliger, hvorav en av disse er lokalisert i Sanddalsringen i Fana. Reguleringsprosess er igangsatt. Det er uvisst hvor tidkrevende denne vil være, noe som vil være styrende for ferdigstilling. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

Steinsvikkroken, utleieboliger - konseptutvikling

Det er gjennom en mulighetsanalyse identifisert fire tomter som kan benyttes til nye kommunale utleieboliger, hvorav en av disse er lokalisert i Steinsvikkroken i Fana. Reguleringsprosess er igangsatt. Det er uvisst hvor tidkrevende denne vil være, noe som vil være styrende for ferdigstilling. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

10A-Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern

Om tjenesteområdet

Offentlige planer og byplanlegging

Offentlige planer/byplanlegging omfatter utarbeidelse og oppfølging av kommuneplanens arealdel (KPA), kommunedelplaner, transportplanlegging og infrastruktur, samt offentlige reguleringsplaner og planer av overordnet eller strategisk karakter. Mange av oppgavene innenfor tjenesteområdet ivaretas av Plan- og bygningsetaten og Byarkitekten, men tjenesteområdet favner bredt og krever bidrag fra en rekke andre etater og avdelinger i kommunen, herunder alle fagetater innenfor Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Omgivelsene og arkitekturen påvirker byens innbyggernes liv og handlinger og har betydning for alle i dagens og den fremtidige byen. Byarkitekten arbeider med utgangspunkt i en bred forståelse av arkitektur og har fokus på hvordan byform, byrom og bygninger, kan bidra til byliv, livskvalitet, og en bærekraftig byutvikling.

Kulturminnevern

Gjennom Plan- og bygningsloven er kommunen den største forvalter av kulturminner og kulturmiljø i Bergen. Fagfeltet ivaretas primært av Byantikvaren som er kommunens fagetat for kulturminnevern. Sentrale oppgaver er kunnskapsgrunnlag, kulturminnefaglig rådgiving til eiere og tiltakshavere, faglige anbefalinger i plan- og byggesaker samt kulturminnefaglig oppfølging av kommuneplanen. Etaten gir kulturminnefaglig rådgiving og medvirkning i forbindelse med kommunens eiendomsforvaltning og i relevante prosjekter.

Gjennomføring av planer og utbyggingsavtaler

Bergen kommune bidrar aktivt til at vedtatt fortettingsstrategi rundt bybanestopp og prioriterte senterområder gjennomføres. Dette skjer i samarbeid med private utbyggere og andre offentlige instanser som Statens vegvesen og Vestland fylkeskommune.

Utviklingen av fortettings- og senterområder skjer ved bruk av blant annet utbyggingsavtaler. En utbyggingsavtale gjelder vanligvis realiseringen av felles teknisk infrastruktur (veier, plasser, mm.) i utbyggingsområder, og inngås mellom utbyggere og Bergen kommune. Normalt deler utbyggerne på kostnadene til infrastruktur, mens kommunen koordinerer partene og påtar seg ansvaret for bygging. Bruken av utbyggingsavtaler reguleres av plan- og bygningsloven, og avtalene er offentlig tilgjengelig. Fagfeltet ivaretas primært av Bymiljøetaten.

Områdesatsing

Områdesatsing er et av flere viktige innsatsområder i arbeidet med å bidra til mer velferd og utjevne levekårsforskjeller i Bergen. Bystyret i Bergen definerer områdesatsing som en helhetlig og sammenhengende innsats i et nærmere definert geografisk område. De geografiske områdene blir prioritert etter kunnskapsgrunnlag fra blant annet folkehelse rapporter/levetårsrapporter, og gjennomføres som program på 5-7 år i samarbeid med statlige aktører. Bergen kommune inngikk i 2011 et samarbeid med Husbanken for å bedre levekårene i noen av de områdene som scoret lavest i kommunens levetårsrapport. De prioriterte områdene er levetårsssonene Solheim nord, Ytre Arna og indre Laksevåg.

I 2019 inngikk kommunen et samarbeid med Kommunal- og moderniseringsdepartementet om områdesatsing i Loddefjord og Olsvik. I tillegg til ordinær områdesatsing skal det i disse områdene også arbeides med tema som skole/utdanning og byutvikling.

I henhold til bystyresak 7/21 fases innsatsen i Ytre Arna og indre Laksevåg ut i løpet av 2022, og Solheim sør innlemmes i arbeidet med Solheim Nord. I 2022/23 starter arbeidet med forprosjektet til områdesatsing på Slettebakken.

Samarbeidet med de statlige aktørene innebærer at kommunen skal utvikle arbeidsmetoder for å møte levekårs- og velferdsutfordringene i en storby, i tett dialog med, og med medvirkning fra lokalbefolkningen.

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig har ansvar for koordinering av områdesatsingen i Bergen. Områdesatsing innebærer en helhetlig og sammenhengende innsats i levekårsutsatte områder i en avgrenset tidsperiode. Områdesatsingen har fokus på fysisk opprusting, styrking av sosiale og kulturelle tiltak, og etablere arenaer for dialog og samarbeid med beboere og aktører i området. De siste årene har områdesatsingen hatt økt oppmerksomhet på skole og utdanning. Kommunen har områdesatsing i fem levekårssoner. Solheim Nord, Indre Laksevåg og Ytre Arna har hatt et samarbeid med Husbanken siden 2012, og i 2019 inngikk kommunen et samarbeid med Kommunal- og distriktsdepartementet (tidligere Kommunal- og moderniseringsdepartementet) om Loddefjord og Olsvik.

Viktige begivenheter

BKMB

- [Dagløsningen for Bybanen](#) gjennom Bergen sentrum er [vedtatt](#)
- Arealstrategi Dokken ble lagt på høring
- Områderegulering Dolvik-Hope er vedtatt
- Områderegulering Fyllingsdalen, Slettebakken og Indre Arna pågår
- Områderegulering indre Laksevåg og [Laksevågneset](#), pågående parallelloppdrag
- Mindemyren/Mindebyen offentlig detaljregulering, flerbruksbygg Solheimsvannet pågår
- Trafikkanalyse Ytrebygda og Skjold er gjennomført
- Arbeidet med Trafikkplan sentrum pågår
- Utvikling av Gåbyen, gangekartlegging i flere bydeler er gjennomført
- Stedsanalyser gjennomført i flere områder
- I 2021 ble [Identitet med særpreg](#), kommunedelplan for kulturmiljø, del 2 og 3 [vedtatt av Bergen bystyre](#) i desember. Denne skal være et viktig grunnlagsdokument for anbefalinger og beslutninger i kommunens forvaltning av kulturmiljøverdier.
- I 2021 ble [Forvaltningsplan for verdensarvstedet Bryggen](#) vedtatt av Verdensarvrådet og oversendt til politisk behandling for tilslutning fra Bergen kommune.
- Byarkitekten har i 2021 startet opp samarbeid med KODE for en større arkitekturutstilling om bolig.
- Byarkitekten har vært sentral aktør i det regjeringsutnevnte Forum for Arkitektur boligkvalitet og nabolag
- Byarkitekten har i 2021 videreutviklet forslag til en digital variant av Arkitektur- og byformingsstrategien
- Det har blitt arrangert og gjennomført et eget arkitekturfilmprogram under BIFF med fem spesialvisninger samt fire visninger i regi av Cinemateket

Årsmelding 2021

- Plan og bygningsetaten har gjennomført en analyse av boligpotensialet i KPA2018 (sentrumskjerne og byfortettingssone)
- Det er avholdt tre samlinger i Råd for bærekraftig boligforsyning, byrådssak [1096/21](#), og flere boligpolitiske problemstillinger er drøftet på et overordnet og strategisk nivå på tvers mellom bransje, akademia og relevante offentlige instanser.
- Byutviklingskonferansen 2021 ble avholdt med tema BOLIG
- [Arkitektur- og byformingsprisen 2021](#) ble tildelt boligprosjektet Wergelandsalléen 1 og 3, Wergeland hageby, Arkitekt og landskapsarkitekt Tag Arkitekter AS, og byggherre Webu 2 AS.

- Plan for områdesatsing 2020-2024 ble vedtatt i januar.
- Oppretting av en treårig 100 % doktorgradstilling.
- I Solheim nord åpnet tre barnas byrom - Lien, Løvestakklien og "Solheimsparken".
- I Ytre Arna ble det gjennomført en oppgradering med flere nye elementer på lekeplassen i Sørfjordveien.
- I indre Laksevåg åpnet Fysak trampolinepark og et barnas byrom ved Jansonmarken.
- Overnattingshytten Egget ved Storavatnet i Krohnegården friluftsområde ble åpnet i september.
- Fem frikjøpte lærere i halv stilling og en prosjektleder startet arbeidet med forebygging av frafall i skolen i Loddefjord og Olsvik.
- Ungdomsklubben Olsvik Ung åpnet i Olsvik Grendahus i november.
- I forbindelse med avslutning av områdesatsingen i Indre Laksevåg og Ytre Arna er det gjennomført en rekke medvirkningsprosesser lokalt med lokale organisasjoner og aktører, og møter innad i kommunen. Plan for avslutning av områdesatsing i indre Laksevåg og Ytre Arna ble vedtatt i november.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Tilpasning til aktivitetsnivået - eierseksjonering	170	170	0	Gjelder selvkost. Tiltaket er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Sum	170	170	0	
Nye engangstiltak				
Transformasjon av Dokken	8 500	6 134	2 366	Arbeidet med transformasjon av Dokken er godt i gang og fortsetter i 2022. I 2021 ble kr 6,1 mill. brukt til prosjektet, mens restbeløpet (kr 2,4 mill.) ble satt på fond for bruk i 2022.
Kartlegging av stengte private gangforbindelser	500	150	350	Arbeidet med kartlegging av stengte gangforbindelser kom i gang sent på året og vil fortsette i 2022. Restmidlene (kr 0,35 mill.) er satt på fond for bruk i 2022.
Sum	9 000	6 284	2 716	

Effektivisering

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	0	0	0 Tiltak forventes realisert
Redusert vikarbruk	-7	-7	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet i de respektive etaters budsjetter
Mindre reisevirksomhet, engangstiltak i i 2021	-79	-79	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet i de respektive etaters budsjetter
Mindre reisevirksomhet, varig tiltak	-16	-16	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet i de respektive etaters budsjetter
Sum	-102	-102	0
Kutt i tiltak			
Tilskuddsordning utgår	-408	-408	0 Tiltaket er effektivisert og tilskuddsordningen ble aldri igangsatt.
Sum	-408	-408	0
Inntektsendringer			
Gebyrendring eierseksjonering	-170	-170	0 Gjelder selvkost. Tiltaket er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Sum	-170	-170	0
Sum tiltak	8 490	5 774	2 716

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye engangstiltak			
Manglende avsetning koronamidler i den særskilte fondsavsetningssaken (T1- 2021)	782	782	0 Tiltaket er effektivisert og innarbeidet som en del av koronatiltakspakken som fortsatte i 2021
Sum	782	782	0
Sum tiltak	782	782	0

Utvikling og utfordringer

BKMB

Bybanen og Miljøløftet

I sak [398/21](#) ble det [vedtatt](#) at traséen gjennom Bergen sentrum skal gå over bryggen (Dagløsningen) med bakgrunn i bestilling fra byrådet om en utredning av et tunnelalternativ.

Bildetekst: Prosjektleder for Bybanen Solveig Mathiesen overleverer fagetatens anbefaling til byråd Thor Haakon Bakke
Foto: Anne Kringstad

Mandag 27. september kl. 08.30 fikk politikerne i Bergen og Vestland presentert hovedtrekkene mellom de to ulike bybanetraseene gjennom Bergen sentrum på et digitalt fagseminar. Seminaret ble strømmet og var åpent for alle. I lenken over kan du se seminaret i sin helhet i opptak.

Arbeidet med reguleringsplaner for Bybanen på hele strekningen fra sentrum til Vågsbotn pågikk gjennom hele 2021.

Som en del av planleggingen av den vedtatte bybanetraséen til Åsane og hovedsykkelruten mellom sentrum og Åsane, skal Fløyfjellstunnelen forlenges. Det er utarbeidet planforslag for anleggstunnel, rigg- og anleggsområde for håndtering av steinmassene på Saltimporttomten i Sandviken.

Dokken

Målet er å utvikle Dokken til en innholdsrik og inspirerende bydel med variasjon og mangfold innen bolig, næring, service, kultur og rekreasjon.

Dokken skal bli en nullutslippsbydel. Det legges stor vekt på samlokaliseringen av Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet på Dokken, og hvilke muligheter nasjonale og regionale HAVBY-funksjoner kan ha for bydelen og byen.

Transformasjonsområdet Dokken strekker seg fra Jekteviken i nordøst til Møhlenpriskaien sør for Puddefjordsbroen. Bergen kommune eier mesteparten av arealet, dvs. 220 dekar. Utvikling og realisering av Dokken som ny bydel i Bergen sentrum vil kunne ta flere tiår. Arbeidet med å endre Dokken fra godshavn til en fremtidsrettet bydel vil bestå av mange prosjekter og involvere de fleste av kommunens ansvarsområder og mange eksterne aktører. Arbeidet er organisert utfra en programmodell som man mener vil gi positive resultater med tanke på koordinering, intern og ekstern samhandling og fremdrift.

Det legges også vekt på innbyggerinvolvering med blant annet [spørsmål og svar om Dokken](#), samt muligheten til å følge Dokken på sosiale medier, som feks. [YouTube](#), [Facebook](#) og [LinkedIn](#)

Arealstrategien for Dokken skal bidra til å konkretisere de overordnede visjonene for området og er ett av tre prosjekter under Utviklingsprogrammet for Dokken. Forslaget ble lagt ut på offentlig høring i 2021 og det jobbes videre med arealstrategien frem mot planlagt sluttbehandling i 2022. Ytterligere informasjon [finnes på nettsiden om arealstrategien](#) samt [temasiden om Dokken](#).

Forslaget til arealstrategi for Dokken synliggjør hvordan løsninger for fremtidig havneaktivitet, boliger, parker og rekreasjonsområder, næringsvirksomhet, mobilitet og utfylling i sjø kan bli.

Bilde: Bergen kommune

Områderegulering

I juni 2021 i sak [204/21](#) ble områdereguleringen for [Dolvik-Hope vedtatt](#). Områdereguleringen for Fyllingsdalen ble klar for offentlig ettersyn fra fagetaten i desember. Videre er områdereguleringen for Slettebakken startet og det er gjennomført medvirkningsprosesser. Arbeidet med områdereguleringen for Indre Arna er tatt opp igjen i 2021 og vil få høy prioritet fremover. På Laksevåg blir det arbeidet med områderegulering både for indre Laksevåg og for Laksevågneset. Begge planene er i oppstartsfasen og det er gjennomført arkitektkonkurranser.

Team MAD foreslår å transformere industrihallene til Rolls Royce til en karakteristisk og unik idrettshall og skole.
Bilde: MAD

Mindemyren/Mindebyen

Det har også i 2021 vært stor aktivitet i området med blant annet arbeid med offentlig detaljregulering for området ved Solheimsvatnet på Mindemyren nord.

Trafikkanalyser, trafikkplan og gåbyen Bergen

Trafikkanalyser er en viktig del av Plan- og bygningsetatens planarbeid. Det er blant annet utarbeidet en trafikkanalyse for Ytrebygda for å få en oversikt over trafikksituasjonen i området i forhold til den videre utbyggingen og det er gjennomført trafikkanalyse for Skjold.

Det arbeides med en trafikk- og gatebruksplan for Bergen sentrum; Trafikkplan sentrum. Dette skal være en helhetlig plan for å redusere personbiltrafikken i sentrum, gi bedre forhold for gange, sykkel, kollektiv- og varetransport i det sentrale byområdet, samt belyse hvilke trafikale løsninger som best kan bidra til å nå dette målet.

Videre bidrar Plan- og bygningsetaten til å utvikle den kompakte gåbyen, slik den er beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel, gjennom etatens saksbehandling og utredningsoppgaver. Det er gjennomført gangekartlegging i flere bydeler som grunnlag i pågående planer for at Bymiljøetaten skal kunne ruste opp gangforbindelser. Det er også satt i gang arbeid med å regulere gangforbindelser der det er behov for det.

Stedsanalyser

Stedsanalyser er et viktig verktøy for å ivareta stedets karakter ved ny utbygging. I 2021 er det utarbeidet en overordnet stedsanalyse for Skjold, og det er laget stedsanalyse for de fremtidige

holdeplassene langs Bybanen mot Åsane. Det er også satt i gang arbeid med å evaluere stedsanalysene som er sendt inn med private planinitiativ.

Folkemøter, grunneiermøter

Som en del av planarbeidet i Plan- og bygningsetaten, vektlegges det å ha en åpen og inkluderende dialog med byens innbyggere. Derfor gjennomføres det både workshops, folkemøter og grunneiermøter for å informere om de ulike prosjektene. I løpet av 2021 er det blant annet gjennomført/deltatt i digitale møter vedrørende Bybanen, Mindemyren, indre Laksevåg, Laksevågneset, Loddefjord, Slettebakken og Rådal. Det er også gjennomført flere grunneiermøter i tilknytning til reguleringen av Bybanen til Åsane.

Seksjoneringsaker

Antall nye seksjoneringsaker og saksbehandlingstiden av disse er relativt stabil. Lovendringen i Eierseksjonsloven som kom i 2018 krever at boligseksjoner skal være godkjente etter plan- og bygningsloven.

Boligforsyning

Bergen skal ha en bærekraftig boligforsyning som ivaretar både den grønne, økonomiske og sosiale dimensjonen. Kommunen skal legge til rette for boligforsyning tilpasset forventet vekst og som sikrer trygge og gode oppvekst- og bomiljø. I arbeidet med Program for boligforsyning, som oppfølging av henholdsvis bystyresak 225/16 *Prinsippsak Strategisk temakart BERGEN 2030* og bystyresak 207/19 Program for boligforsyning, er det i 2021 arbeidet med å utbedre kunnskapsgrunnlaget knyttet til kommunens virkemidler for bærekraftig boligforsyning generelt. Kunnskapsgrunnlaget er også styrket ved at utbyggingspotensiale i KPA2018 er kartlagt. Denne kartleggingen viser at boligpotensialet i sentrumskjerner og fortettingssoner i KPA 2018 er høyere enn estimert boligbehov, men viser samtidig at det forutsettes stor offentlig innsats i form av områderegulering mv. for at boligpotensialet skal utløses.

Arbeidet med en temaplan for Bærekraftig boligforsyning mot 2030 pågår, jf. byrådssak 1014/21, og forslag til mål, strategier og tiltak planlegges lagt på høring våren 2022. Det økende gapet mellom boligprisøkningen og realøkonomien vil også bli tatt opp som tema, som oppfølging av bystyremerknad i sak 37/21 *Boligmeldingen 2020-2026*.

Temaplanen vil bl.a. ta sikte på å avklare:

- måltall for boligbygging i perioden, med balansert fordeling på bydeler
- utbyggingsprogram som prioriterer kommunens ressursbruk knyttet til tilrettelegging for ny boligbygging og bidrag til gjennomføring av vedtatte planer
- hvordan kommunen kan sikre kvalitet i boliger og nærmiljø
- hvordan kommunen kan jobbe for å oppnå variasjon i type boliger og i pris

Kulturminnevern

[Kulturminnestrategien](#) ble vedtatt i 2019. De fem hovedmålene i strategien legges til grunn ved Byantikvarens daglige virke og i 2021 ble Kulturmiljøplanen vedtatt. I etatens arbeid med å sikre og bevare kulturmiljøet arbeides det på mange fronter. Gjennom nye kunnskapsgrunnlag, utstrakt formidling og rådgiving, deltakelse i plan- og utviklingsprosjekt og i strategiarbeid både internt i kommunen og inn i nasjonale, og internasjonale, samarbeidsarenaer. Mye av dette er knyttet til transformasjonsprosjekter, byutvikling i historiske byer og klimautfordringene byen står overfor, der bevaring av kulturmiljøverdier er både en del av utfordringene ved klimaendringer, men også en del av løsningen. Dette er vesentlige faglige diskusjoner både nasjonalt og internasjonalt. Byantikvaren gir også formelle uttalelser i ca. 400 byggesaker og 140 plansaker i løpet av et år. Etaten får også noen hundretalls henvendelser på epost og telefon knyttet til spesifikke tiltak eller konkrete faglige spørsmål. Byantikvaren tilbyr gratis rådgivningstimer som det er stor etterspørsel etter og det ble i 2021 avholdt ca. 170 rådgivningstimer.

Store byutviklingsprosjekter i den historiske byen, som Dokken, Laksevåg og Bybanen krever også mye ressurser fra Byantikvaren. Særlig oppfølging av konsekvensutredning for verdensarv for Bybanen mot nord (KUVA) og forvaltningsplan for Bryggen. Byantikvaren har også gitt faglig bistand og vært knyttet tett inn i prosjekter som for eksempel utvikling av Sentralbadet, flere skoler, utvikling av Brannmuseum i den gamle brannstasjonen og istandsettingen av verdensarven Finnegården (Hanseatisk museum).

Verdensarv er et av Byantikvarens viktige ansvarsområder og i 2021 ble [Forvaltningsplan for verdensarvstedet Bryggen](#) vedtatt av Verdensarvrådet og oversendt til politisk behandling for tilslutning fra Bergen kommune.

Byarkitekten

Byarkitekten har i 2021 jobbet aktivt for å formidle og utvikle forståelse av arkitekturens betydning og har gjennomført formidlingsjobber internasjonalt og nasjonalt. I 2021 startet Byarkitekten opp et samarbeid med Kode for å få til en større arkitekturutstilling med temaet "Fremtidens boformer". Byarkitekten holdt innlegg på Veneziabiennalen for arkitektur i forbindelse med gjenåpning av utstillingen der Bergen kommunes arkitekturstrategiske arbeid ble vist frem. Interessen for Byarkitekten i Bergen har vært stor nasjonalt og etaten har vært aktivt med i dialogen rundt arkitektur og bidratt i et eget regjeringsutnevnt rådgivningsforum for arkitektur, boligkvalitet og nabolag.

Byarkitektens rådgiverrolle internt i Bergen kommune har økt. Byarkitekten har en sentral rådgivningsfunksjon i over 80 plan- og byggesaker samt gjennom formalisert samarbeid med Etat for utbygging i 25 ulike kommunale byggeprosjekter.

I tillegg til rådgiverfunksjonen jobbes det for å skape økt interesse og forståelse for arkitekturens betydning gjennom egne forbildeprosjekter og piloter, herunder forskingsprosjektet BOPILOT og pilotprosjektet for Building Dignity for Bergen inkluderingscenter.

Byutviklingskonferansen

I november ble Byutviklingskonferansen 2021 avholdt med BOLIG som tema.

Under Byutviklingskonferansen ble [Arkitektur- og byformingsprisen](#) tildelt. For 2021 gikk prisen til boligprosjektet Wergelandsalléen 1 og 3, Wergeland hageby, Arkitekt og landskapsarkitekt Tag Arkitekter AS, og byggherre Webu 2 AS.

Wergeland hageby – Vinneren av Bergen kommunes arkitektur- og byformingspris 2021.
Foto: Domantas Stukas

I 2021 er flere tiltak påbegynt og under arbeid, men grunnet koronasituasjonen er noen prosjekter forsinket. Tilskuddsmidler er overført til flere aktiviteter i regi av lag, organisasjoner og lokale kulturkontor i alle områdene. Det å styrke aktivitetstilbud, spesielt for barn og unge, er særlig viktig. Enkelte av aktivitetene har vært vanskelig å gjennomføre grunnet smittevern hensyn. Likevel er det bidratt til at flere nye tilbud er utviklet i perioden. På slutten av året støttet områdesatsingen opp om ulike aktiviteter og arrangement i forbindelse med jul og advent.

«Plan for områdesatsing 2020-2024» ble vedtatt i bystyret 27. januar 2021. Her ble det blant annet vedtatt at områdesatsingen videreføres i Loddefjord, Olsvik og Solheim nord og utvides til Solheim sør og Slettebakken. Områdesatsingen fases ut innen utgangen av 2022 i indre Laksevåg og Ytre Arna.

I tråd med bystyrets vedtak om å avslutte arbeidet med områdesatsing i indre Laksevåg og Ytre Arna er det jobbet med en utredning av hvordan områdesatsingen i disse to områdene skal avsluttes, og hvordan andre tjenester skal forsterkes. I den forbindelse er det gjennomført flere medvirkningsprosesser med lokale organisasjoner og aktører. «Avslutning av områdesatsing i indre Laksevåg og Ytre Arna» ble vedtatt i bystyret 24. november 2021.

Områdesatsingen er representert i en forskningsgruppe ved Høgskolen på Vestlandet og bidrar til en fagbok om kollektiv mobilisering. Boken skal inneholde et eget kapittel som omhandler utfasingen av områdesatsingen i Ytre Arna og indre Laksevåg. Fagboken forventes ferdig sommeren 2022.

Det er i perioden opprettet en treårig 100 % doktorgradstilling. Dette er et samarbeid mellom BASB og Høgskolen på Vestlandet, hvor det skal forskes på faktorer som påvirker ungdommers mulighet til å gjennomføre videregående opplæring, og med særlig vekt på nærmiljøets betydning/nabolageffekter for utdanningsløpet til ungdom i levekårsutsatte områder.

«Tenketank for skolesatsing» består av rektorer fra de ulike barne- og ungdomsskolene i satsingsområdene og er etablert i regi av områdesatsingen. Det avholdes to møter i året, og målet er å få bedre kunnskap om hvordan vi vil/kan arbeide med innovasjon og metodeutvikling for å unngå frafall i skolen, og bidra til å styrke utdanningsnivået i Ytre Arna, Indre Laksevåg, Solheim Nord, Loddefjord og Olsvik i årene som kommer.

Områdesatsingen er representert i Storbynettverket og i det lokale folkehelsenettverket. Områdesatsingen har hatt ansvar for å tilrettelegge for to byutviklingsakademier. Her var tema *Rom for alle* (om å sikre arealer ved utvikling av byen) og *Indre Laksevåg* (pågående og gjennomførte planer). Under årets prosjektkommuneseminar var tema *Barn og unges rettigheter i beslutningsprosesser*, og områdesatsingen presenterte erfaringer fra arbeidet under tittelen *Reell medvirkning – fra barnetrakk til trampolinhopp*.

Frisklivssentralen har fortsatt sine gratis utetreninger i Solheim Nord, Olsvik og Loddefjord. I Olsvik ble det satt opp egne treningsskilt for sirkeltrening i Olsvikskogen.

I Olsvik åpnet juniorklubben i januar, og pilotprosjektet Kulturagentene ble videreført i både Loddefjord og Olsvik. Behov og oppslutning for en sosial møteplass på dagtid i Olsvik ble testet ut gjennom medvirkningsprosessen Kaffe & Prat på Olsvik Grendahus i løpet av høsten. Elever ved 9.trinn ved Sandgotna skole fikk i vår komme med innspill til hva de ønsker seg i nærmiljøet, på Elvetun ungdomshus og i et framtidig Fysak/Elvetunbygg i Loddefjord. Prosessen er knyttet til områderegulering Loddefjordåsen, skisseprosjektet Fysak/Elvetun og utvikling av tilbud for ungdom i Loddefjord. For å stimulere til fysisk opprustning samarbeides det med de lokale borettslagene, og i løpet av året har tre borettslag mottatt tilskudd til oppgradering av uteareal. To barnehager har startet opp med lesefrø som et ledd i styrket språkutvikling.

I Solheim nord er gjennomføring av LIM-prosjekt ved Ny-Krohnborg skole, og Flyt prosjektet og oppfølging av ungdom videreført. Bergen offentlige bibliotek vil i samarbeid med Ny-Krohnborg skole utvide og utvikle skolebiblioteket. Det er gjennomført flere medvirkningsprosesser med elever og nærmiljø. Det skal det gjennomføres et omfattende arbeid med oppgradering av gateløp med etablering av fortau, gatebelysning, mobilpunkter for utslippsfrie delebiler, snarveger og parker med vekt på sikkerhet og fremkommelighet for gående og syklende, etablering av nye møteplasser, og å skifte ut vannrør og ledninger. Prosjektarbeidet skal gå over fem år og er et samarbeid mellom Bymiljøetaten og Bergen Vann, med støtte fra områdesatsingen. Planlagt byggestart er våren 2022.

I Ytre Arna er det gjennomført samarbeidsmøte mellom Kulturhuset Sentrum, Kulturetaten og områdesatsingen hvor tema var fremtiden og muligheter for Kulturhuset Sentrum. Det er i samarbeid med Bymiljøetaten gjennomført en oppgradering av lekeplassen i Sørfjordveien der det er ryddet og beskåret busker og trær, satt opp nytt gjerde og nye benker, tilført nye mål for ballspill og installert en ny grill. Satsingen på implementering og kompetansebygging av forandringsmetodikk på Ytre Arna skule ble videreført i 2021. Målinger viser allerede bedre resultater på nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk. Skolen har også fått midler til oppgradering av skolebiblioteket.

I indre Laksevåg skal det etableres en ny møte- og lekeplass i Riplegården. Her har Bymiljøetaten og områdesatsingen gjennomført medvirkningsprosesser med nærmeste borettslag og barnehage. Prosjektet er planlagt gjennomført sommeren 2022. Områdesatsingen har samarbeidet internt for å utvikle Hølen skole med nærmiljøfunksjoner etter modell fra Ny-Krohnborg og Damsgård skoler. Områdesatsingen har også bidratt med støtte til promovideo av aktivitetstilbudet og mulighet for booking av lokaler ved Damsgård skole i regi av Fyllingsdalen og Laksevåg kulturkontor. Se video her: <https://fb.watch/arPaTzJywh/>

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2018	2019	2020	2021
Antall planvedtak avgjort i byråd/komite (off.plan /utredn.)	21	30	0	3
Bystyrevedtak offentlig plan og utredninger	3	10	0	7
Oppstart (fullmakt) (Off.plan eller utredning)	4	5	0	4

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2020	Bergen Trondheim 2021	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet				
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (365 Kulturminnevern (B) *)	48	54	41	25
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	59	66	52	54
Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	16	19	17	26

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Offentlige planer	71,6	71,7	219,2	-137,2	82,1	-10,4
Eierseksjonering	-0,2	-0,2	3,9	-4,2	-0,3	0,1
Byfornyning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kulturminnevern	12,9	11,9	17,8	-3,4	14,4	-2,5
Sum	84,3	83,4	241,0	-144,8	96,2	-12,8

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	0,0	-0,1	2,0	-2,1	-0,1	0,0
5-Klima, miljø og byutvikling	84,1	76,8	227,7	-146,2	81,5	-4,7
6-Arbeid, sosial og bolig	3,0	3,1	7,6	-4,6	3,0	0,1
90-Fellesposter - bykassen	-2,7	3,6	3,7	8,1	11,8	-8,1
Sum	84,3	83,4	241,0	-144,8	96,2	-12,8

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling har samlede merutgifter i 2021 på 4,7 mill.

Årsmelding 2021

For året 2021 har tjenesteområdet offentlig plan hos Plan- og bygningsetaten et forbruk som ligger over budsjett. Tjenesteområdet har generelt hatt et høyt aktivitetsnivå gjennom hele 2021, og spesielt arbeidet med reguleringen av Bybanen til Åsane har preget etatens arbeid gjennom året. Deler av arbeidet med Bybanen kompenseres med et fast beløp fra Miljøløftet, men det har vært behov for en større ressursinnsats, noe som medfører et merforbruk i 2021 på kr 2,4 mill.

Gebyrsatsene for seksjonering indikerer at regulativet er godt i samsvar med selvkostprinsippet. Tjenesteområdet gir et mindre overskudd for 2021 som tillegges fond.

Byantikvaren har et merforbruk i 2021 på kr 0,7 mill. Det meste av dette skyldes en feilutbetalt faktura på grunn av et svindelforsøk knyttet til en konsekvensutredning av verdensarvstedet Bryggen.

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig melder et merforbruk på 0,1 million for tjenesteområdet 10A - Offentlige planer. Tjenesteområdet består av Områdesatsingen, og er hovedsak finansiert av statlige midler.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det er budsjettert med bruk av disposisjonsfondet. Ved et eventuelt mindreforbruk for kommunen totalt sett, skal det ifølge forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner §4-3 1. ledd, redusere mindreforbruket så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond. Konsekvensen er avvik mellom budsjettert bruk av disposisjonsfondet og regnskap.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat		Mål	Resultat	Statusbeskrivelse
			2020	2021			
En attraktiv og levende by	Innbyggerne i Bergen skal være med å bygge byen gjennom aktiv medvirkning og nærdemokrati.	Antall avholdte folkemøter, kontordager og workshops (b)	3	12	8	I 3. tertial har Plan- og bygningsetaten gjennomført/deltatt i 8 folkemøter/workshops. Det er blant annet gjennomført workshops vedrørende indre Laksevåg og Mindemyren nord og etaten har deltatt i beboer- og folkemøter vedrørende Rådal, Slettebakken og Åsane.	
		Lokal identitet og egenart skal ivaretas og utvikles i all planlegging. det skal stilles høye krav til arkitektur slik at Bergen blir en fremstående by også innen moderne arkitektur.	Arkitekturstrategien brukes som en ressurs i plan og byggesaker.	117	I 2021 har Byarkitekten brukt Arkitektur- og byformingsstrategien aktivt som ressurs inn i utviklingen av:	52 reguleringssaker 35 byggesaker 30 kommunale byggeprosjekter	Samlet har Arkitektur- og byformingsstrategien vært aktualisert i 117 saker. Som del av implementeringen av strategien jobber Byarkitekten i samarbeid med Plan- og bygningsetaten for å se hvordan strategien skal innarbeides i etatens ulike maler og rutiner.
		Kulturminnenes egenverdi og deres kulturhistoriske sammenheng brukes som en attraktiv ressurs i plan- og byggesaker.	I sak 387/21 ble kulturmiljøplanen for kulturminner " Identitet med Særpreget " vedtatt i Bergen bystyre. Denne legger grunnlag for saksbehandling, forutsigbarhet og videre handlingsplaner og innspill til kommunens handlings- og økonomiplan. Kulturminneplanen, med det digitale Kulturmiljøkartet, er et kunnskapsgrunnlag og et verktøy for Byantikvaren, for saksbehandlere i kommunen, konsulenter og beslutningstakere og er, sammen med vedtatt kulturminnestrategi et viktig skritt for å synliggjøre kulturmiljøets verdier og muligheter.				

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Gjennom langsiktig fysisk byplanlegging i offentlig regi utarbeides det gode politiske beslutningsgrunnlag for byutviklingen.	Oppfølging og implementering av KPA				1 I 3. tertial er det utarbeidet en veileder for parkering. I 2021 er det totalt utarbeidet 4 veiledere.
	Områdesatsingen skal bidra til en langsiktig, bærekraftig utvikling for de aktuelle levekårssonene	Antall pågående plan-, utrednings- og evalueringsprosjekter (som initiativtaker eller samarbeidspart)		3	5	«Plan for områdesatsing 2020-2024» ble vedtatt i bystyret 27.01.2021. "Avslutning av områdesatsing i indre Laksevåg og Ytre Arna" ble vedtatt i bystyret 24.11.2021. Videre er det gjennom året arbeidet med Planprogram for områdeplan for loddefjordåsen, mulighetsstudie for Pumpehuset ved Storavann og Forprosjekt for Gateopprustning i Løvsstaklien.
	Innbyggerne i levekårssoner med områdesatsing skal få aktivt delta og medvirke i utviklingen av sine nærmiljø	Antall gjennomførte folkemøter og nærmiljømøter		10	14	Gjennom året er det avholdt folkemøter i indre Laksevåg, Loddefjord, og Solheim nord. Videre er det bla gjennomført temamøter om gentrifisering ved Løvsstaken frivilligsentral, koordineringsgruppemøte i indre Laksevåg, samordningsmøter i Solheim nord, nærmiljømøter Loddefjord og Olsvik, koordineringsmøte juleaktiviteter i Ytre Arna.
		Antall gjennomførte medvirkningsprosesser i forbindelse med tiltak og planer		10	20	Det har vært et høyt aktivitetsnivå i 2021, herunder nevnes ny ungdomsklubb i Olsvik, Kaffe og prat på Olsvik Grendahus, medvirkningsprosesser for områderegulering Loddefjordåsen/Fysak, ny leke- og møteplass i Riplegården, og medvirkningsprosesser for avslutning av områdesatsingen i Ytre Arna og indre Laksevåg.
	Bo- og nærmiljøene i levekårssoner med områdesatsing skal forbedres	Antall gjennomførte fysiske opprustingstiltak		10	17	En rekke opprustningstiltak har fått støtte gjennom året, her nevnes bord, benker og grill i Olsvikparken, ny lavvo på Damsgårdsfjellet. opprustning/fornyning av "Solheimsparken" v/Solheim alderspensjonat, oppgradering av lekeplass i Sørfjordveien i Ytre Arna mm.
		Antall private opprustingsprosjekt som har fått tilskudd		5	7	Det har bla blitt gitt tilskudd til oppgradering av aktivitets- og lekeplasser i Vadmyra borettslag, klopper i Alvøskogen og kajakkhus i Bjørndalspollen. Videre tilrettelegging/oppgradering av ny utendørs møteplass ved Hamrehjørnet i indre Laksevåg, mm.

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat	Mål	Resultat	Statusbeskrivelse mål
			2020	2021	2021	
	Innbyggerne i levekårssoner med områdesatsing skal ha et godt og aktivt fritidstilbud	Antall etablerte aktivitetstilbud som har fått støtte til utvikling		10	12	Det er gitt tilskudd bla parkourkurs i Loddefjord og indre Laksevåg, leker og utstyr til utlån fra Sporveiskiosken, sommer på Løvsstakken, Løvsstakke dagene, Lysfest i Olsvik mm.
		Antall nye aktivitetstilbud som har fått tilskudd og støtte		5	28	Det har vært gitt mange tilskudd i 2021 til dette formålet. Her nevnes vinterferieaktiviteter med Arna makerspace, teaterforestillinger "Eventyr i Parken i både Ytre Arna, Olsvikparken, Håsteinerparken, og Solheim nord. Videre konserter i Laksevåg kirke, sommeråpent på Elvetun mm.
	Forutsetningene for utdanning skal styrkes for barn og unge i levekårssoner med områdesatsing	Antall samarbeidsprosjekt med skoler og andre aktører som er relevant for oppvekst og utdanning		8	10	Måltallet for året er nådd, og av tiltak nevnes her prosjektledelse i delprogram 2 om oppvekst og utdanning i Loddefjord og Olsvik, oppstart av off.phd i samarbeid med Høgskulen på Vestlandet, samarbeid med Kulturagentane i Olldefjord og Olsvik mm.
Norges grønneste storby	Bergen skal være gåby, sykkelby og kollektivby med kompakte strukturer og redusert persontransport.	Andel boliger tilrettelagt i sentrumskjerne og byfortettingssonene.	65,0 %	80,2 %	I henhold til matrikkeldata er det godkjent 597 nye boliger i 3. tertial (gitt midlertidig brukstillatelse eller ferdigattest). 55 av disse kom i sentrumskjernene og 424 av de nye boenhetene kom i byfortettingssonen, til sammen 80,2 %. De 597 nye boligenhetene er fordelt på alle bydeler.	
		Avstand fra knutepunkt		1,6 km	Denne indikatoren er et uttrykk for oppfølging av byvekstavtalen (Miljøløftet), der fortetting er tema. Med bakgrunn i et definert sett av målepunkt (bydelssentra/kollektivknutepunkt), beregnes gjennomsnittlig avstand fra alle boliger og arbeidsplasser. Siden antall nye boliger i løpet av et år er ganske lite i forhold til totalen, vil denne indikatoren endre seg lite fra år til år.	
Trygg økonomistyring	Kommunen skal inngå nødvendige utbyggingsavtaler tidsnok med utbyggerne for å sikre en god og forutsigbar utvikling av et område.					

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag

Det er et mål at alle barnehager i Bergen skal ha reguleringsformål barnehage (underformål til offentlig eller privat tjenesteyting, med planformålskode barnehage), uansett om kommunen eller private eier barnehagen. Ved alle utbygginger og planrevisjoner skal byrådet og bystyret sørge for at arealformålet blir satt til barnehage.

Statusbeskrivelse

Når det reguleres til ren barnehage brukes alltid arealformålet barnehage, uavhengig av hvem som eier barnehagen. Eierform inngår ikke lenger i arealformålet, det var i den gamle planloven, pbl1985. Det er kun dersom barnehagen skal kombineres med andre formål, f.eks skole, at man benytter det mer generelle arealformålet «offentlig eller privat tjenesteyting». Det er viktig å sikre uteareal til en barnehage, så det er derfor ønskelig å avklare det konkrete formålet (barnehage) i planprosessen.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvaral	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Aktivitetsbasert arbeidsplassutforming PBE	BR1206/18	10,6	4,1	4,1	2019	Ferdig	1,0	0,8	0,2
Bymodell for sentrale deler av byen		IA	4,2	4,2	2019	2.kv. 2022	3,0	0,9	2,1
Digital arkitekturstrategi	AD 2021/97371-1	IA	0,9	0,9	2020	2.kv. 2022	0,9	0,3	0,6
eByggesak Plan- og bygningsetaten	AD 2018/64489-9	1,3	2,8	2,8	2019	Ferdig	0,7	0,7	-0,1
Planlegging/prosjektering Sølvsarefabrikken		IA	1,0	1,0	2022	3.kv. 2022	0,3	0,0	0,3
Sum							5,9	2,8	3,1

Statustekst investeringer

Aktivitetsbasert arbeidsplassutforming PBE

Plan- og bygningsetaten flyttet 1. april 2019, og har sammen med Bymiljøetaten fått nye lokaler i Autogården. I forbindelse med overgangen til aktivitetsbasert arbeidsplasskonsept er det et behov for anskaffelse av nytt IKT-utstyr, møbler og annet kontorutstyr som sikrer god mobilitet og flyt i arealet. Nye PC'er og mobiltelefoner ble kjøpt inn i 2018, og møbler m.m. i 2019/2020. Prosjektet har noen mindre innkjøp som pågikk i 2021, bl.a utbedring med støyvegger i stillesoner, mer IKT-utstyr m.m.

Bymodell for sentrale deler av byen

Endelig plassering av modellen er ikke avgjort enda. Modellen vil inngå i et utviklingsarbeid med samspill mellom fysisk modell og digital formidling for å bedre visualisering og øke publikums forståelse av byrom og byutviklingsprosjekter. Den fysiske bymodellen er ferdig produsert og levert, men er lagret da plasseringen ikke er avklart. Etter levering av modellen skal det etter planen etableres et visningsrom (Bergensrommet) rundt modellen. Da plassering ikke er avklart vil dette føre til ytterligere forsinkelser, noe som har medført et større mindreforbruk for året da modellen er lagret og dermed ikke pådrar seg ytterligere kostnader før plassering er avklart og kan gjennomføres.

Digital arkitekturstrategi

Det er utviklet en prototype for den fremtidig digitalsiden for Bergen Arkitektur- og byformingsstrategi. Det er gjennomført en brukertest av prototypen for ulike brukergrupper, som har gitt verdifulle tilbakemeldinger på brukervennlighet og funksjonalitet. Lanseringen er forsinket på grunn av kapasitetsutfordringer hos utøvende enhet, og endelig lansering forventes nå våren 2022. Det er satt i gang en filmproduksjon og formatet er under vurdering. Filmene skal forklare og underbygge målene i strategien.

eByggesak Plan- og bygningsetaten

eByggesak-prosjektet vil gi Plan- og bygningsetaten et verktøy som er basert på en nasjonal kravspesifikasjon. Prosjektet vil tilrettelegge for automatisering av arbeidsoppgaver, for eksempel utsending av foreløpig svar/bekreftet mottatt søknad eller henvendelse. Dette er arbeidsoppgaver som i dag utføres som manuelle sjekkpunkter i saksbehandlingen. Underveis i investeringen ble det klart at det ville oppstå merkostnader som følge av behovet for integrasjon med flere av kommunens fagsystemer, samt konsulenttjenester knyttet til oppgradering av skjemaintegrasjoner, MinSide-publisering, ny løsning for SakInnsyn (innsynsløsning for publikum) og integrasjon mellom 360 eByggesak og historiske saker. Disse merkostnadene beløp seg til kr 4,0 mill og totalprognose ble satt til kr 8,4 mill., fordelt på tjenesteområdene 10A og 10B. Prosjektet har blitt ytterligere forsinket i forhold til opprinnelig ferdigstillelsesdato og revidert plan om igangsetting i september 2021 ble utsatt til over årsskiftet. Revidert fremdriftsplan er under arbeid. Den forlengede prosjektperioden kommer til å medføre et forbruk utover budsjetttrammen på kr 10,4 mill.

Planlegging/prosjektering Sølvsfabrikken

Det er igangsatt et utredningsarbeid som skal avklare hva området kan utvikles til når den eksisterende bygningsmassen knyttet til den gamle Sølvsarefabrikken er revet. Prosjektet foregår i to faser. Den første fasen omfatter riving av eksisterende bygningsmasse og opparbeiding av et midlertidig byromsgulv. Den neste fasen vil være den permanente opparbeidingen av arealet.

Midlene var avsatt til utarbeiding av et kostnadsanslag for riving og midlertidig opparbeiding av tomten, som kan legges til grunn for et forslag om en endelig investeringsavsetning til den første fasen i prosjektet.

Det var forventet at deler av kostnadene ville påløpet senhøstes 2021, men grunnet behov for avklaringer, ble ikke planleggingsarbeidet igangsatt som forutsatt i 2021. Kostnadene påløp derfor heller ikke i 2021, men vil gjøre så i 2022. De ubrukte midlene i 2021 vil derfor bli foreslått rebudsjettert i tertialrapport 1 for 2022.

10B-Private planer og byggesak

Om tjenesteområdet

Kommunen har ansvar for behandling av byggesaker og tilsyn med at byggearbeid med mer blir utført i samsvar med lover og forskrifter. I tillegg kommer saksbehandling av private reguleringsplaner, reguleringsendringer, delesaker og saker om kommunal forkjøpsrett, samt ansvar for oppmålingsforretninger, seksjonering, refusjonsberegning, oppmålingstjenester og grunnlagsnett. Geodata/geografiske informasjonssystemer (GIS) omfatter drift og vedlikehold av kommunens kart- og geodatabaser. Føring av digitalt planregister er en viktig del av arbeidet med gjennomføring av kommunens digitaliseringsstrategi. Arbeidet utføres i hovedsak av Plan- og bygningsetaten, men tjenesteområdet krever også bidrag fra og samarbeid med en rekke andre etater og avdelinger i kommunen, herunder alle fagetater innenfor Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Viktige begivenheter

- Det er fortsatt en nedgang i antall private planforslag
- Fortsatt høy aktivitet Mindemyren/Mindebyen
- Arbeidet med oppgradering og videreutvikling av «nye» [Bergenskart](#) fortsatte i 2021
- Bergen kommune ble tildelt [Fyrtårnprisen for 2021](#)
- Videreutvikling av «Hurtigfil» for komplette byggesaker
- Det ble etablert en ny [innsynsløsning](#) for saker og dokumenter
- Fortsatt høy aktivitet innenfor ulovlighetssaker
- Brukerundersøkelse om planprosesser og byggesaksbehandling i Bergen kommune ble gjennomført på oppdrag fra Bergen Næringsråd og Plan- og bygningsetaten

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Tilpasning til aktivitetsnivået private planer 1. gang	-1 072	-1 072	0 Gjelder selvkost, tiltaket er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Tilpasning til aktivitetsnivået oppmålingsforretninger	136	136	0 Gjelder selvkost, tiltaket er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Tilpasning til aktivitetsnivå byggesak	4 691	4 691	0 Gjelder selvkost, tiltaket er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Sum	3 756	3 756	0
Nye tiltak			
Økte driftskostnader for ny kartløsning for Bergen	300	300	0 Tiltaket er effektivisert, kartløsningen er i drift
Endring i renteutgifter inv. oppmålingsforretninger	-28	-28	0 Gjelder selvkost, tiltaket er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Endring i selvkostavskrivninger oppmålingsforretninger	-260	-260	0 Gjelder selvkost, tiltaket er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Endring kalkulatoriske kostnader e-byggesak	1 097	0	1 097 eByggesak er ikke ferdigstilt
Sum	1 108	11	1 097
Nye engangstiltak			
Tilsyn ulovlig hyblifisering	1 000	1 000	0 Prosjektet ble igangsatt i 2021
Sum	1 000	1 000	0
Effektivisering			
Redusert vikarbruk	-4	-4	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Mindre reisevirksomhet, engangstiltak i i 2021	-42	-42	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Mindre reisevirksomhet, varig tiltak	-8	-8	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Sum	-54	-54	0
Inntektsendringer			
Endring av gebyrinntekter private planer 1. gang	105	105	0 Gjelder selvkost, tiltaket er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Endring av gebyrinntekter oppmålingsforretninger	-469	-469	0 Gjelder selvkost, tiltaket er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Endring gebyrinntekter byggesak	1 675	1 675	0 Gjelder selvkost, tiltaket er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Sum	1 311	1 311	0
Sum tiltak	7 121	6 024	1 097

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Effektivisering			
Fordeling av budsjettgevinster knyttet til Digital fornyelse og delegering av fullmakter til detaljerings av budsjett	-160	-160	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Sum	-160	-160	0
Inntektsendringer			
Reduksjon i bruk av fond på byggesaksområdet (T1-2021)	-8 000	-8 000	0 Gjelder selvkost, tiltaket er innarbeidet i Plan- og bygningsetatens budsjetter
Sum	-8 000	-8 000	0
Sum tiltak	-8 160	-8 160	0

Utvikling og utfordringer

Demografiske utfordringer

Prognosene for ventet befolkningsvekst er mer moderate enn for noen år tilbake. Boligmarkedet i Bergen har over tid hatt en stabil prisvekst, under gjennomsnittet for landet ellers, noe som kan tyde på at boligbyggingen har holdt tritt med veksten. Men prisene i boligmarkedet har hatt en markert oppgang etter Norges Banks rentenedsettelse i mai 2020, og steg også i 2021 med 6,3 % i Bergen, mot 10,5 % i landet ellers (SSB). Det er bekymring for at dette kan føre til at grupper stenges ute fra boligmarkedet i den kompakte gåbyen og forsterke forskjellene, noe som er utfordrende for [Kommuneplanens samfunnsdel](#) mål om at Bergen skal ha inkluderende og mangfoldige bomiljø.

I 2021 har strenge innreiserestriksjoner som følge av covid-19 samt prisøkning og materialmangel på byggevarer medført utfordringer for byggebransjen, med påfølgende konsekvenser for takten i boligbyggingen.

Private planforslag

Det er i 2021 en betydelig nedgang i antall mottatte planforslag og avholdte oppstartsmøter, men en økning i veiledningsmøter. Nedgangen i mottatte planforslag er en trend som gjelder for hele landet. Færre innleverte planforslag medfører reduserte gebyrinntekter og driftsunderskudd i 2021.

Det har også i 2021 vært stor aktivitet i området Mindemyren/Mindebyen hvor det pågår planlegging i 18 av 25 delområder. Bybanen er under bygging, og om lag 3 500 boliger er under planlegging. I all hovedsak er dette planlegging i privat regi. Hovedmålet for Mindemyren er å bygge en kompakt bydel som folk kan trives i. Det skal etableres attraktive byrom, den blå-grønne infrastrukturen skal styrkes og det legges til rette for gode gang- og sykkelforbindelser. Mindemyren har fått egen [temaside](#).

Totalt er 20 reguleringsplaner lagt ut til offentlig ettersyn i 2021, sammenlignet med 29 reguleringsplaner året før. I 2021 har det medgått betydelige ressurser for 2. gangs behandling av private planforslag. Bystyret har gjennom året vedtatt 12 reguleringsplaner, mot 17 i året før. Nasjonale tall viser en nedgang i antall vedtatte reguleringsplaner de seneste årene, men nedgangen i Bergen er noe lavere enn nasjonalt. Utviklingen gjenspeiler redusert befolkningsvekst og muligens forventet nedgang i boliggetterspørsel. Det er imidlertid et stort boligpotensial i pågående reguleringsplaner og Plan- og bygningsetaten har utarbeidet datagrunnlag og jobber med analyser av boligproduksjonen i Bergen.

Kart og oppmåling

For å ha en samlet plattform for alle kart i Bergen ble nye [Bergenskart](#) lansert i september 2020. De nye karttjenestene skal gi innbyggerne bedre tilgang til kommunens kartdata i plan- og byggesaker og eiendomssaker. I 2021 har kommunen fulgt på med en oppgradering av Bergenskart med flere karttjenester, [ny portal og informasjonsvideoer](#). Det planlegges også å holde et webinar for proffbrukere i februar 2022.

Plan- og bygningssetaten jobber med å utvikle en temaplan for geografisk informasjonssystem (GIS) som vil gi viktige føringer og forutsetninger for kommunens videre utvikling og bruk av kartløsninger. Kommunen fikk en flott anerkjennelse av Plan- og bygningsetatens arbeid da Geodata (norsk leverandør av geografisk programvare) tildelte [Fyrtårnprisen for 2021](#) til Bergen kommune. Fyrtårnprisen er en årlig utmerkelse til en person eller organisasjon som har bidratt utover det vanlige til å fremme bruken av GIS, utvikle innovative løsninger eller funnet nye bruksområder for GIS.

Bygge- og delesaker

Byggesaksavdelingen har hatt en god produksjon gjennom året. På tross av en liten nedgang i antall mottatte byggesaker, har det i 2021 vært en økning i antall vedtak. Både Kundesenteret og Dokumentsenteret opplever høy aktivitet med stor pågang av henvendelser på telefon og e-post. Det er i 2021 tatt i bruk en ny innsynsløsning for publikum, med nye funksjoner og et enklere brukergrensesnitt.

I forbindelse med Covid 19-pandemien har det vært viktig å sikre fortgang i saksgangen for å holde hjulene i gang i bransjen og det ble i 2020 opprettet flere prosjektstillinger som skulle vare ut 2021. Mot slutten av 2020 ble det etablert en «hurtigfil» som et konkret tiltak for å holde aktivitetsnivået oppe. «Hurtigfilen» skulle sikre en rask saksbehandling av komplette søknader for blant annet store boligprosjekter og næringsbygg. Erfaringen i 2021 har vært at «hurtigfilkonseptet» ikke har fungert optimalt, da det brukes på færre søknader enn ønsket og forventet. Det jobbes derfor videre med å øke både kjennskap og kunnskap i byggebransjen til ordningen.

Klage, tilsyn- og ulovlighetssaker

Juss- og tilsynsavdelingen har hatt jevn stor pågang av saker og produksjonen har vært god. Avdelingen har styrket ulovlighetsoppfølgingen og det er etablert et prosjekt for intensivering av oppfølging av ulovligheter. Det er blant annet arbeidet med avslutning av sakene som ble registrert i «Strandsoneprosjektet» tilbake i 2010-2012.

Oppfølgingen av ulovlig hyblifisering er styrket ytterligere i 2021. Oppfølging av hyblifisering inngår i sakene som behandles på tilsynsområdet, hvor det blant annet har vært arbeidet med rettslige verktøy for å avklare i hvilken grad kommunen kan gripe inn ved blant annet oppdeling av familieleiligheter til hybler. Her er vedtatt nye bestemmelser om søknadsplikt i [Kommuneplanens arealdel 2018](#), og det foreligger også rettslige avklaringer fra Statsforvalteren i Vestland i en konkret klagesak i 2021.

Antall mottatte klagesaker i 2021 ligger på samme nivå som i 2020.

Brukerundersøkelse

I andre tertial 2021 gjennomførte Plan- og bygningsetaten og Bergen Næringsråd i samarbeid en brukerundersøkelse rettet mot kommunens plan- og byggesaksprosesser. Målet med undersøkelsen var å fremskaffe ny informasjon om kundetilfredshet og forventninger, fordelt på de ulike stegene i de to saksbehandlingsprosessene. Resultatene for undersøkelsen ble presentert i september 2021 og ga Plan- og bygningsetaten nyttig informasjon og etaten har startet en prosess for videre oppfølging av tiltak.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall nye byggesaker	2 383	2 242	0	2 443
Antall vedtak i byggesaker	2 002	2 040	0	2 229
Gjennomsnitt behandlingstid (dager) på byggesaker	46	45	0	68
Antall mottatte private planforslag	30	17	0	14
Antall vedtak om offentlig ettersyn (private planer)	24	18	0	20
Antall behandlede klagesaker	390	579	0	366
Antall foretakstilsyn	264	302	0	241
Antall nye klager	557	610	0	653
Antall pålegg om retting og antall ilagte tvangssmulkter	366	414	0	940
Antall stoppordre og sikring	30	48	0	29
Antall ubehandlede klager ved årets utløp	177	56	0	250
Antall øvrige tilsyn	417	391	0	0
Antall behandlede seksjoneringsaker	234	162	0	164
Antall behandlede oppmålingsforretninger	419	500	0	532
Saksbehandlingstid seksjonering (dager)	70	52	0	56

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Private planer	8,1	17,7	37,7	-14,8	22,9	-5,2
Bygge- og delesaksbehandling	3,5	-6,5	188,0	-202,9	-14,9	8,4
Oppmålingsforretninger	-0,8	-1,2	12,2	-12,8	-0,6	-0,6
Kart og oppmåling	20,4	22,1	33,1	-12,4	20,6	1,5
Selvkostrenter - byggesak	-0,5	0,1	0,2	-0,7	-0,5	0,5
Sum	30,8	32,3	271,2	-243,6	27,6	4,7

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
5-Klima, miljø og byutvikling	27,7	28,2	267,2	-246,7	20,6	7,7
6-Arbeid, sosial og bolig	0,2	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0
90-Fellesposter - bykassen	2,9	3,8	3,7	3,1	6,8	-3,0
Sum	30,8	32,3	271,2	-243,6	27,6	4,7

Kommentar til status økonomi

Tjenesteområdene Private planer, oppmålingsforretninger og byggesak opererer innenfor selvkost. Det vil si at kommunen over en femårsperiode skal ha gebyrinntekter som tilsvarer kostnadene på de respektive tjenesteområdene. Eventuelle overskudd settes på et selvkostfond, mens eventuelle underskudd dekkes av selvkostfond fra tidligere år. Dersom tjenesten ikke har fond, må underskudd dekkes av bykassen.

Avvik under **Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling** fra selvkost i 2021 utgjør et mindreforbruk på 7,7 mill. Hovedårsaken til mindreforbruket er en endring i lovverket i 2020 som medfører at tvangsmulktene ikke lenger skal være en del av selvkostregnskapet, men tilfaller kommunen. Det er gjort justeringer for 2020 som kommer i tillegg til tvangsmulktene for 2021, noe som medfører et positivt avvik på ca. 11 mill. Foruten tvangsmulktene så medfører oversittelse av lovpålagte frister tap av gebyr. Dette tapet inngår ikke i selvkostregnskapet og inngår derfor i resultatet til bykassen. For 2021 utgjør tapte gebyrinntekter 3,5 mill.

Det ble også i 2021 iverksatt tiltak for videre nedbygging av bygge- og delesaksfondet. Dette gjenspeiles blant annet i gebyrforskriften for 2022 hvor nedbygging av fondet er lagt til grunn.

Behandlingen av private planforslag er delt, slik at førstegangsbehandling av planene er gebyrfinansiert og andre gangs behandling er bykassefinansiert. Den gebyrfinansierte delen av virksomheten har et driftsunderskudd i 2021 som medfører et merforbruk på tjenesten da fondet er brukt opp.

Tjenesteområdet kart- og oppmålingsforretninger går med et mindre underskudd i 2021 som medfører et merforbruk på tjenesten da fondet er brukt opp.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det er budsjettert med bruk av disposisjonsfondet. Ved et eventuelt mindreforbruk for kommunen totalt sett, skal det ifølge forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner §4-3 1. ledd, redusere mindreforbruket så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond. Konsekvensen er avvik mellom budsjettert bruk av disposisjonsfondet og regnskap.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
Trygg økonomistyring	Alle plan- og byggesaker skal behandlet innen fastsatte frister.	Andel bygge- og delesaker med overholdt saksbehandlingstid ihht forskrift	6,7 %	94,0 %	92,0 %	Målet for 2021 var at andelen bygge- og delesaker med overholdt saksbehandlingstid i henhold til forskriften skulle være 94 % eller høyere. Resultatet for 2021 endte på 92 %.
		Andel reguleringsplaner behandlet 1. gang med overholdt frist.	0,0 %	100,0 %	100,0 %	I 2021 har Plan- og bygningsetaten overholdt alle lovpålagte, eller avtalte frister for reguleringsplaner behandlet 1. gang.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvar- terial	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Aktivitetsbasert arbeidsplassutforming PBE	BR1206/18	IA	12,5	12,5	2019	Ferdig	0,0	0,2	-0,2
Avhending av eldre arkivmateriale	AD 2020/22957-2	IA	2,0	2,0	2020	4.kv. 2022	2,1	0,3	1,8
Digital 3D-modell		IA	1,5	1,5	2020	4.kv. 2022	0,5	0,1	0,4
eByggesak Plan- og bygningsetaten	AD 2018/64489-9	3,1	7,6	7,6	2019	Ferdig	2,6	1,3	1,3
Ny kartløsning for publikum		IA	2,7	2,7	2022	4.kv. 2022	2,0	0,0	2,0
Oppgradering av utstyr i kundesenteret		IA	0,7	0,7	2025	4.kv. 2025	0,7	0,0	0,7
Utskifting av landmålingsutstyr		IA	3,0	3,0	2024	4.kv. 2028	0,5	0,0	0,5
Vektorisering av reguleringsplaner	AD 2020/22963-2	IA	8,5	8,5	2019	Ferdig	0,6	0,0	0,6
Sum							8,9	1,9	7,0

Statustekst investeringer

Aktivitetsbasert arbeidsplassutforming PBE

Plan- og bygningsetaten flyttet 1. april 2019, og har sammen med Bymiljøetaten fått nye lokaler i Autogården. I forbindelse med overgangen til aktivitetsbasert arbeidsplasskonsept er det et behov for anskaffelse av nytt IKT-utstyr, møbler og annet kontorutstyr som sikrer god mobilitet og flyt i arealet. Nye PC'er og mobiltelefoner ble kjøpt inn i 2018, og møbler m.m. i 2019/2020. Prosjektet har noen mindre innkjøp som pågikk i 2021, bl.a utbedring med støyvegger i stillesoner, mer IKT-utstyr m.m.

Avhending av eldre arkivmateriale

Arkivet etter Oppmålingsavdelingen er ett av kommunens eldste og viktigste arkiver. Virksomheten går tilbake til 1600-tallet, og deler av arkivene er nesten like gamle. Flere eldre arkiv, tilhørende Plan og bygningsetaten er overlevert sentralarkivet for god oppbevaring av arkivverdige dokumenter og kart. Forbruket på investeringen er avhengig både av fremdriften i prosjektet, samt faktureringen til sentralarkivet. Arbeidet er noe forsinket og fakturering gjøres etterskuddsvis, noe som medfører et mindreforbruk i 2021. Arbeidet vil fortsette i 2022.

Digital 3D-modell

Det er avsatt midler til konsulenthjelp til å bygge opp en digital modell av Bergen som skal brukes som utgangspunkt for en fysisk modell av Bergens sentrale områder. Den digitale modellen er ment å være en 3D-modell som kan brukes på blant annet storskjerm og VR. Det er et ønske om å lage en virtuell modell som publikum kan benytte. Prosessen har hatt en forsinket oppstart og vil fortsette videre i 2022. Den forsinkede oppstarten fører med seg et mindreforbruk i 2021.

eByggesak Plan- og bygningsetaten

eByggesak-prosjektet vil gi Plan- og bygningsetaten et verktøy som er basert på en nasjonal kravspesifikasjon. Prosjektet vil tilrettelegge for automatisering av arbeidsoppgaver, for eksempel utsending av foreløpig svar/bekreftet mottatt søknad eller henvendelse. Dette er arbeidsoppgaver som i dag utføres som manuelle sjekkpunkter i saksbehandlingen. Underveis i investeringen ble det klart at det ville oppstå merkostnader som følge av behovet for integrasjon med flere av kommunens fagsystemer, samt konsulenttenester knyttet til oppgradering av skjemaintegrasjoner, MinSide-publisering, ny løsning for SakInnsyn (innsynsløsning for publikum) og integrasjon mellom 360 eByggesak og historiske saker. Disse merkostnadene beløp seg til kr 4,0 mill og totalprognose ble satt til kr 8,4 mill., fordelt på tjenesteområdene 10A og 10B. Prosjektet har blitt ytterligere forsinket i forhold til opprinnelig ferdigstillelsesdato og revidert plan om igangsetting i september 2021 ble utsatt til over årsskiftet. Revidert fremdriftsplan er under arbeid. Den forlengede prosjektperioden kommer til å medføre et forbruk utover budsjetttrammen på kr 10,4 mill.

Ny kartløsning for publikum

Bergenskart.no er en kommunal karttjeneste rettet både mot publikum og mot interne brukere. Den er etablert med ArcIMS fra ESRI som kjerneteknologi. ArcIMS er faset ut av leverandøren, og det må tas i bruk ny teknologi integrert med geodatabaser og basert på tjenestegrensesnitt i Geointegrasjon. Bergenskart.no har vist seg å være en populær og effektiv formidler av kommunens kartdata. I den nye løsningen er siktemålet å etablere integrasjon mot ny matrikkel, sakssystem, skråfoto samt å tilby WMS-

(Web Maps Services) og WFS-tjenester (Web Feature Services). En tettere integrasjon mot kommunens portalløsning er også en målsetning. Prosjektet er en viktig del av arbeidet med gjennomføring av kommunens digitaliseringsstrategi og regjeringens satsing på digitalisering av plan- og byggesaksprosesser og digital plandialog. Første versjon kom på nett 12. september 2020. Det har ikke vært utviklingsaktivitet knyttet til dette i 2021, noe som har medført at det ikke har blitt brukt midler i 2021, men utviklingen vil fortsette i 2022.

Oppgradering av utstyr i kundesenteret

Prosjektet gjelder utvikling av IKT-tjenester og utstyr med tanke på fornying og effektivisering. For å få full effekt av investeringen er det viktig å investere i opplæring og kompetanseheving til ansatte ved kundesenteret. Prosjektet vil også muliggjøre en selvbetjeningsløsning for publikum. Prosjektet er fortsatt i konseptfasen og det arbeides med å utrede prosjektet. Det er derfor ikke kommet i gang og det er følgelig ikke noe forbruk i 2021.

Utskifting av landmålingsutstyr

Utskifting av landmålingsutstyr må gjøres omtrent hvert 5. år for da er utstyret teknologisk utdatert. Landmålingsutstyret benyttes både innen oppmålingstjenester, grunnlagsnett og oppmålingsforretninger. Anskaffelsen var ment å starte i 3. tertial 2021, men ble forsinket til nyåret 2022 og vil avsluttes i løpet av 2022.

Vektorisering av reguleringsplaner

Digitalisering av planomkrets og formålsgrenser til alle gjeldende reguleringsplaner i Bergen kommune. Digitaliseringen skal benytte reguleringsplaner som er skannet og georeferert og omfatter ca. 1050 reguleringsplaner. Hittil er 68,5% av planer vedtatt etter 1965, og 95,5% av planer vedtatt etter 1985 vektorisert (etter år 2000 er tallene tilnærmet 100%) Eldre planer er svært utfordrende å digitalisere og vektorisere da de ikke følger brukbare standarder. Mange av disse er også svært vanskelig å saksbehandle etter. Plan- og bygningsetaten vil derfor fremover jobbe med å oppheve eldre planer som ikke lenger er hensiktsmessige, noe som vil gi effektiviseringsgevinst ved saksbehandling av både plan og byggesaker. Dette vil også påvirke vektoriseringsprosjektet. Prosjektets varighet har blitt forlenget til 2024 og kr 5,7 mill. ble i 2. tertial flyttet fra 2021 og fordelt utover perioden 2022-2024.

10C-Naturforvaltning og parkdrift

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter ivaretagelse av naturen og dens mangfold, samt utvikling og tilrettelegging av friområder og urbane landskap for rekreasjon gjennom opplevelser, aktivitet og friluftsliv. Tjenesteområdet omfatter også bygging, forvaltning og drift av parker og byrom – areal med stor rekreasjonsverdi for byens innbyggere. Universell utforming skal tilstrebes ved nybygging og rehabiliteringer.

For å sikre gode offentlige, tilgjengelige areal, er det en viktig oppgave for kommunen å styre transformasjon av større områder. Gode løsninger skal utvikles og sørge for tilstrekkelig areal til allmenheten gjennom byrom som for eksempel smau, gater, parker, allmenninger og områder for lek. Det er sentralt å påse at innbyggerne har nærhet til tur- og friområder.

Tjenesteområdet omfatter også oppgradering og nybygging av lekeplasser, samt årlig hovedettersyn av uterom på skoler, barnehager og lekeplasser. Forvaltningsansvar for byfjell, vassdrag, vilt, friluftsliv, skog og biologisk mangfold omfattes også av tjenesteområdet.

Arbeidet utføres hovedsakelig av Bymiljøetaten, men tjenesteområdet krever også bidrag fra og samarbeid med en rekke andre etater og avdelinger i kommunen, herunder alle fagetater innenfor Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Etat for landbruk har ansvar for behandling av saker etter jord- og skogloven med forskrifter, samt konsesjonsloven og deler av forurensingsloven. Etaten behandler statlige tilskudd til jord- og skogbruk, og kommunale tilskudd til dyrking i byen (urbant landbruk). Næringsutvikling i landbruket er også en viktig del av arbeidet, det gjelder både tradisjonelt jord- og skogbruk og tilleggsnæringer.

Viktige begivenheter

- Bymiljøetaten har i 2021 hatt prosjektlederansvar for flere oppgaver på Mindemyren, dette inkluderer blant annet arbeid med prosjekter som skal videreutvikle den overordnede infrastrukturplanen for «Mindebyen» og øke attraktiviteten og tilgjengeligheten til området
- Etableringen av etappe 4, delstrekning 2 på Løvtien pågår. I 2021 har det pågått arbeid på to ulike deler av Løvtien. Fra nord har en arbeidet seg fram til starten på aller siste delstrekning som er brokonstruksjonen. Fra sør har en bygd i størrelsesorden 350 meter av Løvtien.
- Bymiljøetaten inngikk 11 utbyggingsavtaler i 2021, noe som er flere enn normalt og mest sannsynlig det høyeste antallet på et år noensinne. Avtalene innebærer anleggsbidrag på totalt ca. kr 53 mill., hvorav ca. kr 14 mill. er knyttet til fylkeskommunale vegtiltak.
- På vassdragsfeltet har Bymiljøetaten fulgt opp bestillingen fra Statsforvalteren om å [utarbeide en tiltaksplan](#) for Haukåsvassdraget.
- [I 2021 åpnet Egget](#), en ny overnattingshytte for barnefamilier med tilsvarende konsept som Tubakuba.
- Våren 2021 ble det gjennomført et større vedlikeholdsprosjekt med fornying og klopplegging på Damsgårdsfjellet.
- På bestilling fra byrådet har Bymiljøetaten gjennomført trafiksikring av Kamveien i 2021.

Årsmelding 2021

- Bymiljøetaten har bygget ny tredelt bydelspark sentralt i Indre Arna. Parken på Seimsmyrane består av: kastfelt, våtmarkspark og en folkepark.
 - Bymiljøetaten har oppgradert Lynghaugparken i Fyllingsdalen. Prosjektet inneholder ny skatepark og elveåpning. I 2022 fortsetter Bymiljøetaten arbeidet med restaureringen og gjenåpningen av Sælenvassdraget
 - Barnas byrom-prosjektet ferdigstilte fire nye lekeplasser i Årstad bydel: Damsgård lekeplass, Lien lekeplass, Løvstakklien lekeplass og Solheim ballbane.
-
- Landbruket fikk ta del i tilskuddspotten til sommerskoler i 2021, og det ble tildelt Inn på Tunet - gårder etter søknad. Tilbakemeldingene var gode, dette ble populære ferietilbud for barn.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye tiltak			
Digitalisering naturforvaltning og parkdrift - driftskonsekvens	240	0	240 Prosjektet ble ikke ferdig i 2021 og midlene er inndratt
Fredens bolig - driftskonsekvenser	65	0	65 Anlegget ble ikke overtatt til drift i 2021
Sælenvassdraget del 1 - lynghaugparken - driftskonsekvens	35	0	35 Investeringsprosjektet er forsinket, og ble ikke ferdigstilt i 2021
Arna Bydelspark - Seimsmyrane	50	50	0 Anlegget er i drift
Løvstien etappe 4 - delstrekning 2	50	0	50 Anlegget ble ikke overtatt til drift i 2021
Dyrevelferd i landbruket - sikre tilgang til stordyrveterinærer	600	600	0 Et tilskudd på kr 600 000 er innvilget for 2021. For 2022 vil det bli inngått ny avtale om veterinærvaktordningen.
Tilskudd til Bybonden	300	300	0 Tilskuddet er utbetalt
Sum	1 340	950	390

Tilpasning til aktivitetsnivå

Nyanlegg bydelsparker - driftskonsekvenser	75	75	0 Nyanlegg tas inn i drifts- og vedlikeholds kontraktene til parkseksjonen v/Bymiljøetaten
Økt ressursbehov for vassdragsforvaltning	250	250	0 Ansettelse gjennomført
Sum	325	325	0

Nye engangstiltak

Aktivitetskoordinator Nygårdsparken	1 300	1 300	0 Tiltaket er igangsatt
Sum	1 300	1 300	0

Effektivisering

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-9	-9	0 Innsparingen er realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill. - forlik i bystyret)	-2	-2	0 Innsparingen er realisert
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill. - forlik i bystyret)	-1	-1	0 Innsparingen er realisert
Redusert vikarbruk	-7	-7	0 Effektiviseringskravet er hensyntatt i Bymiljøetatens budsjetter
Mindre reisevirksomhet, engangstiltak i i 2021	-88	-88	0 Effektiviseringskravet er hensyntatt i Bymiljøetatens budsjetter
Mindre reisevirksomhet, varig tiltak	-18	-18	0 Effektiviseringskravet er hensyntatt i Bymiljøetatens budsjetter
Sum	-124	-124	0
Sum tiltak	2 841	2 451	390

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye engangstiltak			
Sikring av rasutsatt område over Løvtien (T1-2021)	600	600	0 I forbindelse med behandlingen av første tertialrapport 2021 ble det bevilget 0,6 mill. til iverksetting av rassikringstiltak på Løvtien. I forbindelse med 2. tertialrapport ble det klart at jobben ble dyrere enn antatt i 1. tertial og det ble derfor bevilget ytterligere 0,25 mill. Totalt er tiltaket på 0,85 mill. Prosjektet fikk dessverre en forsinket oppstart og det er klart at deler av kostnaden vil påløpe tidlig i 2022.
Økt aktivitet i byrommene i 2021, fritak for leie (T1-2021)	785	785	0 Tiltak iverksatt, det kreves ikke inn leie ved utleie av byrom
Sum	1 385	1 385	0
Sum tiltak	1 385	1 385	0

Utvikling og utfordringer

Kommunen har over tid registrert at interessen for, og bruken av, friluftsområder er stigende. Denne trenden tiltok ytterligere i 2021, enda et år som ble preget av korona og der de nære friluftsområdene ble viktige for mange mennesker. Aktiv bruk av natur- og friluftsområder resulterer i svært mange henvendelser. Henvendelsene og ønskene om tilrettelegging er mange. De retter seg både til friluftslivsområdene generelt, og til byfjellene spesielt. Dette gjelder alt fra henvendelser om enkel turtilrettelegging til ønsker om tilrettelegging for badeplasser, terrengsykling og "treningsparker".

I 2021 åpnet Egget, en ny overnattingshytte for barnefamilier med tilsvarende konsept som Tubakuba. Hytten er lokalisert i friluftsområdet Krohnegården og ble bestilt av Bymiljøetaten og områdesatsingen

som oppfølging av en merknad fra bystyret. Den ble bygget av studenter fra Bergen Arkitekthøyskole. Siden åpning høsten 2021 har det vært barnefamilier på overnattingsbesøk nesten hver dag.

Byrådene Lubna Jaffery (AP) og Thor Haakon Bakke (MDG) ser frem til å gi barnefamilier gode naturopplevelser med det nye tilbudet i Fyllingsdalen.

Foto: Veronica Årseth Ljosheim

Byfjellsforvaltningen opplevde også i 2021 at mangel på ressurser bidro til manglende oppfølging av utbyggere, interesseorganisasjoner og andre interessenter. Byfjellene har de siste årene fått andre typer bruksområder, det er ikke lenger bare "turfolk" som bruker de syv fjell. Kommunen opplever samtidig et økt press på kommersialisering av deler av byfjellene, noe som krever en annen type oppfølging og ressursbruk enn den tradisjonelle byfjellsforvaltningen. Det er derfor et stort behov for å oppdatere forvaltningsplaner og handlingsplaner. Som et resultat av dette vil Bymiljøetaten blant annet rekruttere en rådgiver som skal jobbe med friluftsliv i og utenfor byfjellene.

Barnas byrom

Barnas byrom-prosjektet ferdigstilte fire nye lekeplasser i Årstad bydel: Damsgård lekeplass, Lien lekeplass, Løvstakklia lekeplass og Solheim ballbane.

Barnas byroms kontrollfunksjon gjennomfører ettersyn på samtlige kommunale lekeplasser, samt alle kommunale barnehagers uteområder. Bymiljøetaten startet i 2021 med opplæring av en ny lekeplasskontrollør for å styrke kapasiteten på dette området.

Vassdrag

På vassdragsfeltet har Bymiljøetaten fulgt opp bestillingen fra Statsforvalteren om å [utarbeide en tiltaksplan](#) for Haukåsvassdraget. Som en oppfølging av planen er det spilt inn et tiltak knyttet til overvannshåndteringen fra Bergen travpark.

Haukåselva er det siste gjenværende leveområdet for den rødlistede elvemusling i Bergen.
Foto: Ole Rugeldal Sandven

Tiltaket er helt sentralt for å bedre levekårene for den truede elvemuslingen i vassdraget. Bymiljøetaten har i tillegg arbeidet med å berede grunnen for potensielt fremtidige tiltak på vassdragsfeltet. Eksempler på tiltak er oppfølging av fisketrapp i Hopsfossen og utbedring av vandringshinder i Fjøsangerbekken. Arbeidet med å legge til rette for bedre informasjon om fiskemuligheter på kommunal grunn har kommet videre og det finnes nå informasjon både i friluftskartet og på mittfiske.no.

I 2021 var mye av arbeidet i Vannområde Vest knyttet til revidering av regional

vannforvaltningsplan. Det har også vært arbeidet med forbedring av kunnskapsgrunnlaget ved igangsetting av prøvetaking i 12 vannforekomster i Vannområde Vest. I 2021 var oppmerksomheten rettet mot å få bedre kunnskap om påvirkning fra landbruk i utvalgte vannforekomster. På slutten av året ble det jobbet med planlegging av overvåking for 2022-2027, spesielt innen eutrofi og miljøgifter.

Viltforvaltning

Bymiljøetaten har i 2021 arbeidet mye med organiseringen av en ny viltkontaktordning som sikrer at kommunen følger opp sitt lovpålagte ansvar i forbindelse med viltpåkjørsler m.m. I 2022 vil Bymiljøetaten i første omgang fremme en sak om målsetninger for hjorteviltforvaltningen. Bymiljøetaten følger, ved hjelp av registreringsskjemaet for hjort i bynære strøk, nøye med på situasjonen med hjort som trekker inn mot bebyggelse og som kommer tett på både folk og trafikk. Det jobbes for å gjøre uttak av hjort i enkelte slike områder, men arbeidet er krevende på grunn av nærheten til folk og boligområder.

Arrangement og utleie

Utleie av byrom og parker har en stor saksportefølje, ofte med korte tidsfrister. Mange ønsker å benytte byrommene og parkene i Bergen, og kommunen ønsker å legge til rette for dette. I 2021 ble 692 søknader om bruk av kommunale byrom behandlet og godkjent. Dette er 23 % mer enn året før. Økningen av søknader kan i hovedsak knyttes til at det var valgkamp i 2021. I forbindelse med valgkampen ble det i perioden august – september etablert en valgpaviljong og valgboder på Torgallmenningen.

For arrangementene som ble avholdt i 2021, var det generelt mer krevende å saksbehandle disse. Det skyldes smittevernkrav og behov for omfattende koordinering mot helsemyndighetene. I et forsøk på å opprettholde noe aktivitet i Bergen Sentrum, innførte Bergen kommune betalingsfritak for leie av byrom. Antall søknader om leie ble påvirket av Covid-19 og de smitteverntiltakene som ble iverksatt. Rundt 80 arrangementer ble avlyst eller trukket tilbake, da arrangementene ikke kunne gjennomføres på grunn av smitteverntiltak.

Det er etablert en testasjon for Covid-19 på Festplassen, hvor de fleste større arrangementer normalt ville blitt gjennomført. Større arrangement som VG-konserten, NM i petanque, Rolling Thunders MC Vårmønstring og 8. mars-initiativet ble avlyst. Endringer i smitteverntiltakene i løpet av året, og ved å nedskalere og tilpasse arrangementene til andre byrom, gjorde at flere arrangører likevel kunne gjennomføre sine planlagte arrangement. Dette gjelder blant annet Festspillene, Regnbuedagene, BTs lysfest og Julemarkedet på Torgallmenningen.

Uteservering

Det ble i 2021 inngått 89 avtaler om leie av kommunal grunn til uteservering. Dette er en oppgang på 30 % fra året før. Bymiljøetaten har med hensyn til den ekstraordinære situasjonen, og i tråd med politiske vedtak om å tilrettelegge for næringslivet, innvilget utvidet areal til uteservering i områder hvor dette har vært forsvarlig med tanke på fremkommelighet for myke trafikanter. Dette gjelder spesielt for områdene Vågsallmenningen, Bryggens forareal, Nedre Korskirkeallmenningen samt Bankgaten/Skostredet.

Foodtrucks

Covid-19-situasjonen har også lagt en demper på aktiviteter som foodtrucks. Det har generelt vært lav aktivitet gjennom hele året grunnet lite folk i sentrum. Kun to aktører har vært aktive gjennom våren og sommeren, mens to aktører har vært til og fra.

Nygårdsparken

Både Covid-19 og igangsetting av [restaureringsprosjektet i nedre del av Nygårdsparken](#) påvirket aktivitetene i parken.

Byråd for klima, miljø og byutvikling Thor Haakon Bakke tok første gravetak i Nygårdsparkens nedre del med Vestlandets største elgravemaskin
Foto: Signe Wie

Det ble kjøpt inn forestillinger fra Eventyr i Parken hvor det ble registrert en deltakelse på 683 personer og prosjektet "Park i tektur" fra Kunstpilotene, hvor 464 deltok. Det ble laget og publisert 3 episoder av podcasten [Parkpodden](#), som nå har blitt lastet ned ca. 4000 ganger.

På våren ble det startet et samarbeidsprosjekt med Møllaren Frivillighetssentral hvor man hadde podcastkurs utendørs i parken. "[MøllarPodden](#)" ble lansert i august og ligger ute på de fleste plattformer.

Paviljongen har vært åpen store deler av året, dette ved salg av takeaway gjennom skyvedøren. Aktørene i paviljongen gjennom året har vært NyDeli, Nomads Kitchen og Verdenskaféen.

Totalt var det 274 arrangement i parken i 2021, hvorav 78 var mindre arrangement i paviljongen.

Paviljongen i Nygårdsparken øvre del er overbygget med sitteplasser med et sitteamfi i fortsettelsen av paviljongen, som også skal kunne fungere som scene når det er konserter eller teaterforestillinger på stedet. Ulike aktører driver daglig kafé i paviljongen, under samlebetegnelsen "Nygårdsparken Kafé Kollektiv".

Foto: Nina Blågestad

Mindebyen

Bergen kommune skal etablere attraktive byrom, styrke den blågrønne infrastrukturen og legge til rette for gode gangforbindelser når Mindemyren og Wergeland blir til Mindebyen. Bybanens trasé til Fyllingsdalen er under bygging over Mindemyren, sammen med tilliggende samferdselsarealer for kjørende og myke trafikanter. I forbindelse med bybaneutbyggingen etableres også deler av regulert kanal, på kommunens vegne. Første utbyggingsavtale innenfor områdereguleringen for Wergeland sentrum ble inngått i 2021; en milepæl for utviklingen av området. Bymiljøetaten har i ettertid av avtaleinngåelsen startet prosessen med å erverve grunn til offentlig regulerte gang- og byromsarealer i området. Etaten har i 2021 hatt prosjektlederansvar for flere oppgaver på Mindemyren, dette inkluderer blant annet arbeid med følgende konkrete prosjekter:

- Videreutvikle den overordnede infrastrukturplanen for «Mindebyen»
- Øke attraktiviteten og tilgjengeligheten til området
- Beregne kostnadene ved gjenstående offentlige infrastrukturtiltak

En av to nye bybaneholdeplasser på Mindemyren nærmere seg ferdigstilling. Ved den nye holdeplassen bygges det et vannbasseng av Bybanen utbygging på vegne av Bergen kommune. Vannbassenget er første delen av et større torg som er planlagt i området bygget på et senere tidspunkt.

Foto: Helge Herreros

Bystrand og Lungegårdspark

Bergen kommune skal bygge ny Bystrand og Lungegårdspark ved Store Lungegårdsvann. I perioden 2020-2022 pågår prosjektering av området. I 2021 ble utfyllingen ferdigstilt av Bybanen Utbygging. Det gjenstår arbeid med infrastruktur i grunnen før overtakelse. Området skal inneholde offentlig badestrand, grøntområder, lekeplasser og offentlige toalett og garderobes. I tillegg arbeides det med et aktivt bad som vil fremme aktivitet i og ved vannet. Det vil anlegges en turvei gjennom området som supplement til gang- og sykkelveien langs Bybanen. Terrenget vil bearbeides slik at det dannes varierte rom for mennesker, dyr, fisk og insekter.

Illustrasjon av den kommende Bystranden og Lungegårdsparken.
Bilde: White Arkitekter AS

Løvstien

Etableringen av etappe 4, delstrekning 2 på Løvstien pågår. Den gjenstående etappen er på vel en kilometer, og strekker seg fra Kristian Bings vei til Fredlundsvingen. Den siste gjenstående etappen knytter sammen Løvstien til én sammenhengende turvei fra Kråkenes til Melkeplassen. I 2021 har det pågått arbeid på to ulike deler av Løvstien. Fra nord har en arbeidet seg fram til starten på aller siste delstrekning som er brokonstruksjonen. Fra sør har en bygd i størrelsesorden 350 meter av Løvstien. Det har vært en strekning med utfordrende anleggsarbeid spesielt på grunn av krevende terreng.

Arbeidet med den siste etappen på Løvstien foregår i krevende terreng.
Foto: Erlend Gunnlaugsson

Kamveien

På bestilling fra byrådet har Bymiljøetaten gjennomført trafiksikring av Kamveien i 2021. Prosjektet kom som et hasteoppdrag som følge av at transport til den kommunale barnehagen på Fløyen fra oktober 2021 til mai 2022 skjer ved minibusskjøring, siden Fløibanen er under oppgradering. Sikringsbehovet ble kartlagt og det ble utarbeidet en rapport som pekte på nødvendige sikringstiltak. Disse ble utført i tide til transportoppstarten.

Kamveien går fra Skansemyren til Fløyen. Her fra tidligere arbeider med veien.
Foto: Frode Krydsby

Vågen

Bymiljøetaten følger opp [plan- og designkonkurransen «Torget-Bryggen»](#) med vinnerteamet [«Mot Vågen»](#), og har i 2021 arbeidet med utviklingen av et helhetsgrep for utforming av byrommene rundt Vågen. Prosjektarbeidet er tett koordinert opp mot Plan- og bygningsetatens arbeid med reguleringsplan for Bybanen til Åsane. Det har videre i 2021 blitt startet et arbeid med å se på trafikksystem som ivaretar transportfunksjonene på en god og trafiksikker måte for alle grupper, samtidig som kulturminneinteressene og næringsinteressene knyttet til verdensarvstedet Bryggen blir ivaretatt.

Etat for landbruk

Saksbehandling av søknader og tilskudd gikk stort sett som normalt i 2021, men pandemien satte noen begrensninger på annen aktivitet, slik som møter med næringen og samarbeid med frivilligheten. Vi fikk likevel gjennomført en del møter i løpet av høsten, og vi kom i gang med Temaplan for skogbruket og

Årsmelding 2021

Handlingsplan for urbant landbruk. Den store interessen for lokalprodusert mat og for dyrking i byen økte i 2021, og det førte til økt søknadsmengde for tilgjengelige tilskudd.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2018	2019	2020	2021
Parkareal dekar	1 771	1 773	0	1 775
Samlet lengde av sommerturveier, -turstier og -løyper med kommunalt driftsansv (km)	192	192	0	50
Antall nye Barnas byrom	0	0	0	4
Antall dekar jordbruksareal i produksjon	0	0	0	16 161

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

Prioritet	Bergen	Bergen	Trondheim	Stavanger	ASSS uten
	2020	2021			Oslo
Naturforvaltning og friluftsliv brutto investeringsutgifter beløp pr innb (kr) *)	45	50	103	99	77
Rekreasjon i tettsted brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	371	363	376	828	419

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Grøntfaglig planlegging	14,7	13,8	16,2	-0,9	15,3	-1,5
Kommunale skoger	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,7
Landbruk	9,9	8,1	10,6	-2,5	8,0	0,1
Grønn prosjektering	29,6	32,0	32,4	-0,2	32,2	-0,2
Parkdrift	68,3	71,1	83,4	-13,7	69,7	1,5
Fiske, fangst og viltstell	0,2	0,1	0,4	0,0	0,4	-0,3
Naturforvaltning	19,2	19,3	22,0	-2,4	19,6	-0,3
Småbåthavner, fortøynings- og bryggeplasser	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	142,6	145,2	165,0	-19,8	145,2	0,0

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	10,2	6,8	10,9	-4,1	6,7	0,0
5-Klima, miljø og byutvikling	134,1	135,8	150,7	-17,7	133,0	2,8
6-Arbeid, sosial og bolig	0,1	0,2	0,3	-0,1	0,2	0,0
90-Fellesposter - bykassen	-1,9	2,4	3,1	2,2	5,2	-2,9
Sum	142,6	145,2	165,0	-19,8	145,2	0,0

Kommentar til status økonomi

Regnskap for **Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling** på tjenesteområdet, viser samlet et mindreforbruk på 2,8 mill. Avviket skyldes i stor grad et mindreforbruk på kjøp av varer og tjenester på til sammen 5,2 mill. Årsaken til mindreforbruk på kjøp av varer og tjenester er delvis forsinkelser i oppstart av anlegg, som medfører utsatte driftskostnader, nedskalert julemarked, entreprenører som ikke har hatt kapasitet til å utføre bestilte oppdrag og lavere kommunale avgifter til vann og avløp pga. stengte fontener (vedlikehold) og drikkevannsposter (smitteverntiltak).

På sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen) skyldes avviket strømavgifter for desember som det ikke er budsjettet for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
En attraktiv og levende by	Bergen skal ha gode offentlige byrom og natur- og friluftsområder som er tilgjengelige og tilrettelagt for alle typer brukere.	Alle bydeler skal ha minst en, universelt utformet, merket turveg.		20,0 %	20,0 %	Turvei langs Skranevannet er universelt utformet og ble ferdigstilt i løpet av 2021.
	Bergen skal være en by som våger å ta nye grep for å skape et aktivt og attraktivt sentrum og bydeler	Gjennomføre en kvalitativ og kvantitativ analyse av aktivitet i utvalgte byrom og parker		100	0,00	Det er ikke planlagt gjennomført en analyse av aktivitet i byrom i nærmeste fremtid.
Norges grønneste storby	Bergen skal avsette og utvikle arealer til sammenhengende blågrønne strukturer - også i fortetningsområdene.	Alle (nye) bolig (etableringer) i byfortetningssonene skal være i en avstand på maksimum 500 meter til turområde.		Økende utvikling		Relevante indikatorer for å fange opp utviklingen blir utarbeidet som del av «strategi for blågrønne strukturer»
		Blågrønt temakart videreutvikles og legges til grunn i arealplanlegging		25,0 %		Verktøy og indikatorer for å videreutvikle og ta i bruk blågrønt temakart er del av «strategi for blågrønne strukturer»
	Opprettholde produksjon og produksjonsgrunnlag i landbruket i Bergen kommune	Antall dekar jordbruksareal i produksjon fra Landbruksdirektoratets statistikk		16 340	16 161	Lavere enn forventet, statistikk søknader om produksjonstilskudd
		Antall søknader om produksjonstilskudd fra Landbruksdirektoratets statistikk		120	121	Stabilt søkertall
	Øke interesse for urbant landbruk – dyrking i byen, parselhager og andelslandbruk	Antall innvilgede søknader om kommunalt tilskudd til urbant landbruk	44	29	39 62 gode søknader, 39 innvilget. Tilgjengelige midler utbetalt	
Trygg økonomistyring	Bergen skal være en by hvor nye anlegg har høy kvalitet for varig verdi og appellerer til flere generasjoner	Antall nye barnas byrom.		4	4	Bymiljøetaten har i 2021 oppgradert fire lekeplasser og områder i program for Barnas Byrom. Dette er: <ul style="list-style-type: none"> • Damsgård lekeplass • Lien Lekeplass • Løvestakklien lekeplass

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
						<ul style="list-style-type: none">• Solheim Ballbane <p>Lekeområdene er tatt i bruk.</p>

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Bystyret ber byrådet om å legge fram en sak til bystyret om flomsikringstiltak i Nesttunvassdraget i løpet av første halvår 2021.

Byrådet jobber med avklaringer og vil fremme sak så snart som mulig.

Bystyret ber byrådet om å utarbeida arealbudsjett og -rekneskap der arealomdisponeringar og tap av matjord og naturverdiar er synleggjort i ei sak innan utgongen av 2021.

Byrådet har vedteke oppstartssak om strategi for blågrønne strukturar. Her vert det framheva at arbeidet med strategi for blågrønne strukturar bør vektlegge temaet arealbruk sterkare enn det har vore tidlegare i kommunen sitt arbeid med desse tema. Alle inngrep i naturen har negative verknader både når det gjeld klimatilpassing, bu- og nærmiljø og leveområda for plantar og dyr. Inngrep i naturen hindrar ei berekraftig utvikling, og gjer det vanskeleg å skape attraktive omgavnader. Vidare er tap og øydelegging av areal og leveområde den viktigaste årsaka til at naturmangfaldet no er truga over heile verda. Byråden meiner at trenden med omfattande og ukritiske inngrep i naturen må stoppast. For å oppnå det, må bruk av areal i framtida vere berekraftig på ein måte som ikkje øydelegg biologisk mangfald. I denne samanheng vil det å ta i bruk arealrekneskap for å oppnå arealpositivitet vere eit viktig verkemiddel. Det vil òg synleggjere risiko for tap av naturareal med tilhøyrande konsekvensar. Med det meinast at dersom det må gjerast inngrep i naturen, skal det kompenseras med restaurering av eit minst like stort areal ein annan stad.

Bystyret ber byrådet vurdere muligheten for en bystrand i arbeidet med områdereguleringsplanen for indre Laksevåg.

Bystranden er registrert i arbeidet med områdereguleringsplanen for indre Laksevåg

Tallet på beitedyr i byfjellene går raskt nedover. Byrådet vil derfor gå i dialog med beitelagene for å se hvordan det kan tilrettelegges for bedre rammer for beiting og rom for økning av beiteaktiviteten i byfjellene framover.

Bymiljøetaten har forvaltningsansvar for byfjellene, men har ikke ansvar for beiteaktivitet og oppfølging mot bønder. Etat for landbruk følger opp og har dialog med beitelagene og vil involvere Bymiljøetaten i de tilfeller som involverer områder Bymiljøetaten har forvaltningsansvar for.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvar- terial	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Arna Bydelspark - Seimsmyrane	UFKN 17/20	35,7	26,9	28,4	2019	3.kv. 2022	14,1	13,0	1,1
Barnas byrom		IA			Løpende	Løpende	11,7	12,3	-0,7
Bystrand Lungegårdsparken	BY0159/18	120,0	235,0	300,0	2021	1.kv. 2025	30,3	31,6	-1,4
Den grønne akse		IA			Løpende	Løpende	6,1	4,1	2,0
Digitalisering naturforvaltning og parkdrift		IA	5,1	8,2	2021	4.kv. 2022	1,6	1,1	0,6
Fanatorget	AD 2021/08351-2	IA	9,1	13,1	2022	2.kv. 2022	8,3	5,6	2,7
Fontener i sentrum	AD 2020/07147-2	IA	6,0	6,0	2022	4.kv. 2023	4,0	4,5	-0,5
Fredens bolig	BR 1119/19	13,1	22,0	29,5	2020	4.kv. 2022	5,4	5,4	-0,1
Grønnevikken - byboliger og delekultur - Konseptutvikling		IA	12,5	12,5	2023	4.kv. 2025	1,4	1,5	-0,2
Hundeluftegård Løvstien		IA	2,0	2,0	2020	4.kv. 2022	0,7	0,5	0,2
Innløsning og erverv friarealer		IA			Løpende	Løpende	1,1	0,5	0,6
Justeringsavtaler parkanlegg		IA	2,8	2,8	2020	Ferdig	2,6	2,6	0,0
Løvstien etappe 4 - delstrekning 2	BY 119/20	50,0	53,1	93,6	0	4.kv. 2024	24,0	25,3	-1,3
Mindemyren fase 1 - planlegging og gjennomføring	BY 295/19	IA	116,2	116,2	2026	4.kv. 2023	34,6	34,6	0,0
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	0,8	0,8	0,0
Møllendalselven elve- og strandpark		IA	92,5	92,5	2022	4.kv. 2025	2,4	1,9	0,5
Nesttun elvepark		IA	35,1	35,1	2024	4.kv. 2027	0,8	0,2	0,6
Ny strømforsyning Festplassen	UFKN 67/20	20,0	20,0	20,0	2021	4.kv. 2023	0,7	0,1	0,6
Nyanlegg bydelsparker		IA			Løpende	Løpende	0,7	0,6	0,1
Nye søyler Torgallmenningen	BY 108/19	25,0	29,0	29,5	2019	2.kv. 2022	3,4	3,4	0,0
Nygårdsparken infrastruktur	KFIN 36/18	24,5	29,0	29,0	2021	Ferdig	2,1	1,4	0,7
Nygårdsparken nedre del	BY 362/20	67,0	67,2	79,8	2024	4.kv. 2024	10,5	11,4	-0,9
Parker rehabilitering		IA			Løpende	Løpende	5,4	2,7	2,7
Rehabilitering gatetrær og vegetasjon		IA	11,0	8,0	2024	4.kv. 2025	1,0	0,9	0,1
Sentrumslekeplass - første utbyggingstrinn	UFKN 35/22	IA	7,7	20,4	2022	4.kv. 2023	0,2	0,4	-0,1
Slettebakken avfallsdeponi	BY 116/20	IA	0,0	0,0	2021	4.kv. 2025	0,0	0,0	0,0
Steinsvikneset		IA	9,9	4,4	2022	4.kv. 2022	1,5	1,7	-0,2
Sudmannsvei lekeplass	BR 1088/21	10,2	10,2	11,3	2022	4.kv. 2022	2,5	1,9	0,6
Sælenvassdraget del 1 - Lynghaugparken	BR 1126/19	10,5	23,6	27,5	2020	2.kv. 2022	23,6	23,4	0,1
Sælenvassdraget del 2		IA	17,0	17,0	2023	4.kv. 2024	0,1	0,0	0,1
Søreide ballbane		IA	12,6	12,5	2020	Ferdig	4,7	4,6	0,1
Turveinett/ friluftstiltak inkl. Byfjellene		IA			Løpende	Løpende	2,1	1,1	1,1
Utbyggingsavtaler Møllendal		IA			Løpende	Løpende	0,5	0,2	0,3
Utvikling av Torget/Bryggen – prosjektering		IA	16,2	16,7	2024	4.kv. 2023	6,4	7,0	-0,6
Vassdrags- og våtmarkstiltak		IA			Løpende	Løpende	0,8	0,6	0,2

Årsmelding 2021

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvaral	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Sum øvrige prosjekter		200,5	0,0	0,0			1,0	0,6	0,5
Sum							217,1	207,6	9,5

Statustekst investeringer

Arna Bydelspark - Seimsmyrane

Prosjektet har en idrettsdel og en parkdel. Kostnader fordeles derfor på to ulike tjenesteområder; Naturforvaltning og parkdrift (10C) og Kommunale idrettsbygg og anlegg (13C). Kastfelt er ferdigstilt. Parkdelen med naturareal er i all hovedsak ferdigstilt. Årsavvik på tjenesteområde 10C må sees i sammenheng med avvik på tjenesteområde 13C. Totalprognosen overstiger vedtatt budsjetttramme med ca. 1,5 mill. Kostnadene dekker arbeider på grønt tak på paviljong, tiltak for universell utforming og skilting som foretas våren 2022. Ferdigår flyttet til 2022 grunnet arbeidene nevnt over.

Barnas byrom

Investeringen består av mange prosjekter, da det konkretiseres fortløpende med nye tiltak.

Damsgård lekeplass: Prosjektet er ferdigstilt. Merforbruk 2021 på 0,1 mill. skyldes oppmålt mengdejustering fra utførelsesfasen. Økt totalprognose ses i sammenheng med årsavviket, og vil bli foreslått justert til rapportering av 1. tertial 2022.

Løvestaklien lekeplass: Prosjektet er ferdigstilt med et marginalt merforbruk. Økt totalprognose vil bli foreslått justert til 1. tertialrapport 2022.

Skjoldsstølen friluftsanlegg: Merforbruk 2021 på 0,6 mill. skyldes dårligere grunnforhold enn antatt, behov for større og mer omfattende overvannstiltak, samt tilhørende prosjekterings- og administrasjonskostnader. Økt totalprognose vil bli foreslått justert til 1. tertialrapport 2022.

Bynær skatepark og sentrumsnær lekeplass: Prosjektet er et midlertidig pilotprosjekt, med mobile installasjoner for lek i Bergen sentrum. Tiltaket startet opp høsten 2020 og avsluttes vinteren 2021. Rullepark Strømgaten 1 ble oppført oktober 2020 og avviklet desember 2020. Småbarnslekeplass inkl. vannlek i Byparken ble oppført november 2020- og avvikles november 2021. Prosjektet er ferdig. Mindreforbruk 2021 skyldes at slutfaktura ble utstedt for sent til å komme med på regnskapet for 2021.

Sandgotna uterom og gangvei: Prosjektet er utvidet, og inkluderer nå også et mobilitetstiltak. 0,5 mill av budsjett ligger dermed på tjenesteområde 08 Samferdsel. Merforbruk 2021 skyldes økt omfang av betongarbeider på gangvei, samt økte prosjekterings- og administrasjonskostnader.

Lien lekeplass: Prosjektet er ferdigstilt med et merforbruk på 0,1 mill. Økt totalprognose vil bli foreslått justert til 1. tertialrapport 2022.

Solheim ballbane: Prosjektet er ferdigstilt med et merforbruk på 0,1 mill. som skyldes oppmålt mengdejustering fra utførelsesfasen. Økt totalprognose vil bli foreslått justert til 1. tertialrapport 2022.

Øyrane Lokalanlegg: Prosjektet er ferdig. Mindreforbruk på 0,1 mill. i 2021 skyldes mindre behov for garantivedlikehold enn budsjettet.

Fanatorget er skilt ut som egen investering.

Bystrand Lungegårdsparken

Årsmelding 2021

Bystrand og ny Lungegårdspark skal bygges på ny fylling etter at Bybanen er satt i drift. Her vil bli tilrettelagt for bystrand, sportslige og kulturelle arrangement, utstillinger, rekreasjon og aktiviteter knyttet til land og vann.

Merforbruk for 2021 skyldes avklaringer og tilleggsutredninger rundt sirkulasjon og behov for kontroll på ny fylling. I tillegg ekstraarbeid i forbindelse med innspill/merknader og bearbeidelse av forprosjekt. Prosjektering i 3D er en pilot. Totalkostnaden for prosjekter er i vedtatt HØP 2022-2025 oppjustert med 65 mill. for å ivareta opparbeidelsen av parkareal og strand. Fremdrift vedrørende bygging av park må koordineres med Bybanen Utbygging sine arbeider i området (utfylling og infrastruktur) og Renere Havn Bergen om bunnforbedring i Store Lungegårdsvann.

Tekst: Oversiktsillustrasjon av Lungegårdsparken Foto: White Arkitekter

Tekst: Illustrasjon av Hansabroen Foto: White Arkitekter

Tekst: Illustrasjon av vy av Hansaviken Foto: White Arkitekter

Den grønne akse

Investeringen består av en sekkepost hvor spesifikke prosjekter under budsjettposten skilles ut etter hvert som det bygges opp mer kunnskap i prosjektet. Prosjektene skal sikre og utvikle verdier og funksjonaliteter i Den grønne akse.

Benker ved Lille Lungegårdsvann. Prosjektet omfatter utskifting av parkbenkene rundt Lille Lungegårdsvann. Det er totalt 43 nye benker som skal lages. De nye benkene vil være av den originale typen for å bevare parkens historiske verdi. Prosjektet har mindreforbruk i 2021 på 0,4 mill. på grunn av forsinkelser i produksjonen av benkene. Det forventes ferdigstillelse av maling og utplassering av siste 10 benker i februar/mars 2022.

Ny strømforsyning Torgallmenningen. Prosjektet innebærer å forsterke og etablere nye strømuttak ved eksisterende trekkekummer. Prosjektet er ferdigstilt i desember 2021, og er klart til å bli tatt i bruk. Årsaken til mindreforbruk i 2021 og redusert totalprognose på 0,6 mill. er mindre behov for uforutsette oppgaver i gjennomføringen enn antatt.

Strømforsyning Bryggen. Det skal tilrettelegges for landstrøm for småbåter ved Bryggen, i alt 5 stk fordelingskapskaps ved bryggen og et målerskap ved Nikolaikirkeallmenningen. Prosjektet har blitt forsinket pga matrialmangel, men prosjektet skal ferdigstilles i første kvartal 2022. Prosjektet har dermed et mindreforbruk i 2021 på 0,9 mill.

Digitalisering naturforvaltning og parkdrift

IT system for bruk av offentlig areal: Prosjekt for anskaffelse av system for bruk av offentlig areal - graving, arbeid, arrangement og uteservering. Systemet skal gi innbyggere nye søknadsmoduler og saksbehandlere saksbehandlingsflate som skal gi bedre samhandling på tvers av fagområdene.

Mindreforbruket i 2021 knytter seg til manglende oppnåelse av milepæl som vil utløse neste delbetaling på prosjektet. Totalkostnaden til prosjektet er økt som følge av at systemet nå skal løse noen oppgaver som tidligere var inkludert i prosjektet Fagsystemer parkering (Digitalisering samferdsel). I tillegg er kostnader til ekstern prosjektleder inkludert, som finansieres av driftsmidler. Utover justeringer mellom prosjekter og overføringer fra driftsramme, har prosjektet en kostnadsøkning på i underkant av 1 mill. Dette vil bli foreslått justert i 1. tertialrapport 2022.

Fanatorget

Oppgradering av det sentralt plasserte anlegget ved Fanatorget i Ytrebygda, og blågrønn turvei. Området har stor konsentrasjon av barn i aldersgruppen 10-18 år, og utformingen av anlegget har særlig fokus på denne brukergruppen. Prosjektet er i henhold til Bergen kommunes økonomireglement skilt ut som egen investering fordi totalkostnad overstiger 10 mill.

Mindreforbruk i 2021 skyldes forsinket leveranse av trevirke, og dermed lavere produksjon på anlegget. Økte totalprognose skyldes dårligere grunnforhold og uforutsett infrastruktur i grunnen, prisstigning på trevirke, samt økte prosjektering,- og administrasjonskostnader. Oppjusteringen vil bli foreslått i forbindelse med 1. tertialrapport 2022.

Fontener i sentrum

Prosjektet omfatter oppgradering av fonteneanlegg i Bergenhus bydel. Dette inkluderer blant annet ombygging til resirkuleringsanlegg, installering av tilbakeslagsventil og utbedring av påviste lekkasjer. Kostnadsestimatet er usikkert, spesielt for fontenen Ole Bull. Merforbruk i 2021 som følge av omfattende prosjektering av fontenen på Ole Bull. Kostnadsoverslag for nødvendige utbedringer er mottatt fra prosjekterende.

Fredens bolig

Fredens bolig er en kommunal park ved foten av Fløyfjellet. Parken ligger i Eidemarken og grenser til Ladegården, rett utenfor sentrumskjernen. Parken er mye i bruk, og preges i dag av stor slitasje. Prosjektet skal oppgradere parken med ny ballbane, flowpark, nye lekeområder og oppgradering av myke og harde overflater, men samtidig ivareta de historiske kvalitetene.

Anskaffelse av entreprenør for parkentreprise pågår og er i evalueringsfasen. I forbindelse med anskaffelse av entreprenør for parkanlegget i 2021 viser kostnadsnivået at prisene i markedet har økt, og prosjektet vil dermed få en ytterligere kostnadsøkning. Koronapandemien har gjort materialer dyrere i både anskaffelse og transportering. Det prosjekterte materialet er basert på erfaringspriser like før pandemien. Økt kostnadsanslag medførte forsinket oppstart av parkentreprise til 2022. Delentreprise Flowpark er ferdig og midlertidig brukstillatelse er gitt. Anleggsarbeid for parkanlegg pågår med planlagt ferdigstilling høsten 2022.

Utvalg for finans, kultur og næring Fredens bolig vedtok i 2020 oppjustert totalramme for prosjektet på 22 mill., jf. sak [UFKN 103/20](#). Prosjektet har en ytterligere kostnadsøkning på 7,5 mill., slik at totalkostnaden for prosjektet er 29,5 mill. Bystyret vedtok oppdatert totalkostnad i [sak 323/21](#).

Grønnevikken - byboliger og delekultur - Konseptutvikling

Prosjektets formål er å sikre at området ferdig utbygd har de ønskede kvaliteter basert på intensjonene med å delta i European 13-konkurransen, og kvalitetene i vinnerprosjektet. I tillegg skal kommunens generelle målsetninger for utbygging og fortetting nedfelt i KPA og KPS sikres. Grønnevikken skal bl.a. utvikles som et byutviklingsprosjekt med høy kvalitet som også vil gi en økonomisk merverdi. Område skal ha gode bokvaliteter for alle aldersgrupper med variert arkitektur og mangfold i beboersammensetning, og delekultur. Arbeid med reguleringsplan pågår. Innhold i salgsstrategi er påbegynt.

Forbruket i 2021 ble noe høyere enn forventet ved 2. tertialrapport 2021. Merforbruket knytter seg til gjennomførte grunnundersøkelser i november.

Hundeluftegård Løvtien

Prosjektet gjelder bygging av hundeluftegårder i sentrumsnære områder. Det er hittil vurdert tiltak på Mindemyren og Løvtien. Forventet ferdigdato forutsetter at tiltaket kan bygges i tråd med bestemmelser i gjeldende reguleringsplan Løvtien turvei. Mindreforbruk 2021 skyldes forsinkelse i forberedelse av søknadsprosess, og dette fører til utsettelse av byggestart. Prosjektet forventes ferdigstilt i 2022.

Innløsning og erverv friarealer

Investeringen består av flere prosjekter.

Innløsning mindre erverv. Utgifter til grunnerverv vil normalt inkluderes i prosjektutgiftene til de konkrete prosjekter det bevilges midler til. Erfaringsmessig kan det imidlertid være nødvendig å ha tilgjengelig et mindre beløp som kan benyttes til uforutsette grunnerverv og/eller utredninger. Det er i 2021 benyttet midler til å gjennomføre forhandlinger og formaliteter knyttet til overføring av arealet til Fana Amfi. Utover dette prosjektet, er det ikke utført noe arbeider.

Gjeddevann friluftsområde. Det skal anlegges friområde med badeplass ved Gjeddevann. I den forbindelse har man nå tatt steget mot å ekspropriere det aktuelle arealet. Ekspropriasjonssak er gjennomført, oppmåling og utbetaling til grunneier pågår. Mindreforbruk for 2021 skyldes at prosjektering er utsatt til 2022 som følge av kapasitetsutfordringer.

Løvtien etappe 4 - delstrekning 2

Etappe 4 er ca. 1 km. lang og strekker seg fra Kristian Bings vei til Fredlundsvingen. Den knytter sammen Løvtien til én sammenhengende turvei fra Kråkenes til Melkeplassen. Prosjektet består av tre deler; turvei fra eksisterende Løvtien etappe 2, bro, og deretter videre turvei til eksisterende Løvtien. Bygging av entreprise 1 og 3 er godt i gang, og forventes ferdigstilt 1. tertial 2022. Merknader i 2021 er knyttet til utfordringer grunnet terrenget, med fjellsikring, helikoptertransport, manuelt arbeid med sikring. I prosjektet skal det bygges en brokonstruksjon for å få Løvtien til å bli en sammenhengende turvei. Ingen tilbud ble mottatt ved utlysning av konkurransen. Forventet total kostnad er økt betydelig i Handlings- og økonomiplan 2022-2025 som følge av kraftig økning av kostnader for stål, samt forventet kostnad til brokonstruksjonen.

Mindemyren fase 1 - planlegging og gjennomføring

Mindemyren skal transformeres fra hovedsakelig å huse arealkrevende handelsvirksomhet, til å bli en kompakt urban bydel med mange nye boliger og arbeidsplasser. Som del av utviklingen bygges trasé for Bybanens byggetrinn 4 i området, i perioden 2019-2022. I forbindelse med dette arbeidet bygger Bybanen Utbygging kommunal infrastruktur på Bergen kommunes vegne, blant annet en åpen vannkanal på om lag 550 meter. I tillegg omfatter prosjektet Bymiljøetatens arbeid med "Infrastrukturplan Mindebyen", et verktøy for helhetlig infrastrukturplanlegging. Kostnadene ved prosjektet er således i både anleggs- og utredningsfase.

Prosjektets fremdrift er i henhold til plan. Mindreforbruk på ca 0,2 mill. er knyttet til mindre bruk av leverandørtimer enn forventet. Arbeidet fortsetter, og kostnaden vil påløpe først i 2022. Hovedbeløpet i prosjektet er utbetalinger til Bybanen Utbygging (BU), da BU gjennomfører byggeaktiviteten for Bergen Kommune. Det arbeides også med en infrastrukturplan for Mindemyren. Forventet total kostnad i prosjektet er uforandret.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppvekststun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av takteking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Møllendalselven elve- og strandpark

Det er i inneværende år estimert kostnader knyttet til grunnerverv, miljøundersøkelser og prosjektering, i tillegg til faste årlige kostnader knyttet til byggherrens administrasjon og finansiering. Årsak til mindreforbruk skyldes at anskaffelser og kontrahering av rådgivergruppe har tatt lenger tid enn forventet, og vil først påløpe fra 2022.

Nesttun elvepark

Kantsonene langs Nesttunelven skal tilrettelegges med gangveier av høy kvalitet, og en parkopparbeidelse med god landskapsutforming og universell utforming langs østre del av elveløpet. Mindreforbruk 2021 skyldes at pågående prosesser knyttet til eiendom og arealbruk har tatt lengre tid enn tidligere antatt, og videre prosjektutvikling avventer dette.

Ny strømforsyning Festplassen

Festplassen skal tilrettelegges med faste strømuttak i plassgulvet til midlertidige strømkrevende installasjoner ved arrangement mm. Prosjektet innebærer etablering av ny nettstasjon, med føringsveier og uttakspunkt. Et viktig fokusområde i prosjektet er å ivareta og sikre funksjons- og kvalitetskrav ved plassgulvet på Festplassen. Prosjektet er forsinket grunnet kapasitetsutfordringer og har dermed mindreforbruk i 2021. Dette er nå løst ved kontrahering av ekstern prosjektleder.

Nyanlegg bydelsparker

Investeringen består av flere prosjekter.

Paradis allmenning - midlertidig tiltak. Prosjektet omhandler opparbeidning av midlertidig torg ved bybanestoppet på Paradis. Det skal tilrettelegges for lek, sitteplasser og sykkelparkering. Økt totalprognose på 0,7 mill. skyldes i hovedsak økte materialkostnader og finansieres fra allerede avsatte budsjettmidler på investeringsbudsjettet, jf. Adm. Sak 2020/50446-63 om oppjustering av kostnadsramme.

Fløttmannsplassen: Anlegget er ferdigstilt med et mindreforbruk på 0,1 mill., som trekkes inn ved rapportering til 1. tertial.

Kaiareal Bergen sentrum: Prosjektet slås sammen med Sentrumslekeplass (prosjektet utgår) og budsjettmidler er overført til Sentrumslekeplass.

Nye søyler Torgallmenningen

Prosjektet omfatter utskifting av Bård Breiviks granittsøyler på Torgallmenningen med nye stålsøyler. Prosjektet omfatter også nye fundamenter og sokler for søylene.

Montering av glasstaket og fuging er nå omsider ferdig utført med unntak av ett glass. Forsinkelsen på glassleveransen skyldes dels koronasituasjonen som medførte forsinkelser knyttet til produksjon og levering av glass. Hovedårsaken ligger på leverandøren som har gjort feilbestillinger og det er noen glass som er knust ved montering. Samlet har dette ført til at avslutning av prosjektet har trukket ut i tid. Ferdigstillelse av anlegget er skjøvet fra 2021 til 2022 grunnet glassarbeider som krever en viss temperatur. Totalprognosen er økt med 0,5 mill. og skyldes ekstraavgifter til montering samt følgekostnader til bl.a prosjektledelse og byggeledelse som følger av forsinkelsen.

Nygårdsparken infrastruktur

Prosjektet omfatter tiltak på Flagghaugen med bygging av klatrelek og treningsapparater i tillegg til rehabilitering av gjerder og prosjektering av prosjektet som gjelder rehabilitering av nedre del av

Nygårdsparken. Prosjektet er ferdigstilt og tatt i bruk. Mindreforbruk i 2021 skyldes at gjenstående smijernsgjerde gjennomføres først i 2022 fordi det er naturlig å ta det sammen med parkentreprisen for prosjektet Nygårdsparken nedre del.

Nygårdsparken nedre del

Prosjektet omfatter rehabilitering av nedre del av Nygårdsparken. Det tas hensyn til parkens opprinnelige historikk og landskapsstil, og rehabiliteringen gjøres i samråd med byantikvar og fylkeskonservator. Merforbruk for 2021 skyldes forsert framdrift mot slutten av året og påvirker ikke totalprognosen.

Totalprognosen øker med 12,6 mill. i Handlings- og økonomiplan 2022-2025. Dette skyldes en utvidelse av prosjektet. Prosjektet «Offentlige toaletter» er innarbeidet i dette prosjektet med 6,6 mill. for etablering av servicetilbud i Gartnerboligen.

Parker rehabilitering

Investeringen består av flere prosjekter.

Etterarbeid Biblioteksplassen: Mindreforbruk i 2021 på 2,3 mill. skyldes kapasitetsutfordringer knyttet til konkretisering av valgt løsning for etterarbeidet. Ferdigstillelse av prosjekt er forskjøvet til 2022.

Gangveier på Troidhaugen: Prosjektet har et mindreforbruk i 2021 på 0,3 mill. som skyldes forsinket fremdrift. Det er forsinket grunnet usikkerhet i hva som skal gjennomføres av tiltak og uklarheter mellom KODE og kommunen. Det er forventet at anleggsarbeider tidligst kan starte våren 2022 med ferdigstillelse høsten 2022. Uklarhetene om hva som skal utføres medfører usikkerhet knyttet til kostnaden til prosjektet.

Utbedring effektbelysning Bergen sentrum: Covid-19-teststasjon står fremdeles på Festplassen, noe som utsetter etableringen av effektbelysning i trappene. Arbeidet vil gjenopptas så snart det vil være mulig å komme til for montering.

Lynghaugparken oppgradering: Prosjektet er ferdigstilt med et marginalt mindreforbruk.

Publikumsnedkast ifm bossnett: Etaten venter på avklaringer fra kommuneadvokaten knyttet til mulighet for direkteanskaffelse eller utlysning av publikumsnedkastene. Budsjettmidler ble i 2. tertialrapport skjøvet til 2022 og 2023.

Skifte kvikksølvarmaturer til LED i parker/tursti: Prosjektet er ferdigstilt. Gjenstående midler vil trekkes inn i forbindelse med 1. tertialrapport 2022.

Rehabilitering gatetrær og vegetasjon

Det pågår et arbeid for å lage en håndbok for bytrær og en plan som viser plassering av fremtidige trær i Bergenhus bydel. Arbeidet med håndboken er i rute, Mindreforbruk i 2021 er knyttet til fremdriften med beplantningsplanen ikke har gått så raskt som forventet. Dette skyldes endring i i tilnærmingen til dette arbeidet og nødvendige avklaringer for innretningen på slutføringen tok lengre tid enn antatt.

Totalprognosen er redusert med 3 mill. pga at midler er flyttet til Fredens Bolig.

Sentrumslekeplass - første utbyggingstrinn

Parkeringssanering og etablering av en stor lekeplass på Nordre Tollbodkai i Bergen sentrum. Prosjektet har mange sammenfallende bestillinger med prosjekt Kaiarealer Bergen sentrum som skal erstatte parkering på tidligere kaiområder med nye bymessige kvaliteter og etablering av enklere tiltak. De to prosjektene sees derfor i sammenheng. Prosjekt Kaiarealer Bergen sentrum utgår og budsjettmidler overføres til prosjekt Sentrumslekeplass. Det flyttes 0,7 mill. i 2021 fra Kaiarealer Bergen sentrum til Sentrumslekeplass - første utbyggingstrinn.

Prosjektet realiseres i flere faser. Første fase omfatter både en utstrakt bruk av midlertidige tiltak til lek og opphold, så vel som planleggings- og medvirkningsverktøy. I tillegg gjennomføres et forprosjekt for å vurdere videre utvikling av området. Merforbruk 2021 skyldes oppjustering av intern arbeidskapasitet vinteren 21, og dermed økte administrasjonskostnader, dette er en forsering av fremdrift sammenlignet med 2. tertialrapport.

Totalprognosen øker med 12,7 mill. Det skyldes at prosjektet slås sammen med "Kaiareal Bergen sentrum" i Handlings- og økonomiplan 2022-2025 og de 9,8 mill. fra dette prosjektet flyttes til "Sentrumslekeplass - første utbyggingstrinn". I tillegg flyttes 2,9 mill. fra prosjektet "Pilot flyttbare bymøbler" (Den grønne akse) til Sentrumslekeplassen.

Slettebakken avfallsdeponi

Sanering av Slettebakken avfallsdeponi er et prosjekt av nasjonal interesse og det er kommet tilbud på gjennomføring av saneringsjobben. Merforbruk 2021 skyldes forsert framdrift på tampen av året.

Totalprognosen øker med 144 mill. jf. kostnadsendring i Handlings og økonomiplan 2022-2025. Kostnadsendringen er fordelt med 115,2 mill på husholdningsavfall og 28,8 mill. på næringsavfall. Kostnadsøkningen skyldes hovedsaklig erstatning idrettsanlegg.

Steinsvikneset

Det skal anlegges badeplass og parkareal på Steinsvikneset ved Nordåsvannet. Den pågående prosjekteringsfasen forventes ferdigstilt i løpet av 2022. Merforbruk 2021 skyldes forsert framdrift i prosjekteringsfasen sammenlignet med hva som ble meldt til 2. tertialrapport.

Totalbudsjettet reduseres med 5,5 mill. Det gjenstår fortsatt avklaringer i forbindelse med fradeling av friområdet og budsjett på kr 5,5 mill. er dermed trukket inn i Handlings- og økonomiplan 2022-2025. Det vil komme nytt innspill til prosjekt i Handlings- og økonomiplan 2023-2026.

Sudmannsvei lekeplass

Prosjektet skal oppgradere tidligere barnepark i Øvre Sandviken. Plassen er plassert i tverrforbindelsen mellom fortettingsområder i Sandviken og friluftsområdet / tursti Stoltzekleiven / Fjellveien. Innledende brukermedvirkning er gjennomført, tiltaket er i tidlig forprosjektfase. Mye brukt blandt barnehager i området, og potensiell rasteplass og stoppested for både beboere og besøkende. Inkluderer vannpost og publikumstolett.

Mindreforbruk for 2021 på 0,6 mill. skyldes sykefravær og derav lavere produksjon på anlegget. Det forventes at totalprognosen øker med 1,1 mill. Det skyldes uforutsette grunnforhold, og økte prosjekterings- og administrasjonskostnader.

Sælenvassdraget del 1 - Lynghaugparken

Prosjektet består av to hovedelementer; elveåpning og skatepark. Elveåpningen utgjør første del av et langsiktig prosjekt for gjenåpning av og revitalisering av Sælenvassdraget. Omtrent 100 meter av Sælenelven gjenåpnes og 150 meter av eksisterende bekkeløp restaureres til et mer naturlig elvedrag. Skateparken er et nytt og ambisiøst skateanlegg i betong på omkring 800 m² som skal utgjøre en ny destinasjon for skatere, bmx-syklister og parcourutøvere i Bergen.

Mindreforbruk i 2021 skyldes at de avsluttende arbeider er hensiktsmessig å gjøre om våren. Forventet ferdigstillelse er forskjøvet til 2022 og skyldes behov for avsluttende grøntarbeider som gjøres om våren.

Økning i totalprognose skyldes i all hovedsak at VA-arbeider ble langt mer komplisert enn det som opprinnelig var planlagt. Dette skyldes først og fremst at det var mindre stabile masser i aktuelt område enn forutsatt. Graveskrånninger i dype grøfter måtte dermed bli slakere enn først antatt for å ivareta HMS. Inngrepets areal og volum ble dermed større enn forutsatt. Omprosjektering ble nødvendig og koordinering mellom ulike aktører i et større område var nødvendig. Det var gamle rør i området som ikke var kartlagt og det måtte etableres flere nye kummer. Midlertidige VA-løsninger måtte etableres. Lengre byggetid har også ført til økte riggekostnader og lønns- og prisstigning. Avsluttende beregninger av masser kan endre oppgitt totalprognose.

Sælenvassdraget del 2

Gjelder del 2 av gjenåpning og revitalisering av Sælenvassdraget i Fyllingsdalen. Det er flere aktuelle prosjekter i vassdraget på strekningen fra Lynghaugtjørna til og med Ortuvannets utløp til Sælenbekken/Sælenelven. Grunnet manglende kapasitet skyves prosjektet ut i tid og oppstart av forprosjekt er utsatt til 2022. Byggeperiode er nå satt til 2023-2024, som er omtrent ett år senere enn den forrige framdriftsplanen.

Søreide ballbane

Søreide Ballbane (7-er bane) er ferdigstilt. I forbindelse med sluttoppgjøret ble det gjort en avregning i mengden arbeid med sprengning og bruk av tilkjørte fyllmasser. Denne avregningen viste at det var tilkjørt mindre enn tidligere forventet, og kostnaden ble derfor lavere enn estimert. Prosjektet er ferdigstilt og tatt i bruk. Mindreforbruk mot justert budsjett 0,1 mill.

Turveinett/ friluftstiltak inkl. Byfjellene

Investeringen er en sekkepost som består av flere prosjekter.

Oppgradering turveier 2019-2022: I 2021 er det utført oppgradering av turveier rundt Skranevannet i Ytrebygda bydel. Blant annet er det gjort utbedringer av stikkrenner og toppdekke, samt tilrettelagt for en rasteplass for funksjonshemmede. Prosjektet fikk et merforbruk på 0,1 mill. i 2021 målt mot forventet prognose. Totalkostnaden til prosjektet er uforandret.

Badeplass Storavann: Ut fra revidert framdrift på saneringsprosjektet vil det ikke skje konkret opparbeidelse av badestrand med tilhørende anlegg i 2021. Prosjektering av tiltak kommer i 2022. Tiltakene vil bli utført av entreprenør som utfører saneringsarbeidet for Vann- og avløpsetaten.

Mindreforbruk for 2021 på 0,15 mill. skyldes at oppstart av prosjektering er utsatt til 2022 grunnet avklaringsbehov og kapasitetsutfordringer. Prosjektet ventes ferdigstilt i løpet av 2022.

Gangforbindelser Løvestakksiden - Løvstien: Det er inngått avtale med prosjekterende for for- og detaljprosjektering. Arbeid med grunnavtaler er forventet ferdigstilt i begynnelsen på 2022. Første tiltak er forventet å være byggeklare 1. halvår 2022.

Prosjektene **Benker** og **Gapahuker:** Mindreforbruk på tilsammen 1 mill. i 2021 skyldes forsinkelser. Anskaffelsen tok lenger tid enn først beregnet på grunn av behov for markedskommunikasjon. Kontrakt for leveranse av benker og gapahuker ble først inngått november 2021.

Utbyggingsavtaler Møllendal

Investeringen består av flere prosjekter.

Møllendal Allmenning. Anlegget er ferdigstilt. Mindreforbruk 2021 skyldes at de gjenstående arbeider med vannanlegget er temperaturavhengig og må vente til våren.

Møllendalsveien Vest del II: Prosjektet gjelder oppgradering av Møllendalsveien. Ferdigstilling av prosjektet er forsinket. Det gjenstår fradeling av vegarealer. Nødvendig prosess var i utgangspunktet planlagt initiert og gjennomført i 2021, men pga kapasitetsutfordringer hos prosjektleder er dette utsatt til 2022.

Møllendalsveien øst: I forbindelse med utbygging av Bybanen mot Fyllingsdalen har det vært behov for en rekke grunnerverv. Flere av disse ervervene ble ikke gjennomført med en minnelig avtale mellom grunneier og Bybanen utbygging. Det gjenstår mindre arbeider med slutføring av veganlegget og brosteinsdekke ved allmenningen. Arbeidet er utsatt og vil først gjennomføres etter pågående anleggsarbeider i området er ferdigstilt, for å redusere skaderisiko på nytt dekke. Gjenstående erverv relatert til gangtrasé ved kunsthøyskolen utsettes til tidligst 2022.

Utbyggingsavtaler Søreide

Investeringen består av flere prosjekter.

Søreide Sentrum - ervervsprosesser: Erverv med formål om å sikre nødvendig areal til offentlige tiltak i forbindelse med realisering av områdeplan for Søreide sentrum. Årets prognose tar høyde for kostnader til ervervsutbetalinger samt offentlige avgifter i forbindelse med ervervene. I tillegg kommer utgifter til konsulent som bistår kommunen med ervervene. Prognosen er i henhold til budsjett.

Steinsvikveien fortau: Prosjektet forventes ferdigstilt innen utgangen av 2021. Restbeløpet dekkes fra fond med kr 35 883.

Utbyggingsavtaler Wergeland

Wergeland sentrum skal transformeres og fortettes i tråd med intensjonene i vedtatt områderegulering. Planen innebærer ny og oppgradert offentlig infrastruktur i området. Bymiljøetatens arbeid består primært i å koordinere private og offentlige initiativ i området, utbyggingsavtaler og tilrettelegge for kommende infrastruktur.

Aktiviteter i 2021 er i stor grad knyttet til erverv av private boligeiendommer. Dette som en videre del av oppfølgingen av inngått utbyggingsavtale for delfelt S2 på Wergeland. Noe av arbeidet vil skyves inn i 2022.

Utvikling av Torget/Bryggen – prosjektering

Torget og Bryggen - overordnet plan. Oppgavene som følger av arkitektkonkurransen og torgstrategien håndteres i prosjektene Torget og Bryggen. I tillegg til dette er det behov for å utvikle et helhetsgrep, for å kunne vurdere planene for Torget og Bryggen i forhold til Vågen. Oppgaver som inngår i arbeidet, er overordnede tema som angår begge byrom. Det gjelder belysning, byromsmøblering, byromssikring, varelevering og materialbruk. Helhetsgrepet i overordnet plan må løses samtidig med konkrete løsninger for utforming av de to byrommene Torget og Bryggen. Årsak til merforbruk 2021 på 0,7 mill. er i hovedsak knyttet til forsering og merarbeid på grunn av prosjektets direkte leveranse til reguleringsplan for Bybane til Åsane. Totalprognosen er økt med 0,5 mill. og vil bli foreslått oppjustert i forbindelse med rapportering til 1. tertial 2022. Årsaken er økt behov for arbeid knyttet til utvikling av designkonsept for lesbart trafikksystem med bane over Bryggen. For dette prosjektet medfører dette ekstra arbeid med belysning og dekke, samt økt møte og medvirkningsprosesser.

Utvikling Bryggen - Prosjektering. Det er viktig å se på Nikolaikirkeallmenningen sammen med Bryggen, for å få en samlet diskusjon om utviklingen av byrommene langs Bryggen. Det er sentralt å sikre en god dialog med interessenter/aktører som utgangspunkt for byromsutvikling. Det legges derfor opp til en forfase med fokus på dette før det utarbeides forprosjekt for Bryggen og Nikolaikirkeallmenning, der utforming av bygulv, materialbruk, møblering og elementer inngår i det som er omtalt som komplett forprosjekt. Årsak til mindreforbruk 2021 på 0,6 mill. er at diskusjonen om valg av tunnel eller dagløsning påvirket arbeidsomfang i slutten av 2021. Arbeidet med forprosjekt for utforming av byrommet over Bryggen ble derfor forskjøvet noe.

Utvikling Torget – Prosjektering. Med utgangspunkt i vedtatt torgstrategi skal det vurderes hvordan Torget skal utformes. Hensikten med prosjektet er å optimalisere en løsning i forhold til situasjonen som bybane over Torget skaper. Planarbeidet er en oppfølging av arkitektkonkurransens vinnerprosjekt «Mot Vågen», med sikte på å iverksette torgstrategien som grunnlag for framtidig drift av Torget. Det er viktig å se på byrommene med utgangspunkt i deres egenverdi og betydning de har for Vågen om tilgrensende byrom, på både kort og lang sikt. Årsak til merforbruk 2021 på 0,5 mill. er at det har vært nødvendig å sette i gang konsulentarbeid for avklaring av organisering og drift av Torget som grunnlag for videreutvikling av torgstrategien. I tillegg er det brukt noe mer ressurser til forprosjektarbeidet enn forutsatt.

Vassdrags- og våtmarkstiltak

Investeringen består av flere prosjekter.

Fisketrapp i Fleslandselva. Prosjektet har som mål å forbedre den økologiske tilstanden i vassdraget, i tråd med "Regional plan for vassregion Hordaland 2016-2021" (vannforskriften). Tiltaket omfatter bygging av en fisketrapp forbi det første vandringshinderet i Fleslandselven. Anlegget er ferdigstilt innenfor budsjett.

Forprosjekt Haukås våtmarkspark. Haukåsmyrane er ett av ti utvalgte restaureringsprosjekter for våtmarker som Miljødirektoratet har prioritert på landsbasis. Prosjektet er ferdig.

Prosjektet Haukåsvassdraget - overvannsløsning Bergen travpark: På grunn av den kritiske situasjonen for elvemuslingen på Haukås, jobber Bergen kommune for å få gjennomført et større investeringstiltak

for å bedre forurensningssituasjonen. Tiltaket går ut på å skille rent fra forurenset vann i Bergen travpark, dette vil bedre situasjonen for elvemuslingen nedstrøms tiltaket. For å kunne gjennomføre tiltaket i 2022 er det nødvendig å få detaljprosjektert tiltaket snarest. Prosjektet har et lite mindreforbruk i 2021 som følge av at detaljprosjekteringen ble forsinket grunnet behov for tilleggsundersøkelser av grunnen. Disse undersøkelsene vil bli utført i januar 2022. Detaljprosjekteringen indikerer at kostnadsoverslaget må gjennomgås på nytt.

10D-Klima og miljø

Om tjenesteområdet

Bergen kommune skal vera ein føregangskommune innan miljø, berekraftig utvikling og tilpassing til klimaendringar. Bystyret vedtok Grøn strategi i september 2016. Dette er planen som viser korleis Bergen skal bli fossilfri i 2030. I mars 2021 vedtok byrådet at kommunen skal lage ein oppdatert versjon av Grøn strategi. Dette arbeidet er pågåande. Hovudmålet i den nye strategien er at Bergen skal vere tilnærma utsleppsfri i 2030.

Tenesteområdet omfattar iverksetjing av tiltak som reduserer utslepp på transport- og mobilitetsområdet. Dette gjeld mellom anna tilrettelegging for delemobilitet, etablering av ladepunkt, mobilpunkt og nullutsleppsone/bilfrie område. Arbeid med "Renere Havn Bergen", opprydding av forureina jord og sediment/deponi, handtering av plast, rassikring av kommunalt vegnett, reinhald av kommunale vegar og fortau bidreg til betre klima og miljø, og er også ein del av tenesteområdet.

Det er primært Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling, ved Bymiljøetaten og Klimaetaten, som handterer fagfeltet. Klimaetaten tek hand om det overordna ansvaret for klimaarbeid i Bergen kommune gjennom å organisere og koordinere aktivitetar innan klima, kartlegge tilstand og utarbeide kunnskapsgrunnlag. Bymiljøetaten er ansvarleg for praktisk gjennomføring av mange klima- og miljøtiltak. Tenesteområdet må også ha bidrag frå og samarbeid med ei rekkje andre etatar og avdelingar i kommunen, medrekna alle fagetatar innanfor Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Viktige begivenheter

- [Miljødirektoratet sin statistikk](#) syner at klimagassutsleppa held fram med å gå ned óg i 2020 (tal for 2021 er ikkje tilgjengelige endå). Reduksjonen var på 6,2 % frå 2019 til 2020.
- Rapporten [Sirkulære Bergen](#) vart ferdig i første kvartal i 2021. Den viser det sirkulære potensialet i Bergen og har fått stor merksemd.
- I januar 2021 kom resultatata frå [Klimaundersøkinga](#), som spør bergensarane kva dei meiner om lokale klimatiltak.
- Hausten 2021 leverte Bymiljøetaten utkast til forskrift om utleige av små elektriske kjøretøy i Bergen kommune.
- Som følge av nye krav frå Statsforvaltaren om handsaming av brøytesnø, har kommunen jobba for å få på plass ei løysing for deponering av snø, med avrenning via filtreringsløysing på Sukkerhusbryggen vinteren/våren 2022.
- I 2021 har Plastpatruljen og PortBins bidrege til å samle opp flyteboss i sentrumsnære sjøområde.
- Kommunen har engasjert konsulentselskapet COWI til å gjennomføre ei miljøkartlegging av Rådal- og Hordnesområdet.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye tiltak			
Miljøovervåkning Puddefjorden	-300	-300	0 Bymiljøetaten foreslo i 2. tertialrapport 2021 tiltak i forbindelse med miljøovervåkingen av Puddefjorden.
Overføring fra Grønn strategi til styrking av næringstilskudd i 2020	300	300	0 Overføring utført
Støtte til Lystgården på Landås	300	300	0 Tilskuddet er utbetalt.
Styrke kommunens klimaarbeid - kompetanse og kapasitet	6 000	5 730	270 Tre stillinger er besatt hittil. Det er også gjort av utredninger
Sum	6 300	6 030	270

Nye engangstiltak

Økt kapasitet til sykkelplassering	2 000	1 230	770 Sykkelplasseringer er ansatt, men ble ansatt senere på året slik at midlene ikke kunne brukes opp i sin helhet, men fra 2022 er tiltaket i full effekt.
Prosjekt for resirkulering av tekstilavfall	1 000	0	1 000 I budsjettavtalen mellom Ap, MDG, SV, Sp, V og KrF for 2021 ble det avsatt 1 mill. i engangsmidler til et prosjekt for resirkulering av tekstilavfall. På grunn av manglende kapasitet, har arbeidet måtte utsettes. Klimaetaten har i løpet av året styrket bemanningen og arbeidet med resirkulering av tekstilavfall er helt i startfasen. Kostnaden vil komme fortløpende i 2022.
Tilskudd solenergianlegg	1 500	0	1 500 I budsjettavtalen mellom Ap, MDG, SV, Sp, V og KrF for 2021 ble det avsatt 1,5 mill. i engangsmidler til tilskudd til solenergi. Bystyret behandlet sak 360/21 Ny tilskuddsordning for solenergi - kriterium og retningslinjer i møte 24.11.2021. Tilskuddsordningen vil nå bli utlyst med fortløpende saksbehandling av innkomne søknader. Utbetaling av innvilgete søknader skjer fortløpende i 2022
Tilskudd til elektrifisering av næringstransport	2 000	2 000	0 Tilskuddsordningen til elektrifisering av næringslivet har hatt liten interesse og få søknader i 2021. Midlene er derfor omfordelt til støtteordningen for ladeinfrastruktur i borettslag og 6 sameier, slik at denne kunne gjenåpne for søknader 24.11.21. Det har vært stor interesse og etterspørsel etter denne tilskuddsordningen og hele beløpet ble utbetalt i 2021
Tilskudd til ladeinfrastruktur i borettslag og sameier	3 000	3 000	0 Støtteordningen for ladeinfrastruktur i borettslag og sameier har hatt stor interesse og hele tilskuddet er utbetalt.
Sum	9 500	6 230	3 270

Effektivisering

Redusert vikarbruk	-2	-2	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet
Mindre reisevirksomhet, engangstiltak i i 2021	-35	-35	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Mindre reisevirksomhet, varig tiltak	-7	-7	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet
Sum	-43	-43	0
Sum tiltak	15 757	12 217	3 540

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye engangstiltak			
Pilot for mikromobilitet (T1-2021)	1 245	1 145	100 I 1. tertialrapport 2021 ble det bevilget kr 1 245 000 til engangstiltaket Pilot for mikromobilitet som skal legge til rette for en intelligent og fleksibel regulering av mikromobilitet som begrenser negative effekter og maksimerer bidrag til bærekraftig mobilitet. Det aller meste av midlene ble brukt opp i 2021 men enkelte faktura kommer over årsskiftet og kr 0,1 mill. ble derfor satt av i saken om særskilte fondsavsetninger
Sum	1 245	1 145	100
Sum tiltak	1 245	1 145	100

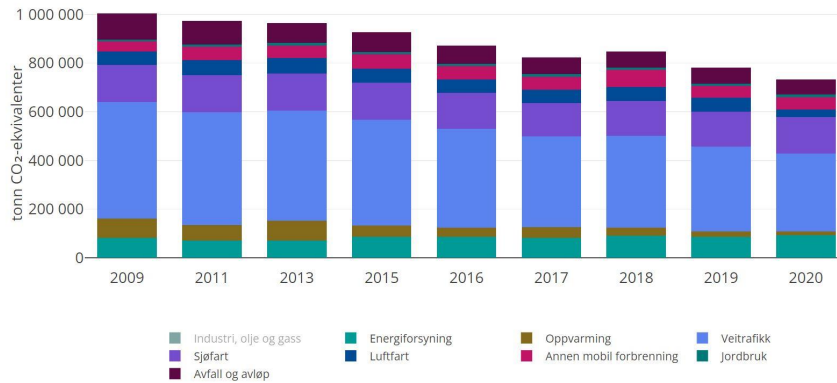
Utvikling og utfordringer

Klima

Grøn strategi er under rulling, og mange av dei viktige hendingane på klimafeltet i 2021 var kople til den prosessen. Klimaetaten har i samarbeid med Raftostiftinga og Etat for skule gjennomført medverknad i ungdomsskulen. Nærare tusen niendeklassingar har gjennom undervisningsopplegg og besøk hjå Raftostiftinga diskutert og vurdert moglege tiltak for å redusere klimagassar i Bergen og gjere byen betre tilpassa eit klima i endring. Også eit ope folkemøte om den nye strategien vart gjennomført, i hybrid form, med litt folk i salen og strøymeløysing.

[Miljødirektoratet sin statistikk](#) syner at klimagassutsleppa held fram med å gå ned óg i 2020 (tal for 2021 er ikkje tilgjengelige endå). Reduksjonen var på 6,2 % frå 2019 til 2020. Totalt frå 2009 til 2020 har utsleppa i Bergen falle med 26,7 %. Utslepp frå oppvarming har gått kraftig ned, grunna forbodet mot oljefyrt oppvarming gjeldande frå 1.1.2020. Utslepp frå flytrafikk har gått ned (som konsekvens av korona) og også utslepp frå vegtrafikk held fram med å gå ned. Utsleppstala for 2021 kjem i 2023.

Årsmelding 2021

I januar 2021 kom resultatene fra [Klimaundersøkjinga](#), som spør bergensarane kva dei meiner om lokale klimatiltak. Færre meiner klimamåla er viktige enn då tilsvarande undersøkjing vart gjort i 2019, men her er det store skilnader mellom generasjonane. Dei yngste er mest opptekne av klimamåla og tykkjer dei er viktige. Også på spørsmål om eige forbruk er det generasjonsskilnader, og 7 av 10 under 30 år seier det er svært eller ganske sannsynleg at dei vil redusere eige forbruk. Det er også stor støtte til kollektivtransport og mjuke trafikantar. Haldningane til tiltak retta mot bilbruk er tett knytt til om ein sjølv har bil eller ikkje, som igjen heng saman med alder og inntekt.

Bergen har godt samarbeid med dei andre norske storbyane innan klima. Dei fire byane skreiv i 2021 to kronikkar om behovet for betre verkemiddel frå staten for at kommunane skal kunne løyse sin del av klimaproblema. Dette var også tema på eit arrangement dei same fire byane hadde under Arendalsveka.

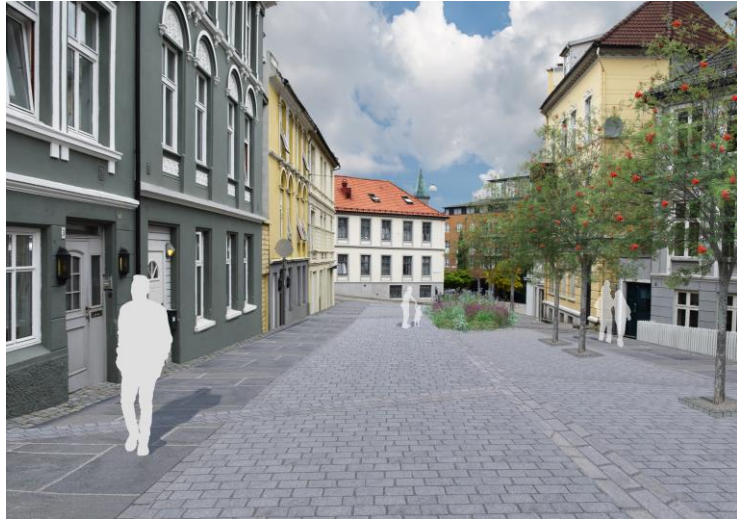
Hausten 2021 har Klimaetaten hatt eit samarbeid med Institutt for biovitenskap ved UiB om karbonlagring i bergensk natur. Om lag 80 studentar har tatt prøvar av cirka 60 tilfeldig genererte gps-punkt. Studentane fann at gjennomsnittleg mengde karbon per kvadratmeter i Bergen er 28,5 kg, medan gjennomsnittet for resten av landet er 21,6 kg karbon per kvadratmeter. Med andre ord, naturen i Bergen lagrar gjennomsnittleg meir karbon enn naturen i resten av landet.

Også intern klima- og miljøplan starta rullering i 2021, og det har vore ei rekkje arbeidsmøte gjennom hausten og vinteren.

Mobilitet

Mobilitet er eit fagområde i sterk vekst, og det er stor pågang frå aktørar som ønskjer å samarbeide med kommunen. Bymiljøetaten deltek i MUST-prosjektet (Mobilitetslaboratorium for utvikling av smarte transportløysingar) og i fleire EU-prosjekt innan grøn mobilitet. Det er tett samarbeid mellom Bymiljøetaten og Klimaetaten då tiltak innan transportområdet i stor grad skjer i regi av Bymiljøetaten.

Kommunen har fleire pågåande prosjekt innan bilfritt byliv. Detaljprosjekt for «Bilfri bydel Nedre Nygård og Nygårdshøyden» pågår. Her blir det planlagt nye sambruksgater med prioritet for gåande og syklende, nye område for opphald og leik, mobilpunkt med ladeinfrastruktur til bildeling, nye bytre og ei storstilt betring av høvafor gåande og syklende i bydelen. Det blir òg planlagt nye løysingar for overvatn og klimatilpassing i samarbeid med Bergen Vann.

Nordre del av Allegaten vert gatetun, med ny trekke, rullevenleg brustein og skifer. Gata vert grønar og får fleire soner for opphald og aktivitet.

Bilde: Sweco

I prosjektet bilfri bydel Nygårdshøyden skal søndre del av området rustast opp. Strømgaten får nytt system for overvasshandsaming. Basseng med kantar av granitt og stål bremsar vatnet nedover, samstundes som det gjev rom for opphald og leik.

Bilde: Sweco

Detaljprosjektering av bilfritt byliv-prosjektet «Gateopprustning Løvestakklien-Bøhmergaten» vart gjennomført i 2021. Her planlegg kommunen oppgradering av gateløp, lysanlegg, snarvegar og parkar mellom Løvestakklien og Bøhmergaten. Prosjektet har som mål å auke kvalitetar og framkommelegheit for gåande og syklende, mellom anna gjennom betring av fortau, etablering av sambruksområde og redusert kantparkering i smale gateløp.

Det nye mobilpunktet på Anna Kreetz' plass har fire ladeplassar for bildelingsbilar, bysyklar, sykkelparkering og eit nytt byrom med eit japansk kirsebærtre og plantefelt med sittekanar i tegl.

Foto: Karoline Kalstveit

Kommunen har fleire prosjekt knytt til overgang frå fossilt til grønt drivstoff. Bymiljøetaten etablerer ladepunkt på offentlege vegar og mobilpunkt (plassar der eit utval av miljøvenlege transportmiddel er tilgjengelege). I 2021 vart det bygd nye mobilpunkt i Lyder Sagens gate og på Anna Kreetz' plass, som ligg like ved Årstad vidaregåande skule. Plassen er namngjeven etter ei av kvinnene bak skulen. Ladepunkt på Øvre Dreggsallmenningen blei utvida, og det er gjennomført tilbodskonkurransar og oppstartsmøte for bygging av mobilpunkt i Nicolaysens veg, Martin Vahls gate, Erik Pontoppidans gate og Landåslien og på Sydnesplassen. Desse prosjekta blir ferdige i løpet av vinteren/våren 2022. Tilbodskonkurransen for bygging av mobilpunkt, ny sykkelveg og utvida gatetun på Nymark er lyst ut i marknaden som pilot for utsleppsfri anleggsplass. Oppslutninga frå entreprenørbransjen har så langt vore god. Planlagt oppstart for bygging av dette prosjektet er før sommaren 2022.

Hausten 2021 leverte Bymiljøetaten utkast til forskrift om utleige av små elektriske kjøretøy i Bergen kommune. Utkastet er i stor grad basert på erfaringane Bymiljøetaten har gjort i reguleringspiloten for el-løparhjul samt annan dialog med utleigeaktørar, offentlege aktørar, andre kommunar og interesseorganisasjonar. Forskrifta blei lagt ut på høyring i desember 2021.

Oppstilling av parkerte el-løparhjul på Torgallmenningen.

Foto: Lars Ove Kvalbein

Miljø

I samband med skipinga av Klimaetaten, overtok Bymiljøetaten i hausten 2020 ansvaret for eit utval miljøoppgåver. Det er eit mål å jobbe meir praktisk retta mot miljøutfordringane, mellom anna ved å utføre egne driftstiltak. Bymiljøetaten skal mellom anna følge opp fagfeltet marin forsøpling, samt delar av tiltaka i «[Smartere plastbruk i Bergen kommune](#)». I 2021 har det vore jobba mykje med å definere ansvarsfeltet opp mot andre etatar og einingar som jobbar med forureining og forsøpling. Etaten har mellom anna samarbeida med Bergen brannvesen, Miljøretta helsevern og IUA (interkommunalt utval mot akutt forureining) om prosedyre for handsaming av etterlatne båtar.

Som følge av nye krav frå Statsforvaltaren om handsaming av brøytesnø, som ikkje kan dumpast på sjøen på grunn av boss og forureining, har kommunen jobba for å få på plass ei løysing (pilot) for deponering av snø, med avrenning via filtreringsløysing på Sukkerhusbryggen vinteren/våren 2022.

Kommunen har engasjert konsultentselskapet COWI til å gjennomføre ei miljøkartlegging av Rådal- og Hordnesområdet. Dette er på bakgrunn av vedtak frå byrådet og bystyret etter at naboar og lag har stilt kritiske spørsmål om den samla industrieffekten i området. Første del av prosjektet vart ferdig før årsskiftet. Her er all tilgjengeleg miljøinformasjon knytt til bedrifter og aktivitetar i området samanstillt. Dersom kommunen finn at denne oversikta ikkje gjev god nok kunnskap om miljøhøva, vil det bli vurdert å gjere fleire undersøkingar. Det er óg vedteke å lage ein offentleg reguleringsplan for området, og miljøkartlegginga vil vere eit viktig grunnlag for denne.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall bildelemmedlemmer (Anslag 2022)	0	0	0	3 700
Utslipp Bergen kommune (geografisk), i tusen tonn CO2-ekvivalenter (2020, tall for 2021 foreligger ikke))	0	0	0	736 940
Gjennomsnittlig antall biler per husholdning	0,0	0,0	0,0	0,8

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Klima og miljøtiltak	38,9	52,3	75,1	-9,9	65,2	-12,9
Sum	38,9	52,3	75,1	-9,9	65,2	-12,9

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0
5-Klima, miljø og byutvikling	39,5	48,9	73,6	-28,2	45,3	3,5
90-Fellesposter - bykassen	-0,7	3,4	1,4	18,4	19,8	-16,4
Sum	38,9	52,3	75,1	-9,9	65,2	-12,9

Kommentar til status økonomi

BKMB

Mindreforbruket på tjenesteområde 10D - klima og miljø skyldes en rekke faktorer som i sum beløper seg til ca. kr 3,5 mill. Det er ingen større enkeltfaktorer som fører til mindreforbruket. Noen av faktorene inkluderer, men begrenser seg ikke til:

-reduerte administrative kostnader, som feks. reise

-vakanser

-mindreforbruk på prosjekter pga. sen oppstart

På sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen) skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettet for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Bergen skal ha god tilgjengelighet på bildelepunkter	Øke antall bildelemedlemmer		3 000	3 783	Bymiljøetaten har fått opplyst at det er 3783 medlemmer av stasjonsbaserte bildelingsløsninger. Det er registrert 5949 sjåførere (1 medlem kan ha 2 ulike registrerte sjåførere)
Norges grønneste storby	Bergen skal redusere antall privatbiler per husholdning med 25% fra 2013 til 2025	Gjennomsnittlig antall biler per husholdning		0,80	0,79	
	De direkte klimagassutslippene fra Bergen skal reduseres med 30 % i forhold til 1991	Reduksjon i Klimagasser i forhold til 1991				Miljødirektoratet sin utslippsstatistikk går tilbake til 2009 da utslippstall fra før dette året ikke er direkte sammenlignbare. Statistikken viser at de direkte utslippene fra Bergen sank med 6,2% fra 2019 til 2020. Fra 2009-2020 er reduksjonen på 26,9%. (Endring i metode og fordeling gir en større nedgang fra 2009 enn tidligere rapport.)
	Privatbiltrafikken i Bergen skal reduseres med 30% fra 2013 til 2023	Bytrafikkindeks			-5,90	Bytrafikkindeksen er en metode for å estimere endringen i trafikkmengden på vegnettet i byområder. Bytrafikkindeksen brukes til oppfølging av byvekstvtaler og belønningsavtaler. Tilgjengelige data viser endring i trafikkmengden i perioden 2018-2021. Bytrafikkindeksen for Bergensområdet estimerer endringen i trafikkmengden for lette kjøretøy fra januar 2018 til august 2021 til å være en reduksjon på 5,9 %.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt		Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose	ferdigår	Estimert ferdigkvarter	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Ladeinfrastruktur for bil		IA	15,7	15,7	2019	4.kv. 2027	4,0	1,1	2,9
Mobilpunkter Bergenhus og Årstad	AD 2020/56156- 11	9,0	14,7	30,1	2024	4.kv. 2024	7,8	5,9	1,8
Nesttunvassdraget (flomsikring)		IA	59,8	59,8	2020	4.kv. 2025	1,1	0,5	0,5
Renere Havn - Prosjektkoordinator		IA	15,0	15,0	2026	4.kv. 2028	2,6	2,2	0,4
Renere Havn - Vågen		IA	83,9	83,9	2026	4.kv. 2025	3,8	2,7	1,1
Store Lungegårdsvann		IA	193,2	193,2	2026	4.kv. 2024	2,6	1,7	1,0
Sum							21,8	14,2	7,6

Statustekst investeringer

Ladeinfrastruktur for bil

Investeringen består av flere prosjekter.

Ladepunkter på offentlig vei: Prosjektet har et mindreforbruk på 1,2 mill. Forsinket oppstart av byggeaktivitet fra 2021 til 2022 medførte dette. Det var lav interesse i markedet for bygging av både utviding av ladepunkt og mobilpunkt. Entreprisen måtte dermed lyses ut to ganger. Forventer ferdigstillelse for prosjektet i 2023.

Ladepunkter i boligsoneanlegg. Etat for Bygg og Eiendom gjennomfører som byggforvalter utbygging av ladepunkter i boligsoneanleggene. Midlene avsatt til formålet i 2020 var tiltenkt prosjektering samt et prosjekt i Birkebeinerkvartalet. Dette ble forsinket. Budsjett skal flyttes til Etat for Bygg og Eiendom som har overtatt ansvaret for planlegging og gjennomføring.

Mobilpunkt Nordnes: Prosjektet er ferdigstilt.

Mobilpunkter Sydnes: Mesteparten av prosjektet er ferdigstilt og tatt i bruk. Gjenstående arbeider på prosjektet er utplassering av sykkelhangar og noe mindre korreksjoner. Kapasitetsutfordringer har medført at arbeid med byggesak har blitt forsinket. Gjennomføring av siste del vil utføres 2022.

Nullutslippssone pilot: Samferdselsdepartementet ga i juni 2021 Statens Vegvesen (SVV) i oppdrag å bistå kommunene med å utrede nullutslippssoner. Det er usikkerhet knyttet til utredningsoppgavene og det er behov for avklaringer om ekstern finansiering slik at fysiske tiltak vil tidligst blir aktuelt i 2022.

Mobilpunkter Bergenhus og Årstad

Mobilpunkter samler ulike tilbud av miljøvennlige transportformer på ett sted og gjør dem synlige og tilgjengelige. Tilbudet kan inneholde lading for elbiler, plasser til bildelingsbiler med og uten lading, ulike løsninger for trygg sykkelparkering, bysykler og informasjon om kollektivtilbud. Mindreforbruk i 2021 er knyttet til utsatt oppstart av mobilpunktene i Nicolaysens veg og Martin Vahls vei til 2022. Det var lav interesse for både utviding av ladepunkt og mobilpunkt. Tilbudsfristen måtte da utvides og lyses ut to ganger for å få inn tilbud.

Totalprognosen øker med 15,4 mill. jf. Handlings- og økonomiplan 2022-2025. Økning i totalprognose skyldes hovedsaklig økt omfang av tiltakene i tilknytning til de ulike mobilpunktene. Mobilpunktene inkluderer nå ikke bare flere ladepunkt, men også mer omfattende gange-, sykkel- og bylivtiltak, inkludert bytrær og drikkevannsposter. Resterende del av kostnadsøkningen skyldes i stor grad flere ladepunkt pr. lokasjon, samt forurensede masser i grunnen ved alle lokasjoner. Utvalg for finans, kultur og næring fattet 06.10.2021 gjennomføringsvedtak for 30 mill. jf. sak 126/21.

Nesttunvassdraget (flomsikring)

Bergen kommune har ansvar for regulering av Grimevatnet og Myrdalsvatnet. I dette prosjektet skal det gjennomføres flomberegninger av Nesttunvassdraget for å vurdere eventuelle utbedringer for å sikre vassdragets tilstrekkelige flomkapasitet. Bakgrunnen for prosjektet var at Nesttunvassdraget tidvis har hatt mer vannføring enn det vassdraget kan frakte uten at det går over sine bredder. Dette har tidligere gitt dramatiske konsekvenser. Særlig under de to store flommene i 2005, da vannføringen gjennom Nesttun var større enn kapasiteten på elveløpet under Nesttun senter.

Det er gjennomført forprosjekt for nytt tappearrangement i Grimevatnet. Det er utarbeidet et grunnlag for å kunne vurdere om tiltaket er teknisk og økonomisk gjennomførbart, også i forhold til å ivareta «allmenne interesser» etter vannressursloven § 5.

Det nye prosjektet omfatter etablering av et nytt tappearrangement for Grimevannet, med en kapasitet på ca 15 m³/s. Denne vannmengden er valgt ut fra en samlet vurdering av kapasiteten i vassdrag oppstrøms Nesttun og kapasiteten i kulverten under Nesttun senter.

Hovedhensikten med det nye arrangementet er å kunne tappe ned Grimevatnet raskere enn det som er mulig i dag og kunne dempe en eventuell flomvannstigning i Grimevatnet. I tillegg gjør det nye arrangementet det mulig å magasinere et større volum.

Fremdrift i prosjektet ble endret etter rettsforlik i 2021 der et nytt alternativ ble bestemt utredet.

Renere Havn - Prosjektkoordinator

Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Bergen kommune, Bergen Havn og Miljødirektoratet. Det er innleid konsulent som miljøfaglig rådgivning/prosjektkoordinator. Prosjektet er del av et nasjonalt arbeid med å rydde opp i forurenset jord og sjøbunn. Kartlegging av Byfjorden viser at vannkvaliteten generelt er god, men at sjøbunnen i indre deler av Byfjorden er svært forurenset av organiske miljøgifter og tungmetaller. Vågen, Puddefjorden og Store Lungegårdsvann må derfor ryddes for å begrense spredningen av miljøgifter til mennesker og miljø. Forurensningen i sjøbunnen i Bergen havn skyldes først og fremst tidligere industriutslipp og tilførte miljøgifter fra for eksempel veitrafikk, gammel maling og andre fasadematerialer. De fleste utslippene er stanset, og det gjøres tiltak for å hindre ny forurensning av fjorden. Først ryddes sjøbunnen for skrot og avfall. Noen steder må det også fjernes gammel sjøbunn (mudre) for å opprettholde tilstrekkelig seilingsdyp. Deretter isoleres forurensningen i den gamle sjøbunnen under lag av rene sand- og steinmasser, som vi kontrollert fører ned på bunnen.

Årsaken til mindreforbruk for 2021 er at koronarestriksjoner har medført utsettelse av medvirkningsprosesser i prosjektet. Svar på søknad om budsjettmidler fra Miljødirektoratet for 2022 forventes mottatt i februar 2022. Totalprognose justeres i samsvar med prosjektutviklingen, og avhenger av tilsagn fra Miljødirektoratet. Denne justeres årlig, og vil oppdateres gjennom arbeidet med HØP 2023-2026. Prosjektet jobber etter planlagt fremdriftsplan, som omsøkt til Miljødirektoratet og beskrevet i arbeidsplan for 2021-2024.

Renere Havn - Vågen

Delprosjekt Vågen inngår i Renere Havn Bergen. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Bergen kommune, Bergen Havn og Miljødirektoratet. Prosjektet er del av et nasjonalt arbeid med å rydde opp i forurenset jord og sjøbunn. Kartlegging av Byfjorden viser at vannkvaliteten generelt er god, men at sjøbunnen i indre deler av Byfjorden er svært forurenset av organiske miljøgifter og tungmetaller.

Vågen, Puddefjorden og Store Lungegårdsvann må derfor ryddes for å begrense spredningen av miljøgifter til mennesker og miljø. Forurensningen i sjøbunnen i Bergen havn skyldes først og fremst tidligere industriutslipp og tilførte miljøgifter fra for eksempel veitrafikk, gammel maling og andre fasadematerialer. De fleste utslippene er stanset, og det gjøres tiltak for å hindre ny forurensning av fjorden.

Mindreforbruk i 2021 skyldes at de pågående undersøkelsene har tatt lengre tid enn forventet og slutføres først i 2022. Prosjektet ivaretar forarbeid som gjelder gjennomføring av sjøbunnstiltak i Vågen som er planlagt gjennomført 2026-2027. I 2021 er det utført kostnads og usikkerhetsanalyser, interessentanalyser, levert kulturminnesøknad, utført tiltaksforberedende undersøkelser og levert tiltaksplan. Totalprognose justeres i samsvar med prosjektutviklingen, og avhenger av tilsagn fra Miljødirektoratet.. Denne justeres årlig, og vil oppdateres gjennom arbeidet med HØP 2023-2026. På grunn av prosjektets modenhet, samt flere avhengighetsfaktorer knyttet til kompleks koordinering, statlige midler med mer, knyttes det en viss usikkerhet til fremdrift på dette tidspunktet i prosjektutviklingen.

Store Lungegårdsvann

Store Lungegårdsvann inngår i Renere Havn Bergen (RHB). Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Bergen kommune, Bergen Havn og Miljødirektoratet. Prosjektet er en del av et nasjonalt arbeid med å rydde opp i forurenset jord og sjøbunn. Kartlegging av Byfjorden viser at vannkvaliteten generelt er god, men at sjøbunnen i indre deler av Byfjorden er svært forurenset av organiske miljøgifter og tungmetaller. Vågen, Puddefjorden og Store Lungegårdsvann må derfor ryddes for å begrense spredningen av miljøgifter til mennesker og miljø. Første runde med Monte Carlo kostnadssimuleringer og usikkerhetsberegninger ble gjort i 2019. Nye Monte Carlo simuleringer bestilles og utføres i 2021 og 2022.

Mindreforbruket på 0,7 mill. skyldes bl.a at koronarestriksjoner har vanskeliggjort enkelte planlagte aktiviteter Det har ikke vært mulig å ferdigstille dybdekartlegging grunnet forsinket opptak av siltgardinen som benyttes av prosjektet til Bybanen utbygging ved Store Lungegårdsvann. Det har også vært for dårlig sikt i vannet frem til nå, og havbunnskartlegging vil ikke fullføres før januar 2022. Prosjektets fremdrift er i hehold til plan, men må koordineres med Bybanen utbygging sine arbeider og Bystrand-prosjektet.

Store Lungegårdsvann - Sirkulasjonsmodell:På vegne av Bergen kommune utarbeider Norce en Sirkulasjonsmodell for Store Lungegårdsvann som vil benyttes av prosjektene Renere Havn Bergen (RHB) og Bystranden. Målet er en modell som kan si noe om vannsirkulasjon og utskiftning av vann i Store Lungegårdsvannet. Mindreforbruk 2021 på 0,2 mill. skyldes forsinkelser i Bybanens Utbygging med arbeid i sjø og opptak av siltgardinen i Store Lungegårdsvann. Sirkulasjonsmodellen forventes derfor først ferdigstilt i 2022.

11A-Lærlinger

Om tjenesteområdet

Bergen kommune tilbyr læreplasser i rekke ulike yrkesfag. Lærlingeordningen skal bidra til utdanning av kvalifiserte fagarbeidere til kommunens virksomhetsområder. I kommunen er det Yrkesopplæring i HR Bemanning som jobber med rekruttering, opplæring og oppfølging av lærlinger/praksiskandidater/lærekandidater frem til fagbrev. I tillegg har avdelingen oppfølging- og veiledningsansvar for instruktører som følger opp lærlingene.

Viktige begivenheter

- Lærlingene har spilt en viktig rolle i Bergen kommunes innsats i forbindelse med koronapandemien. Mange lærlinger har fått stort ansvar og bidratt svært aktivt ute i sine resultatenheter. Lærlinger i helsearbeiderfaget har i tillegg bidratt både på koronahotellet og i avdelingen for smittesporing.
- Det er gjort et omfattende arbeid knyttet til ny temaplan for fagopplæring.
- Årets fagbrevutdeling ble gjennomført med rundt 100 deltakere. På utdelingen ble årets lærling i barne- og ungdomsarbeiderfaget og helsearbeiderfaget kåret. Årets instruktører ble kåret i ettertid. Resultatenheter som har hatt lærlinger og instruktører var invitert til å nominere sine kandidater. Det er mange lærlinger og instruktører som har gjort en svært god innsats i en krevende tid og det er kommet mange tilbakemeldinger om at lærlinger har tatt stort ansvar i den spesielle situasjonen.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Innføring av pensjonsopptjening for lærlinger	12 500	12 500	0 Tiltaket er fullt iverksatt. Lærlinger har full pensjonsopptjening.
Sum	12 500	12 500	0
Nye tiltak			
Kostnader ifm. økte antall lærlinger (korona tiltakspakke)	185	185	0 Tiltaket er fullt iverksatt.
Sum	185	185	0
Effektivisering			
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-12	-12	0 Tiltaket er realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill.)	-9	-9	0 Tiltak forventes realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-39	-39	0 Tiltak er realisert
Sum	-60	-60	0
Sum tiltak	12 625	12 625	0

Utvikling og utfordringer

Bergen kommune har som langsiktig målsetting å ansette én lærling per tusen innbyggere per år. Målsettingen for 2021 var å ansette 225 lærlinger. Dette er det høyeste antall lærlingstillinger som har vært lyst ut. Utlysningen medførte 193 ansettelse og det er ved utgangen av 2021 389 lærlinger som har lærekontrakt med Yrkesopplæring.

Bergen kommune drifter prosjektet "Menn i helse". Dette er et utdanningsløp for voksne menn som ønsker å bli fagarbeidere og er videreført i 2021 med 12 lærlinger som startet i august. I 2021 var det også i dette utdanningsløpet rekruttert fem voksne kvinner som vil starte som lærling i Bergen kommune kommende år.

I 2021 har det pågått er arbeid med å anskaffe et nytt oppfølgings- og administrasjonssystem for lærlinger, som egner seg bedre enn dagens system. Det har foreløpig ikke medført innkjøp av system, men arbeidet fortsetter inn mot 2022.

En temaplan for fagopplæring er under arbeid og vil fremlegges for bystyret i 2022.

Bilde: Kari Ingvaldsen. Fra venstre; Henry Macpherson, helsefagarbeider gjennom "Menn i helse", Martina Stensaker Hæggernæs, helsefagarbeider gjennom Fagbrev på jobb og Fredrik Matre Karlsen, helsefagarbeider etter vanlig lære.

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Lærlinger - administrasjon	5,5	5,9	8,1	-1,2	6,9	-1,0
Lærlinger	7,5	0,0	1,2	-0,1	1,1	-1,0
Sum	13,0	5,9	9,2	-1,3	8,0	-2,0

Status økonomi drift

Årsmelding 2021

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
6-Arbeid, sosial og bolig	13,8	5,5	8,8	-3,3	5,5	0,0
90-Fellesposter - bykassen	-0,7	0,4	0,4	2,0	2,4	-2,0
Sum	13,0	5,9	9,2	-1,3	8,0	-2,0

Kommentar til status økonomi

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det er budsjettert med bruk av disposisjonsfondet. Ved et eventuelt mindreforbruk for kommunen totalt sett, skal det ifølge forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner §4-3 1. ledd, redusere mindreforbruket så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond. Konsekvensen er avvik mellom budsjettert bruk av disposisjonsfondet og regnskap.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Øke inntak av lærlinger opp mot langsiktig mål (1 per 1 000 innbyggere per år)	Antall lærlinger som starter per	188	225	193	Yrkesopplæring har signert 193 nye lærekontrakter høsten 2021. Av disse er 12 lærlinger ansatt gjennom prosjektet «Menn i helse». Alle søkere som oppfyller Bergen kommune sine krav til å bli lærling i helsearbeiderfaget og barne- og ungdomsarbeiderfaget har fått tilbud om lærekontrakt.
Trygg økonomistyring	Øke bruk av lærlinger hos utførende entreprenører i kommunens byggeprosjekter	Andel arbeidstimer utført av lærlinger i byggeprosjekter hvor det er stilt krav i kontrakt	11,3 %	10,0 %	10,0 %	Tall gjelder akkumulert for aktuelle prosjekt avsluttet i 2021 (4).

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Statusbeskrivelse
Bystyret ber byrådet redusere kravene i læreplassgarantien og legge frem nye krav i Plan for fagopplæring i Bergen kommune.	Temaplan for fagopplæring i Bergen kommune er under arbeid og planlegges fremlagt for bystyret i februar 2022

11B-Arbeidsmarkedstiltak

Om tjenesteområdet

Bergen kommune har lange tradisjoner for å sysselsette personer i ulike arbeidsmarkedstiltak ved kommunale arbeidsplasser. Kommunen har flere ansatte på tiltaksordningene Varig vernet arbeid og Varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet, samt tilbyr språk- og arbeidspraksis til personer som er utenfor arbeid og utdanning. Bergen kommune har sentralisert håndteringen av språk- og arbeidspraksis ved kommunale arbeidsplasser. Dette ivaretas av avdelingen Arbeidsinkludering i HR Bemanning. Arbeidsinkludering har også ansvar for 28 ansatte i varig tilrettelagte stillinger som jobber ved ulike arbeidssteder i kommunen.

Bergen kommune har også en egen gjenbrukssentral. Gjenbrukssentralen innhenter brukte møbler og rehabiliterer disse for videresalg. De kan også spesialtilpasse møbler samt påta seg mindre transportoppdrag. Gjenbrukssentralen sysselsetter også personer i arbeidsmarkedstiltak.

Viktige begivenheter

- 523 personer har vært i praksis og fått verdifull arbeidserfaring i Bergen kommune i 2021.
- Byrådet vedtok å innføre inkluderingsmål på byrådsavdelingsnivå for å sikre måloppnåelse og større bredde i kommunens praksistilbud.
- Prosjektet *Varig tilrettelagte stillinger i Bergen kommune* ble ferdigstilt i januar 2021. Etterarbeidet har resultert i en styrking av ansattgruppens lønns- og arbeidsvilkår.
- Det har blitt lyst ut fem varig tilrettelagte stillinger i barnehage. To har signert arbeidskontrakt – resterende har trukket seg.
- Arbeidsinkludering har stått på stand på *Jobbmesse for personer med utviklingshemming* for å synliggjøre Bergen kommune som arbeidsgiver.
- I 2021 har Gjenbrukssentralen levert møbler i stort omfang til nyopprettede avdelinger som følge av korona.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Effektivisering			
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-1	-1	0 Tiltaket er realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill.)	-1	-1	0 Tiltak er realisert
Sum	-2	-2	0
Sum tiltak	-2	-2	0

Utvikling og utfordringer

Arbeidsinkludering har hatt svært høy aktivitet i 2021 til tross for koronapandemien.

Arbeidsinkludering har opplevd stor etterspørsel etter praksisplasser. En høyere arbeidsledighet som følge av koronapandemien øker behovet for praksisplasser – noe som har gjenspeilet seg i økt innsøking til Arbeidsinkludering. Samtidig har pandemien medført store begrensninger i kommunens praksistilbud pga. hjemmekontor og smittevern hensyn. Til tross for dette har Bergen kommune sørget for at 523 personer fikk være i språk- eller arbeidspraksis i kommunen i 2021. Arbeidsinkludering har også bistått med råd og veiledning til en rekke aktører gjennom sin funksjon som kompetansesenter.

I mars vedtok byrådet at det skal fastsettes inkluderingsmål på byrådsavdelingsnivå for å sikre måloppnåelse og større bredde i kommunens praksistilbud. Inkluderingsmålene for 2021 er basert på faste årsverk og byrådsavdelingene kan vise til følgende måloppnåelse:

Byrådsavdeling	Antall årsverk (fast)	Andel av årsverk	Inkluderings- mål basert på årsverk	Måloppnåelse 2021	Differanse ift. mål 2021
Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	836	6 %	24	6	-18
Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig	3 389	24 %	98	50	-48
Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	5 127	37 %	148	252	104
Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	523	4 %	15	5	-10
Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet	3 156	23 %	91	199	108

Årsmelding 2021

Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling	524	4 %	15	10	-5
Byrådsleders avdeling	345	2 %	10	1	-9
Sum	13 899	100 %	400	523	123

Koronapandemien med tilhørende anbefalinger og smitteverntiltak har satt store begrensninger for praksismulighetene i Bergen kommune. Dette må tas med i tolkningen av måloppnåelse i den enkelte byrådsavdeling.

Arbeidsinkludering ferdigstilte prosjektet *Varig tilrettelagte stillinger i Bergen kommune* i januar 2021. Etterarbeidet har resultert i en styrking av ansattgruppens lønns- og arbeidsvilkår. Som følge av prosjektet iverksatte også Arbeidsinkludering en større rekrutteringsprosess med utlysning av fem varig tilrettelagte stillinger i kommunale barnehager. Dette resulterte i to nye ansettelser i varig tilrettelagte stillinger. Arbeidet med å styrke varig tilrettelagte stillinger i Bergen kommune fortsetter i de kommende årene.

Med et økende fokus på miljø og gjenbruk, blir Gjenbrukssentralen sine tjenester i større grad etterspurt i kommunen. Avdelingen har hatt høy aktivitet gjennom året, med spesielt mange oppdrag fra sykehjem i kommunen. I 2021 har Gjenbrukssentralen også levert møbler i stort omfang til nyopprettede avdelinger som følge av korona.

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap		Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
	2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter		
Sysselsettingstiltak / adm.	7,2	7,0	9,6	-3,1	6,5	0,5
Tilskudd til lønn for yrkes- / utviklingshemmede	2,3	3,0	5,2	-2,9	2,2	0,8
Sum	9,5	10,0	14,8	-6,1	8,7	1,3

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap		Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
	2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	1,0	0,0	1,7	-1,7	0,0	0,0
3-Eldre, helse og frivillighet	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0
4-Barnehage, skole og idrett	0,1	0,0	0,3	-0,2	0,1	-0,1
6-Arbeid, sosial og bolig	8,6	9,3	11,9	-4,1	7,8	1,5
7-Kultur, mangfold og likestilling	0,2	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
90-Fellesposter - bykassen	-0,3	0,5	0,5	0,1	0,5	-0,1
Sum	9,5	10,0	14,8	-6,1	8,7	1,3

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig melder om et totalt mindreforbruk på ca. kr. 1,5 mill.. Dette tilskrives hovedsakelig et høyer møbelsalg enn forventet ved Gjenbruksentralen og en gjennomgang av lønnsvilkår for ansatte i varig tilrettelagte stillinger som medfører mindreforbruk.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det er budsjettert med bruk av disposisjonsfondet. Ved et eventuelt mindreforbruk for kommunen totalt sett, skal det ifølge forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner §4-3 1. ledd, redusere mindreforbruket så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond. Konsekvensen er avvik mellom budsjettert bruk av disposisjonsfondet og regnskap.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	400 personer i språk og arbeidspraksis.	Antall personer i språk og arbeidspraksis	261	400	523	Arbeidsinkludering har registrert 523 kandidater i praksis i 2021. Dette tallet inkluderer 404 utplasseringer der Arbeidsinkludering har hatt en aktiv rolle, 67 utplasseringer i samarbeid med Sykkelvert-ordningen, 24 utplasseringer i forbindelse med Menn i helse, samt 28 utplasseringer som har blitt tildelt avdelingens portefølje etter avtalt oppstart. Av de 523 kandidatene som har vært i praksis i 2021, har 418 kandidater startet i inneværende år, mens 105 kandidater startet på et tidligere tidspunkt og fortsatte praksisløpet i inneværende år.

12A-Kultur

Om tjenesteområdet

Tjenesteområde kultur omfatter kommunal drift av kulturaktiviteter, kulturbygg og kulturskole, og tilskudd til drift og prosjekter hos selvstendige profesjonell og amatør. Tjenesteområdet dekker allmenne tilbud, tilbud til grupper som utviklingshemmede, seniorer mm, og ulike program som Den kulturelle skolesekken. Tilskudd fra Bergen kommune utløser tilskudd fra stat og fylkeskommune og er grunnlag for betydelig økonomisk aktivitet.

Viktige begivenheter

- Creative Loddefjord/Olsvik og Creative Arna prosjektene var nye høykvalitets borgerdialoger om utvikling av blomstrende lokalsamfunn i regi av kulturetaten.
- Sommerskolen/ aktiv sommer samlet barn og unge til en stor bredde av tiltak i ferien. Kulturell sommerjobb ga jobb til 31 ungdommer.
- Over 2000 eldre var med på "Eldre ut på middag", som både var pandemi-prosjekt mot ensomhet og en ny måte å rekruttere til faste aktiviteter og organisasjoner.
- Oppstart av Fritid i fellesskapsprosjektet i Olsvik som del av områdesatsing.
- Det ble åpnet utvidet barnebibliotek på Sletten.
- Første skulptur i prosjektet «Kvinner på Sokkel» Åpnet . "Benkene til Kim" om aktivisten Kim Friele av kunstner Lina Viste Grønli.
- Digital kulturkonferanse «Korona møter kultur med over 400 deltagere og seminar om kvinner i musikken. Utviklingsprogrammet innen scenekunst ble igangsatt med workshops og valg av mentorer. Prosjektet trygge musikkscener/trygge rom ble igangsatt som EU finansiert prosjekt
- Viktige nye planer omfattet Plan for deltagelse og mangfold i kunst- og kulturfeltet, Plan for museer og frivillig kulturvern og Kulturstrategi for eldre.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Økt husleie Bergen internasjonale kultursenter (BIKS)	200	200	0 Påløper inneværende år
Sum	200	200	0

Nye tiltak

Driftskonsekvenser Åsane kulturhus	3 557	1 802	1 755 Lavere utgifter i 2021 grunnet korona.
Utvidelse Fana kulturhus	400	400	0 Utført
Kunstmuseene i Bergen (990269343) - Magasiner KODE	1 700	1 700	0 Utbetaling av tilskudd
Klimamidler - Miljøsertifisering	1 000	1 000	0 Utbetaling av tilskudd
Klimamidler - Pool for scenografi, kostymer etc.	250	250	0 Utbetaling av tilskudd

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Frivillig kulturvern	150	150	0 Utført
Institusjoner med delt tilskuddsansvar	2 290	2 290	0 Utbetaling av tilskudd
Omdisponering av midler fra Sydnæs bataljon	71	71	0 Utført
Klimamidler - Grønn festivalordning	500	500	0 Utbetaling av tilskudd
Etablering av Regionalt Pilegrimssenter i Bergen	400	400	0 Utbetaling av tilskudd
Mangfoldsplan	1 023	1 023	0 Tiltak gjennomført
Klimamidler - styrking av ordningen Makerspaces	300	300	0 Utbetaling av tilskudd
Stiftelsen Spillhus Bergen (824751862)	1 700	1 700	0 Utbetaling av tilskudd
Videreutvikling kulturbybergen.no	300	884	-584 Noe mindreforbruk i prosjektet i 2021. Prosjektet driftes videre i 2022.
Levende sentrum	616	616	0 Gjennomført
Stiftelsen nye Fyllingsdalen teater (998391970) - økt fast tilskudd	750	750	0 Utbetaling av tilskudd
Sofus Madsen skulpturmuseum - fast tilskudd	75	75	0 Utbetaling av tilskudd
Sum	15 081	13 911	1 171

Nye engangstiltak

Kultursommerjobb	700	700	0 Gjennomført i 2021, og prosjektet er videreført til 2022.
Griegkvartalet - engangstilskudd	500	500	0 Utbetaling av tilskudd
Økt tilskudd til andre aktivitets- og kulturtilbud for mennesker med utviklingshemming siden feriereiser vil være vanskelig grunnet pandemien	425	425	0 Gjennomført
Videreutvikling kulturbybergen.no	400	284	116 Noe mindreforbruk i prosjektet i 2021. Prosjektet driftes videre i 2022.
Det vestnorske teater - Prosjekt Heime i nynorsken 2021 - Engangstilskudd	750	750	0 Utbetaling av tilskudd
Sum	2 775	2 659	116

Effektivisering

Redusert reisevirksomhet	-57	-57	0 Forventes realisert
Redusert vikarbruk	-16	-16	0 Forventes realisert
Redusert reisevirksomhet	-89	-89	0 Forventes realisert
Sum	-162	-162	0

Kutt i tiltak

Omdisponering Bergen Nå til videreutvikling kulturbybergen.no, Prosjektmidler mangfoldig dialog og møteplasser, og innkjøp av e-bøker	-1 000	-1 000	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
---	--------	--------	------------------------------------

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Omdisponering av midler til mangfoldspan	-1 023	-1 023	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Omdisponering av midler fra Digital satsing - strømming til videreutvikling av kulturbyenbergen.no	-100	-100	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Omdisponering Prosess - europeisk kulturhovedstad til Kultursommerjobb Bergen	-700	-700	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Omdisponering av midler til frivillig kulturvern	-150	-150	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Omdisponering av midler fra Sydnæs bataljon	-71	-71	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Generell reduksjon i rammen - Kulturetaten	-200	-200	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Reduksjon i feriereiser for utviklingshemmede	-425	-425	0 Tiltaket er innarbeidet i budsjettet for 2021.
Omdisponering av midler til Levende sentrum	-616	-616	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Omdisponering av midler til ulike tilskuddsordninger innenfor klimamidler	-2 050	-2 050	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Omdisponering av midler fra Styrking kommunikasjon og markedsføring til videreutvikling av kulturbyenbergen.no	-200	-200	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Sum	-6 535	-6 535	0
Inntektsendringer			
Frivilligsentraler - øremerket tilskudd	-4 692	-4 692	0 Tiltaket er iverksatt.
Sum	-4 692	-4 692	0
Sum tiltak	6 668	5 381	1 287

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye tiltak			
KODE - Forsikring kunst (T1-2021)	100	100	0 Utbetaling av tilskudd
Sum	100	100	0
Nye engangstiltak			
Krigsseileren (T1-2021)	1 000	1 000	0 Utbetaling av tilskudd
Lysverkbygget - videre utredningsarbeid (T1-2021)	2 000	0	2 000 Midlene er avsatt til disposisjonsfond til bruk i 2022.
Videreføring av mindreforbruk BKML (T1-2021)	2 190	2 190	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Sum	5 190	3 190	2 000

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Sum tiltak	5 290	3 290	2 000

Utvikling og utfordringer

Skriftende antallsbegrensninger preget året for Fagavdelingen for kunst og kultur, Kulturetaten og Bergen kulturskole, som likevel lykkes med mange av årets mål.

Fagavdeling for kunst og kulturutvikling

I januar 2021 arrangerte Fagavdeling for kunst og kulturutvikling seminaret «Korona møter kultur – om utfordringer og utvikling i en uforutsigbar tid». Tema var tap av kulturoppdrag, svekket livsgrunnlaget, mulig tap av mangfold i kunst- og kulturuttrykk, tomme museer og bortfall av viktige kulturelle møteplasser. Andre tema var nye formidlingsmetoder og kompetanser innen digital formidling og hybride løsninger.

Den sårbare økonomien på kunst- og kulturfeltet har fått mange skudd for baugen. Unge mennesker i starten av sin karriere har mistet muligheter for å debutere på interessante arenaer og for et potensielt fremtidig publikum og for nøkkelpersoner som ellers kunne bidratt til videre karriere. Mange som livnærte seg på et internasjonalt marked har ikke blitt fanget opp av støtteordninger.

I løpet av året var det svært krevende med restriksjoner som muliggjorde en viss gjenåpning en tid for så å erfare at samfunnet ble lukket ned igjen. Det var begrensninger i antall publikummer på arrangementer, og når de var romsligere rammer har publikum likevel ikke tort å komme. Folk har lagt deltakelse i kor, korps og orkester på vent, eller gått inn i nye fritidsmønster. Dirigenter har sluttet og kommer kanskje aldri tilbake.

Likevel har kunst og kultursektoren hatt en vilje til å stå på. Det ble i Fagavdelingen behandlet over 2000 prosjektsøknader til mange gode formål. Det er et stort gap mellom omsøkt beløp og hva som er innvilget. Innen musikkfeltet er søknader imøtekommet med 13% av omsøkt beløp og bare 2% mer på det visuelle kunstfeltet. Søknadene har speilet mangfoldet i både kunstuttrykkene og i aktørbildet, noe som vitner om en bevissthet i arbeidet med å speile samfunnet og være relevante for mange av byens befolkning. Det har og vært en merkbar økning i antall prosjektsøknader som tar opp klima- og miljøspørsmål i sine produksjoner og i formidling. Det ble fordelt kr. 13 mill. i statlige midler til sommerskoleaktivitet, noe som ga mange gode opplevelser for barn og unge. I tillegg ble det fordelt statlige midler til kulturnæring.

Første kvinne i prosjektet Kvinner på sokkel ble hedret med avduking av monument til Kim Friele. Ambrosia Tønnesen ble valgt som neste kvinne i det kunstneriske programmet.

Bystyret vedtok Plan for deltagelse og mangfold i kunst- og kulturfeltet. Bystyret vedtok Kulturstrategi for eldre, som er landets eneste kulturstrategi for denne aldersgruppen. Bystyret vedtok videre ny 10 års plan for museer og frivillig kulturvern, med bla nasjonal veteranskipshavn, et nasjonalt senter for immateriell kultur og utvikling av byens museer i tematiske spydspisser.

Ny kulturplan for mennesker med utviklingshemming og Kulturstrategi for ungdom ble påbegynt, med innspills- og dialogmøter. Til Kulturstrategi for ungdom bevilget Kulturtanken kr. 0,3 mill til medvirkning i kulturell planlegging.

Kulturetaten

Smitteverntiltak innebar at mange tilbud og tjenester måtte stenges eller begrenses, noe som ses igjen i deltakertall. Aktivitetstilbud for barn og unge har stort sett kunne være i drift, men i begrenset form. Tilbud for voksne, inkludert mennesker med psykisk helseplager og personer med utviklingshemming, har hatt dårligere kår. Kulturhus og -lokaler har vært gjenstand for stadig skiftende regler og begrensninger for arrangementer og aktiviteter gjennom året.

Ordningen med aktivitetskort utvidet distribusjonen ved å dele ut kort også via helsesykepleiere og barneverntjenesten. Tilbakemeldingene var svært positive fra både publikum og forvaltende avdelinger.

Klubbtildbudene for barn og unge har stort sett vært i drift gjennom året, men med begrensninger på deltakerantall og type aktiviteter. Det ble også gjennomført en begrenset antall kurs. Barnelørdag kunne gjennomføres fra april, med begrensninger på publikum. Det ble 37 arrangementer med 1053 publikummere. PopLAB (kreativt verksted for barnefamilier) kunne ikke gjennomføres fysisk i 2021, og ble et digitalt tilbud med 40 publiserte videosnutter. Ungdoms mønstringen UKM ble gjennomført i mai i en korona tilpasset versjon med 24 innslag/deltagere. Musikkverksted for jenter Lipstick music feiret 10-årsjubileum på Fana kulturhus.

Årsmelding 2021

Gjennom året ble det jobbet med lokaler for ungdomshus i sentrum, og i slutten av året ble lokalene på Nedre Korskirkeallmenning så smått tatt i bruk, med planer om offisiell åpning i 2022.

Konsert med bandet Stanly Dee for voksne i Fana Kulturhus. Folk satt på runde bord og færre i salen. Men stemning ble det. Foto: Hanne Ørnhaug Eskeland

Mange tilbud for personer med utviklingshemming måtte holde stengt, noen ble gjennomført i tilpassede eller digitale versjoner. Høstfestivalen for personer med utviklingshemming ble gjennomført fysisk i en tilpasset versjon over tre dager.

Scenedrøm i aktivitet: Foto Nina Singdahlsen.

Det ble startet opp et nytt musikktilbud for ungdom med psykiske utfordringer MOT82UNG i Åsane kulturhus. Kursrekken Tankerom ble gjennomført med 14 kurs, enten fysisk eller digitalt. Kulturprogrammet Den kulturelle lykkepillen gjennomførte 60 arrangement. 3 digitale utstillinger i KKPH nettgalleri og to utgivelser av tidsskriftet Kraftverk.

Det ble delt ut kulturpriser i alle åtte bydeler.

Kulturdagar i Arna om våren ble gjennomført i en begrenset versjon. Om høsten ble det kulturdager i tre uker sammenhengende med Kulturdagene i Fana og Ytrebygda, Kulturdagene i Fyllingsdalen og Laksevåg, og til slutt Kulturfest Åsane.

Kultur der folk ferdes. På Oasen med Kulturdagene. Foto Bergen kommune.

Større prosjekter fra Kulturretaten

I Åsane ble det gjennomført 5 «fremtidsverksteder» i samarbeid med bedriften Fremtenkt. Det ble gjennomført aktivitetsdager for alle alder på Bryggen gjennom sommeren under begrepet “Levende Bryggen”.

Latvisk dansegruppe Perkonkalns under Kulturretatens aktivitetsdager på Bryggen sommeren 2021. Foto: Paulina Tamara

Kultursommerjobb for ungdom 16-20 år ble gjennomført for andre år på rad, også denne gangen med suksess. 31 ungdommer var med på å organisere, øve inn og framføre forestillinger flere steder i sentrum.

Årsmelding 2021

Med Kultursommerjobb får ungdom mellom 16 og 20 år utvikle og fremføre pop-up forestillinger i samarbeid med profesjonelle mentorer. Bryggen var ett av flere fremføringssteder. Foto: Mediegruppen Kultursommerjobb, Kulturetaten.

Kulturkontorene organiserte på kort varsel et stort og variert aktivitetstilbud for barn og unge i alle bydeler i sommerferien. Dette var en del av kommunens sommerskoleprosjekt, finansiert med statlige midler. Restmidlene ble brukt til å lage tilbud også i høstferien. Totalt 5060 barn og unge ble med på kommunens gratis skoleferieprosjekt.

Sommerskole: Musikkteater i et kulturlandskap i Fana. Foto Marjolein Roozen.

Sommerskole med arkitektkurs i Fana. Foto Olivia Filippi.

Sommerskolen var variert, her med vegansk middagsklubb i Fana. Foto Marjolein Roozen.

Kulturetaten har etablert en satsing i områder med svake levekår. Lavterksel aktiviteter i Loddefjord omfattet utvidelse av tilbudet på Elvetun kulturhus, ukentlige klubb med Kulturagentene på det lokale biblioteket, en superlåner-kampanje på biblioteket, matprosjekter på skolekjøkkener, mm. I 2021 var en nyskaping "Creative Loddefjord/Olsvik" og "Creative Arna" prosesser der innbyggere ble samlet digitalt og fysisk til borgerdialog. Med hjelp av britiske Lisa Baxter fra The Experience business møttes man og utvekslet tanker om hva et blomstrende lokalsamfunn kunne bety, om kunstnerens rolle her og hvordan man skal takle den innebygde spenningen mellom offentlige midler/makt med en demokratisk tilnærming.

Kulturetaten satte videre i gang et tverrfaglig kultursamarbeid i det nye områdesatsingen i Olsvik. «Fritid i felleskap» omfatter blant annet et nytt ungdomstilbud: Olsvik UNG. Tiltaket er et samarbeid med områdesatsingen og skolen, og støttet av BUFdir.

Bergen kulturskole

Kulturskolen ble i 2021 preget av pandemien, men med unntak av noen korte perioder i årets første måneder har skolen unngått nedstenging.

Skolens aktiviteter har så langt det har vært mulig blitt gjennomført slik at barn og unge fikk en så normal hverdag som mulig. Smitten var lav ved inngangen til sommeren og Kulturskolen kunne derfor bidra aktivt i storsatsingen på sommerskoletilbud. En rekke musikk-kurs ble arrangert for nybegynnere, jazz-skole og kurs i musikkteknologi for eldre elever, i tillegg til kurs i musikk og drama for barn og unge med psykisk utviklingshemming.

Fra kulturskolens bidrag til sommerskolen. Foto Bergen kulturskole.

Mesteparten av høsten forløp som normalt, men rundt juletider var det igjen smittevernskrav som ørte til at alle avslutnings-arrangement måtte avlyses. Dette var en tung beslutning, og et hardt slag for

Årsmelding 2021

elever og lærere. Hovedinntrykket av 2021 er likevel et år hvor våre mange tusen elever i all hovedsak fikk den undervisningen de skulle ha og opplevde læring og mestring gjennom kunst- og kulturopplevelser som er viktige i livene deres i dag, og er med på å forme dem for fremtiden.

I tillegg til undervisning gjennomførte Bergen kulturskole 89 små og store arrangement i 2021. Blant høydepunktene var «Nøkkelen til min verden» i mars hvor nær 180 elever hadde utstilling i Oseana kunst & kultursenter. Den klassiske gitarens dag i Åsane kulturhus i november der 100 gitarister fra kulturskolen var på scenen. Teaterfestivalen SUPERDUPER i Fana kulturhus i mars/april med 150 elever.

Sommerforestilling med fordypningsprogram i dans i juni 2021 på Fana kulturhus. I tillegg til klassisk var det også unge dansere fra jazzdans og moderne ballett. Foto Bergen kulturskole.

Fra utstillingen i Oseana med 180 medvirkende elever. Foto Øyvind Johannessen.

SUPERDUPPER teater med kulturskolen. Foto Bergen kulturskole.

Eldre ut på middag

Fra pandemi-midler for restaurantbransjen mottok Bergen kommune kr. 1. mill. fra Statforvalteren i Vestland til «Eldre ut på middag/Gode måltider med naboene». Bergens prosjekt skulle i tillegg

rekruttere eldre til faste aktiviteter, gi eldre bedre sosiale nettverk og introdusere eldre til innvandrerkultur. Prosjektet var et samarbeid mellom Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet og Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling, med

Et godt måltid, ett kulturinnslag og invitasjon om hva man kan være med på videre, her på Krohnhagen. Foto Birthe Stenhjem.

Kulturetaten som gjennomfører. Totalt ble det 2175 deltagelser på 51 arrangement. Seniorene ga inntrykk av et de var interessert i å 1. Treffe venner og kjente, 2. bli kjent med nye mennesker, 3. bli tatt imot av et vertskap, 4. spise «søndagsmiddag» i hyggelige omgivelser og 5. kulturinnhold. Mange etterspurte i tillegg skyss til og fra. De 27 serveringssteder omfattet kommunale/ ideelle bedrifter, nabolagskafeer og restauranter. 7 var innvandrerdrevne. De 24 medvirkende organisasjonene, med ca 270 frivillige, omfattet menigheter, turlag, kunstforening, kor, historiske lag, seniordans og -universitet.

Dugnadorganisasjoner sier at de fikk nye støttespillere og frivillige gjennom prosjektet. Seniorsentre og tilsvarende treffsteder opplevde at flere oppdaget deres tilbud. Organisasjoner for menn opplevde lite rekruttering, disse trenger

kanskje egne arrangementer for å nå de ensomme.

Kultur og klima

Av 192 innvilgede søknadene på egen linje over bybudsjettet for 2022, oppgis det at 73 har bidratt til Bergen kommunes Grønn Strategi. Av de 37 søknadene som fikk tilskudd på kr. 1 mill. eller mer har 22, eller 59,5 % rapportert at de bidro til Grønn Strategi. Når aktørene utdyper sine bidrag omtales begrenset reiseaktivitet, kildesortering, utadrettede tiltak, mer energieffektiv bygningsmasse, og klimaaktuelle tema i den kunstneriske produksjonen. Enkelte bruker i større grad digitale plattformer ved formidling. Mange gjenbraker materialer i lokaler og i produksjonene, og oppfordrer ansatte og brukere til å gå eller sykle. Noen jobber for miljøsertifisering. En del velger å anbefale sine artister og samarbeidspartnere tog fremfor fly.

Det ble gitt prosjekttilskudd over de klimaaktuelle tilskuddspostene Makerspace, Scenekunstpool, Klimatiltak ved kunstneriske og kulturelle prosjekter og arrangementer, Grønne festivaler og Kunst i tomme lokaler.

Nøkkeltall aktivitet

Kultur

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Besøk kommunale kulturhus	404 559	481 872	93 429	143 766
Medl. B&U organisasjoner	24 147	27 316		36 524
Medl. barnekor, korps & orkester med tilskudd	4 065	3 857		3 603
Elever kulturskolen	3 690	4 225		3 441
Total besøk kunst og kulturinstitusjoner på fast linje		1 382 647		1 942 692

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2020	Bergen 2021	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B) *)	1 168	1 182	2 008	1 682	1 436
Netto driftsutgifter til andre kulturaktiviteter per innbygger (B) *)	291	241	-10	485	280
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år *)	1 901	2 014	2 979	2 861	2 398
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år (B) *)	1 901	2 014	2 979	2 861	2 398
Netto driftsutgifter til kunstformidling per innbygger (B) *)	652	482	420	537	345
Netto driftsutgifter til muséer per innbygger (B) *)	181	144	69	206	88
Dekningsgrad					
Andel barn i gr.skolealder på venteliste til komm musikk- og kulturskole, av barn i alderen 6-15 år	3,7 %	4,2 %	5,9 %	3,6 %	3,7 %
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i al (B)	7,7 %	7,8 %	16,5 %	13,7 %	11,6 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Barnas hus	3,7	4,6	4,0	-0,7	3,2	1,4
Ungdomshus og fritidsklubber.	24,3	23,2	37,3	-14,3	23,0	0,3
Barne- og ungdomskulturtilskudd	21,8	23,8	43,2	-24,9	18,3	5,5
Sommerleirene	0,0	2,5	3,5	-0,6	2,9	-0,4
Vitensenter	5,7	5,7	5,7	0,0	5,7	0,0
Kulturhistoriske museer	39,4	40,9	35,2	0,0	35,2	5,7
Kulturvern	10,7	8,3	6,5	-0,5	6,0	2,3
Kunstmusèer	52,1	63,7	38,9	0,0	38,9	24,8
Scenekunst	15,1	15,1	29,9	-5,0	24,9	-9,7
Musikk	49,8	33,0	33,4	-32,3	1,1	31,9
Visuell kunst	19,2	18,0	18,1	-0,1	18,1	-0,1
Film	13,6	10,1	4,1	0,0	4,1	6,0
Litteratur	4,4	5,0	5,0	0,0	5,0	0,0
Tverrestetisk	15,8	15,6	15,4	0,0	15,4	0,2
Ymse kunstformidling	15,9	4,7	35,2	0,0	35,2	-30,6
Kulturbasert næring	0,6	0,7	0,7	0,0	0,7	0,0
Musikk og kulturskole	56,3	61,1	82,2	-21,7	60,5	0,6
Tilskudd til andres kulturbygg	5,1	5,3	4,5	0,0	4,5	0,8
Flerkulturelt kulturtilbud / BIKS	1,5	1,5	2,2	-0,1	2,1	-0,6
Seniorkultur	7,2	6,9	10,2	-3,0	7,2	-0,3
Kulturtilbud utv. hemmede	3,1	4,0	3,7	-0,5	3,2	0,8
Øvrig kulturaktivitet	62,4	52,0	62,0	-9,1	52,9	-0,9

Årsmelding 2021

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Kommunale kulturbygg	48,3	63,3	77,4	-12,2	65,2	-1,9
Museumsbygg	21,2	-11,6	50,4	-29,1	21,2	-32,8
Sum	497,2	457,4	608,7	-154,2	454,4	3,0

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	16,0	20,2	54,2	-36,1	18,1	2,0
3-Eldre, helse og frivillighet	14,3	12,7	17,1	-5,0	12,1	0,6
6-Arbeid, sosial og bolig	0,2	2,9	3,9	-1,0	2,9	0,0
7-Kultur, mangfold og likestilling	466,2	408,7	517,1	-110,9	406,2	2,4
90-Fellesposter - bykassen	0,6	13,0	16,3	-1,2	15,1	-2,1
Sum	497,2	457,4	608,7	-154,2	454,4	3,0

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling hadde et mindreforbruk på kr. 2,45 mill. på tjenesteområdet. Avviket er hovedsaklig relatert til lavere aktivitet som følge av korona, og både Fagavdeling for kunst og kulturutvikling og Bergen kulturskole leverer et mindreforbruk i 2021.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte regnskapsåret med et mindreforbruk på kr 2,0 mill. på tjenesteområde 12A Kultur. Av dette bidro Næringsseksjonen med et mindreforbruk på kr 1,5 mill. som følge av de ikke hadde utgifter til store arrangementer i 2021. Videre hadde Etat for bygg og eiendom et mindreforbruk på kr 0,5 mill. fra drift av kommunale kulturbygg.

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet melder mindreforbruk. Mindreforbruket skyldes lavere aktivitet under koronapandemien.

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig rapporterer tilnærmet balanse på tjenesteområde 12A Kultur. Det ble i år arrangert sommerleirer for skolebarn, som i fjor ble avlyst på grunn av koronapandemien.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Aktive og engasjerte lokalsamfunn	Andel barn med fast kulturaktivitet		28,0 %		Årsmål. Tall kommer fra fjerde felt av Bergen kommunes barnefamiliepanel i mai/juni 2022.
		Antall arrangement og organisasjoner innen frivillig kulturliv som har fått kompetanse, markedsføring, rådgivning eller tilskudd fra kommunen.		900	301	Stort sprik mellom de ulike bydelene, hovedsakelig pga. tilgang og beskaffenhets på lokaler.
	Antall frivillige organisasjoner i Bergen per 1000 innbyggere		10	9	Tall hentet fra Frivillighetsregisteret 15.02.2022 viser at det er 2646 registrerte organisasjoner i Bergen, opp fra 2530 året før. Bergen har nær 286 000 innbyggere. Dette gir 9,3 organisasjoner pr 1000 innbyggere. opp fra 8,9.	
	Totale antall besøk i kommunale kulturbygg.	93 429	500 000	143 766	Begrensninger i besøk grunnet koronarestriksjoner.	
	Totale antall besøk åpne møteplasser for ungdom.		4 600	3 257	Ungdomskubbene følger 39 ukers drift og er stengt i sommerferien (halve juni, hele juli og halve august) Det er antallsbegrensning for å være med i klubbene som en del av koronarestriksjonene. Noen klubber har også måttet stenge på grunn av at koronautbrudd i klubbene og/eller fordi hele ansattgruppen i klubben har vært i karantene. Vi opplever at klubbene har jevnt godt besøk etter forholdene.	
	Totale antall deltakere kommunalt produserte arrangement som barnelørdag, poplab, ol.		7 400	1 939	Barnelørdag, fysiske besøk - 939. PopLAB - 1000. Mange av arrangementene har vært digitale og noen få fysiske, med antallsbegrensninger.	
	Totale antall deltakere lokale arrangement som kulturdager, strøksmarkeringer, Kreative nabolag, ol.		14 000	9 030	Arrangementene som skulle vært gjennomført i 1. Tertial ble avlyst grunnet Koronatiltakene.	

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
	Flest mulig skal kjenne til byens kulturtilbud.	Antall kulturinstitusjoner i året med økt kjennskap hos barnefamilier.		5		Årsmål. Tall kommer fra fjerde felt av Bergen kommunes barnefamiliepanel i mai/juni 2022.
	Kulturskole for alle.	Antall ordinære kulturskoleplasser.*	3 551	4 000	3 425	Endringen fra skoleåret 2020/2021 til inneværende skoleår 2021/2022 var marginal. Det store avviket fra måltallet skyldes at man teller noe forskjellig, men i tråd med andre kommuner. Kulturskolen leverer mange tjenester som ikke telles under indikatoren "antall kulturskoleplasser". I Kulturskarusellen, som er Kulturskolens største breddetilbud som foregår i samarbeid med SFO, når vi nå ut til over 900 barn, opp ca 120 fra året før som resultat av målrettet satsing. Våre leveranse av tjenester til en rekke av byens kor, korps og orkester, andre breddesatsinger i skole og besøkstallene ved Barnas kulturhus fanges heller ikke opp her.
		Likeverdig kulturskoletilbud i alle bydeler - minsket prosentpoeng avstand fra størst og minst dekning.		19,0 %		Resultat kan ikke vises. Venter på tall fra eksternt leverandør.
	Levende by.	Antall tomme kulturlokaler på gateplan som fylles av kulturvirksomhet.		5	8	Tall er basert på tildelinger gjennom tilskuddsordningen: Kunstnerisk aktivitet i tomme lokaler 2021.
	Publikum opplever nyskapende kunst og kultur på profesjonelt nivå.	Antall nye selvstendige eller utøvende kunstnere i Bergen registrert i Brønnøysundregisteret		300	123	Antall nyregistreringer i enhetsregisteret mellom 01.09.2021 og 31.12.2021 under næringskoder 90.01 Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet og 90.03 Selvstendig kunstnerisk virksomhet (minus Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen blogging), og fra Bergen kommune. Totalt antall nyregistreringer for 2021 ender dermed på 277.
		Total publikum på bydekkende kunst og kunnskapsinstitusjoner		1 400 000	1 942 692	Tall hentet fra søknader på ordningen tilskudd over egen linje i bybudsjettet for 2021 -

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
		på egen linje med kommunalt tilskudd.				Kultur, hvor søker rapporterer for foregående år, i dette tilfellet 2020. Oppdatert tall for 2021 kan hentes ut etter søknadsfrist for 2022, 1. april, og i tide til rapportering for 1. tertial 2022.
		Totalt publikum på statlig finanserte kulturinstitusjoner.		600 000	118 238	Totale publikumstall for de statlig finanserte kulturinstitusjonene Den Nationale Scene, Bergen Filharmoniske Orkester og Universitetsmuseet for 2021. Brukere av museets gratisområder telles, men er ikke tatt med i dette tallet.
En rettferdig og inkluderende by	Aktiv mot rasisme og diskriminering i kulturlivet.	Andel med minoritetsbakgrunn blant mottakere av kommunens stipender og tilskudd basert på frivillig selvrappotering.		3	8,40	Verdi er basert på tildelinger gjennom alle åpne tilskuddsordninger forvaltet av fagavdeling for kunst og kulturutvikling i 2021.
	Et likestilt kulturliv	Andel kvinner blant mottakere av kommunens stipender og tilskudd til profesjonelle.		50,0 %	53,3 %	Det rapporteres her på kvinneandel ift. menn. Det gjøres ellers oppmerksom på at søkerne har anledning til å oppgi flere kategorier, deriblant kvinne, mann, fellesskap/sammenslutning, annet, ikke-binær og ønsker ikke oppgi.
		Andel kvinner på programmene til kommunalt støttede festivaler.		40	40,80	Her rapporteres det tall for Borealis Festival, Festspillene i Bergen, Bergenfest, Nattjazz, Beyond the Gates, Bergen Internasjonale Filmfestival, Nordiske Mediedager, Regnbuedagene i Bergen, Ekko festivalen, Vill Vill Vest, Bergen Design Festival, Bergen kirkeautunnale, Bergen Internasjonale Musikkfestival, Meteor/Oktoberdans. Verdien oppgitt i 3. tertial er totalen for alle gjennomførte festivaler i 2021. Bergenfest er eneste festival som ikke ble gjennomført i 2021. På grunn av pandemien har festivalene jevnt over hatt nedskalert eller ekstraordinære programmer. Situasjonen har også satt begrensninger på deltakelsen for internasjonale kunstnere og delegater.

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
	Færre barn og unge som faller utenfor kulturlivet.	Andel barn i fast organisert kulturaktivitet i lavinntektsfamilier.		39,0 %		Årsmål. Tall kommer fra fjerde felt av Bergen kommunes barnefamiliepanel i mai/juni 2022.
		Antall besøk i aktivitetskortet.		60 000	28 461	Aktivitetskortbrukere benyttet i stor grad sommer- og høstferietilbud, men disse er ikke registrert, da disse var gratis for alle.
		Antall besøk/besøksdager i aktivitetstilbud i ferier i kommunal regi eller støttet av kommunen.		7 200	5 060	Sommerskole og høstferietilbud, finansiert via statsmidler.
		Antall åpne møteplasser for barn i områder med områdesatsing.		4	4	Loddefjord 1Olsvik 1Laksevåg 1Solheim Nord 0Ytre Arna 1
		Forskjell i andel barn i fast organisert kulturaktivitet mellom bydeler: Prosentpoeng differanse for laveste til høyeste bydel		19,0 %		Årsmål. Tall kommer fra fjerde felt av Bergen kommunes barnefamiliepanel i mai/juni 2022.
Universell tilgjengelighet til kulturbygg		Andel kulturlokaler med kommunalt tilskudd som er universelt utformet.		20,0 %	75,0 %	Årsmål. Av de 40 kulturlokalene som får kommunalt tilskudd er det ulik grad av universell utforming på 75%.
		Antall av 19 kommunale kulturlokaler som oppfyller byggeteknisk forskrift for universell utforming av bygg.		4	4	Åsane kulturhus, Ny-Krohnborg, Bønes Arena, Damsgård skole og Kultursalen Vannkanten. Forskriften kan tolkes ulikt, men disse lokalene vil treffe de fleste kriteriene.
Norges grønneste storby	Klima- og miljøvennlige kulturarrangement og -institusjoner.	Andel av kulturaktører på egen linje med støtte fra kommunen som har planer for å redusere egne utslipp og miljøpåvirkning.		30,0 %	39,8 %	Tallene er hentet fra en gjennomgang av kulturaktører som kommer til å motta tilskudd på egen linje i bybudsjettet 2022 som oppgir at de i fjor (2020) bidro til Bergen kommunes Grønn strategi. Dette er altså tall fra 2020. Tall for 2021 vil være mulige å rapportere på etter april 2022.
		Antall miljø-sertifiserte av 17 kommunale kulturbygg.		3	1	Åsane kulturhus. Fana kulturhus jobber med å oppgradere bygget for å oppnå sertifisering.
		Antall miljø-sertifiserte festivaler og større arrangement med kommunal støtte.		8	4	Oppnådd verdi er basert på opptelling av frivillig selvrapporing fra festivaler og større arrangementer. Større arrangementer er i denne sammenhengen

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
						definert som heldagsarrangementer og éndagsfestivaler.
Kortreist kulturliv.		Andel lokale kunstnere og talenter i festivalprogram i Bergen.		5	46,40	Her rapporteres det tall for Borealis Festival, Festspillene i Bergen, Bergenfest, Nattjazz, Beyond the Gates, Bergen Internasjonale Filmfestival, Nordiske Mediedager, Regnbuedagene i Bergen, Ekko festivalen, Vill Vill Vest, Bergen Design Festival, Bergen kirkeautunnale, Bergen Internasjonale Musikkfestival, Meteor/Oktoberdans. Verdien oppgitt i 3. tertial er totalen for alle gjennomførte festivaler i 2021 for utenom Bergenfest (ble ikke gjennomført i 2021) og Ekkofestivalen (har ikke levert tall). På grunn av pandemien har festivalene jevnt over hatt nedskalert eller ekstraordinære programmer. Situasjonen har også satt begrensninger på deltakelsen for internasjonale kunstnere og delegater, noe som gjør andelen lokale kunstnere på programmet ekstraordinært høy for 2021.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag

22. juli 2021 er det 10 år siden terrorangrepet i regjeringskvartalet og Utøya hvor tilsammen 77 mennesker ble drept. Bystyret ber byrådet ta initiativ til en verdig markering i Bergen til minne om de drepte og i solidaritet med pårørende, overlevende og skadde.

Statusbeskrivelse

Markering av 22. juli er blitt gjennomført som planlagt ved en minnekonsert sendt direkte på internett fra Røkeriet, USF. På programmet var det musikk, dans og diktlesing, med framføringer av Vilde Tuv, Fredrik Saroea med kvartett fra BIT20 Ensemble, 9 grader nord, Frode Grytten, Fredrik Hagen, Karen Eide Bøen og Arcturus saksofonkvartett. Ordfører Marte Mjøs Persen ledet minnekonserten.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Det Hanseatiske museum - restaurering Finnegården 1A	BY 264/18	337,9	390,5	397,0	2024	1.kv. 2026	42,0	58,5	-16,5
Det Hanseatiske museum - utstilling - konseptutvikling		IA	5,5	11,0	2022	4.kv. 2022	5,5	0,0	5,5
ENØK-prosjekter		IA			Løpende	Løpende	7,5	3,0	4,5
Fyllingsdalen kulturhus - prosjektering og regulering		IA	19,1	19,2	2021	4.kv. 2022	10,6	9,7	0,9
Kulturhuset Danckert Krohn - restaurering og ombygging	BY 45/21	95,8	95,8	95,8	2019	4.kv. 2023	17,2	9,5	7,7
Kulturinvesteringer		IA			Løpende	Løpende	16,4	0,0	16,4
Kunstinnkjøp	22-10743	IA			Løpende	Løpende	1,0	1,0	0,0
Kunstnerisk utsmykning	22-10754	IA			Løpende	Løpende	3,7	0,7	3,0
Kvinner på sokkel	22-10742	IA			Løpende	Løpende	2,0	1,2	0,8
Lysverkbygget – ombygging og asbetsanering		IA	87,0	87,0	2022	4.kv. 2024	0,2	0,3	-0,1
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	5,1	6,4	-1,3
Oppgradering KODE 1		IA	24,0	24,0	2022	4.kv. 2022	11,0	6,1	4,9
Produksjonskjøkken på Lystgården		IA	4,0	4,0	2021	4.kv. 2022	1,0	0,0	1,0
Prosjektering Brannmuseum		IA	3,8	11,3	2022	2.kv. 2022	3,8	5,8	-2,1
Rehabilitering av kaier ved Kystkultursenteret i Sandviken		IA	25,0	25,0	2019	4.kv. 2023	1,5	1,4	0,1
Sentralbadet scenekunsthus	BY 20/21	730,6	758,9	779,0	2023	4.kv. 2024	11,1	13,9	-2,7
Skisseprosjekt Fysak/nytt Elvetun		IA	7,0	7,0	2022		7,0	0,0	7,0
Tiltakspakke korona - EBE		IA	1,6	1,6	2021	2.kv. 2022	0,2	0,5	-0,3
Åsane Kulturhus	BY 33/19	145,0	165,6	165,6	2020	Ferdig	21,6	21,7	0,0
Åsane kulturhus - inventar og utstyr	BY 33/19	51,5	57,7	57,7	2020	Ferdig	4,4	3,9	0,4
Sum øvrige prosjekter		46,3	0,0	0,0			-0,2	0,2	-0,4
Sum							172,6	143,8	28,7

Statustekst investeringer

Det Hanseatiske museum - restaurering Finnegården 1A

Det er påvist store setninger i grunnen under det fredede bygget i Finnegården, som huser det Hanseatiske museum. Setninger i grunnen har blant annet ført til at bygningen ligger lavere i forhold til havvannet enn da den ble bygget, og ved høy flo kommer det vann inn i 1. etasje. De skadene som er påført bygningen på grunn av dette, sammen med endringer som er utført, har svekket konstruksjonen. Det er gjennomført refundamentering med nytt bolverk, samt heving av bygningen ved å jekke opp gulvet i 1. etasje tilpasset dagens gatenivå. Prosjektet er meget komplisert grunnet byggets tilstand og alder, og tiltakene må gjennomføres med stor presisjon og forsiktighet. Det er en trang byggeplass, og det har derfor i forbindelse med tiltak mot spredning av Covid-19 blitt innført strenge begrensninger på hvor mange som kan være tilstede til enhver tid. Dette har medført utfordringer med tanke på fremdrift. Årsavviket skyldes i hovedsak slutfakturering av større endringsarbeider.

Det Hanseatiske museum - utstilling - konseptutvikling

Bevaringsprosjektet for Hanseatiske museum skal etter planlagt fremdrift være ferdig i 2025 og arbeidet med utstillingen i bygget kan startes parallelt med siste fase i bevaringsprosjektet. Det er foreløpig ikke budsjettert midler til det komplette utstillingsprosjektet i rehabiliteringen av museumsbygget. Det er i denne sammenheng igangsatt et prosjekt for programmering og prosjektering av utstillingsprosjektet. Kostnadene knyttet til programmeringen er estimert til kr. 11 mill. og vil danne grunnlaget for kostnadskalkylen for selve utstillingsprosjektet. Prosjektet kom ikke i gang i 2021, og ubenyttet budsjetttramme fra 2021 vil forslås overført til 2022.

ENØK-prosjekter

I Klima- og miljøhandlingsplanen til Bergen kommune er det et mål å redusere energiforbruket i kommunes bygg med 25 % innen 2030. (i forhold til gjennomsnittet for årene 2016, 2017 og 2018).

Typiske ENØK-tiltak er:

- Montere/oppgradere varmepumper, ombygging av varmesentraler
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av SD-anlegg (SD = sentral driftsstyring)
- Installasjon av solceller og solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme (typisk bygg som i dag har elkjel og oljekjel)

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområde.

De største beløpene er i 2021 benyttet til følgende tiltak:

Sted	tiltak	Kostnad	
Haukedalen skole	Nytt SD-anlegg	4,22	Mill. kr.
Fyllingsdalen sykehjem	Ny Varmepumpe	4,17	Mill. kr.
Permanenten	Varmepumpe for avfukting	2,95	Mill. kr.
Hop Oppveksttun	Nytt SD-anlegg	2,63	Mill. kr.
Mulesvingen Barnehage	Ny varmpumpe, SD-anlegg m.m.	1,60	Mill. kr.
Bjørgedalen Barnehage	Nytt ventilasjonsanlegg, SD anlegg m.m.	1,04	Mill. kr.

Fyllingsdalen kulturhus - prosjektering og regulering

Det er satt i gang planarbeid for et kulturhus sentralt i Fyllingsdalen bydel. Den valgte tomten (se BEBY 79/18) er tilstøtende Oasen kjøpesenter. Et bygg på tomten skal, i tillegg til sin funksjon som kulturhus, fylle en sentral rolle i urbaniseringen av de sentrale delene av Fyllingsdalen. Sammen med planlagte tilliggende byrom, gågate og torg vil kulturhuset bidra til at området utvikler seg fra kjøpesenter til lokalsenter. Arealbehov for det nye kulturhuset er beregnet til ca 4 000 kvm, som da vil romme bibliotek, saler for forestillinger, diverse øvingslokaler og arealer for kulturskole. Det er en områdeplan under utarbeidelse, og i denne er det vurdert tatt med arealer for offentlige kontorer. Grunnet omfattende prosesser i arbeidet med områdeplanen er det usikkert om denne vil være ferdig til planlagt byggestart, og det er derfor satt igang detaljregulering for kulturhustomten.

Kulturhuset Danckert Krohn - restaurering og ombygging

I forbindelse med Handlings- og økonomiplan 2018-21 ble det vedtatt å foreta rehabilitering og tilpasninger av tidligere Danckert Krohn seniorsenter, og det er planlagt å etablere kontorer for Bergenhus og Årstad kulturkontorer i det eldre hovedbygget fra 1789. Det er stort vedlikeholdsetterslep, og grunnet byggets alder og vernestatus må man ta antikvariske hensyn. Det er avdekket store utfordringer ved grunnforholdene, og dette i kombinasjon med byggets alder og lokalisering tilsier et kostnadsbilde et stykke over det vanlige for bygg med lignende formål. Dette vil medføre en betydelig

økning i totalprognosen og behov for justering av budsjettet for kommende år. Årsavviket skyldes forsinkelser ved søknad om tillatelser for tiltak, oppstart på byggeplass fant sted høsten 2021.

Kulturinvesteringer

Kulturinvesteringer med utgangspunkt i kulturarenaplanen. Planen behandler bygg og anlegg med betydning for kunst og kulturlivet både det profesjonelle kunst- og kulturfeltet, amatørkulturfeltet og museumsfeltet. Kulturarenaplanen favner således produksjonslokaler og formidlings- og visningslokaler for bredden i kunst og kulturfeltet. En god infrastruktur er vesentlig både for produksjon og formidling og ikke minst for publikums opplevelse av god kunst og kultur. Kulturarenaplanen omfatter spesialiserte kulturbygg særskilt tilrettelagt for særskilte sjangere og allmenne kulturbygg for et bredere fagfelt. Planen legger òg føringer for samarbeidsmodeller for utbygging og rehabiliteringsprosjekter i samarbeid med særlig byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett der kulturfeltets behov klargjøres i svært tidlig fase. Investeringsrammen for kulturinvesteringer omfatter både tjenesteområde kultur og bibliotek. Det er i 2021 påløpt kr. 1 mill. knyttet til etablering av nye bibliotekfilialer på Laksevåg og Sletten. Budsjettavvik på kr. 18,7 mill. vurderes i forbindelse med oppbudsjetteringsaken i 2022.

Kunstinnkjøp

Kunstmuseene i Bergen (KODE) kjøper årlig inn kunst for Bergen kommune. I 2021 ble det anskaffet kunstverk fra fire ulike kunstnere.

Kunstnerisk utsmykning

Årlig bevilgning til diverse utsmykningsprosjekt i Bergen kommune. Beløpet består av årlig bevilgning på kr. 1,0 mill. pluss oppbudsjettering av midler fra tidligere år som skal benyttes til vedtatte utsmykningsprosjekt. Det er i 2021 påløpt kostnader knyttet til utsmykningsprosjekter på Espeland fangeleir, Volt og Kunstzone Nesttun.

Kvinner på sokkel

Fremdriften på prosjekt kvinner på sokkel er noe forsinket. Kim Friele monumentet er utplassert på Vågsalmenningen mai 2021. Monument til Ambrosia Tønnesen er igangsatt og forventes ferdig 2022/23.

Lysverkbygget – ombygging og asbestsanering

I forbindelse med rehabilitering av felles tak på byggene Strømgaten 19 og Lars Hilles gate 10 (Lysverkbygget) ble det avdekket asbest i Lysverkbygget. Omfanget av asbest er vesentlig og går over flere etasjer. Som følge av at bygget leies ut til stiftelsen som driver KODE 4 vil det foreligge strenge sikkerhetskrav under arbeid i bygget, og man må påregne en vesentlig kostnad for etablering av rigg i forbindelse med sanering. Det er foreløpig ikke avklart hvorvidt bygget kan være i drift under arbeidet.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Årsmelding 2021

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppveksttun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av takteking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Oppgradering KODE 1

Det er meldt inn behov og gjennomført befaringer knyttet til bygningsmessig tilstand på KODE 1 - Permanenten. Utstillingssaler i både 2. og 3. etg. har manglende styring av klima (fukt og temperatur). Der er videre klare mangler knyttet til brannvern og sikringstiltak.

Kode 1 har blant annet meldt inn at de som låner ut kunst krever bedre klimastyring og det stilles også krav til sikringsglass i vinduene i utstillingssalene.

Prosjektet fikk tildelt midler i 1. tertialrapport 2021 og prosjekt er godt i gang, men har fått forsinket fremdrift i forhold til bevilgning. Det forventes fullført i løpet av 2022,

Produksjonskjøkken på Lystgården

Det er i budsjettet for 2021 bevilget 3 mill. kr. til opprettelse av produksjonskjøkken på Lystgården. Arbeidet med utarbeidelse av forprosjekt har pågått i 2021, og må blant annet ta høyde for at bygget har historisk og antikvarisk verdi.

Det er så langt lagt til grunn at kurskjøkkenet skal etableres i den gamle stallen med muligheter for å utvide kjøkkenet til utvendig bruk. Garderober og toaletter skal også etableres i eksisterende hovedhuset.

Selve bygget er definert som et kulturbygg og budsjettet for prosjektet er lagt på dette formålet. Tiltak knyttet til produksjonskjøkken er imidlertid vurdert som næringsformål, og de to tjenestene må derfor sees i sammenheng.

Prosjektering Brannmuseum

Det er satt i gang konseptutvikling for å etablere et nasjonalt brannhistorisk museum i den gamle hovedbrannstasjonen i Rådhuskvartalet. Det må blant annet kartlegges løsninger for plassering av heis/trappeløp for publikum, tilrettelegging for universell utforming og vurdering av konstruksjonen med tanke på plassering av tunge historiske kjøretøy og gjenstander. Årsavviket skyldes høyere aktivitet og framdrift i prosjektfasen.

Rehabilitering av kaier ved Kystkultursenteret i Sandviken

Flere kaier, konstruert delvis i tre, delvis i stein, ved Kystkultursenteret i Sandviken, er på grunn av elde og skader ifm. ekstremvær i en tilstand der de i dag kan representere en fare både for besøkende og for anlegget som sådan.

Prosjektet består av rehabilitering av flere kaier ved Kystkultursenteret, hvorav rehabilitering av en kai er gjennomført tidligere.

Ny reguleringsplan for området ble godkjent i 2020, og det ble innhentet anbud for videre arbeid. Ved anbudsåpning viste det seg at prisen som var tilbudt var vesentlig høyere enn budsjettetrammen gav dekning for.

Det ble sommeren/ høsten 2021 gjennomført en ny anbudsrunde med annen anbudsform enn sist. Det var også den gangen få tilbydere og tilbud som kostnadmessig var langt over vedtatt budsjetttramme.

Etter samtaler med fagfolk / entreprenører er det konkludert med at entreprenører er lite villig til å ta risikoen knyttet til usikkerhet, og at har derfor valgt å gå videre ved bruk av rammeavtaler og betaling ut fra timesatser, med utgangspunkt i kalkyler. Fysiske arbeider startet opp ved årsskifte 2021/2022.

Sentralbadet scenekunsthus

Sentralbadet er vedtatt bygget om til scenekunsthus, primært for institusjonene Carte Blanche og BIT Teatergarasjen. Det skal også tilrettelegges for at andre kunst- og kulturaktører kan benytte lokalene. Det er gjennomført et skisseprosjekt som skal ligge til grunn for videre utvikling av prosjektet. Ved anskaffelse av samspillsentreprenør oppsto det en rettslig konflikt hvor Bergen kommune vant fram med sitt syn i Lagmannsretten, og har inngått kontrakt med valgt leverandør. På grunn av denne forsinkelsen samt behovet for å benytte bygningen til vaksinasjon i forbindelse med den pågående pandemien, ble det ikke byggestart i 2021. Grunnet rettslig prosess ifbm anskaffelse av entreprenør har det vært utfordrende å budsjettere aktiviteten i prosjektet. Årsavviket skyldes høyere aktivitet enn forventet i detaljprosjekteringen.

Skisseprosjekt Fysak/nytt Elvetun

Det er igangsatt arbeid med skisseprosjekt knyttet til nytt Elvetun/Fysak i Loddefjord

Tiltakspakke korona - EBE

Budsjettposten er knyttet til Korona tiltakspakke vedtatt i 2020, og restmidler på prosjekter som var startet opp men ikke ble fullført innen utgang av 2020.

Med noen få unntak er de aktuelle prosjektene fullført i 2021. Prosjekter som fortsatt pågår er planlagt fullført i løpet av 1. halvår 2022.

Åsane Kulturhus

Skoledelen av bygget ble tatt i bruk ved skolestart 2020, mens biblioteket og kultursalene ble fullført høsten samme år. Prosjektregnskapet viser et merforbruk, som hovedsaklig er grunnet at Bergen kommunes andel av arealet er økt i forhold til det som ble lagt til grunn.

Åsane kulturhus - inventar og utstyr

I forbindelse med nytt kulturhus og bibliotek i Åsane er det anskaffet inventar og utstyr til både Bergen kommunes egne arealer og fellesarealene som deles med Åsane videregående skole. Det gjenstår endelig sluttoppgjør mot noen leverandører. Det vil derfor påløpe kostnader også i 2021, selv om bygget er tatt i bruk i høsten 2020. Forventet sluttkostnad er noe lavere enn justert budsjett, og det foreslås at mindreforbruk overføres til delvis inndekning av merforbruk i prosjekt for selve oppføringen av Bergen kommunes seksjon.

12B-Bibliotek

Om tjenesteområdet

Bergen offentlige Bibliotek (BOB) skal være en inspirerende og demokratisk formidler av kunnskap og kultur. BOB låner ut bøker og andre medier, gir tilgang til informasjon og læringsaktiviteter, og har et bredt orientert arrangements- og aktivitetsprogram på hovedbiblioteket og i alle bydelsbibliotek.

Viktige begivenheter

- I 2021 ble det lånt ut 554 869 barnebøker, en økning på 35 % de siste fem år.
- I oktober ble barnebiblioteket på Sletten utvidet.
- Økning av utlån av e-bøker og e-lydbøker på 78 % fra året før. Økt tilbud ble finansiert med eksterne midler.
- Bibliotekets podcaster (Bobcast) har svært gode lyttetall.
- Ombyggingen og opprustning av Hovedbiblioteket startet. Det ble lagt ferdig planer for nytt bibliotek på 600m2 i Fyllingsdalen i det kommende kulturhuset. Med midler fra Nasjonalbiblioteket er utvikling av et fellesbibliotek for skole og nærmiljø på Ny-Krohnborg skole kom igang.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye tiltak			
Driftskostnader Åsane kulturhus - bibliotek	350	350	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Sum	350	350	0
Nye engangstiltak			
E-bøker Bergen offentlige bibliotek	200	200	0 Beløpet er disponert til formålet
Sum	200	200	0
Effektivisering			
Redusert vikarbruk	-8	-8	0 Forventes realisert
Redusert reisevirksomhet	-35	-35	0 Forventes realisert
Redusert reisevirksomhet	-46	-46	0 Forventes realisert
Sum	-90	-90	0
Kutt i tiltak			
Generell reduksjon i rammen - Bergen offentlige bibliotek	-150	-150	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Sum	-150	-150	0
Sum tiltak	310	310	0

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye engangstiltak			
Videreføring av mindreforbruk BKML (T1-2021)	1 578	1 578	0 Innarbeidet i budsjettramme 2021
Sum	1 578	1 578	0
Sum tiltak	1 578	1 578	0

Utvikling og utfordringer

Bergen offentlige Bibliotek skal legge til rette for inspirasjon, innsikt og kunnskap gjennom moderne bibliotektenester og arrangementer, en rikholdig bok- og mediasamling , læringsaktiviteter og rom som er gode å være i.

Etter den tøffe nedstengingen i 2020 har 2021 vært et mer oppløftende år, og aktiviteten viste 100 000 flere utlån av bøker og andre medier enn året før.

Bibliotek er selvforklarende for noen, men ikke alle. Inne imellom har alle spørsmål til en av bibliotekets kunnskapsrike og vennlige veiledere. Foto Camilla Larsen,

Barn er en viktig målgruppe for bibliotekene, og leselysttiltak som Barnas Bokpris, Superlåner, Sommerles, Bokstart, Lesefrø m.fl. viser gode resultater. I 2021 ble det lånt ut 554 869 barnebøker, en økning på 35 % de siste fem år. Fana bydelsbibliotek slo alle rekorder med 150 926 barnebøker utlånt, dette tilsvarer over 74 % av alt bokutlån i bydelen. I gjennomsnitt lånte hvert barn i Bergen over 12 bøker hver fra sitt lokale bibliotek i tillegg til ebøker, filmer etc. (utlån fordelt på innbyggere under 15 år)

Imidlertid har biblioteket utfordringer med å nå ungdommen med sine tilbud. Leseundersøkelser både nasjonalt og internasjonalt viser at de eldste skolebarna også leser mindre bøker enn før, det er lesing på skjerm som overtar. Biblioteket vil fortsatt satse på lesing og

litteraturformidling til denne gruppen i tillegg til digitale tilbud.

Biblioteket har flere basistjenester som dekker grunnleggende behov i dagens samfunn som f.eks. en sosial møteplass i lokalsamfunnet, et sted å være, tilgang til internett eller kurs, språkkafeer, ulike læringsaktiviteter og kulturelle opplevelser på fysiske arrangement. I 2021 var besøkstallet for alle bibliotekene totalt 881 128, mens det i et normalår ville vært opp imot 1,5 millioner. Etter pandemien blir det en stor oppgave å få publikum tilbake i de fysiske biblioteklokalene.

Statistikken for 2021 viser at det nye Laksevåg bibliotek hadde et besøkstall på 34 980 i første driftsår. I oktober ble barnebiblioteket på Sletten utvidet og har i årets siste måneder hatt 19 302 besøkende.

Ombyggingen på Hovedbiblioteket medførte også et sterkt redusert besøkstall på 402 861. Pandemien og skoleelever i karantene påvirket også besøkstallet på det nye Åsane bibliotek som fikk 88 465 besøkende i 2021 som er en halvering av forventet besøk.

Cathrine og Adele kårer Barnas bokpris med sending på nett.
Foto Camilla Larsen.

K-pop åpning av utvidet barnebibliotek på Sletten. Foto
Camilla Larsen

Både i 2020 og 2021 har det vært nærmest en eksplosjon i utlån av ebøker og elydbøker med 75 317 utlån i 2021, en økning på 78 % fra året før. Dette var et svært godt tilbud under pandemien da biblioteket hadde reduserte tilbud og vi får stadig flere digitale lesere. Biblioteket fikk styrket budsjettet med en engangsbevilgning på 200 000 til ebøker i 2021 og fikk også støtte til innkjøp fra Nasjonalbiblioteket både i 2020 og 2021. På dette feltet er økonomien en kilde til bekymring for alle norske bibliotek ettersom digitale bøker er opptil seks ganger dyrere enn papirbøker. Biblioteket regner

Årsmelding 2021

med nedgang i lån av digitale ebøker og elydbøker i 2022 ettersom økonomien ikke tillater en videreføring av tilbudet på samme nivå som i 2021.

Biblioteket legger konkrete planer for å komme tilbake til normal virksomhet og minst samme aktivitetsnivå og besøkstall som før pandemien. I 2021 ble tilbudet av digitale opplevelser styrket. Det er prøvd ut ulike digitale formidlingsmåter i utviklingsprosjekt som *Filmatisk formidling* sammen med bibliotekene i Fedje, Masfjorden og Voss. Det har også vært utadrettet prosjekt der bibliotekets ansatte har tatt med seg bøker til utlån og hatt arrangement og aktiviteter både i friluft og i andres lokaler.

I 2021 har biblioteket hatt redusert aktivitet med få arrangementer og tilsvarende få antall deltakere på grunn av pandemi og smitteverntiltak. Noen av de faste arrangementene som språkkafe er utprøvd som digitale møtesteder med stort hell. Men aktiviteten første halvår har gjennomgående vært lav, men mer mulighet for fysiske arrangement i andre halvår. Bibliotekstes podcaster (Bobcast), har med 500- 1200 lyttinger hver, svært gode lyttetall. Kafeen på Hovedbiblioteket har vært stengt store deler av året.

Med koronarestriksjoener flyttet poesiformidlingen til fasaden på hovedbiblioteket. Foto Camilla Larsen.

I 2021 startet et prosjektsamarbeid støttet med utviklingsmidler fra Nasjonalbiblioteket på Nykrohnborg skole. Planen er et fellesbibliotek som både brukes av skolen og nærmiljøene. Alt ligger tilrette for et spennende samarbeid mellom ulike instanser i kommunen til beste for innbyggerne i bydelen med både trivelsmål og ambisjoner om å påvirke den negative trenden med at mange i bydelen ikke fullfører videregående skole. Både Nykrohnborg skole, Etat for Kultur, Levekårsatsing og frivilligheten samarbeider med Bergen Offentlige Bibliotek i prosjektet. Satsingen har et sterkt innslag av brukermedvirkning både med barn og unge og lokalbefolkningen. Prosjektet ses på som et nybrottsarbeid for samvirke folke- og skolebibliotek med kultur og sosial inkludering i en bydel med mange utfordringer.

Nyåpning av biblioteket på Ny-Krohnborg. Foto Camilla Larsen.

I 2021 er det også lagt ferdige planer for nytt Kulturhus i Fyllingsdalen der bydelsbiblioteket skal flytte inn i 1. og 2. etasje med ca 600 m².

Ombyggingen på Hovedbiblioteket er kommet godt i gang, og det er gitt klarsignal fra vernemyndighetene på den siste del av ombyggingen. Sommeren 2021 ble det igangsatt store flyttinger av samlinger på Hovedbiblioteket grunnet den pågående oppussingen for å øke publikumskapasiteten i bygget. Det er nå utformet planer for det meste av publikumsarealet og arbeidet med omforming av disse lokalene er startet. Etter planen skal arbeidet være ferdig i 2024. Samtidig er det i 2021 påbegynt en mulighetsstudie for å løse

kapasitetsutfordringene på Hovedbiblioteket. Sammenlignet med hovedbibliotek de andre norske storbyene har Bergen ca 1/3 av publikumsareal pr innbygger og arealsituasjonen er nokså prekær.

Bergen Offentlige Bibliotek deltar i flere internasjonale prosjekter og har prosjektledelsen i Erasmus+prosjektet *Connectable - innovating social and digital inclusion* med mål om å bidra til at voksne innbyggere skaffer seg grunnleggende digitale ferdigheter. Andre prosjekt er samarbeid om språkopplæring for innvandrere m.m.

Biblioteket har også inngått et samarbeid med storbybibliotekene om utvikling av felles biblioteksystemer og tilpassing av eksisterende system og rutiner til nasjonal infrastruktur.

Bergen Offentlige Bibliotek har også en koordinatorrolle i forbindelse med at Bergen er en del av fribynettverket ICORN. I oktober 2021 mottok byen en ny fribykunstner Kaveh Ayreek med kone fra Afghanistan. Biblioteket har som mål at fribyforfatterne skal være aktive i lokalsamfunnet og fribyforfatter Weli Ayrup som kom i 2019 har bl.a. startet egen uigursk språkskole for barn lørdager på Hovedbiblioteket.

“Krim og Cøntri” med biblioteket utet ved hovedbiblioteket under pendemirestriksjoner. Kulde og krim ga grøss og cøntri varmet. Foto Camilla Larsen,

Lesepiknik i parken i regi av Bergen offentlige bibliotek - denne gangen med Frode Grytten. Foto Camilla Larsen.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
B. off. bibliotek besøk	1 362 945	1 427 149	733 405	881 128
B. off. bibliotek nettbesøk	2 959 603	4 434 943		4 093 027
B. off. bibliotek utlån	1 220 633	1 271 372		1 144 363
B. off. bibliotek arrangement	1 970	2 381	831	955
B. off. bibliotek deltagere arr.	57 475	69 276	18 575	18 645

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2020	Bergen Trondheim 2021	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (B) *)	243	278	209	351
			286	

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Bergen offentlige bibliotek	70,6	83,4	102,4	-18,9	83,6	-0,2
Bygg bibliotek	6,7	12,6	16,5	-2,6	13,9	-1,4
Sum	77,3	95,9	118,9	-21,4	97,5	-1,6

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	3,0	3,3	4,3	-1,1	3,2	0,1
6-Arbeid, sosial og bolig	-7,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
7-Kultur, mangfold og likestilling	84,0	88,4	110,7	-22,9	87,8	0,6
90-Fellesposter - bykassen	-2,6	4,1	3,8	2,6	6,4	-2,3
Sum	77,3	95,9	118,9	-21,4	97,5	-1,6

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling hadde et mindreforbruk på kr. 0,6 mill. på tjenesteområdet. Biblioteket har hatt noe mindreutgifter til vikarbruk som følge av pandemien. Planlagt aktivitet ved biblioteket har også vært lavere enn forutsatt, noe som har mer enn veid opp for mindreinntektene fra engangs- og purregebyrer som følge av pandemien.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
En attraktiv og levende by	Bibliotek som rom for demokrati og dannelse.	Antall arrangementer	831	1 800	955	Koronarestriksjoner, og redsel for å delta grunnet smittefrykt, gjør at målet ikke ble nådd. Biblioteket merker at også her øker interessen,
		Antall arrangementer for familier, barn og ungdom.		150	280	Prioritert satsingsområde.
		Antall deltagere på arrangementer for familier, barn og unge.		3 000	5 790	Økende besøk utover året.
		Antall deltagere på arrangementer totalt.	18 575	40 000	18 645	Dette er en koronaeffekt.
		Antall samarbeidspartnere.		110		Årsmål. Koronarestriksjoner har redusert antall arrangementer og dermed er det vesentlig færre aktive samarbeidspartnere.
		Antall utlån barn.		500 000	592 888	Økende utlån til barn er en trend over lengre tid.
Digital fornyelse.		Nettbesøk sidevisninger (nettside + sosiale medier)	4 000 000	4 093 027	Vi har tatt vekk intern bruk (M2int), nye følgere er inkludert med 5000.	
		Visninger av egenprodusert digitalt AV-innhold og strømminger	120 000	98 951	You Tube, Soundcloud, Twitch, Spotify, FaceBook.	
En rettferdig og inkluderende by	Inkuderende møteplasser for alle.	Besøk med utlån blant familier med lav inntekt.		51,0 %		Årsmål. Tall vil komme fra felt i mai/juni 2022 i Bergen kommunes barnefamiliepanel.
		Besøk på arrangementer blant familier med lav inntekt.		11,0 %		Årsmål, tall vil komme fra felt i mai/juni 2022 i Bergen kommunes barnefamiliepanel.

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
		Kjennskap til bibliotek blant lavinntektsfamilier i barnefamiliepanelet.		92,0 %		Årsmål, tall vil komme fra felt i mai/juni 2022 i Bergen kommunes barnefamiliepanel.
		Totalt besøk Bergen offentlige bibliotek	733 405	1 000 000	881 128	Årsmål. Ventes ikke oppfylt grunnet koronastenging og - tiltak.
	Læringsaktiviteter for inkludering.	Antall deltagere på opplæring, kurs og verksteder.		7 000	5 567	Planlagte tilbud gikk i hovedsak ut grunnet koronarestriksjoner.
Norges grønneste storby	Gjennbruks- og nærbibliotek.	Arrangement utenfor biblioteksbygg, inkludert pop up bibliotek.		100	38	11 arrangementer utendørs. Koronarestriksjoner har begrenset antall deltagere og arrangement.
		Miljøledelse ved biblioteket fra 2021				Gjennomført planlagte aktiviteter. Målet ventes nådd.
		Totalt utlån fysiske medier.		1 200 000	1 144 363	Ulånet har returnert til 2019 nivå, etter en svak start i vår.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt		Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose	ferdigår	Estimert ferdigkvaral	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Hovedbiblioteket, brannsikring og økt publikumskapasitet	UFKN 22/21	41,1	41,1	41,1	2024	4.kv. 2024	14,8	15,9	-1,1
Hovedbiblioteket, gass-slukkeanlegg og rullearkiv	Fullmaktssak 2019/11279-2	IA	7,8	7,8	2022	Ferdig	1,4	2,0	-0,6
Kulturinvesteringer		IA			Løpende	Løpende	3,2	1,0	2,3
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	0,1	0,1	0,0
Sum							19,5	19,0	0,5

Statustekst investeringer

Hovedbiblioteket, brannsikring og økt publikumskapasitet

Det fredede hovedbiblioteket fra 1907-17 har utfordringer med kapasiteten i forhold til brannsikkerhet og moderne bibliotekdrift. Det er vedtatt å gjennomføre tiltak for å oppgradere hovedbiblioteket til å kunne ta imot 1000 samtidige besøkende mot dagens 750. De nødvendige tiltakene er tenkt gjennomført som to prosjekter, da noen av arbeidene kan gjennomføres relativt umiddelbart mens andre krever mer planlegging og tillatelser fra vernemyndigheter. Den opprinnelige budsjettposten er derfor delt opp i del 1) Hovedbiblioteket, brannsikring og økt publikumskapasitet og del 2) Hovedbiblioteket, gasslukkeanlegg og rullearkiv. Del 2 er ferdigstilt. Denne budsjettposten vedrører del 1, som blant annet omfatter tilrettelegging for ny innleverings- og sorteringsmaskin, åpning av magasiner med nødvendige tilpasninger, installering av ny heis samt diverse ombygginger for å tilrettelegge for universell utforming (UU). Det er uavklart om alle de ønskede tiltakene lar seg gjennomføre med tanke på byggets vernestatus.

Hovedbiblioteket, gass-slukkeanlegg og rullearkiv

Det fredede hovedbiblioteket fra 1907-17 har utfordringer med kapasiteten i forhold til brannsikkerhet og moderne bibliotekdrift. Det er vedtatt å gjennomføre tiltak for å oppgradere hovedbiblioteket til å kunne ta imot 1000 samtidige besøkende mot dagens 750. Som første trinn i oppgraderingen skal det installeres et gasslukkeanlegg samt tilrettelegges for rullearkiv. Dette kan gjennomføres uavhengig av de øvrige tiltakene, som vil ta lengre tid å prosjektere pga avklaring ovenfor vernemyndigheter og andre interessenter. De mer langsiktige tiltakene er skilt ut i en egen budsjettpost, og deler av avsetningen er overført til denne. Prosjektet er ferdigstilt.

Kulturinvesteringer

Kulturinvesteringer med utgangspunkt i kulturarenaplanen. Planen behandler bygg og anlegg med betydning for kunst og kulturlivet både det profesjonelle kunst- og kulturfeltet, amatørkulturfeltet og museumsfeltet. Kulturarenaplanen favner således produksjonslokaler og formidlings- og visningslokaler for bredden i kunst og kulturfeltet. En god infrastruktur er vesentlig både for produksjon og formidling og ikke minst for publikums opplevelse av god kunst og kultur. Kulturarenaplanen omfatter spesialiserte kulturbygg særskilt tilrettelagt for særskilte sjangere og allmenne kulturbygg for et bredere fagfelt. Planen legger òg føringer for samarbeidsmodeller for utbygging og rehabiliteringsprosjekter i samarbeid med særlig byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett der kulturfeltets behov klargjøres i svært tidlig fase. Investeringsrammen for kulturinvesteringer omfatter både tjenesteområde kultur og bibliotek. Det er i 2021 påløpt kr. 1 mill. knyttet til etablering av nye bibliotekfilialer på Laksevåg og Sletten. Budsjettavvik på kr. 18,7 mill. vurderes i forbindelse med oppbudsjetteringsaken i 2022.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Årsmelding 2021

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppveksttun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av takteking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

13-Idrett

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet idrett omfatter både drift, bruk og tilrettelegging for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Bergen kommunes idrettspolitik har som mål å skape best mulig rammevilkår for frivillige og profesjonelle aktører i Bergen. Dette gjøres blant annet gjennom gratis bruk av kommunale idrettsanlegg, etablering og forvaltning av ulike tilskuddsordninger, legge til rette for nasjonale og internasjonale arrangement og omfattende samarbeidstiltak med ulike aktører.

I tillegg til egen anleggsutvikling, bidrar kommunen til realisering av private anlegg gjennom bistand i søknadsarbeidet om statlige spillemidler og arbeid med festekontrakter.

Idrettsplanen [«Idrettsbyen Bergen – aktiv og attraktiv 2017-2027»](#) viser retning for idrettspolitikken de kommende årene. Anleggsdelen skal rulleres i 2022. Den er verdibasert og fremtidsrettet for en by i vekst, der frivilligheten er en bærebjelke i samfunnet vårt.

Viktige begivenheter

- Nordnes sjøbad åpnet for vinterbading 3 dager i uken.
- Åpning av klatresenteret i Åsane Arena. «Vestveggen» ble siden kåret til årets idrettsanlegg 2021
- Flere verdensstjerner innen friidrett deltok i Trond Mohns Games på Fana stadion i september 2021
- Salum A. Kashafali, Norna Salhus ble «Årets mannlige parautøver» på Idrettsgallaen 2021 for sitt OL-gull på 100 m i Paralympics i Tokyo

Disse ble tildelt Bergen kommunes idrettspriser i 2021:

- Kristian Blummenfelt, TIF Viking ble «Årets idrettsutøver» for sitt OL-gull i triatlon i Tokyo
- Asbjørn Lillevedt, Fana IL ble «Årets Ildsjel»
- Turn- og Idrettsforeningen Viking ble «Årets idrettslag»

TIF Viking Foto: Roger Gjelsvik

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Bortfall leieinntekter kommunale idrettshaller	900	900	0 Innarbeidet i det vedtatte budsjettet
Sum	900	900	0
Nye tiltak			
Nye driftskonsekvenser av investeringer idrett	2 622	2 622	0 Midlene er fullt ut disponert.
LIM - prosjektet (Årstad)	1 000	1 000	0 Overført i sin helhet til Idrettsrådet i Bergen som bidrar til organisering av aktiviteten.
Sum	3 622	3 622	0
Nye engangstiltak			
EM i friidrett U23	1 550	1 550	0 Arrangementet avholdes i 2025. Midler trekkes inn og spilles inn på nytt for 2025.
Idrettsklynge Vest	500	500	0 Midlene er utbetalt iht. avtale
Sykkelkids	750	750	0 Innarbeidet som en del av vedtatt budsjett, og aktiviteten er tilpasset tilsvarende
Triathlon World Cup	2 500	2 500	0 Arrangementet avholdes i 2022 og midlene er utbetalt iht. avtale
Sum	5 300	5 300	0

Effektivisering

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune	-4	-4	0 Innarbeidet i det vedtatte budsjettet
Reduserte utgifter til vikarbruk	-10	-10	0 Innarbeidet i det vedtatte budsjettet
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune korrigert	-98	-98	0 Innarbeidet i det vedtatte budsjettet
Sum	-112	-112	0
Sum tiltak	9 710	9 710	0

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Leie av halltid i Åsane Arena (T1-2021)	1 500	1 500	0 Midlene overført til Idrettsrådet i Bergen, som kompensasjon for manglende treningstid for idrettslagene i Åsane som har trent i Åsanehallen.
Sum	1 500	1 500	0
Nye engangstiltak			
Koronakompensasjon idrett (T1-2021)	3 250	3 250	0 Midlene er innarbeidet i det vedtatt budsjettet og fullt ut disponert.
Nymark prosjekt (T1-2021)	8 000	2 250	5 750 Resterende prosjektmidler på kr. 5.750.000 er avsatt til disp.fond
Kompenserende tiltak (Iskanten) (T1-2021)	550	550	0 Midlene er utbetalt iht. avtale
Sum	11 800	6 050	5 750
Sum tiltak	13 300	7 550	5 750

Utvikling og utfordringer

Redusert idrettsaktivitet under pandemien

2021 har også vært et annerledes driftsår under pandemien. Nasjonale og lokale restriksjoner har kommet og gått gjennom hele året, og medført begrensninger i de organiserte og egenorganiserte idrettsaktivitetene. Fra påske til over sommeren ble tre av idrettsanleggene - Bergeshallen, Vadmyrahallen og Åsanehallen - brukt til vaksinerings av byens befolkning. Ekstraordinære arbeidsoppgaver på grunn av pandemien har også i 2021 vært med og styrt Etat for idrettsressursdisponering. Kontinuerlig drift av idrettsanleggene har fortsatt vært primæroppgaven, i tillegg til øvrige kjerneoppgaver innenfor aktivitet- og anleggsutvikling.

Tilskuddsordninger

Bergen kommune forvalter åtte ulike tilskuddsordninger som har som mål å styrke den organiserte og egenorganiserte idretten i Bergen. I alt 26 790 000,- ble fordelt på 466 søkere gjennom tilskuddsordningene Arrangementsstøtte, Støtte til private anlegg, Talentutviklingsmidler, Barne- og ungdomsmidler, Nye idrettstiltak og egenorganisert fysisk aktivitet, Stimuleringsmidler til aktivitet og inkludering og Tilskudd over egen linje samt stipend og priser.

Tilskuddsordningene på idrettsfeltet har også i 2021 hatt et særlig fokus på å sikre behovene til barn og unge i familier med lav betalingsevne. Gjennom tilskuddsordningen «Stimuleringsmidler til aktivitet og inkluderingstiltak 2021» er det gitt tilskudd til refusjon av kontingent og treningsavgift for barn og unge som er medlem av et idrettslag eller en klubb.

Sykkelkids

Norges Cykleforbund/Sykkelkids har i 2021 gjennomført sykkelopplæring for 62 barneskoler fordelt på 125 kurs i Bergen kommune. 2900 elever på 4. eller 5.trinn har fullført opplæringen som strekker seg over 2 dager. Interessen for opplæringstilbudet er veldig stor, og Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett får mange positive tilbakemeldinger fra skoler som synes opplæringen er relevant for kompetansemålene og har god kvalitet.

BUA utstyrsutlån

Utlånsentralene BUA Melkeplassen, BUA Åstveit og BUA Vestkanten tilbyr gratis utlån av idretts- og friluftsutstyr til byens befolkning. Utlånsentralene er svært godt mottatt og har hatt et stigende utlån. Tilbudet har vært åpent gjennom hele 2021. Totalt har 2400 unike brukere lånt utstyr på de tre BUA ordningene i 2021. Det har totalt vært 7100 lån og antall utstyr utlånt i 2021 er 19200.

Åpen hall

Åpen hall - tilbudet stengte ned i mars 2020. 17. oktober 2021 startet tilbudet opp igjen med Åpen hall og det ble arrangert Åpen hall i 16 ulike idrettshaller frem til ny nedstenging i desember. Allerede første helgen det ble arrangert Åpen hall var det gode besøkstall. Antall besøkstimer i løpet av åtte søndager med Åpen hall var i overkant av 14 000.

Fysak

Ved å videreutvikle booking-ordninger har Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett, ved Etat for idrett, klart å levere et noe redusert tilbud. Men selv med smittevernregler som har vært i endring gjennom hele året, har det blitt et godt tilbud til selvorganisert aktivitet sommeren og høsten 2021. Dette gjelder Fysak Slettebakken, samt de ulike lokalene på Fysak Melkeplassen. Totalt har 84 580 ungdommer benyttet seg av tilbudet med 28 883 på Fysak Melkeplassen og 55 697 på Fysak Slettebakken. Likevel er tilbudene betydelig redusert i forhold til ordinær drift som vanligvis aktiviserer mange flere.

Ferietilbud

Kurs, aktivitetsleirer og camper har blitt arrangert selv med ulike smittevernregler, og gjennom året har det blitt gjennomført mange gode tilbud for barn og unge.

Våren 2021 fikk Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett, ved Etat for Idrett og Etat for skole, tildelt midler fra Utdanningsdirektoratet til nye eller utvidede sommerskoletilbud/aktivitetstilbud til barn og unge. Det ble derfor opprettet en ny tilskuddsordning der 7,9 millioner ble fordelt på 55 søkere som arrangerte et stort antall varierte sommerferieaktiviteter som barn og ungdom kunne delta på gratis.

Foto: Andrew M S Buller og Nina Fedje Blågestad

Bassengdrift ved skoleanlegg

I januar 2021 vedtok bystyret i saken «Fremtidig bassengstruktur. Rehabilitering av bassen. Nye basseng og endringer i bruks- og driftskonseptet» at Etat for idrett skulle overta tildeling og enklere driftsoppgaver i kommunens skolebasseng, hvor forvaltningen tidligere har vært lagt til rektor på de aktuelle skolene. Ikrafttredelsesdato for overtakelse var august 2021, i forbindelse med skolestart. Det har vært jobbet aktivt med å skaffe seg oversikt over både drift og bruk av skolebassengene, for å finne en tilpasset driftsmodell. Målet er å få en mer helhetlig og rettferdig fordeling av brukstid, en bedre kapasitetsutnyttelse og å sikre funksjonelle basseng i fremtiden. Dette arbeidet har tatt lengre tid enn planlagt, men var ved utgangen av året i slutfasen.

AdO Arena og Nordnes sjøbad

AdO arena drift AS drifter badeanleggene AdO arena, Nordnes sjøbad og Sandviken sjøbad, Ellesro. I 2021 har AdO arena hatt til sammen 276 000 gjester, mot 237 000 gjester i 2020. Nordnes Sjøbad har hatt til sammen 55200 gjester, mot 26500 gjester i 2020.

Friluftsliv

Bergen og Hordaland Turlag har gjennom sitt store frivillige turkorps lagt til rette for omfattende friluftsliv i byen. Til tross for nedstenging i forbindelse med pandemien har det vært økt aktivitet innen friluftslivet, og mange av de som har sluttet med organisert idrett under koronapandemien har holdt seg fysisk aktive gjennom blant annet de ulike friluftslivsaktiviteter som Bergen og Hordaland Turlag har tilrettelagt. Flere idrettslag og frivillige har også lagt til rette for friluftslivsaktiviteter gjennom blant annet «Stolpejakten».

Idrettsklynge Vest

Idrettsklynge Vest er en satsing på tvers av Vestland fylkeskommune, Bergen Kommune, Vestland Idrettskrets, Olympiatoppen Vest, Sportsklubben Brann, Universitetet i Bergen, Høgskolen på Vestlandet og Helse Bergen. Bergen kommune har gått inn som aksjonær.

Målet er å styrke samspillet omkring idrett, fysisk aktivitet, folkehelse og opplæring i Vestland, gjennom å etablere møteplasser, kompetanseutvikling og kompetanseformidling. Visjonen er styrke i samspill på tvers av både organisasjoner og etater.

I 2021 har Idrettsklynge Vest hatt søkelys på å etablere en egen felles organisasjon på tvers av de åtte aktørene. Det ideelle aksjeselskapet Idrettsklynge Vest ble offisielt stiftet 15. april 2021.

Aktivitetsutvikling

Selv om 2021 har vært et utfordrende år med ulike restriksjoner, har hovedprioriteringene fortsatt vært

Årsmelding 2021

å tilby et variert aktivitetstilbud i nærmiljøet for både selvorganisert og organisert idrett. Den organiserte idretten har gjennom ulike restriksjoner fra både nasjonale og lokale myndigheter gjennomført sin aktivitet i stor lojalitet til de ulike retningslinjene for smittevern.

Det ble også arrangert en rekke aktivitetstilbud for barn, unge og familier i høst- og vinterferien. Det var betjent kanoutlån, sjøsportleir, E-sport-, BMX-, skate- og sparkesykkelcamper. Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett, ved Etat for idrett arrangerte også skibusser til Kvamskogen, ski- og snowboardkurs, samt digital styrketrening på sosiale medier.

AktiVane prosjektet

Samarbeidsprosjektet AktiVane har gjennomført kurs for aktivitetsledere på to ungdomsskoler.

Rå skole samarbeider med fire barneskoler, Søreide, Skjold, Skeie og Søråshøgda om å arrangere aktiviteter. Gimle skole samarbeider med SFO på Landås, Slettebakken og Fridalen skole.

LIM-prosjektet

Målsettingen til LIM-prosjektet (Leksehjelp, Idrett og Mat), som fra begynnelsen av har vært organisert på Slettebakken skole, er å bidra til en god oppvekst for barn der alle er inkludert og får de samme muligheter for lek, aktivitet og læring. LIM er også ment å være et aktivitetstilbud som kan være med på å øke frivillig innsats fra lokalbefolkningen, som idrettslag, andre organisasjoner og foresatte. Idrettslagene stiller med egne idrettsinstruktører. Skolene som er med i prosjektet har ansvar for å organisere leksehjelp og mat.

Lim-prosjektet har blant annet vært finansiert gjennom et basistilskudd fra Bergen kommune. Fra 2021 har bystyret i tillegg vedtatt et varig tilskudd på 1 mill. kroner for å kunne utvide tilbudet til flere skoler i Årstad bydel. Alle midlene er overført til Idrettsrådet i Bergen. Fra 2021 har Fridalen og Ny-Krohnborg skoler blitt med i prosjektet i tillegg til Slettebakken

Foto: Astri Kamsvåg

Anleggsutvikling

I 2021 har 48 anleggsprosjekter vært under arbeid, enten ferdigstilte eller under planlegging.

Av disse er det ferdigstilt 14 kommunale idrettsanlegg:

- Arna Idrettspark - kastfelt
- Stemmemyren "Dumpen" - rehabilitering fra kunstgressprogram 2020 (gjenstår tiltak mot granulatflukt)
- Nesttun idrettspark - rehabilitering bane 1 fra kunstgressprogram 2021
- Slåtthaug/Smørås kunstgress, kunstgressprogram 2021 - rehabilitering.
- Essobanen Søreide
- Holen skole - idrettshall og flere nærmiljøanlegg
- Alvøen skole, Friplassen
- Haukedalen skole - nærmiljøanlegg
- Nymark 3 småbaner - rehabilitert fra kunstgressprogram 2020
- Slettebakken skole - nærmiljøanlegg
- Fysak Melkeplassen - utendørs trampoliner
- Lynghaugparken skatepark - (Bymiljøetaten)

Reguleringsplan for ny idrettshall i Mulen ble vedtatt i 2021.

15 klubbeide prosjekter er ferdigstilt i 2021. Flere prosjekter omhandler rehabiliteringer og oppgradering av eksisterende anlegg. Et av de største nye anleggene, Åsane Arena, ble åpnet høsten 2021. En rekke idrettslagseide prosjekter var også under arbeid i 2021.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Slåtthaug kunstisbane - betalende	13 102	8 149	2 115	6 632
Bergenshallen - betalende (kun betaling på søndager fra og med 2018)	1 580	2 594	766	
Stemmemyren svømmehall - betalende	8 692	8 693	2 759	1 713
Åstveit svømmehall - betalende	9 665	9 175	3 982	2 584
Slåtthaug svømmehall - betalende	4 783	5 474	1 931	1 748
ADO arena - betalende inkl. årskort	226 357	232 882	146 136	162 751
ADO arena - idrett	84 730	86 576	64 389	77 519
ADO arena - skoler	33 000	35 968	27 043	35 153
ADO arena totalt	344 087	355 426	237 568	275 423
Nordnes sjøbad - betalende	32 000	30 500	24 300	37 000

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Idrettsanlegg	34,4	51,9	80,9	-31,1	49,8	2,1
Tilskudd til idrettsorganisasjoner	36,0	20,5	21,8	0,0	21,8	-1,4
Tilskudd til fysisk akt. og idrett for barn og ung	23,7	20,3	18,4	0,0	18,4	2,0
Idrettsaktivitet og tilskudd for særskilte grupper	1,6	2,6	0,1	0,0	0,1	2,5
Kommunale idrettsbygg- og anlegg	231,8	242,0	289,2	-31,9	257,4	-15,3
Sum	327,5	337,4	410,5	-63,0	347,4	-10,1

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Finans, næring og eiendom	100,1	105,3	122,5	-14,2	108,3	-3,0
4-Barnehage, skole og idrett	230,6	227,8	278,6	-49,0	229,7	-1,8
6-Arbeid, sosial og bolig	0,1	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
90-Fellesposter - bykassen	-3,4	4,0	9,1	0,1	9,2	-5,3
Sum	327,5	337,4	410,5	-63,0	347,4	-10,1

Kommentar til status økonomi

Tjenesteområde 13 Idrett består av sentrale poster idrett, som omfatter ADO arena og Nordnes sjøbad, samt Etat for idrett som står for den daglige driften av kommunale idrettsanlegg.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett hadde et merforbruk på tjenesteområdet på om lag 1,8 mill., fordelt på et merforbruk på sentrale poster på om lag 1,7 mill., og et merforbruk på 0,1 mill. i Etat for idrett.

Merforbruket på sentrale poster skyldes i hovedsak bortfall av inntekter ved ADO arena og merutgifter som følge av koronapandemien, samt økte forpliktelser til Iskanten. Avvikene er noe justert på grunn av mindreforbruk på andre poster.

Merforbruket i Etat for idrett på 0,1 mill. skyldes flere forhold. På tross av at etaten ble negativt påvirket av koronapandemien gjennom inntektsbortfall og økte kostnader, ble totalresultatet bedre enn ventet som følge av kostnadsreducerende tiltak og lavere aktivitet.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte regnskapsåret med et merforbruk på kr 3,0 mill. på tjenesteområde 13 Idrett.

Mesteparten av avviket stammer fra Etat for bygg og eiendom, og skyldes bl.a. at det ikke er bokført fondsfinansiering av utgifter til Slåtthaug nærvarmeanlegg i regnskapet, slik det var budsjettert.

På sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen) skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
En rettferdig og inkluderende by	Bergen kommune er godt tilrettelagt for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, med vekt på barn, ungdom, voksne, talenter og toppidrettsutøvere	Antall idrettsanlegg ferdigstilt og under planlegging/prosjektering	44	Rapporteres i en egen tekstlig analyse	48	Det er ved utgangen av 2021 ferdigstilt 15 kommunale prosjekter. Dette inkluderer reguleringsplan for ny idrettshall i Mulen. Det var fortsatt 33 kommunale anleggsprosjekter og planer i prosess.
		Antall aktive barn, unge og voksne i egenorganisert aktivitet og i samarbeidsprosjekter mellom idrett, skole og andre aktører		Rapporteres i en egen tekstlig analyse		Det har vært arrangert en rekke aktivitetstilbud for barn, unge og familier. I tillegg har det vært gjennomført samarbeidsprosjektet <i>AktiVane</i> ved to ungdomsskoler og syv barneskoler. Limprosjektet har blitt gjennomført ved Slettebakken, Fridalen og Ny-Krohnborg skole i Årstad bydel.
		Deltagelse i organisert idrett og friluftsliv		Rapporteres i en egen tekstlig analyse		Medlemstall fra Idrettsrådet i Bergen viser 91095 deltakere fordelt på 52388 menn og 38707 kvinner. Det er registrert 367 idrettslag i Bergen kommune. Medlemstall fra Bergen og Hordaland turlag pr. 31.12.2021 viser ca. 30.000 medlemmer og 16 lokallag.
Brukerne opplever faglig spisskompetanse for drift av idrettsanlegg som ivaretar kvalitet, service og bærekraft	Andel fagarbeidere	49,0 %	50,0 %	49,0 %	Fagarbeiderutdanningen for idrett er lagt ned. Etat for idrett har igangsatt et prosjekt med	

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse
						studiesirkler og internopplæring som skal gi ansatte grunnlag for å gå opp som praksiskandidat (privatist). 22 arbeidstakere har meldt interesse for å delta. Tilbudet starter opp januar 2022

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Bergen kommune vil endre praksis med innkjøp av fotballmål på kommunale anlegg. Dagens praksis med at kommunen har ansvar for innkjøp og vedlikehold av ordinære mål og 7er mål, endres til å også gjelde 5er mål.

Foreløpig er det ikke kommet henvendelser på kjøp av 5'er mål fra klubbene.

Bystyret ber byrådet legge fram sak som kan behandles av bystyret i løpet av første halvår 2021 der byrådet bes vise hvordan kommunen kan bidra til at gratisprinsippet kan opprettholdes for barn og unge for alle idrettsanlegg, herunder Arena Nord, og der det tas sikte på eventuelle behov for suppleringer for å ivareta dette i forbindelse med 1. tertial.

Sak om prinsipielle avklaringer rundt utbygging av klubbeide idrettsanlegg ble vedtatt i bystyret 22.9.21.

I forbindelse med 1. tertial 2021 ble det vedtatt en tildeling på 1,5 mill. kr til leie av halltid i Åsane Arena.

Bystyret ber byrådet prioritere å videreutvikle skiløypenett på Totland, Frotveit og Fløyen/Skomakerdiket.

Byrådet har i budsjettet for 2021 satt av midler til å lage rullleskiløype på Stend VGS.

Arbeidet med skiløyper på Fløyen, Frotveit og Totland vil videreføres i tråd med intensjoner for utvikling på området i de kommende budsjettårene.

Bystyret viser til mål om ferdigstilling av reguleringsplanarbeidet for området rundt Laksevåg i 2021, samt planen, prosjektering og grunnundersøkelser på 12,1 millioner kroner i idrettens investeringsbudsjett, og ber byrådet prioritere midler til prosjektering av Laksevåghallen.

Bystyret vedtok i Handlings- og økonomiplanen for 2022-2025 avsetning for Laksevåghallen, nybygg – konseptutvikling på til sammen 57,5 mill. kr. for tidsrommet 2022-2025. I sak om fremtidig bassengstruktur (bystyresak 19/21) fremgår det at det for Laksevåg bydel skal prioriteres igangsetting av prosjektering av et nytt 25m basseng og opplæringsbasseng lokalisert ved Laksevåghallen. Bassenget på Kjøkkelvik skole avvikles når nytt basseng i Laksevåg står ferdig. Nygårdslien skole har fått vedtak etter tilsyn fra miljørettet helsevern, og det er behov for mer areal inne og ute. I prosjekteringsfasen vil Laksevåghallen sees i sammenheng med utvidet behov for areal inne og ute for skolen. Reguleringsplanen for Laksevåghallen forventes klar våren 2022. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Idrett - Rehabilitering og nybygg.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Årets budsjett		Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
			Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvaral			
AdO Arena, solenergianlegg		IA	0,2	0,2	2022	4.kv. 2022	0,2	0,0	0,2
Alvøen idrettshall		IA	218,8	225,1	2024	3.kv. 2024	5,1	3,9	1,3
Arna Bydelspark - Seimsmyrane	UFKN 17/20	IA	13,5	13,5	2019	3.kv. 2022	4,2	5,3	-1,1
Arna stadion, garderobehus		IA	28,3	28,3	2024	3.kv. 2023	2,3	1,7	0,6
Bjørnarhallen - konseptutvikling		IA	18,7	19,2	2024	2.kv. 2024	2,6	3,6	-0,9
ENØK-prosjekter		IA			Løpende	Løpende	1,5	1,5	0,0
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	0,0	0,0	2021	3.kv. 2022	0,0	0,7	-0,7
Haukelandshallen - Oppgradering		IA	20,0	20,0	2023	4.kv. 2024	5,0	6,5	-1,5
Idrettsplan		IA			Løpende	Løpende	3,1	3,0	0,1
Investeringer driftsmateriell		IA			Løpende	Løpende	1,1	1,4	-0,3
Kunstgressprogram		IA			Løpende	Løpende	22,0	18,5	3,5
Landåssvingen 15 – Baunebanen, oppgradering og nytt garderobeanlegg	BY 111-19	21,0	37,5	34,7	2020	Ferdig	3,0	0,1	2,8
Lokale tiltaksmidler korona – idrett		IA	5,9	5,9	2021	Ferdig	3,7	3,7	0,0
Mathopen idrettshall - garderobehus		IA	26,0	26,0	2023	4.kv. 2025	1,5	0,3	1,2
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	20,9	20,9	0,0
Myrdal idrettspark rekkefølgekrav	BY 225-19	142,6	142,6	142,6	2021	Ferdig	47,3	33,1	14,3
Nesttun idrettspark		IA	23,0	23,0	2022	4.kv. 2024	0,1	0,1	0,0
Nærmiljøanlegg nyinvest.		IA			Løpende	Løpende	17,8	10,9	6,9
Oppgradering av utendørsanlegg		IA			Løpende	Løpende	7,3	1,9	5,5
Plan, prosjektering og grunnundersøkelser		IA			Løpende	Løpende	5,0	2,0	3,0
Ski- og joggeløyper		IA			Løpende	Løpende	0,2	0,1	0,0
Slåtthaug idrettshall - utskiftning av ventilasjonsanlegg		IA	10,2	10,2	2021	3.kv. 2022	7,2	3,8	3,4
Slåtthaug idrettspark - infrastruktur	BY 224-19	76,7	80,9	80,9	2017	Ferdig	3,6	3,3	0,3
Tiltakspakke korona - EBE		IA	2,5	2,5	2021	2.kv. 2022	0,3	0,5	-0,3
Utredninger idrett		IA			Løpende	Løpende	1,5	1,9	-0,4
Varden stadion, garderobebygg med garasjer		IA	33,1	33,1	2024	2.kv. 2023	2,6	2,8	-0,2
Sum øvrige prosjekter		773,9	0,0	0,0			0,3	0,3	-0,1
Sum							169,3	131,5	37,8

Statustekst investeringer

AdO Arena, solenergianlegg

I tertialrapport 2 for 2021 vedtok Bystyret å avsette midler til å utrede kostnadene for installasjon av et solenergianlegg på taket av Ado arena.

Det var forventet at deler av kostnadene ville påløpet senhøstes, men grunnet behov for avklaringer, ble ikke planleggingsarbeidet igangsatt som forutsatt i 2021. Kostnadene kommer derfor først i 2022. De ubrukte midlene vil bli foreslått rebudsjettert.

Byrådet vil komme tilbake til Bystyret med et endelig beslutningsgrunnlag for en videre prosess når dette foreligger.

Alvøen idrettshall

Det er planlagt oppført en ny, stor idrettshall i tilknytning til Alvøen idrettspark. Anlegget er i gjeldende idrettsplan omtalt som Arena vest. Det er besluttet å gå videre i prosjektutviklingen med et alternativ som innebærer etablering av idrettshall og egen bordtennishall. I tillegg kommer garderobes, styrkerom og fasiliteter tilknyttet bruk av fotballbanene utendørs i idrettsparken. Den valgte løsningen gir en plassering av hallen som medfører minst mulig masseuttak, og baserer seg på at overskuddsmasser benyttes lokalt slik at man reduserer klimautslipp ved transport betydelig. Det vil holdes et strengt fokus på å identifisere kostnadsbesparende tiltak i den videre prosessen med optimalisering av rom- og funksjonsprogram, sambruk samt plassering på tomt. Årets underforbruk skyldes en noe forsinket fremdrift.

Arna Bydelspark - Seimsmyrane

Prosjektet har en idrettsdel og en parkdel. Kostnader fordeles derfor på to ulike tjenesteområder; Naturforvaltning og parkdrift (10C) og Kommunale idrettsbygg og anlegg (13C). Kastfelt er ferdigstilt. Parkdelen med naturareal er i all hovedsak ferdigstilt. Årsavvik på tjenesteområde 10C må sees i sammenheng med avvik på tjenesteområde 13C. Totalprognosen overstiger vedtatt budsjetttramme med ca. 1,5 mill. Kostnadene dekker arbeider på grønt tak på paviljong, tiltak for universell utforming og skilting som foretas våren 2022. Ferdigår flyttet til 2022 grunnet arbeidene nevnt over.

Arna stadion, garderobehus

Det har vært planlagt å rive det nedre garderobebygget ved Arna Stadion og erstatte det med et nybygg på om lag 400 m² med garderobes, personalfasiliteter samt garasje/lager. I 1. tertialrapport ble totalkostnaden for prosjektet estimert til 20,3 mill., men det har senere oppstått ny usikkerhet omkring prosjektet. Totalkostnad og ferdigdato vil oppdateres når det foreligger en avklaring. På grunn av utsatt byggestart er store deler av årets budsjett overført til senere perioder.

Bjørnarhallen - konseptutvikling

Bjørnarhallen i Arna bydel er i svært dårlig stand, og det vurderes som mest gunstig å rive eksisterende hall og erstatte med nybygg på samme tomt. Det er behov for å øke hallkapasiteten i bydelen, og IL Bjørnar har lenge hatt et ønske om å supplere med en ny idrettshall i tilknytning til dagens hall. I gjeldende idrettsplan er det vedtatt å videreutvikle området rundt Garnes barneskole, ungdomsskole,

Garnes kunstgressbane og Bjørnarhallen som en felles idretts- og oppvekstpark. Det var opprinnelig antatt at det kunne løses innenfor eksisterende reguleringsplan, men det viser seg å være vanskelig ettersom det ville kreve mange dispensasjoner. Det er derfor besluttet å gjennomføre en reguleringsprosess, noe som vil medføre en betydelig forskyvning i ferdigstillelse. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

ENØK-prosjekter

I Klima- og miljøhandlingsplanen til Bergen kommune er det et mål å redusere energiforbruket i kommunes bygg med 25 % innen 2030. (i forhold til gjennomsnittet for årene 2016, 2017 og 2018).

Typiske ENØK-tiltak er:

- Montere/oppgradere varmepumper, ombygging av varmesentraler
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av SD-anlegg (SD = sentral driftsstyring)
- Installasjon av solceller og solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner
- Installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme (typisk bygg som i dag har elkjel og oljekjel)

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområde.

De største beløpene er i 2021 benyttet til følgende tiltak:

Sted	tiltak	Kostnad	
Haukedalen skole	Nytt SD-anlegg	4,22	Mill. kr.
Fyllingsdalen sykehjem	Ny Varmepumpe	4,17	Mill. kr.
Permanenten	Varmepumpe for avfukting	2,95	Mill. kr.
Hop Oppveksttun	Nytt SD-anlegg	2,63	Mill. kr.
Mulesvingen Barnehage	Ny varmepumpe, SD-anlegg m.m.	1,60	Mill. kr.

Årsmelding 2021

Bjørgedalen Barnehage	Nytt ventilasjonsanlegg, SD anlegg m.m.	1,04	Mill. kr.
--------------------------	---	------	--------------

ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger

Utover det som er bevilget i investeringen "ENØK prosjekter" bevilget Bystyret i budsjettet for 2021 ytterligere kr 15 mill. kr. til ENØK-tiltak i kommunale bygg og boliger. Det ble fordelt med 5 million kroner til boliger (Etat for boligforvaltning), og resten ble knyttet opp mot kommunale formålsbygg.

I 2021 er det blant annet brukt midler til etterisolering/utskifting av vinduer i kommunale utleieleiligheter, utskifting av belysning ved Liland skole og i Bjørnarhallen. Det er videre bevilget 4,155 million kroner til ny varmepumpe ved ved Skranevatnet skole. Dette prosjektet har fått revidert oppstartstidspunkt tidlig i 2022.

Haukelandshallen - Oppgradering

Det er behov for å utføre bygningsmessige og tekniske utbedringer av Haukelandshallen. I 2021 er det gjennomført asbestsanering på to langsider samt gjennomført prosjektering/planlegging knyttet til videre tiltak i 2022. Merforbruket ved nyttår skyldtes delvis litt raskere fremdrift i forhold til planlegging samt at asbestsaneringen ble noe dyrere enn budsjettet. Merkostnadene vil kunne dekkes av prosjektet sin post for uforutsett/reserve.

Idrettsplan

Avsetningen for investeringer etter Idrettsplanen for 2021 er fordelt ut på sekkepostene "Investeringer driftsmateriell", "Kunstgressprogram", "Nærmiljøanlegg nyinvesteringer", "Oppgradering utendørsanlegg", "Plan, prosjektering og grunnundersøkelser", samt "Ski- og joggeløyper", og er nærmere beskrevet under hver av disse.

Mindreforbruk i posten er knyttet til overtakelse av KIL hallen som ble gjennomført i 2021.

Investeringer driftsmateriell

Innkjøp nødvendig innkjøp utstyr og maskiner er gjennomført i 2021, med et mindre merforbruk.

Kunstgressprogram

Mindreforbruket er i hovedsak knyttet til kapasitetsutfordringer relatert til koronapandemien som førte til at fremdriften på skifte av kunstgress har vært en del lavere enn det budsjettet legger opp til. I tillegg ble Nesttun kunstgress ferdigstilt med et positivt avvik og en endring i forventede spillemidler for Nymark 3 kunstgress ga et økt positivt avvik.

Planlagte prosjekt som ikke lot seg realisere i 2021 flyttes til 2022.

Se omtale av prosjektene under.

Slåtthaug/Smørås

Ferdigstilt i 2021 som planlagt.

Nesttun kunstgress

Ferdigstilt i 2021 med et mindre positivt avvik.

Olsvik kunstgress

Prosjektering ble gjennomført i 2021 og banen fullføres i 2022. Forsinkelser har påløpt grunnet nødvendig søknad om dispensasjon for utvidelse av sikkerhetssonene for banen.

Nymark småbaner

Avsetningen brukt til ferdigstillelse av småbane 2 og 3 som ble utsatt i 2020. Småbane 1 ble i tillegg rehabilitert innenfor budsjettet for bane 2 og 3.

Stemmemyren Dumpen

Rehabilitering av kunstgress som gjensto fra 2020, ble gjennomført i 2021. Gjennomføring av tiltak mot granulatflukt gjenstår og blir ferdigstilt i 2022.

Landåssvingen 15 – Baunebanen, oppgradering og nytt garderobeanlegg

I tråd med gjeldende idrettsplan er det besluttet å videreutvikle fotballbanen i tilknytning til Landåssvingen 15 (Lægdebanen). Det er etablert kunstgressbane og oppført nytt garderobeanlegg, og anlegget ble tatt i bruk høsten 2020. Prosjektet skal sluttmeldes første kvartal 2022 og resterende budsjett vil bli trukket inn ved sluttmelding.

Lokale tiltaksmidler korona – idrett

Midlene i denne avsetningen blir benyttet til å oppgradere LED-lys på Varden amfi og til Leikvang fotballbane som ble ferdigstilt i 2021.

Mathopen idrettshall - garderobehus

Det pågår et skisseprosjekt på rivning av eksisterende klubbhus og utegarderover. Det vil deretter bygges nye utegarderover med aktivitetsrom og kjøkken over to etasjer. Alle tekniske VVS-anlegg som står i eksisterende bygg må skiftes ut og etableres i nybygg. Prosjektet har noe forsinket fremdrift i forhold til bevilgningen som er lagt inn i gjeldende Handlings- og økonomiplan.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Årsmelding 2021

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppveksttun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av takteking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområde skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Myrdal idrettspark rekkefølgekrav

På Myrdal i Åsane er det etablert en stor idrettspark som er kalt Åsane Arena (tidligere Arena Nord). Denne består av store idretts-/flerbrukshaller, en ny ishall inkludert curlingbane, klatrehall og turnhall samt ny fotballstadion for topp- og breddefotball. Anlegget er finansiert med midler fra en privat giver. Gaven legger til grunn at Bergen kommune finansierer de rekkefølgekravene som reguleringsplanen medfører, og det skal blant annet opparbeides gang- og sykkelveier, nye atkomstveier, parkering og torgareal. Idrettsparken ble ferdigstilt høsten 2021. Det er forventet at sluttoppgjøret først vil finne sted i 1. halvår 2022. Fremdrift er forsinket på grunn av at Åsane Arena måtte prioritere ferdigstilling av bygget. Underforbruk i 2021 skyldes at endringer og sluttoppgjør ble forsinket fra 2021 til 2022.

Trampoliner og lekeapparater i idrettsparken. Fotograf: Helge Gullaksen.

Flomdam med tråkkheller. Fotograf: Helge Gullaksen.

Nesttun idrettspark

Prosjektet knytter seg til gjennomføring av rekkefølgekrav til ferdigstilt garderobebygg og etablering av aktivitetsarealer ved Nesttun idrettsplass. Prosessen må ses i sammenheng med Statens vegvesens planer i området og ble derfor noe forsinket. Prosjektering ble startet i 2020 og ble gjennomført i 2021. Forsinkelser knyttet til innkomne klager på konkurranse har ført til at oppstart og gjennomføring blir i 2022.

Nærmiljøanlegg nyinvest.

Posten gjelder utvikling av nærmiljøanlegg i tilknytning til flere eksisterende idrettsanlegg/-parker og skoler.

Det positive årsavviket relaterer seg i all hovedsak til at nærmiljøanleggene Varden idrettspark, Olsvik skolen nærmiljøanlegg og Fridalen skole kunstgress som må gjennomføres i 2022, og at nærmiljøanlegg på Storetveit ikke lar seg gjennomføre p.t.

To prosjekter som gjensto fra 2020 ble i 2021 ferdigstilt. Dette gjelder Haukedalen skole nærmiljøanlegg og Slettebakken skole. Friplassen Alvøen skole har gjenstående en mindre utbedring med asfaltering rundt anlegget som blir gjennomført våren 2022.

Se omtale av prosjektene under:

Fridalen kunstgress

Prosjektet må avpasses ferdigstilling av Etat for bygg og eiendom sitt prosjekt for rehabilitering av VA - anlegg, og byggearbeider planlegges å starte i 2022.

Varden idrettsplass nærmiljøanlegg

Avklaringer rundt spørsmål om å samkjøre prosjektet med bygging av nytt garderobebygg på Varden Idrettsplass har ført til forsinkelser i oppstart av prosjektet. Det ble bestemt at prosjektene skal gå uavhengig av hverandre og byggearbeidene startet opp i 2021, men må fullføres 2022.

Olsvik skole nærmiljøanlegg

Arbeid med avklaringer for samkjøring av prosjekter ved Olsvik skole har ført til forsinkelser i prosjektet. Prosjektering startet opp i 2021, men byggearbeidene kan ikke forventes å starte før i 2022. Arbeidene skal sees i sammenheng med prosjekt for rehabilitering av Olsvik kunstgressbane og bygging av Olsvik BMX-bane.

Storetveit nærmiljøanlegg

I avsetningen for 2021 var det tatt høyde for dette anlegget, men prosjektet kan ikke gjennomføres i år grunnet utfordringer med hva arealet er avsatt til i KPA. Det pågår arbeid med en reguleringsplan for området i tilknytning til utvidelse av Storetveit skole. Denne kan bidra til å avklare status for arealet når reguleringsplanen er klar.

Oppgradering av utendørsanlegg

Det positive årsavviket relateres i stor grad til at arbeidet med prosjektene Handlingsplan for kunstgress, Stemmemyren tribuner og Stemmemyren vanningsanlegg.

En kort omtale av de enkelte prosjektene følger under.

Handlingsplan kunstgress

Forskrift om endring i forskrift om begrensnig av forurensning (utforming og drift av idrettsbaner der det brukes plastholdig løst fyllmateriale) trådte i kraft fra 1 juli 2021, og pålegger kommunen iverksetting av tiltak. Det har blitt gjennomført tiltak knyttet til kanter rundt flere baner, og innkjøpt granulatifilter til kummer. Det gjenstår fortsatt betydelige arbeider knyttet til oppbygde kanter, og etablering av spillerstasjoner/sluser på en rekke baner. På grunn av leveringsforsinkelser vil innkjøp av spillerstasjoner/sluser vil først skje i 2022. Dette fører også til forsinkelser på etablering av barrierer som gjøres først etter at disse er på plass.

Stemmemyren tribuner

Prosjektet ble prosjektert og arbeidet startet i 2021. Arbeidene forventes ferdigstilt tidlig 2022.

Vanningsanlegg Stemmemyren kunstgress

Kort tidshorisont og kapasitetsutfordringer gjør at prosjektet gjennomføres i 2022.

Plan, prosjektering og grunnundersøkelser

Årsaken til det store positive avviket er i all hovedsak av teknisk art, ved at midlene tilhørende til Nymark på kr. 8,0 mill. som i 1. tertial ble overført til driftsbudsjettet, ikke samtidig ble fjernet fra investeringsbudsjettet.

Det resterende av avsetningen på kr. 5,0 mill. prioriteres til gjennomføring av skisseprosjekt og kostnadsestimering for Laksevåghallen, prosjekt i tilknytning til Fyllingsdølhallen og nødvendige grunnundersøkelser på Flaktveit.

Ski- og joggeløyper

Tiltak for å bedre sikkerhet og funksjonalitet i ski-/jobbeløyper pågår fortløpende. Prosjekteringsarbeidet for rulleskiløype på Stend er startet opp i 2021. Forsinkelser i prosjektet er knyttet til en omfattende søknadsprosess som følge av bl.a. et avfallsdeponi og mange interessenter. Arbeidet vil bli gjennomført i 2022.

Slåtthaug idrettshall - utskifting av ventilasjonsanlegg

Prosjektet gjelder utskifting av ventilasjonsanlegget på Slåtthaug idrettshall, samt noen bygningsmessige tiltak ut over dette.

I forbindelse med Koronasituasjonen ble lokalene tatt til bruk til Luftveisklinikk, og gjennomføringen av prosjektet ble derfor utsatt.

Fremdriften på prosjektet har blitt noe lavere enn lagt til grunn i forbindelse med tertialrapporteringen. Prosjektet har derfor et mindreforbruk i forhold til budsjett for 2021, og en større del av investeringen vil dermed komme i 2022.

Prosjektet har delt finansiering fra budsjettpostene Enøk prosjekter og Mindre bygginvesteringer

Slåtthaug idrettspark - infrastruktur

I forbindelse med utvidelse av idrettsanleggene i Slåtthaug Idrettspark (eks. Fana Arena som er oppført i regi av Fana Idrettslag) har Bergen kommune stått for gjennomføring av tiltak som følge av rekkefølgekrav i ny reguleringsplan for området. De delene av arbeidene som måtte fullføres for at Fana Arena skulle kunne tas i bruk ble ferdigstilt først. De resterende arbeidene var ferdig mot slutten av året. Det gjenstår noen mindre økonomiske forpliktelser.

Tiltakspakke korona - EBE

Budsjettposten er knyttet til Korona tiltakspakke vedtatt i 2020, og restmidler på prosjekter som var startet opp men ikke ble fullført innen utgang av 2020.

Med noen få unntak er de aktuelle prosjektene fullført i 2021. Prosjekter som fortsatt pågår er planlagt fullført i løpet av 1. halvår 2022.

Utredninger idrett

Sekkepotten er tiltenkt gjennomføring av utredninger og mulighetsstudier for idrettsbygg. Formålet er å kartlegge alternative løsninger og gi et godt grunnlag for prioritering av fremtidige prosjekter på tjenesteområdet. Det er for tiden ett aktivt prosjekt tilknyttet samlepotten, nemlig konseptvalgutredning og utarbeidelse av reguleringsplan for Laksevåghallen. Prosjektet har vært noe mer omfattende enn antatt.

Varden stadion, garderobebygg med garasjer

Garderobedelen ved midtre garderobebygg ved Varden stadion er svært dårlig. Det foreslås å rive garderobebygget og bygge nytt med garasjer. Det skal være høye ambisjoner for klima- og miljøhensyn.

14-Næring

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter virksomheten til næringsseksjonen og drift av Torget og Mathallen.

Næringsseksjonen legger til rette for næringsutvikling i Bergen med vekt på innovasjon, entreprenørskap og bærekraftig næringsutvikling. Seksjonen er høringsinstans og prosjektpartner. Seksjonen gir tilskudd og synliggjør Bergen eksternt i tett samarbeid med næringsklynger, nettverks- og medlemsorganisasjoner. Seksjonen består av 6 årsverk og har i tillegg til arbeidet med næringsutvikling også konsernansvar for store arrangement, samt ansvar for Fairtradebyen Bergen.

Bymiljøetaten har ansvaret for annet kommunens virksomhet med drift av Mathallen og Torget. Her inngår leieinntekter fra utleie av arealer i Mathallen, samt utleie av utendørs arealer på Torget. Videre inngår utgifter knyttet til forvaltning, drift og vedlikehold av Mathallen og Torgflaten. Bystyrevedtak 245/09 gir prinsipper for drift av Torget. Dette arbeidet ivaretas av Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling ved Bymiljøetaten.

Viktige begivenheter

Næringslivet i Bergen, og særlig serverings- og reiselivsnæringen, har vært rammet av lokale og nasjonale smitteverntiltak som ble innført i 2021. Staten har i flere runder gitt kommunene i oppdrag å forvalte kommunale kompensasjonsordninger. Næringsseksjonen har forvaltet de fleste kompensasjonsordningene med utforming, utlysning og saksbehandling av søknadene.

Gjennom de fire ordningene, som ble lyst ut i 2021, har Bergen kommune betalt ut 198,8 millioner kroner fordelt på 865 tilskudd.

- Byrådet vedtok 22. april 2021 fordelingen av 78,58 millioner kroner i statlig støtte til lokale virksomheter i Bergen som er særlig hardt rammet av nasjonale eller lokale smitteverntiltak. I denne runden var restauranter og utesteder med skjenkebevilling, treningssentre, treningsvirksomheter og kulturnæring med.
- Byrådet vedtok 3. juni 2021 å fordele 44,3 millioner kroner i en kompensasjonsordning for lokale virksomheter. Ordningen er en ventilordning ment for virksomheter rammet av koronapandemien som har falt helt eller delvis utenfor andre støtteordninger.
- Byrådet vedtok 11. september 2021 å fordele 70 millioner kroner i en kompensasjonsordning for lokale virksomheter. Ordningen var også en ventilordning ment for virksomheter rammet av koronapandemien som har falt helt eller delvis utenfor andre støtteordninger.
- Byrådet vedtok 11. november 2021 å fordele 27 millioner kroner i en kompensasjonsordning for lokale virksomheter. Ordningen var spesielt rettet mot reiselivsbedrifter innen drosjebiltransport, turbiltransport, overnatting, servering og reisebyråer og reisearrangører.

PRISVINNER: Finn Blydt-Svendsen i Bergen Carbon Solutions vant Bergen kommunes etablererpris for 2021. Bilde: Christina Sundli-Hårdig

- Bergen kommunes etablererpris for 2021 gikk til Bergen Carbon Solutions. Bedriften bruker nyskapende teknologi til å skape karbon-nanofiber gjennom å bruke CO₂ og ren, norsk vannkraft. COO og medgründer, Finn Blydt-Svendsen, mottok prisen under et arrangement på innovasjonsuken OPP. Byråd for finans, næring og eiendom, Erlend Horn, delte ut prisen.
- I 2021 fikk næringsseksjonen ferdigstilt en ståstedsanalyse for restaurantbransjen i Bergen. Analysen ble gjennomført av Oxford Research på oppdrag for kommunen. Rapporten baserte seg på regnskapsdata, spørreundersøkelser og dybdeintervjuer. Hovedfunnene er at Bergen på få år har vært gjennom en positiv utvikling som matby. Covid-19 har vært, og lav margin er, de største problemene for næringen.
- For statusrapporten om Bergen som UNESCO gastronomiby fikk kommunen førsteplass i «The Hallbars Awards 2021». Prisen var i klassen for matbyer. Den svenske organisasjonen Hallbars Sustainability Research Institute deler den ut. Hensikten er å fremme og vise frem gode rapporter om bærekraft.
- Næringsseksjonen har inngått avtale med Matarena som assisterende kontaktpunkt ("assistant focal point") når det gjelder utførelsen av medlemskapet i UNESCO Creative Cities of Gastronomy. Dette vil gi kommunen god bistand i dette arbeidet med kunnskap og kapasitet til å levere mer. I 2021 deltok Bergen på to internasjonale matfestivaler – i Alba, Italia, og Dénia, Spania.
- Næringsseksjonen har bidratt til å realisere flere arrangementer i Bergen, Bergen Matfestival, Norsk Siderfestival, Pepperkakebyen, Bergen Julemarked og Demo Day. Det siste var et seminar mellom gründere og investorer på Marineholmen, der ideer ble solgt inn med korte og klare budskap ("pitch").
- I løpet av 2021 har næringsseksjonen delt ut snau fire millioner kroner i tilskudd til næringsutviklingstiltak. En rekke gode prosjekter har blitt støttet, innenfor havnæringene, matfeltet, sentrumsutvikling, gründerskap og integrering.
- Gjennom 2021 er det blitt tildelt i overkant av tre millioner kroner til innovasjonsprosjekter gjennom innovative anskaffelser. Et mangfold av innovasjoner har blitt støttet. Dette har vært innenfor felt hvor kommunen selv har bruk for innovasjonene som kunde. Kommunens innkjøpskraft kan brukes som et verktøy for innovasjon.
- Statlige kompensasjonsmidler ble også viderefordelt som en gjenstartordning. Fem millioner kroner ble tildelt Visit Bergen, Matarena og Bergen Sentrum. Midler skulle brukes til å skape en ny giv etter virkningen av koronatiltak.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Årsmelding 2021

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Tilskudd til HOG Energi utgår	-104	-104	0 Tilskuddet er avviklet
Sum	-104	-104	0
Nye tiltak			
Tilskudd til Bergen Lights	900	900	0 Tilskuddet er utbetalt
Øke rammen for søkbare tilskudd for næringslivet	269	269	0 Tilskuddet er utbetalt
Tilskudd til Dataspillsentret	250	250	0 Tilskuddet er utbetalt
Tilskudd til NCE Finance Innovation	250	250	0 Tilskuddet er utbetalt
Tilskudd til Matarena AS	250	250	0 Tilskuddet er utbetalt
Sum	1 919	1 919	0
Effektivisering			
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-38	-38	0 Innsparingen er realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill. - forlik i bystyret)	-8	-8	0 Innsparingen er realisert
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill. - forlik i bystyret)	-1	-1	0 Innsparingen er realisert
Sum	-46	-46	0
Kutt i tiltak			
Redusert tilskudd til NCE Media (Media City Bergen)	-207	-207	0 Tilskuddet er nedjustert
Sum	-207	-207	0
Inntektsendringer			
EBE - Øke inntekter fra utleie av lokaler	-1 000	-1 000	0 Målet om økte leieinntekter er oppnådd
Sum	-1 000	-1 000	0
Sum tiltak	561	561	0

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Arbeidsmarkedsbedrifter - justering i tråd med nye sats (T1-2021)	528	528	0 Tilskudd til arbeidsmarkedsbedrifter er utbetalt i tråd med prognosen.
Økt kontingent 2021 Lyntogforum (T1-2021)	3	3	0 Kontingentet har økt og er flyttet fra tj.omr. 16 - administrasjon til tj.omr. 14 - Nøring
Sum	531	531	0
Sum tiltak	531	531	0

Utvikling og utfordringer

Næringsseksjonen

Håndteringen av kompensasjonsordningene for næringslivet i Bergen har krevd mye av ressursene til næringsseksjonen i 2021. Dette har bl.a. medført at arbeidet med handlingsplan for næringsutvikling i Bergen ble utsatt med 1 år fra 2021 til 2022. Saken kommer til politisk behandling medio 2022.

Seksjonen har startet opp arbeidet med handlingsplan for Matbyen Bergen 2022-25. Dette blir den første handlingsplanen som konkretiserer strategien «Matbyen Bergen 2019-2030». Saken kommer til politisk behandling i 2022.

Bergen kommune og Vestland fylkeskommune besluttet i 2021 å etablere prosjektet Havbyen Bergen som bygger på et bredt samarbeid med de største nærings-, kunnskaps-, og forvaltningsmiljøene knyttet til havet på Vestlandet. Formålet med prosjektet er å fremme økt samhandling, attraktivitet, bærekraftig vekst kompetanse i havnæringene med Bergen som sentral drivkraft. Planen er at prosjektet skal bli operativt i 2022 med ansettelse av 2 personer. Prosjektleder vil rapportere til et eksternt styre, men Bergen kommune ved næringsseksjonen vil ha arbeidsgiveransvaret for de ansatte.

Bymiljøetaten

Aktiviteten på Fisketorget har vært sterkt preget av den pågående pandemien. Innenfor Bymiljøetatens handlingsrom er det, så godt som mulig, lagt til rette for torghandlerne og leietakerne i Mathallen for å sikre drift under den krevende situasjonen for disse aktørene.

En mulighetsstudie for fremtidens torghandel skulle etter planen slutføres i 2021. Grunnet behovet for å følge opp den krevende situasjonen knyttet til pandemien, er mulighetsstudien ikke fullført.

Sommersesongen 2021 ble bedre enn foregående sommer, da de fleste leietakerne opplevde vekst i omsetningen. Svikt i besøk av utenlandske turister førte likevel til at omsetningen endte et godt stykke fra nivået fra siste normalår (2019). Bymiljøetaten har jobbet aktivt for å legge til rette for eventuell alternativ bruk på arealene som ikke var i bruk av leietakere, samt jobbet med alternative aktiviteter for å stimulere til økt besøk på torgflaten, noe som blant annet resulterte i at Bergen Julemarked inkluderte torgflaten i 2021-versjonen av julemarkedet.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall nyetablerte foretak i kommunen	3 390	3 650	3 877	3 827
Antall webinarer/seminarer i regi av Næringsseksjonen eller samarbeidspartnere				30

Driftsregnskap per tjeneste

Årsmelding 2021

Beløp i mill. kr

Tjeneste			Regnskap 2021			
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Arbeidsmarkedsbedrifter	18,2	14,7	17,5	-3,0	14,5	0,2
Næringsvirksomhet kommunal utleie lokaler	-26,6	-29,4	28,4	-58,7	-30,3	0,8
Næringsvirksomh. komm. utleie festetomter og grunn	-13,7	-26,6	24,0	-52,3	-28,3	1,7
Andre næringsformål	83,6	24,4	189,4	-164,6	24,7	-0,4
Havneformål	-2,2	0,0	3,6	-0,1	3,6	-3,6
Ymse samferdselsformål	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
Sum	59,6	-16,9	263,1	-278,7	-15,6	-1,3

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling			Regnskap 2021			
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Finans, næring og eiendom	37,0	-31,7	234,2	-269,1	-34,9	3,2
5-Klima, miljø og byutvikling	6,2	-0,3	7,1	-8,3	-1,2	0,9
90-Fellesposter - bykassen	16,4	15,1	21,8	-1,3	20,5	-5,4
Sum	59,6	-16,9	263,1	-278,7	-15,6	-1,3

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte regnskapsåret med et mindreforbruk på kr 3,2 mill. på tjenesteområde 14 Næring. Av dette hadde Etat for bygg og eiendom et positivt avvik på kr 1,8 mill. som i hovedsak skyldes merinntekter fra utleie av havneeiendommer. Videre hadde Næringsseksjonen et mindreforbruk på kr 1,4 mill. som skyldes lavere aktivitetsnivå innenfor det tradisjonelle næringsutviklingsarbeidet. Dette som følge av korona og arbeidet med forvaltning av de statlig finansierte kompensasjonsordningene som kommunene har fått i oppdrag å iverksette.

Byrådsavdeling for byutvikling, klima og miljø har et mindreforbruk på 0,9 mill. Koronasituasjonen har påvirket omsetningen til leietakerne på Torget negativt også i 2021. Turistnæringen har i 2021 vært langt nede etter lange nedstengninger og turistsvikt. Flere torghandlere har holdt stengt i sesongen 2021, fordi hovedinntekstgrunnlaget forsvant.

Da leien torghandlerne betaler er basert på omsetningen så har dette har resultert i en mindreinntekt på kr 3,0 mill. Resultatet for tjenesteområdet for Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling er likevel et mindreforbruk. Dette skyldes en betydelig (midlertidig) nedskalering av aktiviteter knyttet til Torget slik at kostnadene har vært holdt lave gjennom året.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det er budsjettert med bruk av disposisjonsfondet. Ved et eventuelt mindreforbruk for kommunen totalt sett, skal det ifølge forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner §4-3 1. ledd, redusere mindreforbruket så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond. Konsekvensen er avvik mellom budsjettert bruk av disposisjonsfondet og regnskap.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
Trygg økonomistyring	Bergen skal være blant Norges 10 beste kommuner i kommune NM	Rangering i NHOs Kommune-NM (næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommuneøkonomi)	7,00	10. plass eller bedre	7,00	Kilde: NHO kommune NM 2021 (bygger på tall fra 2020)
	Bergen skal være en attraktiv kommune å etablere seg i	Antall nyetablerte foretak i kommunen	0	3 800	3 827	SSB-tall for 2020. Kilde: Tabell 06104
	Opprettholde tilgang til næringsareal	Arealbruk og arealressurser (antall kvadratkilometer) – SSB nøkkeltall	7,75	7,50	7,83	Kilde: SSB - tabell 09594 Arealbruk og arealressurser (km2) for Næring, offentlig og privat tjenesteyting. Tall for 2021.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag

Bystyret ber byrådet med grunnlag i rådende pandemisituasjon og medfølgende inntektstap for byens serverings- og utelivsbedrifter som følge av restriksjoner, arbeide aktivt overfor statlige myndigheter for mer målrettede kompensasjonstiltak.

Statusbeskrivelse

Byråden for finans, næring og eiendom har gjennom året jobbet sammen med arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner, Bergen Næringsråd, Visit Bergen, Bergen Sentrum AS, andre storbyer og statlige myndigheter for å best mulig målrette kompensasjonstiltak.

Bergen kommune har i 2021 fått statlige tildelinger gjennom 4 av 5 kommunale kompensasjonsordninger for lokale virksomheter som tilsammen utgjør 201 millioner kroner. Målet med tildelingene fra staten har vært å sette kommunene raskt i stand til å avhjelpe situasjonen for lokale virksomheter som er særlig hardt rammet av lokale eller nasjonale smitteverntiltak. Det primære formålet har vært å sikre utsatte virksomheter tilgang til likviditet og dempe de økonomiske konsekvensene av koronapandemien, ved hjelp av direkte tilskudd.

Alle ordningene har vært rettet mot virksomheter som er direkte eller indirekte berørt av smitteverntiltak i forbindelse med Covid-19 og som har falt helt eller delvis utenfor andre kommunale og statlige kompensasjonsordninger. Totalt har 864 virksomheter fått støtte fra Bergen kommune i 2021.

Bystyret fikk byrådets redegjørelse for kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter i 2021 i bystyresak 17/22.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvar- tal	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Avsetning til strategisk eiendomskjøp		IA			Løpende	Løpende	0,0	13,8	-13,8
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	6,1	6,1	0,0
Produksjonskjøkken på Lystgården		IA	0,0	0,0	2021	4.kv. 2022	0,0	0,8	-0,8
Sum øvrige prosjekter		IA	0,0	0,0			-0,6	1,1	-1,7
Sum		IA					5,5	21,7	-16,2

Statustekst investeringer

Avsetning til strategisk eiendomskjøp

Budsjettposten benyttes til kjøp av eiendommer som blir vurdert som strategisk viktige for Bergen kommune. I 2021 er det kjøpt en seksjon (råbygg) for barnehage på Damsgård, og noen eiendommer knyttet til tidligere Nesttun Ullvarefabrikk. Noen kostnader knyttet til mulig kjøp av "Dikkedokken" er også ført på denne budsjettposten, samt fullført regnskapsmessig oppløsning av akseselskapene knyttet til Kaigaten 1C og 1D (Sølvvarefabrikken), med tilhørende føringer.

I prognosen for 2. tertial i 2021 ble det lagt til grunn at det bare var kjøpet av eiendommen på Damsgård som ville bli fullført i 2021. Budsjettposten fikk derfor et merforbruk.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582

Årsmelding 2021

Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppveksttun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av takteking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Produksjonskjøkken på Lystgården

Det er i budsjettet for 2021 bevilget 3 mill. kr. til opprettelse av produksjonskjøkken på Lystgården. Arbeidet med utarbeidelse av forprosjekt har pågått i 2021, og må blant annet ta høyde for at bygget har historisk og antikvarisk verdi.

Det er så langt lagt til grunn at kurskjøkkenet skal etableres i den gamle stallen med muligheter for å utvide kjøkkenet til utvendig bruk. Garderober og toaletter skal også etableres i eksisterende hovedhuset.

Selve bygget er definert som et kulturbygg og budsjettet for prosjektet er lagt på dette formålet. Tiltak knyttet til produksjonskjøkken er imidlertid vurdert som næringsformål, og de to tjenestene må derfor sees i sammenheng.

15-Bystyrets organer og administrasjon

Om tjenesteområdet

Bystyrets organ omfatter Bergen bystyre, bystyreutvalgene, forretningsutvalget, kontrollutvalget, valgstyret og klagenemnden. I bystyrets administrasjon inngår Bystyrets kontor, byombudet og sekretariatet for kontrollutvalget. Bystyret er kommunen øverste organ. Hovedoppgaven er å legge til rette for et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv involvering av innbyggerne og fastsette overordnede mål og utvikle strategier for hele kommunen virksomhet. Bystyret vedtar kommunens budsjett og økonomiplan, i tillegg til kommuneplanen.

Viktige begivenheter

- Temasamling: 19. januar holdt utvalg for barnehage, skole og idrett temasamling om Fridalen skole:
Kartlegging av brudd på håndtering av mobbesaker og vold ved Fridalen skolen.
- Arbeidsmiljøet ved Fridalen skole.
- Tro og livssynsaktører på Fridalen skole
- Utvalg for helse og sosial holdt 2. februar webinar om Boligmelding 2020-2026
- 22. mars holdt utvalg for helse og sosial høring om Bergen legevakt, OHD og Helsevernenheten
- 10. mai holdt utvalg for helse og sosial høring om NAV og sosiale tjenester
- 13. september ble det avholdt stortings- og sametingsvalg
- 29. september var utvalg for helse og sosial på befaring ved Møllendalsveien Hospits og Haraldsplass Diakonale sykehus
- Utvalg for miljø og byutvikling avholdt 19. oktober 2021 et seminar om kommunens behandling av registrerte ulovlige tiltak i strandsonen.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Kommunale råd - økt aktivitet og ny forskrift om godtgjøring	555	555	0 Tiltaket er iverksatt, og det forventes balanse per nå.
Sum	555	555	0
Nye tiltak			
Valg	5 000	5 000	0 Valget er ferdig
Sum	5 000	5 000	0
Nye engangstiltak			
Valg annethvert år	13 910	13 910	0 Valget er ferdig
Sum	13 910	13 910	0

Effektivisering

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Effektivisering 2021	-133	-133	0 Disse nedtrekkene er gjort i budsjett 2021
Sum	-133	-133	0
Sum tiltak	19 332	19 332	0

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye engangstiltak			
Brakke til forhåndsstemming, valgstyrets vedtak 23.3.21, sak 4/21 (T1-2021)	1 000	1 000	0 Valget er ferdig
Bystyremøter utenfor bystyresalen (T1-2021)	320	320	0 Møtene er holdt delvis utenfor bystyresalen
Økte revisjonskostnader som følge av pandemi (T1-2021)	2 200	2 200	0 Disse er utført
Sum	3 520	3 520	0
Sum tiltak	3 520	3 520	0

Utvikling og utfordringer

Bystyret blir ledet av ordføreren. Etter valget høsten 2019 var bystyret sammensatt av 67 representanter fra 11 ulike politiske parti. I løpet av 2020 meldte 6 representanter seg ut av sine parti og dette førte til at et parti ikke lenger var representert i bystyret. I 2021 meldte en av disse seg inn i et annet parti. Ved utgangen av 2021 er 10 ulike parti representert i bystyret samt 5 uavhengige representanter. Bystyret hadde 10 i møter i 2021.

Bystyret valgte ny ordfører og varaordfører i 2021.

Bystyret hadde i 2021 fire fagutvalg som dekker alle fagområdene i kommunen og som forberedte saker for bystyret. Medlemmene i utvalgene er valgt av og blant bystyremedlemmene. Utvalgene gir innstillinger til bystyret i saker fra byrådet og i tillegg tar de opp egne saker. Det er et mål at utvalgene skal ha dialog med innbyggerne og ulike organisasjoner i kommunen. Møtene i utvalgene er åpne for publikum og annonseres på nett og i lokalaviser. Utvalgsmøter blir som regel holdt en gang i måneden.

Representantforslag

Representantene i bystyret kan fremme nye saker til bystyret som representantforslag. Representantforslagene skal overleveres til ordføreren ved møtestart ved at forslagsstiller leser opp tittel på forslaget. Forslaget må omhandle bare én sak, og saken må høre inn under kommunens ansvarsområde. Representantforslag kan ikke ha samme innhold som konkrete saker som har vært behandlet i bystyrets organer tidligere i valgperioden.

Det ble i 2021 levert 31 representantforslag og følgende 45 ble behandlet:

fra Sofie Marhaug (R):

- om lysforurensing
- om å opprette et kommunalt boligtilsyn

fra Kjersti Pettersen (H):

- om bedre Barne- og Familiehjelp

fra Cesilie Tveit og Tore Landmark (FNB):

- om folkeavstemning

fra Andreas Madsen Berg (SV):

- om prisregulering av private utleieboliger

fra Hilde Onarheim (H):

- om botilbud for innbyggere med særskilt behov

fra Eira Vilde Martinsen Garrido (SV):

- om gratis sanitetsprodukter i kommunens bygg
- om elsparkesykkel på offentlig grunn
- om at Bergen må satse på solenergi

fra Chiku Ahmed Mkalu (R):

- om styrket tilbud for gravide og fødende

fra Camilla Ahamath (SV):

- om trygg skolevei i tilknytning til Nygårdslien skole

fra Odd Arild Viste (R):

- om utvidelse av LIM til flere skoler
- om beredskap i tilknytning til pauseavvikling i kommunale barnehager, samt oppfyllelse av arbeidsmiljølovens bestemmelser
- om matpenger i kommunale barnehager

fra Turid Sveen (UAV):

- om behov av datautstyr og opplæring til de eldre
- om sykkelsti langs veterantogets jernbanestrekke Midtun-Garnes
- om å ta i bruk sjøveiene ut fra sentrum mot nord

fra Grete Line Simonsen (V) og Julie Andersland (V):

- om å bevare friluftsområder og naturmangfold

fra Anette Strand (H):

- om redusert sykefravær i Bergen kommune

fra Eira Martinsen Garrido (SV) og Jarle Brattespe (SV):

- om skifertak

fra Andreas Madsen Berg (SV):

- om kvinnebrakker på kommunale byggeplasser

fra Eivind Haldor Hermansen (H):

- om undertitler på vei- og gateskilt

fra Stig Torgersen (Sp) og Steinulf Tungesvik (Sp):

- om innføring av demokratisk kontroll med utleige av elsparkesykkel

fra Olav Reikerås (Sp), Anne Brit Reigstad (Sp) og Hege Solbakken (Sp):

- om innendørs ishall på Slåtthaug

fra Charlotte Spurkeland (H) og Eivind Nævdal-Bolstad (H):

- om skilt til severdigheter og attraksjoner i Bergen
- om lyssetting av Fløysvingene

fra Hilde Onarheim (H) og Eivind Haldor Hermansen (H):

- om fremtidig bruk av Fana Brannstasjon på Paradis

fra Miriam Akkouche (MDG) og Christine Ødegaard (MDG):

- om Bergen kommunes dyrevelferdspolitik

fra Camilla Ahamath (SV) og Jarle Brattespe (SV):

- om krisepakke for skulane

fra Didrik Fasmer (H):

- om forsøksordning med timesregistrering i plan- og bygningsetaten

fra Eivind Nævdal-Bolstad (H):

- om etablering av toaletter i Nygårdsparken og Nordnesparken

fra Jarle Brattespe (SV):

- om tiltakspakke for trafikkreduksjon i Sandviksveien, Nye Sandviksveien og Øvregaten.

fra Stig Torgersen (Sp) og Steinulf Tungesvik (Sp):

- om nattetstenging av el-løperhjulene i helgene

fra Charlotte Spurkeland (H) og Chris Jørgen Rødland (H):

- om flere ladestasjoner for elbiler

fra Hege Solbakken (Sp):

- om å øke tilgjengeligheten langs sjølinjen i Nordåsvannet på sørsiden

fra Marte Mjøs Persen (A) og Rune Bakervik (A):

- om Bergen kommune som heltidskommune

fra Olav Reikerås (Sp):

- om å vurdere og følge opp ernæringsmessig risiko hos eldre brukere av kommunens helse- og omsorgstjenester

fra Charlotte Spurkeland (H), Renate Hjortland (H), Kjersti Pettersen (H) og Chris Jørgen Rødland (H):

- om en bedre bysykkelordning

fra Charlotte Spurkeland (H), Marte Leirvåg (H), Eivind Nævdal-Bolstad (H):

- om å innføre anonyme prøver i Bergensskolen

fra Chris Jørgen Rødland (H) og Henning Warløe (H):

- om å gi Bergen Sentrum AS ansvar for utleie av sentrale byrom

fra Charlotte Spurkeland (H) og Harald Victor Hove (H):

- om å få fart på boligbyggingen i Bergen

fra Stig Torgersen (Sp), Olav Reikerås (Sp) og Anne Brit Reigstad (Sp):

- om vern av Tennebekk og Kanadaskogen

fra Olav Reikerås (Sp) og Anne Brit Reigstad (Sp):

- om restaurering av veier og gater i Bergen Sentrum

fra Charlotte Spurkeland (H), Didrik Fasmer(H) og Harald Victor Hove(H):

- om raskere og bedre saksbehandling i Bergen kommune, herunder forslag om at førstegangsbehandling av reguleringsplaner skal til bystyrets organer

Innbyggerforslag

Ordningen med innbyggerforslag gir innbyggerne i Bergen rett til å fremme forslag til bystyret om tema som gjelder kommunens virksomhet. Minst 300 innbyggere som er folkeregistrert i kommunen må stille seg bak forslaget.

Følgende innbyggerforslag ble behandlet i bystyret i 2021:

- Fysak-hall på Petedalsmyra for barn og ungdom i Bergen Sør/Ytrebygda
- Nei til bygging av bro til Bønesholmen (ble behandlet sammen med offentlig reguleringsplan)
- Ikke kutt i lavterskeltilbud!
- Lokk over motorveien i Eidsvåg
- Støtte til ordføreroppøret mot vindkraft
- Ja til tunnel under Vetan nå
- Trening på friidrettsbaner
- Kulturhistorisk hage i Strangehagen på Nordnes
- Fremtid på Dokken: Mer av det gode fra Bergen
- Krisesentertilbud til voldsutsatte i aktiv rus

Viktige saker behandlet i bystyre 2021:

- Student i Bergen - Studentmeldingen 2020
- Plan for områdesatsing 2020-2024
- Plan for deltagelse og mangfold i kunst- og kulturfeltet 2021-2030
- Plan for rehabilitering av vassdragsanlegg 2020 - 2030
- Boligmelding 2020-2026
- Bosetting av flyktninger 2021
- Bybanen til Åsane - Trasévurdering, Eidsvåg
- Strategi for sjøfronten i Bergen sentrale deler. Anbefalt forslag etter høring
- Rapport om strukturell rasisme i Bergen
- Kulturstrategi for eldre - Bergen kommune - en aldersvennlig kunst- og kulturby 2021-2026
- Boligtjenester under covid-19 pandemien
- Sykehjem under covid-19 pandemien
- Barneverntjenestene under covid-19 pandemien
- Kunnskapsgrunnlag for sosialtjenesten 2020
- Bybanen til Fyllingsdalen, om mulig forlengelse til Spelhaugen
- Prinsippsak om tomtevalg for Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet
- Byrådet legger frem forslag til budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025
- Oppfølging av barnevernrapport – Fjeldutvalget
- Skolebruksplan for Bergen 2021-2030
- Plan for museer og frivillig kulturvern 2022-2031 for Bergen
- Valg av ordfører og varaordfører
- Handlingsplan for sykkelsatsing på kommunalt veinett 2021-2024
- Valg av trase for bybanen fra Bergen sentrum til Åsane

Årsmelding 2021

- Kvalitetsmelding for Bergensskolen 2016-2021
- Byrådets forslag til budsjett for 2022
- Bybanen fra Bergen sentrum til Åsane. Tunnelalternativ Kaigaten – Sandviken
- Identitet med særpreg - Kulturmiljøplan for Bergen 2021 – 2025

Tilsyn og kontroll

Bystyreutvalgene driver politisk tilsyn og kontroll blant annet gjennom spørsmålsordningen.

Utvalgene har også andre måter å drive politisk tilsyn på. De behandler tertialrapporter, årsmeldinger og årsrapporter, blant annet fra kommunale foretak og aksjeselskaper der kommunen har store eierandeler. Utvalgene kan også velge å holde åpne høringer.

Utvalgene kan be byrådet om å kalle inn resultatenheter for å redegjøre for aktuelle problemstillinger, eventuelle avvik fra budsjettmål eller for å vurdere budsjettforslaget for kommende periode.

Behandling av Bergen kommunes budsjett og økonomiplan

Etter forutgående behandling i utvalg for finans, kultur og næring vedtok Bergen bystyre budsjett for 2022 og økonomiplan for 2022-2025 i møte den 15. desember 2021. Partiene fremmet i alt 158 enkeltstående endringsforslag og merknader under budsjettbehandlingen høsten 2021. Også ungdomsrådet, elderrådet og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevner oversendte forslag og innspill til budsjett og økonomiplan.

Ordfører og representasjon

Året 2021 var som det foregående året tydelig preget av pandemien, og ordførers aktivitetsmengde har variert etter smittevernstiltakene. En rekke arrangement har blitt flyttet, avlyst eller avholdt digitalt. Ordfører har allikevel deltatt på arrangement både fysisk, digitalt og på kombinerte arrangement.

Første halvdel av året var det lite aktivitet, mens i andre halvdel var det mulig å gjennomføre mindre arrangement og det ble gjennomført ti kommunale mottakelser i løpet av året. På høsten tok ordfører også imot en rekke ambassadører på høflighetsvisitt.

Bergen har lang tradisjon for å sende et juletre til sin vennskapsby Newcastle. Dette ble også gjennomført i år, men grunnet restriksjoner var det ikke mulig for ordfører å besøke byen. Juletreet fikk hard medfart få dager før julegrantenningen da stormen Arwen veltet treet. Newcastle kommune fikk gjenreist treet og den digitale julegrantenningen ble gjennomført, med digital hilsen fra Bergens ordfører.

Marte Mjøs Persen var ordfører i Bergen frem til hun ble valgt inn på stortinget under valget i september. På bystyremøtet den 22. september ble Rune Bakervik valgt til Bergens nye ordfører.

Brage, Ugne og Eva hilser på ordfører Rune Bakervik før solidaritetsløpet ved Skranevatnet skole. Foto: Andrew M.S. Buller

Vielser

I 2021 har det blitt utført 493 borgerlige vigslar i Bergen kommune. På tross av Covid 19 og begrensninger på antall gjester er det utført 48 flere seremonier enn året før.

På grunn av smittesituasjon tidlig på året var tilbudet helt stengt i uke 6 og uke 7.

Vielsene har i hovedsak blitt gjennomført i Forhandlingssalen, men det har også blitt gjennomført vielser på andre steder i kommunen i begrenset grad.

Ved stortingsvalget 2021 ble to av vigslerne innvalgt på Stortinget, dette utløste nyvalg på to vigslere, som var på plass etter konstituerende bystyremøte 22. september.

Det er har vært avsatt 10 lørdager for vielser igjennom året med hovedtyngden i sommer perioden med to lørdager i juni og to lørdager i august. Disse lørdagene er populær, og vi må ofte utvide tidsrammen pr. dag for å få med alle som ønsker å vies.

Forretningsutvalget

Forretningsutvalget består i perioden 2019-2023 av ordfører, varaordfører og ledere og nestledere i bystyreutvalgene. Alle er frikjøpt i 100% stilling. 5 av bystyrets 10 partigrupper er representert. Utvalget har ansvar for å legge til rette for å samordne aktiviteter i bystyret og bystyrets organer, og fordele sakene til bystyreutvalgene. Utvalget har videre ansvar for å ivareta arbeidsvilkårene for folkevalgte og ansatte i bystyrets organer. Forretningsutvalget har møte en gang i uken, møtene annonseres på nett og i avis og er åpne for alle.

Klagenemnden

Klagenemnden har fem faste medlemmer som velges av bystyret, men utvides med to personer ved behandlingen av personaljuridiske saker. Nemnden behandler klager på enkeltvedtak som treffes av kommunale organer, så langt ikke annet følger særskilt av unntaksbestemmelser.

Klagenemnden hadde ti møter i 2021 og behandlet 88 saker. Ingen av klagen fikk medhold.

Valgstyret

Bystyret velger medlemmer til valgstyret, som er ansvarlige for å administrere gjennomføringen av kommunestyre- og fylkestingsvalg, stortingsvalg, sametingsvalg og eventuelle folkeavstemninger. Valgstyret er ansvarlig for at valgoppgjøret foregår på en korrekt måte, og har også som oppgave å kåre representanter som skal tre inn som varamedlemmer i bystyret. Valgstyret hadde ti ordinære møter i 2021, samevalgstyret hadde ett, og det ble vedtatt 53 saker.

Kontrollutvalget

Kontrollutvalget er et folkevalgt organ som på bystyrets vegne fører løpende tilsyn og kontroll med forvaltningen i kommunen. Utvalgets arbeid reguleres av kommuneloven kap. 23. I tillegg har bystyret vedtatt et eget reglement for kontrollutvalget.

Kontrollutvalget skal påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning, og at det utføres regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Videre skal kontrollutvalget sørge for at bystyrets vedtak knyttet til revisjonsrapporter blir fulgt opp.

Kontrollutvalget har selvstendig tilrådingsrett til bystyret i saker vedrørende kontrollutvalgets oppgaver, og i saker om valg av revisjonsordning og revisor. Kontrollutvalget kan ikke instrueres i sine oppgaver av andre enn bystyret, og har en uavhengig stilling i organisasjonen overfor administrasjonen og andre folkevalgte organer. Kontrollmessige vurderinger skal bygge på profesjonsstandarder, der risiko- og vesentlighetsvurderinger står sentralt. Kontrollutvalget skal legge vekt på å opptre partipolitisk nøytralt. Det er et krav at kontrollutvalget skal ha et eget faglig sekretariat som skal være profesjonelt og uavhengig i forhold til både administrasjonen og revisjonen. For å målrette kontrollutvalgets arbeid har utvalget utarbeidet en virksomhetsplan med årlige møte- og aktivitetsplaner.

Bergen kommune har siden 2012 hatt en revisjonsordning med konkurranseutsetting av tjenestene. I 2020 ble det gjennomført anbudskonkurranser for revisjonstjenester de neste 4 årene. Etter gjennomførte konkurranser ble det inngått avtaler med Deloitte AS om regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. I 2021 ble det gjennomført en egen konkurranse for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av BIR AS, hvor Deloitte ikke var tilstrekkelig uavhengig på grunn av andre oppdrag for BIR AS. BDO AS ble valgt som revisor for de to prosjektene.

Kontrollutvalgets arbeid i 2021 var særlig preget av behandlingen av 12 forvaltningsrevisjonsrapporter relatert til kommunens håndtering av covid-19-pandemien. Rapportene hadde tre hovedtema:

- Tjenestetilbudet til sårbare grupper under covid-19-pandemien (10 delrapporter)
- Elevenes læringsutbytte og læringsmiljø under covid-19-pandemien
- Ansattes arbeidssituasjon under covid-19-pandemien.

I 2021 har kontrollutvalget hatt 10 møter og behandlet til sammen 75 saker. Detaljerte opplysninger om kontrollutvalgets virksomhet i 2021 fremgår av egen årsrapport.

Barn og unges representant

Bystyret har utpekt SLT-koordinator Endre Buanes som barn og unges representant. Alle kommuner er lovpålagt å ha en slik særskilt ordning, med formål å synliggjøre og ivareta barn og unges interesser all plan- og byggesaksbehandling.

Plan- og bygningsloven, kommunale planer og Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging ligger til grunn for representantens arbeid.

Årsmelding 2021

Representanten møter fast i utvalg for miljø og byutvikling med tale- og forslagsrett, og deltar på utvalgets befaringer og møter for muntlige innlegg. Viktige målsettinger med ordningen er å bidra trygge og gode oppvekstmiljø, aktiv medvirkning og å gi kommunen grunnlag for å vurdere saker der barn og unges interesse kommer i konflikt med andre hensyn.

I 2021 har representanten også deltatt i oppstartsmøter og gitt innspill til plansaker med særlig fokus på oppvekstvilkår, trafiksikkerhet og kriminalitetsforebygging. Samarbeidet med ungdomsrådet, Barnas byrom og Områdesatsningen trekkes frem som en viktig del av arbeidet. Han har ellers jevnlig kontakt med kommunens planavdeling, utbyggere og øvrige samarbeidspartnere. En stor del av arbeidet i 2021 har vært knyttet til deltakelse i medvirkningsprosesser om etablering av botilbud for sårbare voksne, for å bidra til at barn og unges behov blir vurdert i planarbeidet.

Bystyrets administrative organ

Bystyrets kontor er administrasjon for folkevalgte i bystyrets organer, og skal legge til rette for drift av bystyret, bystyreutvalgene og andre folkevalgte organ. Ansatte ved Bystyrets kontor ga støttetjenester til 9 politiske utvalg. Bystyrets kontor har også ansvar for gjennomføring av valg i Bergen kommune.

Bystyrets kontor hadde 17 medarbeidere pr. 31.12.2021. 30 % av de ansatte er menn og 70 % kvinner. Bystyrets kontor har ansatte med minoritetsbakgrunn og redusert arbeidsevne. Ved rekruttering blir søkere med minoritetsbakgrunn og redusert arbeidsevne vurdert spesielt, jf. Bergen kommunes rekrutteringsreglement, og menn blir prioritert dersom søkere ellers stiller likt.

Byombudet

Byombudet er et uavhengig kontrollorgan som skal se til at den kommunale forvaltningen ikke gjør feil eller urett mot den enkelte innbygger. Byombudet har tre stillinger: et byombud og to rådgivere. Byombudet har også ansvar for Bergen kommunes tilsynsordning for personer med utviklingshemninger og brukere av kommunale omsorgstjenester med andre former for nedsatt funksjonsevne.

En viktig del av arbeidet til byombudet er å gi informasjon, råd og veiledning, både når det gjelder klager på behandling av enkeltsaker og spørsmål av mer generell karakter.

Byombudet avgir egen årsmelding til bystyret.

Sekretariat for kontrollutvalget

Kontrollutvalget har et eget sekretariat som er uavhengig av kommunens administrasjon og som er underlagt kontrollutvalget. Kontrollutvalgets sekretariat arbeider ut fra retningslinjer som følger av kommuneloven og fra bestillinger som kontrollutvalget gjør. Sekretariatet er det operative organet til kontrollutvalget, og har som hovedoppgave å påse at saker som blir behandlet av utvalget er forsvarlig utredet og at vedtakene i utvalget blir iverksatt. Sekretariatet har siden september 2019 vært besatt med to fast ansatte.

Kontrollutvalget avgir egen årsmelding til bystyret.

Sekretariatet for rådene - rådssekretariatet

Rådssekretariatet omfatter følgende tre råd: Eldrerådet, Kommunal råd for personer med funksjonsnedsettelse (KRPF) og Ungdomsrådet og ligger organisatorisk til Byrådsleders avdeling.

Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse har fremmet 19 forslag til saker i bystyreutvalgene/bystyret. Fem av dem er helt, eller delvis vedtatt.

Eldrerådet har fremmet 10 forslag til saker i bystyreutvalgene/bystyret. To av dem er vedtatt.

Ungdomsrådet har fremmet 14 forslag til saker i bystyreutvalg/bystyret. 5 av disse ble vedtatt. 43 merknader er fremmet, hvorav 9 er vedtatt. Ved flere anledninger er ikke merknader eller forslag til vedtak lagt frem i bystyreutvalgene.

Eldrerådet organiserte i oktober seniorkonferanse i samarbeid med Høgskolen i Bergen. Tema var behovene i helse- og omsorgssektoren og evaluering av koronakrisen.

KRPF organiserte i desember konferanse i samarbeid med SAFO og FFO. Tema var inkludering av personer med funksjonsnedsettelse og arbeid mot fordommer.

Ungdomsrådet arrangerte en klimakonferanse for ungdom i samarbeid med Klimaetaten og Bjerknessenteret for klimaforskning, UiB.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall saker bystyret	266	389	394	403
Antall saker forretningsutvalget	168	169	320	342
Antall saker kontrollutvalget	56	50	99	111
Antall saker valgstyret	14	22	41	53
Antall saker utvalg for miljø og byutvikling	321	367	420	446
Antall saker utvalg for helse og sosial	72	95	118	131
Antall saker utvalg for barnehage, skole og idrett	0	0	78	81
Antall saker utvalg for finans, kultur og næring	108	149	133	162
Antall saker utvalg for fullmakter og politiske styringssystem	21	39	57	43
Skriftlige spørsmål utvalg	187	260	345	321
Interpellasjoner (bystyret)	32	48	48	50

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

Prioritet	Bergen 2020	Bergen Trondheim 2021	Stavanger	ASSS uten Oslo
Kontroll og revisjon brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	36	43	91	74
Politisk styring brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	228	275	227	399

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Årsmelding 2021

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021					
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Bystyret	37,5	45,2	40,7	-0,4	40,3	4,9
Ungdomsråd	0,3	0,6	0,6	0,0	0,6	0,0
Valget	3,2	21,2	20,7	-2,5	18,2	3,0
Ombud	2,9	3,3	3,3	0,0	3,3	0,0
Revisjon	6,2	8,8	11,2	-2,3	8,9	-0,1
Kontrollutvalg	3,9	4,5	3,6	-0,1	3,5	1,0
Administrasjon av Bystyrets organer	17,1	18,5	24,0	-0,9	23,1	-4,5
Administrasjonslokaler for Bystyrets organer	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6
Eldrerådet/ Råd for personer med funksjonsnedsettelse	1,0	1,4	0,9	0,0	0,9	0,5
Sum	72,2	104,0	104,9	-6,2	98,7	5,3

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021					
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	1,4	2,0	1,5	0,0	1,5	0,5
2-Finans, næring og eiendom	-0,5	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,0
6-Arbeid, sosial og bolig	-0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
8-Bystyrets organer	72,9	100,0	100,7	-5,8	94,8	5,2
90-Fellesposter - bykassen	-1,5	2,0	2,4	0,0	2,4	-0,3
Sum	72,2	104,0	104,9	-6,2	98,7	5,3

Kommentar til status økonomi

Bystyrets organer hadde et betydelig mindreforbruk i 2021. Dette skyldes i hovedsak at pandemien satte en stopper for mange av de kostnadskrevende aktivitetene. Følgende områder hadde mindreforbruk ved årets slutt:

- Ordfører og representasjon stod for halvparten av mindreforbruket, ca. 2,5 millioner kroner. Stort sett alt av arrangementer ble avlyst.
- Bystyret hadde et mindreforbruk på ca. 1,1 millioner kroner, dette skyldes mindre aktiviteter knyttet til befaring og folkevalgtopplæring.
- Alle utvalgene hadde mindreforbruk, totalt en knapp million. Ingen av utvalgene hadde aktiviteter utenom rene utvalgsmøter.
- Kontrollutvalget stod igjen med et mindreforbruk på en knapp million.
- Valget hadde et merforbruk på 0,4 millioner kroner. Merforbruket var en følge av kostnader knyttet til smittevern.

På sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen) skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettet for som følge av økte strømpriser.

Status overordnet mål

Årsmelding 2021

Målsetting

Bystyret skal fastsette overordnede mål og utvikle langsiktige strategier for hele kommunens virksomhet.

Status måloppnåelse

Bystyret behandlet i 2021 en rekke saker og planer som er bidrag til å oppfylle målsettingen om at «: Bystyret skal fastsette overordnede mål og utvikle langsiktige strategier for hele kommunens virksomhet.»

Av viktige saker her kan nevnes Områdesatsing 2020 – 2024, Plan for deltagelse og mangfold i kunst- og kulturfeltet 2021-2030, Handlingsplan mot fattigdom, Handlingsplan for sykkelsatsing på kommunalt veinett 2021-2024, planer og planprogram for videre utvikling av skolefelt og kulturområdet, strategi for sjøfronten i Bergen og høringsuttalelse: Regional plan for innovasjon og næringsutvikling 2021-2033.

Bystyrets kontor skal bidra til et velfungerende lokaldemokrati.

Koronasituasjonen førte til at mange av de politiske møtene måtte avholdes digitalt, men ingen møter ble avlyst som følge av smittesituasjonen. Befaringer og møter med eksterne ble i stor grad avlyst eller avholdt med antallsbegrensinger pga. smittefare.

Alle møter i bystyret og andre politiske utvalg har blitt streamet slik at publikum har kunnet følge alle møtene uten å utsette seg eller andre for smittefare. Det var stor variasjon i antall som klikket seg inn på ulike møter i 2021 (for bystyret fra ca. 500 til 7 000), noe som tyder på at folk vet hva som skal behandles i politiske utvalg og er selektive mht. hvilke møter og saker de ønsker å følge med på.

Bystyrets kontor annonserer alle politiske møter i avisen samt på kommunens nettsider. Det ble i 2021 avholdt 10 bystyremøter, 59 møter og 2 høringer i bystyreutvalgene (til sammen), 11 møter i valgstyret og 41 møter i forretningsutvalget.

Kommunens regnskaper skal bli revidert på en profesjonell måte

Kontrollutvalget har ansvar for at det blir utført betryggende revisjon med kommunens regnskaper. Etter gjennomførte konkurranser i 2020-2021 har kommunen inngått kontrakter med revisjonsfirmaet Deloitte AS for regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Revisor rapporterer muntlig og skriftlig til kontrollutvalget på de ulike trinnene i revisjonsprosessen, og møter også i bystyret i alle saker som er knyttet til revisors oppdrag. Revisor har utarbeidet revisjonsplan og risikovurderinger, og under det løpende revisjonsarbeidet har det vært fokusert mest på områder med høy risiko. I 2021 gjaldt dette særlig områdene for inntekter, merverdiavgift, pensjon og selvkost, samt tilskudd til private barnehager.

Med fokus på innbyggernes rettsikkerhet skal byombudet arbeide for at det i den kommunale forvaltning ikke blir gjort urett mot den enkelte.

Byombudet arbeid består i hovedsak å håndtere enkelthenvendelser fra innbyggerne. Kontakten er i hovedsak på telefon og mail og dersom det er behov for det avsettes tid til fysisk møte. Byombudet er også tilstede på møter mellom innbyggere og tjenestested. Videre holdes innlegg for kommunens avdelinger og politiske råd/utvalg. Som følge av Covid-19 har de ansatte hos byombudet i lengre perioder benyttet hjemmekontor. Pandemien har således begrenset mulighetene til fysiske møter med innbyggere og kommunens tjenester og kontakten har i hovedsak vært på telefon og digitale plattformer.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag

Bystyret viser til at koronasituasjonen har forsinket arbeidet med flere sentrale avklaringer knyttet til lokaldemokrati og bydelsstyrer, og ber

Statusbeskrivelse

Byrådet viser til omtale av lokaldemokrati og bydelsstyrer i byrådets innstilling 1 til HØP 2022-2025/ budsjett 2022. Demokratiet er bærebjelken i

Oppdrag

byrådet prioritere dette arbeidet når nevnte situasjon har normalisert seg. Videre viser bystyret til budsjettmerknad i 2020, og fastslår at ambisjonen fremdeles er en bydelsreform med opprettelse av direktevalgte bydelsstyreutvalg, senest i forbindelse med kommunevalget 2023.

Statusbeskrivelse

lokalsamfunnet vårt, og byrådet har som mål å legge til rette for å utvikle og utvide lokaldemokratiet i Bergen, blant annet gjennom forskningsprosjekt og ved å intensivere arbeidet med innbyggerinvolvering. Byrådet la derfor frem sak for bystyret om å søke på ordningen til Kommunal- og moderniseringsdepartementet om å bli foregangskommune for utvikling av lokaldemokratiet. Bergen kommune ble invitert som en av syv kommuner i Norge, med oppstart i 2022.

På grunn av vekst i utgifter til lovpålagte oppgaver og en fortsatt krevende økonomisk situasjon for byen, har det ikke vært mulig å finne økonomisk handlingsrom i HØP 2022–2025 til å trappe opp ressursbruken frem mot opprettelsen av bydelsstyret etter lokalvalget 2023.

16-Administrasjon og fellesfunksjoner

Om tjenesteområdet

Tenesteområdet omfattar dei administrative funksjonane i byrådsavdelingane og tenester som er felles for kommunen som konsern. Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom, Byrådsleders avdeling og Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig har dei fleste einingane innanfor dette tenesteområdet.

Tenesteområdet dekker mellom anna arkivtenester, advokattenester og juridisk bistand, digitalisering og innovasjon, eigeomsforvaltning og utbygging, HR, informasjon, innkjøp, samfunnstryggleik og beredskap, samt rekneskap og økonomistyring. Oppfølginga av eigarinteressene til kommunen høyrer også til her.

Tenesteområdet omfattar òg tenester i Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling. Bergen byarkiv er kommunal mynde og tenesteytar for arkiv. Vidare høyrer det bydekkande arbeidet med mangfold og likestilling til dette tenesteområdet, saman med analysearbeidet om fritid og mangfold.

Viktige begivenheter

Etat for bygg og eiendom

- Etaten har endra organiseringa gjennom 2021. Frå 1. januar 2022 er etaten omorganisert med større endringar innan byggforvaltning, drift og prosjektgjennomføring. Organisasjonsendringane i administrasjon, stab og støtte trådte i kraft frå 1. november 2021. Mange leiarar, medarbeidarar og tillitsvalde har vore involverte i endringane. Etaten har fått gode tilbakemeldingar på prosessen.

Etat for utbygging

- Ombygginga av tidlegare Arna gymnas til å bli erstatningsskule i Arna er ferdig. I første omgang skal erstatningsskulen huse Garnes ungdomsskule. Ein paviljong er òg flytta frå Sædalen skole for å auke arealet til erstatningsskulen.
- Holen skole blei ferdig til årsskiftet. Prosjektet omfattar totalrehabilitering, ombygging og tilbygg.
- Arbeidet med å leggje infrastruktur rundt Åsane Arena med parkering, sykkelveggar, torg og aktivitetsflater er ferdig. I tillegg har prosjektet omfatta handtering av overvatn og omlegging av eksisterande og nye vass- og avløpsanlegg.
- Dialogmøte med entreprenørbransjen om kommande innkjøp vart gjennomført som digitalt møte i februar 2021.
- I november gjennomførte etaten ein vellukka oppfølgingsrevisjon av kvalitetssystemet (ISO 9001).
- For å sikre gode val i utbyggingsprosjekt har etaten i samarbeid med bestillande byrådsavdelingar utvikla ein metodikk for program og konseptval i Bergen kommune.
- Som eit ledd i forbetningsarbeidet bestemte etaten i desember 2021 å endre organiseringa. Endringa vil ha verknad frå 1. juli 2022.

Innkjøp konsern

- Dei to politiske sakene “Krav til miljø- og klimahensyn ved anskaffelser til Bergen kommune” (byråds sak 1132/21) og “Miljø- og klimahensyn ved anskaffelser til Bergen kommune”

(bystyresak 93/21) har gitt viktige føringar for arbeidet. Seksjonen har arbeidd med miljøpolicy, kurs og rettleiingsmateriell for å sikre god kjennskap i organisasjonen til innhaldet i sakene.

- Seriositetskrava i anskaffingar er følgt opp med fleire planlagde kontrollar i ulike bransjar. Systemet kommunen har for å sikre eit seriøst arbeidsliv er eit sentralt verktøy i arbeidet. Verktøyet er no i bruk hos aktuelle einingar i kommunen.
- Arbeidet med anskaffingsstrategi 2022-2025 har vore prioritert gjennom året. Utkastet til strategi har vore på intern høyring i kommunen.

Byrådet Valhammer

Følgande endringar fann sted i løpet av året:

- Lubna Boby Jaffery fråtrede som byråd 18. oktober då ho vart vald til fast møtande representant på Stortinget.
- Ruth Grung vart 21. oktober utnemnd som ny byråd for arbeid, sosial og bolig.
- I bystyremøte 24. november 2021 kl. 1730 melde byrådsleiar Roger Valhammer at han og byrådet gjekk av. Byrådet Valhammer vart då eit forretningsministerium. Byrådet Valhammer II vart konstituert 6. desember 2021.

Sekretariatet til byrådet

- Grunna koronapandemien og behovet for å gjere ei rekke vedtak knytta til handteringa av denne, blei det òg i 2021 halde langt fleire byrådsmøte enn i eit normalår; 87 møte i 2021 og 112 møte i 2020 mot 49 i 2019 og 44 i 2018.
- Eit nytt kurs for saksutgreiarar i byrådsavdelingane vart gjennomført.

Havbyen Bergen, internasjonalt arbeid, lokaldemokrati

- I samarbeid med Vestland fylkeskommune, Universitetet i Bergen og ei rekke andre nærings-, kunnskaps- og forvaltningsmiljø knytte til hav i Bergensregionen, vart det oppretta eit treårig prosjekt som skal ha ansvar for å utvikle Havbyen Bergen.
- Bystyret vedtok internasjonal handlingsplan juni 2021.
- I samarbeid med NORCE og Universitetet i Bergen vart det gjennomført eit byborgarpanel i forskningsprosjektet DEMOVATE.
- For å betre samordninga av FoU-aktivitetar på tvers av byrådsavdelingane, blei det i 2021 starta eit FoU-nettverk.
- Bergen kommune søkte på eit lokaldemokratiprogram i regi av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (no Kommunal- og distriktsdepartementet) hausten 2021. Bergen kommune blei invitert som ein av sju kommunar i Noreg. Oppstarten er i 2022.

Kommunikasjon

- Seksjonen har hatt ei viktig rolle i handteringa av kommunikasjonstiltak i samband med koronapandemien.

Årsmelding 2021

- I april mottok Bergen kommune "Klarspråksprisen for kommunar og fylkeskommunar 2020". Kommunal- og moderniseringsdepartementet deler ut prisen til dei kommunane som har gjort ein stor innsats for å bruke klart og godt språk i den skriftlege kommunikasjonen.
- Frå 2021 har digital annonsering av kommunal informasjon blitt regelmessig og på faste dagar i tillegg til annonsering på papir og i eAvis. Målet er å nå flest mogleg lesarar.
- Ved årsskiftet 2021 vart kommunikasjonsrådgivarane flytta frå Seksjon informasjon og ut til den enkelte byrådsavdelinga. Seksjon informasjon held fram som ein stabsfunksjon i Byrådsleiarers avdeling. Ansvarsområda er kommunikasjonsrådgiving, forvaltning av logo og grafisk profil, redaktøransvar for hovudkanalane til kommunen, overordna ansvar for kommunikasjonsfaglege rettleiarar, samt koordinering av beredskapsordninga kommunen har for informasjon.
- Innbyggjerservice har som første kundesenter tatt i bruk felles kundestøttesystem BkService for å registrere spørsmål frå innbyggjarar og næringsliv. Det er eit ledd i arbeidet med kanalstrategien og blir viktig for å oppnå at heile kommunen tar hand om førespurnadar på same måte.
- Innbyggjerservice har starta opp med servicekurs. Felles servicestandard, samtaleteknikk og gode brukaropplevingar vert vektlagt. Innbyggjerservice har saman med andre kundesenter i kommunen laga kompetanseplan for tilsette i kundeservice.
- Innbyggjerservice har overtatt kundemottaket for Boligetaten. I tillegg til ekspedisjon og sentralbord er to medarbeidarar med spisskompetanse på fagområdet blitt ein del teamet og fagmiljøet på Innbyggjerservice.
- Innbyggjerservice har overtatt sentralbord og ekspedisjon for Etat for bygg og eiendom.

Samfunnssikkerhet og beredskap

- Etaten Samfunnssikkerhetens hus vart etablert 1. mars 2021, og flytta inn i nye lokale.
- Oppstart av Samvirkevakta som en del av Samfunnssikkerhetens hus i juni 2021.
- Byrådsleiar opna Samfunnssikkerhetens hus offisielt 12. november 2021.

HR konsern

- HR konsern brukte mykje ressursar på å vurdere og justere ulike HR-prosessar i lys av den pågåande pandemien.
- HR konsern arrangerte oktober 2021 HR konferansen med tema, arbeidstid, omstilling og utvikling. Det var om lag 130 deltakarar.
- HR konsern har i dei seinare åra arbeidd kontinuerleg med å vidareutvikle og digitalisere system- og verktøyporteføljen, og mange prosessar er no digitaliserte. Gitt økonomisk handlingsrom er utvikling av leiardashbordet prioritert og vil bli vidareutvikla med meir HR-data og med andre økonomiske parametre i samarbeid med andre konsernfunksjonar dei neste åra.
- Iverksetting av prosjekt knytt til operasjonisering av HR-meldinga har vore høgt prioritert på HR-konsern i 2021.
- Rapport for brot på arbeidstidsføresegnene i arbeidsmiljølova for 2020 vart lagt fram for byrådet i september 2021

HR Bemanning

- HR Bemanning har hatt ansvaret for å gjennomføre prosjektet «Sommarjobb for ungdom med nedsett funksjonsevne» i barnehagar i 2021.
- Grunna korona har Bemanningstenester rekruttert mange nye vikarar for å dekke vikarbehovet i barnehagane. Vikarane har vore viktig for å kunne holde oppe drifta i barnehagane.

Bedriftshelsetenesta

- 2021 vart i stor grad prega av koronarelaterte oppgåver. Fysiske møte er gjennomførte med gode smitteverntiltak. Elles har digitale møter har vore nytta, både for grupper av tilsette og ein-til-ein-kontakt.
- Bedriftshelsetenesta flytta inn i nye lokalar i Slottsgaten 3
- BHT har ivaretatt journalplikten for dei tilsette som har blitt, og vert, vaksinert for korona i regi av arbeidsgjevar.

Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling:

- Bergen var vertskap for *Rainbow Cities Network*. Medlemene er 40 byar - frå Taipei til Mexico by, med ein aktiv politikk på LHBTI+-området.
- Breitt samarbeid med å spreie informasjon om koronahandteringa og vaksinerings til innvandrarbefolkninga. Innvandarane har hatt lågare vaksinedekning enn majoriteten.
- Som ledd i arbeidet med kunnskapsbasert forvaltning blei det publisert rapportar om deltaking og kostnader for fritida til barn og unge, om effektar av korona på idrett, kultur og anna fritid. Det blei òg laga ein rapport om strukturell rasisme i Bergen.
- Byarkivet har laga ein plan som reduserer kontoravtrykk med 2800 kvm. Gevinstane skal brukast til å gi betre digital tilgjengelegheit til arkiva.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nye tiltak			
Program for digital fornyelse - Kundestøttesystem (CRM) - driftskonsekvenser	2 000	1 297	703 Kundestøttesystemet er satt i drift. Mindreforbruk på grunn av delårseffekt i 2021.
Program for digital fornyelse - implementering og drift av Ansattservice	1 000	1 146	-146 Tidligere leder av Enhet for digitale driftstjenester er tilsatt som direktør i Ansattservice
Program for digital fornyelse - Kundestøttesystem	1 000	608	392 Kundestøttesystemet er satt i drift. Mindreforbruk på grunn av delårseffekt i 2021
Digitalisering av LRS - driftskonsekvenser	100	200	-100 Tiltaket er satt i drift
Økt husleie for Seksjon for digitalisering og innovasjon	1 600	1 600	0 Leieavtalen har trådt i kraft fra 1/3-2021

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Samfunnssikkerhetens hus - koordinatorene til Samvirkevakten	3 000	3 000	0 Samvirkekoordinatorer er ansatt
Tiltak for å møte covid-19-pandemien	11 050	11 050	0 Kostnadene er påløpt. Det ble i tertialrapport 2 vedtatt en justering av budsjettet mellom tjenesteområder som ikke er reflektert i disse tallene.
Sum	19 750	18 901	849

Nye engangstiltak

Workspace i UBW HR i forbindelse med ny refusjonsmodul - anskaffelse	316	220	96 Tiltaket er ingangsatt og forventes fullført i 2022. Kr. 96 000 er avsatt i fond til dette formålet.
Program for digital fornyelse - implementering og drift av Ansattservice	1 014	1 014	0 Tiltaket er gjennomført
Nordisk konferanse for likestilling - utsettes til 2021	100	0	100 Midlene er avsatt til disposisjonsfond til bruk i 2022.
Program for digital fornyelse - programadministrasjon	2 800	2 800	0 Tiltaket er gjennomført
Økt tilsyn barnehager	1 750	0	1 750
Sum	5 980	4 034	1 946

Tilpasning til aktivitetsnivå

Nye lokaler Bedriftshelsetjenesten	860	860	0 Tiltaket er effektivt
Økt KS-kontingent	2 187	1 053	1 134 Tiltaket er realisert innenfor budsjettrammen
Trainee-stillinger korona tiltakspakke	2 000	559	1 441 Med bakgrunn i koronapandemien har det ikke blitt ansatt nye traineer i Bergen kommune. Med bakgrunn i dette har ikke hele rammen medgått til formålet i 2021.
Felles kontaktsenterløsning for telefoni - Innbyggjerservice	248	248	0 Tiltaket er iverksatt
Midlertidig videreføring av BkSak	500	920	-420 Tiltaket ble forlenget ut 2021, og må trolig fortsette til sommeren 2022
Ikke erstatte årsverk til digitalisering av kemnerfunksjoner	-900	-900	0 Innsparingen er realisert
Workspace i UBW HR i forbindelse med ny refusjonsmodul- driftsmidler	45	45	0 Tiltaket er realisert innenfor budsjettrammen
Midlertidige lokaler ifbm. utflytting fra rådhuset	2 500	2 500	0 Midlene brukes etter formål
Dekning av arealutgifter - etat for vurdering og rehabilitering	515	515	0 Utgiftene er påløpt
Oppgradering av løsning for tjenesteorientert arkitektur	750	750	0 Tiltaket er iverksatt
IKT-utgifter - Drift av arbeidsstasjoner og MS-lisenser	2 200	170	2 030 Tiltaket er realisert innenfor budsjettrammen. Kostnaden for MS-lisenser var lavere i 2021 enn forventet.
Frikjøp av hovedverneombud	300	300	0 Tiltaket er realisert
Koronapandemien - merutgifter i ordinære tjenester 1. halvår 2021	200	200	0 Kostnadene er påløpt. Det ble i tertialrapport 2 vedtatt en justering av budsjettet mellom tjenesteområder som ikke er reflektert i disse tallene.

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Sum	11 405	7 220	4 185
Effektivisering			
Redusert porto, papir, trykking mv.	-150	-300	150 Innsparingen er realisert
EBE - Ytterligere 10 % reduksjon i energiforbruk i kommunale bygg	-1 000	-1 000	0 Reduksjon i energiforbruk fra referansenivået endte på 11,2%, hvorav en økt innsparing fra 10% til 11% var målet for 2021.
Innsparing leieutgifter ved fordeling av kemnerfunksjoner	-2 010	-2 010	0 Innsparingen er realisert
Redusert bruk av konsulenter i BFNE - Seksjon for administrasjon	-500	-500	0 Innsparingskravet er realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune korrigeret	-37	-37	0 Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-167	-167	0 Tiltaket er iverksatt, og det gjennomføres færre reiser i tråd med tiltaket
Reduserte utgifter til vikarbruk	-7	-7	0 Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset
Redusert reisevirksomhet	-74	-74	0 Tiltaket forventes realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill. - forlik i bystyret)	-217	-225	9 Innsparingen er realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-1 081	-1 123	42 Innsparingen er realisert
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill. - forlik i bystyret)	-11	-11	0 Tiltaket er iverksatt
Nedlegging "Bergenseren"	-60	-60	0 Tiltaket er iverksatt.
Redusert reisevirksomhet	-39	-39	0 Tiltaket forventes realisert
Redusert vikarbruk	-9	-9	0 Tiltaket forventes realisert
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill.)	-15	-15	0 Tiltak er realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill.)	-93	-93	0 Tiltak er realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune	-1	-1	0 Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset
Reduserte utgifter til vikarbruk (1,5 mill. - forlik i bystyret)	-29	-29	0 Innsparingen er tilnærmet realisert
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-582	-582	0 Tiltak er realisert
Mindre reisevirksomhet, varig tiltak	-76	-76	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet i byrådsavdelingens budsjett
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill. - forlik i bystyret)	-33	-33	0 Tiltaket er iverksatt, og det gjennomføres færre reiser i tråd med tiltaket
Mindre reisevirksomhet, engangstiltak i i 2021	-380	-380	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet i byrådsavdelingens budsjett
Redusert vikarbruk	-4	-4	0 Effektiviseringskravet er innarbeidet i byrådsavdelingens budsjett
Sum	-6 574	-6 775	201

Kutt i tiltak

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Nedleggelse av innbyggermagasinet "Bergenseren"	-1 000	-1 000	0 Innbyggermagasinet Bergenseren er lagt ned
Nedleggelse av innbyggermagasinet «Bergenseren»	-60	-60	0 Innarbeidet i vedtatt budsjett og aktiviteten tilpasset
Nedleggelse av innbyggermagasinet «Bergenseren»	-60	-60	0 Tiltaket er effektivert.
Nedleggelse av innbyggermagasinet "Bergenseren"	360	360	0 Innbyggermagasinet Bergenseren er lagt ned
Nedleggelse av innbyggermagasinet "Bergenseren"	-60	-60	0 Tiltaket er innarbeidet i byrådsavdelingens budsjett
Nedleggelse av innbyggermagasinet «Bergenseren»	-60	-60	0 Innarbeidet i vedtatt budsjett
Sum	-880	-880	0
Sum tiltak	29 681	22 501	7 181

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
HR systemportefølje (T1-2021)	2 000	97	1 903 Det er dialog med leverandør angående endret funksjonalitet i UBW HR. Ytterligere kostnad vil påløpe i 2022.
Rådgiver - anskaffelsesområdet (T1-2021)	800	800	0 Midlene brukes etter formål
Økt kontingent 2021 Lyntogforum (T1-2021)	-3	-3	0 Kontingentet har økt og er flyttet fra tj.omr. 16 - administrasjon til tj.omr. 14 - Nøring
IKT - arbeidsstasjoner og MS lisenser (T1-2021)	800	0	800 Kostnaden er lavere i 2021 enn forventet.
Korreksjon effektiviseringstiltak Mindre reisevirksomhet, BKMB selvkostområder (T1-2021)	50	50	0 Tiltaket er innarbeidet i byrådsavdelingens budsjett
OU kontingent (T1-2021)	660	401	259 Tiltaket er realisert innenfor budsjetttrammen
Merutgifter korona - utgifter til kommunens tilsynsansvar etter Covid-19 forskriften	1 320	0	1 320
Sum	5 627	1 346	4 281
Nye tiltak			
Husleie - Samfunnssikkerhetens hus (T1-2021)	7 250	6 888	362 Tiltaket er iverksatt. Husleiebelastning 2021 ble noe lavere enn forutsatt.

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Leie av administrasjonslokaler i Rosenkrantzgaten 3 (T1-2021)	6 640	6 640	0 Leieavtalen har trådt i kraft fra 1/3-2021
Sum	13 890	13 528	362
Nye engangstiltak			
Etablering av Ansattservice - økt ressursbehov i 2021 (T1-2021)	550	132	418 Tiltaket er gjennomført, men det ble ikke behov hele tilleggsbevilgningen
Utgifter til kommunens tilsynsvarsvar etter Covid-19 forskriften (T1-2021)	600	2 459	-1 859 Ordningen med karantenehotell og smitteverninspektører er forlenget i tråd med smittesituasjonen høsten 2021.
Merutgifter til håndtering av korona - informasjonstiltak (T1-2021)	1 145	1 785	-640 Utgifter til informasjonstiltak under pandemien ble noe høyere enn anslått i T2-21
Oppfølging av helhetlig gjennomgang av personvern og informasjonssikkerhet (T1-2021)	6 200	5 413	787 Arbeidet med oppfølging av helhetlig gjennomgang er gjennomført
Prosjektstillinger ut 2021 knyttet til lokaldemokrati (T1-2021)	900	60	840 Tiltaket ble vedtatt ifm behandlingen av T1-21 i juni, med varighet ut året. Dette ble et for kort tidsrom til å klare å rekruttere til stillingene. Det ble derfor gjort en omprioritering av interne ressurser for å arbeide med bestillingen, og hentet inn noe ekstrahjelp i den forbindelse. Dermed beholdes også kompetansen internt i kommunen.
Implementering av nytt kundestøttesystem - økt ressursbehov i 2021 (T1-2021)	2 000	1 203	797 Tiltaket er gjennomført med et mindreforbruk i 2021
Merutgifter korona - Lokasjonsbasert varslingssystem 2. halvår - 21	750	0	750
Program for digital fornyelse - økt ressursbehov i 2021 (T1-2021)	1 800	1 800	0 Tiltaket er gjennomført
Utvidet innbyggjerservice - videreføring av tiltak ut 2021 (T1-2021)	450	400	50 Tiltaket er gjennomført
Videreføring av mindreforbruk BKML (T1-2021)	361	361	0 Innarbeidet i budsjetttramme 2021
Merutgifter korona - informasjonstiltak	550	0	550
Sum	15 306	13 613	1 693
Sum tiltak	34 823	28 486	6 337

Utvikling og utfordringer

Eigarskap

Eigarskap konsern har ansvaret for å følge opp eigarskapen kommunen har i ulike selskap, interkommunale selskap (IKS) og arbeidsmarknadsbedrifter. Døme på saker som seksjonen arbeider med er vedtekts- og kapitalendringer, samt prosessar om emisjonar, avvikling og sal av aksjeselskap.

På område kor ei byrådsavdeling har eit særskilt fagansvar, som samferdsle, kultur og renovasjon, er det dei respektive byrådsavdelingane som tar hand om verksemdfaglege interessene og utøver funksjonen som ordinær generalforsamling.

Også i 2021 har Eierskap konsern arbeidd med å følgje opp vedtaket i bystyresak 30/19 [«Melding om eierskap i kommunens selskaper og foretak»](#).

Seksjonen leverte bystyresak om «Bergen Havn AS (BH) – utredning av ulike forhold knyttet til flytting av godshavnen fra Dokken, herunder vurdering av beslutningsgrunnlag fra BH AS». Saka blei behandla av bystyret 20. mai 2021.

Pandemien førte til at det òg i 2021 blei gitt offentlege tilskot til selskap som var særleg råka av smitteverntiltaka. Desse tilskota kom arbeidsmarknadsbedriftene som høyrer heime i Bergen kommune til del. I byrådssaka [“Ny lokal kompensasjonsordning til lokale virksomheter i Bergen våren 2021”](#) blei det løyvd to millionar kroner til arbeidsmarknadsbedriftene. Det samla nettotapet for verksemdene var i overkant av tre millionar kroner. I løpet av prosessen løyvde byrådet ytterlegare éin million kroner slik at tilskotsbeløpet utgjorde nær 100 prosent av det dokumenterte tapet til selskapa.

Seksjonen har i 2021 vore involvert i prosessen med å avvikle fire aksjeselskap. Mellom desse er BTS Utvikling AS. Hausten 2021 var det fleire medieoppslag, der det blei stilt spørsmål ved rolla til den daglege leiinga i dette selskapet. Kontrollutvalet i kommunen tok òg problemstillinga opp til behandling i fleire møte.

Etat for bygg og eiendom

Etat for bygg og eiendom (EBE) er ISO-sertifisert i standardane *kvalitet* og *miljø*. Etaten blir årleg revidert etter standardane. Å ta hand om innmelde hendingar er sjølvve motoren i kvalitetsarbeidet. I 2021 hadde etaten eit mål om 500 meldingar i 2021, og oppnådde eit resultat

FORHANDLINGAR: Egedomsavdelinga i Etat for bygg og eiendom har gjennom året vore i forhandlingar med Skanska om kjøp av kulturminnet Dikkedokken og Kjødehallen. Bystyret har bede byrådet om å jobbe for at eigedomane blir nytta til kulturføremål. Foto: Ola Henning Målsnes

på 483 meldingar. EBE har i heile 2021 jobba med å kjøpe inn eit nytt system for eigedomsforvaltninga. I 2022 skal den nye løysinga for fasilitetstyring takast i bruk.

Egedomsavdelinga i etaten har leia forhandlingane om kjøp av Dikkedokken i 2021. Drøftinga om sal av eigedom på Dokken til Statsbygg og sal av eigedom i samband med ny byarena pågår.

Etaten får større portefølje og breidde i tenestene. Reinhold er det området kor etaten har vakse mest i løpet av 2021.

Reinholdsavdelinga tel no over 150 medarbeidarar. Etat for bygg og eiendom har no passert 500 medarbeidarar.

Etat for bygg og eiendom har i 2021 overtatt ansvaret for bygningsmassen til 16 tidlegare Akasia-barnehagar. Eksterne leverandørar vil førebels drifte og halde barnehagebygga reine. Eige

personell tar over eigedomsdrifta frå 1. mars 2022 og reinholdet frå 1. august 2022.

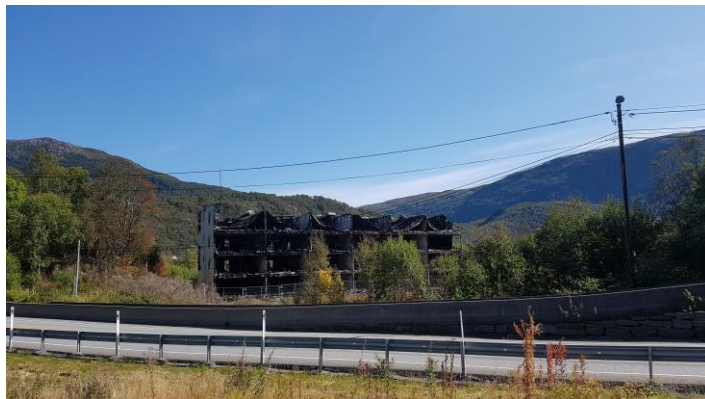
Sambruk og gjenbruk blir viktigare i framtida. For EBE kan det bli aktuelt å ha sambruk av den gamle Fana brannstasjon på Paradis når brannstasjonen skal flytte til Rådalen årsskiftet 2023/24. Etterbruken av den gamle brannstasjonen har vore omtalt i fleire medieoppslag det siste året.

Etat for boligforvaltning

Utstrakt bruk av heimekontor og utfordringar med bemanninga hos leverandørane har ført til ein del forseinkingar både i løpande drift og vedlikehaldsprosjekt i Etat for boligforvaltning (EBF).

Tomgang er bortfall av leigeinntekter i perioden som går frå ein leigetakar flyttar ut til den neste flyttar inn. Måltalet for tomgangen er to prosent. I 2021 enda tomgangskostnadane på 2,45 prosent. I 2020 var det tilsvarende talet 2,43 prosent. Det har dessverre tatt meir tid å tildele og klargjere bustadane. Til tider har leverandørane våre meldt om problem med bemanninga. Døme på dette er utanlandske arbeidstakarar som ikkje kom tilbake etter ferie i heimlandet.

Talet på bustadar som er melde ledige har gått ned i 2021 til 759 frå 874 i 2020. Snittprisen for å gjere ei leilegheit klar for ny leigetakar har auka frå 59.000 til 76.400 kroner i 2021. Dette skuldast både høg slitasje på nokre husvære og at prisen på råvarene i byggebransjen steig i 2021.

DRAMATISK BRANN: Natt til 7. august braut det ut brann i utleigebustadane i Lonemarka i Arna. Alle dei 24 som budde der blei huslause. Mange frivillige stilte opp for å hjelpe dei med klede og naudsynt utstyr. Det blei jobba raskt med å gi dei ein ny stad å bu, (Foto: Ola Henning Målsnes)

Til alt hell blei ingen skadde i brannen i utleigebustadane i Lonemarka i sommar. Etaten har hatt nokre utgifter til mellombels opphald for leigetakarane i vekene etter brannen. Innsatsen for å skaffe bebuarane nye butilbod var effektiv. Det er enno ikkje avklart korleis KLP vil gjennomføre sjølv forsikringsoppgjeret. KLP har kompensert for inntektsbortfallet i rekneskapen for 2021.

Det planlagte vedlikehaldet gjennom året blei forseinka og avsetninga til vedlikehaldsfondet auka i 2. tertial. Auka utgifter til det løpande vedlikehaldet førte til at avsetninga blei 17,7 millionar mot planlagde 20,5 millionar kroner.

Etat for utbygging

Etat for utbygging (EFU) er byggherren til kommunen når byggeprosjekt og relaterte prosessar skal gjennomførast. Prosjekta omfattar ulike kategoriar av offentlege bygg, og er av svært varierende omfang og kompleksitet. Ved inngangen av 2021 var det rundt 90 aktive prosjekt, av desse var 17 i byggefasen. I desember 2021 er talet på 70 aktive prosjekt og 18 av desse var i byggefasen.

Det indre livet i etaten og drifta på byggeplassane har også i 2021 vore prega av den pågåande Covid-19-pandemien og smitteverntiltak. Dei tilsette har jobba frå heimekontor store delar av året og det har fungert bra. Fleire av byggeplassane har til tider hatt redusert aktivitet eller nedstenging. Dette har ført til enkelte forseinkingar i framdrifta.

Heil eller delvis nedstenging på grunn av påvist smitte hjå personell, avstandskrav, behov for større riggareal, karantenetid og redusert mobilitet hos utanlandske arbeidstakarar har gjort drifta av byggeplassane meir tungvint. I tida framover må det også reknast med at smitteverntiltak og fare for nedstenging av utbrot kan gjere drifta tungvint, sjølv om utbreidd vaksinerings hjelper noko på situasjonen.

Til tross for pandemien har det vore høg aktivitet i 2021, både målt i talet på aktive byggeplassar og bokførte investeringskostnadar. Evnen til å gjennomføre har vore god under krevjande omstende.

Etat for utbygging har ein forskings- og utviklingsavtale med Eviny om to utsleppsfrie pilotprosjekt. Etaten ønskjer med dette å vere ein pådrivar for å omstille marknaden til utsleppsfridom og få ned klimagassutsleppa. Eviny deltek med kompetanse for å leggje til rette for ei god energiløysing på byggeplassane, slik at det blir høve til å nytte større anleggsmaskinar som går på straum.

Som eit ledd i arbeidet med strategisk kompetanseutvikling etablerte etaten ein prosjektskule hausten 2020. Det er utvikla prosjektmetodikk og gjennomføringsmodellen er revidert. Prosjektskulen består av 6 hovudmodular og ein tilleggsmodul. Målgruppa er tilsette i EFU, bestillarar i byrådsavdelingane, byggforvaltarar og styringsgruppedlemmer. Første kull blir uteksaminert frå skulen hausten 2022.

Innkjøp

Gjennom året har det vore behov for å få raskt etablert avtalar for å handtere pandemien. Dette gjeld avtalar som skal dekke nye behov og avtalar frå tidleg fase av pandemien som skal erstattast. Kapasiteten til å gjennomføre konkurransar på andre nye område har derfor vore svakare enn planlagt.

Kontraksadministrasjon er eit viktig satsingsområde. Arbeidet med å oppdatere kurs, verktøy og rettleingsmaterieill har vore ei prioritert oppgåve. Utfordringa er at ansvaret for oppfølging av dei løpande kontraktane til kommunen er spreidde på mange hender.

Oppgåva med å profesjonalisere arbeidet til kontraksforvaltarane må framleis prioriterast for å sikre at verdiar i inngåtte kontraktar blir tilstrekkeleg tatt vare på. Bruk av kontraksadministrativt system og data som blir utvikla og gjort tilgjengelege frå systemet for innkjøpsanalyse er heilt sentrale hjelpemiddel.

Innkjøpsområdet er prega av stadig nye område som krev detaljkunnskap. Det gjeld særleg innan klima, miljø og samfunnsansvar. Velferda til dyra er eit døme på eit område som har fått mykje merksemd dette året. Tilsvarande aukar krava til fagkunnskap, systematikk og marknadskunnskap. Det er derfor behov for at arbeidet med betre arbeidsprosessar og økt intern effektivitet har høg prioritet.

Digitalisering og innovasjon

Ny styringsstruktur og arena for samarbeid på digitaliseringsområdet

Byrådet vedtok i desember 2020 ny styringsstruktur for digitaliseringsområdet. Styringsstrukturen omfattar både eit nytt reglement for digitalisering og IKT i Bergen kommune, og nye roller med særskilt ansvar knytt til digitalisering, personvern og informasjonstryggleik. Eksisterande roller vart reviderte og rollekort etablerte som del av kvalitetssystemet til kommunen. Styringssystemet inkluderer etableringa av både eit felles digitaliseringsforum på tvers av byrådsavdelingar og eit digitaliseringsråd på konsernnivå. Store delar av 2021 har gått med på etablere og finne folk til dei nye nye rollene og få på plass nye arenaer for samstyring. Erfaringane så langt har vore gode.

Personvern og informasjonstryggleik

Arbeidet med heilskapleg gjennomgang har gjennom store delar av 2021 prega arbeidet innan personvern og informasjonstryggleik. Det vert framleis jobba med å innføre, etterleve og betre tiltaka på

dette området. Protokollen for å behandle personopplysningar blei revidert gjennom heile året. I desember kunne revisjonen sluttførast og registrerast i kvalitetssystemet BkKvalitet.

Med røynsle frå tidlegare hendingar er det òg etablert ein operativ beredskapsplan for personvern og informasjonstryggleik.

Ei sentral endring har vore å gi personvernombodet ei friare og meir uavhengig rolle. Ombodet er difor organisatorisk flytta ut av avdelinga for personvern og informasjonstryggleik.

Schrems II-domen handlar om overføring av personopplysningar til land utanfor EU og EØS. Kommunen har framleis ikkje funne ei konkret løysing på problemstillinga som domen gir oss. Det er utarbeidd ein rettleiar om temaet og dette vil bli følgt tett opp.

Gjennom etableringa av Ansattservice er det òg formalisert ei intern tryggingssgruppe kor Seksjon for digitalisering og innovasjon og Ansattservice arbeider tett saman for å vere oppdaterte og i forkant av hendingar og truslar. Dette viste seg svært verdifullt med den aktive og pågåande trusselen som oppstod rett før jul.

Datatilsynet gjorde på slutten av året ei vurdering av eigen bruk av Facebook. Tilsynet sine vurderingar er gjennomgått. Fagmiljøa i kommunen vil arbeide med korleis Bergen kommune skal møte utfordringane med bruk og nærvær på sosiale medium.

Bergen kommune har oppgåva som personombod også for fem nabokommunar. Det er inngått avtale om å tilby denne tenesta til ytterlegare ein kommune i 2022.

Nye tenester for digital samhandling

I 2021 var løysingane som kommunen har for digital samhandling heilt sentrale for å halde oppe tenestene til kommune. Dette er løysingar som Office 365 og Teams. Store delar av samhandlinga til administrasjonen i kommunen har vore digital. IKT-miljøet i kommunen har lagt ned eit stort arbeid for å sørge for tilstrekkeleg kvalitet og tilgjenge for desse løysingane.

Kommunen har no løysingar og prosessar som gjer det mogeleg å arbeide meir fleksibelt enn nokon gong tidlegare. Løysingane er uavhengige av fysisk plassering. Dette svarar også saman med konseptet kommunen har vedtatt for kontorarbeidsplassar. Den digitale samhandlinga vil utviklast kontinuerleg i tråd med gjeldande krav i lovene. Dette gjeld særleg innanfor personvern og informasjonstryggleik, men er også viktig med tanke på arkivlova og offentleglova.

Digital fornying: Kanalstrategi og etablering av Ansattservice

Ansattservice vart oppretta som ein eigen etat i Byrådsavdeling for finans, næring og eigedom (BFNE) frå 15. mars 2021. Tenesteområda som inngjekk frå starten var digitaliserings-, IKT- og HR-tjenester.

Eining for digitale driftstenester (EDD) inngjekk i sin heilskap i Ansattservice frå starten. Etableringa er ein viktig milepæl for å sikre gode og samanhengande tenester til dei tilsette. Ansattservice får ei sentral rolle i produksjon og vedlikehald av innbyggjar- og næringslivstenester på vegner av alle byrådsavdelingane. Heilskaplege og samanhengande tenester retta mot brukarane er viktige føresetnader for å etterleve måla i digitaliseringsstrategien til både kommunen og regjeringa.

I tråd med tiltaka i kanalstrategien til kommunen skal alle servicemiljøa til kommunen ta i bruk det nye kundestøttesystemet BkService med tilhøyrande serviceprosessar og servicestandard. BkService vart tatt i bruk av Ansattservice frå andre kvartal 2021. og Innbyggjerservice tok i bruk systemet til å registrere førespurnader frå innbyggjarar frå september. Det er jobba med å planlegge og førebu vidare

innføring til alle servicemiljø som har dialog med innbyggjarar, næringsliv, organisasjonar. Dette blir eit eige prosjekt i 2022.

Program for digital fornying vart avslutta 31.12.2021. Programmet har oppnådd måla som mandatet sette. Dei viktigaste synlege resultata er knytte til kanalstrategi, etablering av Ansattservice, innkjøp av kundestøttesystem og etablering av nye serviceprosessar og servicestandard. Arbeidet har vore gjennomført i samarbeid med alle byrådsavdelingar. Programmet har òg hatt som del av mandatet å hjelpe med å hente ut effekt av tidlegare og andre pågåande digitaliseringsprosjekt. I sum har dette gjort det mogeleg å legge til rette for å realisere gevinstar som var tillagt programmet. Gevinstane er både kvalitative og kvantitative. Dei budsjettmessige gevinstane er lagt inn i handlings- og økonomiplan for perioden 2021-2024.

Nasjonalt og regionalt samarbeid

Bergen kommune er vertskommune for samarbeidet i Digi Vestland. I 2021 vart samarbeidet utvida med dei kommunane i Sogn og Fjordane. No dekker samarbeidet kommunar i heile Vestland fylke. Utvidinga blei markert med ei digital samling for ordførarane 1. september 2021. Samarbeidet er knytt til den nasjonale samstyringsstrukturen for digitalisering i KS.

Medlemskommunane finansierer drifta av Digi Vestland. I tillegg er aktivitetsnivået påverka av tildeling av skjønnsmidlar frå Statsforvalteren. I 2021 utgjorde desse midlane 4,9 mill. kroner.

Bergen kommune har på fleire område sentrale posisjonar i den digitale samstyringsstruktur til KS. Det er aukande innhald av både strategiske saker og konkrete prosjekt og leveransar i denne strukturen.

Lønns- og regnskapssenteret

Dei tilsette på Lønns- og regnskapssenteret (LRS) har mesteparten av 2021 arbeid frå heimane sine. Sjukefråværet har vore stabilt og lågt. Drifta har gått som normalt. I løpet av året er det tatt i bruk eit system som gjelder gjere arbeidet med periode- og årsavslutninga enklare og automatisert.

Året har vore prega av prosessen med å slå saman LRS og Ansattservice. Byrådet vedtok i juni at samanslåinga skulle finne stad. Frå 1. februar 2022 er LRS og Ansattservice slått saman til ei eining med namnet Ansattservice.

Menneskerettsbyen Bergen

Bergen vart trekt fram som den første menneskerettsbyen i Noreg i rapporten "Kommuner og menneskerettigheter" laga av Norges institusjon for menneskerettigheter. Arbeidet med å definere rolla som menneskerettsby held fram og ein ser på synergjar mellom arbeidet med berekraftsmåla og menneskerettane.

Forskningsprosjekter

Bergen kommune deltar i eit FoU-prosjekt om samskaping i storbyane.

Bergen kommune samarbeider med Vestland fylkeskommune, Høgskulen på Vestlandet, NORCE, Vestlandsforskning og VIS i prosjektet Horisont Vestland for å få fleire søknadar frå Vestland til forskings- og innovasjonsprogrammet "Horisont Europa".

Kommunikasjon

Seksjon informasjon er den kommunikasjonsstrategiske eininga i kommunen. Seksjonen arbeider for

gode haldningar og rutinar for kommunikasjon. Ordninga med informasjonsberedskap blir koordinert av seksjonen. Den har redaktøransvaret for hovudkanalane til kommunen og overordna ansvar for kommunikasjonsfaglege rettleiarar. Seksjonen jobbar for at kommunen skal vere open og demokratisk.

Klart språk er høgt prioritert. Kommunen fekk Klarspråkprisen og det er ein viktig inspirasjon til å halde fram med dette arbeidet. Seksjonen forvaltar logoen og profilen til kommunen. Seksjonen har utvikla malverk og retningslinjer for å tryggje at kommunen er heilskapleg og byggjer tillit gjennom å vere ein tydeleg avsender.

KLARSPRÅKPRISEN: Byrådsleiar Roger Valhammer med ein bukett roser etter overrekkinga av Klarspråkprisen for kommunar og fylkeskommunar. Han takka innbyggerane for viktige tilbakemeldingar og tilsette for arbeidet med å gjere språket forståeleg. I videoen kan du sjå korleis Bergen kommune jobbar med klart språk. FOTO: Andrew M.S Buller. <https://youtu.be/o0p8xxU7f8M>

Kommunikasjon om koronapandemien har vore ei hovudoppgåve. Seksjonen har hatt eit tett samarbeid med kommunikasjonsmiljøet på Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet og andre avdelingar. Nettsidene til kommunen, pressekonferansar, pressemeldingar, nyhendebrev, video, informasjon på ulike språk, møte tolka på teiknspråk. SMS, annonsar og det å svare på spørsmål frå innbyggerane er nokre av kanalane og verkemidla som er blitt tekne i bruk.

Årsmelding 2021

PRESSEKONFERANSE OM KORONA: Byrådet har hatt sine jamnlege pressekonferansar om koronasituasjonen på Innbyggerservice. Byrådsleiar Roger Valhammer, helsebyråd Beate Husa, smittevernoverlege Marit Voltersvik og kommuneoverlege Trond Egil Hansen presenterer smitteverntiltak og tilrådingar i november. Døvetolk til venstre.
FOTO: Andrew M.S. Buller

Seksjon informasjon jobbar etter visjonen om å vere der bergenserne er. I kommunikasjonen er det viktig å bygge tillit til kommunen, engasjere innbyggjarane, få til samarbeid og vere framtidsretta. Informasjon til tilsette er eit prioritert område.

DIGITALE ANNONSAR: For å nå ut til innbyggjarane med råd og viktig informasjon i samband med koronapandemien har Seksjon informasjon produsert digitale annonsar til nettaviser.

Innbyggerservice er kompetansemiljøet i kommunen for kundebehandling og service. Avdelinga har ei viktig rolle i gjennomføringa av kanalstrategien. Innbyggerservice er ein pådrivar for samarbeid mellom kundesentra i kommunen. Innbyggerservice har ansvaret for kommunens kontaktsenterløysing, Wave. Det er 72 avdelingar med i alt 344 telefonkøar som nyttar denne løysinga i dag. Det gir innbyggjarane betre service og samarbeidet internt lettare.

Med gode smitteverntiltak har Innbyggerservice heile året vore open for dei som treng å møte kommunen ansikt til ansikt. Publikumsmottaket har dagleg hatt mellom 50 og 60 besøkande. Mange har språkutfordringar og gjerne lite erfaring i å bruke digitale tenester. Hos Innbyggerservice får dei digital rettleiing og hjelp til å bruke kommunale og statlege sjølvbeteningsløysingar. Byrådet har hatt pressekonferansane om koronasituasjonen på Innbyggerservice.

Seksjon informasjon er med i utviklinga av den digitale kommunen. Besøkstala på nettsida aukar framleis og har dobla seg i løpet av koronapandemien. I heile 2019 var det 6 millionar besøk, i 2020 var det 9,5 millionar og i 2021 12,9 millionar besøk. Ein stor del av auken handlar om besøk på sider om korona. Brukarundersøkingar, trafikk og brukeradferd i ulike kanalar er verktoy som blir brukte for å sikre at kommunen når ulike målgrupper. Eit flertall av bergensarane har stor grad av tillit til informasjonen kommunen har gitt i samband med koronapandemien. Det viser ei brukarundersøking frå mai 2021.

Nokre av hovudfunna:

- Media peikar seg ut som den viktigaste informasjonskjelda for innbyggjarane (66 prosent). Relativt store delar oppgir informasjon frå Bergen kommune (32 prosent) og nettsider frå nasjonale mynde (18 prosent) som dei viktigaste kjeldene til informasjon.
- Generelt har befolkninga svært stor tillit til informasjonen frå desse informasjonskjeldene. Det er størst grad av tillit blant dei som har informasjon frå kommunen som den viktigaste informasjonskjelda.
- Dei fleste (72 prosent) meiner dei har fått tilstrekkeleg med informasjon om korleis koronasituasjonen påverkar kvardagen deira.
- Bergensarane (71 prosent) opplever i stor grad at informasjonen til kommunen vekkjer tillit når det gjeld korleis kommunen har handtert koronasituasjonen.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhetens hus som etat blei oppretta mars 2021. Samvirkevakta starta opp i juni 2021. Huset vart offisielt opna av byrådsleiar fredag 12. november 2021. Etaten har tre avdelingar: Det første permanente samvirkesenter i Noreg, eit forskings- og kompetansesenter og eit service- og sikkerheitssenter. Prosjektet starta opp i 2014 og er slutført ved overgang til vanleg drift i 2021.

Opprettinga er ei monaleg og unik kommunal satsing på samfunnstryggleik, både i byen og regionen. Satsinga innber ei styrka evne til samvirke og beredskap når kriser og uønskete hendingar skjer. Viktigare er det at nyskapinga gjer det mogeleg å oppdage farar og trugsmål tidlegare i utviklinga. Dermed blir det realistisk å setje i verk tiltak som kan hindre ei utvikling mot alvorlege, uønskete hendingar eller kriser.

Kapasiteten og kompetansen til Samfunnssikkerhetens hus skal ikkje berre brukast i Bergen kommune. Kommunane rundt Bergen skal også få høve til å ta del i samarbeidet. Gjennom å leggje til rette for ei felles satsing på samfunnstryggleik i regionen, kan samarbeidet mellom kommunane og regionale samvirkeaktørar gjerast vesentleg meir effektiv.

Samstundes med det omfattande arbeidet med å bygge Samfunnssikkerhetens hus, har etatgen slutført og halde opp framdrifta i pågåande prosjekt. Flaumsikringa av verdsarven på Bryggen er slutført med innkjøp av flaumpølser. Desse skal hindre at sjøvatn kjem inn over kaikanten ved stormflo.

Beredskapssjefen i Bergen har leia ei internasjonal ekspertgruppe. Gruppen skal utarbeide ein internasjonal standard for å førebu, gjennomføre og følge opp byomattande arrangement. Etter planen skal standarden overleverast International Organization for Standardization i september 2022. Det er etter planen.

Standarden «*ISO 22379, Security and resilience - «Guidelines for hosting and organizing citywide or regional events»*», er eit resultat av den vellukka offentlege gjennomføringa av Sykkel-VM i Bergensregionen i 2017. Dette blir den første internasjonale standarden for samfunnstryggleik som Noreg har leia utviklinga av.

Arbeidet med den første offentlege doktorgraden som forskar på regionalt samvirke har framdrift som planlagt. Det treårige arbeidet skal gi betre kunnskap om bakgrunnen for, forståinga for og etterlevinga av «samvirkeprinsippet» som blei innført etter 22. juli 2011.

Arbeidet i etaten har gjennom året elles vore prega av kontinuerleg handtering av Korona-pandemien. Etaten har brukt store delar av kapasiteten på å støtte byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet i deira arbeid. Etaten har mellom anna hatt ansvaret for ordninga med innreisekarantene og smitteverninspektørane i Bergen kommune.

Kommuneadvokaten

Kontoret til kommuneadvokaten har levert juridisk hjelp og advokattjenester til heile den kommunale organisasjonen. Kontoret har hatt eit vidt tilfang av saker som omhandlar både offentlegrettslege og privatrettslege spørsmål. Kommuneadvokaten er prosessfullmektig for kommunen i tvistar for domstolane og fylkesnemnda. Kontoret har i tillegg levert juridiske rådgivningstenester av stort omfang til byrådsavdelingar og underliggjande etatar. Tre årsverk jobbar med å behandle tvangssaker etter barneverntjenesteloven. Åtte årsverk er knytta til rådgiving og prosessoppdrag på øvrige rettsområde.

Kontoret har hatt full drift gjennom heile koronapandemien. Det har likevel blitt ein del forseinkingar i produksjonen som følge av smitteverntiltaka.

Medarbeidarane har i 2021 behandla ei rekke små og mellomstore rådgivningssaker samt tvistesaker for domstolar og fylkesnemnda.

Kommuneadvokaten er også prosessfullmektig i saker om tvangsinngrep etter barnevernlova og helse- og omsorgstenestelova. I 2021 mottok kontoret 84 slike saker, noko som er omtrent same nivå som året før.

HR konsern

HR konsern har ansvar for at Bergen kommune har ein overordna HR-politikk og at leiarane har gode verktøy til å utøve leiarrolla. Bergen kommune skal vere ein attraktiv arbeidsgjevar, ein inkluderande, framtidsretta og endringsdyktig kommune.

Aktivitet og milepæler

I 2021 har HR konsern starta arbeidet med fleire prosjekt og satsingar som følgje av HR meldinga som vart vedteke i 2019 (bystyresak 238/19 og byrådsak 1175/20 om oppfølging av HR meldinga). Døme på aktivitetar er nytt leiarutviklingsprogram, HMS strategi og oppdatering av omstillingsreglement.

Pandemien har også i store deler av 2021 utfordra mange område innan arbeidsgivarområdet. HR konsern har brukt mykje ressursar på å hjelpe organisasjonen i møtet med dei nye rammevilkåra. Dette omfattar alt frå vurderingar av styringsretten, rammar for partssamarbeidet, bemanning og ressursforvaltning, rekruttering, og oppfølging av fysisk og psykososialt arbeidsmiljø.

Arbeidet med å vidareutvikle og digitalisere system- og verktøyporteføljen til HR konsern har vore høgt prioritert i 2021. Pilotprosjektet med å utvikle eit leiardashbord som skal gi styringsdata i sanntid er godkjent av personvernombodet og klar for pilot. Dette vil gi leiarane enklare tilgang på styringsdata og eit betre grunnlag for verksemdsstyring. Gitt økonomisk handlingsrom vil utvikling av leiardashbordet bli vidareutvikla med meir HR-data og med andre økonomiske parametar i samarbeid med andre konsernfunksjonar dei neste åra.

HR kompetanse

Kompetanseutvikling var også i 2021 eit prioritert område for kommunen. HR konsern utvikla og arrangerte ei rekke kurs i 2021. Omsynet til smittevern har ført til at kursverksemda i hovudsak er flytta over på digitale flater. Omlag 2.440 tilsette har deltatt på til saman 88 kurs og webinar i regi av HR konsern i 2021. HR konsern tilbyr i tillegg ulike nettkurs.

I 2020 starta Bergen kommune med å innføre digital kompetansestyring. Dette er framleis eit viktig satsingsområde.

I 2021 vart det produsert 2616 nye annonsar via rekrutteringsverktøyet til kommunen. Nokre utlysingar inneheldt fleire stillingar. 4181 personar vart tilsette i kommunen. Totalt var det registrert 61386 søknader på desse stillingane. Det er utfordrande å få nok kvalifiserte søkarar til enkelte fagstillingar, som legar og sjukepleiarar. Til andre stillingar, som til dømes konsulent, reinhaldar og assistent, får vi ofte svært mange søkjarar.

HMS

Arbeidsoppgåver knytt til koronapandemien har òg prega HMS-arbeidet i kommunen i 2021. Det er gjort ein omfattande jobb med å få styrande dokument og prosesskildringar for HMS-området inn i Bkkvalitet, Bergen kommune sitt kvalitetssystem. Blant annet ble prosedyre i vald og truslar revidert og nye rettleiarar vart utarbeida og lagt til. Nye HMS-verktøy vart også lagt til slik at leiarar kan dokumentere utførte lovpålagte oppgåver innan systematisk HMS-arbeid i Bkkvalitet. I tillegg vart det utarbeid ny HMS-strategi for Bergen kommune.

Arbeid med revidering av obligatorisk HMS-opplæring for verneombod, medlemmer av HAMU/arbeidsmiljøutval (AMU) og leiarar i Bergen kommune vart starta og held fram i 2022.

HR Bemanning

HR Bemanning består av avdelingane Bemanningstenester, Yrkesopplæring, Arbeidsinkludering og Gjenbrukssentralen. Bemanningstenester omtales i dette kapittelet, Yrkesopplæring og Arbeidsinkludering samt Gjenbrukssentralen omtales i 11A og 11B.

Avdelinga Bemanningstenester i HR Bemanning er eitt av fleire tiltak for å gjennomføre kommunens satsing på heiltidskultur. Bemanningstenestar er kommunens bemanningsbyrå og dekker midlertidige bemanningsbehov ved sjukeheim og barnehagar.

Aktivitet og milepæler

HR Bemanning har hatt ansvaret for sommarjobbprosjektet for ungdom med nedsett funksjonsevne. Tiltaket ble gjennomført i barnehagar. Eininga har også starta eit større rekrutteringsprosjekt for å bistå Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillig (BEHF) i rekruttering av personell til sjukeheim og til heimebaserte tenester.

Bemanningstenestar har opplevd auka etterspørsel etter vikarar i barnehage som følge av koronapandemien og etterspørselen har auka ytterlegare hausten 2021. Avdelinga har på det meste levert meir enn 210 vikarar dagleg. Dette har medført et stort behov for rekruttering av fleire vikarar.

Ved utgangen av 2021 arbeider det 24 fagarbeidarar og 18 assistentar i 100% faste stillingar som vikarar i barnehage. I same periode arbeider det 11 fagarbeidarar og ein sjukepleiar som totalt utgjør 10,8 årsverk som vikar i sjukeheim. I tillegg har avdelinga rundt 86 ringevikarar med rammeavtale som dekker midlertidige oppdrag i barnehagar.

I 2021 har Bemanningstenester dekket 52% av alle vikaroppdrag i barnehagar. 17% av vikaroppdraga er dekket av egne faste tilsette, 35% er dekket av egne ringevikarar og 48% er dekket av eksterne rammeleverandørar.

Bedriftshelsetenesta

Bedriftshelsetenesta i Bergen kommune er ein godkjent BHT som yter tenester til alle byrådsavdelingane med underliggende etatar. Bedriftshelsetenesta skal bistå einingane, arbeidstakarane, arbeidsmiljøutval og verneombod med å skape sunne og trygge arbeidsforhold. Bedriftshelsetenesta skal ha en fri og uavhengig stilling i arbeidsmiljøspørsmål.

Aktivitet og milepæler

Bedriftshelsetenesta har vore i full drift gjennom heile 2021. Smittevern hensyn og koronatilpassande aktivitetar har satt sitt preg på gjennomføringsevna. Det inneberer at fysiske møter har vore gjennomført etter risikovurderingar og digitale møter vert nytta som alternativ der det har vore mogeleg.

Målrettande helseundersøkingar er gjennomført, men det har tatt noko meir tid enn det som var planlagt i utgangspunktet.

Tall på handendingar er 627 og arbeidet med oppfølging av tilsette etter vald -og truslepisodar er framleis høgt prioritert. Det same er satsinga innan opplæring i førebyggjande handtering og vald og truslar innan skule.

Bedriftshelsetenesta har vore invitert inn i alle de åtte byrådsavdelinganes arbeidsmiljøutval.

Bergen byarkiv

Bergen byarkiv er ansvarleg for dokumentasjonsforvaltninga i kommunen. Arkivet gir innsyn, gjer arkivmateriale tilgjengeleg og formidlar kunnskap om arkivet til kommunen og bysamfunnet.

«Uræd" som blei utvikla/designa av Ole Brude. Biletet blei teke hos Mjellem & Carlsen då Roald Amundsen besøkte Bergen i 1907, og er teke vare på av Bergen byarkiv. Foto Bergen fotoarkiv.

I 2021 har byarkivet publisert kjelder på [Digitalarkivet.no](https://digitalarkivet.no). Her blir viktig historisk dokumentasjon frå likningsvesen, fabrikktilsyn og formannskap tilgjengeleg for alle. Satsinga på digital tilgjengelegheit gjeld også foto, og byarkivet har kontinuerleg publisert historiske foto i [Bergen fotoarkiv](https://bergenfotoarkiv.no). Dette er svært populært og fører til stort engasjement frå publikum og media.

Arkivdagen var i 2021 heildigital med kjeldeslepp på nett i samarbeid andre arkivinstitusjonar i Vestland og Universitetsbiblioteket. Emnet var kjelder som omhandlar barn i historia.

Tenestene byarkivet har for administrasjon, media og publikum om innsyn og bruken av arkivet har hatt same nivå i 2021 som før pandemien. Tenesta er forbetra med bruk av sikker pålogging ved innsynsbehandling i personsensitive arkiv. Innføringa av løysinga har

gitt vesentleg redusert saksbehandlingstid og betre personvern. Samarbeidet med universitet og høgskular med praksisstudentar og undervisning har vore vidareført i 2021.

Byarkivet sine tenester skal betrast og kontorareala skal reduserast med 2800 kvm. I 2021 ferdigstilte arkivet plan for arealbruk i tråd med arbeidsplasskonseptet til kommunen. I samband med endringane blir 4000 meter arkiv flytta frå magasin i kontor til magasin i fjell. I 2021 har byarkivet difor hatt inntaksstopp for nye arkiv. I eigne samlingar er det gjennomført avhending og kassasjonar.

Byarkivet etablerer styringssystem med internkontroll for arkivforvaltning i Bergen kommune i kvalitetssystemet BkKvalitet. I 2021 har det blitt arbeidd med fullmakter og retningslinjer for arkivansvar, ulike opplæringsaktivitetar, rettleiingar for risikoanalysar og bevaringsplan for arkiv. Byarkivet gir ei omfattande rettleiing om arkiv og journalføring til tilsette i kommunen gjennom kundestøttesystemet BkService.

Byarkivet gjer historiske foto tilgjengeleg på nett. Tenesta er godt brukt. Her frå Sundt i 1938 – aktuelt no som Sundt stengjer for ombygging og opprusting. Foto frå Bergen fotoarkiv

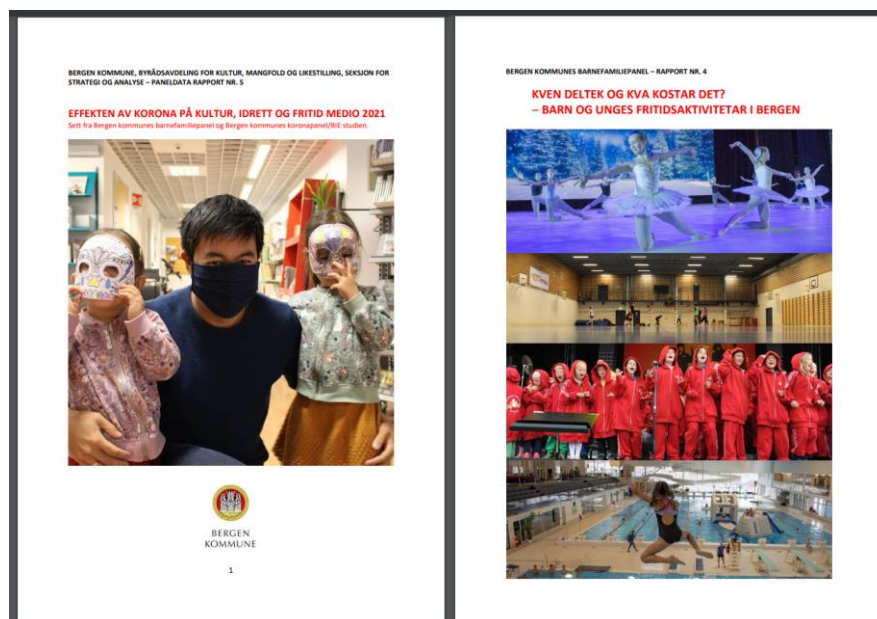

Fridtjof Nansen i passiar på Landsutstillingen i Bergen i 1928. Biletet lever vidare i Bergen byarkiv. Foto Bergen fotoarkiv.

Seksjon for strategi og analyse

Seksjonen produserer analyse og statistikk for kultur- og mangfaldsfeltet, og bidreg med deltakarstal for andre delar av Bergen kommune. I 2021 dreiv seksjonen barnefamilipanelet til Bergen kommune. I panelet svarar vel 20 prosent av alle familiar i Bergen med barn i alderen 3 til 15 år på spørjeundersøkingar. Panelet dekkjer kultur, idrett og andre fritidsaktivitetar. Seksjonen var partner med fleire institutt på Universitetet i Bergen og Folkehelseinstituttet i koronapanelet (BIE studien). Vel 11 prosent av den vaksne befolkninga tek del. Andre runde av Koronapanelet/BIE-studien blei gjennomført. Dette resulterte i ei rekkje fagfelleverderte forskingsartiklar om korona i Bergen.

På basis av dette koronapanelet og barnefamiliepanelet blei det utarbeidd ein kort rapport om effekten av korona på kultur- og idrettsaktivitetar i Bergen. Tredje runde av barnefamiliepanelet blei gjennomført. På analysesida blei det utarbeidd rapport om kven som deltek eller ikkje deltek i fritidsaktivitetar for barn, og om kva det kostar å drive med ulike aktivitetar. Rapportane frå barnefamiliepanelet viser at barn si deltaking i fritidsaktivitetar heng saman med inntekta og utdanninga til foreldra. Seksjonen bidrog også blant anna til rapport om fattige barnefamiliar og ny frivillighetsplan. Seksjonen har også arbeidd med prosjekt som meldinga om lokal kulturproduksjon. Link til rapportane her: [Bergen kommune - Barnefamiliepanelet](#).

To publiserte rapporter frå BKML seksjon for strategi og analyse i 2021. Med data frå Bergen kommunes barnefamiliepanel og Bergen kommunes koronapanel/BIE studien. Foto Seksjon for strategi og analyse.

Seksjon for mangfold og likestilling

Seksjonen forvalta tilskotsmidlar innan mangfald, likestilling og livssynsfeltet. Dette gjeld tilskot over bybudsjettet og vidareformidling av statstilskot. Gjennom ordningane knytte til frivillig verksemd i lokalsamfunn blei det innvilga tilskot for rett under seks millionar kroner. Desse midlane gjekk til prosjekt som styrkar innvadrane i Bergen si deltaking i arbeids- og samfunnslivet. I 2021 ble det også delt ut ein million kroner som eingongstilskot til arbeidet frivillige organisasjonar gjer mot negativ sosial kontroll. I november ble det arrangert ei større samling for de som mottek tilskot frå Bergen kommune.

2021 ble mangfaldsfeltet prega av pandemien. Gjennom store delar av året gjekk arrangementa digitalt og det ble saman med Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet jobba med å spreie informasjon om vaksiner og regelverk knytte til korona. Innvandrarbefolkninga har lågare vaksinedekning enn majoriteten. BKML tok saman med Caritas og Pandemisenteret ved UiB initiativ til eit prosjekt der helseambassadørar blei utdanna for å gi tilpassa informasjon i grupper de har språkfelleskap med. Deltakarane i prosjektet hadde helsebakgrunn og i tillegg språkkompetanse. Dei fekk opplæring av Pandemisenteret og fagfolk frå kommunen.

Hausten 2021 vart det i periodar opna for meir vanlig aktivitet. Bergen var første veke i november vertskap for den årlege samlinga for byer i Rainbow Cities Network. Dette nettverket har 40 byar med ein aktiv politikk på LHBTI+-området. Byane i nettverket er spreidde over heile verda frå Taipei til Mexico City, men dei fleste er frå Europa. Nokre byar deltok digitalt, men dei fleste kom fysisk til Bergen.

Det var særleg gledeleg at Krakow kommune deltok med tanke på situasjonen for skeive i Polen dei siste åra.

Kommunen har hatt eigne planar for å jobbe systematisk med å motverke diskriminering av LHBTI+-personar i byen sidan 2008. I den siste planen, som går ut i 2022, har det vore ein særleg innsats for å jobbe med skeive med minoritetsbakgrunn. I perioden har vi særleg vore opptatte av å legge til rette for eit sterkt sivilsamfunnsarbeid om dette i Bergen. Vi har også gjennomført mellom anna opplæringsarbeid for kommunalt tilsette, samtalegrupper for unge om kjønnsidentitet og lagt til rette for kjønnsnøytrale toalett. Bergen kommune har òg gitt støtte til ein ny organisasjon som arbeider med skeive i karismatiske, kristne miljø – Skeivt kristent nettverk.

Deltakerne i det årlige møtet i Rainbow Cities Network i Bergen i november 2021. Ein del deltok digitalt men mange hadde tatt turen til Bergen for å vere med på møtet. Foto: Bergen kommune

I 2021 kom ny kommunal handlingsplan for å førebygge diskriminering av og hat mot

muslimar. Handlingsplanen viser til forskning som fortel at personar med muslimsk bakgrunn er ei utsett gruppe og at ein vesentleg del av befolkninga har eit negativt syn på denne gruppa. Eit viktig tiltak i den nye planen er å opprette ei uavhengig veiledningsteneste for personar som opplever at de kan ha vore eller har vore utsette for diskriminering og rasisme. Dette nye tiltaket er forankra i frivillig sektor med Norsk folkehjelp, Antirasistisk senter, Norsk Handicapforbund, Skeiv Verden Vest og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn som sentrale samarbeidspartnarar. Bergen kommune er med som en tilskotsgjevar.

Det har vore viktig for kommunen å få meir kunnskap om kven som vert utsett for diskriminering i byen. I februar 2021 la Bergen kommune fram ein ny rapport om strukturell rasisme i Bergen. Rapporten blei utarbeidd av Vista analyse og KIFO, og lagt fram for bystyret våren 2021. Viktige funn i rapporten er at personar med minoritetsbakgrunn i stor grad hadde positive opplevingar i møtet med NAV og helsetenestene i kommunen. Fleire opplevde likevel at dei hadde opplevd diskriminering i arbeidslivet og på bustadmarknaden.

1. januar 2022 blei det innført ei eiga tolkelov i Noreg. Tolketenestene i Bergen rapporterte om 16.356 tolkeoppdrag i 2021. Det er ein auke på nesten 28 prosent frå 2020). Tolketenestene i Bergen kommune er det største av sitt slag mellom kommunane i landet. Dei kommunale tenestene betaler ikkje for bruk av tolk og får tenestene frå kommunalt tilsette tolkar, eller frå andre som tolketenesta har avtale med. Til dømes i tilfelle der tolketenesta ikkje sjølv har tolk tilgjengeleg for det etterspurde språket.

Byrådet jobbar med ein ny temaplan for likestilling i Bergen. Den nye planen vil leggje vekt på temaet kjønnslikestilling. Andre tema i planen vil vere kvinnehelse, arbeidsgjevarpolitikk, idretten og kampen mot kjønnsbasert vald. Det vil også bli lagt frem ein egen handlingsplan om førebygging av negativ sosial kontroll.

Kvart år tildeler Bergen kommune ein pris til organisasjonar eller personar som har utmerka seg innenfor likestillings – og mangfaldsområdet. Prisen for likestilling og mangfald i 2021 vart tildelt Anita Prante, Norske kvinners sanitetsforeining og prosjektet «Fleirkulturell doula». Juryen la vurderinga vekt

på at Prante og «Fleirkulturell doula» legg til rette for at sårbare innvandrarkvinner får meir tilpassa helsetenester, rettleiing og oppfølging under graviditet, fødsel og den første tida etter fødselen. Denne prisen er med på å rette søkelyset på viktige tema på likestillings- og mangfaldsfeltet.

Flerkulturell doula får Bergen kommunes mangfolds og likestillingspris.
Foto Katarina Lunde.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Lønnslipper	313 674	318 268	314 797	327 683
Likningsopplysninger	50 014	49 423	49 141	50 082
Leverandørfaktura	427 004	431 639	419 448	460 941
Kundefaktura	632 193	641 294	638 302	660 010
Betalingspåminnelser	68 416	63 810	50 735	48 357
Opplæringstimer (lønn og regnskap)	3 471	4 618	3 172	3 497
Henvendelser til IKT-hjelpdesk	160 491	160 500	171 033	161 000
Antall arbeidsstasjoner	30 701	35 237	37 900	42 486
Antall mobile enheter	2 700	2 949	3 750	3 750
Husleieinntekter mill kr. (kommunale boliger)	562	575	625	621
Tomgang i boliger i % (Boligforvaltning)	1,9 %	2,1 %	2,3 %	2,4 %
Antall boligklargjøringer	867	823	820	759
Vedlikehold og drift av boliger (mill. kr)	216	237	229	242
Hyllemeter mottatt arkiv	2 304	1 590	1 434	821
Nye søkbare enheter ASTA	498 732	248 191		0
Nye saker Sentralarkivet	48 030	100 462		108 026
Journaldok. Sentralarkivet	185 955	262 909		502 772
Forespørsler arkivinfo	2 390	2 404	2 738	2 587
Oppslag hist. digitale arkiv	118 500	165 700	162 926	138 966
Digitalisering antall filer	294 751	150 000		0
Samlet drifts- og vedlikeholdskostnad (kommunale bygg)	367 500 000	390 600 000	395 900 000	389 100 000
Eid areal (kommunale bygg) ant. kvm.	1 132 794	1 183 106	1 216 187	1 251 897
Drifts- og vedlikeholdskostnader pr. kvm (kommunale bygg)	324	330	326	311

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

Årsmelding 2021

	Bergen 2020	Bergen Trondheim 2021	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet				
Administrasjon brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	3 411	4 510	3 220	4 608
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) *)	4 428	5 661	4 157	6 000
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb (B) *)	3 411	4 510	3 220	4 608
Forv.utgifter i ei endomsforv. brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	374	424	351	393
Netto driftsutgifter per innbygger (120) administrasjon (B) *)	3 181	3 279	2 960	4 017
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg (B)	5,6 %	5,7 %	5,6 %	7,1 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Byrådet	18,0	19,8	18,7	0,0	18,7	1,1
Administrasjon	740,3	811,1	1 456,4	-657,2	799,2	11,9
Forvaltningsutgifter eiendomsforvaltningen	105,8	128,8	137,4	-14,8	122,6	6,2
Administrasjonslokaler	94,6	101,2	142,2	-38,9	103,3	-2,2
Sum	958,7	1 060,8	1 754,7	-710,9	1 043,8	17,0

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
1-Byrådsleders avdeling	101,6	108,1	426,3	-321,6	104,7	3,4
2-Finans, næring og eiendom	451,2	420,8	718,9	-314,0	405,0	15,9
3-Eldre, helse og frivillighet	69,9	98,0	110,5	-11,5	99,0	-1,1
4-Barnehage, skole og idrett	68,9	77,7	88,4	-7,0	81,4	-3,7
5-Klima, miljø og byutvikling	40,7	45,5	55,1	-9,5	45,5	-0,1
6-Arbeid, sosial og bolig	182,6	184,1	204,9	-25,5	179,4	4,7
7-Kultur, mangfold og likestilling	71,5	70,3	96,9	-25,3	71,5	-1,2
90-Fellesposter - bykassen	-27,7	56,4	53,7	3,6	57,2	-0,9
Sum	958,7	1 060,8	1 754,7	-710,9	1 043,8	17,0

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom enda rekneskapsåret med eit mindreforbruk på 15,9 millionar kroner på tenesteområdet.

Dei største positive avvika var i Ansattservice med 10,9 millionar kroner og Etat for boligforvaltning med 5,4 millionar kroner. I Ansattservice var det fleire planlagde IKT-innkjøp til drifta av datasenter som ikkje blei utført i 2021. Dette er hovudårsaka til avviket. I Etat for boligforvaltning har det vore lågare utgifter til kontordrift og utskifting av IT-utstyr. Grunnen til dette er bruk av heimekontor og dårleg tilgang på

PCar og anna utstyr i leverandørmarknaden. I tillegg er arbeidet med å utvikle bustadforvaltningssystemet BOEI forseinka. 20 prosent av prosjektet var ferdigstilt ved årsskiftet.

Seksjon for digitalisering og innovasjon hadde eit meirforbruk på 2,2 millionar kroner og Innkjøp konsern fekk eit meirforbruk på 1,2 millionar kroner. Seksjon for digitalisering og innovasjon har i 2021 levert fleire konserndekkande oppgåver. Oppgåvene har vore å innføre ny styringsstruktur, nye arenaer for samarbeid på digitaliseringsområdet, styrke arbeidet med personvern og informasjonstryggleik og nye tenester for digital samhandling. I dette arbeidet og i nokre av digitaliseringsprosjekta har det påløpt kostnader utover budsjett som det har vore vanskeleg å kome utanom.

Utgiftssida til Innkjøp konsern har vore i samsvar med budsjettet. Unntaket er 150.000 kroner i saksomkostningar i samband med ein avlyst konkurranse. På inntektssida er det ei svikt i inntektene frå intern fordeling av utgifter på om lag ein million kroner. Dette skuldast lågare aktivitet på konkurransar som høyrer til investeringsprosjekta til Etat for utbygging. I tillegg har lisensutgiftene til programvaren Merzell ikkje blitt fullt ut vidarefakturert til andre avdelingar i kommunen. Merzell er ei løysing for å gjennomføre konkurransar.

Byrådsleders avdeling enda med eit mindreforbruk på kr. 3,4 mill. Dette skuldast i all hovudsak mellombels vakanse i Stab og Kommuneadvokaten kontor. I tillegg endte Seksjon informasjon og Samfunnssikkerhetens hus med positive avvik på hhv. 0,5 mill. og 0,3 mill. blant anna som fylgje av utlån av personell knytt til pandemihandtering.

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet har eit meirforbruk. Meirforbruket er knytt til drift av utstyr- og felles IKT system. Koronarelaterte utgifter utgjer 19,1 mill kr i 2021.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett hadde et merforbruk på om lag 3,7 mill. kroner på tjenesteområdet. Merforbruket skyldes mindre avvik på flere poster, der det største avviket skyldes et merforbruk knyttet til lisenser.

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig melder eit mindreforbruk på tenesteområdet på ca kr. 4,7 mill for 2021. Mindreforbruket skuldast mindretgifter til løn på grunn av permisjon og vakante stillingar i tillegg til mindreforbruk til kurs, fagsamlinga, konferansar, reiser og transport under koronapandemien.

Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling hadde eit meirforbruk på kr. 1,2 mill. på tenesteområdet. Avviket er i hovudsak relatert til sentrale postar ved byrådsavdelinga og skuldast at lisenskostnader budsjetttert på tenesteområde, er rekneskapsført under andre tenesteområder i byrådsavdelinga.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skuldast avviket straumutgifter for desember som det ikkje er budsjetttert for som fylgje av aukte strømprisar. I tillegg er det ufordelte avsetningar til ikkje-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kjem fram av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Minoriteter deltar aktivt i sivilsamfunnet	Antall deltagere i inkluderingsprosjekter med tilskudd.		15 000	0	Årsmål, rapporteres av SSB med frist 1. mars 2022.
		Valgdeltagelse for innvanderbefolkningen i Bergen		60,0 %		Tall for stortingsvalget 2021 kommer senere.
En rettferdig og inkluderende by	Bergen kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver	Andel heltidsstillinger	62,8 %	65,0 %	64,2 %	Andel heltidsstillinger har økt fra 62,79% ved utgangen av 2020 til 64,21% ved utgang 2021. Dette gir en økning på 1,42 prosentpoeng.
		Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	83,4 %	85,0 %	83,9 %	Gjennomsnittlig stillingsprosent ved utgang 2021 er på 83,87%. Sammenlignet med samme tid i fjor på 83,09, er dette en økning på 0,78 prosentpoeng. På et overordnet nivå er endringene i måltallet på gjennomsnittlig stillingsstørrelse marginale i forhold til måleresultat ved årsskiftet.
		Sykefraværprosent	9,4 %	7,9 %	10,4 %	Sykefraværprosenten for hele året (jan-nov) viser en status på 10,36%. Dette gir en nedgang på 0,14 prosentpoeng sett opp mot 1. tertial på 10,5%. Dette viser en positiv utvikling i retning målet på 7,9%
	Bergen skal være en foregangskommune for samfunnsansvar i sine anskaffelser - prioritering av reserverte/inkluderende kontrakter	Antall konkurranser med prioritering av arbeidsmarkedstiltaksbedrifter	12	10	4	Fire nye konkurranser med prioritering av tiltaksbedrifter (4 av 78 konkurranser)
	Effektiv kommunikasjon som når innbyggerne	Prosent som svarer at de er fornøyd med informasjon fra kommunen i Innbyggerundersøkelsen	75,0 %	75,0 %	63,0 %	Undersøkelsen ble gjennomført i mai. Innbyggerne i Bergen svarer i stor grad at det er lett å forstå informasjon generelt fra kommunen. Resultatet er lavere enn forrige måling. Meningsmålerne, som utførte undersøkelsen, mente samfunnsituasjonen med

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat t 2020	Mål 2021	Resultat t 2021	Statusbeskrivelse mål
						<p>koronapandemien påvirket 2020-resultatet betydelig.</p> <p>Brukerstatistikk, atferd, og tilbakemeldinger på nettsidene, sosiale medier, annonsemålinger og medieovervåkning, følges kontinuerlig for å sikre aktuell og relevant informasjon. For å nå brukerne der de er benytter kommunen også kommunikasjon gjennom ulike førstelinjer i kommunen, som for eksempel tjenesteområdene barnehage, skole, helse og kundesenter.</p>
	Et systematisk arbeid mot diskriminering og rasisme.	Antall organisasjoner med tilskudd fra kommunen som jobber med mangfold, likestilling og/eller kvinnespørsmål.		60	55	Mange gode søknader til ordningene.
		Antall skoler med gjennomførte dembra-kurs.	11	15	0	Ingen nye skoler.
		Besøk i skole og voksenopplæring av Fri, Skeiv verden eller andre for økt kunnskap om kjønns og seksualitetsmangfold	30	75	30	Pandemi preget arbeidet.
		Økt rapportering i hat-kriminalitet i vest politidistrikt.		100		Venter på tall fra politi.
	Kommunen skal kommunisere i et klart språk som innbyggerne forstår. Ivareta kommunens demokratioppdrag.	Prosent som svarer at kommunen bruker klart språk i Innbyggerundersøkelsen	83,0 %	80,0 %	69,0 %	<p>Undersøkelsen ble gjennomført i mai. Innbyggerne i Bergen svarer i stor grad at det er lett å forstå informasjon generelt fra kommunen. Resultatet er lavere enn forrige måling. Meningsmålerne, som utførte undersøkelsen, mente samfunnsituasjonen med koronapandemien påvirket 2020-resultatet betydelig.</p> <p>Klart språk fremmer demokrati og deltakelse. Seksjon informasjon har derofr satt et ambisiøst mål å strekke seg etter. Seksjonen jobber sammen</p>

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
						med kommunens kommunikasjonsmiljø og fagavdelingene for å gjøre språket klart på nettsiden, i brev som sendes til større innbyggergrupper og i annen kommunikasjon. Aktuelle saker fra byrådet og bystyret blir omtalt, høringer trukket frem og politiske saker annonsert.
Norges grønneste storby	Bergen kommune skal være en foregangskommune for samfunnsansvar i sine anskaffelser - prioritering av miljøkrav	Andel konkurranser med minimumskrav/tildelingskriterier relatert til miljø	53,0 %	80,0 %	33,0 %	Noe økning i andel fra forrige periode (26 av 78 konkurranser)
	Reduksjon av energiforbruk i kommunale bygg	Reduksjon i temperaturkorrigert energiforbruk i forhold til snittet for 2015, 2016 og 2017	10,9 %	11,0 %	11,2 %	Etat for bygg og eiendom oppnådde måltallet for 2021. Etaten fikk mye drahjelp ved at den fikk tilført nye energieffektive bygg, som eksempelvis Sandsli bo- og aktivitetssenter.
	Redusere miljømessig fotavtrykk innen IKT-drift	Andel av servere som er virtuelle	86,0 %	87,0 %	87,0 %	Ansattservice skal virtualisere maskinvare for å redusere energiforbruk i datasentre. I tillegg vil virtualisering kunne bidra til å redusere antall fysiske enheter som anskaffes, og senere må avhendes. Ansattservice fortsetter arbeidet og har pr januar 2022 oppnådd 87% virtualisering. Videre økning er utfordrende men er fremdeles et mål.
Trygg økonomistyring	Bergen kommune skal gjennomføre overgangen til enarkiv. Avsluttede kommunale/private arkiver overført til byarkivet	Antall hyllemeter mottatte arkiv	622	2 000	821	Det er innført inntaksstopp i ombygingsperioden som reduserer måloppnåelse her
	Bergen kommune skal ha en tids- og kostnadseffektiv dialog og samhandling med innbyggere og næringsliv	Andel av eksterne henvendelser til kommunen som går via digitale selvbetjeningsløsninger (som Innbyggerhjelpen, chatbot og Min side)	37,0 %	40,0 %	44,0 %	Bruk av kommunens nettsted (www.bergen.kommune.no) med tilhørende skjema- og dialogløsninger har økt siden 1 tertial 2020. Mangler på data på

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
						innkommende telefoni bidrar noe usikkerhet i tallgrunnet. Datagrunnet er for sentralbord med agenter, men det benyttes fortsatt tall fra 2017 på resterende telefoni.
	Bergen kommune skal ha sentraliserte arkivtjenester	Antall resultatenheter som betjenes av sentralarkivet	360	357	361	Målet nådd.
	Byarkivet skal være en aktiv formidlingsressurs for mange	Antall brukerhenvendelser	968	5 000	6 302	
	EBF: Sikre effektiv bruk av boligmassen ved at leieinntekten ved tomgang er 2% eller lavere	Andel tomgangsleie av samlet husleieinntekt	2,43	< 2,0 %	2,45	Tomgangstap påvirkes fortsatt av pandemi som har medført kapasitetsproblemer hos enkelte leverandører. Vi noterer oss at også Boligetatsens tidsbruk ved tildeling ser ut til å ha økt noe.
	Effektiv distribusjon av faktura til kommunens kunder/brukere	Andel kundefaktura som distribueres elektronisk de siste 12 mnd	77,0 %	77,0 %	79,2 %	Andel kundefaktura som distribueres elektronisk øker fortsatt, og målet er nådd i år.
	Effektiv håndtering av faktura fra kommunens leverandører	Andel leverandørfaktura som mottas elektronisk de siste 12 mnd	97,5 %	98,5 %	98,0 %	Andel elektroniske leverandørfaktura øker fortsatt. Fokuset i år har vært å betale ut så raskt som mulig til kommunens leverandører, og faktura på papir/epost har blitt akseptert i større grad enn vanlig. Målet for året er ikke nådd som følge av koronasituasjonen.
	Forebygge arbeidslivskriminalitet og sosial dumping i kommunens byggeprosjekter	Antall utvidete kontroller av lønns- og arbeidsvilkår hos byggenreprener	14	3	8	Akkumulert for hele året.
	Gjennomføre overgangen til det digitale og etablere enarkiv	Antall arkiver som er digitale i Bergen kommune	0	5	8	Gjelder avleveringer av digitale arkiv.
	Kommunen skal opptre profesjonelt og ryddig i møte med leverandørmarkedet - avtalelojalitet	Avtalelojalitet (prosentvis avtalelojalitet til 10 største felles avtaleområder)	94,8 %	95,0 %	93,0 %	Noe reduksjon fra forrige tertial, men mangler foreløpig resultat for nov. og desember, så rapporteringen omfatter kun sept.-okt. Oppdateres

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
						når grunnlag blir tilgjengelig.
	Øke bruk av fagarbeidere hos utførende entreprenører i kommunens byggeprosjekter	Andel arbeidstimer utført av fagarbeidere i byggeprosjekter hvor det er stilt krav i kontrakt	61,8 %	20,0 %	50,0 %	Tall gjelder akkumulert for aktuelle prosjekt avsluttet i 2021 (3).

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag

Bystyret ber byrådet gå i dialog med fylkeskommunen som er majoritetseier av ADO-arena om muligheten for å etablere solenergianlegg på taket av bygget. Det må i forkant foretas undersøkelser av takkonstruksjonen og dialogen med fylket forutsetter at takkonstruksjonen på ADO-arena tåler et slikt anlegg. Bystyret ber om å holdes orientert om prosessen.

Statusbeskrivelse

Mulighetsstudier, som inkluderer beregninger av takkonstruksjonens bæreevne, viser at det vil være mulig å installere solenergianlegg både på taket over skoledelen av bygget, og på den delen av taket som strekker seg over svømmehallen. Fylkeskommunen gir sitt samtykke til installasjon av solenergianlegg med forbehold om at fylkeskommunen ikke blir belastet med noen kostnader.

Å gi et anslag på hva installasjon av et solenergianlegg vil koste krever at det etableres et prosjekt for en nærmere utredning av de tekniske løsningene for solceller/solfangere, energisentral og bæring, samt avklaring mot planmyndighetene med tanke på byggetillatelse/endring av fasader for bygget. I 2. tertial 2021 avsatte Bystyret midler til nødvendige utredningsarbeider, og Byrådet vil komme tilbake til Bystyret med et endelig beslutningsgrunnlag for en videre prosess når dette foreligger.

Bystyret ber byrådet om å vurdere etablering av solenergianlegg på alle kommunale bygg som totalrenoveres eller bygges nye.

Gjennom sitt reviderte "Klima og miljøprogram" utreder Etat for utbygging (EFU) allerede bruk av solenergi for alle sine byggeprosjekter, nybygg og rehabilitering. Her inngår både utnyttelse av solenergi gjennom passive og aktive tiltak. Passive tiltak gjelder oppvarming av bygningskroppen ved solinnstråling, på overflater og gjennom vinduer, der det optimaliseres design for plassering og vinkling av bygg og rom med varmebehov. Tilsvarende passive tiltak gjelder ved plassering av rom med kjølebehov til mindre solutsatte fasader, som reduserer energiforbruk forbundet med kjøling.

Etat for utbygging (EFU) benytter solfangere (produksjon av varmt vann) og solcelleanlegg (strømproduksjon), så langt det er teknisk og økonomisk hensiktsmessig. Hvilken teknologi som benyttes er avhengig av byggets behov. I de tilfeller det ikke er mulig å installere solenergi i byggeperioden skal det for alle bygg etableres en tverrfaglig plan for eventuell fremtidig installasjon av solcelleanlegg. Dette innebærer optimalisert takflate med lite hindringer, avsatt trekkerør for kabler gjennom bygget og plass i tilkoblingspunkter i fordelingskap for elektrisitet.

Bystyret ber om at kommunen som innkjøper skal prioritere å handle lokalt innenfor innkjøpsreglene.

Informasjon om bystyrets anmodning om å prioritere lokalt forankrede leverandører, samt hvordan en kan legge til rette for dette innenfor rammen av regelverket om offentlige anskaffelser, er innarbeidet i relevante

Oppdrag

Statusbeskrivelse

prosedyredokumenter om anskaffelser i BKKvalitet og i oppgaveløser på Allmenningen (intranettet).

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvar- terial	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BASB		IA	57,1	57,1	2022	1.kv. 2023	27,2	30,7	-3,4
Avlastning/eliminering - bortsetningsarkiver	BR 1363-12	14,4	22,3	22,3	2017	4.kv. 2022	0,2	0,0	0,2
BASB Investeringsprosjekter IKT – sekkepost		IA	6,5	6,5	2025	4.kv. 2024	0,5	0,3	0,2
Bergen Rådhus – innvendig oppgradering	BY 158/18	350,0	530,0	530,0	2020	3.kv. 2022	250,5	214,2	36,3
Bergen Rådhus - inventar og utstyr	BR 1332/20	IA	40,0	42,8	2020	3.kv. 2022	3,0	0,4	2,6
Bergen rådhus - utvendig rehabilitering	BY 158/18	100,0	168,7	168,7	2020	3.kv. 2022	64,1	56,4	7,8
Betalingsløsning	AD 2018/45021-1	5,0	11,0	11,0	2020	1.kv. 2022	6,3	4,9	1,4
Brannsikring Byarkivet	AD 2014-00494- 67	2,5	4,0	4,0	2017	4.kv. 2022	1,0	0,3	0,7
Digital fornyelse og tjenesteutvikling i Byarkivet	20-19123	IA	4,3	4,3	2022	4.kv. 2022	2,0	1,1	0,9
Digital kompetansekartlegging og -planlegging	AD 2018/39776-1	1,0	1,0	1,0	2020	1.kv. 2022	0,3	0,3	0,0
Digitalisering av analoge arkiv	201300455-58	IA	1,0	1,0	2018	4.kv. 2022	0,1	0,0	0,1
Digitalisering av LRS	2019/46000-2	5,6	5,6	5,6	2021	4.kv. 2022	1,9	1,6	0,3
Digitalt førstevalg - Bookingløsning	AD 2020/14223	IA	4,0	4,0	2020	1.kv. 2022	4,0	2,5	1,5
Flomvern Bryggen	2020/103167-1	IA	1,5	1,5	2020	1.kv. 2022	1,5	1,2	0,3
Innføring av arbeidsplasskonsept – innredning av administrasjonslokaler	AD 2020/93820-1	IA	9,2	9,2	2021	1.kv. 2022	8,9	8,5	0,4
Kommunehuset Nesttun - luftbehandlingsanlegg og oppgradering		IA	13,5	13,5	2021	1.kv. 2023	1,0	0,2	0,8
Kundestøttesystem	2019/76751-1	IA	11,0	11,0	2020	1.kv. 2022	4,6	4,7	-0,1
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	5,5	5,5	0,0
Nye lastbalansere til datasenteret og datafjell		IA	2,0	2,0	2021	Ferdig	2,0	0,9	1,1
Nytt fagsystem eiendomsskatt		IA	3,0	3,0	0	4.kv. 2022	0,5	0,0	0,5
Oppgradering og utvidelse av IKT-infrastruktur		IA			Løpende	Løpende	7,2	0,6	6,6
Samfunnssikkerhetens hus	BR 1342/20	IA	19,0	19,0	2020	1.kv. 2022	18,4	13,6	4,8
Sentralbadet, påbygg kontorseksjon		IA	156,1	156,1	2023	4.kv. 2024	1,3	4,4	-3,1
Tilpasning av lokaler - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	0,1	0,0	0,1
Tiltakspakke korona - EBE		IA	1,3	1,3	2021	2.kv. 2022	0,0	0,0	0,0
Sum øvrige prosjekter			61,6	0,0			0,5	0,6	0,0
Sum							412,8	352,9	59,9

Statustekst investeringer

Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BASB

Samlokalisering av ulike avdelinger og enheter gir et investeringsbehov knyttet til inventar og ikt-utstyr i aktivitetsbaserte arbeidlokaler. Samlokaliseringene forventes å gi gevinster i form av økt kvalitet.

Samlokaliseringsprosjektene Bontelabo, NAV Bergen Nord og Familiens hus - Fyllingsdalen/Laksevåg er ferdigstilt i 2021. NAV Årstad og Familiens hus - Arna/Åsane har forventet innflytting i begynnelsen av 2022.

Avviket til sekkeposten skyldes at utgiftene ble noe høyere enn først antatt.

Avlastning/eliminering - bortsetningsarkiver

Det er behov for en detaljkartlegging og kvalitetssikring av mengder gjenstående papirarkiver i Bergen kommune for å underbygge fremtidige magasinutbygginger og kapasitetsbehov ved avlevering (jfr. ABM-plan 5.12.6). Lovendringer har og gjort det nødvendig og mulig å kartlegge kommunale arkiver for mulig kassasjon. Kartleggingen skal også omfatte privatarkiver og samarbeid med øvrige institusjoner. Det er gjennomført avhending av arkiver, samt utført kassasjon i helsearkiver hjemlet i Arkivloven. En rapport over funn i såkalt hybridarkiv fra etter BKs sak avdekker manglende samsvar mellom filer og papirversjonene. Flere av de elektroniske filene er også av dårlig kvalitet. Digitalisering av resterende BKs sak arkiver er ressurskrevende og prosjektet har foreløpig valgt å ikke gå videre med digitalisering for kassasjon som følge av høy risiko for tap av arkiver.

BASB Investeringsprosjekter IKT – sekkepost

Sekkeposten skal benyttes til å forenkle, fornye og forbedre digitale løsninger, og utvikling av ny funksjonalitet i fagsystemer og teknisk infrastruktur, herunder integrasjoner mellom ulike fagsystemer som understøtter bedre og mer effektiv tjenesteyting. I 2021 gjennomføres det innkjøp av ny modul for fagsystemet Socio for sosialtjenesten, og det utredes hvorvidt kommunen skal ta i bruk Gsuite administrasjonsverktøy for arbeidstiltak, i samarbeid med SDI.

Avvik mellom budsjett og prognose skyldes at det ikke er gjennomført flere prosjekter knyttet til sekkeposten i inneværende år.

Bergen Rådhus – innvendig oppgradering

Bergen rådhus ble bygget i 1974, og består av en høyblokk på 14 etasjer og kjeller, samt en kantinefløy på to etasjer. Det ble høsten 2018 avdekket at bygget har vesentlig større mangler enn tidligere antatt, blant annet ved at det kun er benyttet ca. halvparten så mye armeringsjern som forutsatt i de opprinnelige byggetegningene. Fasaderehabiliteringen ble gjennomført i generalentreprise som ble ferdigstilt 2. halvår 2021. Det har vært utfordringer med utførelsen som følge av byggets konstruksjon og krav til ivaretagelse av byggets utrykk og forlenget levetid for bygget. Fasadene er nå ferdig forsterket og utbedret, og fremstår som avtalt med antikvariske myndigheter. I forbindelse med sluttoppgjør for utvendig rehabilitering var det uenighet om tolking av kontrakt med entreprenør for rehabilitering av de utvendige fasadene, partene inngikk et utenomrettslig forlik i desember 2021.

Under rivningen innvendig ble det avdekket en rekke forhold som vanskelig kunne oppdages ved

Årsmelding 2021

forundersøkelser. Betongskadene var dypere enn antatt, og av et større omfang. Disse forholdene har, i tillegg til direkte merkostnader, også ført til kostbare forsinkelser samt ekstra administrasjon og prosjektering. Bystyret ble orientert om forholdene i sak BY 265/20, og i forbindelse med handlings- og økonomiplan 2021-24 er totalkostnaden vedtatt oppjustert som følge av de nye opplysningene.

Årsavviket skyldes hovedsakelig at entreprenør har vært forsinket med fakturering av endringsarbeider.

Bergen kommune og medvirkende rådgivere høster mye lovord for bevaringen av dette Viksjøbygget, spesielt på bakgrunn av omstridt rivevedtak for Y-blokken i regjeringskvartalet. Selve utbedringen ble mer omfattende og utfordrende enn forutsatt, og arbeidet medførte en forsinkelse også for de innvendige tiltakene, se egen omtale. Den største miljømessige gevinsten er at bygget ble bevart. Dette gir et redusert klimagassutslipp på ca 70 % i forhold til å bygge nytt. Byggets netto energibehov er foreløpig 60 % høyere i forhold til rammekravet i teknisk forskrift. Før tiltak i forbindelse med denne rehabiliteringen var energibehovet 115 % høyere. Grunnen til at forskriftskravet til energibehov ikke imøtekommes er fordi det er et rehabilitert bygg med vernet fasade, slik at det er begrensninger i hvilke energitekniske tiltak som kan gjennomføres.

Rådhuset er klar til bruk sommeren 2022.

Bilde fra kjøkkenet i Bergen Rådhus. Fotograf: Arvid Jacobsen.

Gangareal i Bergen Rådhus. Fotograf: Arvid Jacobsen.

Bergen Rådhus - inventar og utstyr

Anskaffelser av inventar og utstyr til rådhuset er i rute til innflytting, men det er nå avklart at de fleste leveranser kommer etter årsskiftet.

Bergen rådhus - utvendig rehabilitering

Bergen rådhus ble bygget i 1974, og består av en høyblokk på 14 etasjer og kjeller, samt en kantinefløy på to etasjer. Det ble høsten 2018 avdekket at bygget har vesentlig større mangler enn tidligere antatt, blant annet ved at det kun er benyttet ca. halvparten så mye armeringsjern som forutsatt i de opprinnelige byggetegningene. Fasaderehabiliteringen ble gjennomført i generalentreprise som ble ferdigstilt 2. halvår 2021. Det har vært utfordringer med utførelsen som følge av byggets konstruksjon og krav til ivaretagelse av byggets utrykk og forlenget levetid for bygget. Fasadene er nå ferdig forsterket

og utbedret, og fremstår som avtalt med antikvariske myndigheter. I forbindelse med sluttoppgjør for utvendig rehabilitering var det uenighet om tolking av kontrakt med entreprenør for rehabilitering av de utvendige fasadene, partene inngikk et utenomrettslig forlik i desember 2021 .

Under rivningen innvendig ble det avdekket en rekke forhold som vanskelig kunne oppdages ved forundersøkelser. Betongskadene var dypere enn antatt, og av et større omfang. Disse forholdene har, i tillegg til direkte merkostnader, også ført til kostbare forsinkelser samt ekstra administrasjon og prosjektering. Bystyret ble orientert om forholdene i sak BY 265/20, og i forbindelse med handlings- og økonomiplan 2021-24 er totalkostnaden vedtatt oppjustert som følge av de nye opplysningene.

Årsavviket skyldes hovedsakelig at entreprenør har vært forsinket med fakturering av endringsarbeider.

Bergen kommune og medvirkende rådgivere høster mye lovord for bevaringen av dette Viksjøbygget, spesielt på bakgrunn av omstridt rivevedtak for Y-blokken i regjeringskvartalet. Selve utbedringen ble mer omfattende og utfordrende enn forutsatt, og arbeidet medførte en forsinkelse også for de innvendige tiltakene, se egen omtale. Den største miljømessige gevinsten er at bygget ble bevart. Dette gir et redusert klimagassutslipp på ca 70 % i forhold til å bygge nytt. Byggets netto energibehov er foreløpig 60 % høyere i forhold til rammekravet i teknisk forskrift. Før tiltak i forbindelse med denne rehabiliteringen var energibehovet 115 % høyere. Grunnen til at forskriftskravet til energibehov ikke imøtekommes er fordi det er et rehabilitert bygg med vernet fasade, slik at det er begrensninger i hvilke energitekniske tiltak som kan gjennomføres.

Rådhuset er klar til bruk sommeren 2022.

Konkurranseutkast for utvendig kunst. Fotograf: Stian Ådlandsvik.

Betalingsløsning

Seksjon Digitalisering og innovasjon har fra 2020 og til første kvartal 2022 prioritert å gjennomføre en anskaffelse for en felles løsning for Billett, kasse og booking (Bikaboo). Dette er en del av løsningen vil være en sentral løsning for gjennomføring av ulike arrangement i Bergen kommune, og vil dermed være en sentral komponent for BkArrangement. Bikaboo er en løsning der du kan kjøpe/ bestille/ reservere billetter, melde deg på seminarer/kurs, bestille rådgivningstimer, bestille utlån av utstyr, håndtere kantinekort mm. Løsningen er fullintegret med UBW Økonomi slik at betalingstransaksjoner flyttes automatisk inn i økonomisystemet.

I parallell har Byrådsavdeling for Kultur, mangfold og likestilling gjennomført et forprosjekt for å etablere KulturbyBergen som et felles nettsted/plattform for presentasjon av ulike kulturtilbud, frivillighet og andre aktiviteter. Som del av dette vil det være behov for også å hente økonomidata om arrangementer fra enten Bikaboo eller fra UBW økonomi.

Som del av dette vil det være behov for også å hente økonomidata om arrangementer fra enten Bikaboo eller fra UBW økonomi.

Bikaboo er blitt delt inn i to forskjellige investeringer der den andre delen er kassesystemet som holder på å bli utrullet.

På grunn av Covid-19 er en del av arbeidet noe av gjenstående arbeid blitt forskjøvet til første kvartal 2022.

Brannsikring Byarkivet

I 2019 gjennomførte Byarkivet en ROS-analyse hvor også brannsikring inngikk. De resterende midlene forbeholdes tiltak identifisert i ROS-analysen. Arkiver skal flyttes til magasiner med bedre brannsikringstiltak. Flyttingen er igangsatt sommeren 2021 og det skal også bygges noe infrastruktur for å øke kapasiteten. Prosjektgjennomføringen er forsinket og gjenstående budsjettmidler forventes å påløpe i 2022.

Digital fornyelse og tjenesteutvikling i Byarkivet

Aktiviteter i program for digital fornyelse samles i byggprosjektet for å skape en samkjørt ledelse for prosjektteam og alle prosjektaktiviteter. Byggeprosessen blir styrende for planer og aktiviteter. Det arbeides med arealeffektivisering, prosess- og IKT arkitekturforbedringer. Prosjektgjennomføringen er forsinket og gjenstående budsjettmidler forventes å påløpe i 2022.

Digital kompetansekartlegging og -planlegging

System for digital kartlegging og planlegging av kompetanse, Dossier, er innført i Bergen kommune som en del av prosjekt "Digital kompetansekartlegging og -planlegging" (også kjent som Digital kompetansestyring). Prosjektet jobber med å tilrettelegge for at organisasjonen kan bruke systemet på best mulig måte, og bistår organisasjonen i arbeidet med å utarbeide og ta i bruk kompetanseplaner. Prosjektet er nå i fase 3 og vil benytte resterende investeringsmidler i sin helhet ila. 2021 til å dekke utgifter til å forbedre løsningen og bruken av denne ytterligere, ved kjøp av oppjusterte funksjoner og konsulentbistand fra systemleverandøren.

Budsjettmidlene er benyttet som en del av siste fase i prosjektet, og forventes ferdigstilt i 1. kvartal 2022.

Digitalisering av analoge arkiv

Gjenstående beløp benyttes til ytterligere digitalisering av analoge arkiv i 2022. Prosjektgjennomføringen er forsinket.

Digitalisering av LRS

De planlagte aktivitetene i prosjektet er godt i gang og det er satt i drift åtte robotløsninger, en er under arbeid og flere er under vurdering. Prosessoptimaliseringsaktiviteter pågår, og det er spesielt fokus på prosessoptimalisering knyttet til fakturering fra kommunen og oppfølging av fakturerte krav etter omorganisering av kemnerfunksjonen. Det arbeides med analyse av refusjonsprosessen og vurdering av optimaliseringstiltak for å sørge for at kommunen mottar korrekte refusjonsinntekter og unngår tap av refusjonsinntekter. I tillegg arbeides det med tiltak for å øke selvbetjeningsgraden og kompetansen til brukerne/kundene, og tiltak for å øke kvaliteten på regnskapet. Ekstern prosjektleder er engasjert fra mai. Kapasitetsutfordringer i organisasjonen gjør at flere aktiviteter utsettes til 2022.

Digitalt førstevalg - Bookingløsning

Seksjon Digitalisering og innovasjon har fra 2020 og til første kvartal 2022 prioritert å gjennomføre en anskaffelse for en felles løsning for Billett, kasse og booking (Bikaboo). Dette vil være en sentral løsning for gjennomføring av ulike arrangement i Bergen kommune, og vil dermed være en sentral komponent for BkArrangement. Bikaboo er en løsning der du kan kjøpe/ bestille/ reservere billetter, melde deg på seminarer/kurs, bestille rådgivningstimer, bestille utlån av utstyr, håndtere kantinekort mm. Løsningen er fullintegret med UBW Økonomi slik at betalingstransaksjoner flyttes automatisk inn i økonomisystemet.

Parallelt har Byrådsavdeling for Kultur, mangfold og likestilling gjennomført et forprosjekt for å etablere KulturbyBergen som et felles nettsted/plattform for presentasjon av ulike kulturtilbud, frivillighet og andre aktiviteter. Som del av dette vil det være behov for å hente økonomidata om arrangementer fra enten Bikaboo eller fra UBW økonomi.

Bikaboo er blitt delt inn i to forskjellige investeringer der den andre delen er bookingsystem som holder på å bli utrullet .

På grunn av Covid-19 er noe av gjenstående arbeid blitt forskjøvet til første kvartal 2022.

Flomvern Bryggen

Investeringen gjelder innkjøp av nødvendig flomvern for sikring av verdensarven på Bryggen, samt tilrettelegging for lagring og opplæring i bruk av innkjøpt materiell. Prosjektet var opprinnelig planlagt ferdigstilt innen 2020, men ble forsinket på grunn av koronasituasjonen. Det gjenstår noe mer utstyr knyttet til lagring av utstyret.

Innføring av arbeidsplasskonsept – innredning av administrasjonslokaler

Midlene på denne budsjettposten har blitt brukt til å innrede kontorlokalene i Rosenkrantzgaten 3. Forklaringen på merforbruk er personalkost hos 3. part som har måtte mobilisere og demobilisere på grunn av korona, og som har forsinket en del arbeid på bygningsmassen. Det er brukt mer på tilrettelegging for synshemmede og til slutt er det et lite merforbruk på AV-utstyr. Prosjektet nærmer seg slutten, men det gjenstår noe avsluttende arbeid i 2022.

Kommunehuset Nesttun - luftbehandlingsanlegg og oppgradering

Ved kommunehuset på Nesttun er det behov for å installere nytt moderne ventilasjonsanlegg. Dette inkluderer kanalnett og bygningsmessige arbeider. I tillegg er det behov for overflatebehandling i gamlebygget og mellombygget.

Parallelt med budsjettprosessen høsten 2020 ble det, etter ønske fra Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig (BASB,) gjennomført en mulighetsstudie hvor en fikk vurdert om en kunne samle aktivitet i området og etablere "Familiens Hus" i bygget.

Dette ville medført en stor rehabilitering og oppgradering av hele bygget. Mulighetsstudiet viste at det ikke var mulig å få på plass alle tjenestene til BASB i bygget, og prosjektet ble videreført som et rent rehabiliteringsprosjekt.

Forprosjekt og prosjektering var ferdig til årsskiftet 2021/2022. En planlegger oppstart av fysiske tiltak i løpet av første halvår 2022.

Kundestøttesystem

Implementeringen av nytt kundestøttesystem er gjennomført heldigitalt. Implementeringen er avgrenset til en løsning som inneholder konfigurasjon av verktøy, integrasjon til Active directory, og avvikling av verktøyene IKT-Henvendelser, Driftsmeldinger og Bestillingsweb. Det er også tilrettelagt for definering av roller, tilgangsgrupper og tilgangsstyring.. En sluttbruker vil ha tilgang på 'BkService Selvbetjeningsportal' mens systembruker benytter 'BkService Agentportal'.

Opplæringsmateriell, risikovurderinger, personvernkonsekvensvurdering, prosjektledelse og systemadministrasjon er gjennomført med fokus på tjenester til ansatte via Ansattdservice og generelle henvendelser til Innbyggjerservice.

Det vil komme noen avsluttende arbeidsoppgaver i løpet av 1. kvartal 2022

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det tatt 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap	
--------	----------	--

Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppvekststun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av takteking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Nye lastbalanserere til datasenteret og datafjell

Prosjektet gjelder anskaffelse av lastbalanserere til datasenter og datafjell med en budsjetttramme i 2021 på 2,0 mill. Anskaffelse til datasenter er ferdigstilt, mens anskaffelsen til datafjell er bestilt og blir først levert i 2022.

Nytt fagsystem eiendomsskatt

Det ble i vedtatt budsjettet for 2021 avsatt 3 million kroner til innkjøp av nytt fagsystem for eiendomsskatt. Prosjektet er så langt gjennomført med egne ressurser og det ble i prosjektfasen klart at utfasing av dagens system kan komme til å påvirke brukere utenfor eiendomsskattekontoret, og at det bør brukes noe tid til å kartlegge grensesnitt og eventuelle konsekvenser. Det er laget en revidert fremdriftplan med anbud med forhandlinger sommeren 2022 og implementering senhøst 2022 / tidlig 2023.

Oppgradering og utvidelse av IKT-infrastruktur

Prosjektet er en sekkepost for driftsfinansierte investeringer i datasenter og datafjell, hovedsaklig anskaffelser for å ivareta infrastruktur på og mellom datasentrene.

Årsavviket skyldes at noen anskaffelsesprosesser ble forskjøvet grunnet omprioritering mot drifts- og sikkerhetskritiske nettverksutfordringer.

Samfunnssikkerhetens hus

Arbeidet med å oppgradere valgte lokaler i Rosenkrantzgaten 3 ble noe forsinket på grunn av bl.a. Covid-19-relaterte utfordringer. Lokalene er tatt i bruk, men det gjenstår fortsatt noe arbeid. Prosjektet ventes avsluttet i løpet av tidlig 2022.

Sentralbadet, påbygg kontorseksjon

I forbindelse med omregulering av Sentralbadet ble det lagt inn mulighet for et påbygg i fire etasjer på den delen av bygningen som vender mot Teatergaten. Et potensielt påbygg ble inkludert som en opsjon i samspillsentreprisen for ombygging av Sentralbadet til scenekunsthuss. Det ble i gjennomføringsvedtak for Sentralbadet scenekunsthuss vedtatt at påbygget skal realiseres, og selges som en eierseksjon eller leies ut. Påbygget oppføres som en egen seksjon i henhold til Eierseksjonsloven. Prosjektet har foreløpig ikke vært inkludert i handlings- og økonomiplan ettersom det var usikkert om det skulle gjennomføres, men er nå innarbeidet i Byrådets innstilling til handlings- og økonomiplan for 2022-2025.

Tilpasning av lokaler - sekkepost

Sekkeposten tilhører Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet, og har i 2021 vært benyttet til mindre ombygginger i eksisterende lokaler for å få en mer hensiktsmessig funksjonalitet.

Tiltakspakke korona - EBE

Budsjettposten er knyttet til Korona tiltakspakke vedtatt i 2020, og restmidler på prosjekter som var startet opp men ikke ble fullført innen utgang av 2020.

Med noen få unntak er de aktuelle prosjektene fullført i 2021. Prosjekter som fortsatt pågår er planlagt fullført i løpet av 1. halvår 2022.

17A-Fellestjenester

Viktige begivenheter

Kontor for skjenkesaker har i 2021 gjennomført fornyelse av alle skjenke- og salgsbevillingene frem til 30.09.2024. Dette er gjort med bakgrunn i vedtak fra byrådet. Fornyelsen er gjort med bakgrunn i Bergen bystyre sitt vedtak om nye retningslinjer for tildeling av bevillinger, samt forskrift om salgs-, skjenke-, og åpningstider.

BKMB

- I 2021 har Bymiljøetaten videreført tilbudet med offentlig tilgjengelige toaletter i skur 8 (Dræggekaien) og skur 11 (nær Torget).
- For sommersesongen 2021, ble det etablert midlertidige toaletter på Møllendal allmenning og i tilknytning til Nygårdsparken.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Justering av forsikringsutgifter	480	480	0 Tiltaket er iverksatt og er innarbeidet i rammen.
Koronapandemien - merutgifter i ordinære tjenester 1. halvår 2021	5 300	4 447	853 Manglende skjenkegebyr 2021 som følge av koronatiltak
Sum	5 780	4 927	853
Nye engangstiltak			
Skeivt Kristent nettverk	250	250	0 Utbetaling av tilskudd
Sum	250	250	0
Effektivisering			
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (2 mill.)	-1	-1	0 Tiltak forventes realisert
Reduserte utgifter til reise	-40	-40	0 Effektiviseringskravet er fordelt på alle enheter som har slike utgifter. Effektiviseringskravet er realisert i 2021.
Mindre reisevirksomhet i Bergen kommune (10 mill. i 2021 - Innstilling 1)	-6	-6	0 Tiltak forventes realisert
Sum	-47	-47	0
Sum tiltak	5 983	5 130	853

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Forsikringer HR konsern (T1-2021)	7 900	7 900	0 Tiltaket er gjennomført
Sum	7 900	7 900	0
Nye engangstiltak			
Informasjonsprosjekt Korona og Koronavaksiner for helseambassadører med minoritetsbakgrunn (T1-2021)	200	200	0 Tiltaket er gjennomført
Forlikssak innenfor barnevern (T1-2021)	4 332	4 332	0 Midlene medgikk til formålet
Tilskudd til formidling fra One Ocean ekspedisjonen - Live-senter på Akvariet i Bergen (T1-2021)	2 000	0	2 000
Sum	6 532	4 532	2 000
Sum tiltak	14 432	12 432	2 000

Utvikling og utfordringer

Kontor for skjenkesaker gjennomførte i 2021 flere kontroller enn det loven krever, i tråd med Bergen kommune sin målsetning. Etter at covid-19-pandemien kom i mars 2020, fikk Kontor for skjenkesaker også som oppgave å kontrollere smittevernet på alle skjenke- og salgssteder. Dette pågikk videre i 2021 og medførte at mye av kontrollvirksomheten var rettet mot smitteverntiltak. Dette kommer i tillegg til kontroll med håndteringen av alkohol. Det var også en politisk målsetning at kontrollvirksomheten med smittevern skulle intensiveres, som medførte at det i 2021 ble gjennomført 4051 kontroller av skjenke- og salgssteder.

Kontor for skjenkesaker har siden 2018 har ansvaret for kontroll av tobakksalget i kommunen. I 2021 ble det gjennomført 1288 tobakkskontroller.

BKMB

Tilgang på toalettfasiliteter er en tilbakevendende tematikk for Bergen Kommune og Bymiljøetaten. Gjennom tilbakemeldinger fra publikum, medieoppslag og politiske vedtak har det blitt tydelig etablert at det er et stort behov for et toaletttilbud ved flere parker og samlingssteder.

I 2021 ble det etablert midlertidige toaletter ved Møllendal Allmenning og i Nygårdsparken. Toalettene ved Møllendal Allmenning var utplassert fra mai til september. Toalettene i Nygårdsparken ble etablert i juni etter at det var mange tilbakemeldinger og medieoppslag i forbindelse med uheldige episoder.

Tilbudet med offentlig tilgjengelige toaletter i skur 8 (Dræggekaien) og skur 11 (nær Torget) ble videreført i 2021. Skurene har samlet sett i alt syv toaletter. Fra sommeren av ble det, som i tidligere år,

Årsmelding 2021

inngått nye supplerende avtaler med private og offentlige virksomheter som stiller sine toaletter til disposisjon for publikum. De private avtalene gjelder særlig i områder der Bergen kommune ikke har et eget toaletttilbud eller der det foreligger et kjent behov. Avtalene for 2021 og 2022 og omfatter i alt elleve virksomheter.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2018	2019	2020	2021
Antall kontroller av salgs- og skjenkebevillinger	1 996	1 977	2 614	4 051
Antall salgsbevillinger	177	189	190	194
Antall skjenkebevillinger	387	410	418	431
Årlige kontroller utover lovens minstekrav (i %)	18,0 %	10,0 %	44,8 %	112,0 %

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Bergensalliansen	0,0	0,0	0,7	-0,7	0,0	0,0
Interne fellestjenester	7,7	0,5	0,1	0,6	0,7	-0,2
Bevillingsfunksjon/skjenkekontroll	7,2	7,3	9,2	-3,8	5,4	1,8
Div. tilskudd	5,9	7,1	15,8	-8,7	7,2	-0,1
Offentlige toaletter	4,3	4,7	4,1	-0,7	3,3	1,4
Sum	25,1	19,5	29,9	-13,3	16,6	2,9

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
1-Byrådsleders avdeling	0,6	2,3	3,0	-0,7	2,3	0,0
2-Finans, næring og eiendom	1,1	1,2	1,5	-0,4	1,1	0,1
3-Eldre, helse og frivillighet	7,6	6,1	9,0	-3,8	5,2	0,9
5-Klima, miljø og byutvikling	3,2	3,5	2,6	-0,4	2,2	1,4
6-Arbeid, sosial og bolig	8,6	4,8	5,5	-0,2	5,3	-0,5
7-Kultur, mangfold og likestilling	4,4	0,4	8,1	-8,1	0,0	0,4
90-Fellesposter - bykassen	-0,3	1,1	0,2	0,4	0,6	0,6
Sum	25,1	19,5	29,9	-13,3	16,6	2,9

Kommentar til status økonomi

På sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen) skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser. I tillegg gjenstår det ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2021. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Under **Byrådsleders avdeling** er det Bergensalliansens aktiviteter som budsjetteres og regnskapsføres innen dette tjenesteområdet. Utgiftene finansieres gjennom medlemskontingent. Bystyret vedtok i sak 251-10 at Bergen kommune skulle gå inn som medlem i alliansen på de premisser som fremgår av saksutredningen, deriblant at Bergen kommune skal være vertskommune og ha ansvar for regnskap, økonomi og personal.

Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet melder et mindreforbruk på 0,9 mill. Mindreforbruket skyldes litt lavere aktivitet under koronapandemien enn forventet.

BKMB

Driften av kommunens offentlige toaletttilbud ble billigere enn budsjettert i 2021. Dette skyldes blant annet at Bymiljøetaten har jobbet med leverandør for å redusere utgiftene i perioder der behovet har vært mindre. Som følge av pandemien har det ikke vært store arrangementsdager i sentrum i 2021 og generelt har det vært lite aktivitet i sentrum. Etaten har derfor nedjustert frekvens og dermed kostnad for renholdet.

Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig melder om et merforbruk på ca kr. 0,47 dette skyldes forsikring for Bergen kommune og en erstatningssak.

Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling hadde et mindreforbruk på kr. 0,37 mill. på tjenesteområdet. Avviket er knyttet til at noen tilskudd budsjettert på tjenesteområdet er utbetalt over tjenesteområde 4B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Forebygge overskjenking, hindre skjenking til mindreårige, redusere vold og ordensforstyrrelser ved å bidra til god dialog og opplæring	Antall møter i "Trygg Bergen" mellom partene i utelivsbransjen.	0	4	0	Det er ikke arrangert møter i "Trygg Bergen" i 2021 på grunn av koronapandemien. Det samme var tilfelle i 2020.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Årets budsjett				
			Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvarter	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Offentlige toaletter		IA	6,9	6,9	2020	Ferdig	0,3	0,3	0,0
Sum		IA					0,3	0,3	0,0

Statustekst investeringer

Offentlige toaletter

Prosjektet omhandler kjøp av toalettcontainere/moduler til skur 8 og skur 11 på Bryggen. Planlagt innkjøpt av D7-kontainere, hvorav 2 er handicap-kontainere, ble fullført i januar 2021. Kostnaden ble noe lavere enn først antatt.

Totalprognose er redusert med 6,6 mill. Det skyldes at midlene er overført til prosjektet Nygårdsparken nedre del i Handlings- og økonomiplan 2022-2025.

17B-Sivilforsvar og beredskap

Om tjenesteområdet

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (Sivilbeskyttelsesloven) forplikter kommunene til å ivareta og kostnadsdekke lagring og vedlikehold av Sivilforsvarets kjøretøy, materiell og utstyr, samt å drifte og vedlikeholde offentlige tilfluktsrom. Tjenesteområdet omfatter disse områdene.

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Tilfluktsrom	4,7	4,8	6,3	-1,6	4,6	0,2
Sivilforsvar / akutt beredskap	1,3	1,1	2,9	-1,8	1,0	0,1
Sum	6,1	5,9	9,1	-3,4	5,7	0,2

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
1-Byrådsleders avdeling	1,3	1,1	2,9	-1,8	1,0	0,1
2-Finans, næring og eiendom	4,7	4,8	6,2	-1,6	4,6	0,2
90-Fellesposter - bykassen	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	-0,1
Sum	6,1	5,9	9,1	-3,4	5,7	0,2

Kommentar til status økonomi

Tjenesteområdet sivilforsvar og beredskap omfatter kommunens utgifter til sivilforsvarslager, drift og vedlikehold av materiell. Utgiftene fordeles etter innbyggertall på alle kommunene som omfattes.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Årets budsjett				
			Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvar- tal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		IA			Løpende	Løpende	1,2	1,2	0,0
Tilfluktsrom - oppgradering mv		IA	20,0	20,0	0	4.kv. 2024	1,4	0,9	0,5
Sum		IA					2,6	2,1	0,5

Statustekst investeringer

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å byte ut eller oppgradere tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2021 er det fattet 70 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 5 gjennomføringsvedtak fra 2020, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2021.

I 2021 har det vært størst forbruk på følgende prosjekter:

Tiltak	Regnskap
Skole	
Fridalen skole - oppgradering av lekeplass og uteområde	7 344 352
Fridalen skole - nytt overvannssystem og drenering	4 317 986
Fridalen skole - utendørs konstruksjoner, røranlegg og EL-kraft	4 678 518
Krohnengen skole - oppgradering av gymsal og garderober	5 738 582
Hålandsdalen Leirskole - Oppgradering av nytt kloakkrenseanlegg	3 336 040
Løvås oppvekstun - skole - oppgradering av uteområdet	3 615 802
Fridalen skole - oppgradering håndvasker,montering av radiatorer	3 526 830
Haukelandshallen - utskifting av dører og porter	3 667 540
Idrett	
Slåtthaug Idrettshall - utskifting og oppgradering av taktekking og isolasjon	3 507 187

For prosjekter ved Fridalen skole har en valgt å samle alle prosjektene under denne budsjettposten. Dette inkluderer også tiltak som tidligere var knyttet opp mot budsjettposten for uteområder skole. Samlet sett har disse prosjektene hatt et merforbruk, som det må finnes budsjettmessig dekning for i 2022. Prosjektene knyttet til uteområdene ved skolen forventes avsluttet i løpet av første halvår 2022.

Enkelte prosjekter har forsinket fremdrift i forhold til budsjett. Den viktigste årsaken til dette er utfordringer / begrensninger knyttet til Koronasituasjonen.

Tilfluktsrom - oppgradering mv

Det er et stort behov for oppgradering av tilfluktsrom slik at de blir gjort i stand i henhold til gjeldende krav. I inneværende år er det gjennomført tiltak ved Florida (finansiert over budsjettposten for mindre bygg investeringer - sekkepost) og Kronstadhøyden tilfluktsrom. Det har vært noen utfordringer knyttet til å få tak i rådgivere til prosjektet, og dermed vil det ikke komme flere prosjekter før koronasituasjonen er normalisert.

18A-Vann og avløp

Om tjenesteområdet

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling ved Bergen Vann har ansvar for byens vannforsyning og avløpshåndtering. Etaten planlegger, bygger og fornyer VA-anlegg. Bergen Vann ivaretar tilhørende service- og forvaltningstjenester for byens innbyggere og næringsvirksomheter. I dette ligger behandling av planer, følge opp private installasjoner, gebyrer og kundeservice, drift og vedlikehold av vann- og avløpssystemene. Tidligere ble drift og vedlikehold utført av det kommunale foretaket Bergen Vann KF etter kontrakt med Vann- og avløpsetaten. 1. oktober 2021 ble begge disse enheter slått sammen til en ny etat kalt Bergen Vann. Begge enheter var sertifisert etter kvalitetsstandarden ISO 9001. Vann- og avløpsetaten var i tillegg sertifisert etter miljøstandarden ISO 14001. Den nye etaten Bergen Vann, og da hele kommunens vann- og avløpsvirksomhet, skal ha ekstern revisjon vår 2022 og jobber for å bli sertifisert i begge standarder.

Viktige begivenheter

- Omorganisering til ny etat Bergen Vann 01.10.21. Dette har krevd mye ressurser, men er gjennomført uten at det har gått ut over leveranser og tjenesteproduksjon.
- Ledningsfornyingen for 2021 endte på 8,2 km vannledninger og 9,9 km avløpsledninger.
- Bergen Vann produserer egen energi ved biogassanlegget og ved vannkraft og er 57 % selvforsynt med energi.
- Det er laget system for utregning av CO₂-ekvivalenter. Bergen Vann viderefører arbeid med helhetlig energihandlingsplan.
- Det er arbeidet systematisk med overgang til fossilfrie anleggsplasser.
- Bergen kommune ble tildelt Norsk Vanns bærekraftpris 2021 den 07.09.21.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Justering av budsjettet til reelt aktivitetsnivå	-380	-380	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Justering av budsjettet til reelt aktivitetsnivå - Bergen Vann	14 910	14 910	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Justering av budsjettet til reelt aktivitetsnivå - VA drift	-2 850	-2 850	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Justering av budsjettet til reelt aktivitetsnivå - VA prosjekter	14 620	14 620	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Sum	26 300	26 300	0
Nye tiltak			
Endring i renteutgifter på VA-investeringer	10 400	10 400	0 Tiltaket er innarbeidet i Bergen Vann sine budsjetter
Endring i selvkostavskrivninger for VA	8 400	8 400	0 Tiltaket er innarbeidet i Bergen Vann sine budsjetter

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Aktivitetsvekst pga. nye VA-anlegg og ledningsnett	4 000	4 000	0 Tiltaket er innarbeidet i Bergen Vann sine budsjetter
Endring i beregnet renteinntekt på selvkostfondene	350	350	0 Tiltaket er innarbeidet i Bergen Vann sine budsjetter
Endring i renteutgifter på VA-investeringer	-43 305	-43 305	0 Tiltaket er innarbeidet i Bergen Vann sine budsjetter
Endring i selvkostavskrivninger for VA	-5 700	-5 700	0 Tiltaket er innarbeidet i Bergen Vann sine budsjetter
Endring i beregnet renteinntekt på selvkostfondene	1 410	1 410	0 Tiltaket er innarbeidet i Bergen Vann sine budsjetter
Sum	-24 445	-24 445	0
Inntektsendringer			
Gebyrendring innen VA	-39 670	-39 670	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Gebyrendring for vann- og avløpstjenestene	50 590	50 590	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Redusert salg av elkraft og elsertifikater	1 300	1 300	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Salg av biogass	-6 000	-6 000	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Sum	6 220	6 220	0
Sum tiltak	8 075	8 075	0

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Balanserte justeringer innen vannområdet (T1-2021)	-29 220	-29 220	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Balanserte justeringer innen avløpsområdet (T1-2021)	-24 150	-24 150	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Balanserte justeringer innen slamområdet (T1-2021)	-430	-430	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Sum	-53 800	-53 800	0
Nye tiltak			
Balanserte justeringer innen avløpsområdet (T1-2021)	11 960	14 860	-2 900 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Balanserte justeringer innen slamområdet (T1-2021)	-224	-224	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Balanserte justeringer innen vannområdet (T1-2021)	5 260	5 260	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Sum	16 996	19 896	-2 900
Inntektsendringer			
Balanserte justeringer innen avløpsområdet (T1-2021)	11 100	11 100	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Balanserte justeringer innen slamområdet (T1-2021)	200	200	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Balanserte justeringer innen vannområdet (T1-2021)	8 900	8 900	0 Justeringer innen selvkostområdene vann og avløp. Balanseres mot bruk av fond.
Sum	20 200	20 200	0
Sum tiltak	-16 604	-13 704	-2 900

Utvikling og utfordringer

[Hovedplan for vannforsyning og Hovedplan for avløp og vannmiljø](#) ble [vedtatt](#) av bystyret i sak [205/19](#) juni 2019. Hovedplanene er kommunens overordnede sektorplaner for vannforsyning og avløpshåndtering. Av de mest sentrale tema og tiltak i planene kan nevnes:

- Sikre vannbasseng mot inntrenging av fremmedvann med tiltak ut fra utarbeidet tiltaksplan.
- Ny hovedvannledning mellom Arna og Vågsbotn etableres for å kunne forsyne Åsane fra Espeland vannbehandlingsanlegg. Deler av arbeidet pågår nå i Reinane ved terminalen i Indre Arna i samarbeid med bane Nord. Det arbeides med løsninger i forbindelse med planlegging av veiforbindelsen E39 og E16.
- Ny hovedvannledning legges gjennom Nordåsvatnet fra Skjold til Fjøsanger for å styrke samkjøringsmuligheten mellom forsyningssonene sør, sentrum og vest.
- Forvaltningsplan for vassdrag rulleres i samarbeid med Bymiljøetaten som ansvarlig.
- I samarbeid med nabokommunene, videreføres byfjordundersøkelsen i perioden 2021 – 2025.
- Det jobbes videre med etablering av offentlig tilrettelagte badeplasser nært sentrum.
- Opprydding av forurenset sjøbunn fortsetter med tiltak i Store Lungegårdsvannet og Vågen.
- Bergen kommune tar ansvar for å gjennomføre tiltak for å hindre skadeflommer i noen byvassdrag, og påtar seg driftsansvar for de samme vassdragene. De praktiske konsekvensene av dette vurderes. Det er startet opp et samarbeidsprosjekt med NVE og meteorologisk institutt spesielt for Starefossbekken samt flomvarsling.
- Kommunedelplan for overvann skal bidra til at overvannshåndtering blir en integrert del av all arealplanlegging. Bergen Vann, Bymiljøetaten og Plan- og bygningsetaten jobber nå sammen for gjennomføring av planen.
- Utredning av barrierer ved innløpet til Vågen og Store Lungegårdsvannet for å hindre skader på bygninger og infrastruktur som følge av havnivåstigning startes opp. Dette er en viktig del av Bergens klimastrategi.

Sirkulærøkonomi og klimafotavtrykk

Energiforbruk – kommunen har de siste årene hatt stort fokus på energiforbruk og energiproduksjon, og igjennom drift har vi hatt økende fokus på energisparende tiltak og selvforsyning. Bergen Vann er på grunn av biogassanlegget og turbiner tilknyttet vannproduksjonen, totalt sett 57 % selvforsynt med energi. All slammet fra avløpsrensaneanleggene blir til energi som oppgraderes til drivstoffkvalitet og går til bussdrift i Bergen. Dette utgjør ca. 4 millioner busskilometer. Restproduktet «bioresten» går til gjødsel og jordforbedring.

Reduksjon av energiforbruk fra 2018 til 2020 er på 15 %, og det forventes ytterligere reduksjoner i årene fremover. Bergen Vann skal redusere sin del av utslippene for at Bergen kommune skal kunne bli fossilfri i 2030 og være en 1,5 graders by i 2050.

I 2020 signerte Bergen Vann den første kontrakten på utslippsfrie byggeplasser, som var en rammeavtale på ledningsfornyning. I 2021 er de første anleggsarbeidene med elektriske gravemaskiner i gang, med gode erfaringer.

Vannforbruk/vannkvalitet, nyanlegg vann

Alle abonnenter forsynes kontinuerlig med drikkevann av god kvalitet. Bergen kommunes seks vannbehandlingsanlegg har alle UV-stråling (ultrafiolett lys) som hygienisk barriere mot mikroorganismer. Det tas hyppige prøver i henhold til program. I tillegg gjennomføres risikobasert prøvetaking i spesielle nedbørssituasjoner. 100 % av rutinemessige vannprøver har tilfredsstillende hygienisk kvalitet. Dersom det hadde vært avvik hadde det umiddelbart blitt sendt ut kokevarsel på SMS til berørte.

Det sendes for ekstra sikkerhet ut føre-var kokevarsel til berørte områder ved ledningsbrudd, reparasjoner og planlagt arbeid på nettet som kan medføre redusert vannkvalitet. Det har i 2021 vært 64 hendelser/arbeid hvor det er sendt kokevarsel og føre-var kokevarsel. I overkant av 32000 innbyggere har blitt berørt. Det tas alltid prøver etter utført arbeid. Dersom disse viser god vannkvalitet, sendes det ut opphevet kokevarsel til samme område. Vannledninger kloreres også rutinemessig etter brudd.

Vannforbruket pr. 3. tertial var på 32,6 millioner m³. Mål for 2021 var på 31,5 millioner m³. Årsaken var en spesielt kald vinter i 1. tertial 2021 med frosttapping, brudd og lekkasjer som følgeskader av frosten. I 2. tertial ga en tørr sommer med mye hagevanning økt forbruk. Vannforbruket i 3. tertial ble redusert ned til normalt forbruk. Det legges stor vekt på lekkasjesøking og reparasjon for å redusere vannforbruket.

Bergen Vann jobber videre med Sotrasambandet som involverer en samkjøringsledning for vann mellom Øygarden kommune og Bergen kommune samt nødvendige omlegginger av VA-infrastrukturen. Det ble i desember signert kontrakt med Statens Vegvesen med planlagt oppstart i 2022. Utredning av nytt avløpsrensianlegg blir jobbet med i tilknytning til broarbeidet.

Bergen Vann har ansvar for byens dammer og gjennomfører tilsyn og oppgradering etter plan godkjent av NVE. Arbeidene med begge dammene i Munkebotn vil bli fullført før sommeren 2022. Prosjektering forprosjekt er ferdig for Stordiket og forslag til løsning ligger til politisk behandling. Prosjektering pågår for Skredderdalen og er ferdig for dammer Fyllingsdalen.

Bergen kommune ble tildelt Norsk Vanns bærekraftpris 2021 den 07.09.21.

Bergen Vann fikk Norsk Vanns bærekraftpris for 2021 07.09.21. Direktør Thomas Breen i Norsk Vann deler her ut prisen til byråd Thor Haakon

Bakke og etatsdirektør Magnar Sekse.
Fotograf: Randi Erdal.

Avløpshåndtering og nyanlegg avløp

Bergen kommune fikk 14.10.2016 tillatelse etter forurensningsloven for utslipp av avløpsvann i Bergen og Arna tettbebyggelser fra Statsforvalteren i Vestland, tidligere Fylkesmannen i Hordaland. Utslippstillatelsen omhandler bl.a. krav og frister til ROS-analyser (Risiko og sårbarhet), tilstandsregistrering og tiltaksplaner for ledningsnett, dokumentasjon av overløpsdrift, overvåkning av resipienter og etablering av sekundærrensing for alt avløpsvann i Bergen og Arna tettbebyggelser. Kravet til sekundærrensing gjelder Garnes renseanlegg og 18 mindre renseanlegg, inkludert store slamavskillere. Frist for oppfyllelse av dette kravet er 31.12.2025, jfr. bystyresak 226-16, behandlet 21.09.2016. Planlegging for Garnes renseanlegg pågår og er i rute. Steinalderfunn ved prosjektert vei vil påvirke fremdriften for renseanlegget.

Anleggsarbeid med nytt hovedavløpsanlegg i området Mjølkeråen-Kvernevik er startet opp.

Det er utarbeidet konseptvalgutredninger for oppgradering til sekundærrensing for anleggene i Åsane nord og i Bergen vest. Det tas sikte på valg av løsning i 2022.

Det arbeides kontinuerlig for å redusere overløpsutslipp fra avløpsnettet ved å skille regnvannet fra spillvann i sentrale byområder. Dette er et nødvendig og langvarig arbeid for å sikre stabil god vannkvalitet i nære sjøområder.

Bergen Vann produserer egen energi ved biogassanlegget og ved vannkraft og er 57 % selvforsynt med energi.

Biogassanlegget i Rådalen.
Foto: Bergen kommune

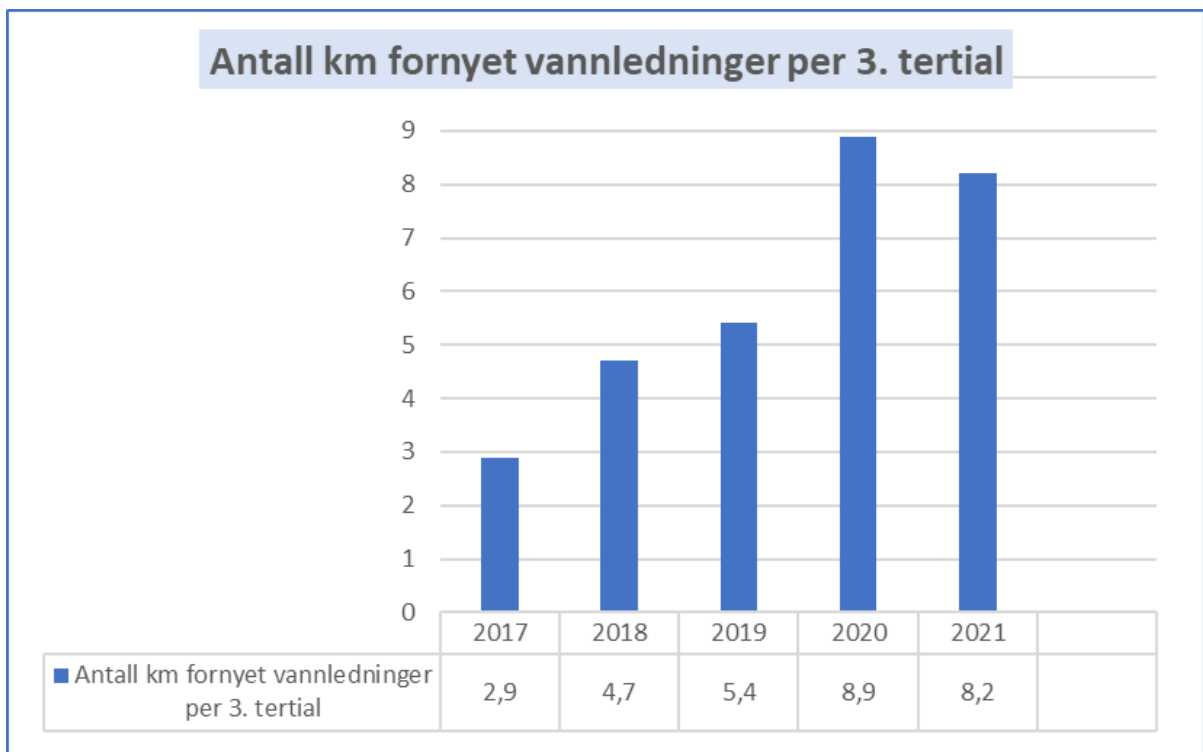
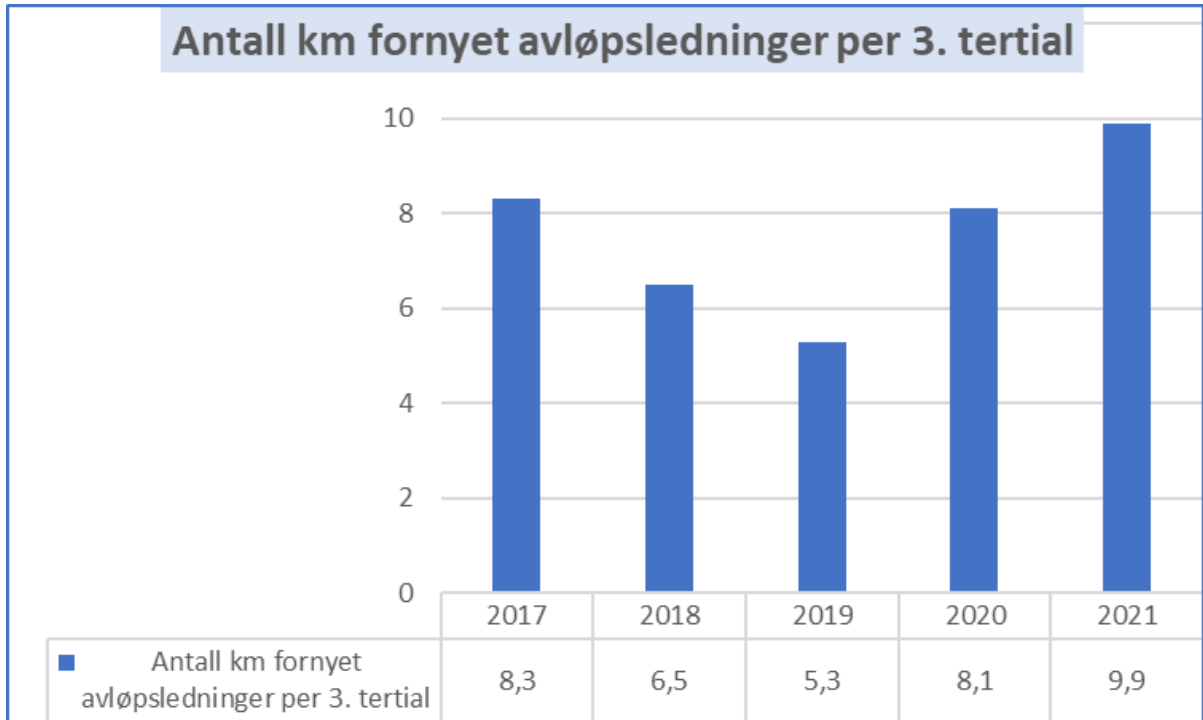
Fornyning av ledningsnett

For å hindre forfall i ledningsnettet er det viktig å fornye ledningsnettet kontinuerlig. Risiko og sårbarhet ved vannledningsbrudd i sterkt trafikkerte veier blir fulgt opp i samråd med Statens Vegvesen med sikte på å redusere sårbarheten.

Det legges vekt på at fornying i stor grad utføres med gravefrie metoder (No-Dig). Dette gjøres for at disse arbeidene skal gjennomføres effektivt, til minst mulig ulempe for publikum og skade på miljø.

Bergen Vann deltar aktivt i Graveklubben ved fornying og bygging av teknisk infrastruktur. I tillegg blir vann- og avløpsledninger skiftet som følge av større tiltak på offentlige vegger.

Pr. 3. tertial 2021 er det fornyet 8,2 km vannledninger og 9,9 km avløpsledninger som utgjør henholdsvis 96,8 % av årsmålet på vann på 8,5 km og 114,2 % av årsmålet på avløp på 8,7 km.

Det legges også stor vekt på å få fornyet private ledninger samtidig med fornying av de offentlige ledningene. Pr. 3. tertial er det fornyet 7,7 km private avløpsledninger og 1,3 km vannledninger.

Fra 1.1.20 overtok Bergen Vann ansvaret for stikkledninger i offentlig vei. Dette gjelder den trafikkerte delen av veibanen, typisk kjørebanen. Overgangen mellom privat og offentlig eierskap fastsettes av kommunens skjønn. Bergen Vann har fått utbedret lekkasjer i vei raskere enn tidligere og foreløpig er erfaringen at kostnadene er noe lavere enn det som var estimert.

Samarbeidsprosjekter

Bergen vann er generelt involvert i mange samarbeidsprosjekter slik som f.eks. Hjeltestadvegen, E39-Svegatjørn, Lyngbøvegen, bygging av bybanen (Mindemyren), ny sykkelvei Lagunen-Skjoldskiftet, Paradis områdetransformasjon mm. Mye tid brukes i oppfølgingen av slike prosjekter for å sikre gode løsninger på overvann og generelle behov som må ivaretas for å sikre robuste VA-anlegg i et perspektiv på 100 år.

Fra bybaneentreprise D12 ved Kronstad/St: Halvardsvei. Eksisterende AF- og OV-kulvert (anleggsår 1924) blir skiftet ut med ny kulvert og rør. Bildet viser arbeid ved tilknytningspunkt til eksisterende anlegg i St. Halvardsvei.

Foto: Hanna Hugosson, Bergen Vann.

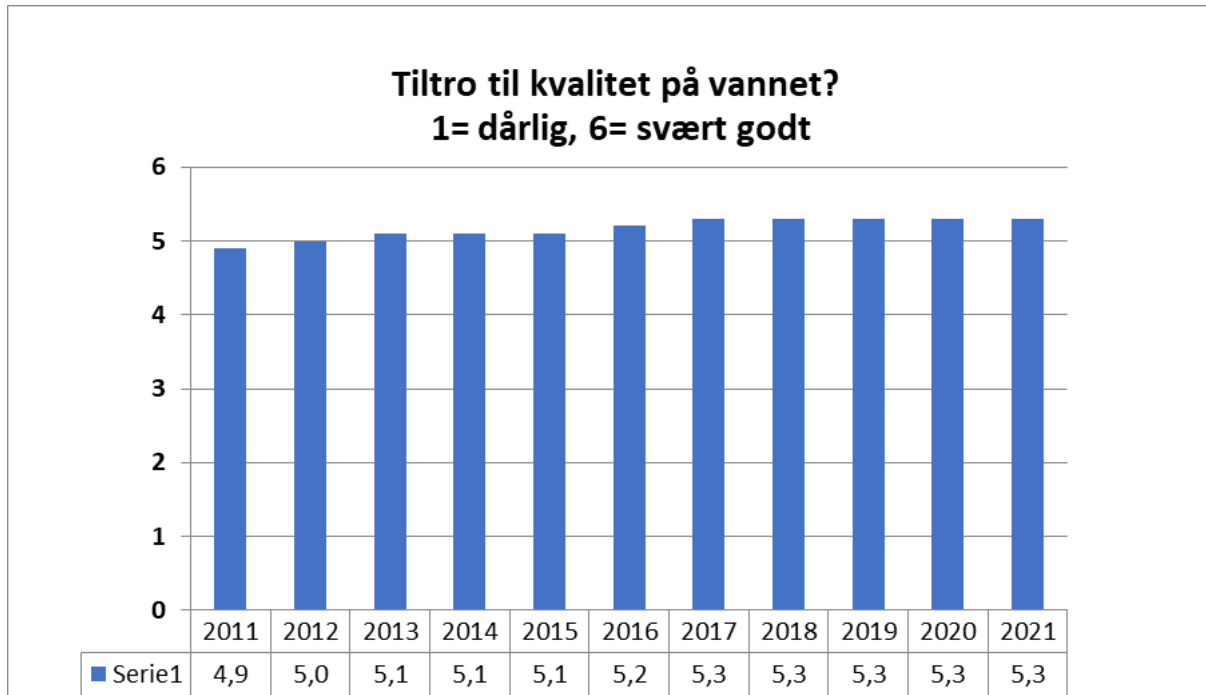
Bergen Vann er aktivt med i nasjonale fora som arbeider med klimatilpasning og innovasjon. Bergen deltar i EU-prosjektet BEGIN (*Blue Green infrastructures through social INnovation*) som har som mål å demonstrere hvordan byer kan bli mer robuste i forhold til klimaendringer ved å benytte blågrønne løsninger for overvannshåndtering. Transformasjon av Mindemyren til Mindebyen er et demonstrasjonsprosjekt i BEGIN.

Bergen kommune og BEGIN-prosjektet [vant folkets pris](#) i REGIOSTARS Awards, en årlig konkurranse arrangert av Europakommisjonen, sammen med ni andre nord-europeiske byer for sitt blågrønne samarbeid.

Forholdet til etatens brukere

Bergen Vann har høyt kundefokus og er opptatt av høy grad av service til byens innbyggere. Staten har vært med i utvikling av ny felles servicestandard for Bergen kommune samt bidratt i anskaffelse av nytt kundestøttesystem (BkService) som pilotbruker. Bergen Vann gir forhåndsuttalelser om tilknytning til offentlig VA-ledninger ved utbygging av bolig- og næringsområder og har som mål at 90 % av søknadene skal behandles innen en frist på 3 uker. Hittil i år er 613 av 667 saker, dvs. 92 % av søknadene behandlet innen frist.

Årlig brukerundersøkelse ble gjennomført i april og rapport kom i mai 2021. 93 % av de spurte er svært/ganske fornøyd med standarden på tjenestene som leveres av Bergen Vann. På spørsmål om tiltro til kvaliteten på drikkevannet får Bergen Vann en score på 5,3 på en skala fra 1-6 der 1 er svært liten tiltro og 6 er svært stor tiltro.

Ny organisasjonsmodell

Omorganisering under ledelse av kommunaldirektøren for klima, miljø og byutvikling ble satt i gang våren 2021 og den nye etaten *Bergen Vann* trådte i kraft 01.10.21. Etatsdirektør fra 1. oktober er Magnar Sekse. Alle ansatte ble gjennom prosessen i 2021 informert kontinuerlig. Tillitsvalgte var med i prosjektgruppe og det ble tilrettelagt for allmenn medvirkning.

Utvidet ledergruppe har etter 01.10.21 startet arbeid med analyse av kontekst, interesser og SWOT (*styrker, svakheter, utfordringer og muligheter*) og jobber nå med å etablere nye mål for organisasjonen.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat	Resultat	Resultat	Resultat
	2018	2019	2020	2021
Tilfredstillende hygieniske prøver, i prosent	99,9 %	99,8 %	0,0 %	99,9 %
Tilfredsstillende vannprøver for farge, i prosent	100,0 %	100,0 %	0,0 %	100,0 %
Årlig vannproduksjon (mill. m3)	33,3	32,6	0,0	32,6
Antall km fornyet vannledning	4,7	5,4	0,0	8,2
Antall km fornyet avløpsledning	6,5	5,3	0,0	9,9
Antall avgitte uttalelser til reguleringsplaner	79	58	0	45
Antall forhåndsuttalelser om tilknytning	730	635	0	667

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

Årsmelding 2021

	Bergen 2020	Bergen 2021	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Produktivitet					
Avløp - Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1) *)	3 149	2 943	2 866	2 755	3 408
Dekningsgrad					
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	1,0 %	0,9 %	1,1 %	0,7 %	0,7 %
Avløp - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste (B)	94,5 %	94,5 %	98,1 %	95,7 %	95,1 %
Vann - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning	92,5 %	92,1 %	86,5 %	99,5 %	83,3 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Administrasjon - vann og avløp	10,4	10,5	10,9	0,0	10,9	-0,4
Produksjon av vann	88,1	93,8	107,8	-4,2	103,5	-9,7
Vannlaboratorium	0,0	0,0	1,6	-0,3	1,3	-1,3
Distribusjon av vann	-102,5	-113,7	327,1	-451,1	-124,0	10,3
Avløpsrensing	209,0	209,7	235,5	-22,6	212,8	-3,1
Avløpsnett / innsamling av avløpsvann	-244,2	-255,2	293,1	-550,3	-257,2	1,9
Tømming av slamavskillere	-0,6	-0,7	7,9	-8,6	-0,7	0,0
Selvkostrenter - vann og avløp	45,7	63,4	69,1	-4,5	64,6	-1,1
Overføring fra kommunale foretak - Vann og avløp	-5,0	-5,0	0,0	-5,0	-5,0	0,0
Sum	1,0	2,9	1 053,0	-1 046,5	6,3	-3,4

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
1-Byrådsleders avdeling	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
2-Finans, næring og eiendom	0,0	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,0
5-Klima, miljø og byutvikling	5,0	5,0	1 045,9	-1 040,7	5,0	-0,1
6-Arbeid, sosial og bolig	0,5	1,2	1,6	-0,4	1,2	0,0
90-Fellesposter - bykassen	-4,6	-3,2	5,1	-5,0	0,1	-3,3
Sum	1,0	2,9	1 053,0	-1 046,5	6,3	-3,4

Kommentar til status økonomi

Bergen Vann og tjenesteområde 18A - Vann- og avløp opererer innenfor selvkost. Det vi si at vann- og avløpsgebyrene kun skal brukes til vann- og avløpsformål, og at tjenesteområdet over en 5-årsperiode skal gå i null. Eventuelle overskudd settes på et selvkostfond mens eventuelle underskudd dekkes av selvkostfondet. Budsjett og regnskap som avviker fra null gjelder regnskapsmessige meravskrivninger. Inngående fond på vann pr. januar 2021 var kr 73 mill. Det er i 2021 brukt kr 47 mill. slik at utgående selvkostfond pr. 31.12.21 var kr 26 mill. På avløp var inngående fond i 2021 på kr 158 mill. Det ble avsatt kr 26 mill. i 2021, slik at utgående fond var kr 184 mill. På slam var inngående fond i 2021 på kr 11 mill. Det var også utgående fond pr. 31.12.21.

På sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen) skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Publikum skal være fornøyd med standarden på vann- og avløpstjenestene som leveres. 90 % av de spurte skal være svært fornøyd eller ganske fornøyd med standarden på tjenestene.	Spørreundersøkelse, prosentandel som er fornøyd eller ganske fornøyd.	94,0 %	90,0 %	93,0 %	Årlig brukerundersøkelse for 2021 ble gjennomført i april. Rapport ble levert i i mai. 93 % av de spurte svarte at de er svært/ganske fornøyd med standarden på tjenestene VA-etaten leverer. Stabilt høy tilfredshet over tid.
En rettferdig og inkluderende by	Vannforsyningssystemet skal levere godt og hygienisk sikkert drikkevann til abonnentene.	Prosentandel rutinemessige vannanalyser med god hygienisk vannkvalitet.	99,9 %	99,9 %	100,0 %	Andel rutinemessige vannanalyser med god vannkvalitet pr. 3. tertial 2021 er 100 %. Det er sendt noen føre-var kokevarsel til beboere i konkrete områder på SMS og e-post. Dette for sikkerhets skyld i hht. rutiner etter arbeid på nettet som kan medføre risiko. Ikke gjort funn ved prøvetaking, og da sendt opphevet føre-var kokevarsel. Link til mer info på nettsider i SMS. Informasjon på nettsider oppdateres jevnlig.
Norges grønneste storby	Alle offentlige badeplasser skal ha badevannskvalitet og 70 % av disse skal være i beste kategori.	Prosentandel av offentlige badeplasser som er i beste kategori når det gjelder badevannskvalitet	77,0 %	70,0 %	86,0 %	22 offentlig tilrettelagte badeplasser ble undersøkt i badevannssesongen fra begynnelsen av april til slutten av august 2021. Det ble tatt fra 16 til 24 prøver pr. badeplass. 100 % av badeplassene hadde badevannskvalitet, av disse var 86 % i beste kategori.
	Reguleringsplaner og tilhørende rammeplaner for vann og avløp skal identifisere, dimensjonere og sikre arealer for overvannshåndtering.	Prosentandel reguleringsplaner med VA-rammeplan	100,0 %	90,0 %	100,0 %	100 % av reguleringsplaner lagt ut til offentlig ettersyn pr. 31.12.21 hadde VA-rammeplan. Det er likevel utfordrende å få ulike aktører til å forstå behovet for en overvannshåndtering som møter framtidens utfordringer. Derfor er det mye arbeid med å følge opp VA-rammeplanene.
	Totalt årlig vannforbruk skal reduseres.	Målt årlig vannforbruk (prognose i mill. m3)	31,7	31,5	32,6	Forbruk pr 3. tertial er på 32,6 mill m3. Kald vinter tidlig i 2021 gav en del frosttapping og høyt forbruk i 1. tertial. Tørr sommer og høyt forbruk (hagevanning/plaskebasseng ol.) gav økning i 2. tertial. Vannforbruk i 3. tertial er redusert ned til normalt forbruk.

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat		Mål	Resultat	Statusbeskrivelse mål
			2020	2021			
	Vannforekomster skal ha god økologisk vannkvalitet og avløpshåndteringen skal ligge på et nivå som ivaretar dette.	Antall av de fem store avløpsreanseanleggene der bunnforholdene ved utslippspunktene tilsvarer klasse 3 (moderat tilstand) eller bedre.	2	2	2	2	2 av 5 tilfredsstillende klasse 3. Rapport for 2020 kom i mars 2021. Måles en gang årlig. Vi får tall for 2021 først i mars 2022.
		Antall av de fem store avløpsreanseanleggene der vannkvalitet ved utslippspunktene tilsvarer klasse 2 (god tilstand) eller bedre.	5	5	5	5	Alle 5 har god tilstand. Rapport for 2020 kom i mars 2021. Måles en gang årlig. Vi får tall for 2021 først i mars 2022.
Trygg økonomistyring	Avløpsnettet skal fornyes for å sikre tilfredsstillende funksjon	Total lengde offentlig nett fornyet. Målemetode målt ledningslengde i km		8,7	9,9	9,9	Pr. 3. tertial 2021 er 9,936 km avløpsledninger fornyet. Dette utgjør 114,2 % av årsmålet. Andel NoDig utgjør 69,1 %.
	Bergen skal satse på fornybar energi ved at ressursene i avløpsslammet skal utnyttes ved produksjon av biogass.	Produsert energi og biogass i mill. kWh	14,7	15,0	15,5	15,5	Pr. 3. tertial er det produsert 15,47 mill. kWh. Alt er levert til busstransport i Bergen.
	Bergen skal satse på fornybar energi ved at vann fra drikkevannskilder i Gullfjellet skal utnyttes til produksjon av strøm.	Produksjon av kraft målt i mill. kWh	8	7	7	7	Pr. 3. tertial er det produsert 7,1 mill kWh.
	Fornyning av vannledningsnettet skal være på et nivå som ivaretar leveringssikkerheten på lang sikt	Andel av total lengde ledninger fornyet. Målemetode måling av ledningslengde i km.		8,5	8,2	8,2	Pr. 3. tertial 2021 er 8,233 km vannledninger fornyet. Dette utgjør 96,8 % av årsmålet. Andel NoDig utgjør 36,6 %. Covid-19 og innreiserestriksjoner/karantene på folk fra Sverige innen NoDig har medført forsinkelser.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Årets budsjett		Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
			Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvaral			
Blomsterdalen - Hjellestad va-anlegg	KFIN152/17	31,0	31,9	31,9	2020	4.kv. 2023	1,4	1,9	-0,5
Breviksbakken del 2 separerer overvann		IA	2,6	2,6	2023	4.kv. 2024	2,6	0,0	2,6
Bybanen sentrum - Fyllingsdalen, va-anlegg	BY213/18	659,5	659,5	659,5	2022	4.kv. 2025	62,3	63,0	-0,7
Carl Konows gate separer overvann		IA	8,0	8,0	2019	2.kv. 2022	0,6	0,0	0,6
Dig og NoDig rammeavtaler påkostning vannledninger		IA			Løpende	Løpende	40,0	40,2	-0,2
Espeland vannbehandlingsanlegg		IA	410,0	410,0	2025	4.kv. 2025	13,3	18,7	-5,3
Fanahammeren avløpssanering	FU 65/20	IA	25,5	25,5	2020	4.kv. 2024	0,6	0,5	0,0
Flesland lagerhaller		IA	5,0	5,0	2024	4.kv. 2024	3,6	4,0	-0,4
Fleslandsvn. - Fleslandsvika vannledn.		IA	17,7	17,7	2020	4.kv. 2022	1,0	1,0	0,0
Fossekleiva overvannsanlegg		IA	3,8	3,8	2022	4.kv. 2022	3,1	3,9	-0,9
Garnes renseanlegg oppgradering	BY129/21	IA	301,6	301,6	2026	4.kv. 2026	2,4	2,6	-0,2
Hamre - Rådal E39 va-anlegg	BY208/15	140,0	140,0	140,0	2021	4.kv. 2024	5,7	8,8	-3,0
Haraldsplass - Ulriksdal vannledning		IA	35,2	35,2	2019	4.kv. 2024	13,7	15,6	-1,9
Holen skole vannledning		IA	10,0	10,0	2022	4.kv. 2022	10,0	0,0	10,0
Hordnes vannforsyning	BY112/19	31,0	22,7	22,7	2020	4.kv. 2022	0,7	0,8	0,0
Ibsens gate etappe 3 va-anlegg		IA	17,8	17,8	2020	Ferdig	1,1	-0,8	1,9
Indre Arna (Stuajordet) høydebasseng		IA	10,0	10,0	2020	4.kv. 2024	0,4	0,4	0,0
Justeringsavtaler vann og avløp		IA			Løpende	Løpende	33,3	33,3	0,0
Kismul hovedvannledning del 1	UFKN 127/21	28,9	3,3	3,3	2024	4.kv. 2024	0,2	0,3	-0,1
Kismul lagerhall		IA	1,0	1,0	2023	4.kv. 2022	1,0	0,5	0,5
Knappen avløpsrenseanl. ventilasjon		IA	10,5	10,5	2022	4.kv. 2023	1,2	1,0	0,2
Kvitura - Hope - Grimstad va-anlegg	KFIN57/16	30,0	47,0	47,0	2022	4.kv. 2024	8,7	14,0	-5,2
Lagunen-Skjoldskiftet (Miljøløftet) separer overvann		IA	3,6	3,6	2020	4.kv. 2024	0,0	0,1	-0,1
Lien - M. Krohns gt. - Lothevn. separer overvann		IA	14,1	14,1	2020	4.kv. 2023	1,4	0,2	1,2
Løvstakklien - Bøhmergt. va-anlegg		IA	30,3	30,3	2022	3.kv. 2026	2,2	2,5	-0,3
Mjølkeråen - Kvernevik va-anlegg	BY32/19	171,0	171,0	171,0	2020	4.kv. 2025	8,6	9,4	-0,8
Munkebotn ny vannledning	BR 132/21	14,0	5,2	5,2	2022	4.kv. 2022	3,4	3,4	0,0
Mynteviken va-anlegg del 2		5,0	5,0	5,0	2022	4.kv. 2025	0,3	0,5	-0,2
Nedre Nygård del 1 va-anlegg	UFKN 64-20	IA	21,9	21,9	2020	4.kv. 2024	2,6	3,2	-0,6
Nordnesbakken- Haugevn. separer overvann		IA	9,8	9,8	2021	4.kv. 2023	1,4	0,9	0,5
Nyhaugveien separer overvann		IA	2,1	2,1	2020	4.kv. 2022	1,7	2,6	-0,9
Reinane vannledning	BR 1346/20	15,0	15,0	15,0	2022	4.kv. 2024	3,8	7,2	-3,5
Stamskaret pumpestasjon uv-anlegg		IA	10,0	10,0	2024	4.kv. 2023	1,6	0,4	1,3
Starefossvingen overvannsanlegg		IA	3,2	3,2	2020	Ferdig	1,0	0,9	0,0
Stendafjellet		IA	32,6	32,6	2024	4.kv. 2024	7,3	11,1	-3,8

Årsmelding 2021

Investering	Saksref.	Totalbudsjett				Årets budsjett			
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvar- tartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Toppe høydebasseng, borehullsledning		IA	0,7	0,7	2019	Ferdig	0,0	1,9	-1,9
Øvre Smøråsvegen va-anlegg		IA	4,0	4,0	2023	4.kv. 2023	0,0	0,0	0,0
Sum øvrige prosjekter			215,3	0,0			0,4	0,7	-0,4
Sum							242,5	254,7	-12,3

Statustekst investeringer

Blomsterdalen - Hjellestad va-anlegg

Det legges ny vannledning som erstatning for en eldre asbestsementledning på strekningen samtidig med opprustingen av veganlegget. Avløpshåndteringen i dette området er basert på private løsninger med spredning i terreng og utslipp til vassdrag. Samtidig med opprusting av veganlegget etableres det nå offentlig avløpsanlegg med tilknytning til Flesland renseanlegg. Framdriften styres av Statens vegvesen og er noe forsinket på grunn av kvalitetsavvik i utførelsen, noe som medførte at deler av budsjettet for 2021 ble skjøvet til 2022 i forbindelse med fremlegging av 2. tertialrapport 2021.

Breviksbakken del 2 separerer overvann

Nytt prosjekt som er en videreføring av Breviksbakken del 1. Midler ble overført fra Breviksbakken del 1. Prosjektet var ventet å starte opp i november eller desember 2021, men har blitt forsinket med forventet oppstart tidlig i 2022.

Bybanen sentrum - Fyllingsdalen, va-anlegg

Investering i dette prosjektet gjelder vann- og avløpsledninger som skal legges om ifm. bybanens 4. byggetrinn, samt delfinansiering av kanalåpning på Mindemyren og ny overføringsledning for vann fra Svartediket til Fyllingsdalen. Noe vann- og avløpsarbeider er påbegynt i forberedende entrepriser og ellers er prosjektet i detaljprosjekteringsfase. Prosjektet utføres av Bybanen Utbygging.

Carl Konows gate separer overvann

Det er planlagt å skifte ut og bygge nye ledninger i Carl Konows gate mellom Puddefjordsbroen og krysset Carl Konows gate og Fyllingsveien. Statens vegvesen skal etablere gang- og sykkelvei, samt ruste opp eksisterende kjørevei i prosjekt «Carl Konows gate og Fyllingsveien». Fornyning av vann- og avløpsledninger gjennomføres i forbindelse med dette prosjektet. Det meste av arbeidene er gjennomført pr 31.12.2021, det gjenstår sluttoppgjør med entreprenør og fordeling av kostnader i henhold til samarbeidsavtale med Statens Vegvesen.

Dig og NoDig rammeavtaler påkostning vannledninger

Investeringen gjelder rammeavtaler for Dig vann og avløp og NoDig for avløp fra 2020 med en varighet over 2 år. Dette inkluderer prosjektering, byggesaksgebyrer osv. I 2021 har det samlet sett blitt et mindre merforbruk.

Espeland vannbehandlingsanlegg

I henhold til Hovedplan for vannforsyning 2015 – 2024 skal Espeland vannbehandlingsanlegg oppgraderes med et nytt behandlingstrinn som skal utgjøre en selvstendig hygienisk barriere mot parasitter, i tillegg til UV-bestråling som vannet behandles med i dag. Det nye behandlingstrinnet skal også fjerne [humus](#) og dermed redusere fargen på vannet, noe som også setter anlegget bedre i stand til å håndtere økning i farge på grunn av klimaendringer.

Prosjektet måtte omprosjekteres etter endrede krav og det viser seg at prosjektet blir dyrere enn tidligere estimert. I påvente av en oversikt over et nytt kostnadsanslag, har det vært en stopp i

prosjektet siden januar 2022. Det vil legges frem en egen sak for bystyret om denne kostnadsøkningen, men hovedårsakene til økningen er blant annet:

- Koronapandemien og andre forhold har bidratt til å skape større markedsmessig usikkerhet og uforutsigbarhet i bygg- og anleggsmarkedet og usikkerheten vurderes derfor som vesentlig høyere nå enn tidligere.
- Materialkostnadene har økt vesentlig (spesielt stål og betong) og arbeidskraften har blitt dyrere.
- Det har vært noe økt omfang og endringer i utforming av prosjektet for å ta hensyn til kulturminnet Espeland Fjernhjelpleir.
- Det er prosjektert et nytt og mer effektivt slamanlegg, slik at vannverksslam tas ut lokalt og ikke ledes til nytt Garnes renseanlegg

Fanahammeren avløpssanering

I Hovedplan for avløp og vannmiljø 2015 – 2024 er det forutsatt at utslipp til Fanafjorden skal saneres og overføres til Flesland renseanlegg. Deler av anlegget er bygget i samarbeid med Bymiljøetaten i forbindelse med åpning av bekken mot Mjølkvik. Tilknytning til avløpstunnelen mot Flesland i Rådalen gjennomføres i forbindelse med byggingen av ny E39. Det som gjenstår er bygging av pumpestasjoner og ledningsanlegg nede ved sjøen og overføre det til ledningen som allerede er bygget. Detaljprosjektering er 90 % ferdig. Pga av utfordrende grunnverv er oppstart av byggearbeidene usikker. Tentativ oppstart av byggearbeidene er foreløpig flyttet til 2023, noe som har medført et mindreforbruk i 2021 i forhold til justert budsjett.

Flesland lagerhaller

To lagerhaller bygges på uteområdet ved Flesland avløpsrenseanlegg. Hallene skal brukes til å oppbevare materiell og spylebiler som skal stå tørt og frostfritt. Prosjektet endte med et mindre merforbruk i 2021 på grunn av endringsarbeider.

Fleslandsvn. - Fleslandsvika vannledn.

Deler av bebyggelsen på Flesland, vest for flyplassen, har i dag privat vannforsyning basert på brønner. I perioder er vannforsyningen her problematisk, både med hensyn til mengde og kvalitet. Det er derfor et sterkt ønske fra beboere om å få offentlig vannforsyning. Den nordligste delen av området fikk tilknytning i 2015, og det er prosjektert videreføring av denne ledningen sørover. Prosjektet ble noe større enn planlagt og er derfor forsinket, men forventes ferdigstilt i 2022.

Fossekleiva overvannsanlegg

Det skal bygges et avskjærende overvannssystem fra eksisterende overvannsledning i Fossåsen til eksisterende overvannstunell. Arbeidet er ferdigstilt og sluttoppgjør gjenstår. Prosjektet endte opp med et merforbruk i forhold til budsjett som følge av utfordringer med uttak av fjellgrøft med eksisterende konstruksjoner tett inntil grøft.

Garnes renseanlegg oppgradering

Oppgradering av Garnes avløpsrenseanlegg etter pålegg av Statforvalteren i samsvar med utslippstillatelsen. Etablering av ny innløpspumpestasjon i fjell og nytt renseanlegg på Garnestangen.

Prosjektet inkluderer også etablering av ny tilkomstveg til det nye anlegget og riving av det eksisterende renseanlegget når det nye er satt i drift.

Hamre - Rådal E39 va-anlegg

Statens Vegvesen bygger ny veg E39 fra Rådal i Bergen kommune til Svegatjørn i Os kommune. Vegprosjektet medfører at eksisterende VA-anlegg må legges om på flere steder, og Bergen Vann har mottatt pålegg om omlegging av VA-anlegg (Vegloven § 32). Samtidig vil vegprosjektet gi Bergen Vann muligheten til å styrke vannforsyningen mellom Hamre og Rådal. Eksisterende hovedvannledning er en asbestementledning som nå skiftes ut og det etableres samtidig en ny overføringsledning mellom vannforsyningen fra Kismul i sør til vannforsyningen fra Espeland lenger nord. Dette vil styrke byens vannforsyning ved at det øker muligheten for å overføre vann fra Kismul vannverk til de andre vannforsyningsområdene. Det forekommer og reservevannforsyning fra Bergen til Os ved at det legges ny vannledning fra Hamre til Svegatjørn i Os kommune.

Det legges til rette for framtidig sanering av avløp til Fanafjorden og for eiendommer med utslipp til terreng langs Fanavegen, ved at det legges en avløpsledning i veganlegget fra Rådal med tilknytning til avløpstunnelen som går fra Skjoldabukten til Flesland. Statens Vegvesen har fakturert i henhold til betalingsplan. Årsaken til merforbruket er at det har blitt fakturert for endrings- og tilleggsarbeider.

Haraldsplass - Ulriksdal vannledning

Fornyng av vannledning bak Haraldsplass sykehus. For å redusere konsekvenser ved eventuelle fremtidige brudd, flyttes ledningen vekk fra sykehusområdet. Tiltaket medfører ca. 550 meter med ny vannledning i adkomsttunnel fra Svartediket til Lægdene høydebasseng. Deler av strekket medfører et nytt borehull. Total lengde på borehullet vil bli ca. 660 meter.

Mottatte tilbud er høyere enn prognose. Det medfører mindre reserve for uforutsette kostnader. Entreprenør hadde problemer med boring av pilot/ mye styring og stor belastning på borerigg på grunn av fjellets beskaffenhet. Det er også problemer med opprømming pga. friksjon. Dette har medført høyere kostnader i forhold til justert budsjett i 2021, men totalprognosen er foreløpig uendret.

Holen skole vannledning

Det skal etableres en ny hovedvannledning ved Holen skole. Prosjektet er et samarbeid mellom Bergen Vann fra 1. oktober og Etat for utbygging. Prosjektomfanget ble endret i 2021 og det arbeides videre i 2022 med å etablere en ny plan for arbeidet. Det er utført noe arbeid i 2021, men entrepenør har ikke sendt faktura på utført arbeide og prosjektet har derfor ikke noe forbruk i 2021.

Hordnes vannforsyning

Det er per i dag ikke noe offentlig vannforsyning på området, inkludert brannvannsdekning. De private huseierne har ulike løsninger for vannforsyning, med varierende kvalitet og vannmengder. I tillegg er det et kommunalt bygg i området, Hordnestunet, som hittil har huset et sykehjem.

Prosjektet er avsluttet og andelen avsatt til usikkerhet ble mindre enn budsjettet og prosjektet endte derfor opp med en lavere sluttkostnad.

Ibsens gate etappe 3 va-anlegg

For å redusere overløpsdrift fra avløpssystemet til Solheimsviken og pumping og rensing av overvann bygges det separat overvannssystem i Ibsens gate, eksisterende vann og avløpssystem fra 1920 – 30-årene blir fornyet samtidig. Etappe 1 omfatter øverste del av gaten, her ble ledninger skiftet og vegen opprustet i 2016. Etappe 2 omfatter midtre del. Etappe 3 omfatter strekningen Edvard Griegs vei til Danmarks plass. Ferdig utbygd i 2021. Årsaken til mindreforbruket i 2021 er refusjoner fra Graveklubben og tilbakeholdt beløp.

Indre Arna (Stuajordet) høydebasseng

Det er planlagt bygget et høydebasseng i Stuajordet på Arnatveit. Et basseng her vil gi bedre driftssikkerhet, tryggere branndekning og mer stabile driftsforhold i forsyningsnettet i Indre Arna. Oppstart er utsatt. Forventet sluttkostnad ble som budsjettet.

Kismul hovedvannledning del 1

Prosjektet gjelder fornying av hovedvannledning på deler av strekket fra Kismul vannbehandlingsanlegg og ned til Hamretjørna, (knutepunkt til E39-prosjektet). Anleggstiden er beregnet til omlag et år og forventes avsluttet i slutten av 2022/begynnelsen av 2023.

Kismul lagerhall

Nytt prosjekt som nettopp er startet opp. Omfatter bygging av frittstående lagerbygg ved Kismul vannbehandlingsanlegg. Oppstarten er noe forsinket, noe som har medført et mindreforbruk i 2021.

Knappen avløpsrenseanl. ventilasjon

Gjelder nødvendig oppgradering med kjøp av nye grovrister, utbedring av ventilasjonsanlegget og etablering av luktfjerningsanlegg. Arbeidet er slutført og sluttoppgjør pågår.

Kvitura - Hope - Grimstad va-anlegg

Bebyggelsen i Grimstadorrådet har i dag privat vannforsyning basert på brønner. I perioder er vannforsyningen her problematisk, både med hensyn til mengde og kvalitet. Det er derfor et sterkt ønske fra beboere om å få offentlig vannforsyning. Bebyggelsen har også private avløpsløsninger med utslipp til Grimstadfjorden. Det er prosjektert framføring av offentlig avløpsanlegg samtidig med etablering av vannforsyning til området. Prosjektet kom i gang sent i 2021 da det viste seg å være vanskelig å oppfylle kravet om elektriske gravemaskiner, så deler av prognosen ble flyttet til 2022 i forbindelse med fremleggelsen av 2. tertialrapport 2021.

Etter 2. tertial viste det seg at kravet om elektriske maskiner måtte fravikes pga. manglende ladekapasitet. Dette medførte at arbeid som var ment å gjøres i 2022 likevel kunne utføres i 2021 likevel, da man kunne bruke ikke-elektriske maskiner. Dette medførte et merforbruk i 2021 i forhold til justert budsjett.

Lagunen–Skjoldskiftet (Miljøløftet) separer overvann

Samarbeidsprosjekt med Statens Vegvesen. Prosjektering er ikke ferdig og arbeidet forventes å starte opp i 2022.

Lien - M. Krohns gt. - Lothevn. separer overvann

Separering av avløpssystemet mellom Løvestakken og Solheimsviken er viktig for å redusere tilførselen av rent vann til Holen renseanlegg og for å redusere forurensning fra overløpsdrift. Dette er viktig både fordi området nå er et boligområde med høye krav til vannkvalitet, og fordi sjøbunnen nå tildekkes med rene masser og ny tilførsel av forurensning derfor må stanses. Prosjektet omfatter delprosjektene Lien – Mich. Krohngate og Løvestakklia – Bøhmergaten. Prosjektet er i detaljprosjekteringsfasen. Rådgiver er forsinket med sine leveranser og kr 1,8 mill. ble flyttet fra 2021 til 2023 i forbindelse med 2. tertialrapport 2021. Forsinkelsen har medført ytterligere mindreforbruk i forhold til justert budsjett 2021.

Løvestakklia - Bøhmergt. va-anlegg

Separering av avløpssystemet mellom Løvestakken og Solheimsviken. Prosjektet består av ny overvannsledning. Separering av avløpssystemet på Løvestakksiden er viktig for å redusere tilførselen av rent vann til Holen renseanlegg og for å redusere forurensning fra overløpsdrift. Dette er viktig både fordi området nå er et boligområde med høye krav til vannkvalitet, og fordi sjøbunnen nå tildekkes med rene masser og ny tilførsel av forurensning derfor må stanses. Samtidig med at det legges ny overvannsledning vil det også foregå fornying av vann- og avløpsledninger som dekkes over driftsbudsjettet. Prosjektet er i forprosjektfasen og detaljprosjektering av del 1. Del 1 består av strekket mellom Bøhmergaten og Søndre Skogvei. Forventet sluttkostnad er som budsjettet. Prosjektering er blitt en del mer omfattende enn først planlagt fordi Bymiljøetaten arbeider med utforming av gateplan. Dette vil påvirke fremdriften og kr 2,4 mill. ble derfor skjøvet fra 2021 til 2022 i forbindelse med 2. tertialrapport 2021.

Prosjektering har blitt dyrere enn planlagt pga. større endringer i prosjektet, noe som medførte et mindre merforbruk i forhold til justert budsjett for 2021.

Mjølkeråen - Kvernevik va-anlegg

Etablering av overføringsanlegg for avløp fra Mjølkeråen avløpsrenseanlegg til Kvernevik avløpsrenseanlegg. Mjølkeråen avløpsrenseanlegg er et eldre renseanlegg som ikke tilfredsstiller dagens krav. Mjølkeråen avløpsrenseanlegg tas ut av drift når nytt overføringsanlegg er etablert. Prosjektering og overføring av utslippene til Kvernevik renseanlegg gjennomføres i perioden 2019 – 2024.

Detaljprosjektering ble avsluttet våren 2021. Anbudskonkurranse og tildeling av entreprenør ble gjennomført våren/sommeren 2021. Gravearbeidene startet medio oktober 2021.

Grunnet utfordringer med COVID-19 er det gjort strategisk innkjøp av materiell for å sikre kostnader og leveringstider.

Det er identifisert noen områder som eksempelvis ukjente grunnforhold, eksisterende infrastruktur og driftsutfordringer som potensielt kan påvirke prosjektet i negativ retning med tanke på fremdrift og kostnader. Det jobbes kontinuerlig med å begrense disse risikoene.

Det er også gjort strategisk innkjøp av materiell for å sikre kostnader og leveringstider, noe som har medført et merforbruk i forhold til justert budsjett 2021.

Munkebotn ny vannledning

Det skal bygges ny vannledning i Munkebotn fra Sandviken Sykehus til Amalie Skrams veg/Glass Knagbygget. Tilbud er mottatt og oppstart var i juni 2021. Prosjektet forventes ferdigstilt 4. kvartal 2022.

Mynteviken va-anlegg del 2

Bergen kommune har gjennomført skisseprosjekt som vurderer mulige traseer og relevante kostnader for etablering av kommunalt ledningsnett til Mynteviken. Uavhengig av skisseprosjektet er det satt i gang arbeid med et privat stikkledningsanlegg som har sammenfallende trase med de planlagte kommunale ledningene. Det har derfor vært tett dialog med utbygger for å oppgradere anlegget i tråd med kommunal vann- og avløpsnorm slik at det kan implementeres i kommunens planer om kommunalt ledningsnett til området. Del 1 av anlegget er utført av private og overtatt av kommunen. Del 2 vil bli utført i kommunal regi. Opprinnelig prosjekt er utvidet med avløp og større område noe som gjør at del 2 blir noe forsinket og deler av budsjettet for 2021 ble derfor skjøvet til 2022 i forbindelse med fremlegging av 2. tertialrapport 2021.

Forbruk på prosjektering i 2021 var noe høyere enn det som ble rapportert inn som prognosetall for 2021. Dette har sammenheng med at prosjektet har blitt større i omfang.

Nedre Nygård del 1 va-anlegg

I forbindelse med etablering av bosnett fornyes vann- og avløpsanleggene. Prosjektet omfatter separering av fellesavløpsystemet fra Nygårdshøyden mot Lars Hilles gate for å redusere overløpsdriften til Store Lungegårdsvann. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med andre aktører i Graveklubben. Rest av midler ble i forbindelse med 2. tertialrapport 2021 flyttet til 2024. Kontrakt med opprinnelig entreprenør ble hevet høsten 2021, noe som medførte at det måtte gjøres dekningskjøp og utlysning av ny konkurranse på deler av prosjektet. Dette medførte et mindre merforbruk i forhold til justert budsjett 2021.

Nordnesbakken- Haugevn. separer overvann

I forbindelse med BKK Varme sin utbygging av ny infrastruktur i Nordnesbakken og deler av Haugeveien, fornyer Bergen Vann deler av eksisterende infrastruktur (dekkes over driftsbudsjettet) samt etablerer nytt overvannssystem i området. I tillegg vil BKK Nett fornye eksisterende anlegg, BIR Nett etablerer ny infrastruktur i området og Statens vegvesen vurderer å etablere sykkelvei på strekningen. Deler av midlene for 2021 ble i forbindelse med 2. tertialrapport flyttet til 2023.

Anlegget er ferdig utført, sluttoppgjør gjenstår. Prosjektet endte opp med et merforbruk i forhold til justert budsjett 2021, men vil grunnet for høy kalkyle ende opp med et mindreforbruk totalt.

Nyhaugveien separer overvann

Fornyng vann og separer overvann i Nyhaugveien. Vannledningen i Nyhaugveien er svekket pga. elde og har gått til brudd tidligere. Ledningen fornyes samtidig som det etableres en overvannsledning for separering og håndtering av overvann i området. Arbeidet er ferdig og sluttoppgjør pågår.

Prosjektkostnaden har økt grunnet uforutsette grunnforhold, nødvendige tilpasninger av overvannssystemet og ekstraarbeid i forbindelse med en verneverdig bro.

Reinane vannledning

Det etableres ny hovedvannledning langs fylkesvei Reinane over ca 515 meter. Prosjektet er et samarbeid med Bane NOR som bygger ut Arna jernbanestasjon. Kabelgrøft (el.) har lengde ca 425 m. Prosjektet samkjøres med BaneNor sitt prosjekt "Nye Arna stasjon" og er avhengig av fremdriften i dette prosjektet. Deler av budsjettet for 2021 ble derfor skjøvet til 2022 i første tertial.

Det har blitt etablert en midlertidig omkjøringsvei og det har vært mer bruk av manuell dirigering enn antatt, noe som har medført økte kostnader i forhold til justert budsjett i 2021.

Stamskaret pumpestasjon uv-anlegg

Etablering av permanent UV-anlegg i tilknytning til eksisterende vannpumpestasjon Stamskaret. Deler av årsprognose ble flyttet til 2023 i forbindelse med 2. tertialrapport 2021. Oppstart er forsinket og prosjektet er fortsatt i planleggingsfasen. Dette har medført et mindreforbruk i forhold til justert budsjett 2021.

Starefossvingen overvannsanlegg

Ny overvannsledning bygges for å separere overvann fra spillvann i Starefossvingen over en strekning på ca 300 lengdemeter. Arbeidet er ferdig og sluttoppgjør pågår.

Stendafjellet

Det etableres ny hovedvannledning i borehull på ca 530 meters lengde fra Lyshorntunnelen på ny E39 til Stendafjell høydebasseng. Eksisterende hovedvannledning er en asbestsementledning som har hatt flere brudd og kan skiftes ut når ny hovedvannledning er etablert.

Mottatt tilbud var høyere enn prognosen. Dette medførte at det er mindre disponibelt til uforutsette kostnader. Entreprenør fikk stopp i inntrekking av PE-ledning (PE=polyetylen) i november 2021 pga. dårlig fjell. Det ble utført utbedringer i borehull og ledningen ble trukket inn den 13.12.2021. Dette har medført økte kostnader og et merforbruk i forhold til justert budsjett 2021. Det gjenstår å se om dette vil påvirke totalprognosen.

Toppe høydebasseng, borehullsledning

Prosjektet omfatter etablering av ny vannledning fra Toppe til Solsmittet, ca 145 m. Dette vil gi bedre sirkulasjon/utskifting av vann i Toppe høydebasseng, samt en vesentlig forbedring av leveringssikkerhet i området med bedret trykk/sonedeling og brannvanndekning. Ved en feil ble det trukket for mye inn i 2. tertialrapport 2021 slik at prosjektet ligger med et merforbruk. Sluttoppgjør er igang og merforbruket vil bli dekket i 1. tertial 2022.

Øvre Smøråsvegen va-anlegg

Prosjektet gjelder etablering av nye vann- og avløpssystemer i Smøråsvegen. Smøråsvegen har i dag begrensede kommunale VA-systemer og de private har vann fra brønner og avløp renses i private

Årsmelding 2021

slamavskillere før dette føres videre spredt ut i natur og vassdrag. Prosjektet ble meldt forsinket i 2. tertialrapport 2021 og kr 4,03 mill. ble flyttet fra 2021 til 2022.

18B-Renovasjon

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter husholdningsavfall, etter Forurensningslovens § 30. Innsamling og behandling av husholdningsavfall (Forurensningsloven § 30, første ledd) utføres som tjenestekjøp fra BIR Privat AS. Tjenesteområdet omfatter også etterdrift av avfallsdeponier, herunder bl.a. kostnader ved miljøtiltak på nedlagte deponier. Fagfeltet ivretas primært av Bymiljøetaten.

Bergen har en fremtidsrettet, avansert og klima- og miljøvennlig renovasjonsløsning for Bergen sentrum; bossnettet. I dette underjordiske rørsystemet fraktes restavfall, plast, papir og drikkekartonger fra egne nedkast rundt om i byen til oppsamlingsterminaler lokalisert i utkanten av sentrumskjernen. I terminalene blir bosset komprimert, og deretter transportert bort til gjenvinning. Bossnettet gjør Bergen til en renere og penere by. Moderne renovasjonsløsninger er samfunnskritisk infrastruktur, og et viktig element planleggingen og utformingen av byutviklingen.

Bossnettet bygges primært for husholdningene og deres avfall, men det er også mulig for næringskunder å knytte seg til nettet. Det er BIR, gjennom datterselskapet BIR Nett AS, som bygger ut og drifter bossnettet for Bergen kommune. BIR og utbyggingen av bossnettet følges opp av Bymiljøetaten.

Bergen har ingen aktive deponier, men Bymiljøetaten forvalter og er ansvarlig for etterdriften av flere nedlagte kommunale deponier.

Viktige begivenheter

- Arbeid med revisjon av Virksomhetsplan for nedlagte kommunale avfallsdeponier 2021-2025 pågår
- Statsforvalteren i Vestland gjennomførte [tilsyn ved Rådal avfallsdeponi](#).
- Det forberedende arbeidet for saneringen av Slettebakken deponi i Årstad bydel er i rute. Forprosjekt for fjerning av avfallsmassene er gjennomført, og arbeidene med deponiet vil starte i 2022.
- Byggingen av bossnetterminalen på Nygårdstangen går etter planen og det forventes åpning i første kvartal 2023
- Det ble besluttet at BIR starter opp innsamling av matavfall fra husholdningen i 2022
- Renovasjonen i Bergen har fungert uten kjent påvirkning av koronapandemien.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Justering for husleie	73	73	0 Tiltaket er effektivt og innarbeidet i Bymiljøetatens budsjetter

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Justere utgifter og inntekter for husholdningsrenovasjon til reelt 2020- nivå	12 647	12 647	0 Tiltaket ivaretas gjennom månedlig fakturering fra BIR til Bergen kommune
Sum	12 720	12 720	0
Nye tiltak			
Endring i kalkulatorisk rentekostnad og avskrivninger deponier husholdningsavfall	-9 622	-9 622	0 Justeringer innenfor selvkostområde renovasjon
Sum	-9 622	-9 622	0
Inntektsendringer			
Justere gebyrinntektene deponier husholdningsavfall til reelt nivå	4 653	4 653	0 Tiltaket ivaretas gjennom fakturering til kundene gjennom året.
Justere utgifter og inntekter for husholdningsrenovasjon til reelt 2020- nivå	-13 272	-13 272	0 Tiltaket ivaretas gjennom fakturering til kundene gjennom året.
Prisøkning på 5 % til BIR og tilsvarende gebyrøkning	-14 960	-14 960	0 Tiltaket ivaretas gjennom fakturering til kundene gjennom året.
Sum	-23 579	-23 579	0
Sum tiltak	-20 482	-20 482	0

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Endring i bruk/avsetning av fondsmidler			
Økt drifts- og vedlikeholdsbehov på kommunens deponier (T1-2021)	-260	-260	0 Tiltaket er effektivert og innarbeidet i Bymiljøetatens budsjetter
Sum	-260	-260	0
Nye engangstiltak			
Økt drifts- og vedlikeholdsbehov på kommunens deponier (T1-2021)	520	520	0 Tiltaket er effektivert og innarbeidet i Bymiljøetatens budsjetter
Sum	520	520	0
Sum tiltak	260	260	0

Utvikling og utfordringer

Nedlagte kommunale avfallsdeponier

Bymiljøetatens arbeid med forvaltning og oppfølging av deponiene gjennomføres i tråd med føringer i kommunens Virksomhetsplan for nedlagte kommunale avfallsdeponier 2021-2025 (avventer politisk behandling).

I 2021 brukte etaten mye tid på to store oppgaver. Våren 2021 ble det arbeidet intensivt med ny virksomhetsplan for 2021 til 2025 for nedlagte kommunale avfallsdeponier, denne er viktig for aktiviteten i årene som kommer.

I tillegg gjennomførte Statsforvalteren i Vestland [tilsyn ved Rådal avfallsdeponi](#) i mai 2021. Tilsynet avdekket seks avvik, og det ble rettet to merknader. Bymiljøetaten brukte mye tid høsten 2021 på å starte opp prosesser for oppgaver som på sikt vil materialisere seg i større kostnader på driftsbudsjettet. Det ble også gjennomført en god del mindre tiltak. Dette vises gjennom en økning i forbruket på Rådal deponi. Imidlertid er forbruket lavere enn forventet på grunn av forsinkelser med pågående terrengheving.

Tilsynet synliggjorde at det er behov for enda tettere oppfølging av deponiet i årene som kommer. For å kunne ta tak i flere oppgaver, også oppgaver av teknisk karakter, er det behov for å styrke kapasiteten og kompetansen på arbeidsfeltet.

Når det gjelder de andre deponiene kan det nevnes at miljøovervåkingsprogrammet for Kollevågen avfallsdeponi ble godkjent av Miljødirektoratet. Bymiljøetaten fikk utført deler av overvåkingsoppgavene i 2021 og arbeidet fortsetter i 2022. Etaten startet også med å berede grunnen for miljøteknisk grunnundersøkelse på Ytre Hope deponi. Konkurransen om dette vil bli lyst ut i 2022.

Arbeid med sanering av Slettebakken er i gang og selve saneringen vil starte våren 2022. Å fjerne avfallet i bossdeponiet er både teknisk og miljømessig krevende. Derfor har valget av entreprenør stor betydning og første del av 2021 ble brukt til anskaffelse og klagebehandling av anskaffelsen. Høsten har det vært gravet 14 sjakter for å kartlegge deponiet. Behandlingsanlegg for avfallsmassene og vannrensplanlegg er blitt designet i tråd med søknad til Statsforvalteren. Det er også jobbet med hva som kan legges tilbake ut fra en sirkulær økonomi.

Tekst: eksempel på masser som graves opp fra Slettebakken

I Grønnevikken er arbeidet med flere grunnundersøkelser startet. Rapport og tiltaksplan for deponiet vil foreligge i 2022.

Renovasjon og infrastruktur for avfall

Det er varslet nye og strengere europeiske og nasjonale lovkrav til materialgjenvinning av avfall, og det

Årsmelding 2021

er viktig for Bergen kommune at BIR tar en proaktiv rolle i å oppfylle disse. Kommunen vedtok i 2021 en revidert forskrift om husholdningsavfall, som i større grad pålegger BIR å legge bedre til rette for kildesortering, også av matavfall.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2020	Bergen 2021	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Produktivitet					
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr *)	1 844	1 880	2 270	2 888	2 918
Kvalitet					
Andel levert til materialgjenvinning inklusiv biologisk behandling	24,3 %	48,1 %	30,5 %	43,8 %	44,2 %
Renovasjon - Andel levert til forbrenning	60,0 %	50,0 %	67,4 %	52,2 %	51,2 %
Renovasjon - Husholdningsavfall per innbygger (kommune)	409	201	309	394	386

*) Inflasjonsjustert med deflator

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Administrasjon - renovasjon husholdningsavfall	4,9	5,2	5,1	0,0	5,1	0,1
Etterdrift avfallsdeponier næringsavfall	3,2	4,6	3,9	0,0	3,9	0,7
Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	-4,7	-5,0	336,0	-340,8	-4,8	-0,1
Forvaltning av avfallsdeponier husholdningsavfall.	-0,4	-0,7	8,9	-9,1	-0,2	-0,5
Selvkostrenter - renovasjon husholdningsavfall	0,1	0,5	1,5	-1,1	0,4	0,1
Sum	3,1	4,6	355,4	-351,0	4,3	0,2

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
5-Klima, miljø og byutvikling	3,6	4,5	354,8	-351,0	3,8	0,7
90-Fellesposter - bykassen	-0,5	0,0	0,5	0,0	0,5	-0,5
Sum	3,1	4,6	355,4	-351,0	4,3	0,2

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling har et totalt mindreforbruk på cirka kr 0,7 mill. på tjenesteområdet.

Årsmelding 2021

I forhold til budsjettet er kostnadene knyttet til de andre deponiene noe lavere enn forventet. Dette har flere årsaker. En årsak var at Bymiljøetaten måtte prioritere oppfølgingen av [tilsynet ved Rådal avfallsdeponi](#) og videre har det vært kapasitetsproblemer hos entreprenører/leverandører og konsulenter. Dette gjorde at flere oppgaver som var planlagt måtte skyves til 2022.

Kostnadene til etterdrift av kommunale avfallsdeponier har vært noe lav over tid. Det jobbes fortsatt med å få på plass et korrekt nivå av overvåkning og nødvendige tiltak på kommunens avfallsdeponier. Bymiljøetaten forventer at behovet knyttet til de kommunale avfallsdeponiene vil øke i årene som kommer.

På sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen) skyldes avviket strømutgifter for desember som det ikke er budsjettert for som følge av økte strømpriser.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Bergen sentrum, og transformasjonsområder, skal som hovedløsning ha rørbasert system for oppsamling av avfall	Utbygging av bosnett i sentrum (grønt og rødt nett), samt på Mindemyren.				Driftstart i siste del av blått nett er utsatt til 2022, av kontraktuelle årsaker. Fremdrift på terminal grønt nett er i rute, og skal sammen med det grønne nettet åpnes i første kvartal 2023. BIR har levert forprosjekt for avfallsløsningene i Sandviken: Rødt område. Bymiljøetaten besørger eksternt kvalitetssikring av denne og innhenter uttalelser fra berørte parter. Det forventes at bystyret tar stilling til løsninger for Rødt område i egen sak i vårseksjonen 2022. For Mindemyren har BIR dialog med Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetaten om plassering og finansiering av terminal for nettet.
En rettferdig og inkluderende by	Den fleksible gebyrmodellen utvikles slik at den dekker alle typer husholdninger, og oppleves som rettferdig av brukerne.	Alle husholdningskunder skal ha fleksibelt renovasjonsgebyr			81	Det er 119 103 boenheter som nå har fleksibel gebyrmodell, tilsvarende ca 80,5 %. Det er startet pilot for borettslag, der Holtet BRL med 101 boenheter deltar. Piloten fortsetter i 2022.
Norges grønneste storby	Virksomhetsplan for nedlagte kommunale avfallsdeponier skal legge premissene for kommunens oppfølging av de ulike deponiene	Saneringen av Slettebakken avfallsdeponi skal gjennomføres i tråd med prosjektmandatet				Sanering av Slettebakken deponi pågår. Bymiljøetaten har inngått samspillkontrakt med entreprenør og er nå på vei over i fase 2; oppstart av anleggsarbeid. Anleggsarbeid vil pågå for fullt utover i 2022.
Trygg økonomistyring	Bergen skal tilby en effektiv og miljøvennlig renovasjonstjeneste	Antall husstander som er tilknyttet moderne renovasjonsløsninger.	24 169	25 000	28 778	Totalt er 28778 husholdninger tilknyttet moderne renovasjonsløsninger*. Fordelingen: Bosnettet 8699, Stasjonære

Årsmelding 2021

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Statusbeskrivelse mål
						avfallssug 1525, Mobile avfallssug uten ID-reg 10237, mobile avfallssug med ID-reg 780, Nedgravde containere 6541, Overflatecontainere med ID-registrering 996. Moderne løsninger: Per i dag har 22,5 % av husholdninger med fellesløsning en moderne renovasjonsløsning med identsystem. Dette er fordelt som: Bossnett: 11%, Nedgravd bunntømt: 8,6%, mobilt bossug: 1,03%, overflatekontainer: 1,3%.
	Den kommunale avfallshåndteringen skal utvikles for i større grad å tilpasses sirkulærøkonomi	Bergen skal nå EU sine krav til utsortering og materialgjenvinning				BIR starter utrulling av tilbud om utsortering av matavfall i januar 2022, med mål om at flest mulig av Bergens innbyggere skal ha fått tilbud om dette før utgangen av 2022. Bymiljøetaten vil følge implementeringen nøye.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett			Årets budsjett			Avvik i kr
			Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt	Estimert	Just. bud.	Regnskap	
					ferdigår	ferdigkvar- tartal			
Neset deponi kommunal andel (50%)	BY109/19	55,1	40,7	40,7	2019	2.kv. 2022	0,4	0,1	0,2
Slettebakken avfallsdeponi	BY 116/20	321,0	320,9	464,9	2021	4.kv. 2025	25,0	26,1	-1,1
Sum							25,4	26,3	-0,9

Statustekst investeringer

Neset deponi kommunal andel (50%)

Prosjektet gjelder Neset deponi. Utsig fra deponiet ved Unneland i Arna forurenses Haukelandsvannet, og det er utført tiltak for å forhindre dette. Gjenstående budsjettmidler (selvkost og kommunal andel) var avsatt til mulige utbedringer som følge av uavklart situasjon med tanke på oppfølging av klage. Mindreforbruk 2021 skyldes at det ikke ble behov for å benytte reserven til utgifter til etterarbeid.

Slettebakken avfallsdeponi

Sanering av Slettebakken avfallsdeponi er et prosjekt av nasjonal interesse og det er kommet tilbud på gjennomføring av saneringsjobben. Merforbruk 2021 skyldes forsert framdrift på tampen av året.

Totalprognosen øker med 144 mill. jf. kostnadsendring i Handlings og økonomiplan 2022-2025. Kostnadsendringen er fordelt med 115,2 mill på husholdningsavfall og 28,8 mill. på næringsavfall. Kostnadsøkningen skyldes hovedsaklig erstatning idrettsanlegg.

20-Interne tjenester / fordelte kostnader

Om tjenesteområdet

IUA Bergen region er et samarbeidsorgan som ivaretar deltakerkommunenes plikt til å ha en interkommunal beredskap mot akutt forurensning. 20 kommuner i Vestland fylke inngår i samarbeidet, og Bergen kommune er vertskommune for IUA Bergen region. Vertskommuneansvaret utøves av Bergen brannvesen, som blant annet står for den daglige driften av samarbeidsorganet.

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Renholdstjenester	0,0	0,0	4,4	-4,4	0,0	0,0
Håndverkertjenester bygg	0,0	0,6	0,7	-0,7	0,0	0,6
IUA Bergen region	0,0	-0,1	3,1	-3,1	0,0	-0,1
Sum	0,0	0,6	8,3	-8,3	0,0	0,6

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
1-Byrådsleders avdeling	0,0	0,0	3,1	-3,1	0,0	0,0
2-Finans, næring og eiendom	0,0	0,0	5,2	-5,2	0,0	0,0
6-Arbeid, sosial og bolig	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6
90-Fellesposter - bykassen	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Sum	0,0	0,6	8,3	-8,3	0,0	0,6

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdelingen for arbeid, sosial og bolig melder et mindreforbruk på 0,6 mill knyttet til lærlinger. Mindreforbruket må sees i sammenheng med merforbruket på -0,6 mill på tjenesteområde 01B Skole. Samlet sett er avviket 0,0 mill.

21-Pensjon og fellesposter

Om tjenesteområdet

På dette tjenesteområdet budsjetteres og regnskapsføres:

- Sentrale avsetninger – lønnsavsetning til neste års lønnsoppgjør og øvrige avsetninger (til usikkerhet mm)
- Sentralt førte pensjonsposter (premieavvik, avdrag på premieavvik, avtalefestet pensjon mm)
- Tekniske poster (motkonto avskrivninger mm)

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Innsparing som følge av mindre reising	-10 000	-10 000	0 Det er i HØP21-24 lagt til grunn en nedjustering i reisevirksomheten for ansatte i Bergen kommune. Innsparingen er fordelt ut til avdelingene og fordelt på riktig tjeneste.
Mindre innkjøp eksterne vikartjenester	-1 500	-1 500	0 Det er i HØP21-24 lagt til grunn en nedjustering i reisevirksomheten for ansatte i Bergen kommune. Innsparingen er fordelt ut til avdelingene og fordelt på riktig tjeneste.
Nedtrekk i reisevirksomheten	-2 000	-2 000	0 Det er i HØP21-24 lagt til grunn en nedjustering i reisevirksomheten for ansatte i Bergen kommune. Innsparingen er fordelt ut til avdelingene og fordelt på riktig tjeneste.
Sum	-13 500	-13 500	0
Nye tiltak			
Justering motkonto selvkostreanter	47 188	47 188	0 Teknisk justering av selvkostreanter
Sentral avsetning av FDV-midler knyttet til netto arealjusteringer EBE	4 000	0	4 000 Det var det ikke behov for økt avsetning til FDV-utgifter i 2021
Avstemming selvkostavskrivninger	5 174	5 174	0 Teknisk justering av selvkostavskrivninger
Sum	56 363	52 363	4 000
Kutt i tiltak			
Redusere byrådets tilleggsbevilgningskonto	-1 000	-1 000	0 Tilleggsbevilgningskontoen er redusert.
Sum	-1 000	-1 000	0
Sum tiltak	41 863	37 863	4 000

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Avskrivningsbudsjett Lien bofelleskap (T1-2021)	-36	-36	0 Tiltaket er innarbeidet i budsjettet for 2021.
Sum	-36	-36	0

Nye engangstiltak

Årsmelding 2021

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2021	Effekt 2021	Avvik Status beskrivelse
Kompensasjonsordning til lokale virksomheter (RNB) - del 3 (T1-2021)	39 000	39 000	0 Det ble ifm 1. tertialrapport budsjettert med midler fra staten til kompensasjonsordning for lokale virksomheter (del 3). Disse er utbetalt i sin helhet.
Kompensasjonsordning til lokale virksomheter (RNB) - del 3 (tilskudd) (T1-2021)	-39 000	-39 000	0 Det ble ifm 1. tertialrapport budsjettert med midler fra staten til kompensasjonsordning for lokale virksomheter (del 3). Disse er utbetalt i sin helhet.
Tilleggsbevilgning - Etablering av kirkelig kultursenter på Vestlandet	-20	0	-20
Sum	-20	0	-20
Sum tiltak	-56	-36	-20

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Sentral lønnsavsetning 2022 (mill kr)	0	0	0	0
Avsetning til tilleggsbevilgninger 2022 (mill kr)	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgifter til AFP 2022 (mill kr)	0,0	0,0	0,0	0,0
Akkumulert premieavvik 2022 (mill kr)	0,0	0,0	0,0	0,0

Driftsregnskap per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Premieavvik	159,8	-340,5	-340,5	0,0	-340,5	0,0
Amortisering av tidligere års premieavvik	357,4	369,3	369,3	0,0	369,3	0,0
Pensjon	5,6	5,4	5,4	0,0	5,4	0,0
Premiefond	-338,3	-283,6	-283,6	0,0	-283,6	0,0
Tilfeldige utgifter/inntekter - AFP m.m.	-32,7	3,1	4,6	-0,5	4,2	-1,1
Reservert til tilleggsbevilgninger og nye bevilgni	0,0	40,2	27,2	-27,2	0,0	40,2
Rentekompensasjon overført andre	1,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0
Motkonto renter selvkostområdene (firma 90)	-45,2	-63,9	-70,8	6,4	-64,4	0,5
Sum	107,7	-269,8	-288,1	-21,3	-309,4	39,6

Status økonomi drift

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Regnskap 2021			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Årsmelding 2021

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021					
	Regnskap 2020	Justert bud. 2021	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Finans, næring og eiendom	0,1	0,0	0,2	-0,2	0,0	0,0
90-Fellesposter - bykassen	107,6	-269,8	-288,3	-21,1	-309,4	39,6
Sum	107,7	-269,8	-288,1	-21,3	-309,4	39,6

Kommentar til status økonomi

På Fellesposter - bykassen inngår de sentralt førte pensjonspostene og omfatter pensjonspremieavvik, amortisering av tidligere års pensjonspremieavvik, avtalefestet pensjon bruk av premiefond og diverse tilskudd. I tillegg føres årets avsetning til bufferfond pensjon. I tråd med budsjett- og økonomireglementet er det gjort regnskapsført avsetning til bufferfond pensjon. Avsetningen sørger for samlet nullavvik på de sentralt førte pensjonspostene etter andre tertialrapport.

Samtidig er budsjettpostene i etterkant - etter fullmakt - justert tilsvarende. (Avvik 2) Dette framgår av tabellen under.

Beløp i mill kr. arbeidsgiveravgift er inkludert

Pensjonsposter	Regnskap 2021	Just. bud. etter 2. tert	Avvik 1	Endelig just. budsj 2021	Avvik 2	Vedtatt budsjett 2021
Avregning pensjon	425,3	424,5	0,8	425,3	0	0
Avtalefestet pensjon	124,4	121,1	3,3	124,4	0	117,1
Premiefond	-283,6	-283,6	0	-283,6	0	-283,6
Premieavvik	-340,5	-719,4	378,9	-340,5	0	-299,4
Amortisering premieavvik	369,3	369,3	0	369,3	0	371,0
Sikringsordningstilskudd pensjonskassene mm	5,4	5,4	0	5,4	0	5,2
Pensjonsposter totalt	300,2	-82,9	383,1	300,2	0	-89,7
Netto avsetning til bufferfond pensjon	584,0	179,1	404,9*	584,0	0	179,1

*) Deler av beløpet (307 mill) ble justert ifm 2. tertialrapport, men lagt på feil tjeneste. Dette ble korrigert ifm årsavslutningen. Endelig sluttjustert beløp ble derfor 97,5 mill.

Som det fremgår av tabellen medfører dette en økt avsetning til bufferfond pensjon på 404,9 sammenlignet med budsjett. Større lønnstillegg enn budsjettet, endret sammensetning av lønnsveksten i Norge samt betydelige trygdetillegg medførte svært høy reguleringspremie til pensjonsleverandørene. De høye premiene førte til at premieavviket ble hele 924,5 mill. kr inkl.

Årsmelding 2021

arbeidsgiveravgift. Dette var 446 mill. høyere enn beløpet i vedtatt budsjett. Avsetningen til bufferfond pensjon ble hele 584 mill som var 404,9 mill kr høyere enn budsjettet.

I tråd med bystyrets vedtak i sak 263-18 (møte 21.11.2018) gjøres det justeringer mellom disposisjonsfondene ved årsavslutningen slik at bufferfond pensjon tilpasses størrelsen på det balanseførte pensjonspremieavviket. (inkl. arbeidsgiveravgift.)

Reservert til tilleggsbevilgninger og nye bevilgninger

På tjenesten fremkommer det et avvik på omlag 40 mill som knytter seg til rest av lønnsavsetning og salderingselementer. Det legges til grunn en forutsetning om lønnsvekst og lønnsmasse i budsjettet, og vil normalt avvike noe. Lønnsvekst og lønnsmasse er kjent ifm lønnsoppgjør på slutten av året, og det er for 2021 lagt til grunn en noe høyere antatt lønnsvekst enn det faktisk ble. Salderingselementer er en salderingspost for tekniske justeringer ilt året, blant annet selvkostavskrivninger, hvor bruken varierer fra år til år.

Motkonto renter selvkostområdene

Motkonto renter selvkostområdene fremkommer med en merinntekt på kr 0,5 mill. I hovedsak skyldes dette en kalkylerente som ble marginalt høyere enn anslått i tertialrapport 2-21. Kalkylerenten for 2021 ble beregnet til 1,96 %.

Årsregnskap

På de følgende sidene presenteres regnskapstall 2021 for bykassen, lånefondet og Bergen kommune som en juridisk enhet (konsolidert regnskap).

Regnskapene presenteres i form av obligatoriske oversikter. I tillegg til regnskapstall 2021 viser oversiktene tall for vedtatt og justert budsjett 2021.

BYKASSEN

Økonomisk oversikt etter art – drift (§5-6) viser alle inntekter og utgifter i driftsregnskapet. Inntekter og utgifter er gruppert ut fra art/type inntekt eller utgift. Bruttoresultatet er resultatet av kommunens ordinære drift før finansieringstransaksjoner og nettoresultat er resultat etter finansposter.

Balanse (§5-8) er en oversikt over bykassens eiendeler (omløpsmidler og anleggsmidler), egenkapital, langsiktig og kortsiktig gjeld.

Bevilgningsoversikt – drift (§5-4 1. ledd) viser oversikt over kommunens finansiering av tjenesteproduksjonen. Her vises frie disponible inntekter, finansinntekter og -utgifter, samt sentrale avsetninger og bruk av sentrale avsetninger.

Bevilgningsoversikt – drift (§5-4 2. ledd) viser hvordan midlene til disposisjon er fordelt på de ulike tjenesteområdene i kommunen og skal stilles opp i samsvar med det som er bestemt av det organet som har budsjettmyndigheten

Bevilgningsoversikt – investering (§5-5 1. ledd) viser oversikt over totale utgifter i investeringsregnskapet og hvordan disse er finansiert. Netto utgifter for videreutlån er i regnskapet satt opp i samsvar med §5-5 1. ledd og avviker dermed noe fra oppsettet i vedtatt Handlings- og økonomiplan 2021-2024.

Bevilgningsoversikt – investering (§5-5 2. ledd) Viser investeringer i anleggsmidler pr tjenesteområde i kommunen og skal stilles opp i samsvar med det som er bestemt av det organet som har budsjettmyndigheten. Oversikten inkluderer også tilskudd til andres investeringer og kjøp av aksjer og andeler, og avviker dermed noe fra oppsettet i vedtatt Handlings og økonomiplan 2021-2024.

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner (§5-9)

Viser disposisjonene som er foretatt i samsvar med § 4-1 til § 4-4 for driftsregnskapet og disposisjonene som er foretatt i samsvar med § 4-1, § 4-5 og § 4-6 for investeringsregnskapet.

Noter skal gi opplysninger om vesentlige forhold som er nødvendige for å bedømme og få et fullstendig og utfyllende bilde av kommunens resultat og stilling ved årsskiftet.

LÅNEFONDET

Balanse (§5-8) er en oversikt over Lånefondets eiendeler (omløpsmidler og utlån), langsiktig og kortsiktig gjeld samt ubrukte lånemidler.

Økonomisk oversikt etter art – drift (§5-6) viser Lånefondets finansinntekter og utgifter i driftsregnskapet.

Bevilgningsoversikt – investering (§5-5 1. ledd) viser Lånefondets totale utgifter i investeringsregnskapet (utlån og avdrag) og hvordan disse er finansiert (mottatte avdrag og bruk av lån).

Noter til lånefondet

KONSOLIDERT REGNSKAP

Det konsoliderte årsregnskapet etter kommuneloven § 14-6 første ledd bokstav d skal vise kommunen som én økonomisk enhet. Det konsoliderte årsregnskapet utarbeides ved å slå sammen årsregnskapene til de enhetene som skal inngå i konsolideringen. Transaksjonene og mellomværendene mellom enhetene skal elimineres, men bare så langt det følger av god kommunal regnskapsskikk. Bykassen, Lånefondet og Bergen Vann KF (bevilgning 01.01 – 30.09) inngår i dette regnskapet, mens andelene i IKSene ikke skal være med.

Balanse (§5-8) er en oversikt over kommunens konsoliderte eiendeler (omløpsmidler og anleggsmidler), egenkapital, langsiktig og kortsiktig gjeld.

Økonomisk oversikt etter art – drift (§5-6) viser konsoliderte inntekter og utgifter i driftsregnskapet. Inntekter og utgifter er gruppert ut fra art/type inntekt eller utgift. Bruttoresultatet er resultatet av kommunens ordinære drift før finansieringstransaksjoner og nettoresultat er resultat etter finansposter.

Bevilgningsoversikt – investering (§5-5 1. ledd) viser oversikt over konsoliderte utgifter i investeringsregnskapet og hvordan disse er finansiert.

Noter til konsolidert regnskap

Balanse

Beløp i 1000 kroner	Note	Regnskap 2021	Fusjons balanse*	Regnskap 2020
			30.09.21	
EIENDELER				
A. Anleggsmidler		64 415 494	60 536 805	60 262 216

Årsmelding 2021

I. Varige driftsmidler		29 307 609	26 924 554	26 922 607
1. Faste eiendommer og anlegg	13	28 340 552	26 088 509	26 088 509
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	13	967 057	836 045	834 098
II. Finansielle anleggsmidler		9 492 979	8 771 185	8 771 185
1. Aksjer og andeler	12	4 976 796	4 806 353	4 806 353
2. Obligasjoner		0	0	0
3. Utlån	14, 30	4 516 183	3 964 832	3 964 832
III. Immaterielle eiendeler		0	0	0
IV. Pensjonsmidler	9	25 614 906	24 841 067	24 568 425
B. Omløpsmidler		9 449 459	8 218 356	8 121 554
I. Bankinnskudd og kontanter	8, 23, 24	3 169 235	3 529 022	3 524 124
II. Finansielle omløpsmidler		38 534	39 800	39 800
1. Aksjer og andeler		0	0	0
2. Obligasjoner		0	0	0
3. Sertifikater	10, 11	38 534	39 800	39 800

Årsmelding 2021

4. Derivater		0	0	0
III. Kortsiktige fordringer		6 241 690	4 649 533	4 557 630
1. Kundefordringer	4, 8	399 986	470 590	409 425
2. Andre kortsiktige fordringer	8	4 120 998	3 013 459	3 011 488
3. Premieavvik	9	1 720 706	1 165 483	1 136 716
Sum eiendeler		73 864 952	68 755 161	68 383 771
EGENKAPITAL OG GJELD				
C. Egenkapital		-23 330 121	-20 434 305	-20 350 054
I. Egenkapital drift		-4 247 641	-3 612 629	-3 570 705
1. Disposisjonsfond	15, 25	-3 555 964	-2 862 151	-2 820 227
2. Bundne driftsfond	15, 16, 26- 29	-691 677	-750 478	-750 478
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0	0
II. Egenkapital investering		-414 417	-410 447	-410 447
1. Ubundet investeringsfond	15	-96 069	-62 473	-62 473
2. Bundne investeringsfond	15	-318 348	-347 974	-347 974
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0	0

Årsmelding 2021

III. Annen egenkapital		-18 668 062	-16 411 229	-16 368 902
1. Kapitalkonto	18	-18 936 954	-16 680 121	-16 637 794
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	17	268 892	268 892	268 892
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0	0
D. Langsiktig gjeld		-45 478 539	-43 856 684	-43 624 422
I. Lån		-22 738 290	-20 551 516	-20 551 516
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	14	-22 738 290	-20 551 516	-20 551 516
2. Obligasjonslån		0	0	0
3. Sertifikatlån		0	0	0
II. Pensjonsforpliktelse	9	-22 740 250	-23 305 168	-23 072 906
E. Kortsiktig gjeld		-5 056 292	-4 464 172	-4 409 295
I. Kortsiktig gjeld		-5 056 292	-4 464 172	-4 409 295
1. Leverandørgjeld	8	-997 805	-716 302	-679 838
2. Likviditetslån		0	0	0
3. Derivater		0	0	0
4. Annen kortsiktig gjeld	8	-4 058 487	-3 747 870	-3 729 457
5. Premieavvik		0	0	0

Årsmelding 2021

Sum egenkapital og gjeld		-73 864 952	-68 755 161	-68 383 771
F. Memoriakonti		0	0	0
I. Ubrukte lånemidler	8, 14	0	0	0
II. Andre memoriakonti		2 089 727	1 895 262	1 895 262
III. Motkonto for memoriakontiene		-2 089 727	-1 895 262	-1 895 262

*Bergen Vann KF avsluttet regnskapsåret 2021 dem 30.9 og er fra 1.10.2021 en del av Bykassen. Fusjonsbalansen består dermed av Bykassen pr 1.1.2021 (regnskap 2020) tillagt Bergen Vann KF pr 30.9.2021.

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art - drift

Beløp i 1000 kroner	Noter	Regnskap 2021	Justert budsjett 2021	Vedtatt budsjett 2021	Regnskap 2020
Driftsinntekter					
Rammetilskudd	4	-6 793 295	-6 556 968	-6 268 290	-6 688 346
Inntekts- og formuesskatt	4	-10 807 544	-10 609 130	-10 239 130	-9 404 091
Eiendomsskatt		-1 001 725	-1 001 985	-975 985	-979 725
Andre skatteinntekter		0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten		-342 746	-310 970	-299 106	-394 878
Overføringer og tilskudd fra andre		-3 307 213	-2 628 826	-2 108 160	-2 696 679

Årsmelding 2021

Brukerbetalinger		-890 000	-930 487	-946 589	-820 397
Salgs- og leieinntekter		-2 558 351	-2 497 011	-2 508 966	-2 419 871
Sum driftsinntekter		-25 700 874	-24 535 377	-23 346 226	-23 403 986
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	4	10 504 205	10 125 116	10 247 367	9 873 235
Sosiale utgifter	9	2 542 452	2 519 858	2 477 412	2 391 489
Kjøp av varer og tjenester		8 433 835	8 363 965	7 631 249	7 552 809
Overføringer og tilskudd til andre		2 450 823	2 407 596	2 103 720	2 438 498
Avskrivninger	13	984 728	982 194	917 606	935 508
Sum driftsutgifter		24 916 044	24 398 728	23 377 353	23 191 538
Brutto driftsresultat		-784 831	-136 650	31 127	-212 448
Finansinntekter/Finansutgifter					
Renteinntekter		-114 803	-102 894	-74 523	-137 989
Utbytter		-310 150	-332 000	-296 700	-347 954
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler		-183	-300	0	22 725
Renteutgifter		279 142	279 859	298 907	355 295
Avdrag på lån	14	731 444	731 444	740 121	694 006
Netto finansutgifter		585 450	576 109	667 804	586 083

Årsmelding 2021

Motpost avskrivninger		-984 728	-982 194	-917 606	-935 508
Netto driftsresultat		-1 184 108	-542 734	-218 674	-561 872
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:					
Overføring til investering		549 096	549 616	347 200	490 571
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	15, 16, 26-29	-58 800	-50 181	-91 571	54 794
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	15, 25	693 813	43 299	-36 954	8 360
Dekning av tidligere års merforbruk	17	0	0	0	8 148
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		1 184 108	542 734	218 674	561 872
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

§ 5-4. Bevilgningsoversikt - drift

Beløp i 1000 kroner	Noter	Regnskap 2021	Justert budsjett 2021	Vedtatt budsjett 2021	Regnskap 2020
Generelle driftsinntekter					
Rammetilskudd	4	-6 793 295	-6 556 968	-6 268 290	-6 688 346
Inntekts- og formuesskatt	4	-10 807 544	-10 609 130	-10 239 130	-9 404 091
Eiendomsskatt		-1 001 725	-1 001 985	-975 985	-979 725

Årsmelding 2021

Andre generelle driftsinntekter		-307 567	-291 533	-282 583	-374 429
Sum generelle driftsinntekter		-18 910 131	-18 459 615	-17 765 988	-17 446 591
Netto driftsutgifter					
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		17 140 573	17 340 772	16 879 509	16 298 636
Avskrivninger		984 728	982 194	917 606	935 508
Sum netto driftsutgifter		18 125 301	18 322 966	17 797 115	17 234 143
Brutto driftsresultat		-784 831	-136 650	31 127	-212 448
Finansinntekter/Finansutgifter					
Renteinntekter		-114 803	-102 894	-74 523	-137 989
Utbytter		-310 150	-332 000	-296 700	-347 954
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler		-183	-300	0	22 725
Renteutgifter		279 142	279 859	298 907	355 295
Avdrag på lån	14	731 444	731 444	740 121	694 006
Netto finansutgifter		585 450	576 109	667 804	586 083
Motpost avskrivninger		-984 728	-982 194	-917 606	-935 508
Netto driftsresultat		-1 184 108	-542 734	-218 674	-561 872

Årsmelding 2021

Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering		549 096	549 616	347 200	490 571
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	15, 16, 26-29	-58 800	-50 181	-91 571	54 794
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	15, 25	693 813	43 299	-36 954	8 360
Dekning av tidligere års merforbruk	17	0	0	0	8 148
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		1 184 108	542 734	218 674	561 872
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).		0	0	0	0

§ 5-4. bevilgningsoversikt pr tjenesteområde - drift

Beløp i 1000 kroner	Regnskap 2021	Justert budsjett 2021	Vedtatt budsjett 2021	Regnskap 2020
Fra bevilgningsoversikt:				
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	17 140 573	17 340 772	16 879 509	16 298 636
Tjenesteområder				
01A Barnehage	2 645 549	2 677 195	2 494 580	2 488 486
01B Skole	3 753 072	3 761 798	3 576 031	3 549 446
01C Spesialpedagogiske tjenester	280 651	279 336	258 066	239 974
02 Barnevern	651 061	690 758	667 236	620 765
03A Tjenester til eldre	3 605 195	3 629 979	3 304 276	3 220 053

Årsmelding 2021

03B Tjenester til funksjonshemmede	167 116	176 444	167 337	166 851
03C Tjenester til utviklingshemmede	1 638 938	1 630 988	1 454 502	1 392 437
03D Psykisk helse	546 182	577 455	541 109	491 709
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	385 698	360 838	336 277	336 299
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	769 104	804 353	802 413	751 018
04C Introduksjons- og tolketjenester	235 162	199 739	188 062	124 414
05A Forebyggende helsearbeid	543 280	560 133	411 415	323 999
05B Behandling og rehabilitering	662 488	652 128	594 542	585 246
06 Overføringer til trossamfunn	169 282	169 995	169 745	195 353
07 Brannvesen	240 785	238 978	212 567	218 139
08 Samferdsel	125 758	135 996	122 128	173 702
09 Boligtiltak	137 540	133 029	128 648	93 683
10 Fysisk byplanlegging, byggesak, oppmåling mv.	0	0	0	0
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	91 043	83 386	76 854	80 313
10B Private planer og byggesak	23 589	32 287	17 966	24 648
10C Naturforvaltning og parkdrift	145 159	145 220	138 043	142 807
10D Klima og miljø	63 655	52 314	48 418	36 456
11A Lærlinger	7 939	5 933	54 462	9 505
11B Arbeidsmarkedstiltak	10 357	10 014	10 943	10 885

Årsmelding 2021

12 Kultur	0	0	0	0
12A Kultur	457 288	457 447	416 444	500 270
12B Bibliotek	97 295	95 949	92 024	76 927
13 Idrett	348 433	337 352	298 899	329 761
14 Næring	-15 648	-16 886	-32 878	59 547
15 Bystyrets organer og administrasjon	89 393	104 044	98 165	70 951
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	1 161 504	1 060 801	952 802	1 066 948
17A Fellestjenester	16 101	19 479	31 391	24 993
17B Sivilforsvar og beredskap	5 529	5 931	3 113	5 913
18A Vann og avløp	-11 340	2 887	-648	-14 588
18B Renovasjon	-743	4 561	3 725	-1 781
19 Overføring til/fra bedrifter	0	0	0	0
20 Interne tjenester / fordelte kostnader	0	582	10 313	0
21 Pensjon og fellesposter	-1 293 940	-1 252 027	-696 139	-827 709
Sum bevilgninger drift, netto	17 752 473	17 828 417	16 952 832	16 567 417
HERAV:				
Avskrivninger	984 728	982 194	917 606	935 508
Motpost avskrivninger	-984 728	-982 194	-917 606	-935 508
Netto renteutgifter og -inntekter	-1 017	-125	-68	-1 780
Overføring til investering	19 060	19 576	7 200	89 750
Avsetninger til bundne driftsfond	204 448	150 280	18 926	288 339

Årsmelding 2021

Bruk av bundne driftsfond	-263 248	-200 460	-110 497	-233 545
Avsetninger til dispisjonsfond	652 657	652 657	202 415	340 182
Bruk av disposisjonsfond	0	-134 282	-44 653	-214 164
Sum	611 900	487 645	73 322	268 781
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	17 140 573	17 340 772	16 879 509	16 298 636

§ 5-5. Bevilgningsoversikter - investering

Tall i 1000 kroner	Noter	Regnskap 2021	Justert budsjett 2021	Vedtatt Budsjett 2021	Regnskap 2020
Investeringsutgifter					
Investeringer i varige driftsmidler	13	3 489 326	3 534 835	2 897 752	2 471 756
Tilskudd til andres investeringer		95 040	95 047	90 865	88 672
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	12	148 983	152 133	70 000	156 032
Utlån av egne midler		31 441	31 446	0	1 034
Avdrag på lån		676	3 000	276 091	2 507
Sum investeringsutgifter		3 765 466	3 816 461	3 334 708	2 720 001
Investeringsinntekter					
Kompensasjon for merverdiavgift	6	-468 768	-427 005	-429 284	-398 146
Tilskudd fra andre		-218 543	-263 767	-181 009	-258 209
Salg av varige driftsmidler		-127 974	-170 235	-50 000	-56 859
Salg av finansielle anleggsmidler		-6 485	0	0	0

Årsmelding 2021

Utdeling fra selskaper		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-440	-440	-33 531	-490
Bruk av lån	14	-2 387 661	-2 394 958	-2 014 265	-1 561 954
Sum investeringsinntekter		-3 209 870	-3 256 406	-2 708 089	-2 275 658
Videreutlån					
Videreutlån		951 039	1 145 271	550 000	728 942
Bruk av lån til videreutlån		-951 039	-1 145 271	-550 000	-728 942
Avdrag på lån til videreutlån		419 124	418 974	104 000	330 953
Mottatte avdrag på videreutlån		-429 594	-418 974	-344 000	-330 953
Netto utgifter videreutlån		-10 470	0	-240 000	0
Overføring fra drift og netto avsetninger					
Overføring fra drift		-549 096	-551 194	-347 200	-490 571
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	15	-29 626	-42 457	-6 709	60 292
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	15	33 596	33 596	-32 710	-29 808
Dekning av tidligere års udekket beløp	17	0	0	0	15 744
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-545 125	-560 055	-386 619	-444 343
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		0	0	0	0

Årsmelding 2021

Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk		0	0	0	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)					
Inntekter til fordeling		0	0	0	0
Utgifter til fordeling		3 764 790	3 813 461	3 058 617	2 717 494
Sum til fordeling (netto)		3 764 790	3 813 461	3 058 617	2 717 494

§ 5-5. Bevilgningsoversikter pr tjenesteområde - investering

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Justert budsjett 2021	Vedtatt budsjett 2021	Regnskap 2020
Fra bevilgningsoversikt:				
Netto investeringer til fordeling:	3 764 790	3 813 461	3 058 617	2 717 494
1. Investeringer i varige driftsmidler				
Ikke avgiftsfinansierte driftsmidler:				
Fordeling på tjenesteområder				
01A Barnehage	735 905	711 058	215 035	142 432
01B Skole	825 502	931 678	1 098 789	773 359
02 Barnevern	0	0	11 500	0
03A Tjenester til eldre	269 999	339 618	410 179	265 969

Årsmelding 2021

03B Tjenester til funksjonshemmede	1 692	1 528	6 100	1 307
03C Tjenester til utviklingshemmede	58 844	78 952	100 590	41 168
03D Psykisk helse	1 812	1 812	91 000	0
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	1 144	-7 053	0	9 324
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	9 775	12 025	2 500	1 097
04C Introduksjons- og tolketjenester	263 638	254 332	171 197	31 558
05B Behandling og rehabilitering	0	7 000	2 000	0
06 Overføringer til trossamfunn	36	200	200	120
07 Brannvesen	21 846	40 908	83 403	27 596
08 Samferdsel	71 607	89 651	150 428	62 892
09 Boligtiltak	49 668	47 769	76 083	35 959
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	2 750	5 872	2 500	1 748
10B Private planer og byggesak	424	3 011	0	1 297
10C Naturforvaltning og parkdrift	207 467	217 003	200 889	119 243
10D Klima og miljø	14 165	21 796	34 738	10 966
12A Kultur	143 843	172 567	248 348	151 949
12B Bibliotek	18 980	19 512	19 200	15 849
13 Idrett	131 494	169 316	244 234	259 993
14 Næring	21 728	5 499	0	7 011
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	352 892	412 811	454 217	271 154

Årsmelding 2021

17A Fellestjenester	305	305	600	0
17B Sivilforsvar og beredskap	2 146	2 638	5 000	3 299
18A Vann og avløp	31 383	31 383	0	0
18B Renovasjon	5 313	5 186	10 000	8 991
20 Interne tjenester / fordelte kostnader	0	0	0	0
23 Sentrale inntekter og finansposter	0	-280 155	-1 173 000	0
Sum ikke avgiftsfinansierte driftsmidler	3 244 357	3 296 221	2 465 728	2 244 281
Avgiftsfinansierte driftsmidler:				
Fordeling på tjenesteområder				
07 Brannvesen	1 135	3 408	1 800	705
10B Private planer og byggesak	1 497	5 876	4 500	764
18A Vann og avløp	221 395	209 142	385 724	210 122
18B Renovasjon	20 942	20 189	40 000	15 885
Sum - avgiftsfinansierte driftsmidler	244 969	238 614	432 024	227 475
Sum investeringer i varige driftsmidler (del 1)	3 489 326	3 534 835	2 897 752	2 471 756
2. Tilskudd til andres investeringer				
Fordeling på tjenesteområder				
06 Overføringer til trossamfunn	90 865	90 865	90 865	84 909

Årsmelding 2021

08 Samferdsel	2 105	2 112	0	2 087
10C Naturforvaltning og parkdrift	103	103	0	63
18A Vann og avløp	1 967	1 967	0	1 611
Sum del 2	95 040	95 047	90 865	88 672
3. Investeringer i aksjer og andeler				
Fordeling på tjenesteområder				
01A Barnehage	81 070	81 070	0	0
01C Spesialpedagogiske tjenester	6	0	0	0
02 Barnevern	18	0	0	0
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	6	0	0	0
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	6	0	0	0
07 Brannvesen	150	150	0	0
10B Private planer og byggesak	6	0	0	0
10C Naturforvaltning og parkdrift	6	0	0	0
12A Kultur	7	0	0	0
12B Bibliotek	6	0	0	0
13 Idrett	8	8	0	0
14 Næring	900	900	0	89 631
21 Pensjon og fellesposter	66 789	70 000	70 000	66 401
23 Sentrale inntekter og finansposter	5	5	0	0

Årsmelding 2021

Sum del 3	148 983	152 133	70 000	156 032
4. Utlån				
Fordeling på tjenesteområder				
23 Sentrale inntekter og finansposter	31 441	31 446	0	1 034
Sum del 4	31 441	31 446	0	1 034
Sum del 1 - 4	3 764 790	3 813 461	3 058 617	2 717 494

§ 5-9. Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021
Disposisjoner som er foretatt i samsvar med §4-1 til §4-4 i driftsregnskapet	
Netto driftsresultat	-1 184 108
Avsetninger til bundne driftsfond	204 448
Bruk av bundne driftsfond	-263 248
Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	549 096
Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	574 458

Årsmelding 2021

Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-531 158	
Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	0	
Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	-650 514	
Strykning av bruk av disposisjonsfond	531 158	
Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	-119 355	
Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	119 355	
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0	
Disposisjoner som er foretatt i samsvar med §4-1, 4-5 og §4-6 i investeringsregnskapet		
Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	2 932 787	
Avsetninger til bundne investeringsfond	19 821	
Bruk av bundne investeringsfond	-49 446	
Budsjettert bruk av lån	-2 394 958	

Årsmelding 2021

Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-549 096
Avsetninger til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	139 177
Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-105 581
Dekning av tidligere års udekket beløp	0
Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	-7 297
Strykning av bruk av lån	7 297
Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	0
Fremført til inndecking i senere år (udekket beløp).	-0

Noter

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for bykassen er satt opp iht kommuneloven (KL) av 22. juni 2018, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner 7. juni 2019, og god kommunal regnskapsskikk. Henvisning til paragrafer i enkelte av notene viser til pliktige noter etter budsjett- og regnskapsforskriften. Årsregnskapet omfatter alle økonomiske midler som er anskaffet i året og anvendelsen av disse midlene. Utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger regnskapsføres brutto. Endringen i forskriften vedtatt 9. desember 2021 gjeldene for 2021 er innarbeidet.

Årsregnskapet for bykassen inngår fra 2021 i konsolidert regnskap for Bergen kommune som en juridisk enhet. Det konsoliderte regnskapet for 2021 består av Bykassen, Lånefondet og Bergen Vann KF (avviklet 30.9.2021).

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelsesverdi og antatt virkelig verdi. Dette gjelder også for sertifikater og obligasjoner.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid er avskrevet lineært. Andre anleggsmidler (aksjer, andeler og utlån) er nedskrevet til antatt virkelig verdi når verdifallet ikke er forventet å være forbigående. Nedskrivning blir eventuelt reversert ved realisasjon av anleggsmidlet.

Alle kjente kostnader og inntekter i 2021 er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet er avsluttet. Regnskapet skal avsluttes innen 22. februar.

I den grad vi ikke har kunnet fastsette enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, har vi registrert et anslått beløp i årsregnskapet for 2021. For estimater fra 2020 er det foretatt justering i henhold til eksakt beløp.

I den kommunale regnskapsordningen gir ikke avskrivninger resultateffekt på netto driftsresultat og regnskapsmessig mer-/mindreforbruk. Det er ordinære avdrag som har resultateffekt i kommunenes driftsregnskaper.

På de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3/14, februar 2014. Det vises forøvrig til note 16 vedr selvkostområder.

Note 1 Organisering og regnskapsenheter

Årsregnskapet omfatter bykassens virksomhet. Bykassens virksomhet omfatter byrådsavdelingene med sentrale avdelinger og resultatenheter, samt sentrale fellesposter.

Kommunale foretak pr. 31.12.2021

Kommunale foretak	Virksomhet	
Ingen		

Interkommunale samarbeid mv:

BERGEN OG OMLAND FARVANNSFORVALTNING IKS: Selskapet ble stiftet 12. april 2019 og skal på grunnlag av delegasjon fra deltakerkommunene ivareta og samordne de lovpålagte oppgavene, og utøve kommunenes myndighet etter havne- og farvannsloven og bestemmelser gitt i medhold av denne. 7 kommuner deltar i selskapet hvor Bergen har en andel på 50%. Regnskapstall fra IKSene skal inngå i konsern tall som presenteres av SSB men er ikke en del av det konsoliderte regnskap for Bergen kommune.

DRIFTSASSISTANSEN I HORDALAND - VANN OG AVLØP IKS (DIHVA): DIHVA har eksistert siden 1999, men ble først registrert i Brønnøysundregistrene i april 2005. DIHVA er stiftet med hjemmel i Lov om interkommunale selskaper og har hovedkontor i Bergen. Bergen kommunes andel utgjør etter selskapsavtalen 61,5%. Regnskapet fastsettes av representantskapet for DIHVA. Regnskapstall fra

IKSene skal inngå i konsern tall som presenteres av SSB men er ikke en del av det konsoliderte regnskap for Bergen kommune. Selskapet er meldt oppløst 22.01.2022.

GRIEGHALLEN IKS: Foretaket er stiftet 21. juni 2013 og formålet med foretaket er å erverve, eie og leie ut Grieghallen, gnr 164, bnr 926 med festerett. Bergen kommunes andel utgjør etter selskapsavtalen 50%. Vestland fylkeskommune har den resterende 50%andelen. Eierskapsoppfølgingen er i Byrådsmøte 14.1.21 overført fra BKML til BFNE. Regnskapstall fra IKSene skal inngå i konsern tall som presenteres av SSB men er ikke en del av det konsoliderte regnskap for Bergen kommune.

NASJONALT KOMMUNESAMARBEID FOR 110-SENTRALENE IKS: Foretaket er nyregistrert i juni 2021 med vedtekter fra 3. mars 2021. Selskapets formål er også å ivareta deltakernes behov for andre relevante datasystemer, anskaffelse av tekniske infrastruktur og håndtering av felles opplæring for disse systemene for alle 110-sentralene. Bergen sin andel er 10% av totalt 13 deltakere fra hele landet. Regnskapstall fra IKSene skal inngå i konsern tall som presenteres av SSB men er ikke en del av det konsoliderte regnskap for Bergen kommune.

BERGEN OG OMLAND FRILUFTSRÅD (BOF): Bergen og Omland Friluftsråd er kommunalt oppgavefelleskap etter kap 19 i kommuneloven og består av 12 kommuner. Deltagerkommunene skal betale innskudd til Friluftsrådets virksomhet. Friluftsrådet er et eget rettssubjekt som fører eget regnskap. Den enkelte deltagerkommune har eierandel og ansvarsandel i oppgavefelleskapet for fellesskapets forpliktelser. Disse er ikke innarbeidet i kommunens regnskap.

IUA BERGEN REGION: IUA Bergen region (interkommunalt utvalg mot akutt forurensning) består av 20 kommuner i Vestland fylke. Bergen kommune er vertskommune. IUA Bergen region ivaretar deltagerkommunenes lovfestede plikt til å ha en interkommunal beredskap mot akutt forurensning. Virksomheten er lokalisert ved Bergen brannvesen (Lungegårdskaien 44) og ledes av brannsjefen i Bergen. Regnskapet inngår i årsregnskapet til Bergen kommune. Se mer om dette i note 26 IUA Bergen region.

BERGENSALLIANSEN: Bystyret behandlet i sak 251-10 invitasjon til deltakelse i Bergensalliansen, og vedtok at Bergen kommune skal inngå som medlem på de premisser som fremgår av saksutredning og utkast til samarbeidsavtale. Det fremgår her bl.a. at Bergen kommune skal være vertskommune og har ansvar for regnskap, økonomi og personal. Alliansens formål er å styrke konkurransekraften i Bergensregion, sette felles utfordringer og utviklingsmuligheter for byregionen på dagsordenen, og være den viktigste møteplassen for den politiske ledelsen i regionen. Sammendrag av viktige regnskapsopplysninger knyttet til driften av samarbeidet er inntatt i note 27 til årsregnskapet.

VEST BRANN OG REDNING - VBR: Vest brann- og redningsregion (VBR) er et langsiktig faglig samarbeid mellom selvstendige brannvesen i 18 kommuner i bergensregionen. Over 90% av befolkningen i bergensregionene bor i disse kommunene. Gjennom samarbeidet etableres det faglige nettverk, regional innsats- og lederstøtte, overordnede plandokumenter og felles kvalitetsstandarder. Hovedhensikten med samarbeidet er å skape en tryggere hverdag for innbyggerne gjennom et formelt og strukturert nettverk for deling av kunnskap og erfaring. Bergen kommune er vertskommune. Virksomheten er lokalisert ved Bergen brannvesen (Lungegårdskaien 44) og ledes av brannsjefen i Bergen. Regnskapet inngår i årsregnskapet til Bergen kommune. Se mer om dette i note 28.

110 VEST: 110 Vest er alarmsentralen for Vestland fylke. Den består av 38 deltagerkommuner og dekker rundt 600 000 innbyggere. Sentralen omfatter 33 brannvesen. Bergen er vertskommune og har ansvar for drift og administrasjon av sentralen. Virksomheten er lokalisert ved Bergen brannvesen (Lungegårdskaien 44) og ledes av brannsjefen i Bergen. Regnskapet inngår i årsregnskapet til Bergen kommune. Se mer om dette i note 29.

Bergen kommune har utover det som er nevnt

- eierskap, helt eller delvis i en rekke aksjeselskaper. Det vises i denne forbindelse til oversikt i note 12.
- egen pensjonskasse - Bergen kommunale pensjonskasse. Se også note 9 vedr pensjon.

Note 2 Kommunale foretak

Kommunale foretak er en del av kommunen og inngår fra 2020 i konsolidert regnskap for Bergen kommune som en juridisk enhet. Det konsoliderte regskapet for 2021 består av Bykassen, Lånefondet og Bergen Vann KF pr 30.09.21. Bergen bystyre vedtok i møtet 27.01.2021 sak 18/21 at Bergen Vann KF skulle avvikles senest fra 01.10.2021.

Fra og med 2020 skal foretakene i egen oversikt vise samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner etter budsjett og regnskaps forskriften §5-9.

Beløp i 1000 kroner	Regnskap pr. 30.09.2021
Disposisjoner som er foretatt i samsvar med §4-1 til §4-4 i driftsregnskapet	
Netto driftsresultat	748
Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	379
Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	3 872
Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-5 379
Strykning av bruk av disposisjonsfond	379
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0
Disposisjoner som er foretatt i samsvar med §4-1, 4-5 og §4-6 i investeringsregnskapet	
Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	379
Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-379

Årsmelding 2021

Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0
--	----------

Disposisjonsfond pr. 31.12.2020	41 924 438
Tjeneste leveranse til Bykassen (Konsolidering 380/780)	240 906 680
Overføringen til bykassen del av overskudd 2019, jf. Bsak 194/20 (Konsolidering 480/880)	5 000 000

Note 3 Fordring/krav mot kommunale foretak

Foretak (beløp i 1000 kr)	Kortsiktig fordring (1)	Kortsiktig gjeld (1)	Langsiktig fordring	Langsiktig gjeld	Netto	Gjeld (-)
Bergen Vann KF	0	0	0	0		0
*fra lånefondet	0	0	0	0		0
Sum kommunale foretak etter KL kap. 9	0	0	0	0		0

*Bergen Vann KF ble avviklet 30.09.2021 (sak 18/21). Ny etat Bergen Vann ble opprettet i Bykassen 01.01.2021.

Note 4 Driftsregnskap 2021

Vi kommenterer her transaksjoner som kan være viktige for forståelsen av årsregnskapet:

Periodisering av nettleie og kraft

Forbruk av nettleie, kraft og fjernvarme fra 2021 som er fakturert i januar 2022 er særskilt vurdert ifm årsavslutningen. I den forbindelse er det avsatt 43,5 mill kr sentralt i bykassen før årsregnskapet ble avsluttet. I tillegg er det gjort avsetninger på 7,8 mill i byrådsavdelingene slik at periodiseringen utgjør omlag 51,3 mill. Tilsvarende beløp var 31.12.2020 hhv 13,1 og 3 mill. Dette gir en betydelig periodiseringseffekt i desember pga prisveksten i 2021 og metoden som kun benyttes ved årsskifte og ikke for den enkelte periode.

Periodisering av kostnader og inntekter på lønnsområdet

Lønn og andre godtgjørelser periodiseres og utgiftsføres på transaksjonstidspunktet. Dette vil si når den ansatte har levert de ytelsene han/hun i henhold til arbeidsavtalen er forpliktet til. Tallgrunnlaget for denne periodiseringen ved årsskiftet bygger på uttrekk fra Agresso HR i januar og februar for registrerte poster for variabel lønn mm opptjent i sist kalenderår eller tidligere. Ved utgangen av 2021 ble det balanseført lønn og arbeidsgiveravgift med tilsammen 161 mill kr og refusjonskrav inkl arbeidsgiveravgift med 3,2 mill kr. For 2020 var tilsvarende avsetninger 146,4 og 14,1 mill kr. Endringen påvirker dermed regnskapet for 2021 med 26,7 mill (økt kostnad). Med unntak av Bemanningstjenester og Covid19-relaterte tiltak fra Helse, er avsetningene ført sentralt i Bykassen for 2021.

Tapsavsetninger

Kommunens utestående fordringer utgjør til enhver tid betydelige beløp. Det gjennomføres avsetninger ved årsskiftet for å møte eventuelle fremtidige tap på disse fordringene. Ved utgangen av 2021 utgjør avsetningen 89,7 mill kr. Dette er en økning fra 2020 med 3,4 mill kr som i det vesentligste kan tilskrives Plan og bygningsetaten.

Ressurskrevende brukere

Arbeidet med rapporteringen av Ressurskrevende tjenester har foregått i henhold til tidligere praksis. Helsedirektoratet sendte ut sitt rundskriv IS-4 2022 om rapporteringen 19. januar 2022. I henhold til dette rundskrivet skal kommunen levere rapporteringsskjemaet med tilhørende dokumentasjon til kommunens revisor innen 11. mars, og det skal være ferdig kontrollert og endelig krav være sendt inn innen 2. mai 2022. Avsetningen i 2021 regnskapet baseres på gjennomgangen slik status var på denne den 8. februar 2022. Samlet avsatt inntekt for 2021 er estimert til kr 416.100.000. Tilsvarende avsetning i 2020 var kr 398.500.000. Utbetalt beløp i juni 2021 var kr. 418.829.000. Forskjellen mellom estimat og sluttoppgjør for 2020 utgjør 5,1% målt mot estimatet. Tilsvarende tall for 2019 år var 2,88%. Endringen (økning) i estimat (+4,4%) fra 2020 til 2021 forklares med følgende:

- Det har vært oppstart av flere nye botiltak som har hatt helårseffekt i 2021, og som dermed gir en vekst i utgifter som er grunnlag for refusjon (økning).
- Det har også vært en utgiftsvekst utover dette, som skyldes økt behov hos brukerne.
- Innslagspunktet for alle brukere er økt med 40.000 utover beregnet lønnsvekst. (reduksjon)

Inntektsutjevning

For 2021 viser regnskapet i Bergen kommune samlede inntekter fra skatt på inntekt og formue på 10 808 mill. kroner. Dette er 198,4 mill. kroner mer enn justert budsjett. Skatteinngangen for Bergen for 2021 er 14,9 % høyere enn inngangen for 2020. For landet var veksten på 16,0 %.

Det nasjonale systemet for inntektsutjevning utjevner forskjeller i skattenivået mellom kommunene. Bergen har over tid hatt et relativt høyt skattenivå sammenliknet med resten av landet (105,6 % av landsgjennomsnittet siste 3 år), noe har bidratt til et trekk for inntektsutjevning over rammetilskuddet. Samlet trekk i forbindelse med inntektsutjevningen var gjennom 2021 på 379,7 mill. kroner. Faktisk trekk er 110,3 mill. kroner lavere enn hva som ble lagt til grunn ved justert budsjett. Det lavere trekket skyldes at Bergen, sammenliknet med resten av landet, fikk en lavere skattevekst enn hva som ble lagt

til grunn ved justert budsjett.

Note 5 Investeringsregnskap 2021

Investeringsprosjekter går normalt over flere år, og det regnskapsføres i tråd med dette. For å få realisme i investeringsbudsjettet, foretas det vurderinger ila året om det er behov for opp- eller nedjusteringer på prosjektnivå. Justeringene gjøres normalt i forbindelse med tertialrapportene, men justeringer kan oppstå i forbindelse med egne bystyresaker.

For ubrukte investeringsmidler fra tidligere år blir det foretatt overføring av midler til gjeldende år - oppbudsjettering. I forbindelse med dette gjøres det en vurdering om det er behov for nedtrekk for prosjekter som ikke er ventet gjennomført eller som skal nedskaleres.

Når det gjelder omtale av enkeltprosjekter, vises det til kapittelet Økonomisk status og utvikling og de respektive tjenesteområdene i årsmeldingen.

Kommunen har gjennomført anskaffelser av eiendom ved overføring fra tre 100 % eide aksjeselskaper. Dette gjelder Akasia Barnehager AS og Kaigaten 1 D AS og Kaigaten 1 C og D AS.

Kommunen har i løpet av 2021 fått overført 7 ulike anlegg ifm justeringsavtaler med en samlet bokført verdi på 34,3 mill.

Note 6 Merverdiavgiftskompensasjon

Samlet oversikt over merverdiavgiftskompensasjon:

Beløp i hele 1000	2021	2020	2019	2018	2017
Sum investeringsgenerert merverdiavgiftskompensasjon	-468 767	-398 146	-300 751	-296 965	-328 190
Sum driftsgenerert merverdiavgiftskompensasjon	-621 895	-578 246	-548 004	-503 774	-472 471
Totalt inntektsførte merverdiavgiftskompensasjon	-1 090 662	-976 392	-848 754	-800 739	-800 661

Note 7 Betingede utfall og hendelser etter balansedagen

Det skal, iht KRS nr. 7, ikke avsettes for betingede forpliktelser. Eksempel på en betinget forpliktelse kan være pågående rettstvister. Hendelser etter balansedagen, er iht KRS nr 7 hendelser etter 31.12 og frem til avgivelse av årsregnskapet (normalt 22.02). Slike hendelser kan medføre regnskapsmessige konsekvenser for årsregnskapet og/eller medføre krav om utfyllende noteinformasjon. For evt

hendelser etter avgivelse av årsregnskapet og frem til bystyrets behandling av årsregnskapet vil standardens anbefaling være retningsgivende.

Det opplyses om følgende kjente rettsvister, med mulige vesentlige utfall, som foreligger pr 31.12:

Giardia 2004: Ved årsskiftet gjenstår en pågående tvistesak med påstand om 48,5 mill kr .Bergen kommune har lagt ned påstand om full frifinnelse. Kravet er knyttet til VA-etaten som selvkostområde. Saken ble behandlet i Bergen tingrett, hvor kommunen ble frifunnet. Saksøker har anket dommen til Gulating lagmannsrett, og dommen er følgelig ikke rettskraftig.

Utbyggingsavtale på Paradis: Kommunen mottok i 2021 søksmålsvarsel knyttet til en utbyggingsavtale på Paradis.

Søksmål er ennå ikke mottatt. Påstandsbeløpet var på ca. kr 8 mill.

Skjoldnes Hage AS: Kommunen har mottatt søksmålsvarsel fra Skjoldnes Hage AS med krav om kr 24 mill i erstatning. Det påberopte ansvarsgrunnlaget er behandling av klage på søknad om rammetillatelse for utbygging av leilighetsbygg i komite/utvalg for byutvikling.

Vannskadesaker: Kommunen er part i noen tvistesaker knyttet til vannskader i diverse bygg. Ansvarsgrunnlag er knyttet dels til kommunens VA-anlegg og dels til overvannsproblematikk. Samlede krav utgjør mindre enn kr 5 mill.

Av andre betingede forpliktelser kan nevnes:

Institusjoner: Institusjoner som BEHF har driftsavtale med har søkt om dekning av pensjonsforpliktelse som de har implementert i regnskapet fra og med 2006 etter Norsk Regnskapsstandard nr. 6 – Pensjonskostnader. Slik søknad er ikke imøtekommet av Bergen kommune og det er ikke avsatt midler i kommunens regnskap til evt. dekning av slike søknader.

Angersaken: Lagmannsretten avsa den 26.02.2018 dom i "Angersaken". Saken ble ikke tillatt fremmet for Høyesterett og dommen er således rettskraftig og innebærer bl.a. følgende:

« Helse Bergen HF plikter å tilbakeføre vederlagsfritt en ideell eierandel på 21/85-deler i eiendommene gnr. 28 bnr. 48 og 49 og gnr. 21 bnr. 197, 552 og 553 – "Knappentunet" til Bergen kommune.»

Dette betyr at Bergen kommune nå eier 21/ 85-deler av Knappentunet. Dette er imidlertid ikke tinglyst og fremgår heller ikke av kommunens balanse for 2021. Helse Bergen HF står fortsatt som hjemmelshaver til eiendommen, men dette viser ikke det reelle eiendomsforholdet. Bergen kommune og Helse Bergen er i en prosess vedr. kjøp av hele Knappentunet på Bergen kommunes hånd.

Eierseksjonssameiet Svartedikerveien 23: Denne saken gjelder et rivingspålegg for eiendommen gnr. 163, bnr. 272 øverste etasje i blokk C og D. Selskapet Kehm AS har hatt mange tvistesaker mot kommune og staten i forbindelse byggetillatelser for eiendommen. Kommunen har for flere år siden pålagt Kehm AS å rive øverste etasje i den ene blokken, og to av tre leiligheter i øverste etasje i den andre blokken. Kehm AS har unnlatt å etterkomme rivingspålegget. Byrådet har besluttet å utføre rivingen for eiers kostnad. Bergen tingrett avsa 26.01.21 kjennelse hvor Kehm AS ble pålagt å betale i underkant av 7 millioner kroner som forskudd til dekning av utgifter som vil påløpe for riving av tre leiligheter bygget ulovlig. Kjennelsen ble rettidig påklaget av Kehm AS. Gulating lagmannsrett forkastet anken og anken over tingrettens sakskostandsavgjørelse ved kjennelse avsagt 20.05.21. Gulatings kjennelse ble ikke påklaget og er således rettskraftig. Det er likevel risiko for at Kehm AS ikke vil dekke kostnaden idet selskapet

synes å ha negativ egenkapital. I tillegg er det en risiko for at kostnadene ved rivingen blir større enn forskuddsbeløpet fastsatt av tingretten.

Barnevernstjenesten: Kommunen har de siste årene merket en betydelig økning i antall erstatningskrav knyttet til kommunens barnevernstjeneste. Noen saker er til behandling behandling for domstolene. I tillegg er det avslått en del krav som har vært fremsatt utenrettslig. Hvorvidt noen av disse vil bli bragt inn for domstolene, er umulig å forutsi.

EBF - Rehabilitering Møhlenpris: Utførende entreprenør har fremmet krav om vederlagsjustering i forbindelse med totalentreprise for rehabilitering av 46 leiligheter på Møhlenpris på tilsammen kr. 3 654 420,- begrunnet i manglende informasjon om arbeidets omfang. Behandling av forliksklage gjeldende for 2 250 000 av de fremsatte krav ble innstilt 11.11.2021 begrunnet med at "sakens innhold og kompleksitet tilsier at den ikke vil få sin avslutning i forliksrådet".

Undersøkelsessak ESA: ESA har åpnet en formell undersøkelsessak etter klage for påstått brudd på forbudet mot statsstøtte i EØS-avtalen. Klagen gjelder kontraktsforholdet mellom Bergen kommune og BKK AS vedr kjøp av "veilystjenester". Om klager gis medhold, kan kommunen bli pålagt å tilbakebetale eventuell ulovlig statsstøtte. Vi har ikke forutsetning for å tallfeste en slik tilbakebetalingsplikt.

Klage på vedtak om tilbakebetaling etter økonomisk tilsyn med Akasia barnehage AS: Bergen kommune fattet den 6. april 2020 vedtak om at Akasia barnehage AS skulle betale tilbake 28,1 mill. kroner av tilskuddet for 2014, 2015, 2016 og 2017 for brudd på barnehagelovens bestemmelser om bruk av offentlig tilskudd og foreldrebetaling. Vedtaket ble påklaget av selskapet og saken var ikke endelig avgjort ved utgangen av 2021.

I forbindelse med Bergen kommune sitt kjøp av aksjene i Akasia barnehage AS i 2021, kom tilbakebetalingskravet på 28,1 mill. kroner til fradrag i den kjøpesummen som Bergen kommune betalte til Akasia AS. Aksjekjøpsavtalen inneholder imidlertid et vilkår som sier at dersom Bergen kommunes endelige krav mot selskapet er lavere enn 28,1 mill. kroner, skal kommunen betale et vederlag til Akasia AS tilsvarende differansen mellom det vedtatte og påklagede tilbakebetalingskravet, og det endelige kravet. Bergen kommune har opprettholdt sitt vedtak og saken er på tidspunktet for avleggelse av regnskapet derfor hos Statsforvalteren i Vestland for endelig avgjørelse.

Note 8 Endring arbeidskapital (§ 5.10 a)

Endring av arbeidskapital basert på bevilgningsregnskapet - (beløp i 1000)	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Driftsregnskapet:		
Inntekter driftsdel	-25 696 942	-23 400 759
Innbetalinger ved eksterne	-429 068	-489 571

Årsmelding 2021

finanstransaksjoner driftsdel		
Utgifter driftsdel	23 924 545	22 249 019
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner driftsdel	1 017 357	1 079 440
Netto driftsresultat	-1 184 093	-561 872
Investeringsregnskapet:		
Inntekter investeringsdel	-815 285	-726 601
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner investeringsdel	-3 775 219	-2 622 340
Utgifter investeringsdel	3 556 218	2 549 813
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner investeringsdel	1 579 412	1 243 471
Netto utgifter i investeringsregnskapet	545 125	444 343
Sum anskaffelse/anvendelse av midler	-638 968	-117 529
Endring i ubrukte lånemidler	0	-270 841
Endring regnskapsprinsipp drift	0	0
Endring regnskapsprinsipp investering	0	0

Årsmelding 2021

Endring i arbeidskapital (bevilgningsregnskapet)	-638 968	153 312
---	-----------------	----------------

Endring av arbeidskapital basert på balanseregnskapet - (beløp i 1000)	Regnskap 2021	Endring 2021	Ny IB 2021 inkl fusjon Bergen Vann KF	Regnskap 2020	Endring 2020
OMLØPSMIDLER					
Endring premieavvik	1 720 706	555 223	1 165 483	1 136 716	-277 013
Endring kortsiktige fordringer	4 520 984	1 036 934	3 484 050	3 420 913	670 428
Endring aksjer og andeler	0	0	0	0	0
Endring obligasjoner og sertifikater	38 534	-1 266	39 800	39 800	1 047
Endring betalingsmidler	3 169 235	-359 787	3 529 022	3 524 124	-711 732
Sum endring omløpsmidler	9 449 459	1 231 104	8 218 356	8 121 554	-317 271
KORTSIKTIG GJELD					
Endring premieavvik	0	0	0	0	0
Endring kortsiktig gjeld	-5 056 307	-592 135	-4 464 172	-4 409 295	163 959
Sum endring kortsiktig gjeld	-5 056 307	-592 135	-4 464 172	-4 409 295	163 959
Endring i arbeidskapital (balanseregnskapet)	4 393 152	638 969	3 754 184	3 712 259	-153 312

Årsmelding 2021

Bykassens arbeidskapital, definert som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, var pr. 31.12.2021 på kr 4.393.152 (hele tusen). Endring i arbeidskapitalen er på kr 638.968.855. Arbeidskapitalen er økt siden 2020.

Arbeidskapital korrigert for premieavvik er kr 2.672.446 (hele tusen) pr 31.12.2021.

Note 9 Pensjon (§§ 5-12, c)

Prinsipper for regnskapsføring av pensjonspremier, premieavvik, pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse reguleres av § 3-5 i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. av 12.6.2019.

Årets pensjonspremie utgiftsføres i tråd med kommuneloven § 14-6 tredje ledd bokstav c.

Forskriften innebærer at årlig pensjonskostnad beregnes som verdien av årets pensjonsopptjening og rentekostnad på pensjonsforpliktelser fratrukket avkastning på pensjonsmidler. I løpet av året føres innbetalt premie fortløpende som utgift. På slutten av året beregnes årets pensjonskostnad. Differansen mellom innbetalt premie og beregnet pensjonskostnad er årets premieavvik. Positivt premieavvik (premien større enn netto pensjonskostnad) føres sammen med arbeidsgiveravgift av premieavviket til fradrag i årets pensjonsutgift i driftsregnskapet. Motpost er omløpsmidler (kap.2.19) i balanseregnskapet.

Pensjonskostnaden vil etter dette stå igjen som årets utgift. I tillegg kommer amortisering av tidligere års premieavvik. Beregningene av pensjonskostnaden utføres av pensjonskassenes aktuarer. Deres beregninger tar utgangspunkt i forskriften, samt de beregningsforutsetninger som er fastsatt av KMD.

Pensjonsberegningen er gjort på grunnlag av medlemsstatus pr 01.01.2021.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser inngår i kommunens balanse. Pensjonsmidler er ført opp som anleggsmidler. Pensjonsforpliktelser og arbeidsgiveravgift av underdekning er ført opp under langsiktig gjeld.

I talloppstillingene for 2021 er tall for tidligere Bergen Vann KF inkludert. Foretaket ble avviklet med virkning fra 30.9.21 og virksomheten overført til Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Tabellen nedenfor viser de beregnede pensjonskostnader for 2021 og 2020.

Årets netto pensjonskostnad (beløp i 1000 kr)	2021	2020
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	1 024 079	978 873
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	669 034	787 206

Årsmelding 2021

Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-833 729	-924 100
Netto pensjonskostnad	859 384	841 979
Årets pensjonspremie til betaling	1 739 057	983 672
Administrasjonskostnad	-69 403	-71 204
Årets premieavvik	-810 270	-70 489
Arbeidsgiveravgift premieavvik	-114 248	-9 939
Årets premieavvik inkl. arb.giveravgift	-924 518	-80 428

Tidligere års premieavvik amortiseres over 15 år (t.o.m. 2010). Premieavvik fra 2011 til 2013 amortiseres over 10 år. Premieavvik oppstått i 2014 og senere amortiseres over 7 år.

Tabellen nedenfor viser balanseført premieavvik til fremtidig amortisering.

Amortisering av tidligere års premieavvik (beløp i 1000 kr)	Premieavvik	Arbeidsg.avg.	Sum
Akkumulert premieavvik 31.12.2020 (Tall for Bergen Vann KF er inkludert.)	3 891 095	548 644	4 439 739
Tidligere amortisert premieavvik	-2 869 637	-404 619	-3 274 255
Premieavvik 01.01.2021	1 021 458	144 026	1 165 483
Årets premieavvik	810 270	114 248	924 518
Årets amortisering av tidligere års premieavvik	-323 659	-45 636	-369 295
Premieavvik 31.12.2021	1 508 069	140 471	1 720 706

Tabellen nedenfor viser premieavvik og amortisering av premieavvik i drift de siste fem år:

Årsmelding 2021

Beløp i 1000	2021	2020	2019	2018	2017
Premieavvik	-810 270	-70 489	-117 349	-317 333	-79 862
Arb.gj.avvik premieavvik	-114 248	-9 939	-16 546	-44 744	-11 261
Sum premieavvik	-924 518	-80 428	-133 895	-362 076	-91 122
Amortisering premieavvik (1)	323 659	313 271	307 329	274 390	276 914
Amortisering arb.gj.avg premieavvik	45 636	44 171	43 333	38 689	39 045
Sum amortisering	369 295	357 442	350 662	313 079	315 959
Premieavvik og amortisering totalt	-555 223	277 014	216 767	-48 998	224 837

Tabellen under viser balanseførte pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler.

Balanse 31.12 (beløp i 1000 kr)	2021	2020	2019	2018	2017
Brutto bokført pensjonsforpliktelse	22 740 250	23 072 906	23 594 795	22 656 538	21 814 023
Bokførte pensjonsmidler (1)	25 259 668	-24 383 615	-22 556 725	-21 793 859	-19 774 903
Netto pensjonsforpliktelse	-2 519 418	-1 310 709	1 038 070	862 679	2 039 120
Arb.giveravg. av netto pensjonsforpliktelse (1)	-355 238	-184 810	146 368	121 638	287 516

(1) Brutto bokført pensjonsforpliktelse og arb.giveravg. av netto pensjonsforpliktelse presenteres samlet i balansen som pensjonsforpliktelse under langsiktig gjeld.

Beregningsforutsetningene er regulert i regnskapsforskriften § 13.5 og fastsettes av KMD. Fra og med 2007 er anvendte satser ikke lenger de samme for alle de tre pensjonskassene. Forutsetninger om turn-over og uttaksandel AFP er uendret.

Årsmelding 2021

Endringer i beregningsforutsetninger	2021	2020	2019	2018	2017
Forventet avkastning 1)	3,50 %	4,00 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %
Diskonteringsrente	3,00 %	3,50 %	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Forventet lønnsvekst	1,98 %	2,48 %	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Forventet G-regulering	1,98 %	2,48 %	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Årlig vekst i pensjonsregulering	1,22 %	1,71 %	2,20 %	2,20 %	2,20 %

1) Statens Pensjonskasses forventede avkastning var 3,00% for 2021, 3,50% for 2020, 4,00% for 2019 og 4,20% for 2017 og 2018.

Estimatavvik jf. §3-5 , sjuende avsnitt.	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelser	Netto
Estimert 31.12.20	24 383 615	-23 310 158	1 073 457
Ny beregning 01.01.21	23 519 307	-21 810 158	1 709 149
Årets estimatavvik (01.01.21)	864 308	-1 500 000	-635 692
Estimatavvik fra tidligere år	0	0	0
Amortisert i år	-864 308	1 500 000	635 692
Akkumulert estimatavvik 31.12.21	0	0	0

Estimatavvik for pensjonsforpliktelser beregnes som avviket mellom balanseførte tall pr. 31.12 2020 og ny beregning basert på justerte beregningsforutsetninger pr. 01.01 2021. Estimatavvik for pensjonsmidler beregnes som avviket mellom balanseførte tall for pensjonsmidler pr. 31.12 2020 og faktiske pensjonsmidler pr 01.01 2021.

Årets estimatavvik er i sin helhet amortisert. Amortisering av estimatavvik skjer gjennom justering av anleggsmidler og langsiktig gjeld og påvirker ikke resultatet (driftsregnskapet).

Årsmelding 2021

Spesifikasjon av netto estimatavvik pensjonsforpliktelser:	BKP	KLP	SPK	2021
Øvrige planendringer				
Estimatavvik	-459 931	-149 485	-890 584	-1 500 000
Netto	-459 931	-149 485	-890 584	-1 500 000

Premiefond pr 31.12.2020	beløp i 1000 kr
Bykassens premiefond i KLP (iht. kontoutskrift)	387 543
Bykassens premiefond i BKP (iht. kontoutskrift)	1 476 386
Bykassens netto bruk av premiefond i 2020 fra KLP	98 575
Bykassens bruk av premiefond i 2020 fra BKP	150 000

Saldo på bykassens premiefond pr. 31.12.21 var ikke kjent pr 22.2.2022

Disposisjonfond premieavvik pensjon (konto 2560020)

I bystyresak 283/07 ble det vedtatt å sette av positivt budsjettavvik knyttet til premieavvik til et eget "øremerket" disposisjonsfond som en buffer mot fremtidige økte pensjonskostnader. Tabellen under viser bevegelsen på dette fondet siste fem år.

I bystyresak 263/18 ble det gjort følgende vedtak: I forbindelse med årsregnskapsavslutningen for 2017 ble det klargjort at kommunens samlede disposisjonsfond overstiger det regnskapsførte premieavviket (inkl. arbeidsgiveravgift). Bystyret gir byrådet fullmakt til - fra og med regnskapsavslutningen 2018 - å foreta justeringer mellom disposisjonsfondene slik at bufferfond pensjon tilpasses størrelsen på det balanseførte pensjonspremieavviket inkl. arbeidsgiveravgift.

Disposisjonfond premieavvik pensjon	2021	2020	2019	2018	2017
Saldo pr 01.01.	-1 136 716	-1 413 730	-1 630 496	-532 206	-406 534
Bruk av fond					
Avsetning til fond	-583 990	-240 201	-138 616	-89 045	-125 672

Årsmelding 2021

Justering mellom disposisjonsfond for å tilpasse fond til balanseført premieavvik	-	517 215	355 382	-1 009 246	
Saldo pr 31.12.	-1 720 706	-1 136 716	-1 413 730	-1 630 496	-532 206

Note 10 Selvforsikringsordning yrkesskade

For skader oppstått i tidsrommet 2004-13 er Bergen kommune selvassurandør for yrkesskader inntil 1 mill. pr. hendelse. Selvforsikringsordningen håndteres av KLP Skadeforsikring AS ihht avtale. Fra rentefondet overføres likviditet til en skadekonto i forsikringsselskapet. På skadekontoen belastes skadeutbetalinger og administrasjonutgifter.

Forsikringsselskapet holder regnskap med utbetalte, meldte og ikke meldte (estimerte) skader. Overføringer fra fondet til konto (administrasjonsutgifter og utbetalte skader) utgiftsføres. Endring i meldte skader gjennom året utgiftsføres også i årets regnskap.

Balanskonto 2123803 (KLP rentefond II)	(Beløp i hele kr)
Pr. 01.01.2021	39 800 228
Overført fra skadekonto	0
Overført til skadekonto	-1 500 000
Verdiutvikling	233 301
31.12.2021	38 533 529

Skadekonto KLP	(Beløp i hele kr)
Pr. 01.01.2021	1 614 088
Utbetaling til ordinær forsikringsordning	0
Netto overført fra fond	1 500 000

Årsmelding 2021

Administrasjonsgebyr (7,5%)	-112 500	
Utbetalte erstatninger	-375 474	
31.12.2021	2 626 114	
Beregnet erstatningsansvar	2021	
- Meldte skader (RBNS) 1)	1 890 160	
- Ikke meldte skader (IBNR)	6 787 475	

1) Balanse konto 2.32.47.01 (kortsiktig gjeld)

Note 11 Finansielle omløpsmidler (§5-11, d)

Obligasjoner og sertifikater - gruppert (i 1000 kr) Balansekonti i parentes	Anskaffelses- kost	Markedsverdi 31.12.21	Bokført pr. 31.12.21	Urealisert gev. pr. 31.12.20	Urealisert gev. pr. 31.12.21
KLP Rentefond II (2.12.38.03) 1)	38 946	38 533	38 533	0	0
SUM	38 946	38 533	38 533	0	0

1) KLP Rentefond II er bundet til dekning av erstatninger samt administrasjon av yrkesskadeforsikring (jf. note 10)

Note 12 Aksjer og andeler (§ 5-11, b)

Spesifikasjonen omfatter i DEL 1 aksjer og andeler med balanseført verdi kr 100.000,- eller høyere. I tillegg er poster der Bergen kommune eier 100 % tatt med.

Årsmelding 2021

I DEL 2 vises øvrige aksjer og andeler inndelt i kategoriene "Samferdsel", "Andel borettslag" og "Øvrige aksjer og andeler". Selskap som står oppført med kr 1,- i aksjeverdi, er selskap der Bergen kommune eier aksjer, men aksjeverdien er regnskapsmessig nedskrevet til 0.

Det foreligger ingen informasjon om markedsverdi knyttet til kommunens aksjer og andeler.

	Konton i balansen	Balanseført verdi	Eierandel
Egenkapitalinnskudd Bkp	2214101	1 155 549 500	
Egenkapitalinnskudd Klp	2214102	143 172 171	
SUM Innskudd i pensjonskasser		1 298 721 671	
Aksjer del 1			
A2G Gruppen AS (976 á 500,-)	2217066	488 000	55,45 %
ADO Arena Drift AS (10 á 100.000)	2216824	1 000 000	100,00 %
Bergen kommunes barnehageselskap AS (100 aksjer á 41.000)*	2217065	81 070 056	
Andelsinnskudd Bildelingen	2217501	5 500	
Arnatunnelen AS (100 aksjer á 10.000)	2217013	1 000 000	100,00 %
Bergen Havn AS (5000 aksjer)	2216829	537 690 591	50,00 %
Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS	2215002	5 000 000	50,00 %
Bergen Kino A/S (2.550 á 850)	2216812	20 577 942	51,00 %
Bergen kommunale kystkultursenter AS (100 á 1.000)	2216817	100 000	100,00 %

Årsmelding 2021

Bergen Parkering AS (50 aksjer á 100.000)	2217022	5 000 000	100,00 %
Bergen Sentrum As (49.000 à 10)	2217081	321 780	49,00 %
Bergen Vitensenter AS(700 á 1.000)	2217085	691 080	29,60 %
Bergensriennalen AS (500 à 1.000)	2216821	500 000	100,00 %
BIR A/S (40.135 à 1.000)	2216811	42 651 324	80,00 %
Bjørkhaug Arbeidsfellesskap As (50 à 6.000)	2216808	250 000	100,00 %
Eviny AS (55.765 á kr.25.000)	2216801	2 641 162 644	37,75 %
BTS Utvikling AS (30 aksjer à 1 075 727)*	2216826	308 997	100,00 %
Buzz AS (4.000 aksjer á 1.000)	2217072	4 000 000	100,00 %
Fløibanen A/S (63.930 à 10)	2217019	639 300	47,36 %
Griegghallen As (24 à 10.000)	2217079	7 003 014	33,80 %
Griegghallen IKS	2215001	500 000	50,00 %
Grønneviken AS (211 à 500)	2216802	105 500	78,15 %
Kaigaten 1 C og D AS (1200 aksjer á 100)*	2217092	1	100,00 %
Kaigaten 1 D AS (300 aksjer á 100)*	2217093	1	100,00 %
Kanalveien 52b AS (2 100 aksjer á 1000)	2217023	228 162 882	100,00 %
Magnus Barfotsgt 12 AS (5.000 á 150)	2216822	6 024 409	100,00 %
Mediefondet Zefyr AS (3.000 á 4333,33)	2216804	13 000 000	50,00 %

Årsmelding 2021

Midtun Vekst AS (50 à 2.000)	2217040	50 000	100,00 %
Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS	2215003	150 000	
Nordnes Verksteder AS (50 à 10.000)	2216809	450 000	100,00 %
Senter For Arbeidslivsforb. ALF AS (100 à 10.000)	2217080	1 000 000	100,00 %
Spekter Pluss AS (50 à 10.000)	2216807	450 000	100,00 %
Åsane Sentrum Øst AS (1000 aksjer á 1.000,-)	2216827	78 562 891	100,00 %
SUM del 1		3 677 915 913	
Aksjer del 2			
Samferdsel			
Bg.Banens Fin.Inst (Pål 248.000)	2217001	1	
Andel borettslag			
Bob (Pål 91.900)	2217002	1	
Fana Boligbyggelag	2217017	1	
Laksevåg Boligbyggelag	2217035	1	
Vestl Boligbyggelag (Pål.20.000)	2217061	1	
Aksjer og andeler for øvrig			
Bg.Meieri V/Haukås G (Pål 4.800)	2217004	1	
Biblioteksentralen AL (179 andeler à 300)	2217007	53 700	4,69 %

Årsmelding 2021

Carte Blanche AS (15 á 1000)	2216301	15 000	15,00 %
Idrettsklynge Vest AS (75 aksjer à 100)	2217094	7 500	25,00 %
Milde Båtlag (Pål 10.000)	2217038	1	
Noreka Norsk Opplevelsessenter	2217044	50 000	
Norsk Skjemaforlag	2217041	2 100	
Rehabiliteringssenteret AiR AS (1 à 500)	2217046	1	
Salhushallen A/L (Pål 100)	2217048	1	
Stud.Hj/Sogn, Oslo (Pål 104.000)	2217051	1	
Stud.Hjemmet Alrek (Pål 10.000)	2217052	1	
Stud.Samf.Hus A7S (Pål 12.300)	2217050	1	
Studenthj/Berg, Trh (Pål 56.000)	2217047	1	
Vann Vest AS (1 aksje á 5.000)	2216830	5 000	
Vestl Treforedling (Pål 2.500)	2217059	1	
Vestnorsk Filmsenter AS (25 á 2.000)	2217073	25 000	50,00 %
Y.Skole Hybel Oslo (Pål. 50.000)	2217063	1	
SUM del 2		158 317	
SUM AKSJER OG ANDELER		4 976 795 901	

Endringer i 2021

Idrettsklynge Vest AS: Bystyret vedtok i møte 24.03.2021- sak 99/21 at Bergen kommune går inn som aksjonær i Idrettsklynge Vest AS, og godkjente forslag til samarbeidsavtale gjeldende fra 15.01.21 samt vedtekter for selskapet. Bergen kommune bidrar med kr 500.000 gjennom budsjettavtalen og kommunen sin del av aksjekapitalen i selskapet. Økonomisk bidrag etter 2021 må løses i det fremtidige arbeidet med handlings- og økonomiplan.

Arnatunnelen AS: Bystyret vedtok i møte 24.03.2021 sak 97/21 at Arnatunnelen AS avvikles. På ekstraordinær generalforsamling i Arnatunnelen AS den 25.06.2021 godkjente generalforsamlingen oppløsning av selskapet og avviklingsstyre ble valgt. Det forventes at selskapet blir avviklet i første del av 2022.

Vann Vest AS: Bergen kommune trer inn i samarbeidet med Vann Vest AS fra september 2021 ved kjøp av én aksje i selskapet pålydende kr. 5000. Bergen kommune gir Vann Vest AS et ansvarlig lån pålydende kr. 1 405 950,- og som tilsvarer kr. 5,- pr innbygger pr 31.12.2018, ref. bystyresak 213/21 og byrådssak 1307/21.

Akasia barnehage AS: Bergen kommune har besluttet å kjøpe samtlige aksjer i selskapet. Salget ble gjennomført i oktober 2021, og til et beløp av MNOK 92,49 inkl. kjøpsomkostninger, jf. bystyresak 214/21 den 16.06.2021. I januar 2022 har selskapet endret navn til Bergen kommunes barnehageselskap AS.

Kaigaten 1 D AS og Kaigaten 1 C og D AS: Selskapene er nå under oppløsning og eiendommene overføres til kommunen. Endelig avvikling av selskapene er forventet gjennomført i februar 2022.

BKK AS: BKK AS har endret navn til Eviny AS. Vedtak om navneendring ble gjort i ekstraordinær generalforsamling 29.09.2021. Bakgrunnen for dette er at myndighetene har pålagt norske kraftkonsern et selskapsmessig og funksjonelt skille mellom nettvirksomheten og annen virksomhet i konsernet.

BTS Utvikling AS: Selskapet ble vedtatt oppløst i ekstraordinær generalforsamling 4. oktober 2021, og endelig avvikling forventes gjennomført i februar/mars 2022.

Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS: Foretaket er nyregistrert i juni 2021 med vedtekter fra 3. mars 2021. Selskapets formål er også å ivareta deltakernes behov for andre relevante datasystemer, anskaffelse av teknisk infrastruktur og håndtering av felles opplæring for disse systemene for alle 110-sentralene. 13 deltakere fra hele landet.

Note 13 Anleggsmidler

Vurderingsreglene for anleggsmidler følger av budsjett og regnskapsforskriften § 3-4, KRS nr 2 Anskaffelseskost og opptakskost for balanseposter og KRS nr 9 Nedskrivning av anleggsmidler. Anleggsmidler aktiveres til brutto anskaffelseskost og avskrives lineært over antatt levetid, innenfor det handlingsrommet som er definert i forskriften. Anleggsmidler anskaffet før 2001 er aktivert til netto anskaffelseskost etter fradrag for investeringstilskudd. Avskrivningene begynner året etter at anleggsmidlet er aktivert.

Årsmelding 2021

Utstyr, maskiner og transportmidler (Balansen kap 2.24)	IKT-utstyr, kontor-maskiner m.m, Inventar og utstyr	Transportmidler, anleggsmaskiner etc	Programvare	Anlegg under arbeid	Totalt kap 2.24
Avskrivningstid	5 år/10 år	10/20 år	5/10 år	Avskrives ikke	
Anskaffelseskost 01.01.2021	1 243 090 339	388 991 129	451 294 548	111 691 402	2 195 067 419
Tidligere nedskrevet	-11 429 637	-9 915 732	-7 289 422	-2 381 734	-31 016 526
Tidligere avskrevet	-845 163 458	-124 675 736	-360 113 541	-	-1 329 952 735
Bokført verdi 01.01.2021	386 497 243	254 399 661	83 891 585	109 309 668	834 098 157
Årets investeringer	49 140 841	64 690 281	11 214 551	85 464 258	210 509 931
Årets omgruppering (fra/til)	21 247 343	64 681 978	9 435 372	-66 000 490	29 364 203
Årets ordinære avskrivninger	-61 150 040	-29 154 415	-16 179 800	-	-106 484 254
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-549 253	2 969 514	-319 450	-	2 100 811
Årets avgang (anskaffelseskost)	-	-532 910	-	-	-532 910
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	479 476	-	-	479 476

Årsmelding 2021

Endring bokført verdi 2021	8 688 891	103 133 924	4 150 673	19 463 768	135 437 256
Anskaffelseskost 31.12.2021	1 313 775 194	521 544 936	471 944 471	131 155 170	2 438 419 771
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-12 275 561	-10 589 600	-7 608 872	-2 381 734	-32 855 767
Akkumulerte avskrivninger	-906 610 262	-155 603 639	-376 293 341	-	-1 438 507 242
Bokført verdi 31.12.2021	394 889 371	355 351 697	88 042 259	128 773 436	967 056 762

Det er ikke balanseført finansielle leieavtaler under kapitel 2.24.

Anlegg, kunstverk og grunneiendommer (Balansen kap 2.27)	Parkeringsplasser o.l.	VAR - anlegg	Andre anlegg	Veier	Bygninger og anlegg
Avskrivningstid	20 år	20/40 år	40	40	40/50
Anskaffelseskost 01.01.2021	34 576 537	6 572 104 879	2 630 831 021	2 043 402 947	24 487 589 295
Tidligere nedskrevet	-	-59 788 258	-45 378 499	-3 596 544	-306 359 442
Tidligere avskrevet	-5 137 760	-2 839 020 438	-865 575 241	-794 047 549	-7 718 566 326
Bokført verdi 01.01.2021	29 438 776	3 673 296 183	1 719 877 281	1 245 758 854	16 462 663 527

Årsmelding 2021

Årets investeringer	48 900 005	247 515 018	217 364 072	60 971 897	715 558 198
Årets omgruppering (fra/til)	77 973 861	-	56 232 848	880 546	389 658 679
Årets ordinære avskrivninger	-1 738 617	-210 871 315	-76 187 113	-45 922 679	-543 418 009
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-	-21 321 073	-939 620	-423 732	-78 546 309
Årets avgang (anskaffelseskost)	-	-	-	-	-34 029 783
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	-	19 077 756
Endring bokført verdi 2021	125 135 249	15 322 630	196 470 187	15 506 032	468 300 532
Anskaffelseskost 31.12.2021	161 450 403	6 819 619 897	2 904 427 941	2 105 255 390	25 558 705 313
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-	-81 109 331	-46 318 119	-4 020 276	-384 905 751
Akkumulerte avskrivninger	-6 876 377	-3 049 891 753	-941 762 354	-839 970 229	-8 242 835 503
Bokført verdi 31.12.2021	154 574 026	3 688 618 813	1 916 347 468	1 261 264 885	16 930 964 059

Årsmelding 2021

Anlegg, kunstverk og grunneiendommer forts (Balansen kap 2.27)	Tomter, veigrunn mm	Kunstverk	Anlegg under arbeid	Totalt kap 2.27	Herav finansielle leieavtaler 1)
Avskrivningstid	Avskrives ikke	Avskrives ikke	Avskrives ikke		40
Anskaffelseskost 01.01.2021	708 551 243	20 469 301	2 477 024 311	38 974 549 533	326 799 562
Tidligere nedskrevet	-10 901 740	-3 261 860	-234 406 711		
Tidligere avskrevet	-	-	-	-12 222 347 315	-47 089 612
Bokført verdi 01.01.2021	697 649 503	17 207 441	2 242 617 600	26 088 509 164	279 709 950
Årets investeringer	3 583 717	1 009 000	1 981 564 472	3 276 466 379	-
Årets omgruppering (fra/til)	1 267 707	887 153	-556 264 997	-29 364 203	
Årets ordinære avskrivninger	-	-	-	-878 137 732	-8 169 989
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-	-	-	-101 230 734	
Årets avgang (anskaffelseskost)	-738 698	-	-	-34 768 481	
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	19 077 756	

Årsmelding 2021

Endring bokført verdi 2021	4 112 726	1 896 153	1 425 299 475	2 252 042 985	-8 169 989
Anskaffelseskost 31.12.2021	712 663 969	22 365 454	3 902 323 785	42 186 812 152	326 799 562
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-10 901 740	-3 261 860	-234 406 711	-764 923 788	
Akkumulerte avskrivninger	-	-	-	-13 081 336 215	-55 259 601
Bokført verdi 31.12.2021	701 762 229	19 103 594	3 667 917 074	28 340 552 149	271 539 961

1) se også note 14 og 23

Note 14 Langsiktig gjeld - bykassen (§5-12 a)

Langsiktig gjeld (beløp i 1000)	Avgifts-finansiert (inv. formål)	Ikke avgifts-finansiert (inv. formål)	Finansiell leasing (inv. formål)	Delsum I
Gjeld pr. 01.01.	509 863	12 795 090	315 398	16 620 351
Nedskrivning av lån		-683		-683
Avdrag finansiell leasing			-4 444	-4 444
Lånefinansiering fra lånefondet	231 800	2 155 862		2 387 661
Avdrag til lånefondet ført i driftsregnskapet	-207 044	-519 956		-727 000

Årsmelding 2021

Avdrag til lånefondet ført i inv. regnskapet				0
Sum lånegjeld pr. 31.12	3 534 619	14 430 312	310 954	18 275 885

Langsiktig gjeld (beløp i 1000)	Videreutlån til boligsosiale formål	Lånefin. utlån til private pleieinst.	Delsum II	Totalsum langsiktig gjeld
Gjeld pr. 01.01.	3 443 008	488 156	3 931 164	20 551 516
Nedskrivning av lån			-	-683
Avdrag finansiell leasing			-	-4 444
Lånefinansiering fra lånefondet	906 670	44 370	951 039	3 338 701
Avdrag til lånefondet ført i driftsregnskapet			-	-727 000
Avdrag til lånefondet ført i inv. regnskapet	-392 826	-26 974	-419 800	-419 800
Sum lånegjeld pr. 31.12	3 956 852	505 552	4 462 404	22 738 290

Bykassens langsiktige gjeld til investeringsformål har isolert sett økt med 1.656 mill. kr i fjor og er 18.276 mill.kr pr. 31.12.21. Av investeringsgjelden utgjør avgiftsfinansiert gjeld 3.535 mill. kr. Bykassens langsiktige gjeld er finansiert ved innlån fra kommunens lånefond, med unntak av finansiell leasing.

Fra og med 2020 inngår ikke ubrukte lånemidler som en del av bykassens langsiktige gjeld. Ubrukte lånemidler inngår fortsatt som en del av gjelden i lånefondets balanseregnskap.

Når det gjelder nærmere informasjon om kommunens finansforvaltning, herunder renteutsikter med videre, henvises det til egen sak som er under utarbeidelse.

MINIMUMSAVDRAG (§5-12, bokstav b)

Minimumsavdraget for 2021 er beregnet til kr 639,4 mill. Årets regnskapsførte avdrag til investeringsformål i driftsregnskapet er kr 731,4 mill.

Årsmelding 2021

Minimumsavdrag	beløp i 1000
Bokførte verdier av varige driftsmidler pr. 31.12.2020 (A)	26 207 750
Restgjeld pr. 31.12.20120(gjeld egne investeringer) (B)	17 017 131
Avskrivninger 2021 - regnskap 31.12.21 (C)	984 728
Beregnet minimumsavdrag 2021 - Formel = (B*C)/A	639 400

Mottatte avdrag fra boliglån finansiert med innlån til videre utlån fra Husbanken, er bokført i investeringsregnskapet. Avdragene er i sin helhet benyttet til reduksjon av bykassens langsiktige gjeld. Dette innebærer at de mottatte avdragene ikke påvirker beregning av minimumsavdrag knyttet til bykassens driftsregnskap.

Oversikt mottatte avdrag fra boliglån finansiert med innlån til videre utlån fra Husbanken	beløp i 1000
Ekstraordinære avdrag/ innfrielser	279 714
Ordinære avdrag	122 906
Tap - finansiert av tapsfond	676
Avsatt til bundne investeringsfond	-10 470
SUM	392 826

Rentesikringsinstrumenter (§5-11, bokstav e)					
---	--	--	--	--	--

Årsmelding 2021

Rentebytteavtaler/ motpart (tall i 1000 kr)	Beløp	Betaler	Forfall	Formål
DNB Bank AS	500 000	Fastrente	2024	Rentesikring
DNB Bank AS	400 000	Fastrente	2025	Rentesikring

Bergen kommune har gjennom eierandeler i borettslag andel i disse lagenes formue og fellesgjeld, jf. note 12 og 13.

Andeler og fellesgjeld i borettslag og sameier pr 31.12.2020	Bokført verdi 2)	Annen formue 1)	Fellesgjeld 1)
Vestbo Boligbyggelag	46 524 686	4 701 275	78 654 198
Obos, Bergen	45 192 229	8 103 592	51 573 198
Bergen og Omegn boligbyggelag	67 498 649	13 658 464	89 036 264
Private boligbyggelag	344 466	779 922	866 083
Sum bokført verdi	159 560 030	27 243 253	220 129 743

1) Basert på tilsendte oppgaver fra Boligbyggelag

2) Historisk kost, markedsverdi først synliggjort ved ev. realisasjon

Note 15 Fond (§ 5.13 a) og oversikt avsetninger og bruk av avsetninger (beløp i 1000)

Beløp i 1000 kroner	Regnskap 2021	Regnskap 2020
DISPOSISJONSFOND		
Disposisjonsfond pr. 1.1	2 862 151	2 417 463
Avsatt til disposisjonsfond	693 798	908 029
Bruk av disposisjonsfond	0	-505 265

Disposisjonsfond pr. 31.12	3 555 950	2 820 227
UBUNDNE INVESTERINGSFOND		
Ubundne investeringsfond pr. 1.1	62 473	92 281
Avsatt til ubundne investeringsfond	139 177	57 169
Bruk av ubundne investeringsfond	-105 581	-86 977
Ubundne investeringsfond pr.31.12	96 069	62 473
BUNDNE INVESTERINGSFOND		
Bundne investeringsfond pr. 1.1	347 974	287 682
Avsatt til bundne investeringsfond	19 821	65 888
Bruk av bundne investeringsfond	-49 446	-5 596
Bundne investeringsfond pr. 31.12	318 348	347 974
BUNDNE DRIFTSFOND		
Bundne driftsfond pr. 1.1	750 478	695 684
Avsatt til bundne driftsfond	204 448	288 339
Bruk av bundne driftsfond	-263 248	-233 545

Årsmelding 2021

Bundne driftsfond pr. 31.12	691 677	750 478
--	----------------	----------------

*) Disposisjonsfond overført fra Bergen Vann KF ved fusjon 30.09.2021 41.924 (hele tusen) gir ny inngående balanse 2021

For bundne fond som er vesentlige opplyses det om hvilke formål fondet er bundet til:

Bundne Driftsfond kap 2.51 - vesentlige	IB 01.01.21	Bruk	Avsetning	UB 31.12.21
* Selvkost fond jfr note 16	349 140 498	74 375 509	34 162 952	308 927 941
* Statlige prosjekt midler (185 stk)	110 553 386	99 582 876	103 699 902	114 670 411
* Statlig tiltakspakke utbygging og vedlikehold	30 234 925	20 657 287		9 577 638
* Utbyggingsavtaler (7 stk)	79 569 852	25 152 740	9 729 960	64 147 071
*Ulike Prosjekt midler	60 059 099	17 063 662	15 613 640	58 609 078
*Taps fond Husbandmidler	25 854 844	1 222 628	779 066	25 411 282
* Bolig tilskudd	24 546 357	23 809 134	15 258 195	15 995 418
* Frikjøpsordning parkering 1)	27 768 817			27 768 817
* Sentralbadet scenekunsthuss, Fylke	15 000 000		5 000 000	20 000 000
Bundne Investeringsfond kap 2.55 - vesentlige	IB 01.01.21	Bruk	Avsetning	UB 31.12.21
* Statlig tiltakspakke utbygging	47 720 660	39 578 770		8 141 890
* Utbyggingsavtaler mm (10 stk)	72 488 863	1 895 662	3 982 723	74 575 923

Årsmelding 2021

* Sentralbadet scenekunsthuss	169 668 176	3 556 104		166 112 072
* Statlige belønningsmidler 2)	14 002 946			14 002 946
* Fusjonsbalanse BBB KF 2014 3)	11 700 000			11 700 000
* Bolig - eo. avdrag i 2022	0		10 469 699	10 469 699

- 1) Det foreligger ikke konkrete planer for bruken av dette fondet
- 2) Planer for bruken av dette fondet er avhengig av forprosjekt knyttet til Vågsbunnen
- 3) 3,5 mill er ved en feil ikke brukt i 2013 ifm et leilighetskjøp

Note 16 Selvkost regnskap 2021 og Selvkostfond (§5-13, b)

Selvkost defineres som den merkostnad kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste. Innenfor de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for brukerbetaling, må kommunen foreta en etterkalkulasjon (selvkostregnskap) av de reelle kostnadene innenfor de aktuelle tjenesteområdene. Dette må gjøres for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger kommunens selvkost.

I regnskapsoversiktene under vises avsetning og bruk av fond brutto.

Selvkostområde: Vann			
Kostrafunksjon	340 Produksjon av vann	345 Distribusjon av vann	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader	78 030 487	297 730 770	375 761 258
B. Henførbare indirekte driftskostnader		5 539 638	5 539 638
C. Kalkulatoriske rentekostnader	5 368 043	13 667 452	19 035 495
D. Kalkulatoriske avskrivninger	30 340 506	24 539 547	54 880 053
E. Andre inntekter	4 474 252	27 301 979	31 776 230
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	109 264 785	314 175 428	423 440 213
G. Gebyrinntekter		373 857 929	373 857 929

Årsmelding 2021

H. Årets finansielle resultat (G-F)	-109 264 785	59 682 501	-49 582 284
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	49 582 284	49 582 284
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	-109 264 785	109 264 785	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		73 267 964	73 267 964
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		950 146	950 146
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	0	24 635 826	24 635 826
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			88,29
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Vedr. selvkostområdene vann og avløp: I 2003 ble det i veileder fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) bestemt at gebyrgrunnlaget for kapitalutgifter for betydelige deler av investeringene skulle fordeles over 40 år - mot tidligere 20 år. Det ble i etterkant godkjent en overgangsmodell fra 20 år til 40 år. Denne er lagt til grunn for beregningene i Bergen kommune fom 2004. Eksempelvis vil en anleggsinvestering på 1 mill i 1993 være belastet selvkostområdene med 0,5 mill samlet i årene frem til og med 2003 (50.000 årlig belastning). Fra og med 2004 vil denne investeringen avskrives/belastes selvkostområdene over 20 år (25.000 årlig).

Årsmelding 2021

Selvkostområde: Avløp			
Kostrafunksjon	350 Avløps- rensing	353 Avløpsnett	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader	127 294 991	219 472 593	346 767 583
B. Henførbare indirekte driftskostnader		5 309 714	5 309 714
C. Kalkulatoriske rentekostnader	28 010 960	21 199 849	49 210 809
D. Kalkulatoriske avskrivninger	105 785 793	41 963 167	147 748 960
E. Andre inntekter	22 336 465	22 738 164	45 074 629
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	238 755 278	265 207 159	503 962 437
G. Gebyrinntekter		527 532 680	527 532 680
H. Årets finansielle resultat (G-F)	-238 755 278	262 325 522	23 570 244
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	23 570 244	23 570 244
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0	0
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	-238 755 278	238 755 278	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		157 971 529	157 971 529
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		3 327 230	3 327 230
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	0	184 869 003	184 869 003

Årsmelding 2021

Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			104,68
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I- J))*100			100,00

Selvkostområde: Slamavskillere			
Kostrafunksjon		354 Slam avskillere	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader		5 443 818	5 443 818
B. Henførbare indirekte driftskostnader		96 200	96 200
C. Kalkulatoriske rentekostnader		805 043	805 043
D. Kalkulatoriske avskrivninger		2 220 197	2 220 197
E. Andre inntekter		569 185	569 185
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		7 996 072	7 996 072
G. Gebyrinntekter		7 767 543	7 767 543
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-228 529	-228 529
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		228 529	228 529
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)		0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		11 070 876	11 070 876

Årsmelding 2021

M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		214 750	214 750
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		11 057 097	11 057 097
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			97,14
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Renovasjon - husholdningsavfall og deponier			
Kostrafunksjon	355 Innsamling av avfall	355 Deponier	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader	335 710 624	1 711 589	337 422 213
B. Henførbare indirekte driftskostnader	5 069 427		5 069 427
C. Kalkulatoriske rentekostnader	0	1 504 043	1 504 043
D. Kalkulatoriske avskrivninger	0	2 165 390	2 165 390
E. Andre inntekter	25 952	94	26 047
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	340 754 098	5 380 928	346 135 026
G. Gebyrinntekter	333 465 288	9 119 875	342 585 163

Årsmelding 2021

H. Årets finansielle resultat (G-F)	-7 288 810	3 738 947	-3 549 863
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		3 738 947	3 738 947
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	7 288 810		7 288 810
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	0	0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret	13 402 058	44 194 922	57 596 980
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	191 250	902 862	1 094 112
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	6 304 498	48 836 731	55 141 229
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			98,97
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Årsmelding 2021

Selvkostområde: Feiing og tilsyn			
Kostrafunksjon		338 Forebygging av branner	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader		30 758 529	30 758 529
B. Henførbare indirekte driftskostnader		983 734	983 734
C. Kalkulatoriske rentekostnader		0	0
D. Kalkulatoriske avskrivninger		42 378	42 378
E. Andre inntekter		396 470	396 470
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		31 388 171	31 388 171
G. Gebyrinntekter		30 254 104	30 254 104
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-1 134 067	-1 134 067
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		133 123	133 123
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		1 267 189	1 267 189
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)		-1	-1
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		7 359 033	7 359 033
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		133 126	133 126
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		6 358 093	6 358 093
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100		96,39	96,39

Årsmelding 2021

P. Årets selvkostgrad i % $(G/(F+I-J))*100$		100,00	100,00
---	--	--------	--------

Selvkostområde: Byggesaksgebyrer			
Kostrafunksjon		302 Bygge- og delesaksbehandling og seksjonering	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader		106 272 015	106 272 015
B. Henførbare indirekte driftskostnader		11 266 352	11 266 352
C. Kalkulatoriske rentekostnader		181 175	181 175
D. Kalkulatoriske avskrivninger		1 074 065	1 074 065
E. Andre inntekter		7 426 982	7 426 982
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		111 366 625	111 366 625
G. Gebyrinntekter		95 374 679	95 374 679
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-15 991 946	-15 991 946
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		15 991 946	15 991 946
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		41 450 198	41 450 198

Årsmelding 2021

M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		655 703	655 703
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		26 113 955	26 113 955
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			85,64
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Eierseksjonering (nytt selvkostområde fra 2019)			
Kostrafunksjon		302 Seksjonering	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader		3 393 107	3 393 107
B. Henførbare indirekte driftskostnader		304 761	304 761
C. Kalkulatoriske rentekostnader		4 919	4 919
D. Kalkulatoriske avskrivninger		29 525	29 525
E. Andre inntekter		2 094	2 094
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		3 730 217	3 730 217
G. Gebyrinntekter		4 198 950	4 198 950
H. Årets finansielle resultat (G-F)		468 733	468 733

Årsmelding 2021

I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		468 733	468 733
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		274 043	274 043
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		9 965	9 965
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		752 741	752 741
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			112,57
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Oppmålingsforretninger			
Kostrafunksjon		303 Kart og oppmåling	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader		11 812 928	11 812 928
B. Henførbare indirekte driftskostnader		1 510 386	1 510 386

Årsmelding 2021

C. Kalkulatoriske rentekostnader		12 826	12 826
D. Kalkulatoriske avskrivninger		76 985	76 985
E. Andre inntekter		113 062	113 062
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		13 300 064	13 300 064
G. Gebyrinntekter		12 532 669	12 532 669
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-767 395	-767 395
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		151 342	151 342
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		-616 052	-616 052
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		149 874	149 874
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		1 469	1 469
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			94,23
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			95,31

Selvkostområde: Private planer 1)			
Kostra-funksjon		301 Plansaks- behandling	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader		18 388 010	18 388 010
B. Henførbare indirekte driftskostnader		1 157 383	1 157 383
C. Kalkulatoriske rentekostnader		29 726	29 726
D. Kalkulatoriske avskrivninger		117 311	117 311
E. Andre inntekter		2 139 163	2 139 163
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		17 553 267	17 553 267
G. Gebyrinntekter		11 379 680	11 379 680
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-6 173 587	-6 173 587
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		-6 173 587	-6 173 587
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret 2)		0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			64,83

Årsmelding 2021

P. Årets selvkostgrad i % $(G/(F+I-J)) \cdot 100$			64,83	
---	--	--	-------	--

- 1) Gjelder kun private planer 1. gangsbehandling. Offentlige planer inngår ikke i selvkostområdet.
 2) Bystyret har i sak 270-14 pkt. 4.2 vedtatt å nullstille tidligere års opparbeidet fremførbart underskudd innen private planer.

Tall i 1000 kroner	Over- (+) / underskudd (-)	/	Over- (+) underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)
Utvikling i selvkostresultat	2021		2020	2019	2018	2017
Vann	-49 582		-67 192	-19 346	5 606	52 540
Avløp	23 570		63 290	24 830	-7 840	-24 710
Slamavskillere	-229		-1 420	1 652	137	1 891
Renovasjon	-3 550		7 895	3 685	3 500	5 428
Feiing og tilsyn	-1 134		-3 708	2 623	2 189	3 345
Byggesaksgebyr	-15 992		-9 278	-4 661	24 158	23 135
Eierseksjonering (ny fra 2019)	469		272	-580		
Oppmålingsforretninger	-767		149	-699	-1 725	1 177
Private planer	-6 174		-740	-2 976	-4 101	1 909
Sum	-53 389		-10 732	4 527	21 923	64 713

Utgående balanse selvkostfond (tall i 1000 kroner)	2021	2020	2019	2018	2017
2510034 Vann 1)	24 636	73 268	138 994	154 998	145 871
2510032 Avløp 2)	184 869	157 972	92 949	66 309	72 525
2510031 Slam	11 057	11 071	12 330	10 419	10 043
2510060 Renovasjon	6 304	13 402	9 723	10 260	11 939

Årsmelding 2021

2510065 Deponier husholdningsavfall 3)	48 837	44 195	39 243	33 962	27 795
2510036 Feiing	6 358	7 359	10 941	8 101	5 750
2510049 Byggesaksgebyr 4)	26 114	41 450	50 096	53 733	28 631
2510050 Eierseksjonering	753	274	0		
2510061 Oppmålingsforretninger	0	150	0	429	2 124
2510062 Private planer	0	0	0	512	4 554
Sum	308 928	349 140	354 277	338 723	309 231

Kommentarer vedr fondsutvikling:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har den 11.12.2019 fastsatt ny forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). I forskriftens § 8 2. ledd er det fastsatt at et overskudd som er avsatt til selvkostfond, skal tilbakeføres ved å finansiere fremtidig underskudd senest i det femte året etter at overskuddet oppsto. Bergen kommune vil legge dette til grunn ved fremtidig gebyrfastsettelse og planlagt aktivitet innen de ulike selvkostområdene.

1) Selvkostfond vann er i tråd med plan redusert i 2021. Totalt er fondet redusert med 49,6 mill. før renteberegning. Nedbygging av fondet skyldes i hovedsak en kraftig opptrapping av ledningsfornying for området.

2) Selvkostfond avløp økte med 23,6 mill. i 2021 før renteberegning. Det var opprinnelig planlagt å redusere fondet noe i 2021, men dette ble i justert budsjett endret til avsetning. Fondsøkningen skyldes bl.a. at noen større prosjekter innen ledningsfornying ikke kom i gang som planlagt samt et lavere rentenivå enn budsjettet. Det tas aktive grep for å starte en kraftig nedbygging av fondet i 2022.

3) Fondsoppbyggingen for etterdriftsfond husholdningsavfall (deponier) de siste årene skyldes i hovedsak forskjøvet oppstart/fremdrift for sanering av Slettebakken deponi. Saneringen er nå i prosess og det er planlagt å bruke fondsmidlene fra 2022 og fremover, både til Slettebakken deponi og andre deponier.

4) Selvkostfond for byggesaksgebyr er i samsvar med plan redusert med 16 mill. i 2021. Det er budsjettet med videre nedtrapping av fondet i 2022.

Note 17 Endring i regnskapsprinsipp (§5-10, c)

(beløp i hele 1000)

Årsmelding 2021

Endring i regnskapsprinsipp	Driftsregnskapet	Investeringsregnskapet
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering) pr 01.01	0	0
Årets endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering) pr 31.12	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift) pr 01.01	268 892	0
Årets endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift) pr 31.12	268 892	0

Saldo gjelder følgende regnskapsprinsippendringer: Merverdiavgiftskompensasjon for 1999 +33.403 (2001), avvikling varelager -1.053 (2001), renter -225.964 (1995/96), feriepengeavsetning -216.478 (1994) korrigerende av manglende føring i Bergen Parkering KF ifm prinsippendring feriepengeavsetning - 1.239 (2015) , toppfinansiering for ressurskrevende tjenester +143.159 (2008), fra BoH (01.05.2019) 719,7.

Note 18 Kapitalkonto (§ 5-10, b)

(beløp i hele 1000)

Årsmelding 2021

Kapitalkonto	Inntektsført (drift/invest)	Av- og nedskrivning	Utgiftsført (drift/invest)	Oppskrivning	Netto
		Eiend (- Gjeld (+))		Eiend (+)Gjeld (-)	
Pr 31.12.20 (IB)					16 637 794
Fusjon Bergen Vann KF 30.09.2021					42 327
NY Inngående balanse					16 680 121
Anleggsmidler:					
Pensjonsmidler				603 411	603 411
Aksjer og andeler	-6 485	-44 731	148 983	72 675	170 443
Utlån	-433 966	-3 934	989 252		551 351
Utstyr, maskiner og transportmidler	-53	-106 555	239 567	-1 947	131 012
Faste eiendommer og anlegg	-15 691	-878 067	3 145 800		2 252 043
Pensjonsforpliktelse				735 346	735 346
Langsiktig gjeld	-3 338 701	683	1 151 244		-2 186 774
Kapitalkonto 31.12.21 (UB)					18 936 954
Anleggsmidler i balansen	Saldo pr 01.01.2021	Fusjonert fra Bergen Vann KF	NY IB inkl. fusjon med Bergen Vann KF	Netto endring kapitalkonto	Saldo pr 31.12.2021
220 Pensjonsmidler)	24 568 425	272 642	24 841 067	603 411	25 614 906

Årsmelding 2021

221 Aksjer og andeler	4 806 353		4 806 353	170 443	4 976 796
222 Utlån	3 964 832		3 964 832	551 351	4 516 183
224 Utstyr, maskiner og transportmidler	834 098	1 947	836 045	131 012	967 057
227 Faste eiendommer og anlegg	26 088 509		26 088 509	2 252 043	28 340 552
240 Pensjonsforpliktelser	-23 072 906	-232 262	-23 305 168	735 346	-22 740 249
245 Andre lån *)	-20 551 516		-20 551 516	-2 186 774	-22 738 290
NETTO ANLEGGSMIDLER					18 936 954

*) Arb.gj.avgift av netto pensjonsmidler ble omkontert til anleggsmidler pga positivt beløp (170 428) - fremgår ikke av bevegelse kapitalkonto.

Note 19 Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer

Det skal, iht. KRS nr 6 (F), pkt. 3.1.2, nr. 1 (jf. KRS nr.2, pkt. 3.3, nr. 3) gis noteopplysninger om vesentlige overføringer som kommunen har mottatt til finansiering av investeringer. Opplysningene skal omfatte eventuelle klausuler om tilbakebetaling dersom formålet med investeringen ikke opprettholdes.

Tabellen nedenfor viser sum tilskudd og vesentlige poster i 2021.

Beløp i 1000 kroner	Antall	2021	2020	Klausuler
Tilskudd til investeringer		-190 785	-144 545	
Vesentlige overføringer (min. 5 mill. kr.)				
Justeringsavtaler med private		-34 251	0	
Investeringstilskudd fra Husbanken	5	-135 878	-121 966	Bruke til formålet i 30 år

Årsmelding 2021

Spillemidler	15	-18 515	-8 787	Åpent for allmenn idrettslig bruk i 30 år
Overføringer fra andre		-2 141	-13 792	
Sum vesentlige overføringer		-190 785	-144 545	
Øvrige overføringer		0	0	
Sum tilskudd til investeringer		-190 785	-144 545	

Note 20 Garantiansvar (§ 5-12, d)

Garanti gitt overfor og formål	Type garanti	Godkjent av Statsforvalteren	Opprinnelig garantiansvar	Utløpstids - punkt	Gjenstående garantiansvar 31.12.2021
Barnehageformål:					10 333 043
Eldshovden Barnehage BA	Simpel	x	3 400 000	2022	57 296
Eventus Tiriltoppen Barnehage AS	Simpel	x	9 190 000	2034	3 127 495
Fanatunet Barnehage SA	Simpel	x	896 671	2022	52 395
Studentsamskipnaden på Vestlandet	Simpel	x	3 650 000	2026	620 500
Studentsamskipnaden på Vestlandet	Simpel	x	4 212 216	2027	905 418
Vindharpen Barnehage BA	Simpel	x	10 447 187	2033	5 569 939
Idrettsformål:					124 809 433
Bergen Tennisklubb	Simpel	x	5 638 319	2032	3 019 941
Epona Rideklubb	Simpel	x	1 551 202	2038	1 472 608
Fana IL Fotball	Simpel	x	15 587 976	2043	14 263 047

Årsmelding 2021

Paradis Tennisklubb *)	Selvskyldner	x	21 000 000	2037	16 875 000
Stiftelsen Iskanten Ishall	Simpel	x	22 500 000	2027	6 572 643
Åsane Rideklubb *)	Selvskyldner	x	17 000 000	2042	11 482 707
Åsane Rideklubb *)	Selvskyldner	x		2024	1 244 734
Bergens Kunstforening	Simpel	x	14 550 000	2032	10 670 000
Stiftelsen Bymuseet i Bergen	Simpel	x	8 375 789	2032	6 111 645
Stiftelsen Kulturhuset USF	Simpel	x	73 207 061	2037	53 097 108
Renovasjonsformål:					
BIR AS	Simpel	x	200 000 000	2051	157 894 732
Arbeidsmarkedsbedrift:					
Nordnes Verksteder AS	Simpel	x	1 092 500	2028	795 725
Boligformål	Simpel	x			4 764 507
Sum garantier/lån ved kausjon					298 597 440

*) Garanti for renter, morarenter og omkostninger

Note 21 Ytelser til ledende personer og revisor (§ 5-13, d og e)

Lønn og andre ytelser som utbetales til ledende personer i kommunen utgjør pr 31.12.2021 følgende:

Lønn og andre ytelser	Årslønn	Faste tillegg
- Ordfører	1 054 900	0

Årsmelding 2021

- Byrådsleder	1 054 900	125 000
- Gjennomsnitt for kommunaldirektørene (8 stk. pr 31.12.21)	1 395 800	133 000

Kommunen valgte regnskapsrevisor med virkning f.o.m. 1. juli 2020 (4 år) og forvaltningsrevisor med virkning fra 1.1.21 (2+2 år). Valgene innebærer at Deloitte AS ivaretar både regnskaps- og forvaltningsrevisjonen for kommunen. For 2021 er det budsjettert med 8,8 mill på ansvar 080803 Kjøp av revisjonstjenester (11010 - Revisjon). Det er regnskapsført netto 8,6 mill kr på dette ansvaret i 2021. Dette fordeler seg slik for de valgte revisjonsleverandørene fordelt på revisjon og rådgivning.

Honorar til Deloitte AS (etter mva komp) 2021	Tjeneste 11010	Øvrige tjenester	SUM 2021
* Revisjon	9 042 700	10 000	9 052 700
* Rådgivning	4 725	20 250	24 975
SUM	9 047 425	30 250	9 077 675

Note 22 Vesentlige forpliktelser

Kommunen vil til en hver tid være part i ulike avtaler som innebærer vesentlige fremtidige forpliktelser som for eksempel leasingavtaler, langsiktige leieavtaler og vesentlige driftsavtaler med private knyttet til drift av kommunale tjenester. Ved utgangen av 2021 kan det opplyses om følgende forhold:

	Ansvarlig enhet	Antall avtaler pr 31.12.2021	Sum forpliktelse for 2022	Gjenstående tid (snitt)
Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom (BFNE)				
* Leasing av kjøretøy via Leaseplan	Innkjøp	106	783 000	12 mnd
* Leasing av kjøretøy via Autolease	Innkjøp	762	36 000 000	24 mnd

Årsmelding 2021

* Husleieavtaler (beløp og tid er estimat fra EBE)	EBE	157	417 400 000	30 mnd
* Finansielle leieavtaler	EBE	2	35 000 000	18 år
* Drift og vedlikehold – driftsavtaler og bestillinger > kr 100'	EBF	102	46 879 853	
* Fellesutgifter Borettslag og sameier	EBF	170	64 666 940	
Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet (BEHF)				
* Driftsavtaler med private alders- og sykehjem		14	817 166 000	2 års oppsig.1)
-> egne husleieavtaler for flere av enhetene		10	8 015 000	2 års oppsig.1)
-> egne avtaler om dekning av kapitalkostn. for flere av enhetene		9	37 307 000	15 år
* Andre driftsavtaler med private		2	3 470 000	1 år
Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig (BASB)				
* Andre driftsavtaler med private				

Årsmelding 2021

- BASB sentralt		2	2 673 000	3 måneder eller løpende avtaler
- Etat for sos. tjenester		9	28 060 700	24-30 måneder
- Etat for barnevern og familie		5	33 500 000	12-24 mnd
- Etat for tjenester til utviklingshemmede		6	26 129 000	Løpende
Etat for Psykisk helse og rustjenester	Aleris, Steinmed,	17	65 971 000	Løpende
Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling (BKML)				
*Andre driftsavtaler med private	BKKN fagavdelingen	2	3 800 000	
	Bergen off bibliotek	1	800 000	1 år
Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett (BBSI)				
*Andre driftsavtaler med private	SUU avdeling idrett	3	37 319 000	
Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling (BKMB)				

Årsmelding 2021

*Drift og vedlikeholdsavtale - samferdsel	Bymiljøetaten	22	95 813 314	6-48 mnd
*Drift og vedlikeholdsavtale - Naturforvaltning og parkdrift	Bymiljøetaten	31	26 674 923	4-16 mnd
*Drift og vedlikeholdsavtale - Deponi	Bymiljøetaten	6	1 120 000	0

Note 23 Klientkonto - kommuneadvokaten

Kommuneadvokaten har i forbindelse med sin virksomhet opprettet egen klientkonto i DNB. Kontoen inngår ikke i kommunens regnskap, men det utarbeides et eget regnskap for denne kontoen. Regnskapet inngår i kommuneadvokatens egenerklæring med revisoruttalelse som sendes til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet. Ved årsskiftet viser klientkontoen en saldo på kr 103.352,03.

Note 24 Klientkonto – sosialklienter

Bergen kommune v/ Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig har i samarbeid med DNB etablert en klientkontoløsning som benyttes ifm sosialtjenestens avtaler om forvaltning av klientmidler. Løsningen skiller kommunens midler fra klientens midler. DNB innestår for korrekt ligningsmessig rapportering for klientene. Pr 12.0.2022 består løsningen av ca. 820 aktive konti med et samlet innestående beløp på 9,9 mill kr.

Note 25 Boligsonefond

Boligsonefondet ble etablert av bystyret i 1985. Midlene skal brukes til utbygging av parkeringsanlegg for boligsonene i sentrum. Bergen bystyre vedtok i sak 139/04 at det kan gjøres en avsetning til boligsonefondet på 50 % av inntekter fra boligsoneparkering og driftsoverskudd fra boligsoneanleggene. I tillegg til dette kommer eventuelle renteinntekter fra boligsonefondet. Dette videreføres i byrådsak 325/10.

		2021	2020
Saldo pr 01.01 Boligsonefond (balansekonto 2560018)		-74 119 788	-63 356 761
Avsetning til boligsonefond		-15 903 496	-12 109 235

Årsmelding 2021

- herav 50% andel overskudd fra drift boligsoneanlegg	-2 707 504		-2 169 989	
- herav 50% andel inntekter fra boligsoneparkering	-12 536 045		-9 243 087	
- herav renteinntekter	-659 948		-696 159	
Bruk av boligsonefond		1 584 560		1 346 209
Saldo pr 31.12 Boligsonefond		-88 438 724		-74 119 788

Note 26 IUA Bergen region - opplysninger etter årsregnskapsforskriften

Driftsutgifter 2021	2 873 070	
Investeringsutgifter 2021		
Refusjon mm fra andre	-555 221	
Overføringer fra deltakerkommunene	-2 205 174	
Resultat 2021 (trukket fra bundet driftsfond)	112 675	
Renter 2021	71 025	
Brukt av driftsfondet	41 650	
	UB (31.12.21)	IB (01.01.21)

Årsmelding 2021

Driftsfond - IUA (2.51.00.90 - 078501)	-7 906 383	-7 948 033
Deltakerkommuner (bidrag)		
Kommune	2021	Andel
Alver kommune	126 627	5,7 %
Askøy kommune	127 505	5,8 %
Austevoll kommune	62 600	2,8 %
Austrheim Kommune	56 284	2,6 %
Bergen kommune	806 466	36,5 %
Bjørnafjorden kommune	115 107	5,2 %
Eidfjord Kommune	51 042	2,3 %
Fedje Kommune	50 087	2,3 %
Gulen Kommune	54 755	2,5 %
Hyllestad Kommune	52 169	2,4 %
Kvam kommune	71 197	3,2 %
Masfjorden Kommune	53 138	2,4 %
Modalen Kommune	49 660	2,3 %
Osterøy Kommune	70 239	3,2 %
Samnanger kommune	55 257	2,5 %
Solund Kommune	50 765	2,3 %
Ulvik Herad	51 507	2,3 %
Vaksdal Kommune	59 239	2,7 %

Årsmelding 2021

Voss herad	90 636	4,1 %
Øygarden kommune	150 894	6,9 %
TOTALT	2 205 174	100,0 %

Note 27 Bergensalliansen

Driftsutgifter 2021	623 774	
Overføring fra deltakerkommunene 2021	-686 754	
Renter 2021	-3 096	
Resultat 2021 (Avsetning til driftsfond)	-66 076	
	UB (31.12.21)	IB (01.01.21)
Bundet driftsfond (2.51.00.10 - 013390)	-378 561	-312 486
Deltakerkommuner	Beløp	Andel
Askøy kommune	43 138	6,3 %
Austevoll kommune	43 472	6,3 %
Austrheim kommune	11 859	1,7 %
Bergen kommune	8 718	1,3 %
Fedje kommune	376 281	54,8 %
Fjell kommune	37 564	5,5 %
Fusa kommune	5 683	0,8 %
Gulen kommune	7 954	1,2 %

Årsmelding 2021

Kvam herad	15 999	2,3 %
Lindås kommune	7 158	1,0 %
Masfjorden kommune	5 489	0,8 %
Meland kommune	15 504	2,3 %
Modalen kommune	8 255	1,2 %
Os kommune	8 801	1,3 %
Osterøy kommune	10 093	1,5 %
Radøy kommune	25 523	3,7 %
Samnanger kommune	55 263	8,0 %
Sund kommune	686 754	100,0 %
Tysnes kommune	43 138	6,3 %
Vaksdal kommune	43 472	6,3 %
Voss kommune	11 859	1,7 %
Øygarden kommune	8 718	1,3 %
SUM	376 281	54,8 %

Note 28 Vest brann og redning

Driftsutgifter 2021	1 766 637	
Investeringsutgifter 2021	-	
Midler fra Gjensidige og Samf.sikke	-37 841	
Deltakertilskudd finansiert av gammelt fond (EFVBR)	-	

Årsmelding 2021

Overføringer fra deltakerkommunene	-3 497 832	
Resultat 2021 (overført til bundet driftsfond)	1 769 036	-
Renter 2021	-31 931	
Tillagt driftsfondet EVBRF	-1 800 967	
	UB (31.12.21)	IB (01.01.21)
Driftsfond - (2.51.00.08 - 078660)	-4 464 331	-2 663 364
Deltakerkommuner (bidrag)		
Kommune	Sum pr. kommune	Andel
Bergen kommune	1 687 215	45,7 %
Tysnes kommune	57 784	1,9 %
Kvinnherad kommune	116 929	3,5 %
Ullensvang kommune	105 201	3,2 %
Kvam kommune	90 180	2,7 %
Samnanger kommune	55 558	1,8 %
Bjørnafjorden kommune	185 554	5,3 %
Austevoll kommune	71 506	2,2 %

Årsmelding 2021

Askøy kommune	212 483	6,0 %
Vaksdal kommune	64 207	2,0 %
Osterøy kommune	88 099	2,7 %
Øygarden kommune	263 286	7,4 %
Fitjar	59 639	1,9 %
Bømlo	110 471	3,3 %
Ulvik Herad	47 412	1,2 %
Stord	149 905	4,4 %
Voss	132 403	3,9 %
TOTALT	3 497 832	100,0 %
Deltakertilskudd finansiert av gammelt fond		
Sum eks fond		

Note 29 110 VEST - opplysninger etter årsregnskapsforskriften §12

Driftsutgifter 2021	44 148 230	
Investeringsutgifter 2021		
Andre inntekter	-15 955 414	
Overføringer fra deltakerkommunene	-29 226 877	
Resultat 2021 (overført til bundet driftsfond)	-1 034 061	

Årsmelding 2021

Renter 2021	0	
Tillagt driftsfondet	-1 034 061	
	UB (31.12.21)	IB (01.01.21)
Driftsfond - 110 VEST (2.52.00.24 - 078701)	0	-2 421 000
Driftsfond - E110-K inkl s&fj (2.52.00.24 - 078701)	-1 034 061	0
Deltakerkommuner (bidrag)		
Kommune	2021	Andel
Tysnes	278 346	1,0 %
Kvinnherad	687 983	2,4 %
Ullensvang	606 755	2,1 %
Eidfjord	199 527	0,7 %
Ulvik	206 513	0,7 %
Voss herad	795 151	2,7 %
Kvam	502 719	1,7 %
Bjørnafjorden	1 163 270	4,0 %
Samnanger	262 928	0,9 %
Austevoll	373 388	1,3 %
Askøy	1 349 779	4,6 %
Vaksdal	322 835	1,1 %
Modalen	178 728	0,6 %
Osterøy	488 304	1,7 %

Årsmelding 2021

Øygarden	1 701 636	5,8 %
Alver	1 336 569	4,6 %
Austrheim	278 386	1,0 %
Fedje	185 152	0,6 %
Masfjorden	231 047	0,8 %
Gulen	255 379	0,9 %
Solund	195 351	0,7 %
Bergen	11 563 643	39,6 %
Kinn	763 138	2,6 %
Hyllestad	189 022	0,6 %
Høyanger	289 282	1,0 %
Vik	236 277	0,8 %
Sogndal	569 344	1,9 %
Aurland	205 400	0,7 %
Lærdal	217 874	0,7 %
Årdal	328 764	1,1 %
Luster	328 077	1,1 %
Askvoll	249 872	0,9 %
Fjaler	242 315	0,8 %
Sunnfjord	937 518	3,2 %
Bremanger	272 216	0,9 %
Stad	482 932	1,7 %
Gloppen	352 662	1,2 %
Stryn	398 797	1,4 %
Sum	29 226 877	100,0 %

Note 30 Utlån (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, c)

Låntaker	Finansiert	Utlån pr. 31.12.21
Akasia barnehage AS	Egne midler	30 000 000
Bergen kommunale kystkultursenter AS	Egne midler	850 000
Fana Folkehøgskole	Egne midler	70 000
Nygaards Bataljon	Egne midler	390 000
Salhushallen AI	Egne midler	340 000
Sunnfjordheimen	Egne midler	80 000
Åsane Sentrum Øst AS	Egne midler	2 000 192
Stiftelsen Kulturhuset USF	Egne midler	2 122 414
Vann Vest AS	Egne midler	1 405 950
Bergen Røde Kors Sykehjem AS	Lånefinansiert	122 723 578
Omsorgssenteret Bergens Indremisjon	Lånefinansiert	29 065 526
Stiftelsen Domkirkehjemmet i Bergen	Lånefinansiert	41 837 988
Stiftelsen Landås Menighets Eldresenter	Lånefinansiert	24 086 444
Stiftelsen Metodishjemmet i Bergen	Lånefinansiert	27 315 532

Årsmelding 2021

Stiftelsen Nykirkehjemmet	Lånefinansiert	3 014 251
Stiftelsen Sankt Johanneshjemmet	Lånefinansiert	164 437 796
Stiftelsen Slettebakken Menighets Eldresenter	Lånefinansiert	93 070 839
Sosiallån	Egne midler	26 989 928
Startlån mv, Husbanken	Lånefinansiert	3 946 382 535
SUM		4 516 182 973

Lånefondets balanseregnskap

Beløp i 1000 kroner	Note	Regnskap 2021	Regnskap 2020
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		22 427 335	20 236 118
II. Finansielle anleggsmidler		22 427 335	20 236 118
3. Utlån	1, 2	22 427 335	20 236 118
B. Omløpsmidler		3 258 604	2 660 208

Årsmelding 2021

I. Bankinnskudd og kontanter		1 808 806	1 204 975
III. Kortsiktige fordringer		1 449 798	1 455 233
2. Andre kortsiktige fordringer		1 449 798	1 455 233
Sum eiendeler		25 685 939	22 896 326
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		0	0
D. Langsiktig gjeld		-22 705 743	-20 820 849
I. Lån		-22 705 743	-20 820 849
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	1, 3	-22 705 743	-20 820 849
E. Kortsiktig gjeld		-2 980 196	-2 075 476
I. Kortsiktig gjeld		-2 980 196	-2 075 476
4. Annen kortsiktig gjeld		-2 980 196	-2 075 476

Årsmelding 2021

Sum egenkapital og gjeld		-25 685 939	-22 896 326
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler	1	278 408	396 780
II. Andre memoriakonti		0	187 952
III. Motkonto for memoriakontiene		-278 408	-584 732

Lånefondet - Økonomisk oversikt Drift

Beløp i 1000 kroner	Regnskap 2021	Regnskap 2020	Regulert budsjett 2021	Opprinnelig budsjett 2021
Driftsinntekter				
Sum driftsinntekter	0	0	0	0
Driftsutgifter				
Sum driftsutgifter	0	0	0	0
Brutto driftsresultat	0	0	0	0
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteinntekter	-264 093	-336 195	-264 600	-276 500
Mottatte Avdrag	-727 000	-690 350	-727 000	-735 677
Utbytter				

Årsmelding 2021

Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0		
Renteutgifter	264 093	336 195	264 600	276 500
Avdrag på lån	727 000	690 350	727 000	735 677
Netto finansutgifter	0	0	0	0
Motpost avskrivninger				
Netto driftsresultat	0	0	0	0
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:				
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Lånefondets bevilgningsregnskap Investering

Beløp i 1000 kroner	Regnskap 2021	Regnskap 2020	Regulert budsjett 2021	Opprinnelig Budsjett 2021
Investeringsutgifter				
Utlån av egne midler	3 338 701	2 290 896	3 540 271	2 564 300
Avdrag på lån	419 800	333 460	422 000	377 531
Sum investeringsutgifter	3 758 501	2 624 357	3 962 271	2 941 831
Investeringsinntekter				
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-419 800	-333 460	-422 000	-2 564 300
Bruk av lån	-3 338 701	-2 290 896	-3 540 271	-377 531

Årsmelding 2021

Sum investeringsinntekter	-3 758 501	-2 624 357	-3 962 271	-2 941 831
Videreutlån				
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0
Overføring fra drift og netto avsetninger				
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	0	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0

Noter til lånefondet

Note 1 Kapitalkonto

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10, b)

BALANSEN (beløp i 1000)	31.12.2021	31.12.2020	Endring
Anleggsmidler	22 427,34	20 236,12	2 191,22
Langsiktig gjeld	-22 705,74	-20 820,85	-1 884,89
Ubrukte lånemidler	278,41	584,73	-306,32
SUM	0,00	0,00	0,00

Note 2 Utlån (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, c)

Årsmelding 2021

Låntaker (beløp i 1000)	Formål	Finansiert	Utlån pr. 31.12.21
Bykassen	Ikke- avgiftsfinansiert investeringsformål	Lånefinansiert	14 430 312
Bykassen	Avgiftsfinansiert investeringsformål	Lånefinansiert	3 534 619
Bykassen	Videreutlån boligsosiale formål	Lånefinansiert	3 956 852
Bykassen	Investeringsformål - private institusjoner	Lånefinansiert	505 552
SUM			22 427 335

Note 3 lån

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12, a)

Eksterne lån (beløp i 1000)	Bokført verdi 31.12.2021
Lån til egne investeringer	18 062 057
Lån til andres investeringer	505 552
Lån til videre utlån	4 138 134
SUM	22 705 743
Av dette:	
Ubrukte lånemidler egne investeringer	97 126

Årsmelding 2021

Ubrukte lånemidler videre utlån	181 282
SUM ubrukte lånemidler	278 408

Løpetid, rentefot og refinansiering

Gjennomsnittlig løpetid for gjeldsporteføljen er 5,6 år og gjennomsnittrenten pr. 31.12.21 er 1,2 %. I 2022 forfaller 5,9 mrd. i lån som skal refinansieres.

Ubrukte lånemidler

Ubrukte lånemidler til egne investeringer er redusert med kr 299,6 mill. og ubrukte lånemidler til videre utlån er redusert med kr 6,7 mill. En samlet reduksjon på kr 306,3 mill.

Konsolidert balanse

Beløp i 1000 kroner	Note	Regnskap 2021	Regnskap 2020
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		64 415 494	60 536 743
I. Varige driftsmidler		29 307 609	26 924 491
1. Faste eiendommer og anlegg	4	28 340 552	26 088 509
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	4	967 057	835 982
II. Finansielle anleggsmidler		9 492 979	8 771 185
1. Aksjer og andeler	5	4 976 796	4 806 353
2. Obligasjoner		0	0

Årsmelding 2021

3. Utlån	6	4 516 183	3 964 832
III. Immaterielle eiendeler		0	0
IV. Pensjonsmidler	9	25 614 906	24 841 067
B. Omløpsmidler		8 323 843	7 354 691
I. Bankinnskudd og kontanter	3	4 978 041	4 750 220
II. Finansielle omløpsmidler		38 534	39 800
1. Aksjer og andeler		0	0
2. Obligasjoner		0	0
3. Sertifikater	7	38 534	39 800
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer		3 307 268	2 564 670
1. Kundefordringer	3	389 222	409 913
2. Andre kortsiktige fordringer	3	1 197 340	989 274
3. Premieavvik	9	1 720 706	1 165 483

Årsmelding 2021

Sum eiendeler		72 739 337	67 891 433
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		-23 330 120	-20 435 371
I. Egenkapital drift		-4 247 641	-3 613 757
1. Disposisjonsfond	11	-3 555 964	-2 863 279
2. Bundne driftsfond	11,12	-691 677	-750 478
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
II. Egenkapital investering		-414 417	-410 447
1. Ubundet investeringsfond	11	-96 069	-62 473
2. Bundne investeringsfond	11	-318 348	-347 974
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0
III. Annen egenkapital		-18 668 062	-16 411 167
1. Kapitalkonto		-18 936 954	-16 637 794
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		268 892	226 627

Årsmelding 2021

3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
D. Langsiktig gjeld		-45 756 948	-44 441 415
I. Lån		-23 016 698	-21 136 247
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	8	-23 016 698	-21 136 247
2. Obligasjonslån		0	0
3. Sertifikatlån		0	0
II. Pensjonsforpliktelse	9	-22 740 250	-23 305 168
E. Kortsiktig gjeld		-3 652 269	-3 014 647
I. Kortsiktig gjeld		-3 652 269	-3 014 647
1. Leverandørgjeld	3	-987 603	-664 357
2. Likviditetslån		0	0
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld	3	-2 664 666	-2 350 291
5. Premieavvik		0	0

Årsmelding 2021

Sum egenkapital og gjeld		-72 739 337	-67 891 433
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler	3,8	278 408	396 780
II. Andre memoriakonti		2 089 727	1 895 262
III. Motkonto for memoriakontiene		-2 368 135	-2 292 042

Konsolidert - Økonomisk oversikt Drift

Beløp i 1000 kroner	Noter	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Driftsinntekter			
Rammetilskudd		-6 793 295	-6 688 346
Inntekts- og formuesskatt		-10 807 544	-9 404 091
Eiendomsskatt		-1 001 725	-979 725
Andre skatteinntekter			0
Andre overføringer og tilskudd fra staten		-342 746	-394 878
Overføringer og tilskudd fra andre		-3 306 575	-2 691 541
Brukerbetalinger		-890 000	-820 397
Salgs- og leieinntekter		-2 583 651	-2 453 493

Årsmelding 2021

Sum driftsinntekter		-25 725 537	-23 432 471
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter		10 576 607	9 970 969
Sosiale utgifter		2 571 681	2 418 733
Kjøp av varer og tjenester		8 357 745	7 457 900
Overføringer og tilskudd til andre		2 450 840	2 433 648
Avskrivninger	4	985 045	936 181
Sum driftsutgifter		24 941 918	23 217 431
Brutto driftsresultat		-783 619	-215 039
Finansinntekter/Finansutgifter			
Renteinntekter		-114 965	-138 155
Utbytter		-310 150	-347 954
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler		-183	22 725
Renteutgifter		279 159	355 325
Avdrag på lån		731 444	694 006
Netto finansutgifter		585 305	585 948
Motpost avskrivninger		-985 045	-936 181
Netto driftsresultat		-1 183 359	-565 272

Årsmelding 2021

Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Overføring til investering		549 475	490 632
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	11,12	-58 800	54 794
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	11	692 685	11 699
Dekning av tidligere års merforbruk			8 148
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		1 183 359	565 272
Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)		0	0

Konsolidert - Bevilgning Investeringer

Beløp i 1000 kroner	Noter	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Investeringsutgifter			
Investeringer i varige driftsmidler	4	3 489 705	2 472 681
Tilskudd til andres investeringer		95 040	88 672
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5	148 983	156 032
Utlån av egne midler		31 441	1 034
Avdrag på lån		676	2 507
Sum investeringsutgifter		3 765 845	2 720 925
Investeringsinntekter			
Kompensasjon for merverdiavgift		-468 768	-398 146
Tilskudd fra andre		-218 543	-258 209
Salg av varige driftsmidler		-127 974	-57 722
Salg av finansielle anleggsmidler		-6 485	0
Utdeling fra selskaper		0	0

Årsmelding 2021

Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-440	-490
Bruk av lån		-2 387 661	-1 561 954
Sum investeringsinntekter		-3 209 870	-2 276 521
Videreutlån			
Videreutlån		951 039	728 942
Bruk av lån til videreutlån		-951 039	-728 942
Avdrag på lån til videreutlån		419 124	330 953
Mottatte avdrag på videreutlån		-429 594	-330 953
Netto utgifter videreutlån		-10 470	0
Overføring fra drift og netto avsetninger			
Overføring fra drift		-549 475	-490 632
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	11	-29 626	60 292
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	11	33 596	-29 808
Dekning av tidligere års udekket beløp		0	15 744

Årsmelding 2021

Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-545 505	-444 404
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk		0	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)			
Inntekter til fordeling		0	0
Utgifter til fordeling		3 765 169	2 718 418
Sum til fordeling (netto)		3 765 169	2 718 418

Noter til konsolidert regnskap

Note 1 Regnskapsprinsipper

Konsolidert årsregnskapet for Bergen kommune er satt opp iht kommuneloven (KL) av 22. juni 2018, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner 7. juni 2019, og god kommunal regnskapsskikk. Henvisning til paragrafer i enkelte av notene viser til pliktige noter etter budsjett- og regnskapsforskriften. Årsregnskapet omfatter alle økonomiske midler som er anskaffet i året og anvendelsen av disse midlene. Utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger regnskapsføres brutto. Endringen i forskriften vedtatt 9. desember 2021 gjeldene for 2021 er innarbeidet.

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelsesverdi og antatt virkelig verdi. Dette gjelder også for sertifikater og obligasjoner.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid er avskrevet lineært. Andre anleggsmidler (aksjer, andeler og utlån) er nedskrevet til antatt virkelig verdi når verdifallet ikke er forventet å være forbigående. Nedskrivning blir eventuelt reversert ved realisasjon av anleggsmidlet.

Alle kjente kostnader og inntekter i 2021 er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet er avsluttet. Regnskapet skal avsluttes innen 22. februar.

I den grad vi ikke har kunnet fastsette enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, har vi registrert et anslått beløp i årsregnskapet for 2021. For estimater fra 2020 er det foretatt justering i henhold til eksakt beløp.

I den kommunale regnskapsordningen gir ikke avskrivninger resultateffekt på netto driftsresultat og regnskapsmessig mer/mindreforbruk. Det er ordinære avdrag som har resultateffekt i kommunenes driftsregnskaper.

På de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3/14, februar 2014. Det vises forøvrig til note 12 vedr selvkostområder.

Note 2 Særlige noteopplysninger i det konsoliderte årsregnskapet

Enheter som inngår i det konsoliderte årsregnskapet (KL § 10-4 a-c)

Det konsoliderte regnskapet for 2021 består av Bykassen og Lånefondet. Bergen Vann KF er avviklet i 2021 og fusjonert inn i Bykassen pr 30.9 / 1.10. Det er ingen enheter som er uteholdt etter KL §10-3.

Andeler av inntekter, utgifter, eiendeler, gjeld eller egenkapital knyttet til øvrige deltaker kommune i interkommunale politiske råd eller kommunalt oppgavefelleskap som ikke er eget rettssubjekt (KL § 10-4 e)

Årsmelding 2021

	Fond	Andel øvrige kommuner (bidrag)
IUA Bergen region (Bykassen note 26)	-7 906 383	63,5 %
Bergensalliansen (Bykassen note 27)	-378 561	54,8 %
Vest brann og redning (bykassen note 28)	-4 464 331	53,4 %
110 VEST - (Bykassen note 29)	-1 034 061	60,4 %

Note 3 Endring i arbeidskapital

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10, a)

BALANSEN (tall i hele tusen)	31.12.2021	31.12.2020
Omløpsmidler	8 323 843	7 354 691
Kortsiktig gjeld	3 652 269	3 014 647
Arbeidskapital	4 671 574	4 340 043
DRIFTS- OG INVESTERINGSREGNSKAPET (bevilgningsoversikter)	2021	2020
Netto driftsresultat	1 183 359	565 272
Netto utgifter/inntekter i investering	545 505	444 404
Endring ubrukte lånemidler (økning +/reduksjon-)	76 093	125 939
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	713 947	246 807

Arbeidskapital, definert som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, var pr. 31.12.2021 på kr 4.671.574 (hele tusen). Endring i arbeidskapitalen er på kr 713.947 (hele tusen). Arbeidskapitalen er økt siden 2020.

Note 4 Varige driftsmidler (§ 5-11 a)

Vurderingsreglene for anleggsmidler følger av budsjett og regnskapsforskriften § 3-4, KRS nr 2 Anskaffelseskost og opptakskost for balanseposter og KRS nr 9 Nedskrivning av anleggsmidler. Anleggsmidler aktiveres til brutto anskaffelseskost og avskrives lineært over antatt levetid, innenfor det handlingsrommet som er definert i forskriften. Anleggsmidler anskaffet før 2001 er aktivert til netto anskaffelseskost etter fradrag for investeringstilskudd. Avskrivningene begynner året etter at anleggsmidlet er aktivert.

Utstyr, maskiner og transportmidler (Balansen kap 2.24)	IKT-utstyr, kontor-maskiner m.m, Inventar og utstyr	Transportmidler, anleggsmaskiner etc	Programvare	Anlegg under arbeid	Totalt kap 2.24
Avskrivningstid	5 år/10 år	10/20 år	5/15 år	Avskrives ikke	
Anskaffelseskost 01.01.2021	1 243 090 339	388 991 129	451 294 548	111 691 402	2 195 067 419
Tidligere nedskrevet	-11 429 637	-9 915 732	-7 289 422	-2 381 734	-31 016 526
Tidligere avskrevet	-845 163 458	-124 675 736	-360 113 541	-	-1 329 952 735
Bokført verdi 01.01.2021	386 497 243	254 399 661	83 891 585	109 309 668	834 098 157
Årets investeringer	49 140 841	64 690 281	11 214 551	85 464 258	210 509 931

Årsmelding 2021

Årets omgruppering (fra/til)	21 247 343	64 681 978	9 435 372	-66 000 490	29 364 203
Årets ordinære avskrivninger	-61 150 040	-29 154 415	-16 179 800	-	-106 484 254
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-549 253	2 969 514	-319 450	-	2 100 811
Årets avgang (anskaffelseskost)	-	-532 910	-	-	-532 910
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	479 476	-	-	479 476
Endring bokført verdi 2021	8 688 891	103 133 924	4 150 673	19 463 768	135 437 256
Anskaffelseskost 31.12.2021	1 313 775 194	521 544 936	471 944 471	131 155 170	2 438 419 771
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-12 275 561	-10 589 600	-7 608 872	-2 381 734	-32 855 767
Akkumulerte avskrivninger	-906 610 262	-155 603 639	-376 293 341	-	-1 438 507 242
Bokført verdi 31.12.2021	394 889 371	355 351 697	88 042 259	128 773 436	967 056 762

Det er ikke balanseført finansielle leieavtaler under kapitel 2.24

Anlegg, kunstverk og grunneiendommer (Balansen kap 2.27)	Parkeringsplasser o.l.	VAR - anlegg	Andre anlegg	Veier	Bygninger og anlegg
Avskrivningstid	20 år	20/40 år	40	40	40/50

Årsmelding 2021

Anskaffelseskost 01.01.2021	34 576 537	6 572 104 879	2 630 831 021	2 043 402 947	24 487 589 295
Tidligere nedskrevet	-	-59 788 258	-45 378 499	-3 596 544	-306 359 442
Tidligere avskrevet	-5 137 760	-2 839 020 438	-865 575 241	-794 047 549	-7 718 566 326
Bokført verdi 01.01.2021	29 438 776	3 673 296 183	1 719 877 281	1 245 758 854	16 462 663 527
Årets investeringer	48 900 005	247 515 018	217 364 072	60 971 897	715 558 198
Årets omgruppering (fra/til)	77 973 861	-	56 232 848	880 546	389 658 679
Årets ordinære avskrivninger	-1 738 617	-210 871 315	-76 187 113	-45 922 679	-543 418 009
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-	-21 321 073	-939 620	-423 732	-78 546 309
Årets avgang (anskaffelseskost)	-	-	-	-	-34 029 783
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	-	19 077 756
Endring bokført verdi 2021	125 135 249	15 322 630	196 470 187	15 506 032	468 300 532
Anskaffelseskost 31.12.2021	161 450 403	6 819 619 897	2 904 427 941	2 105 255 390	25 558 705 313
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-	-81 109 331	-46 318 119	-4 020 276	-384 905 751

Årsmelding 2021

Akkumulerte avskrivninger	-6 876 377	-3 049 891 753	-941 762 354	-839 970 229	-8 242 835 503
Bokført verdi 31.12.2021	154 574 026	3 688 618 813	1 916 347 468	1 261 264 885	16 930 964 059

Anlegg, kunstverk og grunneiendommer forts (Balansen kap 2.27)	Tomter, veigrunn mm	Kunstverk	Anlegg under arbeid	Totalt kap 2.27	Herav finansielle leieavtaler 1)
Avskrivningstid	Avskrives ikke	Avskrives ikke	Avskrives ikke		40
Anskaffelseskost 01.01.2021	708 551 243	20 469 301	2 477 024 311	38 974 549 533	326 799 562
Tidligere nedskrevet	-10 901 740	-3 261 860	-234 406 711		
Tidligere avskrevet	-	-	-	-12 222 347 315	-47 089 612
Bokført verdi 01.01.2021	697 649 503	17 207 441	2 242 617 600	26 088 509 164	279 709 950
Årets investeringer	3 583 717	1 009 000	1 981 564 472	3 276 466 379	-
Årets omgruppering (fra/til)	1 267 707	887 153	-556 264 997	-29 364 203	
Årets ordinære avskrivninger	-	-	-	-878 137 732	-8 169 989

Årsmelding 2021

Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-	-	-	-101 230 734	
Årets avgang (anskaffelseskost)	-738 698	-	-	-34 768 481	
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	19 077 756	
Endring bokført verdi 2021	4 112 726	1 896 153	1 425 299 475	2 252 042 985	- 8 169 989
Anskaffelseskost 31.12.2021	712 663 969	22 365 454	3 902 323 785	42 186 812 152	326 799 562
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-10 901 740	-3 261 860	-234 406 711	-764 923 788	
Akkumulerte avskrivninger	-	-	-	-13 081 336 215	-55 259 601
Bokført verdi 31.12.2021	701 762 229	19 103 594	3 667 917 074	28 340 552 149	271 539 961

Note 5 Aksjer og andeler (§ 5-11, b)

Spesifikasjonen omfatter i DEL 1 aksjer og andeler med balanseført verdi kr 100.000,- eller høyere. I tillegg er poster der Bergen kommune eier 100% tatt med.

I DEL 2 vises øvrige aksjer og andeler inndelt i kategoriene "Samferdsel", "Andel boretslag" og "Øvrige aksjer og andeler". Selskap som står oppført med kr 1,- i aksjeverdi, er selskap der Bergen kommune eier aksjer, men aksjeverdien er regnskapsmessig nedskrevet til 0.

Det foreligger ingen informasjon om markedsverdi knyttet til kommunens aksjer og andeler.

Årsmelding 2021

	Kontonr i balansen	Balanseført verdi	Eierandel
Egenkapitalinnskudd Bkp	2214101	1 155 549 500	
Egenkapitalinnskudd Klp	2214102	143 172 171	
SUM Innskudd i pensjonskasser		1 298 721 671	
Aksjer del 1			
A2G Gruppen AS (976 á 500,-)	2217066	488 000,00	55,45 %
ADO Arena Drift AS (10 á 100.000)	2216824	1 000 000,00	100,00 %
Bergen kommunes barnehageselskap AS (100 aksjer à 41.000)*	2217065	81 070 056,25	
Andelsinnskudd Bildeleringen	2217501	5 500,00	
Arnatunnelen AS (100 aksjer á 10.000)	2217013	1 000 000,00	100,00 %
Bergen Havn AS (5000 aksjer)	2216829	537 690 591,00	50,00 %
Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS	2215002	5 000 000,00	50,00 %
Bergen Kino A/S (2.550 á 850)	2216812	20 577 942,00	51,00 %
Bergen kommunale kystkultursenter AS (100 à 1.000)	2216817	100 000,00	100,00 %
Bergen Parkering AS (50 aksjer á 100.000)	2217022	5 000 000,00	100,00 %
Bergen Sentrum As (49.000 à 10)	2217081	321 780,00	49,00 %
Bergen Vitensenter AS(700 á 1.000)	2217085	691 080,00	29,60 %
Bergensstriennalen AS (500 à 1.000)	2216821	500 000,00	100,00 %

Årsmelding 2021

BIR A/S (40.135 à 1.000)	2216811	42 651 324,00	80,00 %
Bjørkhaug Arbeidsfellesskap As (50 à 6.000)	2216808	250 000,00	100,00 %
Eviny AS (55.765 á kr.25.000)	2216801	2 641 162 644,00	37,75 %
BTS Utvikling AS (30 aksjer à 1 075 727)*	2216826	308 997,40	100,00 %
Buzz AS (4.000 aksjer á 1.000)	2217072	4 000 000,00	100,00 %
Fløibanen A/S (63.930 à 10)	2217019	639 300,00	47,36 %
Grieghallen As (24 à 10.000)	2217079	7 003 014,00	33,80 %
Grieghallen IKS	2215001	500 000,00	50,00 %
Grønneviken AS (211 à 500)	2216802	105 500,00	78,15 %
Kaigaten 1 C og D AS (1200 aksjer á 100)*	2217092	1	100,00 %
Kaigaten 1 D AS (300 aksjer á 100)*	2217093	1	100,00 %
Kanalveien 52b AS (2 100 aksjer á 1000)	2217023	228 162 882,16	100,00 %
Magnus Barfotsgt 12 AS (5.000 á 150)	2216822	6 024 409,00	100,00 %
Mediefondet Zefyr AS (3.000 á 4333,33)	2216804	13 000 000,00	50,00 %
Midtun Vekst AS (50 à 2.000)	2217040	50 000,00	100,00 %
Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS	2215003	150 000,00	
Nordnes Verksteder AS (50 à 10.000)	2216809	450 000,00	100,00 %
Senter For Arbeidslivsforb. ALF AS (100 à 10.000)	2217080	1 000 000,00	100,00 %
Spekter Pluss AS (50 à 10.000)	2216807	450 000,00	100,00 %

Årsmelding 2021

Åsane Sentrum Øst AS (1000 aksjer á 1.000,-)	2216827	78 562 891,20	100,00 %
SUM del 1		3 677 915 913	
Aksjer del 2			
Samferdsel			
Bg.Banens Fin.Inst (Pål 248.000)	2217001	1	
Andel borettslag			
Bob (Pål 91.900)	2217002	1	
Fana Boligbyggelag	2217017	1	
Laksevåg Boligbyggelag	2217035	1	
Vestl Boligbyggelag (Pål.20.000)	2217061	1	
Aksjer og andeler for øvrig			
Bg.Meieri V/Haukås G (Pål 4.800)	2217004	1	
Biblioteksentralen AL (179 andeler à 300)	2217007	53 700,00	4,69 %
Carte Blanche AS (15 á 1000)	2216301	15 000,00	15,00 %
Dag Og Tid, Oslo (Pål 200)	2217014	1	
Den Nationale Scene AS (17 à 1.000)	2217015	1	16,66 %
Idrettsklynge Vest AS (75 aksjer à 100)	2217094	7 500,00	25,00 %
Milde Båtlag (Pål 10.000)	2217038	1	
Noreka Norsk Opplevelsessenter	2217044	50 000,00	
Norsk Skjemaforlag	2217041	2 100,00	

Årsmelding 2021

Rehabiliteringssenteret AiR AS (1 à 500)	2217046	1	
Salhushallen A/L (Pål 100)	2217048	1	
Stud.Hj/Sogn, Oslo (Pål 104.000)	2217051	1	
Stud.Hjemmet Alrek (Pål 10.000)	2217052	1	
Stud.Samf.Hus A7S (Pål 12.300)	2217050	1	
Studenthj/Berg, Trh (Pål 56.000)	2217047	1	
Vann Vest AS (1 aksje á 5.000)	2216830	5 000,00	
Vestl Treforedling (Pål 2.500)	2217059	1	
Vestnorsk Filmsenter AS (25 á 2.000)	2217073	25 000,00	50,00 %
Y.Skole Hybel Oslo (Pål. 50.000)	2217063	1	
SUM del 2		158 317	
SUM AKSJER OG ANDELER		4 976 795 901	

Endringer i 2021:

Idrettsklynge Vest AS: Bystyret vedtok i møte 24.03.2021- sak 99/21 at Bergen kommune går inn som aksjonær i Idrettsklynge Vest AS, og godkjente forslag til samarbeidsavtale gjeldende fra 15.01.21 samt vedtekter for selskapet. Bergen kommune bidrar med kr 500.000 gjennom budsjettavtalen og kommunen sin del av aksjekapitalen i selskapet. Økonomisk bidrag etter 2021 må løses i det fremtidige arbeidet med handlings- og økonomiplan..

Arnatunnelen AS: Bystyret vedtok i møte 24.03.2021 sak 97/21 at Arnatunnelen AS avvikles. På ekstraordinær generalforsamling i Arnatunnelen AS den 25.06.2021 godkjente generalforsamlingen oppløsning av selskapet og avviklingsstyre ble valgt. Det forventes at selskapet blir avviklet i første del av 2022.

Vann Vest AS: Bergen kommune trer inn i samarbeidet med Vann Vest AS fra september 2021 ved kjøp av én aksje i selskapet pålydende kr. 5000. Bergen kommune gir Vann Vest AS et ansvarlig lån pålydende kr. 1 405 950,- og som tilsvare kr. 5,- pr innbygger pr 31.12.2018, ref. bystyresak 213/21 og byrådssak 1307/21.

Årsmelding 2021

Akasia barnehage AS: Bergen kommune har besluttet å kjøpe samtlige aksjer i selskapet. Salget ble gjennomført i oktober 2021, og til et beløp av MNOK 92,49 inkl. kjøpsomkostninger, jf. bystyresak 214/21 den 16.06.2021. I januar 2022 har selskapet endret navn til Bergen kommunes barnehageselskap AS.

Kaigaten 1 D AS og Kaigaten 1 C og D AS: Selskapene er nå under oppløsning og eiendommene overføres til kommunen. Endelig avvikling av selskapene er forventet gjennomført i februar 2022.

BKK AS: BKK AS har endret navn til Eviny AS. Vedtak om navneendring ble gjort i ekstraordinær generalforsamling 29.09.2021. Bakgrunnen for dette er at myndighetene har pålagt norske kraftkonsern et selskapsmessig og funksjonelt skille mellom nettvirksomheten og annen virksomhet i konsernet.

BTS Utvikling AS: Selskapet ble vedtatt oppløst i ekstraordinær generalforsamling 4. oktober 2021, og endelig avvikling forventes gjennomført i februar/mars 2022.

Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS: Foretaket er nyregistrert i juni 2021 med vedtekter fra 3. mars 2021. Selskapets formål er også å ivareta deltakernes behov for andre relevante datasystemer, anskaffelse av teknisk infrastruktur og håndtering av felles opplæring for disse systemene for alle 110-sentralene. 13 deltakere fra hele landet.

Note 6 Utlån (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, c)

Låntaker	Finansiert	Utlån pr. 31.12.21
Akasia barnehage AS	Egne midler	30 000 000
Bergen kommunale kystkultursenter AS	Egne midler	850 000
Fana Folkehøyskole	Egne midler	70 000
Nygaards Bataljon	Egne midler	390 000
Salhushallen AI	Egne midler	340 000
Sunnfjordheimen	Egne midler	80 000
Åsane Sentrum Øst AS	Egne midler	2 000 192
Stiftelsen Kulturhuset USF	Egne midler	2 122 414

Årsmelding 2021

Vann Vest AS	Egne midler	1 405 950
Bergen Røde Kors Sykehjem AS	Lånefinansiert	122 723 578
Omsorgssenteret Bergens Indremisjon	Lånefinansiert	29 065 526
Stiftelsen Domkirkehjemmet i Bergen	Lånefinansiert	41 837 988
Stiftelsen Landås Menighets Eldresenter	Lånefinansiert	24 086 444
Stiftelsen Methodishjemmet i Bergen	Lånefinansiert	27 315 532
Stiftelsen Nykirkehjemmet	Lånefinansiert	3 014 251
Stiftelsen Sankt Johanneshjemmet	Lånefinansiert	164 437 796
Stiftelsen Slettebakken Menighets Eldresenter	Lånefinansiert	93 070 839
Sosiallån	Egne midler	26 989 928
Startlån mv, Husbanken	Lånefinansiert	3 946 382 535
SUM		4 516 182 973

Note 7 Finansielle omløpsmidler (§5-11, d)

Obligasjoner og sertifikater - gruppert (beløp i 1000) Balansekonti i parentes	Anskaffelseskost	Markedsverdi 31.12.21	Bokført pr. 31.12.2021	Urealisert gev. pr. 31.12.20	Urealisert gev. pr. 31.12.21
KLP Rentefond II (2.12.38.03) 1)	38 946	38 533	38 533	0	0
SUM	38 946	38 533	38 533	0	0

1) KLP Rentefond II er bundet til dekning av erstatninger samt administrasjon av yrkesskadeforsikring (jf. note 10)

Note 8 Langsiktig gjeld

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12, a)

Eksterne lån	Bokført verdi 31.12.2021	Bokført verdi 31.12.2020
Lån til egne investeringer	18 062 057	16 701 733
Lån til andres investeringer	505 552	488 156
Lån til videre utlån	4 138 134	3 630 960
Finansiell leasing - OPS	310 954	315 398
SUM	23 016 698	21 136 247
Av dette:		
Ubrukte lånemidler egne investeringer	97 126	396 780
Ubrukte lånemidler videre utlån	181 282	187 952
SUM ubrukne lånemidler	278 408	584 732

Løpetid, rentefot og refinansiering

Gjennomsnittlig løpetid for gjeldsporteføljen er 5,6 år og gjennomsnittrenten pr. 31.12.21 er 1,2 %. I 2022 forfaller 5,9 mrd. i lån som skal refinansieres.

Ubrukte lånemidler

Ubrukte lånemidler til egne investeringer er redusert med kr 299,6 mill. og ubrukte lånemidler til videre utlån er redusert med kr 6,7 mill. En samlet reduksjon på kr 306,3 mill.

Note 9 Pensjon (§ 5-12 c)

Prinsipper for regnskapsføring av pensjonspremier, premieavvik, pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse reguleres av § 3-5 i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. av 12.6.2019.

Årets pensjonspremie utgiftsføres i tråd med kommuneloven § 14-6 tredje ledd bokstav c.

Forskriften innebærer at årlig pensjonskostnad beregnes som verdien av årets pensjonsopptjening og rentekostnad på pensjonsforpliktelser fratrukket avkastning på pensjonsmidler. I løpet av året føres innbetalt premie fortløpende som utgift. På slutten av året beregnes årets pensjonskostnad. Differansen mellom innbetalt premie og beregnet pensjonskostnad er årets premieavvik. Positivt premieavvik (premien større enn netto pensjonskostnad) føres sammen med arbeidsgiveravgift av premieavviket til fradrag i årets pensjonsutgift i driftsregnskapet. Motpost er omløpsmidler (kap.2.19) i balanseregnskapet.

Pensjonskostnaden vil etter dette stå igjen som årets utgift. I tillegg kommer amortisering av tidligere års premieavvik. Beregningene av pensjonskostnaden utføres av pensjonskassenes aktuarer. Deres beregninger tar utgangspunkt i forskriften, samt de beregningsforutsetninger som er fastsatt av KMD.

Pensjonsberegningen er gjort på grunnlag av medlemsstatus pr 01.01.2021.

Pensjonsmidler og pensjonforpliktelser inngår i kommunens balanse. Pensjonsmidler og arbeidsgiveravgift av netto pensjonsmidler er ført opp under anleggsmidler. Pensjonsforpliktelser er ført opp under langsiktig gjeld.

I talloppstillingene for 2021 er tall for tidligere Bergen Vann KF inkludert. Foretaket ble avviklet med virkning fra 30.9.21 og virksomheten overført til Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Tabellen nedenfor viser de beregnede pensjonskostnader for 2021 og 2020.

Årets netto pensjonskostnad (beløp i 1000 kr)	2021	2020
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	1 024 079	978 873

Årsmelding 2021

Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	669 034	787 206
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-833 729	-924 100
Netto pensjonskostnad	859 384	841 979
Årets pensjonspremie til betaling	1 739 057	983 672
Administrasjonskostnad	-69 403	-71 204
Årets premieavvik	-810 270	-70 489
Arbeidsgiveravgift premieavvik	-114 248	-9 939
Årets premieavvik inkl. arb.giveravgift	-924 518	-80 428

Tidligere års premieavvik amortiseres over 15 år (t.o.m 2010). Premieavvik fra 2011 til 2013 amortiseres over 10 år. Premieavvik oppstått i 2014 og senere amortiseres over 7 år. Tabellen nedenfor viser balanseført premieavvik til fremtidig amortisering.

Amortisering av tidligere års premieavvik (beløp i 1000 kr)	Premieavvik	Arbeidsg.avg.	Sum
Akkumulert premieavvik 31.12.2020 (Tall for Bergen Vann KF er inkludert.)	3 891 095	548 644	4 439 739
Tidligere amortisert premieavvik	-2 869 637	-404 619	-3 274 255
Premieavvik 01.01.2021	1 021 458	144 026	1 165 483
Årets premieavvik	810 270	114 248	924 518
Årets amortisering av tidligere års premieavvik	-323 659	-45 636	-369 295
Premieavvik 31.12.2021	1 508 069	140 471	1 720 706

Tabellen nedenfor viser premieavvik og amortisering av premieavvik i drift de siste fem år (hele tusen):

Årsmelding 2021

	2021	2020	2019	2018	2017
Premieavvik	-810 270	-70 489	-117 349	-317 333	-79 862
Arb.gj.avvik premieavvik	-114 248	-9 939	-16 546	-44 744	-11 261
Sum premieavvik	-924 518	-80 428	-133 895	-362 076	-91 122
Amortisering premieavvik (1)	323 659	313 271	307 329	274 390	276 914
Amortisering arb.gj.avg premieavvik	45 636	44 171	43 333	38 689	39 045
Sum amortisering	369 295	357 442	350 662	313 079	315 959
Premieavvik og amortisering totalt	-555 223	277 014	216 767	-48 998	224 837

Tabellen under viser balanseførte pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler.

Balanse 31.12 (beløp i 1000 kr)	2021	2020	2019	2018	2017
Brutto bokført pensjonsforpliktelse	22 740 250	23 072 906	23 594 795	22 656 538	21 814 023
Bokførte pensjonsmidler (1)	25 259 668	-24 383 615	-22 556 725	-21 793 859	-19 774 903
Netto pensjonsforpliktelse	-2 519 418	-1 310 709	1 038 070	862 679	2 039 120
Arb.giveravg. av netto pensjonsforpliktelse (1)	-355 238	-184 810	146 368	121 638	287 516

(1) Brutto bokførte pensjonsmidler og arbeidsgiveravgift av netto pensjonsmidler presenteres samlet i balansen som pensjonsmidler under anleggsmidler.

Beregningsforutsetningene er regulert i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning §3-6 og fastsettes av KMD. Fra og med 2007 er anvendte satser ikke lenger de samme for alle de tre pensjonskassene. Forutsetninger om turn-over og uttaksandel AFP er uendret.

Årsmelding 2021

Endringer i beregningsforutsetninger	2021	2020	2019	2018	2017
Forventet avkastning 1)	3,50 %	4,00 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %
Diskonteringsrente	3,00 %	3,50 %	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Forventet lønnsvekst	1,98 %	2,48 %	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Forventet G-regulering	1,98 %	2,48 %	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Årlig vekst i pensjonsregulering	1,22 %	1,71 %	2,20 %	2,20 %	2,20 %

1) Statens Pensjonskasses forventede avkastning var 3,00% for 2021, 3,50% for 2020, 4,00% for 2019 og 4,20% for 2017 og 2018.

Estimatavvik jf. §3-5 , sjuende avsnitt.	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelser	Netto
Estimert 31.12.20	24 383 615	-23 310 158	1 073 457
Ny beregning 01.01.21	23 519 307	-21 810 158	1 709 149
Årets estimatavvik (01.01.21)	864 308	-1 500 000	-635 692
Estimatavvik fra tidligere år	0	0	0
Amortisert i år	-864 308	1 500 000	635 692
Akkumulert estimatavvik 31.12.21	0	0	0

Estimatavvik for pensjonsforpliktelser beregnes som avviket mellom balanseførte tall pr. 31.12 2020 og ny beregning basert på justerte beregningsforutsetninger pr. 01.01 2021. Estimatavvik for pensjonsmidler beregnes som avviket mellom balanseførte tall for pensjonsmidler pr. 31.12 2020 og faktiske pensjonsmidler pr 01.01 2021.

Årets estimatavvik er i sin helhet amortisert. Amortisering av estimatavvik skjer gjennom justering av anleggsmidler og langsiktig gjeld og påvirker ikke resultatet (driftsregnskapet).

Spesifikasjon av netto estimatavvik pensjonsforpliktelse:	BKP	KLP	SPK	
Øvrige planendringer				
Estimatavvik	-459 931	-149 485	-890 584	-1 500 000
Netto	-459 931	-149 485	-890 584	-1 500 000

Premiefond pr 31.12.2020	beløp i 1000 kr
Bykassens premiefond i KLP (iht. kontoutskrift)	387 543
Bykassens premiefond i BKP (iht. kontoutskrift)	1 476 386
Bykassens netto bruk av premiefond i 2021 fra KLP	98 575
Bykassens bruk av premiefond i 2021 fra BKP	150 000

Saldo på bykassens premiefond pr. 31.12.21 var ikke kjent pr 22.2.2022

Disposisjonsfond premieavvik pensjon (konto 2560020)

I bystyresak 283/07 ble det vedtatt å sette av positivt budsjettavvik knyttet til premieavvik til et eget "øremerket" disposisjonsfond som en buffer mot fremtidige økte pensjonskostnader. Tabellen under viser bevegelsen på dette fondet siste fem år.

I bystyresak 263/18 ble det gjort følgende vedtak: I forbindelse med årsregnskapsavslutningen for 2017 ble det klargjort at kommunens samlede disposisjonsfond overstiger det regnskapsførte premieavviket (inkl. arbeidsgiveravgift). Bystyret gir byrådet fullmakt til - fra og med regnskapsavslutningen 2018 - å foreta justeringer mellom disposisjonsfondene slik at bufferfond pensjon tilpasses størrelsen på det balanseførte pensjonspremieavviket inkl. arbeidsgiveravgift.

Årsmelding 2021

Disposisjonfond premieavvik pensjon	2021	2020	2019	2018	2017
Saldo pr 01.01.	-1 136 716	-1 413 730	-1 630 496	-532 206	-406 534
Bruk av fond					
Avsetning til fond	-583 990	-240 201	-138 616	-89 045	-125 672
Justering mellom disposisjonsfond for å tilpasse fond til balanseført premieavvik	-	517 215	355 382	-1 009 246	
Saldo pr 31.12.	-1 720 706	-1 136 716	-1 413 730	-1 630 496	-532 206

Note 10 Garantiansvar - § 5-12 d)

Garanti gitt overfor og formål	Type garanti	Godkjent av statsforv.	Opprinnelig garantiansvar	Utløpstids- punkt	Gjenstående garantiansvar 31.12.2021
Barnehageformål:					10 333 043
Eldshovden Barnehage BA	Simpel	x	3 400 000	2022	57 296
Eventus Tiriltoppen Barnehage AS	Simpel	x	9 190 000	2034	3 127 495
Fanatunet Barnehage SA	Simpel	x	896 671	2022	52 395
Studentsamskipnaden på Vestlandet	Simpel	x	3 650 000	2026	620 500
Studentsamskipnaden på Vestlandet	Simpel	x	4 212 216	2027	905 418
Vindharpen Barnehage BA	Simpel	x	10 447 187	2033	5 569 939
Idrettsformål:					124 809 433
Bergen Tennisklubb	Simpel	x	5 638 319	2032	3 019 941

Årsmelding 2021

Epona Rideklubb	Simpel	x	1 551 202	2038	1 472 608
Fana IL Fotball	Simpel	x	15 587 976	2043	14 263 047
Paradis Tennisklubb *)	Selvskyldner	x	21 000 000	2037	16 875 000
Stiftelsen Iskanten Ishall	Simpel	x	22 500 000	2027	6 572 643
Åsane Rideklubb *)	Selvskyldner	x	17 000 000	2042	11 482 707
Åsane Rideklubb *)	Selvskyldner	x		2024	1 244 734
Bergens Kunstforening	Simpel	x	14 550 000	2032	10 670 000
Stiftelsen Bymuseet i Bergen	Simpel	x	8 375 789	2032	6 111 645
Stiftelsen Kulturhuset USF	Simpel	x	73 207 061	2037	53 097 108
Renovasjonsformål:					
BIR AS	Simpel	x	200 000 000	2051	157 894 732
Arbeidsmarkedsbesdrift:					
Nordnes Verksteder AS	Simpel	x	1 092 500	2028	795 725
Boligformål	Simpel	x			4 764 507
Sum garantier/lån ved kausjon					298 597 440

*) Garanti for renter, morarenter og omkostninger

Note 11 Fond (§ 5.13 a) og oversikt avsetninger og bruk av avsetninger

Beløp i hele 1000	Regnskap 2021	Regnskap 2020
DISPOSISJONSFOND		
Disposisjonsfond pr. 1.1	2 862 151	2 417 463
Avsatt til disposisjonsfond	693 798	908 029

Årsmelding 2021

Bruk av disposisjonsfond	0	-505 265
Disposisjonsfond pr. 31.12	3 555 950	2 820 227
UBUNDNE INVESTERINGSFOND		
Ubundne investeringsfond pr. 1.1	62 473	92 281
Avsatt til ubundne investeringsfond	139 177	57 169
Bruk av ubundne investeringsfond	-105 581	-86 977
Ubundne investeringsfond pr.31.12	96 069	62 473
BUNDNE INVESTERINGSFOND		
Bundne investeringsfond pr. 1.1	347 974	287 682
Avsatt til bundne investeringsfond	19 821	65 888
Bruk av bundne investeringsfond	-49 446	-5 596
Bundne investeringsfond pr. 31.12	318 348	347 974
BUNDNE DRIFTSFOND		
Bundne driftsfond pr. 1.1	750 478	695 684

Årsmelding 2021

Avsatt til bundne driftsfond	204 448	288 339
Bruk av bundne driftsfond	-263 248	-233 545
Bundne driftsfond pr. 31.12	691 677	750 478

*) Disposisjonsfond overført fra Bergen Vann KF ved fusjon 30.09.2021 41.924 (hele tusen) gir ny inngående balanse 2021

For bundne fond som er vesentlige opplyses det om hvilke formål fondet er bundet til:

Bundne Driftsfond kap 2.51 - vesentlige	IB 01.01.21	Bruk	Avsetning	UB 31.12.21
* Selvkost fond jf. note 16	349 140 498	74 375 509	34 162 952	308 927 941
* Statlige prosjekt midler (185 stk)	110 553 386	99 582 876	103 699 902	114 670 411
* Statlig tiltakspakke utbygging og vedlikehold	30 234 925	20 657 287		9 577 638
* Utbyggingsavtaler (7 stk)	79 569 852	25 152 740	9 729 960	64 147 071
*Ulike Prosjekt midler	60 059 099	17 063 662	15 613 640	58 609 078
*Taps fond Husbandmidler	25 854 844	1 222 628	779 066	25 411 282
* Bolig tilskudd	24 546 357	23 809 134	15 258 195	15 995 418
* Frikjøpsordning parkering 1)	27 768 817			27 768 817
* Sentralbadet scenekunsthuss, Fylke	15 000 000		5 000 000	20 000 000

Bundne Investeringsfond kap 2.55 - vesentlige	IB 01.01.21	Bruk	Avsetning	UB 31.12.21
* Statlig tiltakspakke utbygging	47 720 660	39 578 770		8 141 890
* Utbyggingsavtaler mm (10 stk)	72 488 863	1 895 662	3 982 723	74 575 923
* Sentralbadet scenekunsthuss	169 668 176	3 556 104		166 112 072
* Statlige belønningsmidler 2)	14 002 946			14 002 946
* Fusjonsbalanse BBB KF 2014 3)	11 700 000			11 700 000
* Bolig - eo. avdrag i 2022	0		10 469 699	10 469 699

- 1) Det foreligger ikke konkrete planer for bruken av dette fondet
- 2) Planer for bruken av dette fondet er avhengig av forprosjekt knyttet til Vågsbunnen
- 3) 3,5 mill er ved en feil ikke brukt i 2013 ifm et leilighetskjøp

Note 12 Selvkost regnskap 2021 og Selvkostfond (§15-13, b)

Selvkost defineres som den merkostnad kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste. Innenfor de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for brukerbetaling, må kommunen foreta en etterkalkulasjon (selvkostregnskap) av de reelle kostnadene innenfor de aktuelle tjenesteområdene. Dette må gjøres for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger kommunens selvkost.

I regnskapsoversiktene under, vises avsetning og bruk av fond brutto.

Selvkostområde: Vann			
Kostrafunksjon	340 Produksjon av vann	345 Distribusjon av vann	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader	78 030 487	297 730 770	375 761 258
B. Henførbare indirekte driftskostnader		5 539 638	5 539 638

Årsmelding 2021

C. Kalkulatoriske rentekostnader	5 368 043	13 667 452	19 035 495
D. Kalkulatoriske avskrivninger	30 340 506	24 539 547	54 880 053
E. Andre inntekter	4 474 252	27 301 979	31 776 230
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	109 264 785	314 175 428	423 440 213
G. Gebyrinntekter		373 857 929	373 857 929
H. Årets finansielle resultat (G-F)	-109 264 785	59 682 501	-49 582 284
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	49 582 284	49 582 284
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)	-109 264 785	109 264 785	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		73 267 964	73 267 964
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		950 146	950 146
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	0	24 635 826	24 635 826
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			88,29
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Vedr. selvkostområdene vann og avløp: I 2003 ble det i veileder fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) bestemt at gebyrgrunnlaget for kapitalutgifter for betydelige deler av investeringene skulle fordeles over 40 år - mot tidligere 20 år. Det ble i etterkant godkjent en

Årsmelding 2021

overgangsmodell fra 20 år til 40 år. Denne er lagt til grunn for beregningene i Bergen kommune fom 2004. Eksempelvis vil en anleggsinvestering på 1 mill i 1993 være belastet selvkostområdene med 0,5 mill samlet i årene frem til og med 2003 (50.000 årlig belastning). Fra og med 2004 vil denne investeringen avskrives/belastes selvkostområdene over 20 år (25.000 årlig).

Selvkostområde: Avløp			
Kostra-funksjon	350 Avløps- rensing	353 Avløpsnett	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader	127 294 991	219 472 593	346 767 583
B. Henførbare indirekte driftskostnader		5 309 714	5 309 714
C. Kalkulatoriske rentekostnader	28 010 960	21 199 849	49 210 809
D. Kalkulatoriske avskrivninger	105 785 793	41 963 167	147 748 960
E. Andre inntekter	22 336 465	22 738 164	45 074 629
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	238 755 278	265 207 159	503 962 437
G. Gebyrinntekter		527 532 680	527 532 680
H. Årets finansielle resultat (G-F)	-238 755 278	262 325 522	23 570 244
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	23 570 244	23 570 244
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0	0
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	-238 755 278	238 755 278	0

Årsmelding 2021

L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		157 971 529	157 971 529
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		3 327 230	3 327 230
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	0	184 869 003	184 869 003
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			104,68
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Slamavskillere			
Kostrafunksjon		354 Slam avskillere	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader		5 443 818	5 443 818
B. Henførbare indirekte driftskostnader		96 200	96 200
C. Kalkulatoriske rentekostnader		805 043	805 043
D. Kalkulatoriske avskrivninger		2 220 197	2 220 197
E. Andre inntekter		569 185	569 185
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		7 996 072	7 996 072
G. Gebyrinntekter		7 767 543	7 767 543
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-228 529	-228 529
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0

Årsmelding 2021

J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		228 529	228 529
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		11 070 876	11 070 876
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		214 750	214 750
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		11 057 097	11 057 097
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			97,14
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Renovasjon - husholdningsavfall og deponier			
Kostrafunksjon	355 Innsamling av avfall	355 Deponier	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader	335 710 624	1 711 589	337 422 213
B. Henførbare indirekte driftskostnader	5 069 427		5 069 427
C. Kalkulatoriske rentekostnader	0	1 504 043	1 504 043
D. Kalkulatoriske avskrivninger	0	2 165 390	2 165 390
E. Andre inntekter	25 952	94	26 047
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	340 754 098	5 380 928	346 135 026

Årsmelding 2021

G. Gebyrinntekter	333 465 288	9 119 875	342 585 163
H. Årets finansielle resultat (G-F)	-7 288 810	3 738 947	-3 549 863
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		3 738 947	3 738 947
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	7 288 810		7 288 810
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	0	0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret	13 402 058	44 194 922	57 596 980
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	191 250	902 862	1 094 112
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	6 304 498	48 836 731	55 141 229
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			98,97
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Årsmelding 2021

Selvkostområde: Feiing og tilsyn			
Kostra-funksjon		338 Forebygging av branner	2021
A. Direkte driftskostnader		30 758 529	30 758 529
B. Henførbare indirekte driftskostnader		983 734	983 734
C. Kalkulatoriske rentekostnader		0	0
D. Kalkulatoriske avskrivninger		42 378	42 378
E. Andre inntekter		396 470	396 470
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		31 388 171	31 388 171
G. Gebyrinntekter		30 254 104	30 254 104
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-1 134 067	-1 134 067
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		133 123	133 123
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		1 267 189	1 267 189
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)		-1	-1
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		7 359 033	7 359 033
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		133 126	133 126
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		6 358 093	6 358 093
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100		96,39	96,39

Årsmelding 2021

P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100		100,00	100,00
---	--	--------	--------

Selvkostområde: Byggesaksgebyrer			
Kostrafunksjon		302 Bygge- og delesaksbehandling og seksjonering	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader		106 272 015	106 272 015
B. Henførbare indirekte driftskostnader		11 266 352	11 266 352
C. Kalkulatoriske rentekostnader		181 175	181 175
D. Kalkulatoriske avskrivninger		1 074 065	1 074 065
E. Andre inntekter		7 426 982	7 426 982
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		111 366 625	111 366 625
G. Gebyrinntekter		95 374 679	95 374 679
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-15 991 946	-15 991 946
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		15 991 946	15 991 946
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		41 450 198	41 450 198

Årsmelding 2021

M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		655 703	655 703
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		26 113 955	26 113 955
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			85,64
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Eierseksjonering (nytt selvkostområde fra 2019)			
Kostra-funksjon		302 Seksjonering	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader		3 393 107	3 393 107
B. Henførbare indirekte driftskostnader		304 761	304 761
C. Kalkulatoriske rentekostnader		4 919	4 919
D. Kalkulatoriske avskrivninger		29 525	29 525
E. Andre inntekter		2 094	2 094
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		3 730 217	3 730 217
G. Gebyrinntekter		4 198 950	4 198 950
H. Årets finansielle resultat (G-F)		468 733	468 733

Årsmelding 2021

I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		468 733	468 733
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		274 043	274 043
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		9 965	9 965
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		752 741	752 741
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			112,57
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Oppmålingsforretninger			
Kostra-funksjon		303 Kart og oppmåling	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader		11 812 928	11 812 928

Årsmelding 2021

B. Henførbare indirekte driftskostnader		1 510 386	1 510 386
C. Kalkulatoriske rentekostnader		12 826	12 826
D. Kalkulatoriske avskrivninger		76 985	76 985
E. Andre inntekter		113 062	113 062
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		13 300 064	13 300 064
G. Gebyrinntekter		12 532 669	12 532 669
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-767 395	-767 395
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		151 342	151 342
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		-616 052	-616 052
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		149 874	149 874
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		1 469	1 469
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			94,23
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			95,31

Selvkostområde: Private planer 1)			
Kostra-funksjon		301 Plansaks- behandling	Sum 2021
A. Direkte driftskostnader		18 388 010	18 388 010
B. Henførbare indirekte driftskostnader		1 157 383	1 157 383
C. Kalkulatoriske rentekostnader		29 726	29 726
D. Kalkulatoriske avskrivninger		117 311	117 311
E. Andre inntekter		2 139 163	2 139 163
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		17 553 267	17 553 267
G. Gebyrinntekter		11 379 680	11 379 680
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-6 173 587	-6 173 587
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)		-6 173 587	-6 173 587
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret 2)		0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			

Årsmelding 2021

O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			64,83	
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			64,83	

- 1) Gjelder kun private planer 1. gangsbehandling. Offentlige planer inngår ikke i selvkostområdet.
 2) Bystyret har i sak 270-14 pkt. 4.2 vedtatt å nullstille tidligere års opparbeidet fremførbart underskudd innen private planer.

Beløp i 1000	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)
	2021	2020	2019	2018	2017
Utvikling i selvkostresultat					
Vann	-49 582	-67 192	-19 346	5 606	52 540
Avløp	23 570	63 290	24 830	-7 840	-24 710
Slamavskillere	-229	-1 420	1 652	137	1 891
Renovasjon	-3 550	7 895	3 685	3 500	5 428
Feiing og tilsyn		-3 708	2 623	2 189	3 345
Byggesaksgebyr	-15 992	-9 278	-4 661	24 158	23 135
Eierseksjonering (ny fra 2019)	469	272	-580		
Oppmålingsforretninger	-767	149	-699	-1 725	1 177
Private planer	-6 174	-740	-2 976	-4 101	1 909
Sum	-52 255	-10 732	4 527	21 923	64 713

Utgående balanse selvkostfond (beløp i 1000)	2021	2020	2019	2018	2017
2510034 Vann 1)	24 636	73 268	138 994	154 998	145 871
2510032 Avløp 2)	184 869	157 972	92 949	66 309	72 525
2510031 Slam	11 057	11 071	12 330	10 419	10 043
2510060 Renovasjon	6 304	13 402	9 723	10 260	11 939

Årsmelding 2021

2510065 Deponier husholdningsavfall 3)	48 837	44 195	39 243	33 962	27 795
2510036 Feiing		7 359	10 941	8 101	5 750
2510049 Byggesaksgebyr 4)	26 114	41 450	50 096	53 733	28 631
2510050 Eierseksjonering	753	274	0		
2510061 Oppmålingsforretninger	0	150	0	429	2 124
2510062 Private planer	0	0	0	512	4 554
Sum	302 570	349 140	354 277	338 723	309 231

Kommentarer vedr fondsutviklingen:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har den 11.12.2019 fastsatt ny forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). I forskriftens § 8 2. ledd er det fastsatt at et overskudd som er avsatt til selvkostfond, skal tilbakeføres ved å finansiere fremtidig underskudd senest i det femte året etter at overskuddet oppsto. Bergen kommune vil legge dette til grunn ved fremtidig gebyrfastsettelse og planlagt aktivitet innen de ulike selvkostområdene.

- 1) Selvkostfond vann er i tråd med plan redusert i 2021. Totalt er fondet redusert med 49,6 mill. før renteberegning. Nedbygging av fondet skyldes i hovedsak en kraftig opptrapping av ledningsfornying for området.
- 2) Selvkostfond avløp økte med 23,6 mill. i 2021 før renteberegning. Det var opprinnelig planlagt å redusere fondet noe i 2021, men dette ble i justert budsjett endret til avsetning. Fondsøkningen skyldes bl.a. at noen større prosjekter innen ledningsfornying ikke kom i gang som planlagt samt et lavere rentenivå enn budsjettet. Det tas aktive grep for å starte en kraftig nedbygging av fondet i 2022.
- 3) Fondsoppbyggingen for etterdriftsfond husholdningsavfall (deponier) de siste årene skyldes i hovedsak forskjøvet oppstart/fremdrift for sanering av Slettebakken deponi. Saneringen er nå i prosess og det er planlagt å bruke fondsmidlene fra 2022 og fremover, både til Slettebakken deponi og andre deponier.
- 4) Selvkostfond for byggesaksgebyr er i samsvar med plan redusert med ca. 16 mill. i 2021. Det er budsjettet med videre nedtrapping av fondet i 2022.

